

PROGRAM OPERACYJNY W RAMACH CELU "INWESTYCJE NA RZECZ WZROSTU I ZATRUDNIENIA"

CCI	2014PL16M2OP012
Tytuł	Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego na lata 2014-2020
Wersja	3.0
Pierwszy rok	2014
Ostatni rok	2020
Kwalifikowalny od	2014-01-01
Kwalifikowalny do	2023-12-31
Zastosowanie art. 96 ust. 8 RWP	
Istotna zmiana (wymagająca przyjęcia przez KE – por. art. 96 RWP)	✓
Zatwierdzona przez komitet monitorujący	✓
Uzasadnienie poprawki	Zmiana RPO WSL 2014-2020 wynika z oceny zastosowanych zmian Programu, wprowadzonych decyzją wykonawczą C(2018) 5168 (notyfikowana 30 lipca 2018 r.)
Nr decyzji KE	C(2018)5168
Data decyzji KE	2018-07-27
Nr decyzji zmieniającej państwa członkowskiego	
Data decyzji zmieniającej państwa członkowskiego	
Data wejścia w życie decyzji zmieniającej państwa członkowskiego	
Regiony NUTS objęte programem operacyjnym	PL22 - Śląskie

1. STRATEGIA DOTYCZĄCA WKŁADU PROGRAMU OPERACYJNEGO W REALIZACJĘ UNIJNEJ STRATEGII NA RZECZ INTELIGENTNEGO, ZRÓWNOWAŻONEGO WZROSTU SPRZYJAJĄCEGO WŁĄCZENIU SPOŁECZNEMU ORAZ OSIĄGNIĘCIE SPÓJNOŚCI GOSPODARCZEJ, SPOŁECZNEJ I TERYTORIALNEJ.....	17
1.1 STRATEGIA DOTYCZĄCA WKŁADU PROGRAMU OPERACYJNEGO W REALIZACJĘ UNIJNEJ STRATEGII NA RZECZ INTELIGENTNEGO, ZRÓWNOWAŻONEGO WZROSTU SPRZYJAJĄCEGO WŁĄCZENIU SPOŁECZNEMU ORAZ OSIĄGNIĘCIE SPÓJNOŚCI GOSPODARCZEJ, SPOŁECZNEJ I TERYTORIALNEJ	17
1.2 UZASADNIENIE ALOKACJI FINANSOWEJ.....	64
2. OSIE PRIORYTETOWE.....	71
2.A OPIS OSI PRIORYTETOWYCH INNYCH NIŻ POMOC TECHNICZNA.....	71
2.A.1 OŚ PRIORYTETOWA	71
2.A.2 UZASADNIENIE UTWORZENIA OSI PRIORYTETOWEJ OBEJMUJĄCEJ WIĘCEJ NIŻ JEDNĄ KATEGORIĘ REGIONU, WIĘCEJ NIŻ JEDEN CEL TEMATYCZNY LUB WIĘCEJ NIŻ JEDEN FUNDUSZ (W STOSOWNYCH PRZYPADKACH).....	71
2.A.3 FUNDUSZ, KATEGORIA REGIONU I PODSTAWA DLA KALKULACJI WSPARCIA UNII	71
2.A.4 PRIORYTET INWESTYCYJNY	71
2.A.5 CELE SZCZEGÓŁOWE ODPOWIADAJĄCE PRIORYTETOWI INWESTYCYJNEMU I OCZEKIWANE REZULTATY.....	71
2.A.6 PRZEDSIĘWZIĘCIE, KTÓRE MA OTRZYMAĆ WSPARCIE W RAMACH PRIORYTETU INWESTYCYJNEGO (W PODZIALE NA PRIORYTETY INWESTYCYJNE)	75
2.A.6.1 Opis typów i przykłady przedsięwzięć, które mają otrzymać wsparcie, oraz ich oczekiwany wkład w realizację celów szczegółowych oraz, w stosownych przypadkach, wskazanie głównych grup docelowych, poszczególnych terytoriów docelowych i typów beneficjentów	75
2.A.6.2 Kierunkowe zasady wyboru operacji.....	77
2.A.6.3 Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych (w stosownych przypadkach)	79
2.A.6.4 Planowane wykorzystanie dużych projektów (w stosownych przypadkach).....	79
2.A.6.5 Wskaźniki produktu w podziale na priorytety inwestycyjne oraz, w stosownych przypadkach, na kategorie regionów	79
Priorytet inwestycyjny.....	79
1a - Udostępnianie infrastruktury badań i innowacji i zwiększanie zdolności do osiągnięcia doskonałości w zakresie badań i innowacji oraz wspieranie ośrodków kompetencji, w szczególności tych, które leżą w interesie Europy ...	79
2.A.4 PRIORYTET INWESTYCYJNY	80
2.A.5 CELE SZCZEGÓŁOWE ODPOWIADAJĄCE PRIORYTETOWI INWESTYCYJNEMU I OCZEKIWANE REZULTATY.....	80
2.A.6 PRZEDSIĘWZIĘCIE, KTÓRE MA OTRZYMAĆ WSPARCIE W RAMACH PRIORYTETU INWESTYCYJNEGO (W PODZIALE NA PRIORYTETY INWESTYCYJNE)	85
2.A.6.1 Opis typów i przykłady przedsięwzięć, które mają otrzymać wsparcie, oraz ich oczekiwany wkład w realizację celów szczegółowych oraz, w stosownych przypadkach, wskazanie głównych grup docelowych, poszczególnych terytoriów docelowych i typów beneficjentów	85
2.A.6.2 Kierunkowe zasady wyboru operacji.....	93
2.A.6.3 Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych (w stosownych przypadkach)	96
2.A.6.4 Planowane wykorzystanie dużych projektów (w stosownych przypadkach).....	96
2.A.6.5 Wskaźniki produktu w podziale na priorytety inwestycyjne oraz, w stosownych przypadkach, na kategorie regionów	96
Priorytet inwestycyjny.....	96
1b - Promowanie inwestycji przedsiębiorstw w badania i innowacje, rozwijanie powiązań i synergii między przedsiębiorstwami, ośrodkami badawczo-rozwojowymi i sektorem szkolnictwa wyższego, w szczególności promowanie inwestycji w zakresie rozwoju produktów i usług, transferu technologii, innowacji społecznych, ekoinnowacji, zastosowań w dziedzinie usług publicznych, pobudzania popytu, tworzenia sieci, klastrów i otwartych innowacji poprzez inteligentną specjalizację, oraz wspieranie badań technologicznych i stosowanych,	

linii pilotażowych, działań w zakresie wczesnej walidacji produktów, zaawansowanych zdolności produkcyjnych i pierwszej produkcji, w szczególności w dziedzinie kluczowych technologii wspomagających, oraz rozpowszechnianie technologii o ogólnym przeznaczeniu	96
2.A.7 INNOWACJE SPOŁECZNE, WSPÓŁPRACA PONADNARODOWA I WKŁAD W REALIZACJĘ CELÓW TEMATYCZNYCH 1–7	97
2.A.8 RAMY WYKONANIA.....	99
2.A.9 KATEGORIE INTERWENCJI.....	99
2.A.10 KRÓTKI OPIS PLANOWANEGO WYKORZYSTANIA POMOCY TECHNICZNEJ, W TYM, W RAZIE POTRZEBY, PRZEDSIĘWZIĘĆ MAJĄCYCH NA CELU WZMACNIANIE ZDOLNOŚCI ADMINISTRACYJNYCH INSTYTUCJI ZAANGAŻOWANYCH W ZARZĄDZANIE I KONTROLĘ PROGRAMÓW I BENEFICJENTÓW. (W STOSOWNYCH PRZYPADKACH) (W PODZIALE NA OSIE PRIORYTETOWE)	100
2.A.1 OŚ PRIORYTETOWA	102
2.A.2 UZASADNIENIE UTWORZENIA OSI PRIORYTETOWEJ OBEJMUJĄCEJ WIĘCEJ NIŻ JEDNĄ KATEGORIĘ REGIONU, WIĘCEJ NIŻ JEDEN CEL TEMATYCZNY LUB WIĘCEJ NIŻ JEDEN FUNDUSZ (W STOSOWNYCH PRZYPADKACH).....	102
2.A.3 FUNDUSZ, KATEGORIA REGIONU I PODSTAWA DLA KALKULACJI WSPARCIA UNII	102
2.A.4 PRIORYTET INWESTYCYJNY	102
2.A.5 CELE SZCZEGÓŁOWE ODPOWIADAJĄCE PRIORYTETOWI INWESTYCYJNEMU I OCZEKIWANE REZULTATY.....	102
2.A.6 PRZEDSIĘWZIĘCIE, KTÓRE MA OTRZYMAĆ WSPARCIE W RAMACH PRIORYTETU INWESTYCYJNEGO (W PODZIALE NA PRIORYTETY INWESTYCYJNE)	105
2.A.6.1 Opis typów i przykłady przedsięwzięć, które mają otrzymać wsparcie, oraz ich oczekiwany wkład w realizację celów szczegółowych oraz, w stosownych przypadkach, wskazanie głównych grup docelowych, poszczególnych terytoriów docelowych i typów beneficjentów	105
2.A.6.2 Kierunkowe zasady wyboru operacji	109
2.A.6.3 Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych (w stosownych przypadkach)	111
2.A.6.4 Planowane wykorzystanie dużych projektów (w stosownych przypadkach)	111
2.A.6.5 Wskaźniki produktu w podziale na priorytety inwestycyjne oraz, w stosownych przypadkach, na kategorie regionów	112
Priorytet inwestycyjny	112
2c - Wzmocnienie zastosowań TIK dla e-rządu, e-uczenia, e-włączenia społecznego, e-kultury oraz e-zdrowia	112
2.A.7 INNOWACJE SPOŁECZNE, WSPÓŁPRACA PONADNARODOWA I WKŁAD W REALIZACJĘ CELÓW TEMATYCZNYCH 1–7	112
2.A.8 RAMY WYKONANIA.....	112
2.A.9 KATEGORIE INTERWENCJI.....	113
2.A.10 KRÓTKI OPIS PLANOWANEGO WYKORZYSTANIA POMOCY TECHNICZNEJ, W TYM, W RAZIE POTRZEBY, PRZEDSIĘWZIĘĆ MAJĄCYCH NA CELU WZMACNIANIE ZDOLNOŚCI ADMINISTRACYJNYCH INSTYTUCJI ZAANGAŻOWANYCH W ZARZĄDZANIE I KONTROLĘ PROGRAMÓW I BENEFICJENTÓW. (W STOSOWNYCH PRZYPADKACH) (W PODZIALE NA OSIE PRIORYTETOWE)	114
2.A.1 OŚ PRIORYTETOWA	115
2.A.2 UZASADNIENIE UTWORZENIA OSI PRIORYTETOWEJ OBEJMUJĄCEJ WIĘCEJ NIŻ JEDNĄ KATEGORIĘ REGIONU, WIĘCEJ NIŻ JEDEN CEL TEMATYCZNY LUB WIĘCEJ NIŻ JEDEN FUNDUSZ (W STOSOWNYCH PRZYPADKACH).....	115
2.A.3 FUNDUSZ, KATEGORIA REGIONU I PODSTAWA DLA KALKULACJI WSPARCIA UNII	115
2.A.4 PRIORYTET INWESTYCYJNY	115
2.A.5 CELE SZCZEGÓŁOWE ODPOWIADAJĄCE PRIORYTETOWI INWESTYCYJNEMU I OCZEKIWANE REZULTATY.....	115
2.A.6 PRZEDSIĘWZIĘCIE, KTÓRE MA OTRZYMAĆ WSPARCIE W RAMACH PRIORYTETU INWESTYCYJNEGO (W PODZIALE NA PRIORYTETY INWESTYCYJNE)	118
2.A.6.1 Opis typów i przykłady przedsięwzięć, które mają otrzymać wsparcie, oraz ich oczekiwany wkład w realizację celów szczegółowych oraz, w stosownych przypadkach, wskazanie głównych grup docelowych, poszczególnych terytoriów docelowych i typów beneficjentów	118
2.A.6.2 Kierunkowe zasady wyboru operacji	120
2.A.6.3 Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych (w stosownych przypadkach)	121
2.A.6.4 Planowane wykorzystanie dużych projektów (w stosownych przypadkach)	122
2.A.6.5 Wskaźniki produktu w podziale na priorytety inwestycyjne oraz, w stosownych przypadkach, na kategorie regionów	122
Priorytet inwestycyjny	122
3a - Promowanie przedsiębiorczości, w szczególności poprzez ułatwianie gospodarczego wykorzystywania nowych pomysłów oraz sprzyjanie tworzeniu nowych firm, w tym również przez inkubatory przedsiębiorczości	122

2.A.4 PRIORYTET INWESTYCYJNY	122
2.A.5 CELE SZCZEGÓŁOWE ODPOWIADAJĄCE PRIORYTETOWI INWESTYCYJNEMU I OCZEKIWANE REZULTATY.....	122
2.A.6 PRZEDSIĘWZIĘCIE, KTÓRE MA OTRZYMAĆ WSPARCIE W RAMACH PRIORYTETU INWESTYCYJNEGO (W PODZIALE NA PRIORYTETY INWESTYCYJNE)	125
2.A.6.1 Opis typów i przykłady przedsięwzięć, które mają otrzymać wsparcie, oraz ich oczekiwany wkład w realizację celów szczegółowych oraz, w stosownych przypadkach, wskazanie głównych grup docelowych, poszczególnych terytoriów docelowych i typów beneficjentów	125
2.A.6.2 Kierunkowe zasady wyboru operacji.....	127
2.A.6.3 Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych (w stosownych przypadkach)	128
2.A.6.4 Planowane wykorzystanie dużych projektów (w stosownych przypadkach).....	129
2.A.6.5 Wskaźniki produktu w podziale na priorytety inwestycyjne oraz, w stosownych przypadkach, na kategorie regionów	129
Priorytet inwestycyjny.....	129
3b - Opracowywanie i wdrażanie nowych modeli biznesowych dla MŚP, w szczególności w celu umiędzynarodowienia.....	129
2.A.4 PRIORYTET INWESTYCYJNY	129
2.A.5 CELE SZCZEGÓŁOWE ODPOWIADAJĄCE PRIORYTETOWI INWESTYCYJNEMU I OCZEKIWANE REZULTATY.....	130
2.A.6 PRZEDSIĘWZIĘCIE, KTÓRE MA OTRZYMAĆ WSPARCIE W RAMACH PRIORYTETU INWESTYCYJNEGO (W PODZIALE NA PRIORYTETY INWESTYCYJNE)	132
2.A.6.1 Opis typów i przykłady przedsięwzięć, które mają otrzymać wsparcie, oraz ich oczekiwany wkład w realizację celów szczegółowych oraz, w stosownych przypadkach, wskazanie głównych grup docelowych, poszczególnych terytoriów docelowych i typów beneficjentów	132
2.A.6.2 Kierunkowe zasady wyboru operacji.....	134
2.A.6.3 Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych (w stosownych przypadkach)	135
2.A.6.4 Planowane wykorzystanie dużych projektów (w stosownych przypadkach).....	135
2.A.6.5 Wskaźniki produktu w podziale na priorytety inwestycyjne oraz, w stosownych przypadkach, na kategorie regionów	136
Priorytet inwestycyjny.....	136
3c - Wspieranie tworzenia i poszerzania zaawansowanych zdolności w zakresie rozwoju produktów i usług	136
2.A.7 INNOWACJE SPOŁECZNE, WSPÓŁPRACA PONADNARODOWA I WKŁAD W REALIZACJĘ CELÓW TEMATYCZNYCH 1–7	136
2.A.8 RAMY WYKONANIA.....	138
2.A.9 KATEGORIE INTERWENCJI.....	139
2.A.10 KRÓTKI OPIS PLANOWANEGO WYKORZYSTANIA POMOCY TECHNICZNEJ, W TYM, W RAZIE POTRZEBY, PRZEDSIĘWZIĘĆ MAJĄCYCH NA CELU WZMACNIANIE ZDOLNOŚCI ADMINISTRACYJNYCH INSTYTUCJI ZAANGAŻOWANYCH W ZARZĄDZANIE I KONTROLĘ PROGRAMÓW I BENEFICJENTÓW. (W STOSOWNYCH PRZYPADKACH) (W PODZIALE NA OSIE PRIORYTETOWE)	140
2.A.1 OŚ PRIORYTETOWA	141
2.A.2 UZASADNIENIE UTWORZENIA OSI PRIORYTETOWEJ OBEJMUJĄCEJ WIĘCEJ NIŻ JEDNĄ KATEGORIĘ REGIONU, WIĘCEJ NIŻ JEDEN CEL TEMATYCZNY LUB WIĘCEJ NIŻ JEDEN FUNDUSZ (W STOSOWNYCH PRZYPADKACH).....	141
2.A.3 FUNDUSZ, KATEGORIA REGIONU I PODSTAWA DLA KALKULACJI WSPARCIA UNII	141
2.A.4 PRIORYTET INWESTYCYJNY	142
2.A.5 CELE SZCZEGÓŁOWE ODPOWIADAJĄCE PRIORYTETOWI INWESTYCYJNEMU I OCZEKIWANE REZULTATY.....	142
2.A.6 PRZEDSIĘWZIĘCIE, KTÓRE MA OTRZYMAĆ WSPARCIE W RAMACH PRIORYTETU INWESTYCYJNEGO (W PODZIALE NA PRIORYTETY INWESTYCYJNE)	145
2.A.6.1 Opis typów i przykłady przedsięwzięć, które mają otrzymać wsparcie, oraz ich oczekiwany wkład w realizację celów szczegółowych oraz, w stosownych przypadkach, wskazanie głównych grup docelowych, poszczególnych terytoriów docelowych i typów beneficjentów	145
2.A.6.2 Kierunkowe zasady wyboru operacji.....	146
2.A.6.3 Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych (w stosownych przypadkach)	148
2.A.6.4 Planowane wykorzystanie dużych projektów (w stosownych przypadkach).....	148
2.A.6.5 Wskaźniki produktu w podziale na priorytety inwestycyjne oraz, w stosownych przypadkach, na kategorie regionów	149
Priorytet inwestycyjny.....	149

4a - Promowanie wytwarzania i dystrybucji energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych	149
2.A.4 PRIORYTET INWESTYCYJNY	149
2.A.5 CELE SZCZEGÓŁOWE ODPOWIADAJĄCE PRIORYTETOWI INWESTYCYJNEMU I OCZEKIWANE REZULTATY	149
2.A.6 PRZEDSIĘWZIĘCIE, KTÓRE MA OTRZYMAĆ WSPARCIE W RAMACH PRIORYTETU INWESTYCYJNEGO (W PODZIALE NA PRIORYTETY INWESTYCYJNE)	152
2.A.6.1 Opis typów i przykłady przedsięwzięć, które mają otrzymać wsparcie, oraz ich oczekiwany wkład w realizację celów szczegółowych oraz, w stosownych przypadkach, wskazanie głównych grup docelowych, poszczególnych terytoriów docelowych i typów beneficjentów	152
2.A.6.2 Kierunkowe zasady wyboru operacji	154
2.A.6.3 Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych (w stosownych przypadkach)	155
2.A.6.4 Planowane wykorzystanie dużych projektów (w stosownych przypadkach)	155
2.A.6.5 Wskaźniki produktu w podziale na priorytety inwestycyjne oraz, w stosownych przypadkach, na kategorie regionów	155
Priorytet inwestycyjny	155
4b - Promowanie efektywności energetycznej i korzystania z odnawialnych źródeł energii w przedsiębiorstwach	155
2.A.4 PRIORYTET INWESTYCYJNY	156
2.A.5 CELE SZCZEGÓŁOWE ODPOWIADAJĄCE PRIORYTETOWI INWESTYCYJNEMU I OCZEKIWANE REZULTATY	156
2.A.6 PRZEDSIĘWZIĘCIE, KTÓRE MA OTRZYMAĆ WSPARCIE W RAMACH PRIORYTETU INWESTYCYJNEGO (W PODZIALE NA PRIORYTETY INWESTYCYJNE)	159
2.A.6.1 Opis typów i przykłady przedsięwzięć, które mają otrzymać wsparcie, oraz ich oczekiwany wkład w realizację celów szczegółowych oraz, w stosownych przypadkach, wskazanie głównych grup docelowych, poszczególnych terytoriów docelowych i typów beneficjentów	159
2.A.6.2 Kierunkowe zasady wyboru operacji	162
2.A.6.3 Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych (w stosownych przypadkach)	165
2.A.6.4 Planowane wykorzystanie dużych projektów (w stosownych przypadkach)	165
2.A.6.5 Wskaźniki produktu w podziale na priorytety inwestycyjne oraz, w stosownych przypadkach, na kategorie regionów	165
Priorytet inwestycyjny	165
4c - Wspieranie efektywności energetycznej, inteligentnego zarządzania energią i wykorzystywania odnawialnych źródeł energii w infrastrukturze publicznej, w tym w budynkach publicznych i w sektorze mieszkaniowym	165
2.A.4 PRIORYTET INWESTYCYJNY	166
2.A.5 CELE SZCZEGÓŁOWE ODPOWIADAJĄCE PRIORYTETOWI INWESTYCYJNEMU I OCZEKIWANE REZULTATY	166
2.A.6 PRZEDSIĘWZIĘCIE, KTÓRE MA OTRZYMAĆ WSPARCIE W RAMACH PRIORYTETU INWESTYCYJNEGO (W PODZIALE NA PRIORYTETY INWESTYCYJNE)	168
2.A.6.1 Opis typów i przykłady przedsięwzięć, które mają otrzymać wsparcie, oraz ich oczekiwany wkład w realizację celów szczegółowych oraz, w stosownych przypadkach, wskazanie głównych grup docelowych, poszczególnych terytoriów docelowych i typów beneficjentów	168
2.A.6.2 Kierunkowe zasady wyboru operacji	171
2.A.6.3 Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych (w stosownych przypadkach)	173
2.A.6.4 Planowane wykorzystanie dużych projektów (w stosownych przypadkach)	174
2.A.6.5 Wskaźniki produktu w podziale na priorytety inwestycyjne oraz, w stosownych przypadkach, na kategorie regionów	174
Priorytet inwestycyjny	174
4e - Promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich rodzajów terytoriów, w szczególności dla obszarów miejskich, w tym wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej i działań adaptacyjnych mających oddziaływanie łagodzące na zmiany klimatu	174
2.A.4 PRIORYTET INWESTYCYJNY	174
2.A.5 CELE SZCZEGÓŁOWE ODPOWIADAJĄCE PRIORYTETOWI INWESTYCYJNEMU I OCZEKIWANE REZULTATY	175
2.A.6 PRZEDSIĘWZIĘCIE, KTÓRE MA OTRZYMAĆ WSPARCIE W RAMACH PRIORYTETU INWESTYCYJNEGO (W PODZIALE NA PRIORYTETY INWESTYCYJNE)	177

2.A.6.1 Opis typów i przykłady przedsięwzięć, które mają otrzymać wsparcie, oraz ich oczekiwany wkład w realizację celów szczegółowych oraz, w stosownych przypadkach, wskazanie głównych grup docelowych, poszczególnych terytoriów docelowych i typów beneficjentów	177
2.A.6.2 Kierunkowe zasady wyboru operacji	178
2.A.6.3 Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych (w stosownych przypadkach)	180
2.A.6.4 Planowane wykorzystanie dużych projektów (w stosownych przypadkach)	180
2.A.6.5 Wskaźniki produktu w podziale na priorytety inwestycyjne oraz, w stosownych przypadkach, na kategorie regionów	180
Priorytet inwestycyjny	180
4g - Promowanie wykorzystywania wysokosprawnej kogeneracji ciepła i energii elektrycznej w oparciu o zapotrzebowanie na ciepło użytkowe	180
2.A.4 PRIORYTET INWESTYCYJNY	181
2.A.5 CELE SZCZEGÓŁOWE ODPOWIADAJĄCE PRIORYTETOWI INWESTYCYJNEMU I OCZEKIWANE REZULTATY.....	181
2.A.6 PRZEDSIĘWZIĘCIE, KTÓRE MA OTRZYMAĆ WSPARCIE W RAMACH PRIORYTETU INWESTYCYJNEGO (W PODZIALE NA PRIORYTETY INWESTYCYJNE)	183
2.A.6.1 Opis typów i przykłady przedsięwzięć, które mają otrzymać wsparcie, oraz ich oczekiwany wkład w realizację celów szczegółowych oraz, w stosownych przypadkach, wskazanie głównych grup docelowych, poszczególnych terytoriów docelowych i typów beneficjentów	183
2.A.6.2 Kierunkowe zasady wyboru operacji	185
2.A.6.3 Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych (w stosownych przypadkach)	186
2.A.6.4 Planowane wykorzystanie dużych projektów (w stosownych przypadkach)	187
2.A.6.5 Wskaźniki produktu w podziale na priorytety inwestycyjne oraz, w stosownych przypadkach, na kategorie regionów	187
Priorytet inwestycyjny	187
6e - Podejmowanie przedsięwzięć mających na celu poprawę stanu jakości środowiska miejskiego, rewitalizację miast, rekultywację i dekontaminację terenów poprzemysłowych (w tym terenów powojaskowych), zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza i propagowanie działań służących zmniejszeniu hałasu	187
2.A.7 INNOWACJE SPOŁECZNE, WSPÓŁPRACA PONADNARODOWA I WKŁAD W REALIZACJĘ CELÓW TEMATYCZNYCH 1–7	187
2.A.8 RAMY WYKONANIA.....	189
2.A.9 KATEGORIE INTERWENCJI.....	190
2.A.10 KRÓTKI OPIS PLANOWANEGO WYKORZYSTANIA POMOCY TECHNICZNEJ, W TYM, W RAZIE POTRZEBY, PRZEDSIĘWZIĘĆ MAJĄCYCH NA CELU WZMACNIANIE ZDOLNOŚCI ADMINISTRACYJNYCH INSTYTUCJI ZAANGAŻOWANYCH W ZARZĄDZANIE I KONTROLĘ PROGRAMÓW I BENEFICJENTÓW. (W STOSOWNYCH PRZYPADKACH) (W PODZIALE NA OSIE PRIORYTETOWE)	191
2.A.1 OŚ PRIORYTETOWA	192
2.A.2 UZASADNIENIE UTWORZENIA OSI PRIORYTETOWEJ OBEJMUJĄCEJ WIĘCEJ NIŻ JEDNĄ KATEGORIĘ REGIONU, WIĘCEJ NIŻ JEDEN CEL TEMATYCZNY LUB WIĘCEJ NIŻ JEDEN FUNDUSZ (W STOSOWNYCH PRZYPADKACH).....	192
2.A.3 FUNDUSZ, KATEGORIA REGIONU I PODSTAWA DLA KALKULACJI WSPARCIA UNII	192
2.A.4 PRIORYTET INWESTYCYJNY	192
2.A.5 CELE SZCZEGÓŁOWE ODPOWIADAJĄCE PRIORYTETOWI INWESTYCYJNEMU I OCZEKIWANE REZULTATY.....	192
2.A.6 PRZEDSIĘWZIĘCIE, KTÓRE MA OTRZYMAĆ WSPARCIE W RAMACH PRIORYTETU INWESTYCYJNEGO (W PODZIALE NA PRIORYTETY INWESTYCYJNE)	194
2.A.6.1 Opis typów i przykłady przedsięwzięć, które mają otrzymać wsparcie, oraz ich oczekiwany wkład w realizację celów szczegółowych oraz, w stosownych przypadkach, wskazanie głównych grup docelowych, poszczególnych terytoriów docelowych i typów beneficjentów	194
2.A.6.2 Kierunkowe zasady wyboru operacji	201
2.A.6.3 Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych (w stosownych przypadkach)	203
2.A.6.4 Planowane wykorzystanie dużych projektów (w stosownych przypadkach)	203
2.A.6.5 Wskaźniki produktu w podziale na priorytety inwestycyjne oraz, w stosownych przypadkach, na kategorie regionów	204
Priorytet inwestycyjny	204
9i - Aktywne włączenie, w tym z myślą o promowaniu równych szans oraz aktywnego uczestnictwa i zwiększaniu szans na zatrudnienie	204

2.A.4 PRIORYTET INWESTYCYJNY	204
2.A.5 CELE SZCZEGÓŁOWE ODPOWIADAJĄCE PRIORYTETOWI INWESTYCYJNEMU I OCZEKIWANE REZULTATY.....	204
2.A.6 PRZEDSIĘWZIĘCIE, KTÓRE MA OTRZYMAĆ WSPARCIE W RAMACH PRIORYTETU INWESTYCYJNEGO (W PODZIALE NA PRIORYTETY INWESTYCYJNE)	206
2.A.6.1 Opis typów i przykłady przedsięwzięć, które mają otrzymać wsparcie, oraz ich oczekiwany wkład w realizację celów szczegółowych oraz, w stosownych przypadkach, wskazanie głównych grup docelowych, poszczególnych terytoriów docelowych i typów beneficjentów	206
2.A.6.2 Kierunkowe zasady wyboru operacji.....	214
2.A.6.3 Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych (w stosownych przypadkach)	216
2.A.6.4 Planowane wykorzystanie dużych projektów (w stosownych przypadkach).....	217
2.A.6.5 Wskaźniki produktu w podziale na priorytety inwestycyjne oraz, w stosownych przypadkach, na kategorie regionów	217
Priorytet inwestycyjny.....	217
9iv - Ułatwianie dostępu do przystępnych cenowo oraz wysokiej jakości usług, w tym opieki zdrowotnej i usług socjalnych świadczonych w interesie ogólnym.....	217
2.A.4 PRIORYTET INWESTYCYJNY	217
2.A.5 CELE SZCZEGÓŁOWE ODPOWIADAJĄCE PRIORYTETOWI INWESTYCYJNEMU I OCZEKIWANE REZULTATY.....	217
2.A.6 PRZEDSIĘWZIĘCIE, KTÓRE MA OTRZYMAĆ WSPARCIE W RAMACH PRIORYTETU INWESTYCYJNEGO (W PODZIALE NA PRIORYTETY INWESTYCYJNE)	219
2.A.6.1 Opis typów i przykłady przedsięwzięć, które mają otrzymać wsparcie, oraz ich oczekiwany wkład w realizację celów szczegółowych oraz, w stosownych przypadkach, wskazanie głównych grup docelowych, poszczególnych terytoriów docelowych i typów beneficjentów	219
2.A.6.2 Kierunkowe zasady wyboru operacji.....	223
2.A.6.3 Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych (w stosownych przypadkach)	224
2.A.6.4 Planowane wykorzystanie dużych projektów (w stosownych przypadkach).....	224
2.A.6.5 Wskaźniki produktu w podziale na priorytety inwestycyjne oraz, w stosownych przypadkach, na kategorie regionów	225
Priorytet inwestycyjny.....	225
9v - Wspieranie przedsiębiorczości społecznej i integracji zawodowej w przedsiębiorstwach społecznych oraz ekonomii społecznej i solidarnej w celu ułatwiania dostępu do zatrudnienia	225
2.A.7 INNOWACJE SPOŁECZNE, WSPÓŁPRACA PONADNARODOWA I WKŁAD W REALIZACJĘ CELÓW TEMATYCZNYCH 1–7	225
2.A.8 RAMY WYKONANIA.....	225
2.A.9 KATEGORIE INTERWENCJI.....	225
2.A.10 KRÓTKI OPIS PLANOWANEGO WYKORZYSTANIA POMOCY TECHNICZNEJ, W TYM, W RAZIE POTRZEBY, PRZEDSIĘWZIĘĆ MAJĄCYCH NA CELU WZMACNIANIE ZDOLNOŚCI ADMINISTRACYJNYCH INSTYTUCJI ZAANGAŻOWANYCH W ZARZĄDZANIE I KONTROLĘ PROGRAMÓW I BENEFICJENTÓW. (W STOSOWNYCH PRZYPADKACH) (W PODZIALE NA OSIE PRIORYTETOWE)	227
2.A.1 OŚ PRIORYTETOWA	228
2.A.2 UZASADNIENIE UTWORZENIA OSI PRIORYTETOWEJ OBEJMUJĄCEJ WIĘCEJ NIŻ JEDNĄ KATEGORIĘ REGIONU, WIĘCEJ NIŻ JEDEN CEL TEMATYCZNY LUB WIĘCEJ NIŻ JEDEN FUNDUSZ (W STOSOWNYCH PRZYPADKACH).....	228
2.A.3 FUNDUSZ, KATEGORIA REGIONU I PODSTAWA DLA KALKULACJI WSPARCIA UNII	229
2.A.4 PRIORYTET INWESTYCYJNY	229
2.A.5 CELE SZCZEGÓŁOWE ODPOWIADAJĄCE PRIORYTETOWI INWESTYCYJNEMU I OCZEKIWANE REZULTATY.....	229
2.A.6 PRZEDSIĘWZIĘCIE, KTÓRE MA OTRZYMAĆ WSPARCIE W RAMACH PRIORYTETU INWESTYCYJNEGO (W PODZIALE NA PRIORYTETY INWESTYCYJNE)	232
2.A.6.1 Opis typów i przykłady przedsięwzięć, które mają otrzymać wsparcie, oraz ich oczekiwany wkład w realizację celów szczegółowych oraz, w stosownych przypadkach, wskazanie głównych grup docelowych, poszczególnych terytoriów docelowych i typów beneficjentów	232
2.A.6.2 Kierunkowe zasady wyboru operacji.....	233
2.A.6.3 Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych (w stosownych przypadkach)	234
2.A.6.4 Planowane wykorzystanie dużych projektów (w stosownych przypadkach).....	234
2.A.6.5 Wskaźniki produktu w podziale na priorytety inwestycyjne oraz, w stosownych przypadkach, na kategorie regionów	234

Priorytet inwestycyjny	234
5b - Promowanie inwestycji ukierunkowanych na konkretne rodzaje ryzyka, zapewniających odporność na klęski żywiołowe oraz stworzenie systemów zarządzania klęskami żywiołowymi	234
2.A.4 PRIORYTET INWESTYCYJNY	234
2.A.5 CELE SZCZEGÓŁOWE ODPOWIADAJĄCE PRIORYTETOWI INWESTYCYJNEMU I OCZEKIWANE REZULTATY.....	235
2.A.6 PRZEDSIĘWZIĘCIE, KTÓRE MA OTRZYMAĆ WSPARCIE W RAMACH PRIORYTETU INWESTYCYJNEGO (W PODZIALE NA PRIORYTETY INWESTYCYJNE)	237
2.A.6.1 Opis typów i przykłady przedsięwzięć, które mają otrzymać wsparcie, oraz ich oczekiwany wkład w realizację celów szczegółowych oraz, w stosownych przypadkach, wskazanie głównych grup docelowych, poszczególnych terytoriów docelowych i typów beneficjentów	237
2.A.6.2 Kierunkowe zasady wyboru operacji	238
2.A.6.3 Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych (w stosownych przypadkach)	240
2.A.6.4 Planowane wykorzystanie dużych projektów (w stosownych przypadkach)	240
2.A.6.5 Wskaźniki produktu w podziale na priorytety inwestycyjne oraz, w stosownych przypadkach, na kategorie regionów	241
Priorytet inwestycyjny	241
6a - Inwestowanie w sektor gospodarki odpadami celem wypełnienia zobowiązań określonych w dorobku prawnym Unii w zakresie środowiska oraz zaspokojenia wykraczających poza te zobowiązania potrzeb inwestycyjnych określonych przez państwa członkowskie	241
2.A.4 PRIORYTET INWESTYCYJNY	241
2.A.5 CELE SZCZEGÓŁOWE ODPOWIADAJĄCE PRIORYTETOWI INWESTYCYJNEMU I OCZEKIWANE REZULTATY.....	241
2.A.6 PRZEDSIĘWZIĘCIE, KTÓRE MA OTRZYMAĆ WSPARCIE W RAMACH PRIORYTETU INWESTYCYJNEGO (W PODZIALE NA PRIORYTETY INWESTYCYJNE)	244
2.A.6.1 Opis typów i przykłady przedsięwzięć, które mają otrzymać wsparcie, oraz ich oczekiwany wkład w realizację celów szczegółowych oraz, w stosownych przypadkach, wskazanie głównych grup docelowych, poszczególnych terytoriów docelowych i typów beneficjentów	244
2.A.6.2 Kierunkowe zasady wyboru operacji	245
2.A.6.3 Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych (w stosownych przypadkach)	246
2.A.6.4 Planowane wykorzystanie dużych projektów (w stosownych przypadkach)	247
2.A.6.5 Wskaźniki produktu w podziale na priorytety inwestycyjne oraz, w stosownych przypadkach, na kategorie regionów	247
Priorytet inwestycyjny	247
6b - Inwestowanie w sektor gospodarki wodnej celem wypełnienia zobowiązań określonych w dorobku prawnym Unii w zakresie środowiska oraz zaspokojenia wykraczających poza te zobowiązania potrzeb inwestycyjnych, określonych przez państwa członkowskie	247
2.A.4 PRIORYTET INWESTYCYJNY	247
2.A.5 CELE SZCZEGÓŁOWE ODPOWIADAJĄCE PRIORYTETOWI INWESTYCYJNEMU I OCZEKIWANE REZULTATY.....	247
2.A.6 PRZEDSIĘWZIĘCIE, KTÓRE MA OTRZYMAĆ WSPARCIE W RAMACH PRIORYTETU INWESTYCYJNEGO (W PODZIALE NA PRIORYTETY INWESTYCYJNE)	250
2.A.6.1 Opis typów i przykłady przedsięwzięć, które mają otrzymać wsparcie, oraz ich oczekiwany wkład w realizację celów szczegółowych oraz, w stosownych przypadkach, wskazanie głównych grup docelowych, poszczególnych terytoriów docelowych i typów beneficjentów	250
2.A.6.2 Kierunkowe zasady wyboru operacji	251
2.A.6.3 Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych (w stosownych przypadkach)	253
2.A.6.4 Planowane wykorzystanie dużych projektów (w stosownych przypadkach)	253
2.A.6.5 Wskaźniki produktu w podziale na priorytety inwestycyjne oraz, w stosownych przypadkach, na kategorie regionów	254
Priorytet inwestycyjny	254
6c - Zachowanie, ochrona, promowanie i rozwój dziedzictwa naturalnego i kulturowego	254
2.A.4 PRIORYTET INWESTYCYJNY	254
2.A.5 CELE SZCZEGÓŁOWE ODPOWIADAJĄCE PRIORYTETOWI INWESTYCYJNEMU I OCZEKIWANE REZULTATY.....	254

2.A.6 PRZEDSIĘWZIĘCIE, KTÓRE MA OTRZYMAĆ WSPARCIE W RAMACH PRIORYTETU INWESTYCYJNEGO (W PODZIALE NA PRIORYTETY INWESTYCYJNE)	257
2.A.6.1 Opis typów i przykłady przedsięwzięć, które mają otrzymać wsparcie, oraz ich oczekiwany wkład w realizację celów szczegółowych oraz, w stosownych przypadkach, wskazanie głównych grup docelowych, poszczególnych terytoriów docelowych i typów beneficjentów	257
2.A.6.2 Kierunkowe zasady wyboru operacji	258
2.A.6.3 Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych (w stosownych przypadkach)	260
2.A.6.4 Planowane wykorzystanie dużych projektów (w stosownych przypadkach)	260
2.A.6.5 Wskaźniki produktu w podziale na priorytety inwestycyjne oraz, w stosownych przypadkach, na kategorie regionów	261
Priorytet inwestycyjny	261
6d - Ochrona i przywrócenie różnorodności biologicznej, ochrona i rekultywacja gleby oraz wspieranie usług ekosystemowych, także poprzez program "Natura 2000" i zieloną infrastrukturę	261
2.A.7 INNOWACJE SPOŁECZNE, WSPÓŁPRACA PONADNARODOWA I WKŁAD W REALIZACJĘ CELÓW TEMATYCZNYCH 1–7	261
2.A.8 RAMY WYKONANIA.....	261
2.A.9 KATEGORIE INTERWENCJI.....	262
2.A.10 KRÓTKI OPIS PLANOWANEGO WYKORZYSTANIA POMOCY TECHNICZNEJ, W TYM, W RAZIE POTRZEBY, PRZEDSIĘWZIĘĆ MAJĄCYCH NA CELU WZMACNIANIE ZDOLNOŚCI ADMINISTRACYJNYCH INSTYTUCJI ZAANGAŻOWANYCH W ZARZĄDZANIE I KONTROLĘ PROGRAMÓW I BENEFICJENTÓW. (W STOSOWNYCH PRZYPADKACH) (W PODZIALE NA OSIE PRIORYTETOWE)	263
2.A.1 OŚ PRIORYTETOWA	264
2.A.2 UZASADNIENIE UTWORZENIA OSI PRIORYTETOWEJ OBEJMUJĄCEJ WIĘCEJ NIŻ JEDNĄ KATEGORIĘ REGIONU, WIĘCEJ NIŻ JEDEN CEL TEMATYCZNY LUB WIĘCEJ NIŻ JEDEN FUNDUSZ (W STOSOWNYCH PRZYPADKACH).....	264
2.A.3 FUNDUSZ, KATEGORIA REGIONU I PODSTAWA DLA KALKULACJI WSPARCIA UNII	264
2.A.4 PRIORYTET INWESTYCYJNY	264
2.A.5 CELE SZCZEGÓŁOWE ODPOWIADAJĄCE PRIORYTETOWI INWESTYCYJNEMU I OCZEKIWANE REZULTATY.....	264
2.A.6 PRZEDSIĘWZIĘCIE, KTÓRE MA OTRZYMAĆ WSPARCIE W RAMACH PRIORYTETU INWESTYCYJNEGO (W PODZIALE NA PRIORYTETY INWESTYCYJNE)	267
2.A.6.1 Opis typów i przykłady przedsięwzięć, które mają otrzymać wsparcie, oraz ich oczekiwany wkład w realizację celów szczegółowych oraz, w stosownych przypadkach, wskazanie głównych grup docelowych, poszczególnych terytoriów docelowych i typów beneficjentów	267
2.A.6.2 Kierunkowe zasady wyboru operacji	268
2.A.6.3 Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych (w stosownych przypadkach)	269
2.A.6.4 Planowane wykorzystanie dużych projektów (w stosownych przypadkach)	269
2.A.6.5 Wskaźniki produktu w podziale na priorytety inwestycyjne oraz, w stosownych przypadkach, na kategorie regionów	270
Priorytet inwestycyjny	270
7b - Zwiększanie mobilności regionalnej poprzez łączenie węzłów drugorzędnych i trzeciorzędnych z infrastrukturą TEN-T, w tym z węzłami multimodalnymi	270
2.A.4 PRIORYTET INWESTYCYJNY	270
2.A.5 CELE SZCZEGÓŁOWE ODPOWIADAJĄCE PRIORYTETOWI INWESTYCYJNEMU I OCZEKIWANE REZULTATY.....	270
2.A.6 PRZEDSIĘWZIĘCIE, KTÓRE MA OTRZYMAĆ WSPARCIE W RAMACH PRIORYTETU INWESTYCYJNEGO (W PODZIALE NA PRIORYTETY INWESTYCYJNE)	273
2.A.6.1 Opis typów i przykłady przedsięwzięć, które mają otrzymać wsparcie, oraz ich oczekiwany wkład w realizację celów szczegółowych oraz, w stosownych przypadkach, wskazanie głównych grup docelowych, poszczególnych terytoriów docelowych i typów beneficjentów	273
2.A.6.2 Kierunkowe zasady wyboru operacji	275
2.A.6.3 Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych (w stosownych przypadkach)	275
2.A.6.4 Planowane wykorzystanie dużych projektów (w stosownych przypadkach)	276
2.A.6.5 Wskaźniki produktu w podziale na priorytety inwestycyjne oraz, w stosownych przypadkach, na kategorie regionów	276
Priorytet inwestycyjny	276

7d - Rozwój i rehabilitacja kompleksowych, wysokiej jakości i interoperacyjnych systemów transportu kolejowego oraz propagowanie działań służących zmniejszeniu hałasu	276
2.A.7 INNOWACJE SPOŁECZNE, WSPÓŁPRACA PONADNARODOWA I WKŁAD W REALIZACJĘ CELÓW TEMATYCZNYCH 1–7	276
2.A.8 RAMY WYKONANIA.....	276
2.A.9 KATEGORIE INTERWENCJI.....	277
2.A.10 KRÓTKI OPIS PLANOWANEGO WYKORZYSTANIA POMOCY TECHNICZNEJ, W TYM, W RAZIE POTRZEBY, PRZEDSIĘWZIĘĆ MAJĄCYCH NA CELU WZMACNIANIE ZDOLNOŚCI ADMINISTRACYJNYCH INSTYTUCJI ZAANGAŻOWANYCH W ZARZĄDZANIE I KONTROLĘ PROGRAMÓW I BENEFICJENTÓW. (W STOSOWNYCH PRZYPADKACH) (W PODZIALE NA OSIE PRIORYTETOWE)	278
2.A.1 OŚ PRIORYTETOWA	279
2.A.2 UZASADNIENIE UTWORZENIA OSI PRIORYTETOWEJ OBEJMUJĄCEJ WIĘCEJ NIŻ JEDNĄ KATEGORIĘ REGIONU, WIĘCEJ NIŻ JEDEN CEL TEMATYCZNY LUB WIĘCEJ NIŻ JEDEN FUNDUSZ (W STOSOWNYCH PRZYPADKACH).....	279
2.A.3 FUNDUSZ, KATEGORIA REGIONU I PODSTAWA DLA KALKULACJI WSPARCIA UNII	279
2.A.4 PRIORYTET INWESTYCYJNY	279
2.A.5 CELE SZCZEGÓŁOWE ODPOWIADAJĄCE PRIORYTETOWI INWESTYCYJNEMU I OCZEKIWANE REZULTATY.....	279
2.A.6 PRZEDSIĘWZIĘCIE, KTÓRE MA OTRZYMAĆ WSPARCIE W RAMACH PRIORYTETU INWESTYCYJNEGO (W PODZIALE NA PRIORYTETY INWESTYCYJNE)	281
2.A.6.1 Opis typów i przykłady przedsięwzięć, które mają otrzymać wsparcie, oraz ich oczekiwany wkład w realizację celów szczegółowych oraz, w stosownych przypadkach, wskazanie głównych grup docelowych, poszczególnych terytoriów docelowych i typów beneficjentów	281
2.A.6.2 Kierunkowe zasady wyboru operacji	287
2.A.6.3 Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych (w stosownych przypadkach)	289
2.A.6.4 Planowane wykorzystanie dużych projektów (w stosownych przypadkach)	289
2.A.6.5 Wskaźniki produktu w podziale na priorytety inwestycyjne oraz, w stosownych przypadkach, na kategorie regionów	289
Priorytet inwestycyjny	289
8i - Dostęp do zatrudnienia dla osób poszukujących pracy i osób biernych zawodowo, w tym długotrwale bezrobotnych oraz oddalonych od rynku pracy, także poprzez lokalne inicjatywy w zakresie zatrudnienia i wspieranie mobilności pracowników	289
2.A.4 PRIORYTET INWESTYCYJNY	290
2.A.5 CELE SZCZEGÓŁOWE ODPOWIADAJĄCE PRIORYTETOWI INWESTYCYJNEMU I OCZEKIWANE REZULTATY.....	290
2.A.6 PRZEDSIĘWZIĘCIE, KTÓRE MA OTRZYMAĆ WSPARCIE W RAMACH PRIORYTETU INWESTYCYJNEGO (W PODZIALE NA PRIORYTETY INWESTYCYJNE)	291
2.A.6.1 Opis typów i przykłady przedsięwzięć, które mają otrzymać wsparcie, oraz ich oczekiwany wkład w realizację celów szczegółowych oraz, w stosownych przypadkach, wskazanie głównych grup docelowych, poszczególnych terytoriów docelowych i typów beneficjentów	291
2.A.6.2 Kierunkowe zasady wyboru operacji	294
2.A.6.3 Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych (w stosownych przypadkach)	296
2.A.6.4 Planowane wykorzystanie dużych projektów (w stosownych przypadkach)	297
2.A.6.5 Wskaźniki produktu w podziale na priorytety inwestycyjne oraz, w stosownych przypadkach, na kategorie regionów	297
Priorytet inwestycyjny	297
8iii - Praca na własny rachunek, przedsiębiorczość i tworzenie przedsiębiorstw, w tym innowacyjnych mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	297
2.A.4 PRIORYTET INWESTYCYJNY	297
2.A.5 CELE SZCZEGÓŁOWE ODPOWIADAJĄCE PRIORYTETOWI INWESTYCYJNEMU I OCZEKIWANE REZULTATY.....	297
2.A.6 PRZEDSIĘWZIĘCIE, KTÓRE MA OTRZYMAĆ WSPARCIE W RAMACH PRIORYTETU INWESTYCYJNEGO (W PODZIALE NA PRIORYTETY INWESTYCYJNE)	299
2.A.6.1 Opis typów i przykłady przedsięwzięć, które mają otrzymać wsparcie, oraz ich oczekiwany wkład w realizację celów szczegółowych oraz, w stosownych przypadkach, wskazanie głównych grup docelowych, poszczególnych terytoriów docelowych i typów beneficjentów	299
2.A.6.2 Kierunkowe zasady wyboru operacji	300
2.A.6.3 Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych (w stosownych przypadkach)	302

2.A.6.4 Planowane wykorzystanie dużych projektów (w stosownych przypadkach)	302
2.A.6.5 Wskaźniki produktu w podziale na priorytety inwestycyjne oraz, w stosownych przypadkach, na kategorie regionów	302
Priorytet inwestycyjny	302
8v - Przystosowywanie pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian	302
2.A.7 INNOWACJE SPOŁECZNE, WSPÓŁPRACA PONADNARODOWA I WKŁAD W REALIZACJĘ CELÓW TEMATYCZNYCH 1–7	303
2.A.8 RAMY WYKONANIA.....	303
2.A.9 KATEGORIE INTERWENCJI.....	303
2.A.10 KRÓTKI OPIS PLANOWANEGO WYKORZYSTANIA POMOCY TECHNICZNEJ, W TYM, W RAZIE POTRZEBY, PRZEDSIĘWZIĘĆ MAJĄCYCH NA CELU WZMACNIANIE ZDOLNOŚCI ADMINISTRACYJNYCH INSTYTUCJI ZAANGAŻOWANYCH W ZARZĄDZANIE I KONTROLĘ PROGRAMÓW I BENEFICJENTÓW. (W STOSOWNYCH PRZYPADKACH) (W PODZIALE NA OSIE PRIORYTETOWE)	304
2.A.1 OŚ PRIORYTETOWA	305
2.A.2 UZASADNIENIE UTWORZENIA OSI PRIORYTETOWEJ OBEJMUJĄCEJ WIĘCEJ NIŻ JEDNĄ KATEGORIĘ REGIONU, WIĘCEJ NIŻ JEDEN CEL TEMATYCZNY LUB WIĘCEJ NIŻ JEDEN FUNDUSZ (W STOSOWNYCH PRZYPADKACH).....	305
2.A.3 FUNDUSZ, KATEGORIA REGIONU I PODSTAWA DLA KALKULACJI WSPARCIA UNII	305
2.A.4 PRIORYTET INWESTYCYJNY	305
2.A.5 CELE SZCZEGÓŁOWE ODPOWIADAJĄCE PRIORYTETOWI INWESTYCYJNEMU I OCZEKIWANE REZULTATY.....	305
2.A.6 PRZEDSIĘWZIĘCIE, KTÓRE MA OTRZYMAĆ WSPARCIE W RAMACH PRIORYTETU INWESTYCYJNEGO (W PODZIALE NA PRIORYTETY INWESTYCYJNE)	307
2.A.6.1 Opis typów i przykłady przedsięwzięć, które mają otrzymać wsparcie, oraz ich oczekiwany wkład w realizację celów szczegółowych oraz, w stosownych przypadkach, wskazanie głównych grup docelowych, poszczególnych terytoriów docelowych i typów beneficjentów	307
2.A.6.2 Kierunkowe zasady wyboru operacji	309
2.A.6.3 Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych (w stosownych przypadkach)	310
2.A.6.4 Planowane wykorzystanie dużych projektów (w stosownych przypadkach)	311
2.A.6.5 Wskaźniki produktu w podziale na priorytety inwestycyjne oraz, w stosownych przypadkach, na kategorie regionów	311
Priorytet inwestycyjny	311
8iv - Równość mężczyzn i kobiet we wszystkich dziedzinach, w tym dostęp do zatrudnienia, rozwój kariery, godzenie życia zawodowego i prywatnego oraz promowanie równości wynagrodzeń za taką samą pracę	311
2.A.4 PRIORYTET INWESTYCYJNY	311
2.A.5 CELE SZCZEGÓŁOWE ODPOWIADAJĄCE PRIORYTETOWI INWESTYCYJNEMU I OCZEKIWANE REZULTATY.....	311
2.A.6 PRZEDSIĘWZIĘCIE, KTÓRE MA OTRZYMAĆ WSPARCIE W RAMACH PRIORYTETU INWESTYCYJNEGO (W PODZIALE NA PRIORYTETY INWESTYCYJNE)	313
2.A.6.1 Opis typów i przykłady przedsięwzięć, które mają otrzymać wsparcie, oraz ich oczekiwany wkład w realizację celów szczegółowych oraz, w stosownych przypadkach, wskazanie głównych grup docelowych, poszczególnych terytoriów docelowych i typów beneficjentów	313
2.A.6.2 Kierunkowe zasady wyboru operacji	315
2.A.6.3 Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych (w stosownych przypadkach)	317
2.A.6.4 Planowane wykorzystanie dużych projektów (w stosownych przypadkach)	317
2.A.6.5 Wskaźniki produktu w podziale na priorytety inwestycyjne oraz, w stosownych przypadkach, na kategorie regionów	318
Priorytet inwestycyjny	318
8v - Przystosowywanie pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian	318
2.A.4 PRIORYTET INWESTYCYJNY	318
2.A.5 CELE SZCZEGÓŁOWE ODPOWIADAJĄCE PRIORYTETOWI INWESTYCYJNEMU I OCZEKIWANE REZULTATY.....	318
2.A.6 PRZEDSIĘWZIĘCIE, KTÓRE MA OTRZYMAĆ WSPARCIE W RAMACH PRIORYTETU INWESTYCYJNEGO (W PODZIALE NA PRIORYTETY INWESTYCYJNE)	320
2.A.6.1 Opis typów i przykłady przedsięwzięć, które mają otrzymać wsparcie, oraz ich oczekiwany wkład w realizację celów szczegółowych oraz, w stosownych przypadkach, wskazanie głównych grup docelowych, poszczególnych terytoriów docelowych i typów beneficjentów	320
2.A.6.2 Kierunkowe zasady wyboru operacji	322

2.A.6.3 Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych (w stosownych przypadkach)	325
2.A.6.4 Planowane wykorzystanie dużych projektów (w stosownych przypadkach)	325
2.A.6.5 Wskaźniki produktu w podziale na priorytety inwestycyjne oraz, w stosownych przypadkach, na kategorie regionów	325
Priorytet inwestycyjny	325
8vi - Aktywne i zdrowe starzenie się	325
2.A.7 INNOWACJE SPOŁECZNE, WSPÓŁPRACA PONADNARODOWA I WKŁAD W REALIZACJĘ CELÓW TEMATYCZNYCH 1–7	326
2.A.8 RAMY WYKONANIA	326
2.A.9 KATEGORIE INTERWENCJI	326
2.A.10 KRÓTKI OPIS PLANOWANEGO WYKORZYSTANIA POMOCY TECHNICZNEJ, W TYM, W RAZIE POTRZEBY, PRZEDSIĘWZIĘĆ MAJĄCYCH NA CELU WZMACNIANIE ZDOLNOŚCI ADMINISTRACYJNYCH INSTYTUCJI ZAANGAŻOWANYCH W ZARZĄDZANIE I KONTROLĘ PROGRAMÓW I BENEFICJENTÓW. (W STOSOWNYCH PRZYPADKACH) (W PODZIALE NA OSIE PRIORYTETOWE)	327
2.A.1 OŚ PRIORYTETOWA	328
2.A.2 UZASADNIENIE UTWORZENIA OSI PRIORYTETOWEJ OBEJMUJĄCEJ WIĘCEJ NIŻ JEDNĄ KATEGORIĘ REGIONU, WIĘCEJ NIŻ JEDEN CEL TEMATYCZNY LUB WIĘCEJ NIŻ JEDEN FUNDUSZ (W STOSOWNYCH PRZYPADKACH)	328
2.A.3 FUNDUSZ, KATEGORIA REGIONU I PODSTAWA DLA KALKULACJI WSPARCIA UNII	328
2.A.4 PRIORYTET INWESTYCYJNY	328
2.A.5 CELE SZCZEGÓŁOWE ODPOWIADAJĄCE PRIORYTETOWI INWESTYCYJNEMU I OCZEKIWANE REZULTATY	328
2.A.6 PRZEDSIĘWZIĘCIE, KTÓRE MA OTRZYMAĆ WSPARCIE W RAMACH PRIORYTETU INWESTYCYJNEGO (W PODZIALE NA PRIORYTETY INWESTYCYJNE)	331
2.A.6.1 Opis typów i przykłady przedsięwzięć, które mają otrzymać wsparcie, oraz ich oczekiwany wkład w realizację celów szczegółowych oraz, w stosownych przypadkach, wskazanie głównych grup docelowych, poszczególnych terytoriów docelowych i typów beneficjentów	331
2.A.6.2 Kierunkowe zasady wyboru operacji	338
2.A.6.3 Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych (w stosownych przypadkach)	341
2.A.6.4 Planowane wykorzystanie dużych projektów (w stosownych przypadkach)	341
2.A.6.5 Wskaźniki produktu w podziale na priorytety inwestycyjne oraz, w stosownych przypadkach, na kategorie regionów	342
Priorytet inwestycyjny	342
9a - Inwestycje w infrastrukturę zdrowotną i społeczną, które przyczyniają się do rozwoju krajowego, regionalnego i lokalnego, zmniejszania nierówności w zakresie stanu zdrowia, promowanie włączenia społecznego poprzez lepszy dostęp do usług społecznych, kulturalnych i rekreacyjnych oraz przejścia z usług instytucjonalnych na usługi na poziomie społeczności lokalnych	342
2.A.4 PRIORYTET INWESTYCYJNY	342
2.A.5 CELE SZCZEGÓŁOWE ODPOWIADAJĄCE PRIORYTETOWI INWESTYCYJNEMU I OCZEKIWANE REZULTATY	342
2.A.6 PRZEDSIĘWZIĘCIE, KTÓRE MA OTRZYMAĆ WSPARCIE W RAMACH PRIORYTETU INWESTYCYJNEGO (W PODZIALE NA PRIORYTETY INWESTYCYJNE)	345
2.A.6.1 Opis typów i przykłady przedsięwzięć, które mają otrzymać wsparcie, oraz ich oczekiwany wkład w realizację celów szczegółowych oraz, w stosownych przypadkach, wskazanie głównych grup docelowych, poszczególnych terytoriów docelowych i typów beneficjentów	345
2.A.6.2 Kierunkowe zasady wyboru operacji	348
2.A.6.3 Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych (w stosownych przypadkach)	349
2.A.6.4 Planowane wykorzystanie dużych projektów (w stosownych przypadkach)	349
2.A.6.5 Wskaźniki produktu w podziale na priorytety inwestycyjne oraz, w stosownych przypadkach, na kategorie regionów	350
Priorytet inwestycyjny	350
9b - Wsparcie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności na obszarach miejskich i wiejskich	350
2.A.7 INNOWACJE SPOŁECZNE, WSPÓŁPRACA PONADNARODOWA I WKŁAD W REALIZACJĘ CELÓW TEMATYCZNYCH 1–7	350
2.A.8 RAMY WYKONANIA	350
2.A.9 KATEGORIE INTERWENCJI	351

2.A.10 KRÓTKI OPIS PLANOWANEGO WYKORZYSTANIA POMOCY TECHNICZNEJ, W TYM, W RAZIE POTRZEBY, PRZEDSIĘWZIĘĆ MAJĄCYCH NA CELU WZMACNIANIE ZDOLNOŚCI ADMINISTRACYJNYCH INSTYTUCJI ZAANGAŻOWANYCH W ZARZĄDZANIE I KONTROLĘ PROGRAMÓW I BENEFICJENTÓW. (W STOSOWNYCH PRZYPADKACH) (W PODZIALE NA OSIE PRIORYTETOWE)	352
2.A.1 OŚ PRIORYTETOWA	353
2.A.2 UZASADNIENIE UTWORZENIA OSI PRIORYTETOWEJ OBEJMUJĄCEJ WIĘCEJ NIŻ JEDNĄ KATEGORIĘ REGIONU, WIĘCEJ NIŻ JEDEN CEL TEMATYCZNY LUB WIĘCEJ NIŻ JEDEN FUNDUSZ (W STOSOWNYCH PRZYPADKACH)	353
2.A.3 FUNDUSZ, KATEGORIA REGIONU I PODSTAWA DLA KALKULACJI WSPARCIA UNII	353
2.A.4 PRIORYTET INWESTYCYJNY	353
2.A.5 CELE SZCZEGÓŁOWE ODPOWIADAJĄCE PRIORYTETOWI INWESTYCYJNEMU I OCZEKIWANE REZULTATY	354
2.A.6 PRZEDSIĘWZIĘCIE, KTÓRE MA OTRZYMAĆ WSPARCIE W RAMACH PRIORYTETU INWESTYCYJNEGO (W PODZIALE NA PRIORYTETY INWESTYCYJNE)	356
2.A.6.1 Opis typów i przykłady przedsięwzięć, które mają otrzymać wsparcie, oraz ich oczekiwany wkład w realizację celów szczegółowych oraz, w stosownych przypadkach, wskazanie głównych grup docelowych, poszczególnych terytoriów docelowych i typów beneficjentów	356
2.A.6.2 Kierunkowe zasady wyboru operacji	366
2.A.6.3 Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych (w stosownych przypadkach)	369
2.A.6.4 Planowane wykorzystanie dużych projektów (w stosownych przypadkach)	369
2.A.6.5 Wskaźniki produktu w podziale na priorytety inwestycyjne oraz, w stosownych przypadkach, na kategorie regionów	370
Priorytet inwestycyjny	370
10i - Ograniczenie i zapobieganie przedwczesnemu kończeniu nauki szkolnej oraz zapewnianie równego dostępu do dobrej jakości wczesnej edukacji elementarnej oraz kształcenia podstawowego, gimnazjalnego i ponadgimnazjalnego, z uwzględnieniem formalnych, nieformalnych i pozaformalnych ścieżek kształcenia umożliwiających ponowne podjęcie kształcenia i szkolenia	370
2.A.4 PRIORYTET INWESTYCYJNY	370
2.A.5 CELE SZCZEGÓŁOWE ODPOWIADAJĄCE PRIORYTETOWI INWESTYCYJNEMU I OCZEKIWANE REZULTATY	370
2.A.6 PRZEDSIĘWZIĘCIE, KTÓRE MA OTRZYMAĆ WSPARCIE W RAMACH PRIORYTETU INWESTYCYJNEGO (W PODZIALE NA PRIORYTETY INWESTYCYJNE)	372
2.A.6.1 Opis typów i przykłady przedsięwzięć, które mają otrzymać wsparcie, oraz ich oczekiwany wkład w realizację celów szczegółowych oraz, w stosownych przypadkach, wskazanie głównych grup docelowych, poszczególnych terytoriów docelowych i typów beneficjentów	372
2.A.6.2 Kierunkowe zasady wyboru operacji	376
2.A.6.3 Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych (w stosownych przypadkach)	377
2.A.6.4 Planowane wykorzystanie dużych projektów (w stosownych przypadkach)	377
2.A.6.5 Wskaźniki produktu w podziale na priorytety inwestycyjne oraz, w stosownych przypadkach, na kategorie regionów	378
Priorytet inwestycyjny	378
10iii - Wyrównywanie dostępu do uczenia się przez całe życie o charakterze formalnym, nieformalnym i pozaformalnym wszystkich grup wiekowych, poszerzanie wiedzy, zwiększanie umiejętności i kompetencji siły roboczej oraz promowanie elastycznych ścieżek kształcenia, w tym poprzez doradztwo zawodowe i potwierdzanie nabytych kompetencji	378
2.A.4 PRIORYTET INWESTYCYJNY	378
2.A.5 CELE SZCZEGÓŁOWE ODPOWIADAJĄCE PRIORYTETOWI INWESTYCYJNEMU I OCZEKIWANE REZULTATY	378
2.A.6 PRZEDSIĘWZIĘCIE, KTÓRE MA OTRZYMAĆ WSPARCIE W RAMACH PRIORYTETU INWESTYCYJNEGO (W PODZIALE NA PRIORYTETY INWESTYCYJNE)	380
2.A.6.1 Opis typów i przykłady przedsięwzięć, które mają otrzymać wsparcie, oraz ich oczekiwany wkład w realizację celów szczegółowych oraz, w stosownych przypadkach, wskazanie głównych grup docelowych, poszczególnych terytoriów docelowych i typów beneficjentów	380
2.A.6.2 Kierunkowe zasady wyboru operacji	386
2.A.6.3 Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych (w stosownych przypadkach)	388
2.A.6.4 Planowane wykorzystanie dużych projektów (w stosownych przypadkach)	389

2.A.6.5 Wskaźniki produktu w podziale na priorytety inwestycyjne oraz, w stosownych przypadkach, na kategorie regionów	389
Priorytet inwestycyjny	389
10iv - Lepsze dostosowanie systemów kształcenia i szkolenia do potrzeb rynku pracy, ułatwianie przechodzenia z etapu kształcenia do etapu zatrudnienia oraz wzmocnienie systemów kształcenia i szkolenia zawodowego i ich jakości, w tym poprzez mechanizmy prognozowania umiejętności, dostosowania programów nauczania oraz tworzenia i rozwoju systemów uczenia się poprzez praktyczną naukę zawodu realizowaną w ścisłej współpracy z pracodawcami	389
2.A.7 INNOWACJE SPOŁECZNE, WSPÓŁPRACA PONADNARODOWA I WKŁAD W REALIZACJĘ CELÓW TEMATYCZNYCH 1–7	390
2.A.8 RAMY WYKONANIA	393
2.A.9 KATEGORIE INTERWENCJI	393
2.A.10 KRÓTKI OPIS PLANOWANEGO WYKORZYSTANIA POMOCY TECHNICZNEJ, W TYM, W RAZIE POTRZEBY, PRZEDSIĘWZIĘĆ MAJĄCYCH NA CELU WZMACNIANIE ZDOLNOŚCI ADMINISTRACYJNYCH INSTYTUCJI ZAANGAŻOWANYCH W ZARZĄDZANIE I KONTROLĘ PROGRAMÓW I BENEFICJENTÓW. (W STOSOWNYCH PRZYPADKACH) (W PODZIALE NA OSIE PRIORYTETOWE)	394
2.A.1 OŚ PRIORYTETOWA	395
2.A.2 UZASADNIENIE UTWORZENIA OSI PRIORYTETOWEJ OBEJMUJĄCEJ WIĘCEJ NIŻ JEDNĄ KATEGORIĘ REGIONU, WIĘCEJ NIŻ JEDEN CEL TEMATYCZNY LUB WIĘCEJ NIŻ JEDEN FUNDUSZ (W STOSOWNYCH PRZYPADKACH)	395
2.A.3 FUNDUSZ, KATEGORIA REGIONU I PODSTAWA DLA KALKULACJI WSPARCIA UNII	395
2.A.4 PRIORYTET INWESTYCYJNY	395
2.A.5 CELE SZCZEGÓŁOWE ODPOWIADAJĄCE PRIORYTETOWI INWESTYCYJNEMU I OCZEKIWANE REZULTATY	395
2.A.6 PRZEDSIĘWZIĘCIE, KTÓRE MA OTRZYMAĆ WSPARCIE W RAMACH PRIORYTETU INWESTYCYJNEGO (W PODZIALE NA PRIORYTETY INWESTYCYJNE)	399
2.A.6.1 Opis typów i przykłady przedsięwzięć, które mają otrzymać wsparcie, oraz ich oczekiwany wkład w realizację celów szczegółowych oraz, w stosownych przypadkach, wskazanie głównych grup docelowych, poszczególnych terytoriów docelowych i typów beneficjentów	399
2.A.6.2 Kierunkowe zasady wyboru operacji	407
2.A.6.3 Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych (w stosownych przypadkach)	409
2.A.6.4 Planowane wykorzystanie dużych projektów (w stosownych przypadkach)	410
2.A.6.5 Wskaźniki produktu w podziale na priorytety inwestycyjne oraz, w stosownych przypadkach, na kategorie regionów	410
Priorytet inwestycyjny	410
10a - Inwestycje w kształcenie, szkolenie oraz szkolenie zawodowe na rzecz zdobywania umiejętności i uczenia się przez całe życie poprzez rozwój infrastruktury szkoleniowej i edukacyjnej	410
2.A.7 INNOWACJE SPOŁECZNE, WSPÓŁPRACA PONADNARODOWA I WKŁAD W REALIZACJĘ CELÓW TEMATYCZNYCH 1–7	410
2.A.8 RAMY WYKONANIA	410
2.A.9 KATEGORIE INTERWENCJI	411
2.A.10 KRÓTKI OPIS PLANOWANEGO WYKORZYSTANIA POMOCY TECHNICZNEJ, W TYM, W RAZIE POTRZEBY, PRZEDSIĘWZIĘĆ MAJĄCYCH NA CELU WZMACNIANIE ZDOLNOŚCI ADMINISTRACYJNYCH INSTYTUCJI ZAANGAŻOWANYCH W ZARZĄDZANIE I KONTROLĘ PROGRAMÓW I BENEFICJENTÓW. (W STOSOWNYCH PRZYPADKACH) (W PODZIALE NA OSIE PRIORYTETOWE)	412
2.B OPIS OSI PRIORYTETOWYCH DOTYCZĄCYCH POMOCY TECHNICZNEJ	413
2.B.1 OŚ PRIORYTETOWA	413
2.B.2 PRZYCZYNY UTWORZENIA OSI PRIORYTETOWEJ OBEJMUJĄCEJ WIĘCEJ NIŻ JEDNĄ KATEGORIĘ REGIONU (W STOSOWNYCH PRZYPADKACH)	413
2.B.3 FUNDUSZ I KATEGORIA REGIONU	413
2.B.4 CELE SZCZEGÓŁOWE I OCZEKIWANE REZULTATY	413
2.B.5 WSKAŹNIKI REZULTATU	414
2.B.4 CELE SZCZEGÓŁOWE I OCZEKIWANE REZULTATY	414
2.B.5 WSKAŹNIKI REZULTATU	414
2.B.4 CELE SZCZEGÓŁOWE I OCZEKIWANE REZULTATY	414
2.B.5 WSKAŹNIKI REZULTATU	415

2.B.6 PRZEDSIĘWZIĘCIA, KTÓRE MAJĄ OTRZYMAĆ WSPARCIE, ORAZ ICH OCZEKIWANY WKŁAD W REALIZACJĘ CELÓW SZCZEGÓŁOWYCH (W PODZIALE NA OSIE PRIORYTETOWE).....	415
2.B.6.1 Opis przedsięwzięć, które mają otrzymać wsparcie, oraz ich oczekiwany wkład w realizację celów szczegółowych.....	415
2.B.6.2 Wskaźniki produktu, które mają się przyczynić do osiągnięcia rezultatów.....	419
2.B.7 KATEGORIE INTERWENCJI (W PODZIALE NA OSIE PRIORYTETOWE).....	419
3. PLAN FINANSOWY	420
3.1 ŚRODKI FINANSOWE Z POSZCZEGÓLNYCH FUNDUSZY ORAZ KWOTY NA REZERWĘ WYKONANIA	420
3.2 ŁĄCZNE ŚRODKI FINANSOWE W PODZIALE NA FUNDUSZE ORAZ WSPÓŁFINANSOWANIE KRAJOWE (EUR).....	420
TABELA 18A: PLAN FINANSOWY.....	420
(2) TA STAWKA MOŻE BYĆ ZAOKRĄGLANA DO NAJBLIŻSZEJ LICZBY CAŁKOWITEJ W TABELI. DOKŁADNA STOPA ZASTOSOWANA DO ZWROTU PŁATNOŚCI ODPOWIADA WSPÓŁCZYNNIKOWI (F).	420
TABELA 18B: INICJATYWA NA RZECZ ZATRUDNIENIA LUDZI MŁODYCH – SZCZEGÓLNE ALOKACJE DOT. EFS I INICJATYWY NA RZECZ ZATRUDNIENIA LUDZI MŁODYCH (WHERE APPROPRIATE)	421
TABELA 18C: PLAN FINANSOWY W PODZIALE NA OSIE PRIORYTETOWE, FUNDUSZE, KATEGORIE REGIONU I CELE TEMATYCZNE	421
TABELA 19: SZACUNKOWA KWOTA WSPARCIA, KTÓRA MA BYĆ WYKORZYSTANA NA CELE ZWIĄZANE ZE ZMIANAMI KLIMATU	422
4. ZINTEGROWANE PODEJŚCIE DO ROZWOJU TERYTORIALNEGO.....	423
4.1 ROZWÓJ LOKALNY KIEROWANY PRZEZ SPOŁECZNOŚĆ (W STOSOWNYCH PRZYPADKACH)	424
4.2 ZINTEGROWANE DZIAŁANIA NA RZECZ ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU OBSZARÓW MIEJSKICH (W STOSOWNYCH PRZYPADKACH)	424
4.3 ZINTEGROWANE INWESTYCJE TERYTORIALNE (ZIT) (W STOSOWNYCH PRZYPADKACH)	426
4.4 ROZWIĄZANIA NA RZECZ PRZEDSIĘWZIĘĆ MIĘDZYREGIONALNYCH I TRANSNARODOWYCH, W RAMACH PROGRAMU OPERACYJNEGO, Z UDZIAŁEM BENEFICJENTÓW ZNAJDUJĄCYCH SIĘ W CO NAJMNIEJ JEDNYM INNYM PAŃSTWIE CZŁONKOWSKIM (W STOSOWNYCH PRZYPADKACH)	426
4.5 WKŁAD PLANOWANYCH PRZEDSIĘWZIĘĆ W RAMACH PROGRAMU W ODNIESIENIU DO STRATEGII MAKROREGIONALNYCH I STRATEGII MORSKICH, Z ZASTRZEŻENIEM POTRZEB OBSZARU OBJĘTEGO PROGRAMEM ZIDENTYFIKOWANYCH PRZEZ PAŃSTWO CZŁONKOWSKIE (W STOSOWNYCH PRZYPADKACH).....	426
5. SZCZEGÓLNE POTRZEBY OBSZARÓW GEOGRAFICZNYCH NAJBARDZIEJ DOTKNIĘTYCH UBÓSTWEM LUB GRUP DOCELOWYCH NAJBARDZIEJ ZAGROŻONYCH DYSKRYMINACJĄ LUB WYKLUCZENIEM SPOŁECZNYM (W STOSOWNYCH PRZYPADKACH)	429
5.1 OBSZARY GEOGRAFICZNE NAJBARDZIEJ DOTKNIĘTE UBÓSTWEM/GRUPY DOCELOWE NAJBARDZIEJ ZAGROŻONE DYSKRYMINACJĄ LUB WYKLUCZENIEM SPOŁECZNYM.....	429
5.2 STRATEGIA SŁUŻĄCA ZASPOKOJENIU SZCZEGÓLNYCH POTRZEB OBSZARÓW GEOGRAFICZNYCH NAJBARDZIEJ DOTKNIĘTYCH UBÓSTWEM/GRUP DOCELOWYCH NAJBARDZIEJ ZAGROŻONYCH DYSKRYMINACJĄ LUB WYKLUCZENIEM SPOŁECZNYM ORAZ, W STOSOWNYCH PRZYPADKACH, WKŁAD DO ZINTEGROWANEGO PODEJŚCIA USTANOWIONEGO W UMOWIE PARTNERSTWA	429
6. SZCZEGÓLNE POTRZEBY OBSZARÓW GEOGRAFICZNYCH, KTÓRE CIERPIĄ NA SKUTEK POWAŻNYCH I TRWAŁYCH NIEKORZYSTNYCH WARUNKÓW PRZYRODNICZYCH LUB DEMOGRAFICZNYCH (W STOSOWNYCH PRZYPADKACH).....	431
7. INSTYTUCJE I PODMIOTY ODPOWIEDZIALNE ZA ZARZĄDZANIE, KONTROLĘ I AUDYT ORAZ ROLA POSZCZEGÓLNYCH PARTNERÓW	432
7.1 ODPOWIEDNIE INSTYTUCJE I PODMIOTY	432
7.2 ZAANGAŻOWANIE WŁAŚCIWYCH PARTNERÓW	432
7.2.1 Przedsięwzięcia podjęte w celu zaangażowania właściwych partnerów w przygotowanie programu operacyjnego oraz rola tych partnerów we wdrażaniu, monitorowaniu i ewaluacji programu operacyjnego	432
7.2.2 Granty globalne (w odniesieniu do EFS, w stosownych przypadkach)	437
7.2.3 Alokacja kwoty na budowanie potencjału (w odniesieniu do EFS, w stosownych przypadkach).....	437
8. KOORDYNACJA MIĘDZY FUNDUSZAMI POLITYKI SPÓJNOŚCI, EFRROW, EFMR ORAZ INNYMI UNIJNYMI I KRAJOWYMI INSTRUMENTAMI FINANSOWANIA ORAZ EBI.....	438

9. WARUNKI WSTĘPNE.....	440
9.1 WARUNKI WSTĘPNE.....	440
TABELA 24: MAJĄCE ZASTOSOWANIE WARUNKI WSTĘPNE ORAZ OCENA ICH SPEŁNIENIA.....	440
9.2 OPIS PRZEDSIĘWZIĘĆ SŁUŻĄCYCH SPEŁNIENIU WARUNKÓW WSTĘPNYCH, ODPOWIEDZIALNE PODMIOTY I HARMONOGRAM TAKICH PRZEDSIĘWZIĘĆ.....	495
10. ZMNIEJSZANIE OBCIĄŻEŃ ADMINISTRACYJNYCH DLA BENEFICJENTÓW.....	506
11. ZASADY HORYZONTALNE	509
11.1 ZROWNOWAZONY ROZWOJ	509
11.2 RÓWNOŚĆ SZANS I NIEDYSKRIMINACJA.....	511
11.3 RÓWNOUPRAWNIENIE PŁCI	513
12. ODRĘBNE ELEMENTY	515
12.1 DUŻE PROJEKTY, KTÓRE MAJĄ BYĆ WDRAŻANE W OKRESIE PROGRAMOWANIA	515
12.2 RAMY WYKONANIA PROGRAMU OPERACYJNEGO	515
12.3 WŁAŚCIWI PARTNERZY ZAANGAŻOWANI W PRZYGOTOWANIE PROGRAMU.....	516
DOKUMENTY.....	523
ZAŁĄCZNIKI PRZEDŁOŻONE ZGODNIE Z ROZPORZĄDZENIEM WYKONAWCZYM KOMISJI USTANAWIAJĄCYM MODEL PROGRAMU	523

1. STRATEGIA DOTYCZĄCA WKŁADU PROGRAMU OPERACYJNEGO W REALIZACJĘ UNIJNEJ STRATEGII NA RZECZ INTELIGENTNEGO, ZRÓWNOWAŻONEGO WZROSTU SPRZYJAJĄCEGO WŁĄCZENIU SPOŁECZNEMU ORAZ OSIĄGNIĘCIE SPÓJNOŚCI GOSPODARCZEJ, SPOŁECZNEJ I TERYTORIALNEJ

1.1 Strategia dotycząca wkładu programu operacyjnego w realizację unijnej strategii na rzecz inteligentnego, zrównoważonego wzrostu sprzyjającego włączeniu społecznemu oraz osiągnięciu spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej

1.1.1 Opis zawartej w programie strategii dotyczącej wkładu w realizację unijnej strategii na rzecz inteligentnego, zrównoważonego wzrostu sprzyjającego włączeniu społecznemu oraz do osiągnięcia spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej.

Najważniejsze wyzwania rozwojowe zawarte w Strategii Europa 2020 znalazły swoje odzwierciedlenie w ustaleniach strategicznych zapisanych w Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2020+”. Dokument ten, opierając się na szerokiej diagnozie społeczno-gospodarczej oraz uwzględniając prognozy i trendy pojawiające się w otoczeniu, wskazuje na najważniejsze potencjały rozwojowe województwa oraz cele i działania do 2020r. Niniejsza diagnoza obejmuje te wyzwania, potrzeby i potencjały zawarte w Strategii, które korespondują z celami określonymi w Strategii Europa 2020. Prezentowane dane mają charakter ilościowy i jakościowy. Głównym źródłem danych ilościowych są publikacje GUS odnoszące się do 2011r. (jedynie w przypadku danych dotyczących rynku pracy i edukacji podano dane za 2012 lub 2013 r.). Pozostałe źródła danych zostały wskazane w przypisach w pełnej wersji Programu. Zakres regionalnego programu operacyjnego jest odpowiedzią na wyzwania rozwojowe, określone dla regionu w głównych dokumentach strategicznych i uwzględnia te obszary interwencji, których realizacja przyniesie największe efekty. W tym kontekście, analiza społeczno-ekonomiczna – uaktualniana będzie co dwa lata i przedstawiana Komisji Europejskiej – uwzględniająca uaktualnianą rocznie listę elementów zestawu diagnostycznego uzgodnionego z Komisją Europejską (w zależności od dostępności danych), zostanie wzięta pod uwagę.

Woj. śląskie jest obszarem o dużej koncentracji ludności (region zamieszkuje 4,63 mln osób, co daje 2. miejsce w kraju), o najwyższej w kraju gęstości zaludnienia oraz najwyższym wskaźniku urbanizacji (77,7% ludności miejskiej). Jednocześnie jest regionem przed którym stoją wyzwania związane z negatywnymi procesami i prognozami demograficznymi oraz zmianami strukturalnymi wynikającymi z dalszej restrukturyzacji gospodarki. Jest to region o dużym potencjale gospodarczym (2. miejsce w kraju w zakresie udziału w tworzeniu PKB) oraz badawczym (drugi co do wielkości ośrodek badawczy kraju), ale równocześnie o słabnącej dynamice wzrostu. Należy wspomnieć też o uwarunkowaniach przestrzennych oraz środowiskowych wynikających z wysokiego stopnia uprzemysłowienia regionu. Region jest obszarem o znacznej degradacji terenu, w szczególności na obszarach o długotrwałej działalności przemysłów silnie wpływających na środowisko i przestrzeń. Nadanie nowych funkcji terenom zdegradowanym i poprzemysłowym oraz rewitalizacja przestrzeni miast jest poważnym wyzwaniem rozwojowym regionu.

Wartość wskaźnika zatrudnienia osób w wieku 20-64 w województwie, która w 2013r. osiągnęła poziom 62,3% (69,2% mężczyźni, 55,3% kobiety) była nieznacznie niższa od wartości krajowej wynoszącej 64,9% (72,1% mężczyźni, 57,6% kobiety). Na podstawie analiz społeczno-gospodarczych szacuje się, iż w latach realizacji RPO wskaźnik ten będzie systematycznie wzrastał osiągając wartość odpowiednio 66,6%, 68,4%, 71,0% w latach 2018, 2020 i 2023. Cel krajowy ustalony dla Polski w obszarze redukcji liczby osób pozostających w ubóstwie jako 1,5 mln osób został osiągnięty w 2012 r. Należy jednak kontynuować działania mające na celu dalsze ograniczenie skali ubóstwa oraz utrwalenie osiągniętego dotychczas efektu w tym zakresie. Dla określenia pozycji województwa względem wartości krajowych stosowany jest wskaźnik zagrożenia ubóstwem relatywnym. W przypadku Śląskiego wynosił on w 2013 r. 11,3% i wartość ta była znacznie niższa od wartości krajowej 16,2%. Przewiduje się dalszy spadek wartości tego wskaźnika w Śląskiem w latach realizacji RPO oraz jego wartości 10,5%, 9,8 i 9,2 % odpowiednio w latach 2018, 2020 i 2023.

Należy podkreślić, iż oba ww. wskaźniki służą jedynie wskazywaniu ogólnej sytuacji społeczno-gospodarczej w regionie i ewentualnym decyzjom w zakresie wdrażania RPO. Nie stanowi on wskaźnika rezultatu interwencji RPO i nie może być przedmiotem odpowiedzialności RPO. UP wskazuje, iż wpływ interwencji EFS na jego osiąganie jest bardzo ograniczony (do rzędu 4-8%), a jego zmienność zależna jest od ogólnych czynników natury społeczno-gospodarczej oraz zmian legislacyjnych pozostających zasadniczo poza sferą oddziaływania RPO.

Innowacje, B+R

Śląskie jest przodującym w kraju regionem w zakresie ilości podmiotów prowadzących działalność naukową i badawczo-rozwojową.

Nakłady ogółem na działalność B+R w regionie w 2011r. wyniosły 1 033,7 mln zł (3. miejsce w kraju), w tym w sektorze rządowym i szkolnictwa wyższego - 635,7 mln zł, zaś w sektorze przedsiębiorstw - 397,3 mln zł. Należy przy tym podkreślić, że wskaźnik relacji tych nakładów do produktu krajowego brutto (GERD/PKB) w regionie jest bardzo niski - w 2011r. wyniósł 0,52% (w kraju 0,76%). Nieco lepiej kształtuje się on w sektorze rządowym i szkolnictwie wyższym (0,32% w 2011r.; 2 miejscu w kraju), natomiast przeciętnie w sektorze przedsiębiorstw (0,20% w 2011r.; 6 miejscu w kraju). Również nakłady na B+R w przeliczeniu na jednego mieszkańca są niskie, wg Eurostatu w 2011r. w województwie śląskim wyniosły 54,1 euro (dla Polski: 73,6 euro; średnia dla 27 krajów UE: 516,2 euro). W/w dane wskazują, iż nakłady na B+R w regionie są znacząco niższe niż średnia dla UE i kształtują się niekorzystnie zarówno w odniesieniu do potencjału gospodarczego województwa, jak i do jego potencjału ludnościowego.

W 2011r. w Śląskiem znajdowało się 286 jednostek prowadzących działalność badawczo-rozwojową (12,9% krajowego potencjału B+R), zgłoszono 539 wynalazków (13,9% wynalazków zgłoszonych w kraju), udzielono 321 patentów (16,2% udzielonych patentów w kraju), co stanowi relatywnie dobrą bazę do zwiększania innowacyjności

województwa. Jednostki naukowe w większości związane są z sektorami tradycyjnymi, w których odnalazły swoje nisze badawcze i wdrożeniowe. Śląski sektor B+R stopniowo intensyfikuje swoją współpracę z małymi i średnimi firmami z regionu i kraju, świadcząc najczęściej usługi związane z optymalizacją i testowaniem urządzeń. Brak jest jednak wypracowanych procedur ułatwiających transfer technologii pomiędzy podmiotami B+R a przedsiębiorstwami. Ponadto, zakres współpracy jest zbyt skromny w stosunku do potrzeb przedsiębiorców i potencjału śląskich placówek naukowych. Dodatkowo, sektor B+R w niewystarczającym stopniu powiązany jest z kierunkami rozwoju technologicznego określonymi w Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Śląskiego na lata 2013-2020 (RIS WSL 2013-2020). Ze szczegółowych danych dot. aktywności w obszarach tematycznych 7 Programu Ramowego wynika, iż największą koncentrację zespoły wykazują w badaniach w zakresie ochrony środowiska, nanotechnologii, energii oraz społeczeństwa informacyjnego. Istotną kwestią problemową jest wysoki wskaźnik stopnia zużycia infrastruktury B+R (72,4% w 2011r.), co utrudnia prowadzenie badań wysokiej jakości i elastyczne reagowanie na zapotrzebowanie gospodarki, dlatego niezbędne jest wzmocnienie podmiotów prowadzących działalność badawczo-rozwojową poprzez doposażenie w niezbędną dla rozwoju regionalnych specjalizacji infrastrukturę badawczą. Sektor przedsiębiorstw w regionie charakteryzuje się dużą liczbą firm prowadzących działalność B+R. W roku 2011 działalność B+R prowadziło 228 przedsiębiorstw (14% przedsiębiorstw prowadzących działalność B+R w kraju).

W Śląskiem zauważalna jest silna dynamika przyrostu liczby jednostek infrastruktury przedsiębiorczości technologicznej. Parki technologiczne (66,8%) oraz ośrodki szkoleniowo-doradcze i informacji (57,5%) zostały wskazane przez menedżerów firm nowej gospodarki jako podmioty, mające największe znaczenie wśród infrastruktury przedsiębiorczości technologicznej. W regionie istnieje kilkanaście parków technologicznych i przemysłowych oraz inkubatorów technologicznych (znaczna część w Metropolii Górnośląskiej), inkubatorów przedsiębiorczości i akademickich z których większość wymaga dodatkowych nakładów inwestycyjnych oraz wzmocnienia obszaru działalności z zakresu transferu technologii, aby ich potencjał w sposób istotny oddziaływał na gospodarkę regionu. Jak wskazuje RIS WSL 2013-2020 w ofercie instytucji wspierania innowacyjności obok doradztwa prawnego, fiskalnego, dostępu do baz danych, doradztwa w zakresie inkubowania i generowania relacji B2B pojawiać się powinny moduły związane z nowoczesnymi systemami transakcyjnymi, marketingiem relacji, społecznościami – także i wirtualnymi, prosumeryzmem oraz usługami proinnowacyjnymi itp.

W RIS WSL 2013-2020 określone zostało portfolio technologiczne województwa śląskiego, które stanowi próbę tematycznego podejścia do polityki innowacyjności. W regionie występuje silna korelacja pomiędzy dokonaniem w RIS wyborem inteligentnych specjalizacji a obszarami insourcingu. Możliwy jest także insourcing w dziedzinach, które nie są uznawane za strategiczne kierunki rozwoju regionu, chociaż są w nim silnie rozwinięte. Ważnym z punktu widzenia rozwoju regionu będzie dalsze wspieranie powstawania i funkcjonowania obserwatoriów specjalistycznych monitorujących technologiczny i innowacyjny rozwój województwa.

Spoleczeństwo informacyjne

Województwo śląskie jest jednym z dwóch liderów w zakresie rozwoju społeczeństwa informacyjnego (SI) w kraju. Region jest również liderem w zakresie udostępniania usług drogą elektroniczną w urzędach, a także wyróżnia się pod względem liczby urzędów zajmujących się organizacją oraz wsparciem kursów i szkoleń informacyjnych dla obywateli. Duże zaangażowanie administracji w kierunku budowy SI jest widoczne również w obserwowanej w ostatnich latach tendencji wzrostowej dostępu do usług elektronicznych na regionalnych platformach cyfrowych (projekt SEKAP).

Mimo systematycznego wzrostu wskaźników SI, osiągnięte wyniki wciąż odbiegają od standardów europejskich. Analizując potencjał Śląskiego w zakresie SI należy skoncentrować działania na dalszym rozwijaniu i podnoszeniu jakości e-usług publicznych dostępnych zarówno dla mieszkańców regionu jak i przedsiębiorstw. W przypadku usług publicznych istotnym zadaniem jest wsparcie działań z zakresu e-zdrowia.

W ostatnich latach podejmowano w regionie również działania związane z digitalizacją treści (projekt Śląska Internetowa Biblioteka Zbiorów Zabytkowych). Opierając się na tych doświadczeniach należy kontynuować działania związane z wykorzystaniem technologii informatycznych w celu digitalizacji zasobów dziedzictwa kulturowego, nie tylko jako formy rozpowszechnienia materiałów analogowych, ale również jako jednej z form ich zabezpieczenia dla przyszłych pokoleń.

MŚP i otoczenie przedsiębiorstw

Poziom przedsiębiorczości w Śląskiem nie wyróżnia się na tle kraju (region charakteryzuje się niższymi od wartości krajowej wskaźnikami liczby podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 10 tys. ludności, jak i przyrostu wartości tego wskaźnika w latach 2002-2011).

Obserwując liczbę podmiotów gospodarczych nowo rejestrowanych oraz podmiotów wykreślanych z rejestru REGON zauważa się, że przeżywalność przedsiębiorstw w województwie śląskim w ostatnim dziesięcioleciu utrzymywała się na niezbyt wysokim poziomie (oscylowała wokół wartości średniej dla kraju - saldo zmiany ilości jednostek w rejestrze REGON na 10 tys. ludności w 2011r. wyniosło w województwie -17 przy średniej krajowej -10). Należy w związku z tym ukierunkować wsparcie na poprawę żywotności firm, w szczególności z sektora MŚP, które są najbardziej podatne na wszelkie wahania sytuacji rynkowej.

Przedsiębiorstwa przemysłowe w Śląskiem ponoszą relatywnie duże nakłady na działalność innowacyjną (w 2011r. stanowiły 19,3% ogółu nakładów w kraju). Ponadto, w latach 2005-2011 obserwowany był wzrost wysokości ponoszonych nakładów w

województwie o 60,8%, a w kraju o 45,3%. Największą część tych nakładów pochłaniały wydatki na środki trwałe ogółem i działalność badawczo-rozwojową.

Pod względem nakładów na działalność innowacyjną znacznie słabiej prezentują się przedsiębiorstwa z sektora usług (jedynie 3,5% ogółu nakładów w kraju w 2011 r.). Zmiany wartości tych nakładów w ostatnich latach były dla województwa śląskiego w porównaniu do reszty kraju zdecydowanie niekorzystne (odpowiednio: spadek o 30,3% i wzrost 33,0% w latach 2006-2011). Największe środki były ponoszone na nakłady inwestycyjne na środki trwałe ogółem, zakup oprogramowania, działalność badawczo-rozwojową.

Istotnym wskaźnikiem wpływającym na poziom rozwoju innowacyjnego przedsiębiorstw jest poziom powiązania ich działalności z działalnością badawczo-naukową. W latach 2009-2011 największy odsetek przedsiębiorstw przemysłowych, które prowadziły współpracę w zakresie działalności innowacyjnej odnotowano na terenie regionu (41,7%), a wśród przedsiębiorstw z sektora usług największą aktywność wykazały przedsiębiorstwa z woj. zachodniopomorskiego i łódzkiego (odpowiednio 36,5% i 36,4%). Udział przedsiębiorstw, które współpracowały w zakresie działalności innowacyjnej w ogóle przedsiębiorstw w 2011 r wyniósł zaledwie 7,1% wśród podmiotów przemysłowych oraz 4,6% wśród podmiotów z sektora usług. Towarzysząca temu zjawisku spadkowa tendencja (2005-2011) w zakresie podejmowanej współpracy dla rozwoju działalności innowacyjnej wymaga podjęcia działań w celu wzmocnienia ich konkurencyjności.

W regionie występuje duży odsetek przedsiębiorstw korzystających z komputerów (95,7%). Przedsiębiorcy prowadzący działalność na terenie województwa zajmują wysokie pozycje pod względem posiadania własnych stron internetowych, jak również częstotliwości korzystania z Internetu w kontaktach z administracją publiczną. Uwzględniając odsetek firm korzystających z komputerów i posiadających dostęp do Internetu należy stworzyć im warunki do rozwoju e-biznesu oraz wykorzystania TIK wewnątrz firmy, jak również do kontaktów z innymi przedsiębiorcami.

W Śląskiem obserwuje się jeden z najwyższych w kraju wskaźników degradacji powierzchni (drugie miejsce w kraju ze względu na odsetek gruntów zdegradowanych i zdewastowanych w stosunku do ogólnej powierzchni). Pod względem zróżnicowania terytorialnego najczęściej tego typu terenów występuje na obszarach najsilniejszego uprzemysłowienia – głównie w subregionach centralnym i zachodnim, a w mniejszym stopniu w subregionach północnym i południowym. Zasadne jest ponowne włączenie tych terenów w aktywne procesy gospodarcze poprzez wykorzystanie jako tereny inwestycyjne.

* kontynuacja diagnozy w zakresie MŚP wskazana została w sekcji 2.A.7 Osi Priorytetowej III

Gospodarka niskoemisyjna, energia

Województwo śląskie jest największym dostawcą energii elektrycznej wśród polskich regionów (33 037,1 GWh w 2011r.), przy czym niemal cała energia elektryczna i ciepło produkowane są z węgla. Produkcja energii ze źródeł odnawialnych (OZE) w ostatnich latach wzrasta, ale nadal kształtuje się na niskim poziomie - 1678,1 GWh/rok (5,1% ogółu produkowanej energii w województwie). Największy udział w produkcji OZE na terenie Śląskiego mają elektrownie wytwarzające energię z biomasy mieszanej, wodne powyżej 10 MW, instalacje odzyskujące biogaz pozyskiwany ze składowisk oraz elektrownie wiatrowe. W regionie racjonalne gospodarczo jest pozyskiwanie energii z biomasy. Korzystne warunki dla pozyskania energii słonecznej cechują południowo-zachodnie obszary województwa, dla energii wiatrowej to południowa część regionu, a dla energii z wód termalnych w szczególności powiaty kłobucki, częstochowski, bielski i cieszyński. Najlepsze warunki pod względem energetyki geotermalnej istnieją w północno-wschodniej części regionu (zbiornik jurajski oraz triasowy w powiatach częstochowskim i Częstochowie, zawierciańskim i myszkowskim (potencjał powyżej 2 MW), także powiaty lubliniecki, tarnogórski, kłobucki, Bytom, Siemianowice Śląskie, Mysłowice i Piekary Śląskie dysponują istotnym potencjałem w tym względzie (1-2 MW). Pozostałe obszary regionu dysponują słabszym potencjałem energetyki geotermalnej. Odmienna sytuacja prezentuje się w obszarze energetyki wiatrowej, w którym to korzystne warunki dla rozwoju instalacji występują w południowej części regionu. Tereny na południe od Bielska-Białej obejmujące Beskid Śląski i Żywiecki zostały przez Instytut Meteorologiczny IMGW zakwalifikowane do kategorii III, która oznacza korzystne warunki. Pozostałe obszary regionu objęte są kategorią IV – warunki mało korzystne. Możliwości Śląskiego mogą być wykorzystane w celu wsparcia rozwoju energetyki prosumenckiej, w której konsumenci energii stają się jednocześnie jej producentami.

Stan techniczny elektroenergetycznych sieci przesyłowych, służących do przesyłu energii elektrycznej o napięciu wyższym niż 110 kV jest zróżnicowany, jednak zauważalne są problemy z utrzymaniem parametrów energii elektrycznej na terenach wiejskich, a także straty sieciowe energii.

Zużycie energii na potrzeby gospodarki w województwie jest jednym z najwyższych w kraju i wynosi 0,14 GWh/1 mln PKB. Zauważalna jest tendencja wzrostowa w tym zakresie. Najwięcej ze wszystkich regionów zużywa się tutaj energii na potrzeby przemysłu. W kontekście tych danych należy dążyć do zmniejszenia energochłonności gospodarki poprzez promocję i wspieranie efektywności energetycznej w przedsiębiorstwach.

Zwiększenie efektywności energetycznej w przedsiębiorstwach, mieszkalnictwie i budynkach publicznych jest jednym z wymogów stawianych przez Unię Europejską. Celem nadrzędnym dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady Unii Europejskiej z dnia 16 grudnia 2002r. - Energy Performance of Buildings Directive (EPBD), jest potrzeba zwiększenia efektywności zużycia energii w krajach UE, jak również potrzeba stworzenia narzędzia zarządzania popytem na energię, umożliwiającego Wspólnocie wpływ na światowy rynek energii i w efekcie zwiększanie bezpieczeństwa energetycznego krajów UE. W Polsce powyższy postulat realizowany jest już od początku 2009r., gdy wszedł w życie unijny przepis dotyczący energetycznej klasyfikacji

budynków. (19 maja 2010r. przyjęto Dyrektywę 2010/31/UE, czyli nowelizację EPBD, która wyznacza cel budowania obiektów prawie zeroenergetycznych po roku 2020. Wprowadza ona także obowiązek budowania obiektów o minimalnym zapotrzebowaniu na energię od 9 lipca 2013r., a także minimalne wymagania dotyczące tego typu budynków. Śląskie jest największym emitentem zanieczyszczeń pyłowych i gazowych w kraju mimo tendencji spadkowej emisji na przestrzeni lat 2002-2012. Głównym źródłem zanieczyszczenia powietrza w Śląskiem jest emisja antropogeniczna, na którą składa się emisja z działalności przemysłowej, z sektora bytowego oraz emisja komunikacyjna. Zgodnie z „Programem ochrony powietrza dla terenu województwa śląskiego...” przekroczenia dopuszczalnych stężeń pyłu zawieszonego PM 10, pyłu zawieszonego PM 2,5, benzo(a)pirenu oraz dwutlenku azotu występują w całym regionie, w tym w aglomeracji górnośląskiej oraz aglomeracji rybnicko – jastrzębskiej, jak również miastach: Bielsko-Białej oraz Częstochowie.

Ze względu na dużą liczbę mieszkańców Śląskie charakteryzuje się jednym z najlepiej rozwiniętych systemów ciepłowniczych. Mimo to utrzymuje się wysoki poziom tzw. niskiej emisji i w związku z czym należy podjąć kompleksowe działania mające na celu wymianę bądź modernizację indywidualnych źródeł ciepła, podłączenie budynków do sieciowych nośników ciepła oraz termomodernizację obiektów.

W województwie, zwłaszcza na obszarach metropolitarnych, zauważa się niewystarczającą integrację infrastrukturalną i organizacyjną transportu. Rozkład przestrzenny dojazdów do pracy wskazuje, że ich największe zgrupowanie występuje w centralnej części województwa (Metropolia Górnośląska). Dużymi ośrodkami generującymi potoki ruchu są także Aglomeracje: Częstochowska, Rybnicka i Bielska. Aby sprostać wymogom związanym z dużym natężeniem ruchu zwłaszcza w centrach miast należy dążyć do ograniczenia ruchu samochodowego poprzez budowę centrów przesiadkowych, dróg rowerowych, parkingów Park&Ride oraz poprawę komunikacji poprzez wdrażanie Inteligentnych Systemów Transportowych oraz rozwój transportu zbiorowego. Oprócz potrzeb dotyczących integracji należy wskazać także na potrzeby związane z wymianą taboru, które będą warunkowały jakość środowiska głównie w miastach. Średni wiek taboru w poszczególnych aglomeracjach w 2012r. wahał się od 6 do 18 lat (w zależności od przewoźnika). Taki stan rzeczy wskazuje na konieczność jego wymiany i tym samym dostosowania do wymogów środowiska.

*kontynuacja diagnozy w sekcji 2.A.7 Osi Priorytetowej IV

Ochrona przed skutkami zmian klimatycznych

Zmiany klimatyczne i związane z nimi zjawiska ekstremalne jak fale upałów, huragany, podtopienia i powodzie wymagają szczególnego zwrócenia uwagi na bezpieczeństwo i szybką pomoc dla mieszkańców zagrożonych terenów, w szczególności grup społecznych szczególnie wrażliwych ze względu na wiek, stan zdrowia lub status materialny. Negatywne skutki zmian klimatycznych takie jak pożary wywołane długotrwałą suszą powodują także ogromne straty środowiskowe. W 2012r. według

danych Lasów Państwowych w regionie wystąpiło 848 pożarów lasów obejmujących łącznie 819 ha. W tym kontekście na poziomie regionalnym konieczne jest wsparcie jednostek podejmujących działania w zakresie szybkiego reagowania również lokalnie np. Ochotniczych Straży Pożarnych (OSP). W oparciu o doświadczenia z ostatnich 20 lat związane z występowaniem w regionie katastrof takich jak: pożary oraz powódzie, istotne jest wzmocnienie potencjału służb ratowniczych, które na poziomie regionalnym w pierwszej kolejności pomagają osobom pokrzywdzonym w wyniku występowania klęsk żywiołowych i nie są finansowane z poziomu krajowego.

Ochrona środowiska

Istotną kwestią dla ochrony środowiska w Śląskiem jest m.in. problem występowania dużej ilości odpadów wytworzonych (35 181,1 tys. t) i nagromadzonych (550 755,6 tys. t), co wynika z wysokiego stopnia zurbanizowania i uprzemysłowienia regionu. Ilość odpadów komunalnych zebranych w województwie stawia region na drugiej pozycji w kraju (1 360 tys. t odpadów komunalnych łącznie z wyselekcjonowanymi, z czego składowanych jest 76,2%). W 2011r. w Śląskiem funkcjonowało 27 czynnych kontrolowanych składowisk przyjmujących odpady komunalne (powierzchnia 140,8 ha). Szczególnym problemem są odpady zgromadzone na terenach przemysłowych generujące zagrożenie ekologiczne oraz odpady zawierające azbest, który ma szkodliwe działanie na organizm człowieka. W 2011r. masa unieszkodliwionych odpadów azbestowych pochodzących z obszaru województwa śląskiego stanowiła 20,5% w stosunku do masy tych odpadów unieszkodliwionych w skali kraju.

Silnie zurbanizowany i uprzemysłowiony obszar regionu rodzi także wiele problemów w zakresie odprowadzania i oczyszczania ścieków (207 oczyszczalni ścieków komunalnych i 184 przemysłowych) oraz tworzenia efektywnych i dobrych jakościowo systemów zaopatrzenia w wodę. Niezbyt bogate zasoby wód powierzchniowych województwa pogarszane są przez wysokie zanieczyszczenia tych wód generowane poprzez nieoczyszczone i niedostatecznie oczyszczone ścieki komunalne, ścieki z zakładów przemysłowych, zasolone wody dołowe z odwadniania zakładów górniczych, spływy obszarowe. Z uwagi na wysokie zanieczyszczenie wód oraz mając na względzie zapisy Ramowej Dyrektywy Wodnej, racjonalne wykorzystanie i ochrona zasobów wodnych jest jednym z głównych wyzwań stojących przed regionem.

Stan środowiska naturalnego jest znacznie zróżnicowany w granicach samego województwa, gdzie obok terenów zdegradowanych i zdewastowanych występują obszary rekreacyjne i miejsca bogate przyrodniczo. Śląskie wyróżnia się na tle kraju ponadprzeciętnym bogactwem i różnorodnością gatunkową, ekosystemową i krajobrazową przyrody żywej oraz elementów przyrody nieożywionej, co jest determinowane specyficznym położeniem województwa w obrębie jednostek fizyczno-geograficznych o odmiennej historii, budowie geologicznej, rzeźbie i klimacie. Wyzwaniem będzie ochrona bioróżnorodności regionu, przywrócenie właściwego stanu siedlisk przyrodniczych i gatunków, w tym poprzez rozwój odpowiedniej infrastruktury oraz prowadzenie kampanii informacyjno-edukacyjnych.

Oprócz cennych zasobów przyrodniczych, region cechuje również bogaty potencjał w zakresie dziedzictwa kulturowego. Mimo, że Śląskie słynie przede wszystkim z zabytkowej zabudowy poprzemysłowej, największą część zabytków w województwie stanowi zabudowa mieszkalna (liczne osiedla przemysłowe, zespoły fabryczno-rezydencjonalne i kolonie robotnicze).

Warto również zwrócić uwagę na zły stan techniczny zabytków w regionie wynikający np. z niszczenia zabytków gospodarczą działalnością człowieka, braku bieżącej konserwacji i systematyczności działania. Jedynie kilka % obiektów zabytkowych w Śląskiem nie wymaga remontu – jest to wynik gorszy od średniej krajowej. Dlatego też ochrona bogactwa kulturowego regionu i jego promocja wpłynę na poprawę wizerunku województwa w otoczeniu, co w dalszej perspektywie może generować wzrost gospodarczy.

**kontynuacja diagnozy w sekcji 2.A.7 Osi Priorytetowej IV

Transport

Województwo śląskie charakteryzuje się największą gęstością dróg, w tym autostrad i dróg ekspresowych w kraju. Analizując gęstość dróg wojewódzkich, należy stwierdzić, że Śląskie należy do regionów o najwyższym wskaźniku długości tych dróg na 100 km².

Region charakteryzuje się zarówno największym natężeniem ruchu na drogach krajowych, jak i największym wzrostem tego natężenia w ciągu ostatnich pięciu lat. W 2010r. natężenie na drogach regionu wyniosło 18,3 tys. pojazdów/dobę i było dwukrotnie wyższe od średniej krajowej. W odniesieniu do 2005r. ruch na drogach w regionie wzrósł o 32% (tempo wzrostu dla Polski wyniosło 22%).

Należy zwrócić uwagę, iż w regionie o największym natężeniu ruchu, niezadawalające jest powiązanie sieci dróg niższych kategorii z siecią dróg wyższych kategorii, a w konsekwencji niedostateczne wykorzystanie rozwijającej się infrastruktury komunikacyjnej i obniżenie dostępności komunikacyjnej części obszarów województwa. Wyzwaniem staje się więc zwiększenie efektywności systemu drogowego, obsługującego drugi co do wielkości pod względem liczby ludności region w Polsce.

Śląskie charakteryzuje się również największą w kraju gęstością równomiernie rozłożonej sieci kolejowej, porównywalną z regionami europejskimi. Stan techniczny infrastruktury kolejowej regionu jest zły, w szczególności w obszarach eksploatacji górniczej. Zgodnie z danymi PKP PLK S.A. linie o niezadawalającym stanie technicznym to 54,5% wszystkich linii kolejowych w regionie. W perspektywie wzrostu znaczenia transportu kolejowego oraz jego roli w transporcie multimodalnym szczególnie ważna staje się konieczność dalszego wspierania modernizacji linii kolejowych, prowadzących do poprawy ich jakości. Jest to związane z ograniczeniem negatywnego efektu wzrostu ruchu samochodowego w miastach. Transport kolejowy, z

uwagi na jego potencjał, powinien być traktowany jako bardzo istotny element zintegrowanego systemu transportowego w województwie śląskim.

Wojewódzkie przewozy pasażerskie na terenie regionu w ostatnich latach realizowane były przez Przewozy Regionalne Sp. z o.o. oraz Koleje Śląskie Sp. z o.o. Drugi ze wskazanych przewoźników od grudnia 2012r. przejął wszystkie regionalne połączenia kolejowe na terenie województwa. Wyzwaniem stojącym przed organizacją kolejowego transportu publicznego jest zwiększenie częstotliwości i efektywności połączeń tak, aby zabezpieczyć potrzeby występujące w tym zakresie oraz zatrzymać tendencję spadkową ilości pasażerów korzystających z komunikacji publicznej. Wiąże się to między innymi z koniecznością zakupu taboru.

W regionie zlokalizowany jest również międzynarodowy port lotniczy MPL „Katowice” w Pyrzowicach, zaliczony do kategorii dużych regionalnych portów lotniczych, pełniący ważną funkcję transportową w relacjach międzynarodowych (oraz potencjalnie krajowych) w zakresie przewozów pasażerskich (3. miejsce w kraju) i towarowych (2. miejsce w kraju). Posiada on możliwości rozbudowy oraz charakteryzuje się korzystnymi warunkami klimatycznymi. Kluczowe jest jego skomunikowanie z miastami Metropolii Górnośląskiej. Brak szybkiego połączenia kolejowego Portu z Metropolią Górnośląską jest czynnikiem osłabiającym jego konkurencyjność oraz wpływającym negatywnie na dostępność komunikacyjną regionu.

Aktywność zawodowa, przedsiębiorczość i adaptacyjność przedsiębiorstw

W województwie występuje relatywnie niski poziom bezrobocia porównując w skali kraju. Wartość wskaźnika stopy bezrobocia na dzień 31 grudnia 2013 r. wyniosła 11,3% i była niższa od stopy krajowej, która wyniosła 13,4%. Niemniej jednak od 2009 r. nastąpił niepokojąco systematyczny wzrost tego wskaźnika o 1,9%. Na dzień 31 grudnia 2013 r. wskaźnik aktywności zawodowej wyniósł 53,5%, w tym 60,8% wśród mężczyzn, a tylko 46,6% wśród kobiet, natomiast wskaźnik zatrudnienia odpowiednio 48,3%, 55,6% i 41,5% - obie wartości uplasowały się poniżej wartości ogółem dla kraju (odpowiednio 55,9% i 50,2%). Liczba zarejestrowanych bezrobotnych na koniec grudnia 2013 r. wyniosła 208 296, z czego w zdecydowanie mniej korzystnej sytuacji znajdowały się kobiety, które stanowiły 53% (tj. 111 135). Na podstawie przeprowadzonych analiz wynika, iż zjawiskiem długotrwałego bezrobocia objętych jest 73 352 osób (35,2% z bezrobotnych ogółem), z czego kobiety stanowiły zdecydowaną większość, tj. 58%.

Długookresowe bezrobocie w konsekwencji prowadzi do dezaktualizowania się kwalifikacji i umiejętności zawodowych. Ponadto poza pogarszającą się sytuacją materialną ten rodzaj bezrobocia prowadzi często do pogorszenia zdrowia osoby bezrobotnej oraz izolacji społecznej. Jednym z najważniejszych elementów przeciwdziałania długoterminowemu bezrobociu jest jak najszybsza aktywizacja osób pozostających bez pracy, która najskuteczniej przeciwdziała negatywnym następstwom bierności zawodowej. W tym samym okresie liczba osób bezrobotnych powyżej 55 roku życia wynosiła 47% osób w tym wieku, natomiast liczba bezrobotnych z

niepełnosprawnościami wyniosła 12 822 osób. Wskaźnik zatrudnienia osób w wieku 55-64 w 2013 r. wyniósł 34,1%, natomiast dla osób z niepełnosprawnościami w wieku 16-64 wyniósł 18,4%. Nowelizowana *ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy* wprowadza mechanizm profilowania osób bezrobotnych pod kątem stopnia oddalenia od rynku pracy oraz gotowości do podjęcia zatrudnienia, co pozwala na dobór odpowiednich dla danej grupy instrumentów aktywizacyjnych. W końcu marca 2013r. w rejestrach powiatowych urzędów pracy w woj. śląskim odnotowano 5 303 osób poszukujących pracy. Struktura wykształcenia osób bezrobotnych na koniec 2013 r. przedstawiała się następująco: ponad połowę stanowiły osoby z wykształceniem poniżej średniego (gimnazjalne i poniżej – 27,7%; zasadnicze zawodowe - 28,3%; średnie ogólnokształcące – 9,2%; policealne i średnie zawodowe – 22,5%; wyższe – 12,3%). W 2013 r. nastąpił wzrost liczby bezrobotnych w większości kategorii, natomiast największą dynamikę wzrostu odnotowano w grupie osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym (o 2,5%) oraz gimnazjalnym i poniżej (o 2,2%). Poziom wykształcenia bezrobotnych jest zmienną wpływającą na czas pozostawania bez pracy. Im wyższy poziom wykształcenia tym większa szansa na podjęcie zatrudnienia. W 2013r. największa dynamika wzrostu bezrobocia nastąpiła w najstarszych grupach wiekowych. Sytuacja zarejestrowanych osób bezrobotnych powyżej 50 roku życia w przeciągu lat 2010-2013 diametralnie uległa zmianie, z uwagi na wzrost jaki nastąpił. Na koniec 2013 r. zarejestrowane osoby bezrobotne powyżej 55 lat stanowiły 14,9%, gdzie porównując ww. dane w 2010 r. wskaźnik ten mieścił się na poziomie 10,8%. Możliwości zatrudnieniowe bezrobotnych powyżej 50 roku życia ogranicza niski poziom wykształcenia, gdyż aż 32,9% posiada wykształcenie podstawowe, 36,5% wykształcenie zasadnicze zawodowe, natomiast wykształcenie wyższe tylko 4,8%. Kolejną barierą tej grupy jest długookresowe bezrobocie, które dotyczy 45,3% osób. Podkreślić również należy niekorzystną sytuację osób z niepełnosprawnościami na rynku pracy, których współczynnik aktywności zawodowej i wskaźnik zatrudnienia (18,8%) jest zdecydowanie niższy niż ogółu ludności. W województwie niepokojące jest również duże zróżnicowanie wewnętrzne regionu pod względem stopy bezrobocia. Największe natężenie zjawiska na koniec IV kwartału 2013 r. zanotowano w: powiecie częstochowskim (21,7%), Bytomiu (20,7%), powiecie myszkowskim (20,1%), Świętochłowicach (18,4%)a w powiecie zawierciańskim (17,5%) natomiast najmniejsze w: Katowicach (5,4%), powiecie bieruńsko-lędzińskim (6,0%), Bielsku-Białej (6,4%), Tychach (6,8%) oraz powiecie pszczyńskim (7,1%).

Mając na uwadze zachodzące procesy demograficzne, skutkujące kurczeniem się populacji aktywnych zawodowo, kluczowe jest aktywizowanie grup, które do tej pory w niewystarczającym stopniu dostępne były na rynku pracy, w szczególności osoby w wieku 50 lat i więcej, kobiety, osoby długotrwale bezrobotne, osoby z niepełnosprawnościami oraz osoby o niskich kwalifikacjach. Niezbędnym, zgodnie ze zmieniającą się strukturą na rynku pracy, zmianami uwarunkowań ekonomicznych rozwoju, diagnozą sytuacji i potrzeb osób jest skierowanie wsparcia również do innych zidentyfikowanych w ramach programu grup, tj. min: osoby ubogie pracujące, osoby zatrudnione na umowach krótkoterminowych, osobach pracujących w ramach umów cywilno – prawnych, odchodzących z rolnictwa, jak również reemigranci i imigranci.

Wdrożenie szerokiego wachlarza usług aktywizacyjnych pozwoli zminimalizować ryzyko wystąpienia zjawiska wykluczenia społecznego grup znajdujących się w ciężkiej

sytuacji na rynku pracy. Śląskie utrzymuje przeciętną pozycję na tle innych regionów pod względem podstawowych wskaźników obrazujących poziom przedsiębiorczości. W 2011 r. PKB na jednego mieszkańca wynosiło 42 830zł (gdzie na poziomie krajowym wyniosło 39 665zł). Natomiast w 2012 r. wynosił już 43 864 zł na jednego mieszkańca województwa. W regionie w 2010 r. przypadało ponad 106 MSP zarejestrowanych w REGON na 1000 mieszkańców, co dało regionowi 7 miejsce w rankingu województw. W przypadku nowo powstałych firm na 1000 mieszkańców województwo istotnie poprawiło swoją pozycję, zajmując 4. miejsce (w 2009 r. było to miejsce 9, w latach wcześniejszych – 11). W przypadku zlikwidowanych przedsiębiorstw województwo zajęło 6 miejsce. Region utrzymał 8 miejsce z lat poprzednich jeśli chodzi o liczbę firm z kapitałem zagranicznym na 1000 mieszkańców (1,37 firm). W 2013 r. wpisano do rejestru REGON 37 183 nowych podmiotów, tj. o 2,97% mniej niż w 2012 r. W województwie następuje stały proces restrukturyzacji i prywatyzacji gospodarki. Na koniec 2013 r. liczba podmiotów gospodarki narodowej wynosiła 460 350, z czego sektor prywatny stanowił 96,5%. W omawianym okresie liczba nowo utworzonych miejsc pracy wyniosła 57,4 tys. W tym samym okresie struktura przeciętnego zatrudnienia wg sektorów kształtowała się następująco: przetwórstwo przemysłowe - 39,1%, budownictwo – 9%, handel – 12,7%, zakwaterowanie i gastronomia - 1,4%, obsługa rynku nieruchomości – 2%, pozostałe – 35,8%. W przemyśle zmniejsza się udział górnictwa i hutnictwa, wzrasta natomiast pozycja przemysłu elektromaszynowego, informatycznego, energetyki, przemysłu motoryzacyjnego i spożywczego. Ponadto należy zauważyć, iż największa liczba zgłoszonych do urzędów pracy ofert pracy i miejsc aktywizacji zawodowej pochodzi w większości z sektora prywatnego, tj. 88,3%. Systematycznie rosnąca rola sektora prywatnego małych i średnich przedsiębiorstw stwarza możliwości zatrudnienia w różnych działach gospodarki oraz daje szansę na stworzenie zróżnicowanej struktury zatrudnienia, bardziej odpornej na zmiany koniunktury gospodarczej. Przeżywalność firm w głównej mierze zależy od środków finansowych, jakie przedsiębiorca może przeznaczyć na finansowanie bieżącej działalności, a także od motywacji, determinacji i zaangażowania osób planujących zostanie przedsiębiorcą. Większej przeżywalności sprzyjają specjalistyczne i pogłębione szkolenia oraz zindywidualizowane doradztwo. Intensywne wsparcie jest potrzebne zwłaszcza osobom z wykształceniem gimnazjalnym lub niższym. Najważniejszą przyczyną zaprzestania prowadzenia działalności są słabe wyniki finansowe firmy oraz niemożność opłacenia składek na ubezpieczenie społeczne w pełnej wysokości po upływie okresu „ulgowego”. Ponadto istotną przyczyną problemów utworzonych firm jest nie w pełni trafne sformułowanie pomysłu na działalność gospodarczą, zatem w tym obszarze potrzebne jest szczególne wsparcie. Dotychczasowe analizy dla krajów OECD i Unii Europejskiej, w tym dla Polski, pokazują, że obecność w gospodarstwie domowym małych dzieci wymagających opieki wpływa na aktywność zawodową ich rodziców, a co za tym idzie – na stopę zatrudnienia. Działania wspierające zwiększanie stopy zatrudnienia, w szczególności wśród kobiet, jest nieodzownie połączone ze zwiększaniem dostępności opieki nad dziećmi. Szanse na podejmowanie pracy przez kobiety są różne w zależności od tego, czy ma ona dzieci w wieku poniżej 3 lat czy już w wieku przedszkolnym. W latach 2012-2013 relatywnie największe niezaspokojone zapotrzebowanie na miejsca opieki nad dziećmi do lat 3 zgłoszone zostało przez gminy w województwie mazowieckim (ok. 6,5 tys. miejsc), pomorskim (ok. 1,8 tys. miejsc) oraz śląskim (ok. 1,7 tys. Mimo, iż w stosunku do 2012 r. w śląskim nastąpił wzrost ich liczby o 6,2 tys. (wzrost o ok. 38%) i relatywnie 30% gmin posiadało instytucje opieki nad małymi dziećmi na koniec 2013 r. (w 2012 r. było to 27%)[1], a na osiągnięte efekty

wpływ miała zarówno interwencja ze środków EFS, jak i środków krajowych, to nadal jest to niewystarczający poziom upowszechnienia opieki nad dziećmi do lat 3 pod względem zaspokojenia potrzeb.

Adaptacyjność przedsiębiorców wiąże się z koniecznością zmiany podejścia do finansowania wsparcia skierowanego do przedsiębiorstw i pracowników z uwagi na zapotrzebowanie polskiej, a co z tego wynika regionalnej gospodarki na umiejętności praktyczne i kompetencje pracowników. Poziom adaptacyjności przedsiębiorstw, w tym zwłaszcza sektora MSP, jest niewystarczający i wymaga działań nakierowanych na profesjonalizację kadr przedsiębiorstw prowadzących do ich bardziej stabilnego rozwoju. Wymagania w zakresie kompetencji i kwalifikacji pracowników będą stale wzrastać oraz będą dotyczyły wszystkich poziomów zatrudnienia. W związku z tym, kluczowa pozostaje kwestia lepszego dopasowania kwalifikacji pracowników do potrzeb rynku pracy oraz zapewnienia optymalnych rozwiązań w tym zakresie w ramach kolejnego okresu programowania polityki spójności. Projekty powinny w większym stopniu odpowiadać na potrzeby przedsiębiorców, dawać im możliwość samodzielnego wyboru narzędzi i metod wsparcia, zapewniać szybką reakcję na występujące problemy oraz zapewniać kompleksowe wsparcie (w tym m.in. diagnostyczne i doradcze). Tylko takie podejście zagwarantuje efektywne wykorzystanie alokowanych środków finansowych oraz będzie stanowić zachętę dla przedsiębiorców do ponoszenia długofalowych inwestycji w rozwój kwalifikacji pracowników w kolejnej perspektywie finansowej.

Szansy dla rozwoju przedsiębiorczości w województwie śląskim można upatrywać w rozwoju instytucji otoczenia biznesu (IOB) z uwagi na fakt, iż od roku 2005 znacząco zwiększyła się liczba IOB funkcjonujących w regionie (przyrost liczby instytucji z 14 w 2005 r. do 96 obecnie tj. wzrost o 586%), podczas gdy w kraju liczba IOB wzrosła w tym czasie jedynie o 51% (z 542 w 2005 r. do 821 obecnie). IOB w województwie śląskim oferują szeroką gamę usług i aktywności wspierających przedsiębiorczość, a najszerszą grupę spośród nich stanowią ośrodki szkoleniowo-doradcze i informacji. W związku z powyższym działalność IOB ma kluczowe znaczenie w zakresie wzmocnienia jakości usług dla MŚP.

Pogorszenie sytuacji na śląskim rynku pracy jest następstwem osłabienia gospodarczego kraju i światowego kryzysu gospodarczego. W końcu II kwartału 2013 r. około 13 tys. osób utraciło zatrudnienie z przyczyn dotyczących zakładu pracy. W porównaniu z analogicznym okresem 2012 r. liczebność tej grupy bezrobotnych zwiększyła się dwukrotnie. Bardzo dynamiczna sytuacja na rynku pracy wymaga wprowadzenia działań naprawczych oraz wsparcia firm w walce z kryzysem. Konieczne jest wykorzystanie outplacementu, wspieranie firm województwa w działaniach zmierzających do aktywizacji zawodowej osób zagrożonych zwolnieniem. Wdrożenie działań umożliwiających nabycie przez pracowników nowych umiejętności i kompetencji dostosowanych do aktualnych potrzeb regionalnego rynku pracy pozwoli na ograniczenie negatywnych skutków zwolnień grupowych. Ważne jest również tworzenie strategii naprawczych, jako formy wsparcia dla mikroprzedsiębiorstw, małych i średnich firm w kontekście walki z kryzysem. Jednocześnie wysokie uprzemysłowienie województwa śląskiego oraz specyficzny charakter zakładów pracy zlokalizowanych w regionie skutkuje wysokim natężeniem problemu pracy w trudnych warunkach. Zasadnym jest

zatem wprowadzenie działań zmniejszających zagrożenie dla zdrowia pracowników w tym również działań umożliwiających ich przekwalifikowanie zawodowe.

Wszelkie działania związane z rynkiem pracy w województwie śląskim powinny być konsultowane z podmiotami dialogu społecznego, w tym ze związkami zawodowymi. Walka z negatywnymi skutkami bezrobocia wymaga również szerokiego wsparcia podmiotów ekonomii społecznej, których działania przyczyniają się do przeciwdziałania społecznemu i zawodowemu wykluczeniu grup dyskryminowanych na rynku pracy. Jednocześnie, ze względu na istotną problematykę i złożoność zjawiska bezrobocia, niezbędne jest prowadzenie działań związanych z prognozowaniem zamian społeczno-gospodarczych.

Ochrona zdrowia

Jednym z najważniejszych priorytetów rozwoju woj. śląskiego są działania dotyczące sfery zdrowia. Jedną z cech specyficznych województwa jest silna degradacja środowiska. Efektem tego są: wyższy od średniej krajowej wskaźnik urodzeń przedwczesnych i wad wrodzonych, wyższa częstotliwość zapadania na choroby nowotworowe, schorzenia przewlekłe i zaburzenia psychiczne. Warunki środowiskowe, a także wielkomiejska aglomeracja powodują, że mieszkańcy województwa są bardziej narażeni na skrócony okres życia w pełnym zdrowiu i zwiększoną w stosunku do innych regionów kraju zachorowalnością. W Śląskiem notuje się także najtrudniejsze warunki pracy, co piąta osoba pracuje w warunkach zagrożenia życia.

Wśród dzieci i młodzieży do 18 roku życia będących pod opieką lekarzy opieki zdrowotnej najbardziej rozpowszechnione problemy zdrowotne w województwie śląskim, o średniej wyższej niż średni współczynnik dla całego kraju, to: zniekształcenie kręgosłupa, zaburzenia refrakcji i akomodacji oka, alergie, otyłość.

Region cechuje także drugi najwyższy w kraju wskaźnik umieralności niemowląt i jeden z najniższych wskaźników urodzeń żywych na 1000 ludności wynoszący dla regionu 9,6 niemowląt (kraj 10,0 niemowląt). Wśród zgonów w wieku 0-4 lat dominują zgony z powodu niektórych stanów rozpoczynających się w okresie okołoporodowym, wad rozwojowych i wrodzonych, zniekształceń i aberracji chromosomowych, chorób zakaźnych i pasożytniczych, chorób układu oddechowego .

Najczęściej występującymi schorzeniami (ogólnie dla wieku produkcyjnego i poprodukcyjnego) oprócz jednostek chorobowych, które stanowią główne problemy zdrowotne mieszkańców województwa śląskiego, tj.: choroby układu krążenia, nowotwory, choroby układu mięśniowo kostnego i tkanki łącznej, przewlekły nieżyt oskrzeli, dychawica oskrzelowa, są: cukrzyca, przewlekłe choroby układu trawiennego, choroby obwodowego układu nerwowego, choroby tarczycy. Analizy stanu zdrowia wskazują na tendencję wzrostową niemal w każdym przedstawionym powyżej schorzeniu. Zaznaczenia wymaga również analiza przedstawiona w dokumencie Policy paper dla ochrony zdrowia na lata 2014 – 2020, wg której umieralność osób w wieku

produkcyjnym z powodu chorób układu krążenia jest jedną z najwyższych w Polsce, podobne zjawisko występuje dla chorób układu trawiennego u dorosłych.

W Śląskiem odnotowuje się występowanie największej ilości chorób zawodowych. W roku 2012 stanowiły one około 29,8% wszystkich chorób zawodowych stwierdzonych w Polsce. W roku 2012 w województwie śląskim stwierdzono 715 przypadków chorób zawodowych. Ponad 13% orzeczonego inwalidztwa ogółem przypada na województwo śląskie (najwyższa wartość w kraju), z tego ponad 60% stanowią osoby powyżej 65 roku życia. Lista potencjalnych i realnych zagrożeń dla zdrowia jest obszerna, obejmuje między innymi ubożenie społeczeństwa i związane z tym zjawisko wykluczenia społecznego.

Ułatwienie dostępu do wysokiej jakości usług zdrowotnych niezbędne jest osobom w każdej grupie wiekowej, zarówno w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym, jak również poprodukcyjnym. Właściwa diagnostyka oraz terapia zastosowana na wczesnym etapie życia przyczynia się do lepszego stanu zdrowia oraz zwiększenia ilości lat przeżytych w zdrowiu w następnych okresach życia. Znaczenia nabiera to także z uwagi na występowanie w województwie negatywnych trendów demograficznych, wpływa również na ograniczenie wykluczenia społecznego i zagrożenia ubóstwem nie tylko osób w wieku starszym lecz również osób młodych, będących w wieku produkcyjnym z uwagi na wydłużenie wieku aktywności zawodowej.

Zapotrzebowanie na specjalistyczne usługi medyczne jest bardzo duże i mimo korzystnych w skali kraju wskaźników dotyczących nakładów finansowych, infrastruktury (liczby łóżek, aparatury) i kadr medycznych (lekarze specjaliści wielu dziedzin, pielęgniarki) potrzeby ludności nie zawsze są zaspokajane. I tak, mimo dużej liczby łóżek na oddziałach kardiologicznych, okres oczekiwania na leczenie jest jednym z najdłuższych w kraju. Średni czas oczekiwania na leczenie na oddziale kardiologicznym to 57 dni. Trudny jest też dostęp do poradni kardiologicznej, na wizytę u specjalisty czeka się najdłużej w całym kraju (180 dni). Jednocześnie umieralność osób w wieku produkcyjnym z powodu chorób układu krążenia jest jedną z najwyższych w Polsce. Wskaźnik dotyczący liczby zgonów na 100 000 ludności w Śląskiem wynosił w 2011r. 469 zgonów, co w liczbach bezwzględnych wyniosło 21 714 osób. Od 2007r. zachorowalność na choroby układu krążenia w województwie śląskim wśród osób powyżej 19 roku życia wzrosła o 23%.

Choroby nowotworowe są drugą, po chorobach układu krążenia, przyczyną zgonów w Polsce. Na przestrzeni ostatnich lat w Śląskiem obserwuje się tendencję wzrostową zachorowań na nowotwory złośliwe, przy czym w ostatnim roku współczynniki zarejestrowanych zachorowań na nowotwory złośliwe są wyższe od ogólnopolskich. Na przestrzeni lat 2000-2010 liczba zachorowań na nowotwory złośliwe wzrosła w regionie o 6,5%. Średni czas oczekiwania na leczenie na oddziale chirurgii onkologicznej to 42 dni.

Problemem zdrowotnym mieszkańców Śląska jest także wysoka zapadalność, chorobowość oraz umieralność z powodu gruźlicy, która znacznie pogorszyła się od połowy lat 90-tych. Obecnie odnotowuje się najwyższy w Polsce odsetek zgonów spowodowanych gruźlicą (współczynnik zgonów na 100 000 ludności w 2011r. wyniósł 3,1 osób). W porównaniu do roku 2000 udział zachorowań na gruźlicę w Śląskiem w stosunku do całego kraju utrzymuje się na najwyższym 15% poziomie. Średni czas oczekiwania na leczenie na oddziale gruźlicy i chorób płuc to 13 dni.

Z punktu widzenia procesów demograficznych głównym problemem województwa jest gwałtowne starzenie się społeczeństwa regionu. W 2011r. Śląskie charakteryzowało się niskim udziałem ludności poniżej 17 roku życia w ogóle mieszkańców (17,1%; wobec średniej w kraju 18,5%), a większym od średniej krajowej udziałem osób w wieku produkcyjnym (64,8% wobec 64,2%) oraz poprodukcyjnym (18,1% wobec 17,3%). Prognozowana do 2020r. liczba osób w wieku 65+ zwiększy się o 194,3 tys. i osiągnie poziom 866,5 tys. Wyraźnie wzrośnie także liczba osób w wieku 75+ i 85+, co będzie przekładało się na znaczne zwiększenie zapotrzebowania na usługi dla osób starszych, w tym w zakresie ochrony zdrowia. Porady udzielone starszym osobom stanowiły w Śląskiem 27% wszystkich porad lekarskich udzielonych w ramach opieki specjalistycznej (w kraju 24%). Średni czas oczekiwania na leczenie na oddziale geriatrycznym to 31 dni. Średni czas oczekiwania na wizytę w poradni geriatrycznej to 42 dni.

Analizując rekomendacje z badania dot. specjalizacji medycznej w woj. śląskim z 2012 r., należy podkreślić, iż mimo rozwiniętej infrastruktury w zakresie specjalistycznych usług medycznych wciąż występują dysproporcje subregionalne w tym zakresie. W szczególności dotyczy to np. subregionu zachodniego (w tym aglomeracji rybnickiej) gdzie jest słabo rozwinięta sieć podmiotów specjalizujących się w dziedzinie kardiochirurgii, natomiast na terenie aglomeracji częstochowskiej nie ma ani jednego takiego podmiotu leczniczego. Jednocześnie, w obu wyżej wymienionych aglomeracjach nie ma ani jednej placówki o profilu onkologia i hematologia dziecięca.

Zgodnie z zaleceniami dokumentu krajowego *Policy Paper dla ochrony zdrowia na lata 2014 – 2020* szpitale wojewódzkie i specjalistyczne centra medyczne opieki ambulatoryjnej powinny być wyposażone w sprzęt wysokospecjalistyczny, wspomagający i uzupełniający aparaturę ze szczebla powiatowego. Przykładowo, w Śląskiem, mimo dużej liczby tomografów, kolejki do wykonania badania są najdłuższe w kraju, a okres oczekiwania (57 dni) jest znacznie dłuższy niż przeciętnie w Polsce (46 dni). Wyniki badań , ujawniły, iż dużym problemem placówek medycznych jest zdekapitalizowany, przestarzały sprzęt, który przy ograniczonych środkach finansowych oraz niedoinwestowaniu z lat poprzednich będzie trudny do odtworzenia. W związku z powyższym problemem jest ciągle niewystarczające zaopatrzenie jednostek świadczących specjalistyczne usługi medyczne w odpowiednią aparaturę.

Dla zminimalizowania negatywnych zjawisk w strukturze demograficznej województwa i sytuacji epidemiologicznej w zakresie chorób będących najczęstszymi przyczynami zachorowalności oraz zgonów mieszkańców regionu (cywilizacyjnych, zawodowych

oraz innych specyficznych dla województwa), oraz mając na uwadze przeciwdziałanie ubóstwu i wykluczeniu społecznemu, konieczne jest podjęcie działań niwelujących nierówności w dostępie do usług zdrowotnych i społecznych oraz podjęcie kompleksowych interwencji w wybranych dziedzinach (obszarach chorobowych), począwszy od działań w zakresie promocji zdrowia, edukacji zdrowotnej, profilaktyki, aż po inwestycje w infrastrukturę ochrony zdrowia (podmiotów działalności leczniczej).

Spójność społeczna

Mieszkańcy województwa śląskiego w 2013 r. najczęściej korzystali ze środowiskowej opieki społecznej z takich powodów jak: bezrobocie (137 tys. mieszkańców) oraz ubóstwo (blisko 130 tys. osób). Istotnymi powodami były także bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych (ponad 84 tys.), niepełnosprawność (ponad 60 tys.) oraz długotrwała lub ciężka choroba (ponad 57 tys.) [1]. W 2012 r. w województwie śląskim pomocą społeczną objętych było 119 787 rodzin, tj. 6,2% ogółu mieszkańców regionu. Patrząc na strukturę rodzin objętych pomocą należy stwierdzić, iż największy odsetek rodzin korzystających z pomocy społecznej dotyczył rodzin zamieszkujących wsie (43,1%), gospodarstwa jednoosobowe (44,7% ogółu rodzin objętych pomocą społeczną), rodziny z dziećmi (40,2% ogółu korzystających z pomocy społecznej), rodziny niepełne (15,7%) oraz rodziny emerytów i rencistów (udział wyniósł 16,6%). Na poziomie podregionów najwyższe wartości wskaźnika odnotowano w: bytomskim (4,9%), katowickim (4,0%), sosnowieckim (3,1%); na poziomie powiatów w: m. Siemianowice Śląskie (7,5%), m. Bytom (7,3%), m. Chorzów (6,4%); natomiast najniższe na poziomie gmin w: Łękawicy (9,0%), Rajczy (7,9%). Województwo śląskie jako jedyne w kraju charakteryzuje się wyższymi wskaźnikami ubóstwa skrajnego w miastach niż na wsiach [1]. Najczęstszą formą pomocy jest pomoc finansowa, jednak drugim rodzajem pomocy najczęściej udzielanej są usługi, i tu podobnie jak w całym kraju największe zapotrzebowanie na świadczenie usług dotyczy, w warunkach środowiskowych, pomocy w opiece nad osobami przewlekle chorymi lub z niepełnosprawnościami (19,8%), pomocy w opiece nad osobami starszymi (19%), pomocy w prowadzeniu gospodarstwa domowego (34%), a wśród usług świadczonych poza domem bezpłatnych zajęć dla dzieci i młodzieży (w świetlicach, zajęcia popołudniowe) 11,2%, bezpłatnego transportu dla osób starszych, przewlekle chorych lub niepełnosprawnych 16,6%, pomocy w załatwieniu spraw urzędowych 18,5%.

Rodzajem usług publicznych, na które popyt wyraźnie wzrośnie wraz ze starzeniem się społeczeństwa są usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze [1]. Wzrost liczby osób starszych, wymagających opieki, będzie miał bezpośredni wpływ na zapotrzebowanie na opiekę zarówno stacjonarną, jak i realizowaną w środowisku.

Chociaż na przestrzeni lat 2012 (12,7%) – 2013 18,3% wzrasta wskaźnik zatrudnienia osób z niepełnosprawnościami, nadal należy do najniższych w kraju (średnia dla kraju 21,4%). W końcu grudnia 2013 r. liczba bezrobotnych z niepełnosprawnościami wynosiła 12,8 tys. i przez okres roku zwiększyła się o 347 osoby (tj. o 2,8 proc.). Wskaźnik procentowego udziału bezrobotnych z niepełnosprawnościami wśród ogółu zarejestrowanych jest zróżnicowany terytorialnie, najwięcej osób z

niepełnosprawnościami zarejestrowanych było w: Częstochowie (1,4 tys. osób, tj. 9,2% ogółu), Bielsku-Białej (880 osób; w tym mieście co siódmy zarejestrowany jest osobą z niepełnosprawnością; 14,0%) oraz Sosnowcu (696 osób), najmniej bezrobotnych zaewidencjonowanych było w powiatach ziemskich lublinieckim (97 osób) i bieruńsko-łędzkim (114 bezrobotnych z niepełnosprawnościami) oraz w mieście Żory 113 osób.

Region wg. danych z roku 2012 ma największą liczbę placówek instytucjonalnej pieczy zastępczej 10,4% oraz ponadprzeciętną liczbę dzieci objętych instytucjonalnymi formami opieki (12,2%), w 88 placówkach na 2381 miejsc przebywało 2517 osób, w tym w placówkach socjalizacyjnych 1519, natomiast w 24 placówkach typu rodzinnego 193 osoby. W roku 2012 funkcjonowało 5 591 rodzin zastępczych (w tym ponad 3 415 bez przyjętych dzieci, była to najwyższa liczba w kraju), m.in.: 70 zawodowych pełniących funkcje pogotowia rodzinnego, 89 rodzin zawodowych, 35 zawodowych niespokrewnionych z dzieckiem, 27 zawodowych specjalistycznych. Brak było znaczących różnic pomiędzy podregionami województwa, jednak na poziomie powiatów występowały istotne różnice od 48 w powiecie łędzko-bieruńskim do 347 powiatu m. Sosnowiec. W roku 2012 rodzinną pieczę zastępczą opuściło 820 dzieci, w tym ponad 218 powróciło do rodzin biologicznych, 199 zostało przekazanych do adopcji, 139 umieszczono w innej rodzinie zastępczej, 170 umieszczono w instytucjonalnej pieczy, a 126 osób założyło własne gospodarstwa. W regionie funkcjonuje 279 placówek wsparcia dziennego, które dysponowały 9 111 miejscami w 2012 roku, natomiast średnia liczba dzieci w ciągu roku wynosiła 12 674, jednocześnie na poziomie powiatów i miast na prawach powiatu istniały znaczne różnice w liczbie funkcjonujących tego typu placówek, z jednej strony jest to naturalne z uwagi na gęstość zaludnienia większą w aglomeracji górnośląskiej (choć i tu zauważa się istotne różnice w liczbie funkcjonujących podmiotów: powiat gliwicki 4, miasto na prawach powiatu Mysłowice 3, podregion sosnowiecki 17 (w tym brak placówek w powiecie miasta Sosnowiec), powiat lubliniecki 2), z drugiej pokazuje także, iż nadal mała liczba tego typu placówek funkcjonuje na obszarach np. subregionu północnego (powiat kłobucki 3, powiat częstochowski 2).

W zakresie infrastruktury społecznej w latach 2011-2012 największy bezwzględny wzrost miał miejsce w przypadku liczby mieszkań chronionych (o 31) oraz „innych ośrodków wsparcia” (o 20). Liczba domów pomocy społecznej w tym samym okresie wzrosła o 1 (93). Powstał natomiast jeden ośrodek wsparcia, w którym są prowadzone miejsca całodobowego okresowego pobytu, przy czym ogólna liczba miejsc w tego typu placówkach uległa zmniejszeniu. Zmniejszyła się również m.in. liczba dziennych domów pomocy (o dwa) oraz jadłodajni (o cztery), czemu towarzyszył spadek liczby miejsc w obu rodzajach jednostek (odpowiednio o 59 i 230). W latach 2011-2012 odnotowano wzrost liczby jednostek prowadzonych przez podmioty publiczne i spadek liczby jednostek prowadzonych przez podmioty niepubliczne. W 2011 r. województwo śląskie - w stosunku do średniej krajowej - charakteryzowało się znacząco niższym udziałem jednostek prowadzonych przez podmioty niepubliczne (30,2% w porównaniu do 51,9% dla całego kraju). W 2012r. najwięcej osób (prawie 2000, w tym 72 w wieku podeszłym) czekało na miejsce w domu opieki społecznej, na miejsce w środowiskowym domu opieki zaś 84 osoby.

Województwo śląskie w 2011 r. było liderem w kraju w zasobach mieszkaniowych gmin (komunalnych) zarówno w liczbie mieszkań socjalnych jak i w jej powierzchni użytkowej (12 718 mieszkań; 432 658 m²). Stanowiło to odpowiednio 17% i 18% zasobów Polski. Rozkład subregionalny przedstawia koncentrację zasobów mieszkaniowych w subregionie centralnym (ponad 70% mieszkań i ich powierzchni). Najgorzej sytuacja przedstawia się w subregionie północnym (w okolicach 4% regionalnych zasobów). Podobnie przedstawia się sytuacja w przypadku mieszkań chronionych – w regionie było ich 100 w 2011 r., co stanowi blisko 25% zasobów Polski. W mieszkaniach tych znajdowało się 461 miejsc. Rozwój tego rodzaju obiektów powinien ulec dalszemu wzmocnieniu w celu zaspokojenia regionalnych potrzeb oraz umożliwić zmianę w modelu prowadzenia pomocy społecznej i wsparcia rodziny i systemy pieczy zastępczej na taki, który w większym stopniu przyczynia się do rozwijania samodzielności mieszkańców.

Osiągnięcie spójności społecznej rozumianej jako zmniejszanie ubóstwa, maksymalizacja dobrobytu i osiągnięcie równości społecznej wymaga kompleksowego podejścia, zindywidualizowanego na poziomie jednostek, rodzin i grup społecznych, podejmowanego w formule długofalowych działań zapobiegających, wzmacniających i rozwijających, przy wykorzystaniu dostępnych na danym terytorium zasobów podmiotowych i przedmiotowych. Jedną z podstawowych zasad ograniczania zjawiska ubóstwa i wykluczenia jest zwiększanie dostępności do podstawowych usług warunkujących możliwości rozwojowe osobom/grupom znacznie oddalonym od życia społecznego i aktywności zawodowej ze względu na posiadane deficyty. Mowa przede wszystkim o usługach ochrony zdrowia, wsparcia rodziny i pieczy zastępczej, usługach społecznych (integrujących z rynkiem pracy - wspierających warunki mieszkaniowe), edukacyjnych, opiekuńczych, ale i kulturalnych jako wspomagających procesy inkluzji społecznej. Biorąc pod uwagę niekorzystne procesy demograficzne, narastające zjawisko dezorganizacji rodzin niezmiernie ważne jest wsparcie rozwoju infrastruktury społecznej w wymiarze infrastrukturalnym oraz jakościowym (zarówno publicznej jak niepublicznej), oferującej usługi grupom szczególnie narażonym na wykluczenie i zagrożonych ubóstwem.

W województwie śląskim, funkcjonuje 12 Centrów Integracji Społecznej, 24 Kluby Integracji Społecznej oraz 8 Zakładów Aktywności Zawodowej, ponadto działają 54 Warsztaty Terapii Zajęciowej (36 w subregionie centralnym, w pozostałych po 6 placówek) oraz 35 aktywnych Spółdzielni Socjalnych (21 w subregionie centralnym, 4 w południowym i po 5 w północnym i zachodnim). Geograficzne rozłożenie ww. podmiotów wskazuje na znaczną ich koncentrację przede wszystkim na terenie subregionu centralnego województwa, co z jednej strony jest naturalne ze względu na wysokie zagęszczenie ludności, z drugiej patrząc na potrzeby i strukturę powodów korzystania z pomocy społecznej na pozostałym obszarze województwa niezbędne jest wzmocnienia rozwoju podmiotów ekonomii społecznej, w tym w szczególności o charakterze integracyjnym.

Wychowanie i edukacja

W 2013 r. przedszkola w regionie (1 394 obiektów) zapewniały opiekę 111 581 dzieciom w wieku 3-5 lat. W Śląskiem w 2013 r. 77,5% dzieci w wieku 3-5 lat było objętych opieką przedszkolną, a w poszczególnych subregionach wskaźnik sytuował się na podobnym poziomie z wyjątkiem subregionu zachodniego gdzie wynosił 72%. W przypadku edukacji przedszkolnej na terenach wiejskich stopień upowszechnienia dla dzieci w wieku 3-5 lat wynosi 72,4%. Wynik ten znacznie przekracza wskaźnik dla kraju, który wynosi 60,4%. Niemniej jednak jest niższy niż stopień upowszechnienia w miastach. Warto w tym miejscu podkreślić, że problem dostępności do wychowania przedszkolnego oraz rosnących potrzeb w tym zakresie na obszarach miast, w tym dzielnic może być związany z dojazdami do pracy. Wyniki badania pn. Analiza powiązań funkcjonalnych na obszarze województwa śląskiego wskazują, iż ok. 300 tys. osób przyjeżdża do pracy w szczególności do Metropolii Górnośląskiej oraz dużych miast regionu. Można zatem przyjąć, że dojazdy rodziców do pracy, z sąsiadujących z miastami gmin, będą wpływać na zwiększenie zapotrzebowania na usługi wychowania przedszkolnego w miastach, a także w dzielnicach tych miast. Świadczyć to może o tym, iż część dzieci z tych okolic korzysta z usług placówek wychowania przedszkolnego w miastach.

Zarówno wskaźnik dotyczący liczby dzieci uczęszczających do placówek przedszkolnych na 1 000 dzieci w wieku przedszkolnym, jak i wskaźnik liczby miejsc w placówkach przedszkolnych na 10 000 mieszkańców plasują województwo śląskie w ścisłej czołówce w kraju. Z drugiej strony dynamika wzrostu wskazanych wskaźników od roku 2008 jest jedną z najniższych w kraju.

W regionie w latach 2002-2011 zauważalny jest spadek liczby dzieci i młodzieży w wieku szkolnym, co jest konsekwencją niżu demograficznego. Największy spadek liczby ludności w badanym okresie zanotowano wśród osób w wieku 15-19 lat, który wyniósł prawie 133 tys. osób.

W roku szkolnym 2012/2013 roku do szkół podstawowych uczęszczało prawie 236,5 tys. uczniów, a w szkołach gimnazjalnych uczyło się 126,4 tys. uczniów. W przypadku obu poziomów kształcenia liczba uczniów stanowiła odpowiednio 10,9% i 10,7% wszystkich uczniów w kraju uczących się w tych typach szkół. W liceach ogólnokształcących uczyło się 60,2 tys. uczniów (10,4% uczniów tego typu szkół w kraju), w technicach 62,5 tys. uczniów (12,0% uczniów tego typu szkół w kraju), a w zasadniczych szkołach zawodowych 21,7 tys. uczniów (10,8% uczniów tego typu szkół w kraju). Do szkół specjalnych przysposabiających do pracy 1,2 tys. uczniów (stanowi to 10,8% uczniów tego typu szkół), natomiast do szkół artystycznych uczęszczało 7,2 tys. uczniów (15,3% uczniów uczęszczających do tego typu szkół w kraju).

W 2013 r. w województwie śląskim do sprawdzianu szóstoklasisty przystąpiło 39 396 uczniów. Średnia arytmetyczna ze sprawdzianu w części ogólnej w województwie śląskim wyniosła 23,55 punktu.

W 2013 roku w województwie śląskim do egzaminu gimnazjalnego przystąpiło 42,4 tys. uczniów, z tego 28,8% szkół zlokalizowanych było w gminach wiejskich.

W zakresie języka polskiego średnia arytmetyczna dla Śląskiego wynosi 62,36%. W zakresie historii i wiedzy o społeczeństwie średnia arytmetyczna dla województwa wyniosła 57,79%. W części matematyczno-przyrodniczej uczniowie w województwie śląskim w zakresie matematyki uzyskali wynik 47,07%. Dużo lepiej prezentują się wyniki w zakresie przedmiotów przyrodniczych, gdzie średnia wynosi 58,52%. Analizując wyniki uczniów z terenu województwa śląskiego można stwierdzić, iż w części humanistycznej odpowiadają one wynikom średnim w kraju, natomiast w części matematyczno-przyrodniczej są one niewiele niższe od średnich wyników osiągniętych przez uczniów w kraju.

W województwie śląskim w 2013r. do egzaminu maturalnego przystąpiło 43,5 tys. osób, z czego 36,2 tys. osób ubiegało się o świadectwo dojrzałości po raz pierwszy, z tego 60% osób stanowili absolwenci liceów ogólnokształcących. Średni wynik w województwie z części ustnej z języka polskiego wyniósł 72,12%, a zdało go 98,55%, z kolei część pisemną zdało 95,65% a średni wynik to 54,84%. Matematykę zdało 85,23% uczniów, a średni wynik to 57,63%.

Świadectwa dojrzałości otrzymało 81,52% zdających, na terenach wiejskich odsetek wydanych świadectw wyniósł 76,64%. Analiza wyników z egzaminów maturalnych w ostatnich latach pokazuje, że uczniowie z terenu województwa śląskiego osiągają średnie wyniki. Potwierdzeniem poziomu kształcenia w szkołach województwa śląskiego są rankingi szkół, w których szkoły z województwa śląskiego nie zajmują czołowych miejsc.

Analizując poziom zdawalności egzaminów maturalnych w obszarze języków obcych wśród uczniów szkół województwa śląskiego należy zauważyć, że jest on niższy od średniej krajowej w zakresie języka niemieckiego i razem francuskiego oraz hiszpańskiego odpowiednio o 2% i 3%. Niższą zdawalność uczniowie osiągnęli również w zakresie matematyki. Jeśli chodzi o język angielski to analizowany wskaźnik kształtuje się na poziomie bardzo zbliżonym do średniego w kraju.

Na jakość nauczania wpływ ma z pewnością wyposażenie szkół w odpowiedni sprzęt. W tym aspekcie liczba uczniów szkół podstawowych i gimnazjalnych przypadających na jeden komputer w roku 2012 wyniosła 17,9 i był to trzeci wynik od końca w Polsce.

Szkolnictwo zawodowe jest prowadzone w Polsce na dwóch poziomach. Na poziomie zasadniczym widoczny jest niewielki spadek w latach 2004-2013 zarówno liczby szkół jak i uczniów. W latach 2007-2013 spadek liczby szkół i uczniów przybrał znaczne rozmiary zarówno w regionie (liczba szkół zmniejszyła się o około 35% a uczniów o prawie 20%) jak i w całym kraju. Na poziomie subregionalnym także zanotowano wyraźne spadki o zróżnicowanym wymiarze (największy zauważono w subregionie zachodnim – zniknęło ponad 40% szkół tego rodzaju). W mniejszym stopniu spadła

liczba uczniów. Jednak nadal ponad 10% szkół i uczniów w zakresie szkolnictwa zawodowego na poziomie średnim lokalizuje się w województwie śląskim.

Należy przy tym zwrócić uwagę na występujące trendy i potrzeby pracodawców. Z największego w Polsce badania rynku pracy – Bilans Kapitału Ludzkiego (BKL) wynika, iż pomimo rosnącej liczby bezrobotnych w 2012 r. prawie 80% pracodawców doświadczało trudności z rekrutacją kandydatów odpowiadających ich oczekiwaniom. Ponad 38% pracodawców wskazuje na brak kompetencji kluczowych. Przekłada się to na sytuację młodych mieszkańców województwa śląskiego. Bezrobotni absolwenci (bezrobotni w okresie do 12 miesięcy od ukończenia nauki) to według stanu na koniec grudnia ubiegłego roku 5,1% ogółu zarejestrowanych (10 707 osób). Wśród bezrobotnych absolwentów zdecydowanie dominowały kobiety (58,5%). W końcu grudnia 2013 r. bezrobotni absolwenci zarejestrowani w śląskich powiatowych urzędach pracy najczęściej reprezentowali następujące zawody: sprzedawcy, fryzjerzy, kucharze małej gastronomii, mechanicy pojazdów samochodowych, technicy ekonomiści, pedagodzy, technicy informatycy oraz i technicy hotelarstwa. Na poziomie wykształcenia wyższego, oprócz pedagogów, najliczniej reprezentowani byli specjaliści ds. zarządzania i organizacji, fizjoterapeuci, specjaliści administracji publicznej oraz biotechnolodzy i filolodzy.

Jednym z istotnych powodów braku efektywnej współpracy pracodawców ze szkołami na etapie kształcenia jest przede wszystkim niższa jakość nauczania w stosunku do szkolnictwa ogólnego, przez co cieszy się znacznie mniejszym zainteresowaniem wśród potencjalnych uczniów.

Z raportu końcowego do Badania ewaluacyjnego działań podjętych w ramach projektu systemowego „Mam zawód - mam pracę w regionie” wynika, iż współpraca pracodawców, którzy zacieśnili kontakty ze szkołami w wyniku realizacji projektu dotyczyła przede wszystkim umożliwienia uczniom – uczestnikom projektu, odbycia praktyk/staży zawodowych w ich przedsiębiorstwie (51,72%). Współpracę w ramach wizyt studyjnych wskazało 44,83% badanych.

Uczniowie ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w szkołach podstawowych stanowili grupę 7293 osób, w tym w szkołach specjalnych 3168 (w roku szkolnym 2012/2013). W gimnazjach (w roku szkolnym 2012/2013) uczyło się 5319 osób ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym w specjalnych 3220 osób. Zdecydowana większość uczniów korzystała z oddziałów ogólnodostępnych (75,3%). W przypadku zasadniczych szkół zawodowych, uczniowie ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi stanowili grupę 1952 osób (rok szkolny 2012/2013), w tym w specjalnych 1701 osób. W liceach ogólnokształcących uczyło się 522 osób ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi (w tym w specjalnych 152 osoby), natomiast w technikach 377 osoby (w tym w specjalnych 149 osoby).

Według prognoz ludność m.in. w wieku emerytalnym (60/65 lat) wzrosnąć ma z 17,6% w roku 2010 do 28% w roku 2035. Obok wieku istotnym determinującym aspektem jest

poziom wykształcenia, przy tym istnieje duży związek wieku mieszkańców regionu z poziomem posiadanego wykształcenia. Jedną z cech charakterystycznych z punktu widzenia uczestnictwa w edukacji, jest wiek – im starsze osoby, tym w mniejszym stopniu uczestniczą w podnoszeniu wykształcenia. Analizując doksztalcanie osób dorosłych można również wskazać na wskaźnik: udział osób w wieku 25-64 lata uczących się i doksztalających się w ludności ogółem w tej samej grupie wieku. W województwie śląskim w 2013 roku 4,5% osób we wskazanym wieku uczyło się lub doksztalało. Była to wartość powyżej średniej dla kraju jednak niższa od takich województw jak: mazowieckie, lubelskie, małopolskie i pomorskie. W stosunku do roku 2004 wartość wskaźnika spadła o 0,5 punktu procentowego.

Jednocześnie w badaniach ankietowych wskazano oczekiwania mieszkańców regionu co do kierunków rozwoju, jako istotne kompetencje twarde wskazano znajomość języków obcych, a wśród kompetencji miękkich wymieniono komunikatywność i umiejętność szybkiego uczenia się.

Istotnym aspektem związanym ze wzmocnieniem i rozwijaniem kluczowych kompetencji w zakresie kreatywności i innowacyjności, jest podjęcie działań na rzecz popularyzacji nauki wśród dzieci i młodzieży oraz wspierania talentów i wybitnych osiągnięć. Niezmiernie istotne jest zatem wykorzystanie potencjału placówek, które posiadają doświadczenie w realizacji tego typu działań, a poprzez to nastąpi wzmocnienie współpracy szkół, placówek oświatowych i szkół wyższych z ich otoczenie.

1.1.2 Uzasadnienie wyboru celów tematycznych i odpowiadających im priorytetów inwestycyjnych, z uwzględnieniem umowy partnerstwa, w oparciu o identyfikację potrzeb regionalnych oraz, w stosownych przypadkach, potrzeb krajowych, w tym potrzeb w zakresie sprostania wyzwaniom wskazanym w stosownych zaleceniach dotyczących poszczególnych państw, przyjętych zgodnie z art. 121 ust. 2 TFUE, i w stosownych zaleceniach Rady przyjętych zgodnie z art. 148 ust. 4 TFUE, uwzględniając wyniki ewaluacji ex ante.

Tabela 1: Uzasadnienie wyboru celów tematycznych i priorytetów inwestycyjnych

Wybrany cel tematyczny	Wybrany priorytet inwestycyjny	Uzasadnienie wyboru
01 - Wzmacnianie badań naukowych, rozwoju technologicznego i innowacji	1a - Udoskonalanie infrastruktury badań i innowacji i zwiększanie zdolności do osiągania doskonałości w zakresie badań i innowacji oraz wspieranie ośrodków kompetencji, w szczególności tych, które leżą w interesie Europy	Działania planowane w ramach PI wpisują się w <i>Strategię Europa 2020</i> w zakresie priorytetu I. Rozwój inteligentny: rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacji. W <i>Position Paper</i> w zakresie priorytetu finansowania: Otoczenie biznesu sprzyjające innowacjom. W <i>ŚSRK</i> w zakresie obszaru strategicznego II: Konkurencyjna gospodarka. W <i>KSRR</i> w zakresie celu 1. Wspomaganie wzrostu konkurencyjności regionów. W

Wybrany cel tematyczny	Wybrany priorytet inwestycyjny	Uzasadnienie wyboru
		<p><i>SIEG Dynamiczna Polska 2020</i> w zakresie celu 2: Stymulowanie innowacyjności poprzez wzrost efektywności wiedzy i pracy oraz celu 4: Wzrost umiędzynarodowienia polskiej gospodarki. W <i>SRW Śląskie 2020+</i> w zakresie obszaru priorytetowego: A Nowoczesna Gospodarka cel strategiczny: Województwo śląskie regionem nowoczesnej gospodarki rozwijającej się w oparciu o innowacyjność i kreatywność. <i>RIS WSL 2013-2020</i> w zakresie priorytetu I Powiększanie i wewnętrzna integracja potencjału innowacyjnego regionu oraz priorytetu II Kreowanie inteligentnych rynków dla technologii przyszłości.</p>
01 - Wzmacnianie badań naukowych, rozwoju technologicznego i innowacji	1b - Promowanie inwestycji przedsiębiorstw w badania i innowacje, rozwijanie powiązań i synergii między przedsiębiorstwami, ośrodkami badawczo-rozwojowymi i sektorem szkolnictwa wyższego, w szczególności promowanie inwestycji w zakresie rozwoju produktów i usług, transferu technologii, innowacji społecznych, eko-innowacji, zastosowań w dziedzinie usług publicznych, pobudzania popytu, tworzenia sieci, klastrów i otwartych innowacji poprzez inteligentną specjalizację, oraz wspieranie badań technologicznych i stosowanych, linii pilotażowych, działań w zakresie wczesnej walidacji produktów, zaawansowanych zdolności produkcyjnych i pierwszej produkcji, w szczególności w dziedzinie kluczowych technologii wspomagających, oraz rozpowszechnianie technologii o ogólnym przeznaczeniu	<p>Działania planowane w ramach PI wpisują się w <i>Strategię Europa 2020</i> w zakresie priorytetu I. Rozwój inteligentny: rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacji. W <i>Position Paper</i> w zakresie priorytetu finansowania: Otoczenie biznesu sprzyjające innowacjom. W <i>ŚSRK</i> w zakresie obszaru strategicznego II: Konkurencyjna gospodarka. W <i>KSRR</i> w zakresie celu 1. Wspomaganie wzrostu konkurencyjności regionów. W <i>SIEG Dynamiczna Polska 2020</i> w zakresie celu 2: Stymulowanie innowacyjności poprzez wzrost efektywności wiedzy i pracy oraz celu 4: Wzrost umiędzynarodowienia polskiej gospodarki. W <i>SRW Śląskie 2020+</i> w zakresie obszaru priorytetowego: A Nowoczesna Gospodarka cel strategiczny: Województwo śląskie regionem</p>

Wybrany cel tematyczny	Wybrany priorytet inwestycyjny	Uzasadnienie wyboru
		nowoczesnej gospodarki rozwijającej się w oparciu o innowacyjność i kreatywność. <i>RIS WSL 2013-2020</i> w zakresie priorytetu I Powiększanie i wewnętrzna integracja potencjału innowacyjnego regionu oraz priorytetu II Kreowanie inteligentnych rynków dla technologii przyszłości.
02 - Zwiększanie dostępności, stopnia wykorzystania i jakości technologii informacyjno-komunikacyjnych	2c - Wzmocnienie zastosowań TIK dla e-rządu, e-uczenia, e-włączenia społecznego, e-kultury oraz e-zdrowia	Działania realizowane w ramach PI wpisują się w <i>ŚSRK</i> w zakresie obszarów strategicznych I <i>Sprawne i efektywne państwo</i> oraz III <i>Spójność społeczna i terytorialna</i> . W <i>SRKS</i> w zakresie celów szczegółowych 3 <i>Usprawnienie procesów komunikacji społecznej</i> oraz wymiany wiedzy oraz 4 <i>Rozwój i efektywne wykorzystanie potencjału kulturowego i kreatywnego</i> . W Strategii <i>Sprawne Państwo</i> w zakresie celu 5 <i>Efektywne świadczenie usług publicznych</i> . W <i>SZRWRiR</i> w zakresie celu 2 <i>Poprawa warunków życia na obszarach wiejskich</i> oraz poprawa ich dostępności przestrzennej. W <i>SRW Śląskie 2020+</i> w zakresie obszaru priorytetowego B <i>Szanse rozwojowe mieszkańców</i> , cel strategiczny <i>Województwo śląskie regionem o wysokiej jakości życia opierającej się na powszechnej dostępności do usług publicznych o wysokim standardzie</i> . Jak również w <i>SRSI WSL</i> w zakresie celu 3 <i>Zwiększenie ilości i użyteczności usług i treści cyfrowych</i> .
03 - Wzmacnianie konkurencyjności małych i średnich	3a - Promowanie przedsiębiorczości, w szczególności poprzez ułatwianie	Działania planowane w ramach PI wpisują się w <i>Strategię Europa</i>

Wybrany cel tematyczny	Wybrany priorytet inwestycyjny	Uzasadnienie wyboru
<p>przedsiębiorstw, sektora rolnego (w odniesieniu do EFRROW) oraz sektora rybołówstwa i akwakultury (w odniesieniu do EFMR)</p>	<p>gospodarczego wykorzystywania nowych pomysłów oraz sprzyjanie tworzeniu nowych firm, w tym również przez inkubatory przedsiębiorczości</p>	<p>2020 w zakresie priorytetów I <i>Rozwój inteligentny rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacji</i> oraz II <i>Rozwój zrównoważony wspieranie gospodarki efektywniej korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej</i>. W PP w zakresie priorytetu finansowania <i>Otoczenie biznesu sprzyjające innowacjom</i> oraz <i>Nowoczesna infrastruktura sieciowa na rzecz wzrostu gospodarczego i zatrudnienia</i>. W ŚSRK w zakresie obszaru strategicznego II <i>Konkurencyjna gospodarka</i>. W KSRR w zakresie celu 1 <i>Wspomaganie wzrostu konkurencyjności regionów</i>. W SRW Śląskie 2020+ w zakresie obszaru priorytetowego A <i>Nowoczesna Gospodarka</i>. W RIS WSL 2013-2020 w zakresie priorytetu I <i>Powiększanie i wewnętrzna integracja potencjału innowacyjnego regionu</i> oraz priorytetu II <i>Kreowanie inteligentnych rynków dla technologii przyszłości</i>.</p>
<p>03 - Wzmacnianie konkurencyjności małych i średnich przedsiębiorstw, sektora rolnego (w odniesieniu do EFRROW) oraz sektora rybołówstwa i akwakultury (w odniesieniu do EFMR)</p>	<p>3b - Opracowywanie i wdrażanie nowych modeli biznesowych dla MŚP, w szczególności w celu umiędzynarodowienia</p>	<p>Działania planowane w ramach PI wpisują się w <i>Strategię Europa 2020</i> w zakresie priorytetów I <i>Rozwój inteligentny (...)</i> oraz II <i>Rozwój zrównoważony (...)</i>. W PP w zakresie priorytetu finansowania <i>Otoczenie biznesu sprzyjające innowacjom i Nowoczesna infrastruktura sieciowa na rzecz wzrostu gospodarczego i zatrudnienia</i>. W ŚSRK w zakresie obszaru strategicznego II <i>Konkurencyjna gospodarka</i>. W KSRR w zakresie celu 1 <i>Wspomaganie wzrostu konkurencyjności regionów</i>. W SIEG w zakresie celu 1</p>

Wybrany cel tematyczny	Wybrany priorytet inwestycyjny	Uzasadnienie wyboru
		<p><i>Dostosowanie otoczenia regulacyjnego i prawnego do potrzeb innowacyjnej i efektywnej gospodarki oraz celu 3 Wzrost efektywności wykorzystania zasobów naturalnych i surowców. W SRW Śląskie 2020+ w zakresie obszaru priorytetowego A Nowoczesna Gospodarka. W RIS WSL 2013-2020 w zakresie priorytetu I Powiększanie i wewnętrzna integracja potencjału innowacyjnego regionu oraz priorytetu II Kreowanie inteligentnych rynków dla technologii przyszłości.</i></p>
<p>03 - Wzmacnianie konkurencyjności małych i średnich przedsiębiorstw, sektora rolnego (w odniesieniu do EFRROW) oraz sektora rybołówstwa i akwakultury (w odniesieniu do EFMR)</p>	<p>3c - Wspieranie tworzenia i poszerzania zaawansowanych zdolności w zakresie rozwoju produktów i usług</p>	<p>Działania planowane w ramach PI wpisują się w <i>Strategię Europa 2020</i> w zakresie priorytetów I <i>Rozwój inteligentny (...)</i> oraz II <i>Rozwój zrównoważony (...)</i>. W <i>PP</i> w zakresie priorytetu finansowania <i>Otoczenie biznesu sprzyjające innowacjom i Nowoczesna infrastruktura sieciowa na rzecz wzrostu gospodarczego i zatrudnienia</i>. W <i>ŚSRK</i> w zakresie obszaru strategicznego II <i>Konkurencyjna gospodarka</i>. W <i>KSRR</i> w zakresie celu 1 <i>Wspomaganie wzrostu konkurencyjności regionów</i>. W <i>SIEG</i> w zakresie celu 1 <i>Dostosowanie otoczenia regulacyjnego i prawnego do potrzeb innowacyjnej i efektywnej gospodarki oraz celu 3 Wzrost efektywności wykorzystania zasobów naturalnych i surowców. W SRW Śląskie 2020+ w zakresie obszaru priorytetowego A Nowoczesna Gospodarka. W RIS WSL 2013-2020 w zakresie priorytetu I Powiększanie i wewnętrzna integracja potencjału innowacyjnego regionu oraz</i></p>

Wybrany cel tematyczny	Wybrany priorytet inwestycyjny	Uzasadnienie wyboru
		priorytetu II <i>Kreowanie inteligentnych rynków dla technologii przyszłości.</i>
04 - Wspieranie przejścia na gospodarkę niskoemisyjną we wszystkich sektorach	4a - Promowanie wytwarzania i dystrybucji energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych	Działania wpisują się w <i>Strategię Europa 2020</i> (rozwój zrównoważony, efektywna gospodarka, przyjazna środowisku, konkurencyjna) oraz realizacją jej cele „20/20/20” w zakresie klimatu i energii. Są zgodne z celami: <i>Umowy Partnerstwa</i> (zwiększenie konkurencyjności, zmniejszenie emisyjności gospodarki), <i>Krajowego Programu Reform</i> (oszczędność energii pierwotnej, efektywność energetyczna), <i>Strat. Bezpieczeństwo Energetyczne i Środ.</i> (lepsze wykorzystanie zasobów energii, poprawa efektywności energetycznej, stanu środowiska, ochrona powietrza), <i>Narodowego Pr. Rozwoju Gospodarki Niskoemisyjnej</i> (rozwój niskoemisyjnych źródeł energii, efektywność energetyczna, rozwój technologii niskoemisyjnych), <i>SRW Śląskie 2020+</i> (zrównoważone wykorzystanie zasobów środowiska), <i>Pr. Ochrony Środ. dla Woj. Śląskiego do r. 2013 z perspektywą do r. 2018</i> (poprawa jakości powietrza, ograniczanie zużycia energii, energia z OZE), <i>RIS WSL 2013-2020</i> (energetyka to smart specialisation).
04 - Wspieranie przejścia na gospodarkę niskoemisyjną we wszystkich sektorach	4b - Promowanie efektywności energetycznej i korzystania z odnawialnych źródeł energii w przedsiębiorstwach	Działania wpisują się w <i>Strategię Europa 2020</i> (rozwój zrównoważony, efektywna gospodarka, przyjazna środowisku, konkurencyjna) oraz realizacją jej cele „20/20/20” w zakresie klimatu i energii. Są zgodne z celami: <i>Umowy Partnerstwa</i> (zwiększenie

Wybrany cel tematyczny	Wybrany priorytet inwestycyjny	Uzasadnienie wyboru
		<p>konkurencyjności, zmniejszenie emisyjności gospodarki), <i>Krajowego Programu Reform</i> (oszczędność energii pierwotnej, efektywność energetyczna), <i>Strat. Bezpieczeństwo Energetyczne i Środ.</i> (lepsze wykorzystanie zasobów energii, poprawa efektywności energetycznej, stanu środowiska, ochrona powietrza), <i>Narodowego Pr. Rozwoju Gospodarki Niskoemisyjnej</i> (rozwój niskoemisyjnych źródeł energii, efektywność energetyczna, rozwój technologii niskoemisyjnych), <i>SRW Śląskie 2020+</i> (zrównoważone wykorzystanie zasobów środowiska), <i>Pr. Ochrony Środ. dla Woj. Śląskiego do r. 2013 z perspektywą do r. 2018</i> (poprawa jakości powietrza, ograniczanie zużycia energii, energia z OZE), <i>RIS WSL 2013-2020</i> (energetyka to smart specialisation).</p>
04 - Wspieranie przejścia na gospodarkę niskoemisyjną we wszystkich sektorach	4c - Wspieranie efektywności energetycznej, inteligentnego zarządzania energią i wykorzystywania odnawialnych źródeł energii w infrastrukturze publicznej, w tym w budynkach publicznych i w sektorze mieszkaniowym	<p>Działania wpisują się w <i>Strategię Europa 2020</i> (rozwój zrównoważony, efektywna gospodarka, przyjazna środowisku, konkurencyjna) oraz realizują jej cele „20/20/20” w zakresie klimatu i energii. Są zgodne z celami: <i>Umowy Partnerstwa</i> (zwiększenie konkurencyjności, zmniejszenie emisyjności gospodarki), <i>Krajowego Programu Reform</i> (oszczędność energii pierwotnej, efektywność energetyczna), <i>Strat. Bezpieczeństwo Energetyczne i Środ.</i> (lepsze wykorzystanie zasobów energii, poprawa efektywności energetycznej, stanu środowiska, ochrona powietrza), <i>Narodowego Pr. Rozwoju Gospodarki Niskoemisyjnej</i> (rozwój niskoemisyjnych źródeł</p>

Wybrany cel tematyczny	Wybrany priorytet inwestycyjny	Uzasadnienie wyboru
		energii, efektywność energetyczna, rozwój technologii niskoemisyjnych), <i>Strat. Śląskie 2020+</i> (zrównoważone wykorzystanie zasobów środowiska), <i>Pr. Ochrony Środ. dla Woj. Śląskiego do r. 2013 z perspektywą do r. 2018</i> (poprawa jakości powietrza, ograniczanie zużycia energii, energia z OZE), <i>RIS WSL 2013-2020</i> (energetyka to smart specialisation).
04 - Wspieranie przejścia na gospodarkę niskoemisyjną we wszystkich sektorach	4e - Promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich rodzajów terytoriów, w szczególności dla obszarów miejskich, w tym wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej i działań adaptacyjnych mających oddziaływanie łagodzące na zmiany klimatu	Działania wpisują się w <i>Strategię Europa 2020</i> (rozwój zrównoważony, efektywna gospodarka, przyjazna środowisku, konkurencyjna) oraz realizacją jej cele „20/20/20” w zakresie klimatu i energii. Są zgodne z celami: <i>Umowy Partnerstwa</i> (zwiększenie konkurencyjności, zmniejszenie emisyjności gospodarki), <i>Krajowego Programu Reform</i> (oszczędność energii pierwotnej, efektywność energetyczna), <i>Strat. Bezpieczeństwo Energetyczne i Środ.</i> (lepsze wykorzystanie zasobów energii, poprawa efektywności energetycznej, stanu środowiska, ochrona powietrza), <i>Narodowego Pr. Rozwoju Gospodarki Niskoemisyjnej</i> (rozwój niskoemisyjnych źródeł energii, efektywność energetyczna, rozwój technologii niskoemisyjnych), <i>SRW Śląskie 2020+</i> (zrównoważone wykorzystanie zasobów środowiska), <i>Pr. Ochrony Środ. dla Woj. Śląskiego do r. 2013 z perspektywą do r. 2018</i> (poprawa jakości powietrza, ograniczanie zużycia energii, energia z OZE), <i>RIS WSL 2013-2020</i> (energetyka to smart specialisation).

Wybrany cel tematyczny	Wybrany priorytet inwestycyjny	Uzasadnienie wyboru
04 - Wspieranie przejścia na gospodarkę niskoemisyjną we wszystkich sektorach	4g - Promowanie wykorzystywania wysokosprawnej kogeneracji ciepła i energii elektrycznej w oparciu o zapotrzebowanie na ciepło użytkowe	Działania wpisują się w <i>Strategię Europa 2020</i> (rozwój zrównoważony, efektywna gospodarka, przyjazna środowisku, konkurencyjna) oraz realizacją jej cele „20/20/20” w zakresie klimatu i energii. Są zgodne z celami: <i>Umowy Partnerstwa</i> (zwiększenie konkurencyjności, zmniejszenie emisyjności gospodarki), <i>Krajowego Programu Reform</i> (oszczędność energii pierwotnej, efektywność energetyczna), <i>Strat. Bezpieczeństwo Energetyczne i Środ.</i> (lepsze wykorzystanie zasobów energii, poprawa efektywności energetycznej, stanu środowiska, ochrona powietrza), <i>Narodowego Pr. Rozwoju Gospodarki Niskoemisyjnej</i> (rozwój niskoemisyjnych źródeł energii, efektywność energetyczna, rozwój technologii niskoemisyjnych), <i>SRW Śląskie 2020+</i> (zrównoważone wykorzystanie zasobów środowiska), <i>Pr. Ochrony Środ. dla Woj. Śląskiego do r. 2013 z perspektywą do r. 2018</i> (poprawa jakości powietrza, ograniczanie zużycia energii, energia z OZE), <i>RIS WSL 2013-2020</i> (energetyka to smart specialisation).
05 - Promowanie dostosowania do zmian klimatu, zapobiegania ryzyku i zarządzania ryzykiem	5b - Promowanie inwestycji ukierunkowanych na konkretne rodzaje ryzyka, zapewniających odporność na klęski żywiołowe oraz stworzenie systemów zarządzania klęskami żywiołowymi	Działania wpisują się w <i>Strategię Europa 2020</i> (rozwój zrównoważony, wspieranie gospodarki efektywniej korzystającej z zasobów, przyjaznej środowisku i konkurencyjnej, zrównoważone wykorzystanie zasobów środowiska). Są zgodne z celami: <i>Umowy Partnerstwa</i> (zwiększenie konkurencyjności gospodarki, poprawa zdolności adaptacji do

Wybrany cel tematyczny	Wybrany priorytet inwestycyjny	Uzasadnienie wyboru
		zmian klimatu, rozwój systemów zarządzania zagrożeniami), <i>Krajowego Programu Reform</i> (rozwój i modernizacja infrastruktury ochrony środowiska), <i>Strategii Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko</i> (zapewnienie wysokiej jakości życia obecnych i przyszłych pokoleń z uwzględnieniem ochrony środowiska, zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska, gospodarowanie wodami dla ochrony przed powodzią, suszą i deficytem wody), <i>SRW Śląskie „2020+”</i> (obszar priorytetowy C: przestrzeń, cel strategiczny: województwo śląskie regionem atrakcyjnej i funkcjonalnej przestrzeni).
06 - Zachowanie i ochrona środowiska naturalnego i wspieranie efektywnego gospodarowania zasobami	6a - Inwestowanie w sektor gospodarki odpadami celem wypełnienia zobowiązań określonych w dorobku prawnym Unii w zakresie środowiska oraz zaspokojenia wykraczających poza te zobowiązania potrzeb inwestycyjnych określonych przez państwa członkowskie	Działania wpisują się w <i>Strategię Europa 2020</i> (rozwój zrównoważony, efektywna gospodarka, przyjazna środowisku, konkurencyjna). Są zgodne z celami: <i>Umowy Partnerstwa</i> (zwiększenie efektywności wykorzystania zasobów naturalnych), <i>Krajowego Programu Reform</i> (rozwój i modernizacja infrastruktury ochrony środowiska), <i>Strat. Bezpieczeństwo Energetyczne i Środ.</i> (racjonalne gospodarowanie odpadami), <i>Krajowego planu gospodarki odpadami 2014</i> (zapobieganie powstawaniu odpadów, przygotowanie do ponownego użycia, recykling, inne metody unieszkodliwiania odpadów, ograniczenia składowania odpadów, likwidacja odpadów niebezpiecznych), <i>SRW „Śląskie 2020+”</i> (zrównoważone

Wybrany cel tematyczny	Wybrany priorytet inwestycyjny	Uzasadnienie wyboru
		<p>wykorzystanie zasobów środowiska), <i>Strat. Ochrony Przyrody Woj. Śląskiego do r. 2030</i> (powstrzymanie nieoszczędnego i degradującego krajobraz zagospodarowania, <i>Prog. Ochrony Środowiska dla Woj. Śląskiego do roku 2013 z perspektywą do r. 2018, Planu gospodarki odpadami dla woj. śląskiego 2014</i> (w zakresie odpadów komunalnych).</p>
<p>06 - Zachowanie i ochrona środowiska naturalnego i wspieranie efektywnego gospodarowania zasobami</p>	<p>6b - Inwestowanie w sektor gospodarki wodnej celem wypełnienia zobowiązań określonych w dorobku prawnym Unii w zakresie środowiska oraz zaspokojenia wykraczających poza te zobowiązania potrzeb inwestycyjnych, określonych przez państwa członkowskie</p>	<p>Działania wpisują się w <i>Strategię Europa 2020</i> (rozwój zrównoważony, efektywna gospodarka, przyjazna środowisku, konkurencyjna). Są zgodne z celami: <i>Umowy Partnerstwa</i> (zwiększenie konkurencyjności gospodarki oraz zwiększenie efektywności wykorzystania zasobów naturalnych i kulturowych oraz ich zachowanie), <i>Krajowego Prog. Reform</i> (rozwój i modernizacja infrastruktury ochrony środowiska), <i>Strat. Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko</i> (poprawa stanu środowiska, zapewnienie dostępu do czystej wody dla społeczeństwa i gospodarki), <i>SRW Śląskie 2020+</i> (zrównoważone wykorzystanie zasobów środowiska), <i>Strat. Ochrony Przyrody Województwa Śląskiego do roku 2030</i> (zrównoważone użytkowanie przestrzeni, powstrzymanie nieoszczędnego i degradującego krajobraz zagospodarowania przestrzeni) <i>Programu Ochrony Środowiska dla Woj. Śląskiego do roku 2013 z perspektywą do r. 2018</i> (racjonalne gospodarowanie zasobami wodnymi, poprawa jakości wód powierzchniowych i</p>

Wybrany cel tematyczny	Wybrany priorytet inwestycyjny	Uzasadnienie wyboru
		podziemnych).
06 - Zachowanie i ochrona środowiska naturalnego i wspieranie efektywnego gospodarowania zasobami	6c - Zachowanie, ochrona, promowanie i rozwój dziedzictwa naturalnego i kulturowego	Działania wpisują się w <i>Strategię Europa 2020</i> (rozwój zrównoważony, efektywna i konkurencyjna gospodarka). Są zgodne z celami: <i>Umowy Partnerstwa</i> (zwiększenie konkurencyjności gospodarki oraz efektywności wykorzystania zasobów naturalnych i kulturowych oraz ich zachowanie), <i>SRW Śląskie 2020+</i> (promocja miejsc i obiektów o wartości historycznej, symbolicznej, architektonicznej, przyrodniczej, wspieranie rozwoju instytucji i infrastruktury, w tym kulturalnych), <i>Strategii rozwoju kultury w województwie śląskim na lata 2006-2020</i> (upowszechnianie i zachowanie dziedzictwa kulturowego regionu - materialnego i niematerialnego oraz jego efektywniejsze wykorzystywanie do celów turystycznych).
06 - Zachowanie i ochrona środowiska naturalnego i wspieranie efektywnego gospodarowania zasobami	6d - Ochrona i przywrócenie różnorodności biologicznej, ochrona i rekultywacja gleby oraz wspieranie usług ekosystemowych, także poprzez program "Natura 2000" i zieloną infrastrukturę	Działania wpisują się w <i>Strategię Europa 2020</i> (rozwój zrównoważony, efektywna gospodarka, przyjazna środowisku, konkurencyjna). Są zgodne z celami: <i>Umowy Partnerstwa</i> (zwiększenie efektywności wykorzystania zasobów naturalnych i kulturowych), <i>Krajowego Programu Reform</i> (modernizacja inf. ochrony środowiska), <i>Strat. Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko</i> (wysoka jakość życia obecnych i przyszłych pokoleń z uwzględnieniem ochrony środowiska), <i>SRW Śląskie 2020+</i> (woj. śląskie regionem atrakcyjnej

Wybrany cel tematyczny	Wybrany priorytet inwestycyjny	Uzasadnienie wyboru
		i funkcjonalnej przestrzeni, zrównoważone wykorzystanie zasobów środowiska), <i>Strat. Ochrony Przyrody Woj. Śląskiego do r. 2030</i> (zachowanie i ochrona obszarów o wysokich walorach krajobrazowych oraz powstrzymanie degradacji krajobrazu i przywracanie ładu przestrzennego, zrównoważone użytkowanie przestrzeni, powstrzymanie degradującego krajobraz zagospodarowania przestrzeni), <i>Prog. Ochrony Środowiska dla Woj. Śląskiego do roku 2013 z perspektywą do r. 2018.</i>
06 - Zachowanie i ochrona środowiska naturalnego i wspieranie efektywnego gospodarowania zasobami	6e - Podejmowanie przedsięwzięć mających na celu poprawę stanu jakości środowiska miejskiego, rewitalizację miast, rekultywację i dekontaminację terenów przemysłowych (w tym terenów powojkowych), zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza i propagowanie działań służących zmniejszeniu hałasu	Interwencja wpisuje się w Strategię Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2020+” cel operacyjny C.1: zrównoważone wykorzystanie zasobów środowiska, a także Program Ochrony Środowiska dla Województwa Śląskiego do roku 2019 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2024 w zakresie znaczącej poprawy jakości powietrza na obszarze województwa śląskiego. Interwencja wpisuje się również w założenia programowe Polityki gospodarki niskoemisyjnej dla Województwa Śląskiego
07 - Promowanie zrównoważonego transportu i usuwanie niedoborów przepustowości w działaniu najważniejszej infrastruktury sieciowej	7b - Zwiększanie mobilności regionalnej poprzez łączenie węzłów drugorzędnych i trzeciorzędnych z infrastrukturą TEN-T, w tym z węzłami multimodalnymi	Działania są spójne ze <i>Strategią Europa 2020</i> , gdzie wpisuje się w Priorytet III. Rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu: wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia, zapewniającej spójność społeczną i

Wybrany cel tematyczny	Wybrany priorytet inwestycyjny	Uzasadnienie wyboru
		<p>terytorialną.</p> <p>Planowana interwencja wpisuje się w cele II oraz III nakreślonych w <i>Strategii Rozwoju Kraju 2020</i>.</p> <p>Jednocześnie, planowane działania są spójne z zapisami <i>Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego</i> w zakresie celu 1 i 2. Zwłaszcza w obrębie Celu 2. Budowanie spójności terytorialnej i przeciwdziałanie marginalizacji obszarów zdegradowanych podkreślono m.in. konieczność wzmocnienia spójności w układzie krajowym, a także zwiększenie dostępności transportowej do ośrodków wojewódzkich na obszarach o najniższej dostępności.</p> <p>Planowana interwencja w całości wpisuje się w realizację celów <i>Strategii Rozwoju Transportu do 2020</i>.</p> <p>Wybór kierunków interwencji jest podyktowany zaplanowanymi celami rozwojowymi określonymi w <i>Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2020+”</i>.</p>
07 - Promowanie zrównoważonego transportu i usuwanie niedoborów przepustowości w działaniu najważniejszej infrastruktury sieciowej	7d - Rozwój i rehabilitacja kompleksowych, wysokiej jakości i interoperacyjnych systemów transportu kolejowego oraz propagowanie działań służących zmniejszaniu hałasu	<p>Działania są spójne ze <i>Strategią Europa 2020</i>, gdzie wpisuje się w Priorytet III. Rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu: wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia, zapewniającej spójność społeczną i terytorialną.</p> <p>Planowana interwencja wpisuje się</p>

Wybrany cel tematyczny	Wybrany priorytet inwestycyjny	Uzasadnienie wyboru
		<p>w cele II oraz III nakreślonych w <i>Strategii Rozwoju Kraju 2020</i>.</p> <p>Jednocześnie, planowane działania są spójne z zapisami <i>Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego</i> w zakresie celu 1 i 2. Zwłaszcza w obrębie Celu 2. Budowanie spójności terytorialnej i przeciwdziałanie marginalizacji obszarów zdegradowanych podkreślono m.in. konieczność wzmocnienia spójności w układzie krajowym, a także zwiększenie dostępności transportowej do ośrodków wojewódzkich na obszarach o najniższej dostępności.</p> <p>Planowana interwencja w całości wpisuje się w realizację celów <i>Strategii Rozwoju Transportu do 2020</i>.</p> <p>Wybór kierunków interwencji jest podyktowany zaplanowanymi celami rozwojowymi określonymi w <i>Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2020+”</i>.</p>
<p>08 - Promowanie trwałego i wysokiej jakości zatrudnienia oraz mobilności pracowników</p>	<p>8i - Dostęp do zatrudnienia dla osób poszukujących pracy i osób biernych zawodowo, w tym długotrwale bezrobotnych oraz oddalonych od rynku pracy, także poprzez lokalne inicjatywy w zakresie zatrudnienia i wspieranie mobilności pracowników</p>	<p>Interwencja w ramach PI 8i została zaplanowana w oparciu o cele i wyzwania wskazane w następujących dokumentach strategicznych. DSRK, SRK, SRKL, Program na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia, UP, SRWŚ „Śląskie 2020+”.</p> <p>Przyjęte w osi priorytetowej kierunki i zakresy interwencji są zgodne w/w dokumentami przede wszystkim w zakresie podejmowania przedsięwzięć</p>

Wybrany cel tematyczny	Wybrany priorytet inwestycyjny	Uzasadnienie wyboru
		<p>dotyczących zdobywania i podnoszenia kwalifikacji zgodnie z potrzebami regionalnego rynku prac, mające na celu wspomagać wzrost zatrudnienia w regionie.</p> <p>W szczególności działania w ramach przedmiotowego PI mają wpływać na zwiększenie poziomu zatrudnienia poprzez umożliwienie wejścia czy powrót na rynek pracy przede wszystkim osobom niekorzystnej sytuacji na rynku pracy, głównie kobietom, osób starszym, z niepełnosprawnościami.</p>
<p>08 - Promowanie trwałego i wysokiej jakości zatrudnienia oraz mobilności pracowników</p>	<p>8iii - Praca na własny rachunek, przedsiębiorczość i tworzenie przedsiębiorstw, w tym innowacyjnych mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw</p>	<p>Interwencja w ramach PI 8iii została zaplanowana w oparciu o cele i wyzwania wskazane w następujących dokumentach strategicznych. DSRK, SRK, SRKL, SUE RMB, UP, SRWŚ „Śląskie 2020+”.</p> <p>Zgodnie z wyżej wymienionymi dokumentami rozwój przedsiębiorczości jest jedną z najefektywniejszych form walki z bezrobociem oraz podnoszenia poziomu aktywności, przy jednoczesnym pobudzaniu wzrostu ekonomicznego regionu. Istnieje zatem potrzeba wspierania powstawania nowych firm oraz wzmacniania potencjału nowoutworzonych przedsiębiorstw.</p> <p>Kierunki i zakres interwencji w ramach przedmiotowego PI wpływać będą przede wszystkim</p>

Wybrany cel tematyczny	Wybrany priorytet inwestycyjny	Uzasadnienie wyboru
		na rozwoju przedsiębiorczości i samozatrudnienia. Działania będą koncertowały się głównie na podejmowania inicjatyw mających służyć promowaniu samozatrudnienia, wzmocnieniu potencjału przedsiębiorczości i rozwoju przedsiębiorstw.
08 - Promowanie trwałego i wysokiej jakości zatrudnienia oraz mobilności pracowników	8iv - Równość mężczyzn i kobiet we wszystkich dziedzinach, w tym dostęp do zatrudnienia, rozwój kariery, godzenie życia zawodowego i prywatnego oraz promowanie równości wynagrodzeń za taką samą pracę	Wyzwaniem dla polityki rozwoju jest wyrównywanie szans w zakresie dostępu do rynku pracy i awansu zawodowego, poszanowanie prawa pracowników do godzenia życia zawodowego i prywatnego, jak również równość szans płci na każdym etapie rozwoju zawodowego, co pozwoli na powrót do zatrudnienia lub utrzymanie zatrudnienia czyli większy udział w rynku pracy osób pełniących funkcje opiekuńcze nad dziećmi do 3 roku życia. Priorytet został sformułowany tak, aby jak najpełniej realizować wsparcie możliwe w ramach EFS w zakresie kontynuacji polityki województwa śląskiego wobec poprawy zdolności adaptacyjnych w regionie do zmian zachodzących w gospodarce. Działania zgodne z celami DSRK, SRK, SRKL, Stanowiskiem służb Komisji w sprawie opracowania umowy o partnerstwie i programów w Polsce na lata 2014-2020, Zaleceniami Rady w sprawie krajowego programu reform Polski z 2013 r. oraz zawierające opinię Rady na temat przedstawionego przez Polskę programu konwergencji na lata 2012–2016, UP, SRWM.
08 - Promowanie	8v - Przystosowywanie	Wsparcie koncentrować się będzie

Wybrany cel tematyczny	Wybrany priorytet inwestycyjny	Uzasadnienie wyboru
trwałego i wysokiej jakości zatrudnienia oraz mobilności pracowników	pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian	na podnoszeniu konkurencyjności przedsiębiorstw, wzmacnianiu ich potencjału adaptacyjnego oraz doskonaleniu umiejętności i kompetencji kadr zarządzających i pracowników zgodnie z ich potrzebami, wzroście transferu wiedzy oraz zwiększaniu współpracy pomiędzy sektorem nauki a gospodarką. Wyzwania polityki rozwoju województwa znalazły odzwierciedlenie w działaniach wskazanych do realizacji w celach <i>SRWŚ „Śląskie 2020+”</i> : cel strategiczny: Województwo śląskie regionem nowoczesnej gospodarki rozwijającej się w oparciu o innowacyjność i kreatywność; Województwo śląskie regionem otwartym będącym istotnym partnerem rozwoju Europy. Wsparcie będzie zgodne z regionalną polityką innowacyjności określoną w dokumencie pn. <i>RSI WSL 2013-2020, PRT WSL 2010-2020</i> . Działania zgodne z celami DSRK, SRK, SRKL, SUE RMB oraz Stanowiskiem służb Komisji w sprawie opracowania umowy o partnerstwie i programów w Polsce na lata 2014-2020, UP, SRWM.
08 - Promowanie trwałego i wysokiej jakości zatrudnienia oraz mobilności pracowników	8vi - Aktywne i zdrowe starzenie się	Nieodzownym elementem polityki rozwoju regionu jest zapewnienie mieszkańcom dostępu do usług publicznych o wysokim standardzie. Mieszczą się tu działania z zakresu m.in. polityki ochrony zdrowia, co jest zgodne z celem strategicznym <i>SRWŚ „Śląskie 2020+”</i> : Województwo śląskie regionem o wysokiej jakości życia opierającej się na powszechnej dostępności do usług

Wybrany cel tematyczny	Wybrany priorytet inwestycyjny	Uzasadnienie wyboru
		<p>publicznych o wysokim standardzie realizowanych przez cele operacyjne B.1. Poprawa kondycji zdrowotnej mieszkańców województwa, B.2. Rozwój kompetencji, umiejętności i wzrost poziomu aktywności mieszkańców, B.3. Harmonia społeczna i wysoki kapitał zaufania oraz dogodne warunki życia mieszkańców. Realizacja działań koncentrować się będzie na poprawie zdrowia i zasobów pracy przez, sprawniejszy dostęp do profilaktyki, diagnostyki i rehabilitacji leczniczej ułatwiającej pozostanie w zatrudnieniu i powrót do pracy, przeciwdziałanie bierności zawodowej. Działania zgodne z celami DSRK, SRK, SRKL, SUE RMB, UP, KRS.</p>
<p>09 - Promowanie włączenia społecznego, walka z ubóstwem i wszelką dyskryminacją</p>	<p>9a - Inwestycje w infrastrukturę zdrowotną i społeczną, które przyczyniają się do rozwoju krajowego, regionalnego i lokalnego, zmniejszania nierówności w zakresie stanu zdrowia, promowanie włączenia społecznego poprzez lepszy dostęp do usług społecznych, kulturalnych i rekreacyjnych oraz przejścia z usług instytucjonalnych na usługi na poziomie społeczności lokalnych</p>	<p>Działania służące realizacji celów PI zapewnią spójność społeczną i terytorialną, dzięki czemu korzyści płynące ze wzrostu gospodarczego i zatrudnienia będą szeroko dostępne, a osoby ubogie i wykluczone społecznie będą mogły żyć godnie i aktywnie uczestniczyć w życiu społecznym i zawodowym, zgodnie z <i>Strategią Europa 2020</i>.</p> <p>Zgodnie ze <i>Position Paper</i> wsparcie zostanie ukierunkowane dla grup, społeczności i osób szczególnie narażonych na wykluczenie społeczne, w tym zmniejszenie luki zatrudnieniowej osób niepełnosprawnych, zwłaszcza osób o dużym stopniu niepełnosprawności, społeczności zamieszkujących terytoria ubogie,</p>

Wybrany cel tematyczny	Wybrany priorytet inwestycyjny	Uzasadnienie wyboru
		<p>obszary zdegradowane, dotknięte znacznymi różnicami terytorialnymi.</p> <p>Ponadto, wybór PI uzasadniony jest kierunkami rozwoju regionu wskazanymi w <i>SRW Śląskie 2020+</i>, sprzyjającym wysokiej jakości życia opierającej się na powszechnej dostępności do usług publicznych o wysokim standardzie. Realizacja PI przyczyni się do poprawy kondycji zdrowotnej mieszkańców województwa.</p>
09 - Promowanie włączenia społecznego, walka z ubóstwem i wszelką dyskryminacją	9b - Wsparcie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności na obszarach miejskich i wiejskich	<p>Zgodnie z <i>SRW Śląskie 2020+</i>, jednym z obszarów strategicznej interwencji są tereny wymagające rewitalizacji. Główne wyzwania będą dotyczyły wzmocnienia kompetencji grup defaworyzowanych i zagrożonych marginalizacją przy jednoczesnym przywróceniu funkcji społecznych, jak i gospodarczych obszarów dotkniętych degradacją fizyczną. Obszary zdegradowane fizycznie w przypadku województwa śląskiego charakteryzują się jednocześnie natężeniem negatywnych zjawisk gospodarczych oraz licznymi deficytami społecznymi. Jednocześnie wszelkie działania terytorium mające na celu wyrównywanie szans różnych grup społecznych, z różnych środowisk, kierując się zasadą zrównoważonego rozwoju, będą realizowane przy zachowaniu zasady równości szans i niedyskryminacji.</p>
09 - Promowanie włączenia społecznego,	9i - Aktywne włączenie, w tym z myślą o promowaniu równych	Zgodnie z SRK, SRKL, Stanowiskiem służb Komisji, UP i

Wybrany cel tematyczny	Wybrany priorytet inwestycyjny	Uzasadnienie wyboru
walka z ubóstwem i wszelką dyskryminacją	szans oraz aktywnego uczestnictwa i zwiększaniu szans na zatrudnienie	KPPUiWS, SRW Śląskie „Śląskie 2020+” cel operacyjny B.3. Harmonia społeczna i wysoki kapitał zaufania oraz dogodne warunki życia mieszkańców, interwencja PI w zakresie aktywnej integracji społecznej (w tym kompleksowości i indywidualizacji wsparcia) zostanie ukierunkowana na grupy, społeczności i osoby szczególnie narażone na wykluczenie społeczne, w tym zmniejszenie luki zatrudnieniowej osób z niepełnosprawnościami, zwłaszcza osób o dużym stopniu niepełnosprawności (zgodnie ze Europejską Strategią w Sprawie Niepełnosprawności 2010-2020), społeczności zamieszkujące terytoria ubogie, obszary zdegradowane, dotknięte znacznymi różnicami terytorialnymi. Działania powyższe podejmowane będą przy inicjatywach integrujących współpracę różnych podmiotów przy wspieraniu osób i grup zagrożonych wykluczeniem i wykluczonych społecznie.
09 - Promowanie włączenia społecznego, walka z ubóstwem i wszelką dyskryminacją	9iv - Ułatwienie dostępu do przystępnych cenowo oraz wysokiej jakości usług, w tym opieki zdrowotnej i usług socjalnych świadczonych w interesie ogólnym	Zgodnie z SRK, SRKL, Stanowiskiem służb Komisji, UP i KPPUiWS w ramach PI podejmowane będą działania wzmacniające dostępność usług publicznych, w tym usług zdrowotnych i społecznych (przede wszystkim na rzecz rodzin, dzieci i młodzieży, osób starszych i z niepełnosprawnościami, tak aby mogły w pełni korzystać ze swoich praw i uczestniczyć w życiu społecznym zgodnie z Europejską Strategią w Sprawie Niepełnosprawności 2010-2020). Zgodnie z Policy Paper dla

Wybrany cel tematyczny	Wybrany priorytet inwestycyjny	Uzasadnienie wyboru
		<p>obszaru zdrowia podejmowana będzie profilaktyka, ochrona macierzyństwa i diagnostyka noworodków i młodych osób w kierunku wczesnej diagnostyki wad wrodzonych i chorób cywilizacyjnych. Ponadto, działania w PI są zgodne z kierunkami rozwoju regionu wskazanymi w SRW „Śląskie 2020+” (cel strategiczny: Województwo śląskie regionem o wysokiej jakości życia opierającej się na powszechnej dostępności do usług publicznych o wysokim standardzie, cel operacyjny B.1. Poprawa kondycji zdrowotnej mieszkańców województwa).</p>
<p>09 - Promowanie włączenia społecznego, walka z ubóstwem i wszelką dyskryminacją</p>	<p>9v - Wspieranie przedsiębiorczości społecznej i integracji zawodowej w przedsiębiorstwach społecznych oraz ekonomii społecznej i solidarnej w celu ułatwiania dostępu do zatrudnienia</p>	<p>Zgodnie z SRK, SRKL, UP i KPPUiWS oraz KPRES w ramach PI podejmowane będą działania wspierające rozwój ekonomii społecznej i wzrost miejsc pracy w przedsiębiorstwach społecznych jako jednej z form przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu i zawodowemu, w tym osób z niepełnosprawnościami zgodnie z Europejską Strategią w Sprawie Niepełnosprawności 2010-2020. W PI zgodnie z KSKS oraz założeniami Wieloletniego regionalnego planu działań na rzecz promocji i upowszechnienia ekonomii społecznej oraz rozwoju instytucji sektora ekonomii społecznej i jej otoczenia w województwie śląskim na lata 2012-2020” ekonomia społeczna stanowić będzie instrument wpływający na zwiększenie integracji społecznej i zawodowej osób wykluczonych społecznie oraz kapitału społecznego, której stabilny rozwój, w tym stymulowanie</p>

Wybrany cel tematyczny	Wybrany priorytet inwestycyjny	Uzasadnienie wyboru
		tworzenia miejsc pracy w podmiotach ekonomii społecznej dla osób w niekorzystnej sytuacji życiowej w sposób znaczący może wpłynąć na redukcję skali ubóstwa.
10 - Inwestowanie w kształcenie, szkolenie oraz szkolenie zawodowe na rzecz zdobywania umiejętności i uczenia się przez całe życie.	10a - Inwestycje w kształcenie, szkolenie oraz szkolenie zawodowe na rzecz zdobywania umiejętności i uczenia się przez całe życie poprzez rozwój infrastruktury szkoleniowej i edukacyjnej	<i>KPR</i> wskazuje na konieczność poprawy dostępności do edukacji przedszkolnej i lepsze dostosowanie kształcenia do potrzeb rynku pracy. Zgodnie ze <i>SRKL</i> ważne jest upowszechnienie dostępu do przedszkoli i zapewnienie dostępu do kształcenia dostosowanego do potrzeb pracodawców. Ważne jest korzystanie z możliwości jakie stwarza uczenie się w różnych miejscach i formach. <i>DSRK</i> wskazuje na konieczność dopasowania edukacji do potrzeb zmieniającej się gospodarki. <i>SRK 2020</i> postuluje ułatwianie godzenia życia zawodowego i rodzinnego oraz inwestowanie w umiejętności i kwalifikacje zawodowe. <i>Perspektywa uczenia się przez całe życie</i> postuluje tworzenie warunków do nabywania kompetencji i kwalifikacji zawodowych przez rozwijanie metod uczenia się praktycznego oraz edukację od najmłodszych lat, bez względu na miejsce czy formę. Jednym z działań jakie należy podjąć jest zapewnienie w placówkach i szkołach kształcących w zawodach warunków zbliżonych do rzeczywistego środowiska pracy

Wybrany cel tematyczny	Wybrany priorytet inwestycyjny	Uzasadnienie wyboru
		zawodowej.
<p>10 - Inwestowanie w kształcenie, szkolenie oraz szkolenie zawodowe na rzecz zdobywania umiejętności i uczenia się przez całe życie.</p>	<p>10i - Ograniczenie i zapobieganie przedwczesnemu kończeniu nauki szkolnej oraz zapewnianie równego dostępu do dobrej jakości wczesnej edukacji elementarnej oraz kształcenia podstawowego, gimnazjalnego i ponadgimnazjalnego, z uwzględnieniem formalnych, nieformalnych i pozaformalnych ścieżek kształcenia umożliwiających ponowne podjęcie kształcenia i szkolenia</p>	<p>Interwencja w ramach PI 10i została zaplanowana w oparciu o cele i wyzwania wskazane w następujących dokumentach strategicznych: <i>Strategia Europa 2020, Krajowy Program Reform, Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego, Polska 2030 Trzecia fala nowoczesności Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju, Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego.</i></p> <p>Wskazane dokumenty podkreślają wyzwania przed, którymi stoi województwo śląskie w zakresie edukacji przedszkolnej - upowszechnienie dostępu do wychowania przedszkolnego o wysokiej jakości. Działania w tym zakresie mają umożliwiać łączenie funkcji rodzicielskich z kontynuowaniem kariery zawodowej, a także wyrównywać na możliwie wczesnym etapie deficyty społeczne i intelektualne dzieci, aby w efekcie umożliwić im równy start z rówieśnikami. Jednocześnie jednym z podstawowych wyzwań pozostaje jakość nauczania i zapewnienie równego dostępu do kształcenia dobrej jakości, umożliwiającego rozwój talentów oraz wyrównującego szanse edukacyjne dzieci, młodzieży.</p>
<p>10 - Inwestowanie w kształcenie, szkolenie oraz szkolenie zawodowe na rzecz zdobywania umiejętności i uczenia się przez całe życie.</p>	<p>10iii - Wyrównywanie dostępu do uczenia się przez całe życie o charakterze formalnym, nieformalnym i pozaformalnym wszystkich grup wiekowych, poszerzanie wiedzy, zwiększanie umiejętności i kompetencji siły roboczej oraz promowanie</p>	<p>Interwencja w ramach PI 10iii została zaplanowana w oparciu o zapisy dokumentów strategicznych: <i>Strategia Europa 2020, Krajowy Program Reform, Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego, Polska 2030 Trzecia</i></p>

Wybrany cel tematyczny	Wybrany priorytet inwestycyjny	Uzasadnienie wyboru
	elastycznych ścieżek kształcenia, w tym poprzez doradztwo zawodowe i potwierdzanie nabytych kompetencji	<p><i>fala nowoczesności</i> <i>Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju, Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego, Strategia UE dla regionu Morza Bałtyckiego i Perspektywa uczenia się przez całe życie.</i></p> <p>Podkreśla się konieczność rozwoju inteligentnego – rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacji – wspieranie gospodarki zapewniającej spójność gospodarczą i społeczną. Efektem interwencji powinno być zapewnienie wykwalifikowanych pracowników, a w szczególności do potrzeb lokalnej czy regionalnej gospodarki. Z tego względu niezbędna jest poprawa jakości kształcenia, a także tworzenie warunków do podwyższania lub zmiany kwalifikacji i kompetencji w zakresie ICT i języków obcych wśród osób dorosłych, m.in. poprzez poprawę jakości kształcenia formalnego i nieformalnego osób dorosłych.</p>
10 - Inwestowanie w kształcenie, szkolenie oraz szkolenie zawodowe na rzecz zdobywania umiejętności i uczenia się przez całe życie.	10iv - Lepsze dostosowanie systemów kształcenia i szkolenia do potrzeb rynku pracy, ułatwienie przechodzenia z etapu kształcenia do etapu zatrudnienia oraz wzmacnianie systemów kształcenia i szkolenia zawodowego i ich jakości, w tym poprzez mechanizmy prognozowania umiejętności, dostosowania programów nauczania oraz tworzenia i rozwoju systemów uczenia się poprzez praktyczną naukę zawodu realizowaną w ścisłej współpracy z pracodawcami	Interwencja w ramach PI 10iv została zaplanowana w oparciu o cele i wyzwania wskazane w następujących dokumentach strategicznych: Strategia Europa 2020, KPR, SRKL, <i>Polska 2030 Trzecia fala nowoczesności Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju, Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego</i> . W kontekście postulowanego wzrostu zatrudnienia konieczne jest zapewnienie wysokiej jakości kształcenia zawodowego, dostosowanego do potrzeb pracodawców, aby w efekcie zapewnić płynne przejście

Wybrany cel tematyczny	Wybrany priorytet inwestycyjny	Uzasadnienie wyboru
		z edukacji do zatrudnienia. Inwestycje w edukację powinny wzmocnić kształcenie kompetencji młodzieży i osób dorosłych, wdrażając model kształcenia zawodowego opartego na uczeniu się praktycznym i na elastycznych ścieżkach uczenia się oraz powiązanego z rynkiem pracy oraz oczekiwaniami uczelni wyższych. Działania w ramach PI mają przyczynić się do zmiany postrzegania edukacji zawodowej w regionie.

1.2 Uzasadnienie alokacji finansowej

Uzasadnienie alokacji finansowej (wsparcia Unii) dla każdego celu tematycznego oraz, w stosownych przypadkach, priorytetu inwestycyjnego, zgodnie z wymogami koncentracji tematycznej, z uwzględnieniem wyników ewaluacji ex ante.

RPO WSL 2014-2020 jest programem dwufunduszowym współfinansowanym ze środków EFRR oraz EFS. Z jednej strony każda oś priorytetowa jest jednofunduszowa co usprawni operacyjne zarządzanie programem. Z drugiej, co najważniejsze programowanie i wdrażanie dwufunduszowego programu daje możliwość planowania celów rozwojowych, a nie poszczególnych funduszy UE, co przyczynia się do zwiększenia komplementarności i efektywności interwencji oraz ściślejszego strategicznego powiązania ze sobą projektów infrastrukturalnych i projektów miękkich. Takie podejście sprzyja również silniejszym powiązaniom i koordynacji działań podejmowanych w regionach przez podmioty zaangażowane w realizację programów. Zgodnie z *Umową Partnerstwa* z dn. 21 maja 2014 roku całkowita alokacja na RPO WSL 2014-2020 wyniesie 3 476,9 mln euro z tego 72% z EFRR oraz 28% z EFS.

Realizując wymogi koncentracji tematycznej, wynikające z rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 oraz UP, w ramach RPO WSL 2014-2020 planuje się przeznaczyć 57,75% alokacji EFRR na osie priorytetowe (I, II, III, IV) realizujące pierwsze cztery CT, w tym 31,66%, na CT 4.

Powyższy podział wynika z przeprowadzonej diagnozy społeczno-gospodarczej oraz sformułowanych na jej podstawie najważniejszych wyzwań stojących przed regionem.

W obszarach objętych koncentracją tematyczną w zakresie EFRR, 8,09% środków EFRR przeznaczono na PI 1a oraz 1b w obszarze innowacyjności, a także 12,43% na PI 3a,3b, 3c. Są to obszary wpisujące się bezpośrednio w cel Strategii Europa 2020 w zakresie

inteligentnego rozwoju. Na PI 2c w obszarze społeczeństwa informacyjnego zostanie przeznaczonych 3,84% środków EFRR.

Znaczne środki (8,33% alokacji EFRR) zostaną przeznaczone również na sektor związany z ochroną środowiska w ramach osi priorytetowej V, która realizuje CT 5 i 6. Wynika to ze złego stanu środowiska w województwie śląskim, będącego konsekwencją działalności przemysłowej oraz silnej urbanizacji regionu. W tym zakresie najwięcej środków (4,69% alokacji EFRR) zostanie przeznaczonych na PI 6a oraz 6b w celu dostosowania do wymogów traktatowych w zakresie gospodarki odpadami oraz wodno-ściekowej. Ponadto, 3,57% alokacji EFRR zostanie przeznaczone na PI 6c oraz 6d, a 0,16% na PI 5b w zakresie wyposażenia odpowiednich służb w sprzęt niezbędny do przeciwdziałania i usuwania skutków klęsk żywiołowych.

Ponadto zdecydowano o przeznaczaniu 18,93% alokacji EFRR na oś priorytetową VI realizującą CT 7 (PI 7b oraz 7d). Wynika to z niedostatecznie rozwiniętej infrastruktury komunikacyjnej w regionie o największym natężeniu ruchu w kraju. Konieczne jest także wsparcie transportu kolejowego poprzez wspieranie modernizacji linii kolejowych oraz zakup taboru, co doprowadzi do zwiększenia jego znaczenia w systemie transportu województwa śląskiego. Wsparcie na transport kolejowy jest znacząco większe niż w RPO WSL 2007-13. Jest to zgodne również z rekomendacjami KE. Pomimo znaczącego wzrostu zakresu interwencji w transport kolejowy w Programie, nadal głównym kierunkiem interwencji jest transport drogowy. Wynika to z charakterystyki regionalnego systemu transportowego dla najbardziej zurbanizowanego województwa w Polsce, jak również podziału interwencji pomiędzy programy krajowe i regionalne realizowane w perspektywie finansowej UE 2014-2020. Województwo śląskie charakteryzuje się bardzo gęstą siecią dróg, w tym dróg zaliczanych do sieci TEN-T. Priorytetowym zadaniem jest zatem zapewnienie dostępności do tych dróg. Sieć kolejowa regionu jest również bardzo gęsta, ale najważniejsze szlaki stanowią linie znaczenia ponadregionalnego i są przedmiotem interwencji programów krajowych. Znajduje to odzwierciedlenie w zapisach Dokumentu Implementacyjnego do Strategii Rozwoju Transportu do 2020 r. (z perspektywą do 2030 r.). Główna część działań w tym obszarze podjęta zostanie w ramach PO IŚ 2014-2020 oraz instrumentu Łącząc Europę.

Zgodnie z **Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1304/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Społecznego** rozkład środków finansowych w kategorii regionów mniej rozwiniętych wynika z przyjętej zasady koncentracji tematycznej na poziomie pięciu priorytetów inwestycyjnych, która w przypadku EFS kształtuje się w RPO na poziomie 61,20%. Zdecydowana ilość środków EFS wspierać będzie obszar zatrudnienia, mobilności pracowników oraz adaptacyjności przedsiębiorstw (w wysokości 42,14%), w tym w obszarze zatrudnienia w sposób znaczący priorytet inwestycyjny 8i, który wchodzi w skład koncentracji tematycznej (17,28% alokacji EFS) i 8iii. (na poziomie 3,56%. Jednocześnie na działania w zakresie zwalczania ubóstwa i aktywnego włączenia osób zagrożonych wykluczeniem społecznym i wykluczonych dedykowana została pula ponad 26,69% środków tego funduszu, w tym 12,23% środków na wsparcie aktywnej integracji społeczno-zawodowej realizowanej w priorytecie inwestycyjnym 9i, który wchodzi w skład koncentracji tematycznej. Świadczenie usług społecznych i nieograniczony dostęp do nich jest

warunkiem niezbędnym dla wsparcia polityki aktywnej integracji społecznej i ekonomicznej stąd 11,13% alokacji EFS zostanie alokowane na priorytet inwestycyjny 9iv wspierający dostęp do usług, wchodzący w skład koncentracji tematycznej. W dalszej mierze znaczna część środków Europejskiego Funduszu Społecznego została alokowana na wchodzący w skład koncentracji tematycznej priorytet inwestycyjny 8v gdzie posłuży rozwijaniu potencjału adaptacyjnego sektora MŚP i potencjału pracowników (poziom 11,91% alokacji EFS). Wobec wyzwań starzejącego się społeczeństwa 9,39% środków zostanie przeznaczonych na wsparcie godzenia życia zawodowego i prywatnego oraz ochronę i profilaktykę zdrowia osób tworzących zasoby pracy w województwie (priorytety inwestycyjne 8iv i 8vi). Powyższe obszary nie mogą funkcjonować sprawnie bez wysoko wykształconej i kompetentnej kadry pracowniczej, stąd na wsparcie obszaru edukacji przeznaczono alokację na poziomie 19,72% środków EFS, w tym na wsparcie jakości i upowszechnienia edukacji przedszkolnej oraz wysokiej jakości kształcenia ogólnego i wychowania przedszkolnego w ramach priorytetu inwestycyjnego 10i, przeznaczono alokację w wysokości 8,18% na obszary edukacji zawodowej 10iv który znajduje się w koncentracji tematycznej (8,45%) i ustawicznej 3,09% alokacji). Jako uzupełnienie działań finansowanych z EFS zaprogramowano również osobne osie priorytetowe finansowane z EFRR dotyczące rewitalizacji oraz infrastruktury społecznej i zdrowotnej (oś priorytetowa X) – 11,74% alokacji EFRR oraz edukacji (oś priorytetowa XII) – 3,25% alokacji EFRR.

Struktura podziału środków w ramach dostępnej alokacji EFS w RPO WSL 2014-2020 wynika także z przyjętego w *UP* poziomu i sposobu wyznaczania wartości pomocy technicznej, zgodnie z którym jest ona finansowana w całości ze środków tego funduszu i została wyznaczona na podstawie uzgodnienia z Ministerstwem Infrastruktury i Rozwoju na poziomie 3,25% całkowitej alokacji RPO.

Tabela 2: Przegląd strategii inwestycyjnej programu operacyjnego

Oś priorytetowa	Fundusz	Wsparcie Unii (EUR)	Udział łącznego wsparcia Unii w całości środków programu operacyjnego	Cel tematyczny / Priorytet inwestycyjny / Cel szczegółowy	Wspólne i specyficzne dla programu wskaźniki rezultatu, dla których wyznaczono wartość docelową
I	ERDF	202 150 658,00	5.81%	<ul style="list-style-type: none"> ▼ 01 - Wzmacnianie badań naukowych, rozwoju technologicznego i innowacji <ul style="list-style-type: none"> ▼ 1a - Udoskonalanie infrastruktury badań i innowacji i zwiększanie zdolności do osiągnięcia doskonałości w zakresie badań i innowacji oraz wspieranie ośrodków kompetencji, w szczególności tych, które leżą w interesie Europy <ul style="list-style-type: none"> ▼ 1 - Zwiększone urynkowanie działalności badawczo-rozwojowej ▼ 1b - Promowanie inwestycji przedsiębiorstw w badania i innowacje, rozwijanie powiązań i synergii między przedsiębiorstwami, ośrodkami badawczo-rozwojowymi i sektorem szkolnictwa wyższego, w szczególności promowanie inwestycji w zakresie rozwoju produktów i usług, transferu technologii, innowacji społecznych, ekoinnowacji, zastosowań w dziedzinie usług publicznych, pobudzania popytu, tworzenia sieci, klastrów i otwartych innowacji poprzez inteligentną specjalizację, oraz wspieranie badań technologicznych i stosowanych, linii pilotażowych, działań w zakresie wczesnej walidacji produktów, zaawansowanych zdolności produkcyjnych i pierwszej produkcji, w szczególności w dziedzinie kluczowych technologii wspomagających, oraz rozpowszechnianie technologii o ogólnym przeznaczeniu <ul style="list-style-type: none"> ▼ 1 - Zwiększona aktywność badawczo-rozwojowa przedsiębiorstw. ▼ 2 - Ulepszone otoczenie proinnowacyjne przedsiębiorstw ▼ 3 - Rozwój ekosystemu innowacji Województwa Śląskiego 	[110, 113, 120, 130, 140]
II	ERDF	96 000 000,00	2.76%	<ul style="list-style-type: none"> ▼ 02 - Zwiększanie dostępności, stopnia wykorzystania i jakości technologii informacyjno-komunikacyjnych <ul style="list-style-type: none"> ▼ 2c - Wzmocnienie zastosowań TIK dla e-rządu, e-uczenia, e-włączenia społecznego, e-kultury oraz e-zdrowia <ul style="list-style-type: none"> ▼ 1 - większa dostępność e-usług publicznych 	[210]
III	ERDF	310 662 417,00	8.93%	<ul style="list-style-type: none"> ▼ 03 - Wzmacnianie konkurencyjności małych i średnich przedsiębiorstw, sektora rolnego (w odniesieniu do EFRROW) oraz sektora rybołówstwa i akwakultury (w odniesieniu do EFMR) <ul style="list-style-type: none"> ▼ 3a - Promowanie przedsiębiorczości, w szczególności poprzez ułatwianie gospodarczego wykorzystywania nowych pomysłów oraz sprzyjanie tworzeniu nowych firm, w tym również przez inkubatory przedsiębiorczości <ul style="list-style-type: none"> ▼ 1 - Ulepszone warunki do rozwoju MŚP ▼ 3b - Opracowywanie i wdrażanie nowych modeli biznesowych dla MŚP, w szczególności w celu umiędzynarodowienia <ul style="list-style-type: none"> ▼ 1 - Zwiększony poziom handlu zagranicznego sektora MŚP ▼ 3c - Wspieranie tworzenia i poszerzania zaawansowanych zdolności w zakresie rozwoju produktów i usług <ul style="list-style-type: none"> ▼ 1 - Zwiększone zastosowanie innowacji w MŚP 	[310, 330, 350]
IV	ERDF	834 376 955,00	24.00%	<ul style="list-style-type: none"> ▼ 04 - Wspieranie przejścia na gospodarkę niskoemisyjną we wszystkich sektorach <ul style="list-style-type: none"> ▼ 4a - Promowanie wytwarzania i dystrybucji energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych <ul style="list-style-type: none"> ▼ 1 - Zwiększony poziom produkcji energii ze źródeł odnawialnych ▼ 4b - Promowanie efektywności energetycznej i korzystania z odnawialnych źródeł energii w przedsiębiorstwach <ul style="list-style-type: none"> ▼ 1 - Zwiększona efektywność energetyczna w sektorze przedsiębiorstw ▼ 4c - Wspieranie efektywności energetycznej, inteligentnego zarządzania energią i wykorzystywania odnawialnych źródeł energii w infrastrukturze publicznej, w tym w budynkach publicznych i w sektorze mieszkaniowym <ul style="list-style-type: none"> ▼ 1 - Zwiększona efektywność energetyczna w sektorze publicznym i mieszkaniowym 	[410, 420, 430, 431, 441, 450, 460, 470, 481]

Oś priorytetowa	Fundusz	Wsparcie Unii (EUR)	Udział łącznego wsparcia Unii w całości środków programu operacyjnego	Cel tematyczny / Priorytet inwestycyjny / Cel szczegółowy	Wspólne i specyficzne dla programu wskaźniki rezultatu, dla których wyznaczono wartość docelową
				<ul style="list-style-type: none"> ▼ 4e - Promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich rodzajów terytoriów, w szczególności dla obszarów miejskich, w tym wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej i działań adaptacyjnych mających oddziaływanie łagodzące na zmiany klimatu <ul style="list-style-type: none"> ▼ 1 - Zwiększona atrakcyjność transportu publicznego dla pasażerów ▼ 4g - Promowanie wykorzystywania wysokosprawnej kogeneracji ciepła i energii elektrycznej w oparciu o zapotrzebowanie na ciepło użytkowe <ul style="list-style-type: none"> ▼ 1 - Zwiększony udział produkcji energii w wysokosprawnej kogeneracji ▼ 06 - Zachowanie i ochrona środowiska naturalnego i wspieranie efektywnego gospodarowania zasobami <ul style="list-style-type: none"> ▼ 6e - Podejmowanie przedsięwzięć mających na celu poprawę stanu jakości środowiska miejskiego, rewitalizację miast, rekultywację i dekontaminację terenów przemysłowych (w tym terenów powojaskowych), zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza i propagowanie działań służących zmniejszeniu hałasu <ul style="list-style-type: none"> ▼ 1 - Poprawa jakości powietrza 	
IX	ESF	258 993 378,00	7.45%	<ul style="list-style-type: none"> ▼ 09 - Promowanie włączenia społecznego, walka z ubóstwem i wszelką dyskryminacją ▼ 9i - Aktywne włączenie, w tym z myślą o promowaniu równych szans oraz aktywnego uczestnictwa i zwiększaniu szans na zatrudnienie <ul style="list-style-type: none"> ▼ 1 - Wzrost zdolności do zatrudnienia osób wykluczonych i zagrożonych wykluceniem społecznym ▼ 2 - Wzmocnienie aktywności społecznej i zawodowej społeczności lokalnych zamieszkujących obszary zdegradowane i peryferyjne ▼ 9iv - Ułatwianie dostępu do przystępnych cenowo oraz wysokiej jakości usług, w tym opieki zdrowotnej i usług socjalnych świadczonych w interesie ogólnym <ul style="list-style-type: none"> ▼ 1 - Wzrost dostępności i jakości usług społecznych zapobiegających ubóstwu i wykluceniu społecznemu ▼ 2 - Wzrost dostępności do usług zdrowotnych w regionie ▼ 9v - Wspieranie przedsiębiorczości społecznej i integracji zawodowej w przedsiębiorstwach społecznych oraz ekonomii społecznej i solidarnej w celu ułatwiania dostępu do zatrudnienia <ul style="list-style-type: none"> ▼ 1 - Wzrost ilości i stabilności miejsc pracy w sektorze ekonomii społecznej w regionie 	[901, 902, 903, 904, 909, 910, 918, 919]
V	ERDF	208 163 836,00	5.99%	<ul style="list-style-type: none"> ▼ 05 - Promowanie dostosowania do zmian klimatu, zapobiegania ryzyku i zarządzania ryzykiem ▼ 5b - Promowanie inwestycji ukierunkowanych na konkretne rodzaje ryzyka, zapewniających odporność na klęski żywiołowe oraz stworzenie systemów zarządzania klęskami żywiołowymi <ul style="list-style-type: none"> ▼ 1 - Lepsze wyposażenie służb ratowniczych ▼ 06 - Zachowanie i ochrona środowiska naturalnego i wspieranie efektywnego gospodarowania zasobami <ul style="list-style-type: none"> ▼ 6a - Inwestowanie w sektor gospodarki odpadami celem wypełnienia zobowiązań określonych w dorobku prawnym Unii w zakresie środowiska oraz zaspokojenia wykraczających poza te zobowiązania potrzeb inwestycyjnych określonych przez państwa członkowskie <ul style="list-style-type: none"> ▼ 1 - Zwiększony udział nieszkodliwych odpadów komunalnych i niebezpiecznych (azbest). ▼ 6b - Inwestowanie w sektor gospodarki wodnej celem wypełnienia zobowiązań określonych w dorobku prawnym Unii w zakresie środowiska oraz zaspokojenia wykraczających poza te zobowiązania potrzeb inwestycyjnych, określonych przez państwa członkowskie <ul style="list-style-type: none"> ▼ 1 - Zwiększony odsetek ludności korzystającej z systemu oczyszczania ścieków zgodnego z dyrektywą dotyczącą ścieków komunalnych. ▼ 6c - Zachowanie, ochrona, promowanie i rozwój dziedzictwa naturalnego i kulturowego 	[510, 520, 530, 540, 550]

Oś priorytetowa	Fundusz	Wsparcie Unii (EUR)	Udział łącznego wsparcia Unii w całości środków programu operacyjnego	Cel tematyczny / Priorytet inwestycyjny / Cel szczegółowy	Wspólne i specyficzne dla programu wskaźniki rezultatu, dla których wyznaczono wartość docelową
				<ul style="list-style-type: none"> ▼ 1 - Zwiększona atrakcyjność obiektów kulturowych regionu ▼ 6d - Ochrona i przywrócenie różnorodności biologicznej, ochrona i rekultywacja gleby oraz wspieranie usług ekosystemowych, także poprzez program "Natura 2000" i zieloną infrastrukturę ▼ 1 - Wzmocnione mechanizmy ochrony różnorodności biologicznej w regionie. 	
VI	ERDF	473 000 000,00	13.60%	<ul style="list-style-type: none"> ▼ 07 - Promowanie zrównoważonego transportu i usuwanie niedoborów przepustowości w działaniu najważniejszej infrastruktury sieciowej ▼ 7b - Zwiększanie mobilności regionalnej poprzez łączenie węzłów drugorzędnych i trzeciorzędnych z infrastrukturą TEN-T, w tym z węzłami multimodalnymi ▼ 1 - Lepsza dostępność głównych szlaków drogowych województwa ▼ 7d - Rozwój i rehabilitacja kompleksowych, wysokiej jakości i interoperacyjnych systemów transportu kolejowego oraz propagowanie działań służących zmniejszeniu hałasu ▼ 1 - Lepsze warunki wykonywania regionalnych przewozów pasażerskich 	[610, 611, 620, 621]
VII	ESF	224 399 455,00	6.45%	<ul style="list-style-type: none"> ▼ 08 - Promowanie trwałego i wysokiej jakości zatrudnienia oraz mobilności pracowników ▼ 8i - Dostęp do zatrudnienia dla osób poszukujących pracy i osób biernych zawodowo, w tym długotrwale bezrobotnych oraz oddalonych od rynku pracy, także poprzez lokalne inicjatywy w zakresie zatrudnienia i wspieranie mobilności pracowników ▼ 1 - Wzrost aktywności zawodowej osób pozostających bez zatrudnienia i/lub poprawa sytuacji zawodowej osób zatrudnionych na umowach krótkoterminowych, pracujących w ramach umów cywilno-prawnych, ubogich pracujących oraz imigrantów, reemigrantów, osób odchodzących z rolnictwa. ▼ 8iii - Praca na własny rachunek, przedsiębiorczość i tworzenie przedsiębiorstw, w tym innowacyjnych mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw ▼ 1 - Rozwój przedsiębiorczości i samozatrudnienia. ▼ 8v - Przystosowywanie pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian ▼ 1 - Złagodzenie skutków restrukturyzacji przedsiębiorstw w regionie 	[704, 705, 706, 709, 710, 712, 713, 716, CR03, CR04, CR06, CR07]
VIII	ESF	181 758 656,00	5.23%	<ul style="list-style-type: none"> ▼ 08 - Promowanie trwałego i wysokiej jakości zatrudnienia oraz mobilności pracowników ▼ 8iv - Równość mężczyzn i kobiet we wszystkich dziedzinach, w tym dostęp do zatrudnienia, rozwój kariery, godzenie życia zawodowego i prywatnego oraz promowanie równości wynagrodzeń za taką samą pracę ▼ 1 - Poprawa dostępności do usług opiekuńczych nad dziećmi do 3 roku życia. ▼ 8v - Przystosowywanie pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian ▼ 1 - Poprawa kompetencji i kwalifikacji kadr pracowniczych przedsiębiorstw sektora MSP zgodnie z ich potrzebami. ▼ 8vi - Aktywne i zdrowe starzenie się ▼ 1 - Poprawa dostępu do profilaktyki, diagnostyki i rehabilitacji leczniczej ułatwiającej pozostanie w zatrudnieniu i powrót do pracy. 	[802, 803, 806, 807, 810, 814, 815, CR07]
X	ERDF	293 437 140,00	8.44%	<ul style="list-style-type: none"> ▼ 09 - Promowanie włączenia społecznego, walka z ubóstwem i wszelką dyskryminacją ▼ 9a - Inwestycje w infrastrukturę zdrowotną i społeczną, które przyczyniają się do rozwoju krajowego, regionalnego i lokalnego, zmniejszania nierówności w zakresie stanu zdrowia, promowanie włączenia społecznego poprzez lepszy dostęp do usług społecznych, kulturalnych i rekreacyjnych oraz przejścia z usług instytucjonalnych na usługi na poziomie społeczności lokalnych ▼ 1 - Lepsza dostępność i efektywność systemu ochrony zdrowia 	[1010, 1020, 1030]

Oś priorytetowa	Fundusz	Wsparcie Unii (EUR)	Udział łącznego wsparcia Unii w całości środków programu operacyjnego	Cel tematyczny / Priorytet inwestycyjny / Cel szczegółowy	Wspólne i specyficzne dla programu wskaźniki rezultatu, dla których wyznaczono wartość docelową
				<ul style="list-style-type: none"> ▼ 2 - Lepszy dostęp do usług społecznych dla osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem ▼ 9b - Wsparcie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności na obszarach miejskich i wiejskich ▼ 1 - Zwiększona aktywizacja społeczno-gospodarcza ludności zamieszkującej rewitalizowane tereny 	
XI	ESF	194 894 146,00	5.61%	<ul style="list-style-type: none"> ▼ 10 - Inwestowanie w kształcenie, szkolenie oraz szkolenie zawodowe na rzecz zdobywania umiejętności i uczenia się przez całe życie. ▼ 10i - Ograniczenie i zapobieganie przedwczesnemu kończeniu nauki szkolnej oraz zapewnianie równego dostępu do dobrej jakości wczesnej edukacji elementarnej oraz kształcenia podstawowego, gimnazjalnego i ponadgimnazjalnego, z uwzględnieniem formalnych, nieformalnych i pozaformalnych ścieżek kształcenia umożliwiających ponowne podjęcie kształcenia i szkolenia <ul style="list-style-type: none"> ▼ 1 - Wzrost dostępu do wysokiej jakości edukacji przedszkolnej w województwie śląskim. ▼ 2 - Wzrost dostępu do wysokiej jakości oferty kształcenia ogólnokształcącego. ▼ 10iii - Wyrównywanie dostępu do uczenia się przez całe życie o charakterze formalnym, nieformalnym i pozaformalnym wszystkich grup wiekowych, poszerzanie wiedzy, zwiększanie umiejętności i kompetencji siły roboczej oraz promowanie elastycznych ścieżek kształcenia, w tym poprzez doradztwo zawodowe i potwierdzanie nabytych kompetencji <ul style="list-style-type: none"> ▼ 1 - Uzyskiwanie kwalifikacji lub zdobywanie i poprawa kompetencji w zakresie umiejętności cyfrowych i języków obcych dorosłych mieszkańców województwa śląskiego, w szczególności osób starszych oraz osób o niskich kwalifikacjach. ▼ 10iv - Lepsze dostosowanie systemów kształcenia i szkolenia do potrzeb rynku pracy, ułatwianie przechodzenia z etapu kształcenia do etapu zatrudnienia oraz wzmocnienie systemów kształcenia i szkolenia zawodowego i ich jakości, w tym poprzez mechanizmy prognozowania umiejętności, dostosowania programów nauczania oraz tworzenia i rozwoju systemów uczenia się poprzez praktyczną naukę zawodu realizowaną w ścisłej współpracy z pracodawcami <ul style="list-style-type: none"> ▼ 1 - Wzrost zatrudnienia wśród absolwentów szkół i placówek kształcenia zawodowego poprzez poprawę efektywności realizowanego wsparcia. 	[121.1, 121.3, 121.4, 121.6, 122, 122.1, 122.2, 122.3, 123, 123.1, 123.2]
XII	ERDF	81 100 493,00	2.33%	<ul style="list-style-type: none"> ▼ 10 - Inwestowanie w kształcenie, szkolenie oraz szkolenie zawodowe na rzecz zdobywania umiejętności i uczenia się przez całe życie. ▼ 10a - Inwestycje w kształcenie, szkolenie oraz szkolenie zawodowe na rzecz zdobywania umiejętności i uczenia się przez całe życie poprzez rozwój infrastruktury szkoleniowej i edukacyjnej <ul style="list-style-type: none"> ▼ 1 - zwiększona liczba miejsc w placówkach wychowania przedszkolnego ▼ 2 - zwiększone kompetencje uczniów szkół kształcących w zawodach ▼ 3 - zwiększona liczba osób odwiedzających instytucje paramuzealne 	[1201, 1220, 1230]
XIII	ESF	118 000 000,00	3.39%	<p>1 - Utrzymanie odpowiedniego poziomu zatrudnienia personelu zaangażowanego w zarządzanie, wdrażanie i monitorowanie RPO WSL 2014-2020 oraz zapewnienie możliwości podnoszenia jego kwalifikacji i niezbędnych warunków pracy.</p> <p>2 - Zapewnienie skutecznego i sprawnego systemu zarządzania i wdrażania .</p> <p>3 - Zapewnienie skutecznego systemu informacji i promocji dla Programu i efektywne wsparcie dla beneficjentów.</p>	[1301, 1302, 1303]

2. OSIE PRIORYTETOWE

2.A OPIS OSI PRIORYTETOWYCH INNYCH NIŻ POMOC TECHNICZNA

2.A.1 Oś priorytetowa

Nr identyfikacyjny osi priorytetowej	I
Nazwa osi priorytetowej:	NOWOCZESNA GOSPODARKA

- Całość osi priorytetowej zostanie zrealizowana wyłącznie przy wykorzystaniu instrumentów finansowych
- Całość osi priorytetowej zostanie zrealizowana wyłącznie przy wykorzystaniu instrumentów finansowych utworzonych na poziomie Unii
- Całość osi priorytetowej zostanie zrealizowana przy zastosowaniu formuły rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność
- W odniesieniu do EFS: całość osi priorytetowej jest poświęcona innowacjom społecznym, współpracy transnarodowej lub obydwu tym obszarom
- For the ERDF: The entire priority axis is dedicated to operations aimed at reconstruction in response to major or regional natural disasters
- For the ERDF: The entire priority axis is dedicated to SME (Article 39)

2.A.2 Uzasadnienie utworzenia osi priorytetowej obejmującej więcej niż jedną kategorię regionu, więcej niż jeden cel tematyczny lub więcej niż jeden fundusz (w stosownych przypadkach)

2.A.3 Fundusz, kategoria regionu i podstawa dla kalkulacji wsparcia Unii

Fundusz	Kategoria regionu	Podstawa kalkulacji (wydatki kwalifikowalne ogółem lub publiczne wydatki kwalifikowalne)	Kategoria regionu dla regionów najbardziej oddalonych i północnych słabo zaludnionych regionów (w stosownych przypadkach)
ERDF	Słabiej rozwinięte	Ogółem	

2.A.4 Priorytet inwestycyjny

Nr identyfikacyjny osi priorytetowej	1a
Nazwa osi priorytetowej	Udoskonalanie infrastruktury badań i innowacji i zwiększanie zdolności do osiągnięcia doskonałości w zakresie badań i innowacji oraz wspieranie ośrodków kompetencji, w szczególności tych, które leżą w interesie Europy

2.A.5 Cele szczegółowe odpowiadające priorytetowi inwestycyjnemu i oczekiwane rezultaty

Numer identyfikacyjny celu szczegółowego	1
Nazwa celu szczegółowego	Zwiększone urynkowanie działalności badawczo-rozwojowej

<p>Rezultaty, które państwo członkowskie zamierza osiągnąć przy wsparciu Unii</p>	<p>Województwo Śląskie od 2009r. realizuje proces przedsiębiorczego odkrywania (PPO) w regionie oraz od sierpnia 2014 roku uczestniczy w projekcie dotyczącym PPO wspólnie z Ministerstwem Gospodarki i Bankiem Światowym. Proces ten realizowany jest zgodnie z oczekiwaniami Komisji Europejskiej, na podstawie założeń przewodnika RIS3 (Guide to Research and Innovation Strategies for Smart Specialization – RIS3). Po zakończeniu procesu jego wyniki będą na bieżąco włączane w realizację RIS WSL 2013-2020 i RPO WSL 2014-2020. Eksperci Banku Światowego będą realizować audyt w ponad 200 przedsiębiorstwach w województwie śląskim, a proces ten będzie kontynuowany przez ekspertów regionalnych i będzie gwarancją ciągłej analizy potencjału i potrzeb firm w obszarach specjalizacji. Ponadto w <i>Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Śląskiego na lata 2013-2020</i> opracowany został szczegółowy mechanizm monitoringu inteligentnych specjalizacji województwa śląskiego w których uwzględniono innowacyjny sposób monitorowania specjalizacji poprzez między innymi tzw. smart index.</p> <p>Wsparcie kierowane jest na obszary określone jako inteligentne specjalizacje w <i>Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Śląskiego na lata 2013-2020</i>, w tym nowe specjalizacje oraz wynikające z procesu przedsiębiorczego odkrywania.</p> <p>Cel szczegółowy priorytetu inwestycyjnego 1a jest spójny z celami głównymi i szczegółowym <i>Umowy Partnerstwa</i>, którymi są odpowiednio <i>zwiększenie konkurencyjności gospodarki</i> oraz wzrost wykorzystania wyników badań naukowych i prac rozwojowych w gospodarce oraz podniesienie jakości i umiędzynarodowienia badań naukowych w tym w priorytet ulepszanie systemu transferu technologii i wiedzy.</p> <p>Realizacja celu szczegółowego odbędzie się poprzez wsparcie kluczowej infrastruktury badawczo-rozwojowej zgodnej z regionalnymi inteligentnymi specjalizacjami.</p> <p>Dzięki realizacji priorytetu inwestycyjnego 1a wzrosną nakłady na B+R oraz liczba prowadzonych badań stosowanych i prac rozwojowych realizowanych przez kluczowe instytucje badawczo-rozwojowe w regionie wykorzystujące wsparciem infrastrukturę badawczą, co przyczyni się do kreowania i rozwoju inteligentnych rynków dla technologii przyszłości. Realizacja priorytetu inwestycyjnego 1a przyczyni się do zwiększenia prywatnych nakładów na B+R. Inwestycje w kluczową infrastrukturę badawczą przyczynią się do wzrostu komercjalizacji wyników badań. Działanie przewidziane do</p>
---	--

	realizacji w ramach PI 1a wpłynie bezpośrednio na realizację celu szczegółowego oraz wskaźnika rezultatu.
--	---

Tabela 3: Specyficzne dla programu wskaźniki rezultatu (w podziale na cele szczegółowe) (w odniesieniu do EFRR i Funduszu Spójności)

Cel szczegółowy		1 - Zwiększone urynkowanie działalności badawczo-rozwojowej						
Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Kategoria regionu (w stosownych przypadkach)	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
110	Nakłady sektora rządowego i szkolnictwa wyższego na działalność B+R w relacji do PKB	%	Słabiej rozwinięte	0,32	2011	0,50	GUS	roczna
113	Nakłady na działalność B+R w relacji do PKB	%	Słabiej rozwinięte	0,52	2011	1,00	GUS	roczna

2.A.6 Przedsięwzięcie, które ma otrzymać wsparcie w ramach priorytetu inwestycyjnego (w podziale na priorytety inwestycyjne)

2.A.6.1 Opis typów i przykłady przedsięwzięć, które mają otrzymać wsparcie, oraz ich oczekiwany wkład w realizację celów szczegółowych oraz, w stosownych przypadkach, wskazanie głównych grup docelowych, poszczególnych terytoriów docelowych i typów beneficjentów

Priorytet inwestycyjny	1a - Udoskonalanie infrastruktury badań i innowacji i zwiększanie zdolności do osiągnięcia doskonałości w zakresie badań i innowacji oraz wspieranie ośrodków kompetencji, w szczególności tych, które leżą w interesie Europy
<p>Biorąc pod uwagę wskazaną w diagnozie liczbę jednostek prowadzących działalność badawczo-rozwojową, jak również zużycie posiadanej przez te jednostki aparatury naukowo-badawczej oraz nakłady ogółem na działalność B+R niezbędne jest wzmocnienie potencjału instytucjonalnego w zakresie B+R, z uwagi na niedostateczne wyposażenie jednostek w aparaturę naukowo-badawczą i wysoki stopień jej zużycia. Zgodnie z UP w ramach RPO WSL wsparcie polegać będzie na współfinansowaniu kluczowej infrastruktury badawczo- rozwojowej, a nie na finansowaniu prowadzenia prac badawczo-rozwojowych i stosowanych przez instytuty badawcze i instytucje naukowe.</p> <p>Priorytet inwestycyjny 1a realizowany będzie poprzez wsparcie przedsięwzięć przyczyniających się do podnoszenia innowacyjności regionu poprzez poprawę jakości infrastruktury badawczej. W ramach priorytetu inwestycyjnego 1a finansowane będą przedsięwzięcia, które przyczynią się do realizacji założeń RIS WSL 2013-2020 poprzez wsparcie strategicznej infrastruktury badawczej służącej innowacjom i badaniom naukowym w zakresie tworzenia i komercjalizacji rozwiązań zgodnych z inteligentnymi specjalizacjami województwa.</p> <p>Podniesieniu jakości prowadzonych prac B+R sprzyjać będzie inwestowanie w nowoczesną infrastrukturę B+R. Mając na uwadze zapisy rozporządzenia EFRR i zapisy UP, w Kontrakcie Terytorialnym wskazano projekty, które realizują cele RIS WSL 2013-2020 w zakresie inteligentnych specjalizacji i mogą generować szereg mniejszych projektów również w sektorze prywatnym a tym samym multiplikować udział środków przedsiębiorstw na działalność B+R w tych obszarach specjalizacji.</p> <p>Inwestycje w projekty dotyczące infrastruktury nauki są realizowane na poziomie krajowym, na podstawie Polskiej Mapy Drogowej Infrastruktury Badawczej. W przypadku identyfikacji zadań infrastrukturalnych instytucji nauki na poziomie regionalnym, wsparcie jest możliwe jedynie w ramach negocjacji Kontraktu Terytorialnego. W ocenie propozycji zgłoszonych do Kontraktu Terytorialnego przez władze regionalne dotyczących infrastruktury B+R na poziomie regionalnym uczestniczą przedstawiciele ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego oraz ministra właściwego ds. nauki. KT zapewnia koordynację regionalnych i krajowych agend badawczo-rozwojowych, spełniając stosowne wymagania warunkowości ex-ante. Regionalne jak i krajowe agendy badawczo-rozwojowe realizowane będą z poziomu krajowego. W ramach RPO WSL 2014-2020 nie przewiduje się dofinansowywania</p>	

Priorytet inwestycyjny	1a - Udoskonalanie infrastruktury badań i innowacji i zwiększanie zdolności do osiągnięcia doskonałości w zakresie badań i innowacji oraz wspieranie ośrodków kompetencji, w szczególności tych, które leżą w interesie Europy
<p>regionalnych agend badawczo-rozwojowych.</p> <p>W ramach priorytetu inwestycyjnego 1a dopuszcza się również inwestycje w infrastrukturę TIK tylko wówczas, gdy infrastruktura ta jest przedmiotem projektu lub jest niezbędna do realizacji przedsięwzięcia zgodnego z celem priorytetu inwestycyjnego.</p> <p>Powyższe przedsięwzięcia realizowane będą na obszarze całego województwa.</p> <p>Typy przedsięwzięć:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kluczowa dla regionu infrastruktura badawcza: <ul style="list-style-type: none"> ○ rozwój kluczowej infrastruktury badawczej, służącej realizacji badań naukowych zgodnych z regionalnymi inteligentnymi specjalizacjami. <p>Cross-financing</p> <p>EFRR i EFS mogą finansować, w komplementarny sposób oraz z zastrzeżeniem ograniczenia w wysokości do 10 % unijnego finansowania w odniesieniu do każdej osi priorytetowej programu operacyjnego, część operacji, w przypadku której koszty kwalifikują się do wsparcia z drugiego funduszu w oparciu o zasady kwalifikowalności stosowane do tego funduszu, pod warunkiem że koszty te są konieczne do odpowiedniej realizacji operacji i są bezpośrednio z nią związane.</p> <p>Główni Beneficjenci, w szczególności:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uczelnie; 	

Priorytet inwestycyjny	1a - Udoskonalanie infrastruktury badań i innowacji i zwiększanie zdolności do osiągnięcia doskonałości w zakresie badań i innowacji oraz wspieranie ośrodków kompetencji, w szczególności tych, które leżą w interesie Europy
<ul style="list-style-type: none"> • Jednostki naukowe; • Konsorcja naukowe; • Konsorcja naukowo-przemysłowe; • Jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia; • Jednostki zaliczane do sektora finansów publicznych; • Związek metropolitalny; • Podmioty wykonujące działalność leczniczą, w rozumieniu ustawy o działalności leczniczej; • Fundacje; • Porozumienia ww. podmiotów, reprezentowane przez lidera. 	

2.A.6.2 Kierunkowe zasady wyboru operacji

Priorytet inwestycyjny	1a - Udoskonalanie infrastruktury badań i innowacji i zwiększanie zdolności do osiągnięcia doskonałości w zakresie badań i innowacji oraz wspieranie ośrodków kompetencji, w szczególności tych, które leżą w interesie Europy
<p>Wsparcie kluczowej infrastruktury badawczo-rozwojowej realizowane będzie w trybie konkursowym. Wsparcie w zakresie infrastruktury nauki dotyczy wyłącznie strategicznej infrastruktury badawczej, zidentyfikowanej w <i>Kontrakcie Terytorialnym dla Województwa Śląskiego</i>. Wybór ten pozwoli na realizację projektów wyróżniających się swoim strategicznym i kompleksowym podejściem, ściśle powiązanych ze <i>Strategią „Śląskie 2020+”</i> oraz imiennie wskazanych w dokumencie wykonawczym do <i>Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Śląskiego na lata 2013-2020</i>. Wybrane przedsięwzięcia strategiczne muszą uzyskać pozytywną rekomendację ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego oraz ministra właściwego ds. nauki, a także muszą zostać wskazane w Kontrakcie Terytorialnym. Są to przedsięwzięcia na obszarach wysokiej szansy, bezpośrednio wpisujące się w inteligentne specjalizacje regionu.</p> <p>W ramach priorytetu inwestycyjnego 1a możliwe będzie wsparcie przedsięwzięć z zakresu infrastruktury B+R, spełniających następujące warunki:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedsięwzięcie w zakresie infrastruktury B+R wpisuje się w Regionalną Strategię Innowacji Województwa Śląskiego, • przedsięwzięcie w zakresie infrastruktury B+R charakteryzuje możliwie wysoki stopień współfinansowania ze źródeł prywatnych, • nowe przedsięwzięcie w zakresie infrastruktury B+R w jednostkach naukowych może otrzymać wsparcie jedynie, gdy stanowi element 	

Priorytet inwestycyjny	1a - Udoskonalanie infrastruktury badań i innowacji i zwiększanie zdolności do osiągnięcia doskonałości w zakresie badań i innowacji oraz wspieranie ośrodków kompetencji, w szczególności tych, które leżą w interesie Europy
<p>dopełniający istniejące zasoby, w tym powstałe w ramach wsparcia udzielonego w ramach perspektywy 2007-2013,</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedsięwzięcie w zakresie infrastruktury B+R zostało uzgodnione z ministrem właściwym ds. nauki i szkolnictwa wyższego i ministrem właściwym ds. rozwoju regionalnego w celu uniknięcia powielania inwestycji, • przedsięwzięcie w zakresie infrastruktury B+R służy realizacji wskazanych w projekcie badań (konieczne jest przedstawienie opisu prac B+R, których realizacji będzie służyła dofinansowywana infrastruktura oraz opisu ich zastosowanie w gospodarce), • powstała w wyniku przedsięwzięcia infrastruktura B+R będzie dostępna dla podmiotów/osób spoza jednostki otrzymującej wsparcie, • finansowanie infrastruktury TIK w jednostkach naukowych jest możliwe w ramach PI 1a tylko wówczas, gdy infrastruktura ta jest niezbędna do realizacji projektu badawczo-rozwojowego, • przedstawienie i ocena biznes planu obejmującego m.in.: <ul style="list-style-type: none"> ○ przyszłe wykorzystanie infrastruktury i wykazanie, że będzie ona używana przez i na rzecz przedsiębiorstw, ○ plan finansowy, który przewiduje znaczny wzrost udziału przychodów ze źródeł sektora przedsiębiorstw w ogólnych przychodach Beneficjenta. <p>Wsparcie z programu operacyjnego przyznane na realizację projektu z zakresu publicznej infrastruktury badawczej podlega proporcjonalnemu zmniejszeniu w przypadku, gdy założony przez beneficjenta wskaźnik poziomu przychodów z działalności komercyjnej prowadzonej na wspartej infrastrukturze badawczej nie zostanie osiągnięty w określonym terminie, nie później jednak niż na moment złożenia dokumentów zamknięcia RPO WSL 2014-2020.</p> <p>Wsparcie uzyskają przedsięwzięcia przyczyniające się do wzrostu potencjału B+R jednostek naukowych, dzięki czemu zwiększeniu ulegną nakłady na B+R oraz wzrośnie poziom komercjalizacji wyników badań. Wybór projektów do dofinansowania będzie następował w wyniku oceny poszczególnych przedsięwzięć w oparciu o obiektywne kryteria zatwierdzone przez Komitet Monitorujący. Kryteria wyboru projektów będą służyły zapewnieniu efektywnej i prawidłowej realizacji celów określonych w osi priorytetowej. Kryteria będą precyzyjne, mierzalne i obiektywne. Kryteriom merytorycznym zostanie nadana odpowiednia punktacja oraz zostaną określone wagi punktowe.</p>	

2.A.6.3 Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych (w stosownych przypadkach)

Priorytet inwestycyjny	1a - Udoskonalanie infrastruktury badań i innowacji i zwiększanie zdolności do osiągnięcia doskonałości w zakresie badań i innowacji oraz wspieranie ośrodków kompetencji, w szczególności tych, które leżą w interesie Europy
Zgodnie z przeprowadzoną na podstawie art. 37 rozporządzenia ogólnego analizą ex-ante instrumentów finansowych, w ramach PI nie przewiduje się zastosowania instrumentów finansowych. Jednocześnie na dalszym etapie wdrażania programu nie wyklucza się przeprowadzenia kolejnych analiz w uzasadnionych przypadkach.	

2.A.6.4 Planowane wykorzystanie dużych projektów (w stosownych przypadkach)

Priorytet inwestycyjny	1a - Udoskonalanie infrastruktury badań i innowacji i zwiększanie zdolności do osiągnięcia doskonałości w zakresie badań i innowacji oraz wspieranie ośrodków kompetencji, w szczególności tych, które leżą w interesie Europy
W ramach priorytetu inwestycyjnego 1a nie zidentyfikowano dużych projektów, których koszty kwalifikowane przekraczają 50 000 000 EUR.	

2.A.6.5 Wskaźniki produktu w podziale na priorytety inwestycyjne oraz, w stosownych przypadkach, na kategorie regionów

Tabela 5: Wspólne i specyficzne dla programu wskaźniki produktu (według priorytetu inwestycyjnego, w podziale na kategorie regionów w odniesieniu do EFS oraz, w stosownych przypadkach, w odniesieniu do EFRR)

Priorytet inwestycyjny		1a - Udoskonalanie infrastruktury badań i innowacji i zwiększanie zdolności do osiągnięcia doskonałości w zakresie badań i innowacji oraz wspieranie ośrodków kompetencji, w szczególności tych, które leżą w interesie Europy							
Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu (w stosownych przypadkach)	Wartość docelowa (2023)			Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
					M	W	T		
CO25	Badania i innowacje: liczba naukowców pracujących w ulepszonych obiektach infrastruktury badawczej	Ekwiwalenty pełnego czasu pracy	EFRR	Słabiej rozwinięte			50,00	LSI/SL2014	roczna
CO27	Badania i innowacje: inwestycje prywatne uzupełniające wsparcie publiczne dla projektów w zakresie innowacji lub badań i rozwoju	EUR	EFRR	Słabiej rozwinięte			12 500 000,00	LSI/SL2014	roczna
111	Liczba wspartych laboratoriów badawczych	sztuki	EFRR	Słabiej rozwinięte			17,00	LSI/SL2014	roczna
112	Liczba jednostek naukowych ponoszących nakłady inwestycyjne na działalność B+R	sztuki	EFRR	Słabiej rozwinięte			10,00	LSI/SL2014	roczna

2.A.4 Priorytet inwestycyjny

Nr identyfikacyjny osi priorytetowej	1b
Nazwa osi priorytetowej	Promowanie inwestycji przedsiębiorstw w badania i innowacje, rozwijanie powiązań i synergii między przedsiębiorstwami, ośrodkami badawczo-rozwojowymi i sektorem szkolnictwa wyższego, w szczególności promowanie inwestycji w zakresie rozwoju produktów i usług, transferu technologii, innowacji społecznych, ekoinnowacji, zastosowań w dziedzinie usług publicznych, pobudzania popytu, tworzenia sieci, klastrów i otwartych innowacji poprzez inteligentną specjalizację, oraz wspieranie badań technologicznych i stosowanych, linii pilotażowych, działań w zakresie wczesnej walidacji produktów, zaawansowanych zdolności produkcyjnych i pierwszej produkcji, w szczególności w dziedzinie kluczowych technologii wspomagających, oraz rozpowszechnianie technologii o ogólnym przeznaczeniu

2.A.5 Cele szczegółowe odpowiadające priorytetowi inwestycyjnemu i oczekiwane rezultaty

Numer identyfikacyjny celu szczegółowego	1
Nazwa celu szczegółowego	Zwiększona aktywność badawczo-rozwojowa przedsiębiorstw.
Rezultaty, które państwo członkowskie zamierza osiągnąć przy wsparciu Unii	<p>Województwo Śląskie od 2009r. realizuje proces przedsiębiorczego odkrywania (PPO) w regionie oraz od sierpnia 2014 roku uczestniczy w projekcie dotyczącym PPO wspólnie z Ministerstwem Gospodarki i Bankiem Światowym. Proces ten realizowany jest zgodnie z oczekiwaniami Komisji Europejskiej, na podstawie założeń przewodnika RIS3 (Guide to Research and Innovation Strategies for Smart Specialization – RIS3). Po zakończeniu procesu jego wyniki będą na bieżąco włączane w realizację RIS WSL 2013-2020 i RPO WSL 2014-2020. Ekspert Banku Światowego będą realizować audyt w ponad 200 przedsiębiorstwach w województwie śląskim, a proces ten będzie kontynuowany przez ekspertów regionalnych i będzie gwarancją ciągłej analizy potencjału i potrzeb firm w obszarach specjalizacji. Ponadto w <i>Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Śląskiego na lata 2013-2020</i> opracowany został szczegółowy mechanizm monitoringu inteligentnych specjalizacji województwa śląskiego w których uwzględniono innowacyjny sposób monitorowania specjalizacji poprzez między innymi tzw. smart index.</p> <p>Wsparcie kierowane jest na obszary określone jako inteligentne specjalizacje w <i>Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Śląskiego na lata 2013-2020</i>, w tym nowe specjalizacje oraz wynikające z procesu przedsiębiorczego odkrywania.</p> <p>Cel szczegółowy priorytetu inwestycyjnego 1b jest spójny z celami głównymi i szczegółowym <i>Umowy Partnerstwa</i>, którymi są odpowiednio <i>zwiększenie konkurencyjności gospodarki</i> oraz <i>wzrost wykorzystania wyników badań naukowych i prac rozwojowych w gospodarce oraz podniesienie jakości i umiędzynarodowienia badań naukowych</i>, w priorytetach:</p>

	<p>transfer wiedzy, innowacji oraz wyników prac B+R do gospodarki jak również ulepszanie systemu transferu technologii i wiedzy.</p> <p>Dzięki realizacji priorytetu inwestycyjnego 1b wzrośnie podejmowanie i prowadzenie działalności badawczo-rozwojowej przez przedsiębiorców. Realizacja priorytetu inwestycyjnego 1b przyczyni się do zwiększenia prywatnych nakładów na B+R. Inwestycje w infrastrukturę badawczą oraz realizacja badań naukowych wpłyną na wzrost komercjalizacji wyników badań oraz wpłyną na rozwój gospodarki. W wyniku realizacji działań w PI 1b nastąpi zwiększenie liczby przedsiębiorstw zaangażowanych w B+R i poprawa aplikacyjności prowadzonych badań oraz zaangażowania przedsiębiorstw w rozwój inteligentnych specjalizacji. Wzrośnie skala kooperacji, umożliwiając – szczególnie MŚP – tworzenie rozwiązań czy stosowanie technologii, do których nie miałyby dostępu prowadząc działalność indywidualnie.</p>
Numer identyfikacyjny celu szczegółowego	2
Nazwa celu szczegółowego	Ulepszone otoczenie proinnowacyjne przedsiębiorstw
Rezultaty, które państwo członkowskie zamierza osiągnąć przy wsparciu Unii	<p>Województwo Śląskie od 2009r. realizuje proces przedsiębiorczego odkrywania (PPO) w regionie oraz od sierpnia 2014 roku uczestniczy w projekcie dotyczącym PPO wspólnie z Ministerstwem Gospodarki i Bankiem Światowym. Proces ten realizowany jest zgodnie z oczekiwaniami Komisji Europejskiej, na podstawie założeń przewodnika RIS3 (Guide to Research and Innovation Strategies for Smart Specialization – RIS3). Po zakończeniu procesu jego wyniki będą na bieżąco włączane w realizację RIS WSL 2013-2020 i RPO WSL 2014-2020. Ekspert Banku Światowego będą realizować audyt w ponad 200 przedsiębiorstwach w województwie śląskim, a proces ten będzie kontynuowany przez ekspertów regionalnych i będzie gwarancją ciągłej analizy potencjału i potrzeb firm w obszarach specjalizacji. Ponadto w <i>Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Śląskiego na lata 2013-2020</i> opracowany został szczegółowy mechanizm monitoringu inteligentnych specjalizacji województwa śląskiego w których uwzględniono innowacyjny sposób monitorowania specjalizacji poprzez między innymi tzw. smart index.</p> <p>Wsparcie kierowane jest na obszary określone jako inteligentne specjalizacje w <i>Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Śląskiego na lata 2013-2020</i>, w tym specjalizacje wynikające z procesu przedsiębiorczego odkrywania..</p>

	<p>Cel szczegółowy priorytetu inwestycyjnego 1b jest spójny z celami głównymi i szczegółowym <i>Umowy Partnerstwa</i>, którymi są odpowiednio <i>zwiększenie konkurencyjności gospodarki</i> oraz <i>podnoszenie jakości i umiędzynarodowienie badań oraz wzrost wykorzystania ich wyników w gospodarce</i>.</p> <p>Dzięki realizacji priorytetu inwestycyjnego 1b wzrośnie urynkowanie oraz jakość usług innowacyjnych oferowanych przez instytucje otoczenia biznesu na rzecz MŚP, oraz zwiększy się potencjał regionalnego ekosystemu innowacji. Realizacja priorytetu inwestycyjnego 1b przyczyni się do zwiększenia prywatnych nakładów na B+R. Realizacja działań przyczyni się do wzrostu komercjalizacji wyników badań i wzrost innowacyjności przedsiębiorstw. Dzięki realizacji działań w PI 1b nastąpi zwiększenie liczby przedsiębiorstw zaangażowanych w B+R oraz wzrośnie zaangażowanie przedsiębiorstw w rozwój inteligentnych specjalizacji regionu.</p>
Numer identyfikacyjny celu szczegółowego	3
Nazwa celu szczegółowego	Rozwój ekosystemu innowacji Województwa Śląskiego
Rezultaty, które państwo członkowskie zamierza osiągnąć przy wsparciu Unii	<p>Województwo Śląskie od 2009r. realizuje proces przedsiębiorczego odkrywania (PPO) w regionie oraz od sierpnia 2014 roku uczestniczyło w projekcie dotyczącym PPO wspólnie z Ministerstwem Gospodarki i Bankiem Światowym. Proces ten realizowany jest zgodnie z oczekiwaniami Komisji Europejskiej, na podstawie założeń przewodnika RIS3 (Guide to Research and Innovation Strategies for Smart Specialization – RIS3). Po zakończeniu procesu jego wyniki będą na bieżąco włączane w realizację RIS WSL i RPO WSL 2014-2020. Ponadto w <i>Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Śląskiego</i> opracowany został szczegółowy mechanizm monitoringu inteligentnych specjalizacji województwa śląskiego w których uwzględniono innowacyjny sposób monitorowania specjalizacji poprzez między innymi tzw. smart index.</p> <p>Wsparcie kierowane jest na obszary określone jako inteligentne specjalizacje w <i>Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Śląskiego na lata 2013-2020</i>, w tym specjalizacje wynikające z procesu przedsiębiorczego odkrywania.</p> <p>Cel szczegółowy priorytetu inwestycyjnego 1b jest spójny z celami głównymi i szczegółowym <i>Umowy Partnerstwa</i>,</p>

	<p>którymi są odpowiednio <i>zwiększenie konkurencyjności gospodarki oraz podnoszenie jakości i umiędzynarodowienie badań oraz wzrost wykorzystania ich wyników w gospodarce.</i></p>
--	---

Dzięki realizacji priorytetu inwestycyjnego 1b wzrośnie potencjał regionalnego ekosystemu innowacji.

Tabela 3: Specyficzne dla programu wskaźniki rezultatu (w podziale na cele szczegółowe) (w odniesieniu do EFRR i Funduszu Spójności)

Cel szczegółowy		1 - Zwiększona aktywność badawczo-rozwojowa przedsiębiorstw.						
Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Kategoria regionu (w stosownych przypadkach)	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
120	Nakłady sektora przedsiębiorstw na działalność B+R w relacji do PKB	%	Słabiej rozwinięte	0,20	2011	0,70	GUS	roczna

Cel szczegółowy		2 - Ulepszone otoczenie proinnowacyjne przedsiębiorstw						
Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Kategoria regionu (w stosownych przypadkach)	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
130	Odsetek przedsiębiorstw przemysłowych, które współpracowały w zakresie działalności innowacyjnej	%	Słabiej rozwinięte	7,70	2012	14,30	GUS	roczna

Cel szczegółowy		3 - Rozwój ekosystemu innowacji Województwa Śląskiego						
Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Kategoria regionu (w stosownych przypadkach)	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
140	Pozycja województwa śląskiego w Europejskim Rankingu Innowacyjności	Pozycja w rankingu	Słabiej rozwinięte	Umiarkowany innowator	2016	Umiarkowany innowator	Regionalna tablica wyników dotyczących innowacyjności	roczna

2.A.6 Przedsięwzięcie, które ma otrzymać wsparcie w ramach priorytetu inwestycyjnego (w podziale na priorytety inwestycyjne)

2.A.6.1 Opis typów i przykłady przedsięwzięć, które mają otrzymać wsparcie, oraz ich oczekiwany wkład w realizację celów szczegółowych oraz, w stosownych przypadkach, wskazanie głównych grup docelowych, poszczególnych terytoriów docelowych i typów beneficjentów

Priorytet inwestycyjny	1b - Promowanie inwestycji przedsiębiorstw w badania i innowacje, rozwijanie powiązań i synergii między przedsiębiorstwami, ośrodkami badawczo-rozwojowymi i sektorem szkolnictwa wyższego, w szczególności promowanie inwestycji w zakresie rozwoju produktów i usług, transferu technologii, innowacji społecznych, eko-innowacji, zastosowań w dziedzinie usług publicznych, pobudzania popytu, tworzenia sieci, klastrów i otwartych innowacji poprzez inteligentną specjalizację, oraz wspieranie badań technologicznych i stosowanych, linii pilotażowych, działań w zakresie wczesnej walidacji produktów, zaawansowanych zdolności produkcyjnych i pierwszej produkcji, w szczególności w dziedzinie kluczowych technologii wspomagających, oraz rozpowszechnianie technologii o ogólnym przeznaczeniu
-------------------------------	--

Cel szczegółowy 1

Biorąc pod uwagę wskazany w diagnozie potencjał przedsiębiorstw przemysłowych, w zakresie działalności innowacyjnej należy wspierać działania przyczyniające się do zwiększenia nakładów na B+R wśród przedsiębiorców.

W ramach priorytetu inwestycyjnego 1b wsparcie będą mogły uzyskać projekty polegające na tworzeniu nowej lub rozwoju istniejącej infrastruktury badawczo-rozwojowej w przedsiębiorstwach. W ramach powyższego priorytetu inwestycyjnego, wsparcie uzyskają również prace badawczo-rozwojowe prowadzone przez przedsiębiorstwa na terenie województwa śląskiego. Przewiduje się również wsparcie transferu wiedzy i praw niematerialnych związanych z wdrażaniem wyników badań i prac rozwojowych oraz wsparcie dla pozyskania praw wyłącznych dla własnych wyników badań i prac rozwojowych. W ramach CT1 przewiduje się realizację działań ukierunkowanych na ożywienie aktywności innowacyjnej realizowanej przez same podmioty gospodarcze poprzez finansowanie inwestycji w zakresie zaplecza B+R oraz działalności badawczej przedsiębiorstw, (w sytuacji, gdy podmiot posiada plany dotyczące prac B+R). W ramach RPO WSL 2014-2020 wsparcie obejmować będzie fazę badań przemysłowych oraz prac rozwojowych, w tym opracowanie prototypów, demonstracje, opracowanie projektów pilotażowych, testowanie i walidację nowych lub znacząco ulepszonych produktów/usług, procesów lub technologii w otoczeniu stanowiącym model warunków rzeczywistego funkcjonowania, których głównym celem jest dalsze udoskonalenie techniczne produktów/usług lub procesów lub technologii, a ostateczny kształt zasadniczo nie jest jeszcze określony. W wyniku prowadzonych prac i usług B+R osiągnięty zostanie etap zaawansowania innowacyjnego rozwiązania (produktu, usługi, procesu) pozwalający na jego urynkowanie. Wyłącznie w przypadku MŚP (nie dotyczy dużych przedsiębiorstw) obok prac badawczo-rozwojowych elementem projektu realizowanego ze środków CT1 może być wdrożenie wyników tych prac, przy czym komponent wdrożeniowy musi stanowić mniejszość całkowitych wydatków kwalifikowalnych projektu. Wsparcie kierowane jest na obszary określone jako inteligentne specjalizacje w *Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Śląskiego na lata 2013-2020*, w tym specjalizacje wynikające z procesu przedsiębiorczego odkrywania. W ramach powyższego PI

Priorytet inwestycyjny	1b - Promowanie inwestycji przedsiębiorstw w badania i innowacje, rozwijanie powiązań i synergii między przedsiębiorstwami, ośrodkami badawczo-rozwojowymi i sektorem szkolnictwa wyższego, w szczególności promowanie inwestycji w zakresie rozwoju produktów i usług, transferu technologii, innowacji społecznych, ekoinnowacji, zastosowań w dziedzinie usług publicznych, pobudzania popytu, tworzenia sieci, klastrów i otwartych innowacji poprzez inteligentną specjalizację, oraz wspieranie badań technologicznych i stosowanych, linii pilotażowych, działań w zakresie wczesnej walidacji produktów, zaawansowanych zdolności produkcyjnych i pierwszej produkcji, w szczególności w dziedzinie kluczowych technologii wspomagających, oraz rozpowszechnianie technologii o ogólnym przeznaczeniu
<p>realizowane mogą być także w określonym zakresie projekty, mające na celu m.in. wyłonienie nowych inteligentnych specjalizacji, jako element procesu eksperymentowania i poszukiwania nisz rozwojowych przez beneficjentów.</p> <p>Wzmacnianie możliwości przedsiębiorstw do prowadzenia prac B+R realizowane będzie poprzez wsparcie tworzenia i rozwoju infrastruktury B+R, inwestycji w aparaturę, sprzęt, i inne niezbędne wyposażenie, które służy tworzeniu innowacyjnych produktów i usług. Oferowane wsparcie przyczyni się do powstawania działów B+R i laboratoriów w przedsiębiorstwach lub tworzenia przez firmy centrów badawczo-rozwojowych.</p> <p>Realizacja przez przedsiębiorstwa prac badawczo-rozwojowych odbywać się będzie samodzielnie, przy wykorzystaniu własnych zasobów lub we współpracy z innymi przedsiębiorstwami, konsorcjum przemysłowo-naukowym, jednostkami naukowymi. Wsparcie w ramach powyższego celu szczegółowego skoncentrowane jest na MŚP. Przewidziane są również inwestycje dużych przedsiębiorstw w obszarze PI 1b, pod warunkiem zapewnienia konkretnych efektów dyfuzji działalności B+R do gospodarki. W przypadku dużych firm preferencją objęte będą projekty podejmowane wspólnie z MŚP lub przewidujące współpracę z MŚP, NGO i instytucjami badawczymi.</p> <p>W ramach priorytetu inwestycyjnego 1b dopuszcza się również wspieranie infrastruktury TIK wyłącznie, gdy jest to niezbędne do realizacji projektu badawczo-rozwojowego.</p> <p>Projekty realizowane przez MŚP polegające wyłącznie na inwestycji w TIK będą realizowane w ramach osi priorytetowej III.</p> <p>Powyższe przedsięwzięcia realizowane będą na obszarze całego województwa.</p> <p>Typy przedsięwzięć:</p>	

Priorytet inwestycyjny	1b - Promowanie inwestycji przedsiębiorstw w badania i innowacje, rozwijanie powiązań i synergii między przedsiębiorstwami, ośrodkami badawczo-rozwojowymi i sektorem szkolnictwa wyższego, w szczególności promowanie inwestycji w zakresie rozwoju produktów i usług, transferu technologii, innowacji społecznych, ekoinnowacji, zastosowań w dziedzinie usług publicznych, pobudzania popytu, tworzenia sieci, klastrów i otwartych innowacji poprzez inteligentną specjalizację, oraz wspieranie badań technologicznych i stosowanych, linii pilotażowych, działań w zakresie wczesnej walidacji produktów, zaawansowanych zdolności produkcyjnych i pierwszej produkcji, w szczególności w dziedzinie kluczowych technologii wspomagających, oraz rozpowszechnianie technologii o ogólnym przeznaczeniu
-------------------------------	---

- Badania, rozwój i innowacje w przedsiębiorstwach:
  - tworzenie lub rozwój istniejącego zaplecza badawczo-rozwojowego w przedsiębiorstwach służącego ich działalności innowacyjnej,
  - wsparcie prac B+R w przedsiębiorstwach;
  - zakup usług proinnowacyjnych przez MŚP.

Cross-financing

Nie dotyczy

Główni Beneficjenci, w szczególności:

- Przedsiębiorstwa;
- Spółki celowe/spin-off ustanawiane przez publiczne instytucje badawcze oraz przedsiębiorstwa;
- Konsorcja przedsiębiorstw i jednostek naukowych;
- Konsorcja przedsiębiorstw i uczelni (w tym spółek celowych uczelni);
- Konsorcja przedsiębiorstw i instytutów badawczych;
- Porozumienia wyżej wymienionych podmiotów, reprezentowanych przez lidera.

Priorytet inwestycyjny	1b - Promowanie inwestycji przedsiębiorstw w badania i innowacje, rozwijanie powiązań i synergii między przedsiębiorstwami, ośrodkami badawczo-rozwojowymi i sektorem szkolnictwa wyższego, w szczególności promowanie inwestycji w zakresie rozwoju produktów i usług, transferu technologii, innowacji społecznych, ekoinnowacji, zastosowań w dziedzinie usług publicznych, pobudzania popytu, tworzenia sieci, klastrów i otwartych innowacji poprzez inteligentną specjalizację, oraz wspieranie badań technologicznych i stosowanych, linii pilotażowych, działań w zakresie wczesnej walidacji produktów, zaawansowanych zdolności produkcyjnych i pierwszej produkcji, w szczególności w dziedzinie kluczowych technologii wspomagających, oraz rozpowszechnianie technologii o ogólnym przeznaczeniu
-------------------------------	---

Cel szczegółowy 2

Biorąc pod uwagę wskazaną w diagnozie silną dynamikę przyrostu liczby jednostek infrastruktury przedsiębiorczości technologicznej należy skoncentrować środki na wzmocnieniu wysokospecjalistycznych działań doradczych z zakresu usług innowacyjnych oferowanych przedsiębiorcom.

W ramach priorytetu inwestycyjnego 1b przewidywane jest wsparcie instytucji otoczenia biznesu, przyczyniających się do podnoszenia jakości świadczonych usług innowacyjnych i profesjonalizacji usług technologicznych, odpowiadających potrzebom przedsiębiorstw, zgodnych z RIS WSL w szczególności oferowanych przez istniejące centra transferu technologii, inkubatory technologiczne, parki technologiczne (parki naukowo-technologiczne, badawcze i przemysłowo-technologiczne) działające w regionie.

W ramach priorytetu inwestycyjnego 1b wsparcie przeznaczone zostanie na rozwój zaawansowanych usług dla przedsiębiorstw, przyczyniających się do rozwoju innowacyjności i prowadzenie prac badawczo-rozwojowych w przedsiębiorstwach. Wsparcie uzyskają projekty przyczyniające się do wzrostu innowacyjności gospodarki regionu oraz zwiększających znaczenie przedsiębiorstw działających w regionie, w tym wśród przedsiębiorstw zajmujących się działalnością badawczo-rozwojową i innowacyjną na świecie, jak również projekty mające na celu przygotowanie przedsiębiorstwa do udziału w programach międzynarodowych (np. Horyzont 2020, COSME).

W ramach priorytetu inwestycyjnego 1b dopuszcza się również wspieranie infrastruktury TIK wyłącznie, gdy jest to niezbędne do realizacji projektu.

Powyższe przedsięwzięcia realizowane będą na obszarze całego województwa.

Typy przedsięwzięć:

Priorytet inwestycyjny	1b - Promowanie inwestycji przedsiębiorstw w badania i innowacje, rozwijanie powiązań i synergii między przedsiębiorstwami, ośrodkami badawczo-rozwojowymi i sektorem szkolnictwa wyższego, w szczególności promowanie inwestycji w zakresie rozwoju produktów i usług, transferu technologii, innowacji społecznych, ekoinnowacji, zastosowań w dziedzinie usług publicznych, pobudzania popytu, tworzenia sieci, klastrów i otwartych innowacji poprzez inteligentną specjalizację, oraz wspieranie badań technologicznych i stosowanych, linii pilotażowych, działań w zakresie wczesnej walidacji produktów, zaawansowanych zdolności produkcyjnych i pierwszej produkcji, w szczególności w dziedzinie kluczowych technologii wspomagających, oraz rozpowszechnianie technologii o ogólnym przeznaczeniu
-------------------------------	---

- Profesjonalizacja IOB:
  - rozwój usług świadczonych przez instytucja otoczenia biznesu,

Cross-financing

EFRR i EFS mogą finansować, w komplementarny sposób oraz z zastrzeżeniem ograniczenia w wysokości do 10% unijnego finansowania w odniesieniu do każdej osi priorytetowej programu operacyjnego, część operacji, w przypadku której koszty kwalifikują się do wsparcia z drugiego funduszu w oparciu o zasady kwalifikowalności stosowane do tego funduszu, pod warunkiem że koszty te są konieczne do odpowiedniej realizacji operacji i są bezpośrednio z nią związane.

Główni Beneficjenci, w szczególności:

- Instytucje otoczenia biznesu;

Grupa docelowa

- Przedsiębiorstwa

Cel szczegółowy 3

Priorytet inwestycyjny	1b - Promowanie inwestycji przedsiębiorstw w badania i innowacje, rozwijanie powiązań i synergii między przedsiębiorstwami, ośrodkami badawczo-rozwojowymi i sektorem szkolnictwa wyższego, w szczególności promowanie inwestycji w zakresie rozwoju produktów i usług, transferu technologii, innowacji społecznych, ekoinnowacji, zastosowań w dziedzinie usług publicznych, pobudzania popytu, tworzenia sieci, klastrów i otwartych innowacji poprzez inteligentną specjalizację, oraz wspieranie badań technologicznych i stosowanych, linii pilotażowych, działań w zakresie wczesnej walidacji produktów, zaawansowanych zdolności produkcyjnych i pierwszej produkcji, w szczególności w dziedzinie kluczowych technologii wspomagających, oraz rozpowszechnianie technologii o ogólnym przeznaczeniu
-------------------------------	---

Biorąc pod uwagę wskazaną w diagnozie Regionalną Strategię Innowacji Województwa Śląskiego należy przeznaczyć środki na realizację RIS WSL2013-2020, jej aktualizację oraz przybliżenie mieszkańcom regionu założeń strategii w szczególności Regionalnych Inteligentnych Specjalizacji.

W ramach priorytetu inwestycyjnego 1b wsparcie przeznaczone zostanie na projekty przyczyniające się do zwiększenia wiedzy i skłonności przedsiębiorstw do podejmowania działalności B+R i innowacyjnej poprzez współpracę z pozostałymi aktorami regionalnego ekosystemu innowacji wynikającego z RIS WSL (instytucji naukowo-badawczych, instytucji otoczenia biznesu oraz Samorządu Województwa odpowiedzialnego za budowę i rozwój Regionalnego Ekosystemu Innowacji w województwie śląskim). Wsparcie kierowane będzie na działania w zakresie inteligentnych specjalizacji, w tym profesjonalizacji usług instytucji sektora B+R i innowacyjnego dla przedsiębiorstw. Zaawansowane, wyspecjalizowane i udoskonalone usługi będą indywidualnie dopasowane do potrzeb przedsiębiorstw.

Działania te stanowią uzupełnienie aktywności dotyczących monitorowania inteligentnych specjalizacji prowadzonych w ramach Pomocy Technicznej RPO WSL 2014-2020. W ramach rozwoju ekosystemu innowacji planowane jest upowszechnianie wiedzy oraz instrumentów tj. skutecznych modeli komercjalizacji technologii przedsiębiorstwom, rozpowszechnienie raportów specjalistycznych opracowanych przez obserwatoria technologiczne dot. dostępnych technologii i możliwości współpracy B+R i innowacyjnej.

W ramach powyższego priorytetu inwestycyjnego wsparcie skierowane zostanie na przedsięwzięcie przyczyniające się do pełnego wykorzystania potencjału województwa śląskiego, w szczególności poprzez zwiększenie intensywności procesów transferu technologii i współpracy B+R. Powołanie centrum kreatywności, animowania przedsięwzięć, prototypowania nowych technologii przyczyni się do wzrostu inkubowanych i wspartych pomysłów biznesowych w formie start-upów technologicznych, a także pobudzenia przedsiębiorczości. W ramach przedsięwzięcia planuje się stworzenie przestrzeni kreatywnej i co-workingowej do działania i myślenia w zakresie nowych produktów/usług i procesów, ale także przestrzeni do prototypowania i demonstracji będących inspiracją dla nowych pomysłów. W ramach priorytetu planowane jest wsparcie intensyfikacji współpracy aktorów ekosystemu innowacji, co przyczyni się do optymalizacji warunków dla kreowania innowacji, wzrostu działań z zakresu komercjalizacji inteligentnych specjalizacji, wsparcia lokalnych działań innowacyjnych i zwiększenia kompetencji podmiotów działających na rzecz przedsiębiorstw. Przedsięwzięcie będzie realizować założenia przedsięwzięć inicjalnych ujętych w Programie Rozwoju Wewnętrznego Województwa Śląskiego do 2030

Priorytet inwestycyjny	1b - Promowanie inwestycji przedsiębiorstw w badania i innowacje, rozwijanie powiązań i synergii między przedsiębiorstwami, ośrodkami badawczo-rozwojowymi i sektorem szkolnictwa wyższego, w szczególności promowanie inwestycji w zakresie rozwoju produktów i usług, transferu technologii, innowacji społecznych, ekoinnowacji, zastosowań w dziedzinie usług publicznych, pobudzania popytu, tworzenia sieci, klastrów i otwartych innowacji poprzez inteligentną specjalizację, oraz wspieranie badań technologicznych i stosowanych, linii pilotażowych, działań w zakresie wczesnej walidacji produktów, zaawansowanych zdolności produkcyjnych i pierwszej produkcji, w szczególności w dziedzinie kluczowych technologii wspomagających, oraz rozpowszechnianie technologii o ogólnym przeznaczeniu
-------------------------------	---

Kierunek Śląskie 3.0.

W ramach tworzenia regionalnego centrum kreatywności i innowacyjności w województwie dopuszcza się wsparcie lokalnych centrów kreatywności, innowacyjności oraz przedsiębiorczości, które stworzą w województwie sieć współpracy na rzecz rozwoju innowacyjnej i kreatywnej gospodarki. Utworzone centra innowacyjności, tworzyć będą wspólnie koncepcję Śląskiego Centrum Innowacyjności (ŚCI). W pierwszych latach funkcjonowania ŚCI, dopuszcza się finansowanie ich działalności zgodnie z modelem wskazanym w raporcie Banku Światowego Poland Catching-up Regions. W związku z powyższym funkcjonowanie w pierwszych latach działalności ŚCI finansowane będzie ze środków RPO WSL 2014-2020.

Koncepcję rozwoju ekosystemu innowacji mogą wspierać przedsięwzięcia, zgodne z RIS WSL, którego istotą jest podniesienie kompetencji w zakresie projektowania (szeroko rozumianego designu), w sferze przemysłowej na rzecz lepszej jakości usług oraz bardziej innowacyjnych produktów.

Powyższe posłuży również aktywizowaniu środowisk biznesowych do wzmacniania potencjału rynkowego i stwarzanie możliwości nawiązywania relacji ze specjalistami. Tak rozumiane aktywności pozwolą zyskiwać firmom nowe możliwości rozwoju rynkowego – zarówno w zakresie oferowania unowocześnionych i nowych produktów na istniejących rynkach, jak też zdobywania nowych rynków. Przedsięwzięcie wymaga przestrzeni niezbędnej do prowadzenia działań w zakresie projektowania produktów i usług w przedsiębiorstwach. Przestrzeń ta stanie się polem eksperymentów projektantów, naukowców, dając im narzędzia do testowania i wdrażania innowacji w regionie.

Typy przedsięwzięć:

- Zarządzanie i wdrażanie regionalnego ekosystemu innowacji.

Priorytet inwestycyjny	1b - Promowanie inwestycji przedsiębiorstw w badania i innowacje, rozwijanie powiązań i synergii między przedsiębiorstwami, ośrodkami badawczo-rozwojowymi i sektorem szkolnictwa wyższego, w szczególności promowanie inwestycji w zakresie rozwoju produktów i usług, transferu technologii, innowacji społecznych, ekoinnowacji, zastosowań w dziedzinie usług publicznych, pobudzania popytu, tworzenia sieci, klastrów i otwartych innowacji poprzez inteligentną specjalizację, oraz wspieranie badań technologicznych i stosowanych, linii pilotażowych, działań w zakresie wczesnej walidacji produktów, zaawansowanych zdolności produkcyjnych i pierwszej produkcji, w szczególności w dziedzinie kluczowych technologii wspomagających, oraz rozpowszechnianie technologii o ogólnym przeznaczeniu
<ul style="list-style-type: none"> • Rozwój infrastruktury wsparcia innowacji o charakterze regionalnym lub lokalnym, • Funcjonowanie regionalnego oraz lokalnych centrów kreatywności i innowacyjności 	
<p>Cross-financing</p>	
<p>EFRR i EFS mogą finansować, w komplementarny sposób oraz z zastrzeżeniem ograniczenia w wysokości do 10% unijnego finansowania w odniesieniu do każdej osi priorytetowej programu operacyjnego, część operacji, w przypadku której koszty kwalifikują się do wsparcia z drugiego funduszu w oparciu o zasady kwalifikowalności stosowane do tego funduszu, pod warunkiem że koszty te są konieczne do odpowiedniej realizacji operacji i są bezpośrednio z nią związane.</p>	
<p>Główni Beneficjenci, w szczególności:</p>	
<ul style="list-style-type: none"> • Jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia; • Związek Metropolitalny; • Instytucje otoczenia biznesu; • Instytucje naukowo – badawcze; • Podmioty, w których większość udziałów lub akcji posiadają jednostki samorządu terytorialnego lub ich związki i stowarzyszenia; • Uczelnie Wyższe oraz ich spółki celowe; • Fundacje i stowarzyszenia; • Porozumienia ww. podmiotów. 	

2.A.6.2 Kierunkowe zasady wyboru operacji

Priorytet inwestycyjny	1b - Promowanie inwestycji przedsiębiorstw w badania i innowacje, rozwijanie powiązań i synergii między przedsiębiorstwami, ośrodkami badawczo-rozwojowymi i sektorem szkolnictwa wyższego, w szczególności promowanie inwestycji w zakresie rozwoju produktów i usług, transferu technologii, innowacji społecznych, ekoinnowacji, zastosowań w dziedzinie usług publicznych, pobudzania popytu, tworzenia sieci, klastrów i otwartych innowacji poprzez inteligentną specjalizację, oraz wspieranie badań technologicznych i stosowanych, linii pilotażowych, działań w zakresie wczesnej walidacji produktów, zaawansowanych zdolności produkcyjnych i pierwszej produkcji, w szczególności w dziedzinie kluczowych technologii wspomagających, oraz rozpowszechnianie technologii o ogólnym przeznaczeniu
-------------------------------	---

Cel szczegółowy 1

Planowaną formą wsparcia w ramach priorytetu inwestycyjnego 1b jest tryb konkursowy. Wybór powyższego trybu uzasadniony jest typem beneficjenta (podmioty prywatne), skutecznością (największa szansa wyłonienia projektów o wysokim stopniu przygotowania do realizacji oraz ściśle realizujących cele priorytetu inwestycyjnego), jak również potencjałem wnioskodawców.

Warunkiem wsparcia w zakresie infrastruktury B+R w przedsiębiorstwach będzie przedstawienie przez przedsiębiorstwo planów dotyczących prac B+R. W powyższym dokumencie wnioskodawca przedstawi planowane badania i ich wpływ na gospodarkę.

Celem wsparcia prac badawczych jest dążenie do ich komercyjnego wykorzystania w gospodarce. Po zakończeniu prac B+R Beneficjent dokona analizy opłacalności wdrożenia wyników badań. Wyniki powyższej analizy będą podstawą do określenia stopnia wykorzystania efektów badań w gospodarce.

Wsparcie uzyskają przedsięwzięcia charakteryzujące się znacznym wpływem na rozwój B+R w regionie i podnoszącym poziom innowacyjności gospodarki.

Wsparcie uzyskają przedsięwzięcia wyłącznie zgodne z RIS WSL. IZ zapewnia, że pomoc przyznana dla dużego przedsiębiorstwa nie będzie powodować znacznego ubytku liczby miejsc pracy w istniejących ośrodkach na terytorium Unii Europejskiej.

Wybór projektów do dofinansowania będzie następował w wyniku oceny poszczególnych przedsięwzięć w oparciu o obiektywne kryteria zatwierdzone przez Komitet Monitorujący. Kryteria wyboru projektów będą służyły zapewnieniu efektywnej i prawidłowej realizacji celów określonych w osi priorytetowej. Kryteria będą precyzyjne, mierzalne i obiektywne. Kryteriom merytorycznym zostanie nadana odpowiednia punktacja.

Priorytet inwestycyjny	1b - Promowanie inwestycji przedsiębiorstw w badania i innowacje, rozwijanie powiązań i synergii między przedsiębiorstwami, ośrodkami badawczo-rozwojowymi i sektorem szkolnictwa wyższego, w szczególności promowanie inwestycji w zakresie rozwoju produktów i usług, transferu technologii, innowacji społecznych, ekoinnowacji, zastosowań w dziedzinie usług publicznych, pobudzania popytu, tworzenia sieci, klastrów i otwartych innowacji poprzez inteligentną specjalizację, oraz wspieranie badań technologicznych i stosowanych, linii pilotażowych, działań w zakresie wczesnej walidacji produktów, zaawansowanych zdolności produkcyjnych i pierwszej produkcji, w szczególności w dziedzinie kluczowych technologii wspomagających, oraz rozpowszechnianie technologii o ogólnym przeznaczeniu
-------------------------------	---

Cel szczegółowy 2

Planowaną formą wsparcia w ramach priorytetu inwestycyjnego 1b jest tryb konkursowy. Wybór powyższego trybu uzasadniony jest skutecznością (największa szansa wyłonienia projektów o wysokim stopniu przygotowania do realizacji oraz ściśle realizujących cele priorytetu inwestycyjnego), jak również potencjałem wnioskodawców.

W ramach naborów przeprowadzanych dla działań związanych z profesjonalizacją ośrodków wybierane będą przedsięwzięcia przyczyniające się do wzrostu wyspecjalizowanych, proinnowacyjnych usług na rzecz przedsiębiorstw, przede wszystkim MŚP.

Warunkiem uzyskania wsparcia w zakresie profesjonalizacji wysokospecjalistycznych i proinnowacyjnych usług doradczych będzie:

- przedstawienie strategii biznesowej, która wyraźnie wskazuje różne źródła przychodów IOB oraz potwierdza zdolność IOB do działania w warunkach rynkowych i prowadzenia działalności podmiotu finansowo samowystarczalnego (lub uzyskania samowystarczalności stopniowo do końca okresu kwalifikowalności),
- wykazanie stosowania norm w zakresie standardu dostarczania usług opracowane co najmniej na poziomie krajowym.

Wsparcie ma na celu dostarczenie nowych (zaawansowanych lub znacząco ulepszonych) specjalistycznych usług w odpowiedzi na pojawiające się/zmieniające się potrzeby biznesowe w oparciu o zdiagnozowane i udokumentowane oczekiwania sektora biznesu.

Priorytet inwestycyjny	1b - Promowanie inwestycji przedsiębiorstw w badania i innowacje, rozwijanie powiązań i synergii między przedsiębiorstwami, ośrodkami badawczo-rozwojowymi i sektorem szkolnictwa wyższego, w szczególności promowanie inwestycji w zakresie rozwoju produktów i usług, transferu technologii, innowacji społecznych, ekoinnowacji, zastosowań w dziedzinie usług publicznych, pobudzania popytu, tworzenia sieci, klastrów i otwartych innowacji poprzez inteligentną specjalizację, oraz wspieranie badań technologicznych i stosowanych, linii pilotażowych, działań w zakresie wczesnej walidacji produktów, zaawansowanych zdolności produkcyjnych i pierwszej produkcji, w szczególności w dziedzinie kluczowych technologii wspomagających, oraz rozpowszechnianie technologii o ogólnym przeznaczeniu
-------------------------------	---

Wybór projektów do dofinansowania będzie następował w wyniku oceny poszczególnych przedsięwzięć w oparciu o obiektywne kryteria zatwierdzone przez Komitet Monitorujący. Kryteria wyboru projektów będą służyły zapewnieniu efektywnej i prawidłowej realizacji celów określonych w osi priorytetowej. Kryteria będą precyzyjne, mierzalne i obiektywne. Kryteriom merytorycznym zostanie nadana odpowiednia punktacja.

Cel szczegółowy 3

Planowaną formą wsparcia w ramach priorytetu inwestycyjnego 1b jest tryb konkursowy oraz pozakonkursowy.

W trybie konkursowym w zakresie zarządzania i wdrażania regionalnego ekosystemu innowacji realizowany jest pierwszy etap Procesu Przedsiębiorczego Odkrywania mający na celu oddolne działania ukierunkowane na definiowanie potrzeb aktorów ekosystemu innowacji w obszarach inteligentnych specjalizacji określonych w Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Śląskiego oraz w nowych niszach rozwojowych regionu.

W trybie pozakonkursowym w zakresie zarządzania i wdrażania regionalnego ekosystemu innowacji planowana jest realizacja projektu Sieć Regionalnych Obserwatoriów Specjalistycznych w Procesie Przedsiębiorczego Odkrywania, który zapewni warunki do oddolnego procesu definiowania potrzeb i animowania współpracy aktorów ekosystemu innowacji w obszarach inteligentnych specjalizacji określonych w Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Śląskiego oraz w nowych niszach rozwojowych regionu (Proces Przedsiębiorczego Odkrywania II etap).

* dalszy opis kierunkowych zasad wyboru operacji dla celu szczegółowego 3 wskazany został w sekcji 2.A.7

2.A.6.3 Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych (w stosownych przypadkach)

Priorytet inwestycyjny	1b - Promowanie inwestycji przedsiębiorstw w badania i innowacje, rozwijanie powiązań i synergii między przedsiębiorstwami, ośrodkami badawczo-rozwojowymi i sektorem szkolnictwa wyższego, w szczególności promowanie inwestycji w zakresie rozwoju produktów i usług, transferu technologii, innowacji społecznych, ekoinnowacji, zastosowań w dziedzinie usług publicznych, pobudzania popytu, tworzenia sieci, klastrów i otwartych innowacji poprzez inteligentną specjalizację, oraz wspieranie badań technologicznych i stosowanych, linii pilotażowych, działań w zakresie wczesnej walidacji produktów, zaawansowanych zdolności produkcyjnych i pierwszej produkcji, w szczególności w dziedzinie kluczowych technologii wspomagających, oraz rozpowszechnianie technologii o ogólnym przeznaczeniu
Zgodnie z przeprowadzoną na podstawie art. 37 rozporządzenia ogólnego analizą ex-ante instrumentów finansowych, w ramach PI nie przewiduje się zastosowania instrumentów finansowych. Jednocześnie na dalszym etapie wdrażania programu nie wyklucza się przeprowadzanie kolejnych analiz w uzasadnionych przypadkach. W ramach celu szczegółowego 2, IZ nie wyklucza zastosowania zwrotnych form finansowania, jeśli wystąpią przesłanki uzasadniające ich zastosowanie.	

2.A.6.4 Planowane wykorzystanie dużych projektów (w stosownych przypadkach)

Priorytet inwestycyjny	1b - Promowanie inwestycji przedsiębiorstw w badania i innowacje, rozwijanie powiązań i synergii między przedsiębiorstwami, ośrodkami badawczo-rozwojowymi i sektorem szkolnictwa wyższego, w szczególności promowanie inwestycji w zakresie rozwoju produktów i usług, transferu technologii, innowacji społecznych, ekoinnowacji, zastosowań w dziedzinie usług publicznych, pobudzania popytu, tworzenia sieci, klastrów i otwartych innowacji poprzez inteligentną specjalizację, oraz wspieranie badań technologicznych i stosowanych, linii pilotażowych, działań w zakresie wczesnej walidacji produktów, zaawansowanych zdolności produkcyjnych i pierwszej produkcji, w szczególności w dziedzinie kluczowych technologii wspomagających, oraz rozpowszechnianie technologii o ogólnym przeznaczeniu
W ramach priorytetu inwestycyjnego 1b nie zidentyfikowano dużych projektów, których koszty kwalifikowane przekraczają 50 000 000 EUR	

2.A.6.5 Wskaźniki produktu w podziale na priorytety inwestycyjne oraz, w stosownych przypadkach, na kategorii regionów

Tabela 5: Wspólne i specyficzne dla programu wskaźniki produktu (według priorytetu inwestycyjnego, w podziale na kategorii regionów w odniesieniu do EFS oraz, w stosownych przypadkach, w odniesieniu do EFRR)

Priorytet inwestycyjny	1b - Promowanie inwestycji przedsiębiorstw w badania i innowacje, rozwijanie powiązań i synergii między przedsiębiorstwami, ośrodkami badawczo-rozwojowymi i sektorem szkolnictwa wyższego, w szczególności promowanie inwestycji w zakresie rozwoju produktów i usług, transferu technologii, innowacji społecznych, ekoinnowacji, zastosowań w dziedzinie usług publicznych, pobudzania popytu, tworzenia sieci, klastrów i otwartych innowacji poprzez inteligentną specjalizację, oraz wspieranie badań technologicznych i stosowanych, linii pilotażowych, działań w zakresie wczesnej walidacji produktów, zaawansowanych zdolności produkcyjnych i pierwszej produkcji, w szczególności w dziedzinie kluczowych technologii wspomagających, oraz rozpowszechnianie technologii o ogólnym przeznaczeniu								
Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu (w stosownych przypadkach)	Wartość docelowa (2023)			Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
					M	W	T		

Priorytet inwestycyjny		1b - Promowanie inwestycji przedsiębiorstw w badania i innowacje, rozwijanie powiązań i synergii między przedsiębiorstwami, ośrodkami badawczo-rozwojowymi i sektorem szkolnictwa wyższego, w szczególności promowanie inwestycji w zakresie rozwoju produktów i usług, transferu technologii, innowacji społecznych, eko-innowacji, zastosowań w dziedzinie usług publicznych, pobudzania popytu, tworzenia sieci, klastrów i otwartych innowacji poprzez inteligentną specjalizację, oraz wspieranie badań technologicznych i stosowanych, linii pilotażowych, działań w zakresie wczesnej walidacji produktów, zaawansowanych zdolności produkcyjnych i pierwszej produkcji, w szczególności w dziedzinie kluczowych technologii wspomagających, oraz rozpowszechnianie technologii o ogólnym przeznaczeniu							
Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu (w stosownych przypadkach)	Wartość docelowa (2023)			Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
					M	W	T		
CO01	Inwestycje produkcyjne: liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie	Przedsiębiorstwa	EFRR	Słabiej rozwinięte			380,00	LSI/SL2014	roczna
CO02	Inwestycje produkcyjne: liczba przedsiębiorstw otrzymujących dotacje	Przedsiębiorstwa	EFRR	Słabiej rozwinięte			150,00	LSI/SL2014	roczna
CO04	Inwestycje produkcyjne: liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie niefinansowe	Przedsiębiorstwa	EFRR	Słabiej rozwinięte			230,00	LSI/SL2014	roczna
CO06	Inwestycje produkcyjne: inwestycje prywatne uzupełniające wsparcie publiczne dla przedsiębiorstw (dotacje)	EUR	EFRR	Słabiej rozwinięte			126 483 992,00	LSI/SL2014	roczna
CO26	Badania i innowacje: liczba przedsiębiorstw współpracujących z ośrodkami badawczymi	Przedsiębiorstwa	EFRR	Słabiej rozwinięte			63,00	LSI/SL2014	roczna
121	Liczba przedsięwzięć i projektów w inteligentnych specjalizacjach	sztuki	EFRR	Słabiej rozwinięte			80,00	LSI/SL2014	roczna
124	Liczba wspartych laboratoriów badawczych w przedsiębiorstwach	sztuki	EFRR	Słabiej rozwinięte			22,00	LIS/SL2014	roczna
132	Liczba zaawansowanych usług (nowych lub ulepszonych) świadczonych przez IOB	sztuki	EFRR	Słabiej rozwinięte			9,00	LSI/SL2014	roczna
133	Liczba instytucji otoczenia biznesu wspartych w zakresie profesjonalizacji usług	sztuki	EFRR	Słabiej rozwinięte			9,00	LSI/SL2014	roczna
141	Liczba instytucji wspierających innowacje	sztuki	EFRR	Słabiej rozwinięte			2,00	LSI/SL2014	roczna

2.A.7 Innowacje społeczne, współpraca ponadnarodowa i wkład w realizację celów tematycznych 1–7

Oś priorytetowa	I - NOWOCZESNA GOSPODARKA
-----------------	---------------------------

* kontynuacja opisu kierunkowych zasad wyboru operacji dla celu szczegółowego 3

Powyższe projekty wynikają z Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Śląskiego i dotyczą realizacji zadania przypisanego ustawowo Samorządowi Województwa – wspieranie rozwoju nauki i współpracy między sferą nauki i gospodarki, popieranie postępu technologicznego oraz innowacji (art. 11 ust. 2 pkt 6 ustawy o samorządzie województwa).

Przedsięwzięcia w zakresie zarządzania i wdrażania regionalnego ekosystemu innowacji muszą być zgodne ze strukturą zarządzania, wdrażania i monitorowania RIS WSL.

Realizacja projektów przyczyniających się do rozwoju infrastruktury ekosystemu innowacji realizowana będzie w trybie pozakonkursowym. Wybór powyższego trybu wynika z realizacji Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Śląskiego oraz z Programu Rozwoju Wewnętrznego Województwa Śląskiego do 2030 Kierunek Śląskie 3.0. Realizacja zadań w ramach projektów uzupełni ofertę aktorów ekosystemu innowacji o nowe usługi.

W przypadku projektów wskazanych w ramach inicjatywy Komisji Europejskiej w zakresie transformacji regionów górniczych Coal Regions in Transition Instytucja Zarządzająca RPO WSL może podjąć decyzję o realizacji projektów w tym PI w trybie pozakonkursowym. Wybór trybu pozakonkursowego wynika ze strategiczności przedsięwzięć, uzgodnionych w ramach ww. inicjatywy.

Wybór projektów do dofinansowania będzie następował w wyniku oceny poszczególnych przedsięwzięć w oparciu o obiektywne kryteria zatwierdzone przez Komitet Monitorujący. Kryteria wyboru projektów będą służyły zapewnieniu efektywnej i prawidłowej realizacji celów określonych w osi priorytetowej. Kryteria będą precyzyjne, mierzalne i obiektywne. Kryteriom merytorycznym zostanie nadana odpowiednia punktacja.

2.A.8 Ramy wykonania

Tabela 6: Ramy wykonania dla osi priorytetowej (w podziale na fundusz oraz, dla EFRR i EFS, kategorię regionu)

Oś priorytetowa		I- NOWOCZESNA GOSPODARKA											
Nr identyfikacyjny	Rodzaj wskaźnika	Wskaźnik lub kluczowy etap wdrażania	Jednostka pomiaru, w stosownych przypadkach	Fundusz	Kategoria regionu	Cel pośredni na 2018 r.			Cel końcowy (2023)			Źródło danych	Wyjaśnienie adekwatności wskaźnika, w stosownych przypadkach
						M	W	T	M	W	T		
CO02	Produkt	Inwestycje produkcyjne: liczba przedsiębiorstw otrzymujących dotacje	Przedsiębiorstwa	EFRR	Słabiej rozwinięte			10			150,00	LSI/KSI	Powiązane z nim typy projektów odpowiadają za 63% alokacji osi priorytetowej
FIN	Finansowe	Całkowita kwota certyfikowanych wydatków kwalifikowalnych	EUR	EFRR	Słabiej rozwinięte			27 256 634			237 824 304,00	LSI/SL2014	

Dodatkowe informacje jakościowe na temat ustanowienia ram wykonania

2.A.9 Kategorie interwencji

Kategorie interwencji odpowiadające treści osi priorytetowej w oparciu o klasyfikację przyjętą przez Komisję oraz szacunkowy podział wsparcia Unii.

Tabele 7-11: Kategorie interwencji

Tabela 7: Wymiar 1 – Zakres interwencji

Oś priorytetowa		I- NOWOCZESNA GOSPODARKA		
Fundusz	Kategoria regionu	Kod		Kwota €
ERDF	Słabiej rozwinięte	002. Procesy badawcze i innowacyjne w dużych przedsiębiorstwach		8 668 198,00
ERDF	Słabiej rozwinięte	056. Inwestycje w infrastrukturę, zdolności i wyposażenie w MŚP, związane bezpośrednio z działaniami badawczymi i innowacyjnymi		19 590 407,00
ERDF	Słabiej rozwinięte	057. Inwestycje w infrastrukturę, zdolności i wyposażenie w dużych przedsiębiorstwach, związane bezpośrednio z działaniami badawczymi i innowacyjnymi		4 765 068,00
ERDF	Słabiej rozwinięte	058. Infrastruktura na rzecz badań naukowych i innowacji (publiczna)		53 000 000,00
ERDF	Słabiej rozwinięte	059. Infrastruktura na rzecz badań naukowych i innowacji (prywatna, w tym parki nauki)		4 000 000,00
ERDF	Słabiej rozwinięte	060. Działania badawcze i innowacyjne w publicznych ośrodkach badawczych i ośrodkach kompetencji, w tym tworzenie sieci		3 000 000,00
ERDF	Słabiej rozwinięte	062. Transfer technologii i współpraca między uczelniami a przedsiębiorstwami, z korzyścią głównie dla MŚP		13 759 045,00
ERDF	Słabiej rozwinięte	063. Wsparcie dla klastrów i sieci przedsiębiorstw, z korzyścią głównie dla MŚP		2 000 000,00
ERDF	Słabiej rozwinięte	064. Procesy badawcze i innowacyjne w MŚP (w tym systemy bonów, innowacje procesowe, projektowe, innowacje w obszarze usług i innowacje społeczne)		73 701 274,00

Oś priorytetowa		I - NOWOCZESNA GOSPODARKA	
Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota €
ERDF	Słabiej rozwinięte	066. Zaawansowane usługi wsparcia dla MŚP i grup MŚP (w tym usługi w zakresie zarządzania, marketingu i projektowania)	9 500 000,00
ERDF	Słabiej rozwinięte	101. Finansowanie krzyżowe w ramach EFRR (wsparcie dla przedsięwzięć typowych dla EFS, koniecznych dla zadowalającego wdrożenia części przedsięwzięć związanej bezpośrednio z EFRR)	10 166 666,00

Tabela 8: Wymiar 2 – Forma finansowania

Oś priorytetowa		I - NOWOCZESNA GOSPODARKA	
Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota €
ERDF	Słabiej rozwinięte	01. Dotacja bezzwrotna	202 150 658,00

Tabela 9: Wymiar 3 – Typ obszaru

Oś priorytetowa		I - NOWOCZESNA GOSPODARKA	
Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota €
ERDF	Słabiej rozwinięte	01. Duże obszary miejskie (o ludności >50 000 i dużej gęstości zaludnienia)	150 757 061,00
ERDF	Słabiej rozwinięte	02. Małe obszary miejskie (o ludności >5 000 i średniej gęstości zaludnienia)	41 274 877,00
ERDF	Słabiej rozwinięte	03. Obszary wiejskie (o małej gęstości zaludnienia)	10 118 720,00

Tabela 10: Wymiar 4 – Terytorialne mechanizmy wdrażania

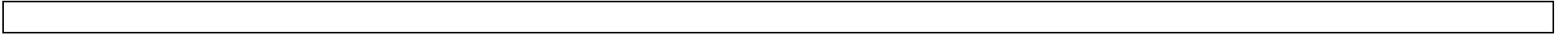
Oś priorytetowa		I - NOWOCZESNA GOSPODARKA	
Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota €
ERDF	Słabiej rozwinięte	07. Nie dotyczy	202 150 658,00

Tabela 11: Wymiar 6 – dodatkowy temat EFS (Wyłącznie EFS i inicjatywa na rzecz zatrudnienia ludzi młodych)

Oś priorytetowa		I - NOWOCZESNA GOSPODARKA	
Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota €

2.A.10 Krótki opis planowanego wykorzystania pomocy technicznej, w tym, w razie potrzeby, przedsięwzięć mających na celu wzmacnianie zdolności administracyjnych instytucji zaangażowanych w zarządzanie i kontrolę programów i beneficjentów. (w stosownych przypadkach) (w podziale na osie priorytetowe)

Oś priorytetowa:		I - NOWOCZESNA GOSPODARKA	
------------------	--	---------------------------	--

2.A.1 Oś priorytetowa

Nr identyfikacyjny osi priorytetowej	II
Nazwa osi priorytetowej:	CYFROWE ŚLĄSKIE

- Całość osi priorytetowej zostanie zrealizowana wyłącznie przy wykorzystaniu instrumentów finansowych
- Całość osi priorytetowej zostanie zrealizowana wyłącznie przy wykorzystaniu instrumentów finansowych utworzonych na poziomie Unii
- Całość osi priorytetowej zostanie zrealizowana przy zastosowaniu formuły rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność
- W odniesieniu do EFS: całość osi priorytetowej jest poświęcona innowacjom społecznym, współpracy transnarodowej lub obydwu tym obszarom
- For the ERDF: The entire priority axis is dedicated to operations aimed at reconstruction in response to major or regional natural disasters
- For the ERDF: The entire priority axis is dedicated to SME (Article 39)

2.A.2 Uzasadnienie utworzenia osi priorytetowej obejmującej więcej niż jedną kategorię regionu, więcej niż jeden cel tematyczny lub więcej niż jeden fundusz (w stosownych przypadkach)

2.A.3 Fundusz, kategoria regionu i podstawa dla kalkulacji wsparcia Unii

Fundusz	Kategoria regionu	Podstawa kalkulacji (wydatki kwalifikowalne ogółem lub publiczne wydatki kwalifikowalne)	Kategoria regionu dla regionów najbardziej oddalonych i północnych słabo zaludnionych regionów (w stosownych przypadkach)
ERDF	Słabiej rozwinięte	Ogółem	

2.A.4 Priorytet inwestycyjny

Nr identyfikacyjny osi priorytetowej	2c
Nazwa osi priorytetowej	Wzmocnienie zastosowań TIK dla e-rządu, e-uczenia, e-włączenia społecznego, e-kultury oraz e-zdrowia

2.A.5 Cele szczegółowe odpowiadające priorytetowi inwestycyjnemu i oczekiwane rezultaty

Numer identyfikacyjny celu szczegółowego	1
Nazwa celu szczegółowego	większa dostępność e-usług publicznych
Rezultaty, które państwo członkowskie zamierza osiągnąć przy wsparciu Unii	Cel szczegółowy priorytetu inwestycyjnego 2c jest spójny z celami głównym i szczegółowym <i>Umowy Partnerstwa</i> , którymi są odpowiednio <i>zwiększenie konkurencyjności gospodarki</i> oraz <i>zwiększenie zastosowania TIK w gospodarce i</i>

społeczeństwie w tym wzmocnienie zastosowania TIK w usługach publicznych.

Dzięki realizacji PI 2c wzrośnie liczba osób korzystających z usług oraz zasobów publicznych udostępnianych on-line w województwie śląskim. Zaproponowane działania związane ze wsparciem rozwoju cyfrowych usług publicznych oraz cyfryzacją zasobów przyczynią się do wzrostu dostępności i pełniejszego wykorzystania usług publicznych za pośrednictwem nowych technologii. Powyższe działanie pozwoli na skrócenie czasu potrzebnego do załatwienia sprawy, zarówno przez klienta indywidualnego, jak i biznesowego, co z kolei przełoży się na efekty gospodarcze.

Tabela 3: Specyficzne dla programu wskaźniki rezultatu (w podziale na cele szczegółowe) (w odniesieniu do EFRR i Funduszu Spójności)

Cel szczegółowy		1 - większa dostępność e-usług publicznych						
Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Kategoria regionu (w stosownych przypadkach)	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
210	Odsetek obywateli korzystających z e-administracji	%	Słabiej rozwinięte	27,00	2014	37,50	GUS/ badanie ewaluacyjne IZ RPO WSL	roczna

2.A.6 Przedsięwzięcie, które ma otrzymać wsparcie w ramach priorytetu inwestycyjnego (w podziale na priorytety inwestycyjne)

2.A.6.1 Opis typów i przykłady przedsięwzięć, które mają otrzymać wsparcie, oraz ich oczekiwany wkład w realizację celów szczegółowych oraz, w stosownych przypadkach, wskazanie głównych grup docelowych, poszczególnych terytoriów docelowych i typów beneficjentów

Priorytet inwestycyjny	2c - Wzmocnienie zastosowań TIK dla e-rządu, e-uczenia, e-włączenia społecznego, e-kultury oraz e-zdrowia
<p>Biorąc pod uwagę zidentyfikowany w diagnozie potencjał województwa śląskiego w zakresie SI, należy skoncentrować działania na dalszym rozwijaniu e-usług oraz cyfrowych zasobów publicznych dostępnych zarówno dla mieszkańców, jak i przedsiębiorstw.</p> <p>W ramach priorytetu inwestycyjnego 2c przewiduje się dofinansowanie projektów umożliwiających realizację zadań publicznych przy wykorzystaniu nowoczesnych technologii informacyjno-komunikacyjnych. Planuje się również wsparcie projektów ukierunkowanych na digitalizację zasobów i treści, będących w posiadaniu instytucji szczebla regionalnego i/lub lokalnego, jak również utworzenie nowych treści cyfrowych i/lub podniesienie jakości istniejących danych, stanowiących element zasobów publicznych, w celu ich udostępnienia drogą elektroniczną (w tym mobilną). Wszystkie planowane inwestycje muszą przyczynić się do wzrostu wykorzystania e-usług publicznych przez obywateli oraz przedsiębiorców.</p> <p>Priorytetowymi zadaniami w zakresie elektronicznej administracji są zapewnienie interoperacyjności publicznych systemów teleinformatycznych oraz udostępnienie jak najszerszego zakresu usług publicznych świadczonych elektronicznie, umożliwiających pełną interakcję z urzędem, czyli możliwość całkowitego załatwienia danej sprawy na odległość. Realizowane projekty z zakresu e-administracji powinny być zintegrowane z platformami ePUAP i PEUP (SEKAP) oraz zakładać kompatybilność z innymi systemami wyższego i niższego rzędu. Udostępniane w ramach projektów e-usługowych rejestry publiczne powinny współpracować z innymi rejestrami publicznymi.</p> <p>Priorytetowe wsparcie uzyskają usługi cyfrowe, w następujących obszarach:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ochrona zdrowia; • administracja publiczna; • informacja przestrzenna (zgodnie z dyrektywą INSPIRE); • wspieranie przedsiębiorczości i prowadzenie działalności gospodarczej;	

Priorytet inwestycyjny	2c - Wzmocnienie zastosowań TIK dla e-rządu, e-uczenia, e-włączenia społecznego, e-kultury oraz e-zdrowia
<ul style="list-style-type: none"> • digitalizacja zasobów nauki, kultury; • bezpieczeństwo publiczne; • jakość powietrza. <p>Wszystkie cyfrowe usługi publiczne będą musiały wykazywać najwyższą możliwą dojrzałość usług. Preferowane będą usługi na co najmniej 4 poziomie dojrzałości.</p> <p>Projekty z zakresu e-zdrowia związane będą z wdrożeniem e-usług publicznych. Dzięki realizacji powyższych projektów zwiększy się liczba usług cyfrowych dopasowanych do potrzeb mieszkańców województwa. Inwestycje z zakresu e-zdrowia realizowane w ramach RPO WSL będą uzupełnieniem/rozwinięciem krajowych oraz regionalnych platform medycznych i będą z nimi kompatybilne. Projekty zostaną przygotowane zgodnie z krajowymi przepisami prawa obowiązującymi w tej dziedzinie, a także będą zgodne tematycznie z pierwszym obszarem technologicznym: Technologie medyczne (ochrona zdrowia) oraz z czwartym obszarem technologicznym: Technologie informacyjne i telekomunikacyjne Programu Rozwoju Technologii Województwa Śląskiego na lata 2010-2020. Dzięki realizacji projektów z tego obszaru, skróceniu ulegnie czas oczekiwania na diagnozę lekarską i poprawi się dostęp lekarzy do wyników badań pacjenta, co z kolei przyczyni się do skrócenia czasu leczenia i szybszego powrotu do pracy. Projekty z zakresu administracji publicznej związane będą bezpośrednio z obsługą klientów urzędów i mogą dotyczyć m.in. podatków i opłat lokalnych, płatności wykonywanych na rzecz urzędu, obsługi wniosków i związanych z nimi decyzji wydawanych wg. kompetencji, obsługi wyborców, obsługi zamówień publicznych oraz innych spraw przyczyniających się do podniesienia jakości usług świadczonych na rzecz obywateli i przedsiębiorców. Dopuszcza się również inwestycję w regionalną platformę informującą i edukującą społeczeństwo w zakresie jakości powietrza oraz identyfikującą poziom zanieczyszczenia powietrza, jak również wskazującą wpływ aktualnego poziomu zanieczyszczeń na zdrowie i samopoczucie mieszkańców województwa wraz z prowadzeniem działań edukacyjnych oraz promowaniem zachowań przyczyniających się do poprawy jakości powietrza w regionie oraz w konkretnych gminach. Powyższa platforma przyczyniać się będzie do realizacji inicjatywy Komisji Europejskiej w zakresie transformacji regionów górniczych <i>Coal Regions in Transition</i>. Projekty z zakresu informacji przestrzennej związane będą z digitalizacją zasobów geodezyjnych i kartograficznych z regionu oraz z inwentaryzacją terenów przemysłowych, w tym pogórnich wraz z upublicznieniem zasobów. Projekty z powyższego zakresu pozwolą obywatelom oraz przedsiębiorcom na dostęp do usługi przeglądania, wyszukiwania, pobierania i przekształcania danych będących w zasobie geodezyjnym i kartograficznym. Projekty te pozwolą również na sprawne i skuteczne zarządzanie zasobami środowiska w województwie śląskim. Projekt dotyczący inwentaryzacji terenów przemysłowych przyczyniać się będzie do realizacji inicjatywy Komisji Europejskiej w zakresie transformacji regionów górniczych <i>Coal Regions in Transition</i>. Projekty z zakresu wspierania przedsiębiorczości ściśle związane będą z projektami z zakresu administracji publicznej i mają przyczynić się do skrócenia czasu załatwienia sprawy przez przedsiębiorcę, jak również</p>	

Priorytet inwestycyjny	2c - Wzmocnienie zastosowań TIK dla e-rządu, e-uczenia, e-włączenia społecznego, e-kultury oraz e-zdrowia
<p>dotyczyć mogą wsparcia przedsiębiorców przy nawiązywaniu współpracy pomiędzy sobą, pomiędzy nauką a biznesem oraz pomiędzy biznesem i administracją. Informacje sektora publicznego w coraz większym stopniu stanowią podstawę, na której różne podmioty mogą wytwarzać wartość dodaną, służą więc wspieraniu innowacyjności, rozwojowi gospodarczemu, zwiększeniu przejrzystości i efektywności administracji publicznej, wyrównaniu szans edukacyjnych i uczestnictwa w kulturze, zwiększeniu aktywności i zaangażowania obywateli w życie publiczne. Otwarte reguły dostępności informacji sektora publicznego zapewniają nie tylko maksymalizację zysków płynących z ich wykorzystania, lecz także wpływają na wzrost kapitału społecznego, intelektualnego i kulturowego. Dzięki zastosowaniu międzynarodowych standardów dostępności treści internetowych, działania w ramach PI 2c w sektorze publicznym ułatwią dostęp do e-usług publicznych i informacji sektora publicznego osobom z różnymi rodzajami niepełnosprawności. Wsparcie uzyskają również przedsięwzięcia przyczyniające się do poprawy bezpieczeństwa publicznego w regionie.</p> <p>Inwestowanie w sprzęt teleinformatyczny jest możliwe w uzasadnionych przypadkach jedynie, o ile warunkuje to realizację celów projektu, zaś przeprowadzona analiza wykazuje niewystarczające zasoby w administracji publicznej.</p> <p>Uproszczenie załatwiania spraw urzędowych dzięki wykorzystaniu Internetu, zebranie w jednym miejscu spraw należących do kompetencji różnych jednostek administracji publicznej, bogata oferta usług świadczonych drogą elektroniczną oraz rosnące możliwości tworzenia przez biznes usług dodanych w oparciu o informacje i usługi publiczne, wzmocnią zaufanie społeczne do administracji oraz kompleksowo przyczynią się do poprawy warunków prowadzenia działalności gospodarczej.</p> <p>E-administrację należy rozumieć, zgodnie z definicją KE, jako stosowanie technologii informatycznych w administracji publicznej, w powiązaniu ze zmianami organizacyjnymi i nowymi umiejętnościami służb publicznych, które poprawiają jakość świadczonych przez administrację usług. W tym kontekście działania w ramach PI 2c, są komplementarne do interwencji z EFS w ramach CT11.</p> <p>Wsparcie rozwoju e-usług publicznych nie będzie obejmowało inwestycji związanych z zapewnieniem dostępu do Internetu, w tym dla osób zagrożonych wykluczeniem cyfrowym. Budowa sieci dostępowych planowana jest z poziomu krajowego. W ramach priorytetu inwestycyjnego 2c nie będzie możliwości uzyskania wsparcia na projekty mające na celu podniesienie umiejętności obywateli w zakresie korzystania z technologii informacyjno-komunikacyjnej w postaci kursów i szkoleń. Tego typu wsparcie planowane jest ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego. W projektach o znaczeniu regionalnym dopuszcza się realizowanie warsztatów, seminariów, konferencji przyczyniających się do znacznego wzrostu wiedzy</p>	

w regionie na temat efektów projektu, jako element uzupełniający w projekcie.

W przypadku inwestycji dotyczących cyfryzacji e-usług publicznych przedsięwzięcia realizowane na poziomie krajowym stanowią rodzaj standardu (w oparciu m.in. o akty prawne regulujące kwestie interoperacyjności), umożliwiającego zachowanie zasady kompatybilności technologicznej i projektowej dla przedsięwzięć realizowanych na poziomie regionalnym. Ponadto wymagane będzie, aby wspierane projekty, co do zasady, zintegrowane były z właściwymi dziedzinowo platformami informatycznymi funkcjonującymi na szczeblu krajowym. Wyklucza się wsparcie projektów, które powielają cele i funkcje platform i systemów realizowanych na poziomie krajowym o ogólnokrajowej skali.

W ramach RPO WSL 2014-2020 wsparcie dla rozwoju TIK niezbędnych do realizacji przedsięwzięcia dopuszcza się również w ramach innych priorytetów inwestycyjnych.

Typy przedsięwzięć:

- Wsparcie rozwoju cyfrowych usług publicznych:
  - wsparcie rozwoju oraz zwiększenie dostępu obywateli i przedsiębiorców do cyfrowych usług publicznych,
  - wsparcie cyfryzacji, w tym digitalizacji zasobów kulturowych, naukowych, planistycznych, geodezyjnych i kartograficznych, a także zapewnienie powszechnego, otwartego dostępu w postaci cyfrowej do tych zasobów,
  - wsparcie rozwoju elektronicznej platformy informacyjno-edukacyjnej w zakresie zanieczyszczenia powietrza o znaczeniu regionalnym.

Cross-financing

EFRR i EFS mogą finansować, w komplementarny sposób oraz z zastrzeżeniem ograniczenia w wysokości do 10% unijnego finansowania w odniesieniu do każdej osi priorytetowej programu operacyjnego, część operacji, w przypadku której koszty kwalifikują się do wsparcia z drugiego funduszu w oparciu o zasady kwalifikowalności stosowane do tego funduszu, pod warunkiem że koszty te są konieczne do odpowiedniej realizacji operacji i są

Priorytet inwestycyjny	2c - Wzmocnienie zastosowań TIK dla e-rządu, e-uczenia, e-włączenia społecznego, e-kultury oraz e-zdrowia
<p>bezpośrednio z nią związane.</p> <p>Główni Beneficjenci, w szczególności:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Jednostki organizujące lub wykonujące zadania publiczne o charakterze lokalnym, ponadlokalnym lub regionalnym. 	

2.A.6.2 Kierunkowe zasady wyboru operacji

Priorytet inwestycyjny	2c - Wzmocnienie zastosowań TIK dla e-rządu, e-uczenia, e-włączenia społecznego, e-kultury oraz e-zdrowia
<p>W ramach priorytetu inwestycyjnego 2c przewidywany jest konkursowy oraz pozakonkursowy tryb wyboru projektów.</p> <p>Wybór konkursowego trybu uzasadniony jest skutecznością (największa szansa wyłonienia projektów o wysokim stopniu przygotowania do realizacji oraz ściśle realizujących cele priorytetu inwestycyjnego), jak również potencjałem wnioskodawców.</p> <p>Z uwagi na zintegrowany charakter projektów medycznych zaplanowanych do ujęcia w czterech osiach priorytetowych programu (tj. pierwszej, drugiej, dziewiątej i dziesiątej), część wsparcia w osi priorytetowej II zostanie wdrożona w trybie pozakonkursowym. Tryb ten planuje się w odniesieniu do działań mających na celu wykorzystanie nowoczesnych technologii teleinformatycznych dla polepszenia jakości i zwiększenia dostępu do kompleksowych elektronicznych usług zdrowotnych w regionie. Tryb pozakonkursowy planuje się w obszarze e-zdrowia w przypadku projektów o charakterze wysokospecjalistycznym i zintegrowanym o regionalnej skali oddziaływania. W przypadku projektów, które nie spełniają powyższych kryteriów przewiduje się ich realizację w trybie konkursowym. Warunkiem otrzymania wsparcia projektów w obszarze e-zdrowia, będzie pozytywna opinia Komitetu Sterującego ds. koordynacji interwencji EFSI w sektorze zdrowia. W celu wyboru projektów zapewniających osiągnięcie przypisanych dla działania 2c celów szczegółowych i rezultatów odpowiednia waga powinna zostać przypisana kryterium wyboru odnoszącemu się do efektywności projektu rozumianemu jako osiągnięcie w jak największym stopniu zakładanych efektów przy jak najniższym koszcie projektu. Projekty realizowane w procedurze pozakonkursowej w zakresie e-zdrowia wpłyną bezpośrednio na realizację celu szczegółowego PI 2c.</p>	

W ramach trybu pozakonkursowego realizowane będzie również przedsięwzięcie związane z powstaniem regionalnej platformy informującej o poziomie zanieczyszczenia powietrza. Wybór powyższego trybu wynika ze złej jakości środowiska, w tym zwłaszcza powietrza na Śląsku. Zgodnie z Indekssem Rozwoju Społecznego województwo śląskie, pod względem jakości środowiska, uplasowało się na ostatniej 272 pozycji tegoż rankingu. W związku z powyższym należy podjąć szereg działań w temacie poprawy jakości powietrza, w tym z wykorzystaniem technologii informacyjno-komunikacyjnych.

W przypadku projektów wskazanych w ramach inicjatywy Komisji Europejskiej w zakresie transformacji regionów górniczych *Coal Regions in Transition* Instytucja Zarządzająca RPO WSL może podjąć decyzję o realizacji projektów w tym PI w trybie pozakonkursowym. Wybór trybu pozakonkursowego wynika ze strategiczności przedsięwzięć, uzgodnionych w ramach ww. inicjatywy. Dodatkowo projekty wynikające z ww. inicjatywy wybierane w trybie konkursowym będą traktowane priorytetowo.

Projekty z zakresu usług cyfrowych powinny spełniać następujące warunki:

- interoperacyjność z obecnie istniejącymi/planowanymi projektami e-administracji (na podstawie informacji lub dokumentacji technicznej, która powinna być przekazana lub wymagana przez administrację centralną, gdzie wymagane),
- zgodność i kompatybilność z planowanymi projektami w ramach Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa 2014-2020. Instytucja Zarządzająca PO PC powinna mieć możliwość kształtowania kryteriów wyboru oraz powinna być zaangażowana w ocenę projektów, poprzez wsparcie technologiczne i strategiczne oraz opinię na temat komplementarności i spójności z planowanymi lub realizowanymi projektami,
- zapewnienie, że nie ma żadnych niejasności prawnych dotyczących planowanych e-usług, które mogłyby utrudnić realizację projektu (ze szczególnym uwzględnieniem projektów z zakresu e-zdrowia),
- przygotowanie analizy kosztów i korzyści projektów, w celu wyboru projektów o największym pozytywnym wpływie społeczno-gospodarczym na region.

Projekty polegające na dostosowaniu systemów informatycznych świadczeniodawców do wymiany z Systemem Informacji Medycznej będą weryfikowane pod kątem komplementarności oraz nie dublowania funkcjonalności przewidzianych w krajowych platformach (P1 i P2).

Priorytet inwestycyjny	2c - Wzmocnienie zastosowań TIK dla e-rządu, e-uczenia, e-włączenia społecznego, e-kultury oraz e-zdrowia
<p>Wybór projektów do dofinansowania będzie następował w wyniku oceny poszczególnych przedsięwzięć w oparciu o obiektywne kryteria zatwierdzone przez Komitet Monitorujący. Kryteria wyboru projektów będą służyły zapewnieniu efektywnej i prawidłowej realizacji celów określonych w osi priorytetowej. Kryteria będą precyzyjne, mierzalne i obiektywne. Kryteriom merytorycznym zostanie nadana odpowiednia punktacja oraz zostaną określone wagi punktowe.</p> <p>Dodatkowo, przy opracowywaniu kryteriów będą brane pod uwagę rekomendacje Zespołu ds. koordynacji, powołanego przez ministra właściwego ds. administracji i cyfryzacji w ramach Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa na lata 2014-2020.</p>	

2.A.6.3 Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych (w stosownych przypadkach)

Priorytet inwestycyjny	2c - Wzmocnienie zastosowań TIK dla e-rządu, e-uczenia, e-włączenia społecznego, e-kultury oraz e-zdrowia
<p>Zgodnie z przeprowadzoną na podstawie art. 37 rozporządzenia ogólnego analizą ex-ante instrumentów finansowych, w ramach PI nie przewiduje się zastosowania instrumentów finansowych. Jednocześnie na dalszym etapie wdrażania programu nie wyklucza się przeprowadzanie kolejnych analiz w uzasadnionych przypadkach.</p>	

2.A.6.4 Planowane wykorzystanie dużych projektów (w stosownych przypadkach)

Priorytet inwestycyjny	2c - Wzmocnienie zastosowań TIK dla e-rządu, e-uczenia, e-włączenia społecznego, e-kultury oraz e-zdrowia
<p>W ramach priorytetu inwestycyjnego 2c nie zidentyfikowano dużych projektów, których koszty kwalifikowane przekraczają 50 000 000 EUR.</p>	

2.A.6.5 Wskaźniki produktu w podziale na priorytety inwestycyjne oraz, w stosownych przypadkach, na kategorii regionów

Tabela 5: Wspólne i specyficzne dla programu wskaźniki produktu (według priorytetu inwestycyjnego, w podziale na kategorie regionów w odniesieniu do EFS oraz, w stosownych przypadkach, w odniesieniu do EFRR)

Priorytet inwestycyjny		2c - Wzmocnienie zastosowań TIK dla e-rządu, e-uczenia, e-włączenia społecznego, e-kultury oraz e-zdrowia							
Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu (w stosownych przypadkach)	Wartość docelowa (2023)			Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
					M	W	T		
211	Liczba wspartych podmiotów realizujących zadania publiczne przy wykorzystaniu TIK	sztuki	EFRR	Słabiej rozwinięte			107,00	LSI/SL2014	roczna
212	Liczba usług publicznych udostępnionych on-line o stopniu dojrzałości co najmniej 4 - transakcja	sztuki	EFRR	Słabiej rozwinięte			32,00	LSI/SL2014	roczna
213	Liczba zdigitalizowanych dokumentów zawierających informacje sektora publicznego	sztuki	EFRR	Słabiej rozwinięte			20 426,00	LSI/SL2014	roczna
214	Liczba uruchomionych platform cyfrowych w obszarze e-zdrowia o charakterze co najmniej ponadlokalnym	sztuki	EFRR	Słabiej rozwinięte			1,00	LSI/SL2014	roczna
215	Pojemność zdigitalizowanej informacji sektora publicznego	TB	EFRR	Słabiej rozwinięte			159,33	LSI/SL2014	roczna
216	Liczba uruchomionych platform cyfrowych informujących o zanieczyszczeniu powietrza o charakterze co najmniej ponadlokalnym	sztuki	EFRR	Słabiej rozwinięte			1,00	LSI/SL2014	roczna

2.A.7 Innowacje społeczne, współpraca ponadnarodowa i wkład w realizację celów tematycznych 1–7

Oś priorytetowa	II - CYFROWE ŚLĄSKIE
-----------------	----------------------

2.A.8 Ramy wykonania

Tabela 6: Ramy wykonania dla osi priorytetowej (w podziale na fundusz oraz, dla EFRR i EFS, kategorię regionu)

Oś priorytetowa		II - CYFROWE ŚLĄSKIE											
Nr identyfikacyjny	Rodzaj wskaźnika	Wskaźnik lub kluczowy etap wdrażania	Jednostka pomiaru, w stosownych przypadkach	Fundusz	Kategoria regionu	Cel pośredni na 2018 r.			Cel końcowy (2023)			Źródło danych	Wyjaśnienie adekwatności wskaźnika, w stosownych przypadkach
						M	W	T	M	W	T		
FIN	Finansowe	Całkowita kwota certyfikowanych wydatków kwalifikowalnych	EUR	EFRR	Słabiej rozwinięte			15 673 319			112 941 177,00	LSI/SL2014	
211	Produkt	Liczba wspartych podmiotów realizujących zadania publiczne przy wykorzystaniu TIK	sztuki	EFRR	Słabiej rozwinięte			27			107,00	LSI/SL2014	Powiązane z nim typy projektów odpowiadają za 100% alokacji osi priorytetowej

Dodatkowe informacje jakościowe na temat ustanowienia ram wykonania

2.A.9 Kategorie interwencji

Kategorie interwencji odpowiadające treści osi priorytetowej w oparciu o klasyfikację przyjętą przez Komisję oraz szacunkowy podział wsparcia Unii.

Tabele 7-11: Kategorie interwencji

Tabela 7: Wymiar 1 – Zakres interwencji

Oś priorytetowa		II - CYFROWE ŚLĄSKIE	
Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota €
ERDF	Słabiej rozwinięte	078. Usługi i aplikacje w zakresie e-administracji (w tym elektronicznych zamówień publicznych, informatycznych środków wsparcia reformy administracji publicznej, bezpieczeństwa cybernetycznego, środków na rzecz zaufania i ochrony prywatności, e-sprawiedliwości i demokracji elektronicznej)	33 743 097,00
ERDF	Słabiej rozwinięte	079. Dostęp do informacji sektora publicznego (w tym otwartych danych w zakresie e-kultury, bibliotek cyfrowych, zasobów cyfrowych i turystyki elektronicznej)	16 366 903,00
ERDF	Słabiej rozwinięte	081. Rozwiązania informatyczne na rzecz aktywnego i zdrowego starzenia się oraz usługi i aplikacje w zakresie e-zdrowia (w tym e-opieka i nowoczesne technologie w służbie osobom starszym)	39 434 000,00
ERDF	Słabiej rozwinięte	101. Finansowanie krzyżowe w ramach EFRR (wsparcie dla przedsięwzięć typowych dla EFS, koniecznych dla zadowalającego wdrożenia części przedsięwzięć związanej bezpośrednio z EFRR)	6 456 000,00

Tabela 8: Wymiar 2 – Forma finansowania

Oś priorytetowa		II - CYFROWE ŚLĄSKIE	
Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota €
ERDF	Słabiej rozwinięte	01. Dotacja bezzwrotna	96 000 000,00

Tabela 9: Wymiar 3 – Typ obszaru

Oś priorytetowa		II - CYFROWE ŚLĄSKIE	
Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota €
ERDF	Słabiej rozwinięte	01. Duże obszary miejskie (o ludności >50 000 i dużej gęstości zaludnienia)	57 600 000,00
ERDF	Słabiej rozwinięte	02. Małe obszary miejskie (o ludności >5 000 i średniej gęstości zaludnienia)	32 640 000,00
ERDF	Słabiej rozwinięte	03. Obszary wiejskie (o małej gęstości zaludnienia)	5 760 000,00

Tabela 10: Wymiar 4 – Terytorialne mechanizmy wdrażania

Oś priorytetowa		II - CYFROWE ŚLĄSKIE	
Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota €
ERDF	Słabiej rozwinięte	07. Nie dotyczy	96 000 000,00

Tabela 11: Wymiar 6 – dodatkowy temat EFS (Wyłącznie EFS i inicjatywa na rzecz zatrudnienia ludzi młodych)

Oś priorytetowa		II - CYFROWE ŚLĄSKIE	
Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota €

2.A.10 Krótki opis planowanego wykorzystania pomocy technicznej, w tym, w razie potrzeby, przedsięwzięć mających na celu wzmocnienie zdolności administracyjnych instytucji zaangażowanych w zarządzanie i kontrolę programów i beneficjentów. (w stosownych przypadkach) (w podziale na osie priorytetowe)

Oś priorytetowa:		II - CYFROWE ŚLĄSKIE	

2.A.1 Oś priorytetowa

Nr identyfikacyjny osi priorytetowej	III
Nazwa osi priorytetowej:	KONKURENCYJNOŚĆ MŚP

- Całość osi priorytetowej zostanie zrealizowana wyłącznie przy wykorzystaniu instrumentów finansowych
- Całość osi priorytetowej zostanie zrealizowana wyłącznie przy wykorzystaniu instrumentów finansowych utworzonych na poziomie Unii
- Całość osi priorytetowej zostanie zrealizowana przy zastosowaniu formuły rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność
- W odniesieniu do EFS: całość osi priorytetowej jest poświęcona innowacjom społecznym, współpracy transnarodowej lub obydwu tym obszarom
- For the ERDF: The entire priority axis is dedicated to operations aimed at reconstruction in response to major or regional natural disasters
- For the ERDF: The entire priority axis is dedicated to SME (Article 39)

2.A.2 Uzasadnienie utworzenia osi priorytetowej obejmującej więcej niż jedną kategorię regionu, więcej niż jeden cel tematyczny lub więcej niż jeden fundusz (w stosownych przypadkach)

2.A.3 Fundusz, kategoria regionu i podstawa dla kalkulacji wsparcia Unii

Fundusz	Kategoria regionu	Podstawa kalkulacji (wydatki kwalifikowalne ogółem lub publiczne wydatki kwalifikowalne)	Kategoria regionu dla regionów najbardziej oddalonych i północnych słabo zaludnionych regionów (w stosownych przypadkach)
ERDF	Słabiej rozwinięte	Ogółem	

2.A.4 Priorytet inwestycyjny

Nr identyfikacyjny osi priorytetowej	3a
Nazwa osi priorytetowej	Promowanie przedsiębiorczości, w szczególności poprzez ułatwianie gospodarczego wykorzystywania nowych pomysłów oraz sprzyjanie tworzeniu nowych firm, w tym również przez inkubatory przedsiębiorczości

2.A.5 Cele szczegółowe odpowiadające priorytetowi inwestycyjnemu i oczekiwane rezultaty

Numer identyfikacyjny celu szczegółowego	1
Nazwa celu szczegółowego	Ulepszone warunki do rozwoju MŚP
Rezultaty, które państwo członkowskie zamierza osiągnąć	Cel szczegółowy priorytetu inwestycyjnego 3a jest spójny z celami głównymi i szczegółowym <i>Umowy Partnerstwa</i> , którymi są odpowiednio <i>zwiększenie konkurencyjności gospodarki oraz wzrost konkurencyjności przedsiębiorstw</i> w tym

przy wsparciu Unii	<p>priorytet <i>rozwój efektywnego otoczenia inwestycyjnego, infrastrukturalnego, finansowego, doradczego i szkoleniowego.</i></p> <p>Realizacja PI 3a przyczyni się do powstania nowych inwestycji zlokalizowanych w regionie. Działania planowane w powyższym PI docelowo wpłyną na wzrost rozwoju przedsiębiorczości w regionie poprzez wzrost atrakcyjności inwestycyjnej regionu, tym samym przyczyniając się do powstawania nowych i rozwijania istniejących przedsiębiorstw. Działania planowane w powyższym PI docelowo wpłyną na wzrost rozwoju przedsiębiorczości w regionie poprzez wzrost atrakcyjności inwestycyjnej regionu, tym samym przyczyniając się do powstawania nowych i rozwijania istniejących przedsiębiorstw.</p>
---------------------------	---

Tabela 3: Specyficzne dla programu wskaźniki rezultatu (w podziale na cele szczegółowe) (w odniesieniu do EFRR i Funduszu Spójności)

Cel szczegółowy		1 - Ulepszone warunki do rozwoju MŚP						
Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Kategoria regionu (w stosownych przypadkach)	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
310	Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach w stosunku do PKB	%	Słabiej rozwinięte	8,80	2011	10,91	GUS	roczna

2.A.6 Przedsięwzięcie, które ma otrzymać wsparcie w ramach priorytetu inwestycyjnego (w podziale na priorytety inwestycyjne)

2.A.6.1 Opis typów i przykłady przedsięwzięć, które mają otrzymać wsparcie, oraz ich oczekiwany wkład w realizację celów szczegółowych oraz, w stosownych przypadkach, wskazanie głównych grup docelowych, poszczególnych terytoriów docelowych i typów beneficjentów

Priorytet inwestycyjny	3a - Promowanie przedsiębiorczości, w szczególności poprzez ułatwianie gospodarczego wykorzystywania nowych pomysłów oraz sprzyjanie tworzeniu nowych firm, w tym również przez inkubatory przedsiębiorczości
<p>Zgodnie z informacjami zamieszczonymi w diagnozie na terenie województwa obserwuje się jeden z najwyższych w kraju wskaźników degradacji powierzchni. W związku z czym należy wspierać projekty przyczyniające się do ponownego wykorzystania tego typu terenów pod inwestycje wzmacniając w ten sposób przedsiębiorczość w regionie.</p> <p>W ramach priorytetu inwestycyjnego 3a dofinansowanie uzyskują projekty przyczyniające się do ponownego wykorzystania na cele gospodarcze terenów typu <i>brownfield</i>[1]. Możliwe działania w tym zakresie będą polegały na kompleksowym przygotowaniu terenów pod inwestycje (w tym rekultywacja z zastrzeżeniem, iż powyższe koszty nie mogą stanowić wiodącego zakresu przedsięwzięcia) wraz z możliwością ich promocji.</p> <p>Preferencje uzyskują projekty realizowane na terenach zlokalizowanych w pobliżu inwestycji transportowych (autostrady, drogi szybkiego ruchu, linie kolejowe), terenach zdegradowanych, wymagających rewitalizacji, w związku ze zintensyfikowanym i udokumentowanym zapotrzebowaniem firm poszukujących lokalizacji dla prowadzenia działalności. Projekty mające na celu przygotowanie terenów inwestycyjnych są realizowane pod warunkiem nie powielania dostępnej infrastruktury, chyba, że limit dostępnej powierzchni został wyczerpany. W ramach projektów dotyczących kompleksowego przygotowania terenu inwestycyjnego wydatki na wewnętrzną infrastrukturę komunikacyjną należy traktować jako uzupełniający element projektu a tym samym mogą stanowić jedynie mniejszą część budżetu projektu. Projekty te uwarunkowane będą zapewnieniem właściwego dostępu do terenów inwestycyjnych finansowanych ze środków własnych beneficjenta lub w ramach projektu komplementarnego ze środków EFSI.</p> <p>Zadania realizowane w ramach OP III zgodne z RIS WSL 2013-2020 oraz inteligentnymi specjalizacjami wyłonionymi w procesie PPO uzyskują preferencje w procesie wyboru projektów.</p> <p>W ramach priorytetu inwestycyjnego 3a dopuszcza się również inwestycje w infrastrukturę TIK niezbędną do kompleksowego uzbrojenia terenu inwestycyjnego. Dopuszczone zostaną inwestycje w TIK polegające na wyposażeniu w sieć teleinformatyczną wyłącznie na terenie realizowanej</p>	

Priorytet inwestycyjny	3a - Promowanie przedsiębiorczości, w szczególności poprzez ułatwianie gospodarczego wykorzystywania nowych pomysłów oraz sprzyjanie tworzeniu nowych firm, w tym również przez inkubatory przedsiębiorczości
<p>inwestycji.</p> <p>Powyższe przedsięwzięcia realizowane będą na obszarze całego województwa.</p> <p>Typy przedsięwzięć</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tworzenie terenów inwestycyjnych na obszarach typu brownfield: <ul style="list-style-type: none"> ○ przygotowanie terenów inwestycyjnych typu brownfield (w tym kompleksowe uzbrojenie terenu) w celu nadania im nowych funkcji gospodarczych wraz z możliwością ich promocji. <p>Cross-financing</p> <p>Nie planuje się zastosowania mechanizmu cross-financingu.</p> <p>Główni Beneficjenci, w szczególności:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia; • Jednostki sektora finansów publicznych; • Związek Metropolitalny; • Podmioty, w których większość udziałów lub akcji posiadają jednostki samorządu terytorialnego lub ich związki i stowarzyszenia; • Organizacje pozarządowe. 	

Priorytet inwestycyjny	3a - Promowanie przedsiębiorczości, w szczególności poprzez ułatwianie gospodarczego wykorzystywania nowych pomysłów oraz sprzyjanie tworzeniu nowych firm, w tym również przez inkubatory przedsiębiorczości
<p>Grupy docelowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa. <p>[1] Obszary typu brownfield obejmują obszary przemysłowe, popegeerowskie, powojkowe, pokolejowe.</p>	

2.A.6.2 Kierunkowe zasady wyboru operacji

Priorytet inwestycyjny	3a - Promowanie przedsiębiorczości, w szczególności poprzez ułatwianie gospodarczego wykorzystywania nowych pomysłów oraz sprzyjanie tworzeniu nowych firm, w tym również przez inkubatory przedsiębiorczości
<p>W ramach planowanych naborów, dotyczących tworzenia terenów inwestycyjnych, wybierane będą przedsięwzięcia przyczyniające się do poprawy potencjału inwestycyjnego regionu i wpływające na wzrost miejsc pracy w województwie.</p> <p>Rezultatem bezpośrednim projektów dotyczących wsparcia terenów inwestycyjnych będzie liczba małych i średnich przedsiębiorstw zlokalizowanych we wspartej infrastrukturze oraz liczba miejsc pracy utworzonych w tych MŚP. Wsparcie z RPO WSL 2014-2020 przyznane na realizację projektu dotyczącego terenów inwestycyjnych podlega proporcjonalnemu zmniejszeniu w przypadku, gdy teren objęty projektem nie zostanie w pełni wykorzystany przez MŚP w określonym terminie, nie później jednak niż na moment złożenia dokumentów zamknięcia Programu.</p> <p>Przed udzieleniem wsparcia terenom inwestycyjnym, IZ RPO WSL 2014-2020 będzie dokonywała oceny projektów, w celu weryfikacji osiągnięcia pełnego wykorzystania dostępnych powierzchni terenów inwestycyjnych, wspartych ze środków RPO WSL 2007-2013.</p> <p>Ulokowanie dużego przedsiębiorcy na przygotowanych terenach inwestycyjnych będzie skutkowało, zgodnie z zasadą proporcjonalności, odpowiednim zwrotem środków pomocowych na koniec okresu trwałości projektu.</p>	

Priorytet inwestycyjny	3a - Promowanie przedsiębiorczości, w szczególności poprzez ułatwianie gospodarczego wykorzystywania nowych pomysłów oraz sprzyjanie tworzeniu nowych firm, w tym również przez inkubatory przedsiębiorczości
<p>W przypadku projektów wskazanych w ramach inicjatywy Komisji Europejskiej w zakresie transformacji regionów górniczych <i>Coal Regions in Transition</i> Instytucja Zarządzająca RPO WSL może podjąć decyzję o realizacji projektów w tym PI w trybie pozakonkursowym. Wybór trybu pozakonkursowego wynika ze strategiczności przedsięwzięć, uzgodnionych w ramach ww. inicjatywy. Dodatkowo projekty wynikające z ww. inicjatywy wybierane w trybie konkursowym będą traktowane priorytetowo</p> <p>Wybór projektów do dofinansowania będzie następował w wyniku oceny poszczególnych przedsięwzięć w oparciu o obiektywne kryteria zatwierdzone przez Komitet Monitorujący. Kryteria wyboru projektów będą służyły zapewnieniu efektywnej i prawidłowej realizacji celów określonych w osi priorytetowej. Kryteria będą precyzyjne, mierzalne i obiektywne. Kryteriom merytorycznym zostanie nadana odpowiednia punktacja oraz zostaną określone wagi punktowe.</p> <p>W celu zwiększenia efektywności i komplementarności wsparcia w zakresie zagospodarowania obszarów zdegradowanych interwencja planowana jest do realizacji w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych/Regionalnych Inwestycji Terytorialnych. Zastosowanie ZIT/RIT pozwoli na dostosowanie interwencji do specyficznych potencjałów i deficytów poszczególnych terytoriów. Wsparcie zostanie skierowane na przedsięwzięcia wynikające ze Strategii ZIT/RIT.</p> <p>Szczegółowe zasady realizacji ZIT/RIT znajdują się w rozdziale 4. Zintegrowane Podejście Terytorialne.</p>	

2.A.6.3 Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych (w stosownych przypadkach)

Priorytet inwestycyjny	3a - Promowanie przedsiębiorczości, w szczególności poprzez ułatwianie gospodarczego wykorzystywania nowych pomysłów oraz sprzyjanie tworzeniu nowych firm, w tym również przez inkubatory przedsiębiorczości
<p>Zgodnie z przeprowadzoną na podstawie art. 37 rozporządzenia ogólnego analizą ex-ante instrumentów finansowych, w ramach PI nie przewiduje się zastosowania instrumentów finansowych. Jednocześnie na dalszym etapie wdrażania programu nie wyklucza się przeprowadzanie kolejnych analiz w uzasadnionych przypadkach.</p>	

2.A.6.4 Planowane wykorzystanie dużych projektów (w stosownych przypadkach)

Priorytet inwestycyjny	3a - Promowanie przedsiębiorczości, w szczególności poprzez ułatwianie gospodarczego wykorzystywania nowych pomysłów oraz sprzyjanie tworzeniu nowych firm, w tym również przez inkubatory przedsiębiorczości
W ramach priorytetu inwestycyjnego 3a nie zidentyfikowano dużych projektów, których koszty kwalifikowane przekraczają 50 000 000 EUR.	

2.A.6.5 Wskaźniki produktu w podziale na priorytety inwestycyjne oraz, w stosownych przypadkach, na kategorii regionów

Tabela 5: Wspólne i specyficzne dla programu wskaźniki produktu (według priorytetu inwestycyjnego, w podziale na kategorie regionów w odniesieniu do EFS oraz, w stosownych przypadkach, w odniesieniu do EFRR)

Priorytet inwestycyjny		3a - Promowanie przedsiębiorczości, w szczególności poprzez ułatwianie gospodarczego wykorzystywania nowych pomysłów oraz sprzyjanie tworzeniu nowych firm, w tym również przez inkubatory przedsiębiorczości							
Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu (w stosownych przypadkach)	Wartość docelowa (2023)			Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
					M	W	T		
321	Powierzchnia przygotowanych terenów inwestycyjnych	ha	EFRR	Słabiej rozwinięte			33,00	LSI/KSI	roczna
322	Liczba inwestycji zlokalizowanych na przygotowanych terenach inwestycyjnych	sztuki	EFRR	Słabiej rozwinięte			6,00	LSI/SL2014	roczna

2.A.4 Priorytet inwestycyjny

Nr identyfikacyjny osi priorytetowej	3b
Nazwa osi priorytetowej	Opracowywanie i wdrażanie nowych modeli biznesowych dla MŚP, w szczególności w celu umiędzynarodowienia

2.A.5 Cele szczegółowe odpowiadające priorytetowi inwestycyjnemu i oczekiwane rezultaty

Numer identyfikacyjny celu szczegółowego	1
Nazwa celu szczegółowego	Zwiększony poziom handlu zagranicznego sektora MŚP
Rezultaty, które państwo członkowskie zamierza osiągnąć przy wsparciu Unii	Cel szczegółowy priorytetu inwestycyjnego 3b jest spójny z celami głównymi i szczegółowym <i>Umowy Partnerstwa</i> , którymi są odpowiednio <i>zwiększenie konkurencyjności gospodarki</i> oraz <i>wzrost konkurencyjności przedsiębiorstw</i> w tym priorytet <i>dywersyfikacja działalności i nowe modele biznesowe poprzez wzrost internacjonalizacji przedsiębiorstw, w szczególności wzrost eksportu towarów i usług</i> oraz <i>wzrost liczby inwestycji zagranicznych</i> .

	<p>Realizacja PI 3b przyczyni się do wzrostu eksportu śląskich przedsiębiorstw. Działania planowane w powyższym PI docelowo wpłyną na wzrost handlu zagranicznego oraz na wzrost inwestycji zagranicznych poprzez promocję śląskich przedsiębiorstw oraz regionu na arenie międzynarodowej.</p>
--	---

Tabela 3: Specyficzne dla programu wskaźniki rezultatu (w podziale na cele szczegółowe) (w odniesieniu do EFRR i Funduszu Spójności)

Cel szczegółowy		1 - Zwiększony poziom handlu zagranicznego sektora MŚP						
Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Kategoria regionu (w stosownych przypadkach)	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
350	Wartość eksportu w regionie	mln PLN	Słabiej rozwinięte	96 249,00	2015	130 807,00	Krajowa Administracja Skarbowa	roczna

2.A.6 Przedsięwzięcie, które ma otrzymać wsparcie w ramach priorytetu inwestycyjnego (w podziale na priorytety inwestycyjne)

2.A.6.1 Opis typów i przykłady przedsięwzięć, które mają otrzymać wsparcie, oraz ich oczekiwany wkład w realizację celów szczegółowych oraz, w stosownych przypadkach, wskazanie głównych grup docelowych, poszczególnych terytoriów docelowych i typów beneficjentów

Priorytet inwestycyjny	3b - Opracowywanie i wdrażanie nowych modeli biznesowych dla MŚP, w szczególności w celu umiędzynarodowienia
<p>Zgodnie z informacjami zamieszczonymi w diagnozie wartość eksportu z województwa śląskiego wynosi ponad 8% wartości eksportu Polski, co stanowi o sile i potencjale przedsiębiorstw działających w regionie. Niemniej jednak należy dążyć do wzrostu ekspansji międzynarodowej przedsiębiorstw działających w regionie, zarówno poprzez działania bezpośrednio skierowane do MŚP, jak i poprzez wspomaganie rozwoju społeczno-gospodarczego województwa realizowane przez Samorząd Województwa Śląskiego.</p> <p>W ramach priorytetu inwestycyjnego 3b wsparcie uzyskują przedsięwzięcia związane z promocją oferty gospodarczej regionu (w wymiarze zarówno krajowym, jak i zagranicznym), promocji innowacyjności, a także przedsięwzięcia związane ze wsparciem śląskich MŚP w ekspansji na rynki zewnętrzne. W ramach planowanego wsparcia organizowane będą m.in. zagraniczne misje gospodarcze dla śląskich przedsiębiorców, wystawy, targi oraz inne wydarzenia poświęcone wymianie gospodarczej. Wspierana będzie współorganizacja/organizacja kongresów/forów gospodarczych o krajowym i międzynarodowym zasięgu, jak również aktualizacja bazy ofert inwestycyjnych oraz strony www, działania medialne, w tym kampanie promocyjne, wsparcie przedsiębiorstw nastawionych na rozpoczęcie/wzrost eksportu, w tym nawiązywanie kontaktów z partnerami zagranicznymi, wykonanie pogłębionych analizy wybranych rynków zagranicznych oraz monitoring trendów w gospodarce krajowej i światowej.</p> <p>W ramach powyższego priorytetu inwestycyjnego wsparcie zostanie skierowane również na promocję ekspansji i opracowywania nowych modeli biznesowych wśród MŚP działających w regionie. Planuje się również opracowanie ramowych modeli biznesowych działalności międzynarodowej śląskich przedsiębiorstw wraz z ich przetestowaniem przez MŚP. Powyższe przedsięwzięcie przyczyni się do wzrostu gospodarczego regionu oraz jego promocji poprzez wzmocnienie i rozwój procesów internacjonalizacji przedsiębiorstw sektora MŚP.</p> <p>W ramach priorytetu inwestycyjnego 3b realizowane będzie również bezpośrednie wsparcie dla śląskich MŚP na rzecz zwiększania ich aktywności międzynarodowej oraz zdobywania nowych rynków zbytu poprzez udział w charakterze wystawcy w imprezach targowo-wystawienniczych zorientowanych na rynki zagraniczne (w tym również organizowanych w kraju).</p>	

Wszystkie działania MŚP wspierane w zakresie umiędzynaradawiania działalności muszą wynikać z posiadanych przez wnioskodawcę strategii/planu działalności międzynarodowej przedsiębiorstwa.

Wsparcie inwestycji rozwojowych związanych ze zwiększeniem międzynarodowej ekspansji śląskich przedsiębiorstw – internacjonalizacja MŚP, przyczyni się do wzrostu eksportu towarów i usług.

Dopuszcza się również wsparcie internacjonalizacji kilku/grupy MŚP w ramach jednego przedsięwzięcia realizowanego przez Instytucję Otoczenia Biznesu/Samorząd Województwa Śląskiego.

Realizacja kompleksowych i skoordynowanych działań związanych z promocją gospodarczą oparta będzie o wypracowaną wspólnie z partnerami gospodarczymi spójną polityką inwestycyjną regionu. Będzie to sprzyjało wzrostowi liczby bezpośrednich inwestycji zagranicznych, które staną się elementem podnoszącym poziom polskiej oraz regionalnej gospodarki poprzez tworzenie łańcuchów wartości z realnym udziałem regionalnych przedsiębiorstw.

Zadania realizowane w ramach OP III zgodne z RIS WSL 2013-2020 oraz inteligentnymi specjalizacjami wyłonionymi w procesie PPO uzyskują preferencje w procesie wyboru projektów.

Typy przedsięwzięć

- Promocja gospodarcza regionu
  - Międzynarodowe pozycjonowanie gospodarki regionalnej
- Promocja działalności eksportowej wśród MŚP
  - Opracowanie regionalnych modeli biznesowych wraz z ich testowaniem
- Internacjonalizacja MŚP

Priorytet inwestycyjny	3b - Opracowywanie i wdrażanie nowych modeli biznesowych dla MŚP, w szczególności w celu umiędzynarodowienia
<p>○ Realizacja strategii internacjonalizacji MŚP</p> <p>Cross-financing</p> <p>Nie dotyczy</p> <p>Główni Beneficjenci, w szczególności:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa; • Stowarzyszenie lub Fundacja, w których członkiem jest Samorząd Województwa; • Instytucje Otoczenia Biznesu; • Uczelnie publiczne; • Samorząd Województwa Śląskiego; • Związek Metropolitalny. <p>Grupy docelowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa; 	

2.A.6.2 Kierunkowe zasady wyboru operacji

Priorytet inwestycyjny	3b - Opracowywanie i wdrażanie nowych modeli biznesowych dla MŚP, w szczególności w celu umiędzynarodowienia
W ramach priorytetu inwestycyjnego 3b planuje się realizację projektów w ramach trybu pozakonkursowego oraz trybu konkursowego.	

Priorytet inwestycyjny	3b - Opracowywanie i wdrażanie nowych modeli biznesowych dla MŚP, w szczególności w celu umiędzynarodowienia
<p>Wybór konkursowego trybu dla przedsięwzięcia polegającego na internacjonalizacji MŚP, uzasadniony jest typem beneficjenta (podmioty prywatne), skutecznością (największa szansa wyłonienia projektów o wysokim stopniu przygotowania do realizacji oraz ściśle realizujących cele priorytetu inwestycyjnego), jak również potencjałem wnioskodawców.</p> <p>Wsparcie będzie przyznane mikro, małym i średnim przedsiębiorstwom na działania służące realizacji wybranych etapów wcześniej przygotowanej strategii/planu internacjonalizacji działalności biznesowej (ekspansja na rynki zagraniczne). Strategia/plan musi zawierać analizę i uzasadnienie wyboru rynków docelowych działalności eksportowej firmy.</p> <p>Wybór pozakonkursowego trybu dla promocji gospodarczej regionu oraz promocji działalności eksportowej w regionie realizowane będzie przez Samorząd Województwa Śląskiego (jako beneficjenta bądź też partnera w projekcie) lub stowarzyszenie/Fundację w którym Samorząd Województwa jest członkiem i stanowi to zadanie własne samorządu wskazane w ustawie o samorządzie województwa z dnia 5 czerwca 1998 r. Powyższe przedsięwzięcia będą stanowić poszerzenie oraz kontynuację działalności Śląskiego Centrum Obsługi Inwestora i Eksportera. Przedsięwzięcia skupione będą na międzynarodowej promocji marki województwa śląskiego jako regionu silnego gospodarczo oraz wsparcie MŚP przyczyniające się do wzrostu eksportu.</p> <p>Wsparcie projektu w trybie pozakonkursowym realizowane będzie z wykorzystaniem dotacji bezzwrotnej.</p> <p>Wybór projektów do dofinansowania będzie następował w wyniku oceny poszczególnych przedsięwzięć w oparciu o obiektywne kryteria zatwierdzone przez Komitet Monitorujący. Kryteria wyboru projektów będą służyły zapewnieniu efektywnej i prawidłowej realizacji celów określonych w osi priorytetowej. Kryteria będą precyzyjne, mierzalne i obiektywne. Kryteriom merytorycznym zostanie nadana odpowiednia punktacja.</p>	

2.A.6.3 Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych (w stosownych przypadkach)

Priorytet inwestycyjny	3b - Opracowywanie i wdrażanie nowych modeli biznesowych dla MŚP, w szczególności w celu umiędzynarodowienia
Zgodnie z przeprowadzoną na podstawie art. 37 rozporządzenia ogólnego analizą ex-ante instrumentów finansowych, w ramach PI nie przewiduje się	

Priorytet inwestycyjny	3b - Opracowywanie i wdrażanie nowych modeli biznesowych dla MŚP, w szczególności w celu umiędzynarodowienia
zastosowania instrumentów finansowych. Jednocześnie na dalszym etapie wdrażania programu nie wyklucza się przeprowadzanie kolejnych analiz w uzasadnionych przypadkach	

2.A.6.4 Planowane wykorzystanie dużych projektów (w stosownych przypadkach)

Priorytet inwestycyjny	3b - Opracowywanie i wdrażanie nowych modeli biznesowych dla MŚP, w szczególności w celu umiędzynarodowienia
W ramach priorytetu inwestycyjnego 3b nie zidentyfikowano dużych projektów, których koszty kwalifikowane przekraczają 50 000 000 EUR.	

2.A.6.5 Wskaźniki produktu w podziale na priorytety inwestycyjne oraz, w stosownych przypadkach, na kategorie regionów

Tabela 5: Wspólne i specyficzne dla programu wskaźniki produktu (według priorytetu inwestycyjnego, w podziale na kategorie regionów w odniesieniu do EFS oraz, w stosownych przypadkach, w odniesieniu do EFRR)

Priorytet inwestycyjny		3b - Opracowywanie i wdrażanie nowych modeli biznesowych dla MŚP, w szczególności w celu umiędzynarodowienia							
Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu (w stosownych przypadkach)	Wartość docelowa (2023)			Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
					M	W	T		
CO01	Inwestycje produkcyjne: liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie	Przedsiębiorstwa	EFRR	Słabiej rozwinięte			353,00	LSI/SL2014	roczna
CO02	Inwestycje produkcyjne: liczba przedsiębiorstw otrzymujących dotacje	Przedsiębiorstwa	EFRR	Słabiej rozwinięte			85,00	LSI/SL2014	roczna
CO04	Inwestycje produkcyjne: liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie niefinansowe	Przedsiębiorstwa	EFRR	Słabiej rozwinięte			268,00	LSI/SL2014	roczna
351	Liczba wspartych przedsięwzięć informacyjno-promocyjnych o charakterze międzynarodowym	sztuki	EFRR	Słabiej rozwinięte			52,00	LSI/SL2014	roczna

2.A.4 Priorytet inwestycyjny

Nr identyfikacyjny osi priorytetowej	3c
Nazwa osi priorytetowej	Wspieranie tworzenia i poszerzania zaawansowanych zdolności w zakresie rozwoju produktów i usług

2.A.5 Cele szczegółowe odpowiadające priorytetowi inwestycyjnemu i oczekiwane rezultaty

Numer identyfikacyjny celu szczegółowego	1
Nazwa celu szczegółowego	Zwiększone zastosowanie innowacji w MŚP
Rezultaty, które państwo członkowskie zamierza osiągnąć przy wsparciu Unii	<p>Cel szczegółowy priorytetu inwestycyjnego 3c jest spójny z celami głównymi i szczegółowym <i>Umowy Partnerstwa</i>, którymi są odpowiednio <i>zwiększenie konkurencyjności gospodarki oraz wzrost konkurencyjności przedsiębiorstw</i> w tym w priorytet <i>zwiększenie inwestycji rozwojowych przedsiębiorstw</i> w tym uzupełniająco <i>rozwój efektywnego otoczenia inwestycyjnego, infrastrukturalnego, finansowego, doradczego i szkoleniowego</i> oraz <i>dywersyfikacja działalności i nowe modele biznesowe</i>.</p> <p>Planowane w ramach PI 3c działania przyczynią się do wzrostu konkurencyjności MŚP. Dzięki realizacji działania związanego z wdrażaniem innowacji w MŚP wprowadzone na rynek krajowy i zagraniczny zostaną nowe produkty i usługi przyczyniające się do rozwoju przedsiębiorstwa. Powyższe działanie pozwoli również zwiększyć PKB regionu. Wsparcie ukierunkowane również będzie na działania związane z inwestycjami MŚP w TIK, wprowadzone zostaną nowe lub zoptymalizowane procesy biznesowe. Działanie dotyczące rozwoju MŚP przy udziale instrumentów finansowych pozwoli na wzrost konkurencyjności przedsiębiorstw, poprawę pozycji rynkowej i wzrost obrotów firm ubiegających się o powyższe wsparcie.</p>

Tabela 3: Specyficzne dla programu wskaźniki rezultatu (w podziale na cele szczegółowe) (w odniesieniu do EFRR i Funduszu Spójności)

Cel szczegółowy		1 - Zwiększone zastosowanie innowacji w MŚP						
Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Kategoria regionu (w stosownych przypadkach)	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
330	Średni udział przedsiębiorstw innowacyjnych w ogólnej liczbie przedsiębiorstw przemysłowych i z sektora usług	%	Słabiej rozwinięte	14,00	2012	17,35	GUS	roczna

2.A.6 Przedsięwzięcie, które ma otrzymać wsparcie w ramach priorytetu inwestycyjnego (w podziale na priorytety inwestycyjne)

2.A.6.1 Opis typów i przykłady przedsięwzięć, które mają otrzymać wsparcie, oraz ich oczekiwany wkład w realizację celów szczegółowych oraz, w stosownych przypadkach, wskazanie głównych grup docelowych, poszczególnych terytoriów docelowych i typów beneficjentów

Priorytet inwestycyjny	3c - Wspieranie tworzenia i poszerzania zaawansowanych zdolności w zakresie rozwoju produktów i usług
<p>Zgodnie z wskazanym w diagnozie poziomem przedsiębiorczości oraz potencjałami w zakresie wdrażania innowacji należy wspierać działania przyczyniające się do podnoszenia poziomu konkurencyjności i innowacyjności MŚP. W diagnozie wskazano również na dobrze rozwinięte inicjatywy służące kooperacji w związku z czym należy wspierać wspólne sieciowe przedsięwzięcia przyczyniające się do rozwoju MŚP.</p> <p>Zadania realizowane w ramach OP III zgodne z RIS WSL 2013-2020 oraz inteligentnymi specjalizacjami wyłonionymi w procesie PPO uzyskują preferencje w procesie wyboru projektów.</p> <p>W ramach priorytetu inwestycyjnego 3c realizowane będą działania przyczyniające się do rozwoju mikro, małych oraz średnich przedsiębiorstw. Wsparcie uzyskają przede wszystkim projekty koncentrujące się na pozyskaniu i implementacji innowacji produktowych i procesowych z możliwością zastosowania innowacji nie technologicznych jako wspomagające wraz z możliwością ich promocji na arenie krajowej i międzynarodowej.</p> <p>Poprawa konkurencyjności przedsiębiorstw wymaga znaczącego zwiększenia wykorzystywania innowacji w działalności gospodarczej. Wsparcie w ramach PI 3c jest ukierunkowane przede wszystkim na wdrażanie innowacji produktowych, procesowych, marketingowych i organizacyjnych. Działania w ramach PI 3c mają na celu komercjalizację rozwiązań o charakterze innowacyjnym w przedsiębiorstwach należących do sektora MŚP. Wspierane będą przedsięwzięcia prowadzące do implementacji w przedsiębiorstwach innowacji o charakterze procesowym i/lub produktowym, których wynikiem będzie wprowadzenie na rynek produktów/usług nowych lub znacząco ulepszonych. Środki EFSI będą inwestowane w biznesowe wykorzystanie dostępnych na rynku pomysłów. W ramach PI 1b przedsiębiorstwa będą mogły opracować nowy, innowacyjny produkt, proces lub technologię natomiast w ramach PI 3c przedsiębiorstwo będzie mogło wprowadzić powyższy produkt na rynek.</p> <p>Dla podniesienia konkurencyjności i innowacyjności MŚP konieczne jest większe stosowanie w działalności konkurencyjnej technik informacyjno-komunikacyjnych (TIK). Wsparcie dla przedsiębiorców skupia się na upowszechnieniu zastosowania TIK dla rozwoju i poprawy efektywności działalności przedsiębiorstw potencjalnie wszystkich sektorów gospodarki m.in. poprzez wsparcie rozwoju współpracy między przedsiębiorstwami w</p>	

oparciu o nowoczesne rozwiązania teleinformatyczne, co ma na celu wzmocnienie więzi pomiędzy przedsiębiorstwami współpracującymi oraz wzrost ich konkurencyjności poprzez stosowanie nowoczesnych kanałów współpracy, automatyzację procesów biznesowych i wymiany danych. Wykorzystanie TIK przyczyni się do rozwoju e-handlu, zwiększając możliwości konkurencyjności polskich przedsiębiorców na rynkach międzynarodowych. Wspierane procesy informatyzacji wewnętrznej przedsiębiorstw oraz wykorzystania najnowszych osiągnięć technologicznych i organizacyjnych dla wprowadzania procesów modernizacyjnych, wspomagać będą bieżącą działalność firm. Dofinansowanie przeznaczone zostanie również na wykorzystanie TIK w relacjach pomiędzy przedsiębiorcą a klientem końcowym. W ramach priorytetu inwestycyjnego 3c planuje się wspierać projekty realizowane przez mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa w zakresie inwestycji w rozwiązania teleinformatyczne służące rozwojowi przedsiębiorstwa, a w szczególności - rozwojowi produktów i usług opartych na technologiach informacyjno-komunikacyjnych (w tym treści cyfrowe), sprzedaży produktów i usług w Internecie, tworzeniu i udostępnianiu usług elektronicznych, jak również usprawniających pozostałe procesy biznesowe.

Wsparcie dla mikro, małych i średnich przedsiębiorstw nie będzie obejmowało dostępu do Internetu dla przedsiębiorstw. Budowa sieci dostępowych planowana jest z poziomu krajowego.

Wsparcie bezpośrednio w mikro, małych i średnich przedsiębiorstwach w ramach RPO WSL 2014-2020 dla rozwoju technologii informacyjno-komunikacyjnych niezbędnych do realizacji przedsięwzięcia dopuszcza się również w ramach następujących priorytetów inwestycyjnych: 1b, 4b, 8iii, 8v, 9b.

W ramach priorytetu inwestycyjnego 3c planuje się również wsparcie dostępu przedsiębiorstw do kapitału zewnętrznego poprzez rozwój instrumentów finansowych przyczyniających się do zwiększenia konkurencyjności mikro, małych i średnich przedsiębiorstw. Instrumenty finansowe będą ukierunkowane przede wszystkim na rozwój przedsiębiorstw poprzez wzmocnienie podstawowej działalności lub realizację nowych projektów lub wchodzenie na nowe rynki. Instrumenty finansowe będą zatem wspierać inwestycje zarówno w środki trwałe oraz wartości niematerialne i prawne, jak również kapitał obrotowy, pod warunkiem powiązania z inwestycją rozwojową. Dobór instrumentów finansowych oraz zakresu i obszarów ich zastosowania nastąpi po przeprowadzeniu oceny ex-ante w zakresie zawodności rynku w dostępie do kapitału i na podstawie zbadanych potrzeb inwestycyjnych przedsiębiorstw.

Powyższe przedsięwzięcia realizowane będą na obszarze całego województwa.

Priorytet inwestycyjny	3c - Wspieranie tworzenia i poszerzania zaawansowanych zdolności w zakresie rozwoju produktów i usług
<p>Typy przedsięwzięć:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Innowacje w MŚP: <ul style="list-style-type: none"> ○ wsparcie na wprowadzenie nowego lub ulepszanego rozwiązania w odniesieniu do produktu (towaru lub usługi), procesu, z możliwością zastosowania innowacji nietechnologicznych jako wspomagające wraz z możliwością promocji innowacyjnych rozwiązań. • Technologie informacyjno-komunikacyjne w działalności gospodarczej: <ul style="list-style-type: none"> ○ wsparcie wykorzystania TIK w procesach biznesowych w przedsiębiorstwach. • Rozwój MŚP przy udziale instrumentów finansowych: <ul style="list-style-type: none"> ○ wkład programu w fundusze poręczeniowe, pożyczkowe oraz inne instrumenty finansowe wspierające rozwój MŚP na rynku. <p>Cross-financing</p> <p>Nie dotyczy</p> <p>Główni Beneficjenci, w szczególności:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa; • Podmioty wdrażające instrumenty finansowe. 	

2.A.6.2 Kierunkowe zasady wyboru operacji

Priorytet inwestycyjny	3c - Wspieranie tworzenia i poszerzania zaawansowanych zdolności w zakresie rozwoju produktów i usług
<p>Planowaną formą wsparcia w ramach priorytetu inwestycyjnego 3c jest tryb konkursowy. Wybór konkursowego trybu uzasadniony jest typem beneficjenta (podmioty prywatne), skutecznością (największa szansa wyłonienia projektów o wysokim stopniu przygotowania do realizacji oraz ściśle</p>	

Priorytet inwestycyjny	3c - Wspieranie tworzenia i poszerzania zaawansowanych zdolności w zakresie rozwoju produktów i usług
<p>realizujących cele priorytetu inwestycyjnego), jak również potencjałem wnioskodawców.</p> <p>Osoby fizyczne nie mają możliwości ubiegania się o wsparcie w CT3.</p> <p>W ramach naborów w PI 3c nie planuje się konkursów dedykowanych wyłącznie dla mikro przedsiębiorców.</p> <p>W ramach naborów przewidzianych w PI 3c wybierane będą przedsięwzięcia przyczyniające się do wzrostu konkurencyjności oraz poprawy pozycji rynkowej MŚP. Preferowane będą przedsięwzięcia zmierzające do wzrostu gospodarczego regionu i wzrostu PKB oraz wynikające z RIS WSL 2013-2020.</p> <p>Wybór projektów do dofinansowania będzie następował w wyniku oceny poszczególnych przedsięwzięć w oparciu o obiektywne kryteria zatwierdzone przez Komitet Monitorujący. Kryteria wyboru projektów będą służyły zapewnieniu efektywnej i prawidłowej realizacji celów określonych w osi priorytetowej. Kryteria będą precyzyjne, mierzalne i obiektywne. Kryteriom merytorycznym zostanie nadana odpowiednia punktacja.</p>	

2.A.6.3 Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych (w stosownych przypadkach)

Priorytet inwestycyjny	3c - Wspieranie tworzenia i poszerzania zaawansowanych zdolności w zakresie rozwoju produktów i usług
<p>Zgodnie z przeprowadzoną na podstawie art. 37 rozporządzenia ogólnego analizą ex ante instrumentów finansowych, w ramach priorytetu inwestycyjnego 3c przewiduje się wykorzystanie instrumentów. Formy wsparcia oraz model wdrażania zostanie opisany w dokumentach uszczegóławiających Program.</p>	

2.A.6.4 Planowane wykorzystanie dużych projektów (w stosownych przypadkach)

Priorytet inwestycyjny	3c - Wspieranie tworzenia i poszerzania zaawansowanych zdolności w zakresie rozwoju produktów i usług
------------------------	---

Priorytet inwestycyjny	3c - Wspieranie tworzenia i poszerzania zaawansowanych zdolności w zakresie rozwoju produktów i usług
W ramach priorytetu inwestycyjnego 3c nie zidentyfikowano dużych projektów, których koszty kwalifikowane przekraczają 50 000 000 EUR.	

2.A.6.5 Wskaźniki produktu w podziale na priorytety inwestycyjne oraz, w stosownych przypadkach, na kategorie regionów

Tabela 5: Wspólne i specyficzne dla programu wskaźniki produktu (według priorytetu inwestycyjnego, w podziale na kategorie regionów w odniesieniu do EFS oraz, w stosownych przypadkach, w odniesieniu do EFRR)

Priorytet inwestycyjny		3c - Wspieranie tworzenia i poszerzania zaawansowanych zdolności w zakresie rozwoju produktów i usług							
Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu (w stosownych przypadkach)	Wartość docelowa (2023)			Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
					M	W	T		
CO01	Inwestycje produkcyjne: liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie	Przedsiębiorstwa	EFRR	Słabiej rozwinięte			1 308,00	LSI/SL2014	roczna
CO02	Inwestycje produkcyjne: liczba przedsiębiorstw otrzymujących dotacje	Przedsiębiorstwa	EFRR	Słabiej rozwinięte			534,00	LSI/SL2014	roczna
CO03	Inwestycje produkcyjne: liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie finansowe inne niż dotacje	Przedsiębiorstwa	EFRR	Słabiej rozwinięte			774,00	LSI/SL2014	roczna
CO06	Inwestycje produkcyjne: inwestycje prywatne uzupełniające wsparcie publiczne dla przedsiębiorstw (dotacje)	EUR	EFRR	Słabiej rozwinięte			226 277 443,00	LSI/SL2014	roczna
CO07	Inwestycje produkcyjne: inwestycje prywatne uzupełniające wsparcie publiczne dla przedsiębiorstw (inne niż dotacje)	EUR	EFRR	Słabiej rozwinięte			16 058 823,00	LSI/SL2014	roczna
CO08	Inwestycje produkcyjne: wzrost zatrudnienia we wspieranych przedsiębiorstwach	Ekwiwalenty pełnego czasu pracy	EFRR	Słabiej rozwinięte			482,00	LSI/SL2014	roczna
CO28	Badania i innowacje: liczba przedsiębiorstw objętych wsparciem w celu wprowadzenia produktów nowych dla rynku	Przedsiębiorstwa	EFRR	Słabiej rozwinięte			222,00	LSI/SL2014	roczna

2.A.7 Innowacje społeczne, współpraca ponadnarodowa i wkład w realizację celów tematycznych 1–7

Oś priorytetowa	III - KONKURENCYJNOŚĆ MŚP
* kontynuacja diagnozy w zakresie MŚP i otoczenie przedsiębiorstw	
<p>W województwie śląskim w grudniu 2016 roku, ulokowanych było 8,3% kapitału zagranicznego, ogólnej wielkości kapitału zagranicznego ulokowanego w kraju, wartość ta jest zbliżona do województwa dolnośląskiego oraz małopolskiego ale jest niższa od wartości dla wielkopolskiego (11,7%) i zdecydowanie niższa od wartości dla mazowieckiego – w tym województwie ulokowana jest prawie połowa kapitału zagranicznego w Polsce. W 2 385 podmiotach ulokowanych w województwie śląskim zatrudnionych jest 203 538 osób, w tym 155 215 osób w 171 przedsiębiorstwach dużych oraz 34 588</p>	

osób w 296 przedsiębiorstwach średnich.

Na koniec 2016 roku przychody z całokształtu działalności przedsiębiorstw z kapitałem zagranicznym w województwie śląskim wynosiły w sumie 160,5 mld zł a 1 296 podmiotów wykazało zysk netto, w tym 704 z 948 podmiotów zatrudniających powyżej 9 osób.

Z doświadczenia wynika, że dzięki rosnącej obecności koncernów międzynarodowych w Polsce, a w szczególności w województwie śląskim, lokalni dostawcy i firmy oferujące specjalistyczne usługi pozyskują dostęp do nowych klientów i ich technologii produkcji, nabywają nowe kompetencje i stają się bardziej innowacyjne i konkurencyjne.

Wartość eksportu z województwa śląskiego wyniosła w latach 2013-2015 odpowiednio: 9,9%, 8,3% oraz 8,3% wartości eksportu Polski,[1]

Wartość dostaw wewnątrzspółnotowych z województwa śląskiego wyniosła w latach 2013-2015 odpowiednio: 14,8%, 14,4% oraz 14,3% wartości dostaw wewnątrzspółnotowych Polski.[2]

Na koniec 2015 roku, 231 podmiotów gospodarczych mających siedzibę w województwie śląskim wykazało zaangażowanie biznesowe w 363 jednostkach zagranicznych.

Przychody netto ze sprzedaży za granicą produktów nowych lub istotnie ulepszonych w przedsiębiorstwach przemysłowych w województwie śląskim na koniec 2016 roku stanowiły 6,8% przychodów netto ze sprzedaży ogółem.

Województwo śląskie wyróżnia się na tym tle jako ważny polski dostawca do Włoch, Austrii, Hiszpanii, Słowenii, Wielkiej Brytanii, Słowacji i Republiki Czeskiej (każdorazowo lider w kraju) oraz Niemiec, Francji, Rumunii, Luksemburga, Belgii, Chorwacji, Finlandii, Irlandii, Portugalii.

W zakresie eksportu czołówkę regionu stanowią Gliwice i Bielsko-Biała (w latach 2013-2015 łącznie ok. 40% wartości eksportu z regionu). W zakresie

Oś priorytetowa	III - KONKURENCYJNOŚĆ MŚP
<p>dostaw wewnątrzspółnotowych zdecydowanym liderem jest Bielsko-Biała, następnie ważną rolę odgrywają Gliwice i Dąbrowa Górnicza (z tych trzech miast w latach 2013-2015 łącznie pochodziło ponad 40% wartości dostaw z regionu). Kolejną istotną grupę tworzą: Tychy, powiat bielski, Częstochowa i Katowice.</p> <p>Samorząd Województwa Śląskiego, dostrzegając zmiany zachodzące na regionalnym rynku, od wielu lat realizuje zadania z zakresu wspomaganie rozwoju społeczno-gospodarczego województwa. Podejmowane są inicjatywy polegające na wspieraniu działań proinnowacyjnych w gospodarce regionu, obsługi inwestorów zagranicznych zainteresowanych podjęciem działalności gospodarczej na terenie województwa, promocji gospodarczej i inwestycyjnej województwa, obsługi przedsiębiorców zainteresowanych rozpoczęciem lub poszerzeniem działalności eksportowej, opracowywania, przygotowania, upowszechniania materiałów informacyjno-promocyjnych dla inwestorów krajowych i zagranicznych, realizacji promocji gospodarczej Województwa na rzecz pozyskiwania inwestorów krajowych i zagranicznych.</p> <p>[1] Dane pozyskane z Centrum Analitycznego Administracji Celnej</p> <p>[2] Dane pozyskane z Centrum Analitycznego Administracji Celnej</p>	

2.A.8 Ramy wykonania

Tabela 6: Ramy wykonania dla osi priorytetowej (w podziale na fundusz oraz, dla EFRR i EFS, kategorię regionu)

Oś priorytetowa		III - KONKURENCYJNOŚĆ MŚP											
Nr identyfikacyjny	Rodzaj wskaźnika	Wskaźnik lub kluczowy etap wdrażania	Jednostka pomiaru, w stosownych przypadkach	Fundusz	Kategoria regionu	Cel pośredni na 2018 r.			Cel końcowy (2023)			Źródło danych	Wyjaśnienie adekwatności wskaźnika, w stosownych przypadkach
						M	W	T	M	W	T		
CO02	Produkt	Inwestycje produkcyjne: liczba przedsiębiorstw otrzymujących dotacje	Przedsiębiorstwa	EFRR	Słabiej rozwinięte			109			619,00	LSI/SL2014	Powiązane z nim typy projektów odpowiadają za 61% alokacji osi priorytetowej
FIN	Finansowe	Całkowita kwota certyfikowanych wydatków kwalifikowalnych	EUR	EFRR	Słabiej rozwinięte			54 647 242			365 485 197,00	LSI/KSI	

Dodatkowe informacje jakościowe na temat ustanowienia ram wykonania

2.A.9 Kategorie interwencji

Kategorie interwencji odpowiadające treści osi priorytetowej w oparciu o klasyfikację przyjętą przez Komisję oraz szacunkowy podział wsparcia Unii.

Tabele 7-11: Kategorie interwencji

Tabela 7: Wymiar 1 – Zakres interwencji

Oś priorytetowa		III - KONKURENCYJNOŚĆ MŚP	
Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota €
ERDF	Słabiej rozwinięte	056. Inwestycje w infrastrukturę, zdolności i wyposażenie w MŚP, związane bezpośrednio z działaniami badawczymi i innowacyjnymi	140 762 417,00
ERDF	Słabiej rozwinięte	067. Rozwój działalności MŚP, wsparcie przedsiębiorczości i tworzenia przedsiębiorstw (w tym wsparcie dla przedsiębiorstw typu spin-off i spin-out)	105 500 000,00
ERDF	Słabiej rozwinięte	072. Infrastruktura biznesowa dla MŚP (w tym parki przemysłowe i obiekty)	20 400 000,00
ERDF	Słabiej rozwinięte	082. Usługi i aplikacje TIK dla MŚP (w tym handel elektroniczny, e-biznes i sieciowe procesy biznesowe), żywych laboratoriów, przedsiębiorstw internetowych i nowych przedsiębiorstw TIK itp.	44 000 000,00

Tabela 8: Wymiar 2 – Forma finansowania

Oś priorytetowa		III - KONKURENCYJNOŚĆ MŚP	
Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota €
ERDF	Słabiej rozwinięte	01. Dotacja bezzwrotna	219 662 417,00
ERDF	Słabiej rozwinięte	04. Wsparcie za pośrednictwem instrumentów finansowych: pożyczki lub środki równoważne	63 700 000,00
ERDF	Słabiej rozwinięte	05. Wsparcie za pośrednictwem instrumentów finansowych: gwarancje lub środki równoważne	27 300 000,00

Tabela 9: Wymiar 3 – Typ obszaru

Oś priorytetowa		III - KONKURENCYJNOŚĆ MŚP	
Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota €
ERDF	Słabiej rozwinięte	01. Duże obszary miejskie (o ludności >50 000 i dużej gęstości zaludnienia)	169 151 940,00
ERDF	Słabiej rozwinięte	02. Małe obszary miejskie (o ludności >5 000 i średniej gęstości zaludnienia)	104 569 243,00
ERDF	Słabiej rozwinięte	03. Obszary wiejskie (o małej gęstości zaludnienia)	36 941 234,00

Tabela 10: Wymiar 4 – Terytorialne mechanizmy wdrażania

Oś priorytetowa		III - KONKURENCYJNOŚĆ MŚP	
Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota €
ERDF	Słabiej rozwinięte	01. Zintegrowane inwestycje terytorialne - miejskie	20 400 000,00
ERDF	Słabiej rozwinięte	07. Nie dotyczy	290 262 417,00

Tabela 11: Wymiar 6 – dodatkowy temat EFS (Wyłącznie EFS i inicjatywa na rzecz zatrudnienia ludzi młodych)

Oś priorytetowa		III - KONKURENCYJNOŚĆ MŚP	
Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota €

2.A.10 Krótki opis planowanego wykorzystania pomocy technicznej, w tym, w razie potrzeby, przedsięwzięć mających na celu wzmacnianie zdolności administracyjnych instytucji zaangażowanych w zarządzanie i kontrolę programów i beneficjentów. (w stosownych przypadkach) (w podziale na osie priorytetowe)

Oś priorytetowa:	III - KONKURENCYJNOŚĆ MŚP

2.A.1 Oś priorytetowa

Nr identyfikacyjny osi priorytetowej	IV
Nazwa osi priorytetowej:	EFEKTYWNOŚĆ ENERGETYCZNA, ODNAWIALNE ŹRÓDŁA ENERGII I GOSPODARKA NISKOEMISYJNA

- Całość osi priorytetowej zostanie zrealizowana wyłącznie przy wykorzystaniu instrumentów finansowych
- Całość osi priorytetowej zostanie zrealizowana wyłącznie przy wykorzystaniu instrumentów finansowych utworzonych na poziomie Unii
- Całość osi priorytetowej zostanie zrealizowana przy zastosowaniu formuły rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność
- W odniesieniu do EFS: całość osi priorytetowej jest poświęcona innowacjom społecznym, współpracy transnarodowej lub obydwu tym obszarom
- For the ERDF: The entire priority axis is dedicated to operations aimed at reconstruction in response to major or regional natural disasters
- For the ERDF: The entire priority axis is dedicated to SME (Article 39)

2.A.2 Uzasadnienie utworzenia osi priorytetowej obejmującej więcej niż jedną kategorię regionu, więcej niż jeden cel tematyczny lub więcej niż jeden fundusz (w stosownych przypadkach)

W ramach osi priorytetowej IV zaplanowano wsparcie priorytetów inwestycyjnych z celu tematycznego 4 oraz jednego priorytetu inwestycyjnego z celu tematycznego 6 tj. PI 6e. Takie połączenie wynika z bezpośredniej współzależności pomiędzy działaniami podejmowanymi w tych obszarach w celu zapewnienia poprawy jakości powietrza w województwie śląskim. Głównym celem działań wspieranych z CT 4 jest osiągnięcie jak największej efektywności energetycznej natomiast odbywać się to musi przy jak największej redukcji emisji szkodliwych substancji do powietrza. W związku z tym podjęto decyzję aby uruchomić wsparcie w ramach nowego PI 6e na rzecz wymiany źródeł ciepła na wysokosprawne i niskoemisyjne opalane paliwami stałymi wysokiej jakości. Niska emisja pochodząca z przestarzałych źródeł ciepła opalanych dodatkowo paliwem słabej jakości powoduje, że obserwowana jakość powietrza w sezonie grzewczym (zwłaszcza) w województwie śląskim jest jedną z najgorszych spośród regionów Unii Europejskiej. Decyzja o umieszczeniu wsparcia z PI 6e w osi priorytetowej IV podyktowana jest tym, że nowo planowane działania są komplementarne do już realizowanego wsparcia w ramach tej osi, w szczególności ze wsparciem oferowanym z PI 4c w zakresie wymiany źródeł ciepła na opalane paliwem gazowym i biomasą oraz głębokiej modernizacji energetycznej budynków. Realizacja tych PI w jednej osi priorytetowej przyczyni się do poprawy jakości powietrza w regionie.

2.A.3 Fundusz, kategoria regionu i podstawa dla kalkulacji wsparcia Unii

Fundusz	Kategoria regionu	Podstawa kalkulacji (wydatki kwalifikowalne ogółem lub publiczne wydatki kwalifikowalne)	Kategoria regionu dla regionów najbardziej oddalonych i północnych słabo zaludnionych regionów (w stosownych przypadkach)
---------	-------------------	--	---

Fundusz	Kategoria regionu	Podstawa kalkulacji (wydatki kwalifikowalne ogółem lub publiczne wydatki kwalifikowalne)	Kategoria regionu dla regionów najbardziej oddalonych i północnych słabo zaludnionych regionów (w stosownych przypadkach)
ERDF	Słabiej rozwinięte	Ogółem	

2.A.4 Priorytet inwestycyjny

Nr identyfikacyjny osi priorytetowej	4a
Nazwa osi priorytetowej	Promowanie wytwarzania i dystrybucji energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych

2.A.5 Cele szczegółowe odpowiadające priorytetowi inwestycyjnemu i oczekiwane rezultaty

Numer identyfikacyjny celu szczegółowego	1
Nazwa celu szczegółowego	Zwiększony poziom produkcji energii ze źródeł odnawialnych
Rezultaty, które państwo członkowskie zamierza osiągnąć przy wsparciu Unii	<p>Cel szczegółowy priorytetu inwestycyjnego 4a jest spójny z celem głównym i szczegółowym <i>Umowy Partnerstwa</i>, którymi są odpowiednio <i>zwiększenie konkurencyjności</i> oraz <i>zmniejszenie emisyjności gospodarki</i>, poprzez zwiększenie poziomu produkcji energii ze źródeł odnawialnych.</p> <p>Planowanym rezultatem wsparcia budowy, przebudowy infrastruktury służącej do produkcji i uzupełniająco dystrybucji energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych będzie wzrost udziału produkcji energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych w produkcji energii elektrycznej ogółem. Kierunki interwencji podejmowane w ramach osi priorytetowej IV umożliwią zbliżenie się do realizacji wyznaczonych w <i>Strategii Europa 2020</i> celów „20/20/20” w zakresie klimatu i energii. IZ RPO WSL zaplanowała interwencję przyczyniającą się do realizacji zaleceń Rady UE (zalecenie nr 6) w zakresie poprawy efektywności w całym łańcuchu energii oraz zachęt dla inwestycji w sektorze energetycznym.</p> <p>Inwestycje w zakresie sektora energetyki przyczynią się również m.in. do zmniejszenia zużycia energii pierwotnej, poprzez wzrost efektywności energetycznej na poziomie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • produkcji (wzrost efektywności produkcji energii ciepłej w miastach, zwiększenie wykorzystania ciepła użytkowego);

- zużycia (wzrost efektywności zużycia w sektorze mieszkaniowym i budynkach użyteczności publicznej).

Mając na uwadze zależność regionalnej gospodarki od węgla jako podstawowego źródła energii, proces budowy gospodarki niskoemisyjnej będzie bardziej czasochłonny i kosztowny niż w przypadku innych regionów Polski (głównym problemem województwa śląskiego w zakresie ograniczenia niskiej emisji jest przekroczenie norm emitowanych do atmosfery pyłów np. PM 10, głównie z indywidualnych źródeł ogrzewania). Stanowi to dodatkowe uzasadnienie dla wykorzystania środków polityki spójności, jako elementu łagodzącego związane z tym procesem trudności.

Podstawową długofalową miarą sukcesu realizacji działań w tym obszarze będzie więc zwiększenie poziomu produkcji energii ze źródeł odnawialnych.

Tabela 3: Specyficzne dla programu wskaźniki rezultatu (w podziale na cele szczegółowe) (w odniesieniu do EFRR i Funduszu Spójności)

Cel szczegółowy		1 - Zwiększony poziom produkcji energii ze źródeł odnawialnych						
Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Kategoria regionu (w stosownych przypadkach)	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
410	Udział produkcji energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych w produkcji energii elektrycznej ogółem	%	Słabiej rozwinięte	7,10	2012	17,32	GUS	roczna

2.A.6 Przedsięwzięcie, które ma otrzymać wsparcie w ramach priorytetu inwestycyjnego (w podziale na priorytety inwestycyjne)

2.A.6.1 Opis typów i przykłady przedsięwzięć, które mają otrzymać wsparcie, oraz ich oczekiwany wkład w realizację celów szczegółowych oraz, w stosownych przypadkach, wskazanie głównych grup docelowych, poszczególnych terytoriów docelowych i typów beneficjentów

Priorytet inwestycyjny	4a - Promowanie wytwarzania i dystrybucji energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych
<p>W ramach działań związanych z inwestycjami w odnawialne źródła energii planuje się skierowanie wsparcia na realizację projektów inwestycyjnych dotyczących wytwarzania energii z odnawialnych źródeł wraz z podłączeniem tych źródeł do sieci dystrybucyjnej/przesyłowej. Wsparcie przewiduje w szczególności budowę i przebudowę infrastruktury służącej do produkcji i dystrybucji energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych, takich jak: biomasa, słońce, woda, geotermia, wiatr, w tym instalacji kogeneracyjnych. Wielkość mocy dla tych źródeł jest uzależniona od podziału ustalonego dla interwencji regionalnej, a komplementarna do poziomu krajowego.</p> <p>Dystrybucja energii pochodzącej z odnawialnych źródeł, w ramach wspieranej interwencji, może dotyczyć wyłącznie sieci o napięciu SN oraz nn.</p> <p>Dopuszcza się realizację przedsięwzięć w formule ESCO, która z założenia stanowi formę pomocy publicznej.</p> <p>Typy przedsięwzięć:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Budowa i przebudowa infrastruktury służącej do produkcji i dystrybucji energii ze źródeł odnawialnych. <p>Ww. typ przedsięwzięć może być realizowany także w ramach klastrów energii.</p> <p>Cross-financing</p>	

Priorytet inwestycyjny	4a - Promowanie wytwarzania i dystrybucji energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych
<p>Nie planuje się zastosowania mechanizmu cross-financingu.</p> <p>Główni Beneficjenci, w szczególności:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia; • Związek Metropolitalny • Podmioty, w których większość udziałów lub akcji posiadają jednostki samorządu terytorialnego lub ich związki i stowarzyszenia; • Jednostki zaliczane do sektora finansów publicznych (nie wymienione wyżej); • Podmioty wykonujące działalność leczniczą, w rozumieniu ustawy o działalności leczniczej, posiadające osobowość prawną lub zdolność prawną; • Szkoły wyższe; • Organizacje pozarządowe; • Spółdzielnie i wspólnoty mieszkaniowe; • Towarzystwa budownictwa społecznego; • Porozumienia podmiotów wymienionych wyżej reprezentowane przez lidera; • Podmioty działające w oparciu o umowę/porozumienie w ramach partnerstwa publiczno-prywatnego (tzw. projekty hybrydowe). 	

2.A.6.2 Kierunkowe zasady wyboru operacji

Priorytet inwestycyjny	4a - Promowanie wytwarzania i dystrybucji energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych
<p>Typy projektów, wpisujące się w priorytet inwestycyjny 4a, realizowane będą w ramach trybu konkursowego.</p> <p>Podstawą do zaprogramowania interwencji w zakresie priorytetu inwestycyjnego 4a w ramach RPO WSL 2014-2020 jest naturalny, regionalny potencjał w zakresie OZE (w szczególności energia z biomasy, słoneczna, wodna, geotermalna oraz uzupełniająco wiatrowa). Dodatkowo, w zakresie kryteriów</p>	

formalnych, wskazuje się stan gotowości projektu do realizacji.

Współfinansowane będą tylko projekty niemające negatywnego wpływu na stan lub potencjał jednolitych części wód, które znajdują się na listach nr 1 będących załącznikami do Masterplanów dla dorzeczy Odry i Wisły

Współfinansowanie projektów, które mają znaczący wpływ na stan lub potencjał jednolitych części wód i które mogą być zrealizowane tylko po spełnieniu warunków określonych w artykule 4.7 Ramowej Dyrektywy Wodnej, znajdujących się na listach nr 2 będących załącznikami do Masterplanów dla dorzeczy Odry i Wisły, nie będzie dozwolone do czasu przedstawienia wystarczających dowodów na spełnienie warunków określonych w artykule 4.7 Ramowej Dyrektywy Wodnej w drugim cyklu Planów Gospodarowania Wodami w Dorzeczach. Wypełnienie warunku będzie uzależnione od potwierdzenia zgodności z Ramową Dyrektywą Wodną drugiego cyklu Planów Gospodarowania Wodami w Dorzeczach przez Komisję Europejską.

Wybór projektów do dofinansowania będzie następował w wyniku oceny poszczególnych przedsięwzięć w oparciu o obiektywne kryteria zatwierdzone przez Komitet Monitorujący. Kryteria wyboru projektów będą służyły zapewnieniu efektywnej i prawidłowej realizacji celu określonego w osi priorytetowej. Kryteria będą precyzyjne, mierzalne i obiektywne. Kryteriom merytorycznym zostanie nadana odpowiednia punktacja oraz zostaną określone wagi punktowe.

Planowanie przestrzenne w odniesieniu do OZE będzie uwzględniać obszary Natura 2000 i korytarze migracji zwierząt.

Przy wyborze projektów do realizacji IZ RPO WSL będzie kierowała się m.in. następującymi kryteriami:

- efektywność kosztowa w powiązaniu z osiąganymi efektami ekologicznymi w stosunku do planowanych nakładów finansowych;
- wielkość redukcji CO₂ ;
- redukcja emisji pyłu PM10 (w przypadku wymiany źródeł energii);

Priorytet inwestycyjny	4a - Promowanie wytwarzania i dystrybucji energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych
<ul style="list-style-type: none"> inwestycje związane ze spalaniem biomasy muszą być zgodne z zapisami wojewódzkiego programu ochrony powietrza. <p>Ze wsparcia wykluczone będą projekty dotyczące współspalania biomasy.</p> <p>Ponadto, w celu zwiększenia efektywności i komplementarności wsparcia w zakresie budowy i przebudowy infrastruktury służącej do produkcji i dystrybucji energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych, interwencja planowana jest do realizacji w ramach ZIT/RIT. Zastosowanie ZIT/RIT pozwoli na dostosowanie interwencji do specyficznych potencjałów i deficytów poszczególnych terytoriów. Wsparcie zostanie skierowane na przedsięwzięcia wynikające ze Strategii ZIT/RIT. Szczegółowe zasady realizacji ZIT/RIT znajdują się w rozdziale 4. <i>Zintegrowane Podejście Terytorialne</i>.</p>	

2.A.6.3 Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych (w stosownych przypadkach)

Priorytet inwestycyjny	4a - Promowanie wytwarzania i dystrybucji energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych
<p>Zgodnie z przeprowadzoną na podstawie art. 37 rozporządzenia ogólnego analizą ex-ante instrumentów finansowych, w ramach PI nie przewiduje się zastosowania instrumentów finansowych. Jednocześnie na dalszym etapie wdrażania programu nie wyklucza się przeprowadzanie kolejnych analiz w uzasadnionych przypadkach. IZ nie wyklucza zastosowania zwrotnych form finansowania, jeśli wystąpią przesłanki uzasadniające ich zastosowanie.</p>	

2.A.6.4 Planowane wykorzystanie dużych projektów (w stosownych przypadkach)

Priorytet inwestycyjny	4a - Promowanie wytwarzania i dystrybucji energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych
<p>W ramach priorytetu inwestycyjnego 4a nie zidentyfikowano dużych projektów, których koszty kwalifikowane przekraczają 50 000 000 EUR.</p>	

2.A.6.5 Wskaźniki produktu w podziale na priorytety inwestycyjne oraz, w stosownych przypadkach, na kategorie regionów

Tabela 5: Wspólne i specyficzne dla programu wskaźniki produktu (według priorytetu inwestycyjnego, w podziale na kategorie regionów w odniesieniu do EFS oraz, w stosownych przypadkach, w odniesieniu do EFRR)

Priorytet inwestycyjny		4a - Promowanie wytwarzania i dystrybucji energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych							
Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu (w stosownych przypadkach)	Wartość docelowa (2023)			Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
					M	W	T		
CO30	Energia odnawialna: dodatkowa zdolność wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych	MW	EFRR	Słabiej rozwinięte			30,00	LSI/SL2014	roczna
CO34	Redukcja emisji gazów cieplarnianych: szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych	Tony równoważnika CO2	EFRR	Słabiej rozwinięte			5 525,00	LSI/SL2014	roczna
411	Liczba jednostek wytwarzania energii elektrycznej z OZE	sztuki	EFRR	Słabiej rozwinięte			48,00	LSI/SL2014	roczna
412	Liczba jednostek wytwarzania energii cieplnej z OZE	sztuki	EFRR	Słabiej rozwinięte			57,00	LSI/SL2014	roczna

2.A.4 Priorytet inwestycyjny

Nr identyfikacyjny osi priorytetowej	4b
Nazwa osi priorytetowej	Promowanie efektywności energetycznej i korzystania z odnawialnych źródeł energii w przedsiębiorstwach

2.A.5 Cele szczegółowe odpowiadające priorytetowi inwestycyjnemu i oczekiwane rezultaty

Numer identyfikacyjny celu szczegółowego	1
Nazwa celu szczegółowego	Zwiększona efektywność energetyczna w sektorze przedsiębiorstw
Rezultaty, które państwo członkowskie zamierza osiągnąć przy wsparciu Unii	<p>Cel szczegółowy priorytetu inwestycyjnego 4b jest spójny z celami głównym i szczegółowym <i>Umowy Partnerstwa</i>, którymi są odpowiednio <i>zwiększenie konkurencyjności</i> oraz <i>zmniejszenie emisyjności gospodarki</i> poprzez zwiększenie efektywności energetycznej gospodarki oraz komplementarnie, zwiększenie poziomu produkcji energii ze źródeł odnawialnych.</p> <p>Realizacja projektów w ramach priorytetu inwestycyjnego 4b ma na celu poprawę efektywności energetycznej w sektorze MŚP poprzez zmniejszenie strat energii oraz w drugiej kolejności, zwiększenie udziału energii ze źródeł odnawialnych w końcowym zużyciu energii brutto. Planowane wsparcie przyczyni się również do poprawy konkurencyjności sektora MŚP</p>

	<p>i obniżenia kosztów jego działalności.</p>
--	---

	<p>W województwie śląskim wciąż możliwe są do osiągnięcia znaczne oszczędności wynikające z poprawy efektywności energetycznej w wielu sektorach gospodarki, w tym w sektorze MŚP.</p>
--	--

Tabela 3: Specyficzne dla programu wskaźniki rezultatu (w podziale na cele szczegółowe) (w odniesieniu do EFRR i Funduszu Spójności)

Cel szczegółowy		1 - Zwiększona efektywność energetyczna w sektorze przedsiębiorstw						
Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Kategoria regionu (w stosownych przypadkach)	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
420	Zużycie energii elektrycznej na 1 mln zł PKB	GWh	Słabiej rozwinięte	0,13	2011	0,06	GUS	roczna

2.A.6 Przedsięwzięcie, które ma otrzymać wsparcie w ramach priorytetu inwestycyjnego (w podziale na priorytety inwestycyjne)

2.A.6.1 Opis typów i przykłady przedsięwzięć, które mają otrzymać wsparcie, oraz ich oczekiwany wkład w realizację celów szczegółowych oraz, w stosownych przypadkach, wskazanie głównych grup docelowych, poszczególnych terytoriów docelowych i typów beneficjentów

Priorytet inwestycyjny	4b - Promowanie efektywności energetycznej i korzystania z odnawialnych źródeł energii w przedsiębiorstwach
<p>W ramach realizowanych przedsięwzięć związanych z poprawą efektywności energetycznej w sektorze MSP, wspierane będą działania polegające na modernizacji energetycznej obiektu/instalacji wraz z zastosowaniem instalacji do produkcji energii elektrycznej i/lub ciepłej ze źródeł odnawialnych - pod warunkiem, że będzie ona wykorzystywana na potrzeby własne obiektu/instalacji podlegającego modernizacji energetycznej. Należy wskazać, iż audyty energetyczne są obowiązkowym elementem realizacji projektów z zakresu efektywności energetycznej w tym sektorze. W zakresie inwestycji w odnawialne źródła energii, przewidywane jest wsparcie budowy każdej instalacji czy infrastruktury.</p> <p>Typy przedsięwzięć</p> <ul style="list-style-type: none"> • Modernizacja i rozbudowa linii produkcyjnych na bardziej efektywne energetycznie; • Głęboka, kompleksowa modernizacja energetyczna budynków[1] w MŚP; • Zastosowanie technologii efektywnych energetycznie w MŚP; • Zastosowanie energooszczędnych (energia elektryczna, ciepło, chłód, woda) technologii produkcji i użytkowania energii; • Wprowadzanie systemów zarządzania energią; • Budowa, rozbudowa i modernizacja infrastruktury służącej do produkcji i dystrybucji energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych (o ile wynika to z przeprowadzonego audytu energetycznego);	

Cross-financing

Nie planuje się zastosowania mechanizmu cross-financingu.

Grupy docelowe:

- MŚP.

Główni Beneficjenci, w szczególności:

- Podmioty wdrażające instrumenty finansowe.

[1] Głęboka kompleksowa modernizacja energetyczna, oznacza przedsięwzięcie wpływające na poprawę efektywności energetycznej budynku, które ma na celu zmniejszenie wartości rocznego zapotrzebowania na energię użytkową, rocznego zapotrzebowania na energię końcową lub rocznego zapotrzebowania na nieodnawialną energię pierwotną budynku

2.A.6.2 Kierunkowe zasady wyboru operacji

Priorytet inwestycyjny	4b - Promowanie efektywności energetycznej i korzystania z odnawialnych źródeł energii w przedsiębiorstwach
<p>Typy projektów, wpisujące się w priorytet inwestycyjny 4b dedykowane MŚP, realizowane będą w ramach trybu konkursowego.</p> <p>Podstawą do zaprogramowania uzupełniającej interwencji w zakresie priorytetu inwestycyjnego 4b w ramach RPO WSL 2014-2020 jest naturalny regionalny potencjał w zakresie odnawialnych źródeł energii (energia słoneczna, wodna, wiatrowa, z biomasy, geotermalna).</p> <p>Wykluczone ze wsparcia będą projekty dotyczące współspalania biomasy. Dodatkowo, w zakresie kryteriów formalnych, wskazuje się stan gotowości projektu do realizacji.</p> <p>Wybór projektów do dofinansowania będzie następował w wyniku oceny poszczególnych przedsięwzięć w oparciu o obiektywne kryteria zatwierdzone przez Komitet Monitorujący. Kryteria wyboru projektów będą służyły zapewnieniu efektywnej i prawidłowej realizacji celów określonych w osi priorytetowej. Kryteria będą precyzyjne, mierzalne i obiektywne. Kryteriom merytorycznym zostanie nadana odpowiednia punktacja oraz zostaną określone wagi punktowe.</p> <p>Zmniejszenie zużycia energii końcowej w wyniku realizacji projektów [GJ/rok] i ilość zaoszczędzonej energii cieplnej/elektrycznej będą monitorowane na poziomie projektów oraz w sprawozdaniu rocznym dla Komisji Europejskiej.</p> <p>Przy wyborze projektów do realizacji IZ RPO WSL będzie kierowała się m.in. następującymi kryteriami:</p> <ul style="list-style-type: none"> • efektywność kosztowa w powiązaniu z osiąganymi efektami ekologicznymi w stosunku do planowanych nakładów finansowych, • wielkość redukcji CO₂, • redukcja emisji pyłu PM10 (w przypadku wymiany źródeł energii), • zastosowanie elementów budownictwa niskoenergetycznego/technologii zmniejszających zapotrzebowanie na energię, • preferowane będą projekty zwiększające efektywność energetyczną powyżej 60%, natomiast projekty z zakresu głębokiej, kompleksowej	

Priorytet inwestycyjny	4b - Promowanie efektywności energetycznej i korzystania z odnawialnych źródeł energii w przedsiębiorstwach
modernizacji energetycznej zwiększające efektywność energetyczną poniżej 25% nie będą kwalifikowały się do dofinansowania.	

2.A.6.3 Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych (w stosownych przypadkach)

Priorytet inwestycyjny	4b - Promowanie efektywności energetycznej i korzystania z odnawialnych źródeł energii w przedsiębiorstwach
Zgodnie z przeprowadzoną na podstawie art. 37 rozporządzenia ogólnego analizą ex ante instrumentów finansowych, w ramach priorytetu inwestycyjnego 4b przewiduje się wykorzystanie instrumentów. Formy wsparcia oraz model wdrażania zostanie opisany w dokumentach uszczegóławiających Program.	

2.A.6.4 Planowane wykorzystanie dużych projektów (w stosownych przypadkach)

Priorytet inwestycyjny	4b - Promowanie efektywności energetycznej i korzystania z odnawialnych źródeł energii w przedsiębiorstwach
W ramach priorytetu inwestycyjnego 4b nie zidentyfikowano dużych projektów, których koszty kwalifikowane przekraczają 50 000 000 EUR.	

2.A.6.5 Wskaźniki produktu w podziale na priorytety inwestycyjne oraz, w stosownych przypadkach, na kategorii regionów

Tabela 5: Wspólne i specyficzne dla programu wskaźniki produktu (według priorytetu inwestycyjnego, w podziale na kategorie regionów w odniesieniu do EFS oraz, w stosownych przypadkach, w odniesieniu do EFRR)

Priorytet inwestycyjny		4b - Promowanie efektywności energetycznej i korzystania z odnawialnych źródeł energii w przedsiębiorstwach							
Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu (w stosownych przypadkach)	Wartość docelowa (2023)			Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
					M	W	T		
CO01	Inwestycje produkcyjne: liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie	Przedsiębiorstwa	EFRR	Słabiej rozwinięte			52,00	LSI/SL2014	roczna
CO30	Energia odnawialna: dodatkowa zdolność wytwarzania	MW	EFRR	Słabiej rozwinięte			6,00	LSI/SL2014	roczna

Priorytet inwestycyjny		4b - Promowanie efektywności energetycznej i korzystania z odnawialnych źródeł energii w przedsiębiorstwach							
Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu (w stosownych przypadkach)	Wartość docelowa (2023)			Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
					M	W	T		
	energii ze źródeł odnawialnych								
411	Liczba jednostek wytwarzania energii elektrycznej z OZE	sztuki	EFRR	Słabiej rozwinięte			4,00	LSI/SL2014	roczna
412	Liczba jednostek wytwarzania energii cieplnej z OZE	sztuki	EFRR	Słabiej rozwinięte			10,00	LSI/SL2014	roczna

2.A.4 Priorytet inwestycyjny

Nr identyfikacyjny osi priorytetowej	4c
Nazwa osi priorytetowej	Wspieranie efektywności energetycznej, inteligentnego zarządzania energią i wykorzystywania odnawialnych źródeł energii w infrastrukturze publicznej, w tym w budynkach publicznych i w sektorze mieszkaniowym

2.A.5 Cele szczegółowe odpowiadające priorytetowi inwestycyjnemu i oczekiwane rezultaty

Numer identyfikacyjny celu szczegółowego	1
Nazwa celu szczegółowego	Zwiększona efektywność energetyczna w sektorze publicznym i mieszkaniowym
Rezultaty, które państwo członkowskie zamierza osiągnąć przy wsparciu Unii	<p>Cel szczegółowy priorytetu inwestycyjnego 4c jest spójny z celami głównym i szczegółowym <i>Umowy Partnerstwa</i>, którymi są odpowiednio <i>zwiększenie konkurencyjności gospodarki</i> oraz <i>zmniejszenie emisyjności gospodarki</i> poprzez zwiększenie efektywności energetycznej gospodarki.</p> <p>Planowanym rezultatem wsparcia, inwestycji związanych z modernizacją energetyczną budynków użyteczności publicznej i mieszkalnych, budową instalacji OZE oraz modernizacją źródeł ciepła, będzie wzrost efektywności energetycznej w sektorze publicznym i mieszkaniowym, obniżenie energochłonności gospodarki, a także ograniczenie tzw. „niskiej emisji”. Uzupełniająco nastąpi wzrost udziału produkcji energii ze źródeł odnawialnych w końcowym zużyciu energii.</p> <p>Ponadto, realizacja celu szczegółowego przyczyni się do poprawy jakości powietrza w regionie (w wyniku ograniczenia emisji do atmosfery m.in. dwutlenku węgla i pyłów).</p>

	<p>Wsparcie efektywności energetycznej oraz uzupełniająco produkcji i dystrybucji energii z odnawialnych źródeł przyczyni się również do efektywnego wykorzystywania regionalnych zasobów przez sektor publiczny i mieszkaniowy. Co więcej, w dłuższej perspektywie czasowej, w wyniku wsparcia ww. działań, nastąpi obniżenie kosztów funkcjonowania administracji publicznej i sektora mieszkaniowego.</p>
--	--

Tabela 3: Specyficzne dla programu wskaźniki rezultatu (w podziale na cele szczegółowe) (w odniesieniu do EFRR i Funduszu Spójności)

Cel szczegółowy		1 - Zwiększona efektywność energetyczna w sektorze publicznym i mieszkaniowym						
Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Kategoria regionu (w stosownych przypadkach)	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
430	Sprzedaż energii ciepłej na cele komunalno-bytowe obejmująca mieszkalnictwo i budynki mieszkalne	GJ	Słabiej rozwinięte	32 544 827,00	2013	23 771 497,00	GUS	roczna
431	Średnioroczne stężenie pyłu zawieszonego (PM10)	µg/m ³	Słabiej rozwinięte	41,00	2013	40,00	Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska	roczna

2.A.6 Przedsięwzięcie, które ma otrzymać wsparcie w ramach priorytetu inwestycyjnego (w podziale na priorytety inwestycyjne)

2.A.6.1 Opis typów i przykłady przedsięwzięć, które mają otrzymać wsparcie, oraz ich oczekiwany wkład w realizację celów szczegółowych oraz, w stosownych przypadkach, wskazanie głównych grup docelowych, poszczególnych terytoriów docelowych i typów beneficjentów

Priorytet inwestycyjny	4c - Wspieranie efektywności energetycznej, inteligentnego zarządzania energią i wykorzystywania odnawialnych źródeł energii w infrastrukturze publicznej, w tym w budynkach publicznych i w sektorze mieszkaniowym
<p>Interwencja podejmowana w priorytecie inwestycyjnym 4c dotyczy zarówno poprawy efektywności energetycznej w sektorze publicznym i mieszkaniowym, ale również jest odpowiedzią na zdiagnozowane zanieczyszczenia powietrza w 5 strefach województwa śląskiego (zgodnie z <i>Programem ochrony powietrza dla terenu województwa śląskiego mającego na celu osiągnięcie poziomów dopuszczalnych substancji w powietrzu oraz pułapu stężenia ekspozycji</i>):</p> <ul style="list-style-type: none"> • aglomeracjach o liczbie mieszkańców większej niż 250 tysięcy - aglomeracja górnośląska oraz aglomeracja rybnicko – jastrzębska, • miastach o liczbie mieszkańców większej niż 100 tysięcy - Bielsko-Biała oraz Częstochowa, • pozostałego obszaru województwa, niewchodzącego w skład miast o liczbie mieszkańców większej niż 100 tysięcy oraz aglomeracji (strefa śląska). <p>W związku z czym, w ramach priorytetu inwestycyjnego 4c, wspierane będą działania polegające na głębokiej modernizacji energetycznej budynków[1] użyteczności publicznej i budynków mieszkalnych wraz z budową i przebudową infrastruktury służącej do produkcji i dystrybucji energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych w modernizowanych energetycznie budynkach i/lub likwidacji „niskiej emisji” poprzez wymianę/modernizację indywidualnych źródeł ciepła.</p> <p>Wsparcie może zostać udzielone na inwestycje w indywidualne urządzenia do ogrzewania (indywidualne źródła ciepła) spalające biomasę lub paliwa gazowe, ale jedynie w szczególnie uzasadnionych przypadkach, gdy osiągnięte zostanie znaczne zwiększenie efektywności energetycznej oraz gdy istnieją szczególnie pilne potrzeby. Inwestycje muszą przyczyniać się do zmniejszenia emisji CO₂ i innych zanieczyszczeń powietrza oraz do znacznego zwiększenia oszczędności energii. Wspomniane inwestycje mogą zostać wsparte jedynie w przypadku, gdy podłączenie do sieci ciepłowniczej na danym obszarze nie jest uzasadnione ekonomicznie IZ nie wyklucza zastosowania zwrotnych form finansowania, jeśli wystąpią przesłanki uzasadniające ich zastosowanie. Odnośnie indywidualnych urządzeń do ogrzewania, wspierane mogą być inwestycje w instalacje o jak najmniejszej emisji CO₂, PM₁₀ oraz innych zanieczyszczeń powietrza. Wsparte projekty muszą skutkować redukcją CO₂ o co najmniej 30% w odniesieniu do istniejących instalacji.</p>	

Priorytet inwestycyjny	4c - Wspieranie efektywności energetycznej, inteligentnego zarządzania energią i wykorzystywania odnawialnych źródeł energii w infrastrukturze publicznej, w tym w budynkach publicznych i w sektorze mieszkaniowym
<p>Projekty powinny być uzasadnione ekonomicznie i społecznie oraz, w stosownych przypadkach, przeciwdziałać ubóstwu energetycznemu. Preferowane powinny być projekty wykorzystujące odnawialne źródła energii. Wsparcie powinno być uwarunkowane wykonaniem inwestycji zwiększających efektywność energetyczną i ograniczające zapotrzebowanie na energię w budynkach, w których wykorzystywana jest energia ze wspieranych urządzeń.</p> <p>Najbardziej skutecznymi działaniami w obszarze poprawy efektywności energetycznej jest głęboka modernizacja energetyczna budynków (oparta m.in. o system monitorowania i zarządzania energią). Należy wskazać, iż audyty energetyczne są obowiązkowym elementem realizacji projektów z zakresu efektywności energetycznej w tym priorytecie inwestycyjnym.</p> <p>Typy przedsięwzięć</p> <ul style="list-style-type: none"> • Modernizacja energetyczna budynków użyteczności publicznej oraz wielorodzinnych budynków mieszkalnych. • Likwidacja „niskiej emisji” poprzez wymianę/modernizację indywidualnych źródeł ciepła lub podłączanie budynków do sieciowych nośników ciepła. • Budowa instalacji OZE w modernizowanych energetycznie budynkach. <p>Ww. typy przedsięwzięć mogą być realizowane także w ramach klastrów energii.</p> <p>Cross-financing</p> <p>Nie planuje się zastosowania mechanizmu cross-financingu.</p> <p>Główni Beneficjenci, w szczególności:</p>	

Priorytet inwestycyjny	4c - Wspieranie efektywności energetycznej, inteligentnego zarządzania energią i wykorzystywania odnawialnych źródeł energii w infrastrukturze publicznej, w tym w budynkach publicznych i w sektorze mieszkaniowym
<ul style="list-style-type: none"> • Jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia; • Związek Metropolitalny; • Podmioty, w których większość udziałów lub akcji posiadają jednostki samorządu terytorialnego lub ich związki i stowarzyszenia; • Jednostki zaliczane do sektora finansów publicznych (nie wymienione wyżej); • Podmioty wykonujące działalność leczniczą, w rozumieniu ustawy o działalności leczniczej, posiadające osobowość prawną lub zdolność prawną; • Szkoły wyższe; • Organizacje pozarządowe; • Towarzystwa budownictwa społecznego; • Porozumienia podmiotów wymienionych wyżej reprezentowane przez lidera; • Podmioty działające w oparciu o umowę/porozumienie w ramach partnerstwa publiczno-privatnego (tzw. projekty hybrydowe). <p>[1] Głęboka kompleksowa modernizacja energetyczna, oznacza przedsięwzięcie wpływające na poprawę efektywności energetycznej budynku, które ma na celu zmniejszenie wartości rocznego zapotrzebowania na energię użytkową, rocznego zapotrzebowania na energię końcową lub rocznego zapotrzebowania na nieodnawialną energię pierwotną budynku.</p> <p>*Z uwagi na wyczerpanie limitu znaków zapis przeniesiony z sekcji "Zasady kierunkowe":</p> <p>Ze względu na kumulację negatywnych zjawisk społeczno-gospodarczych o ogromnej skali, dla miasta Bytom przewiduje się przeznaczenie specjalnej puli środków na procedurę pozakonkursową OSI dla miast i dzielnic miast wymagających rewitalizacji. Szczegółowe zasady udzielania wsparcia znajdują się w rozdziale 4. Zintegrowane Podejście Terytorialne.</p> <p>W przypadku zidentyfikowania trudności lub opóźnień w postępie rzeczowo – finansowym środków dedykowanych OSI Bytom, Instytucja Zarządzająca może zdecydować o przesunięciu środków na wsparcie OSI miast wymagających rewitalizacji zgodnie z zapisami Umowy Partnerstwa, Strategii</p>	

Priorytet inwestycyjny	4c - Wspieranie efektywności energetycznej, inteligentnego zarządzania energią i wykorzystywania odnawialnych źródeł energii w infrastrukturze publicznej, w tym w budynkach publicznych i w sektorze mieszkaniowym
Rozwoju Województwa Śląskiego oraz Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego..	

2.A.6.2 Kierunkowe zasady wyboru operacji

Priorytet inwestycyjny	4c - Wspieranie efektywności energetycznej, inteligentnego zarządzania energią i wykorzystywania odnawialnych źródeł energii w infrastrukturze publicznej, w tym w budynkach publicznych i w sektorze mieszkaniowym
<p>Typy projektów realizowane będą w ramach trybu konkursowego.</p> <p>W przypadku realizacji projektów z zakresu: likwidacji tzw. „niskiej emisji” konieczne będzie spełnienie warunków ex-ante z dyrektywy 2006/32/EC, odnoszących się do indywidualnych liczników ciepła w budynkach wielorodzinnych, podłączonych do ogrzewania sieciowego i poddawanych renowacji oraz do dyrektywy EE 2012/27/EU, w której kontynuowane są wymogi dyrektywy 2006/32/EC. Wprowadzenie indywidualnego pomiaru ciepła wymaga użycia zaworów termostatycznych w budynkach, w których nie zostały jeszcze zamontowane.</p> <p>Zwiększeniu efektywności energetycznej regionalnej gospodarki będą służyć przede wszystkim działania koncentrujące się na realizacji strategii/planów gospodarki niskoemisyjnej w tym POP WSL.</p> <p>A zatem działania związane z modernizacją energetyczną budynków (użyteczności publicznej i mieszkalnych wielorodzinnych) będą promowały jej kompleksowy wymiar (tzw. głęboka modernizacja oparta o system monitorowania i zarządzania energią), uwzględniając również wysokosprawne źródła ciepła oraz modernizację sieci dystrybucji ciepła (w tym wymianę źródeł ciepła). Wspieraniem będą objęte budynki mieszkalne wielorodzinne (m. in. czynszowe, komunalne, z wysoką – prawie 70% luką remontową) oraz budynki użyteczności publicznej (m. in. objęte obowiązkiem modernizacji energetycznej, termomodernizacji na podstawie art. 5 ust. 1 dyrektywy 2012/27/UE). Dofinansowanie działań w celu poprawy efektywności energetycznej wynika z dokumentu rządowego pt. „Wspieranie Inwestycji w modernizację budynków”, w związku z art. 4 ww. dyrektywy 2012/27/UE oraz KPD, w celu zwiększenia liczby budynków o niskim zużyciu energii, oraz art. 9 dyrektywy 2010/31/UE. KPD realizowany jest w powiązaniu z przepisami rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 12.04.2002 r., w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki oraz ich usytuowanie.</p>	

Priorytet inwestycyjny	4c - Wspieranie efektywności energetycznej, inteligentnego zarządzania energią i wykorzystywania odnawialnych źródeł energii w infrastrukturze publicznej, w tym w budynkach publicznych i w sektorze mieszkaniowym
-------------------------------	---

Zmniejszenie zużycia energii końcowej w wyniku realizacji projektów [GJ/rok] i ilość zaoszczędzonej energii cieplnej/elektrycznej będą monitorowane na poziomie projektów oraz w sprawozdaniu rocznym dla Komisji Europejskiej.

Przy wyborze projektów do realizacji IZ RPO WSL będzie kierowała się m.in. następującymi kryteriami:

- efektywność kosztowa w powiązaniu z osiąganymi efektami ekologicznymi w stosunku do planowanych nakładów finansowych,
- wielkość redukcji CO₂,
- redukcja emisji pyłu PM10 (w przypadku wymiany źródła ciepła),
- zastosowanie elementów budownictwa niskoenergetycznego/technologii zmniejszających zapotrzebowanie na energię,
- wpisywanie się w strefy zdiagnozowane w wojewódzkim programie ochrony powietrza,
- preferowane będą projekty zwiększające efektywność energetyczną powyżej 60%, natomiast projekty z zakresu głębokiej, kompleksowej modernizacji energetycznej zwiększające efektywność energetyczną poniżej 25% nie będą kwalifikowały się do dofinansowania,
- w zakresie projektów obejmujących modernizację/wymianę indywidualnego źródła ciepła wspierane będą projekty ograniczające emisję CO₂ przynajmniej o 30% w porównaniu do istniejącego urządzenia.

Wspierane mogą być inwestycje w instalacje o jak najmniejszej emisji CO₂ oraz innych zanieczyszczeń powietrza. Wsparte projekty muszą skutkować redukcją CO₂ o co najmniej 30% w odniesieniu do istniejących instalacji.

Projekty powinny być uzasadnione ekonomicznie i społecznie oraz, w stosownych przypadkach, przeciwdziałać ubóstwu energetycznemu.

Priorytetowo powinny być wspierane projekty wykorzystujące OZE.

Wsparcie powinno być uwarunkowane wykonaniem inwestycji zwiększających efektywność energetyczną i ograniczających zapotrzebowanie na energię w

Priorytet inwestycyjny	4c - Wspieranie efektywności energetycznej, inteligentnego zarządzania energią i wykorzystywania odnawialnych źródeł energii w infrastrukturze publicznej, w tym w budynkach publicznych i w sektorze mieszkaniowym
<p>budynkach, w których wykorzystywana jest energia ze wspieranych urządzeń.</p> <p>Wszelkie inwestycje powinny być zgodne z unijnymi standardami i przepisami w zakresie ochrony środowiska.</p> <p>Inwestycje w tym zakresie mają długotrwały charakter i dlatego powinny być zgodne z właściwymi przepisami unijnymi. Wspierane urządzenia do ogrzewania powinny od początku okresu programowania charakteryzować się obowiązującym od końca 2020 r. minimalnym poziomem efektywności energetycznej i normami emisji zanieczyszczeń, które zostały określone w środkach wykonawczych do dyrektywy 2009/125/WE.</p> <p>Preferowane powinno być wsparcie udzielane poprzez przedsiębiorstwa usług energetycznych (ESCO).</p> <p>W zakresie kryteriów formalnych, wskazuje się stan gotowości projektu do realizacji.</p> <p>Inwestycje dotyczące modernizacji budynków użyteczności publicznej, w której prowadzona jest działalność lecznicza w zakresie leczenia szpitalnego mogą dotyczyć tylko obiektów, których funkcjonowanie jest uzasadnione w kontekście map potrzeb zdrowotnych.</p> <p>W celu zwiększenia efektywności i komplementarności wsparcie zostanie skierowane na przedsięwzięcia wynikające ze Strategii ZIT/RIT, zawierającej odniesienia do zagadnień niskoemisyjnych.</p> <p>Przewiduje się również przeznaczenie specjalnej puli środków na OSI.</p> <p>*Zapis przeniesiony do sekcji "Przedsięwzięcia, które mają otrzymać wsparcie".</p>	

2.A.6.3 Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych (w stosownych przypadkach)

Priorytet inwestycyjny	4c - Wspieranie efektywności energetycznej, inteligentnego zarządzania energią i wykorzystywania odnawialnych źródeł energii w infrastrukturze publicznej, w tym w budynkach publicznych i w sektorze mieszkaniowym
Zgodnie z przeprowadzoną na podstawie art. 37 rozporządzenia ogólnego analizą ex-ante instrumentów finansowych, w ramach PI nie przewiduje się zastosowania instrumentów finansowych. Jednocześnie na dalszym etapie wdrażania programu nie wyklucza się przeprowadzanie kolejnych analiz w uzasadnionych przypadkach. IZ nie wyklucza zastosowania zwrotnych form finansowania, jeśli wystąpią przesłanki uzasadniające ich zastosowanie.	

2.A.6.4 Planowane wykorzystanie dużych projektów (w stosownych przypadkach)

Priorytet inwestycyjny	4c - Wspieranie efektywności energetycznej, inteligentnego zarządzania energią i wykorzystywania odnawialnych źródeł energii w infrastrukturze publicznej, w tym w budynkach publicznych i w sektorze mieszkaniowym
W ramach priorytetu inwestycyjnego 4c nie zidentyfikowano dużych projektów, których koszty kwalifikowane przekraczają 50 000 000 EUR.	

2.A.6.5 Wskaźniki produktu w podziale na priorytety inwestycyjne oraz, w stosownych przypadkach, na kategorie regionów

Tabela 5: Wspólne i specyficzne dla programu wskaźniki produktu (według priorytetu inwestycyjnego, w podziale na kategorie regionów w odniesieniu do EFS oraz, w stosownych przypadkach, w odniesieniu do EFRR)

Priorytet inwestycyjny		4c - Wspieranie efektywności energetycznej, inteligentnego zarządzania energią i wykorzystywania odnawialnych źródeł energii w infrastrukturze publicznej, w tym w budynkach publicznych i w sektorze mieszkaniowym							
Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu (w stosownych przypadkach)	Wartość docelowa (2023)			Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
					M	W	T		
CO30	Energia odnawialna: dodatkowa zdolność wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych	MW	EFRR	Słabiej rozwinięte			21,00	LSI/SL2014	roczna
CO31	Efektywność energetyczna: liczba gospodarstw domowych z lepszą klasą zużycia energii	Gospodarstwa domowe	EFRR	Słabiej rozwinięte			699,00	LSI/SL2014	roczna
CO32	Efektywność energetyczna: zmniejszenie rocznego zużycia energii pierwotnej w budynkach publicznych	kWh/rok	EFRR	Słabiej rozwinięte			115 800 000,00	LSI/SL2014	roczna
CO34	Redukcja emisji gazów cieplarnianych: szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych	Tony równoważnika CO2	EFRR	Słabiej rozwinięte			8 181,00	LSI/SL2014	roczna
411	Liczba jednostek wytwarzania energii elektrycznej z OZE	sztuki	EFRR	Słabiej rozwinięte			42,00	LSI/SL2014	roczna

Priorytet inwestycyjny		4c - Wspieranie efektywności energetycznej, inteligentnego zarządzania energią i wykorzystywania odnawialnych źródeł energii w infrastrukturze publicznej, w tym w budynkach publicznych i w sektorze mieszkaniowym							
Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu (w stosownych przypadkach)	Wartość docelowa (2023)			Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
					M	W	T		
412	Liczba jednostek wytwarzania energii cieplnej z OZE	sztuki	EFRR	Słabiej rozwinięte			42,00	LSI/SL2014	roczna
432	Stopień redukcji PM10	t/rok	EFRR	Słabiej rozwinięte			637,00	LSI/SL2014	roczna

2.A.4 Priorytet inwestycyjny

Nr identyfikacyjny osi priorytetowej	4e
Nazwa osi priorytetowej	Promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich rodzajów terytoriów, w szczególności dla obszarów miejskich, w tym wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej i działań adaptacyjnych mających oddziaływanie łagodzące na zmiany klimatu

2.A.5 Cele szczegółowe odpowiadające priorytetowi inwestycyjnemu i oczekiwane rezultaty

Numer identyfikacyjny celu szczegółowego	1
Nazwa celu szczegółowego	Zwiększona atrakcyjność transportu publicznego dla pasażerów
Rezultaty, które państwo członkowskie zamierza osiągnąć przy wsparciu Unii	<p>Cel szczegółowy priorytetu inwestycyjnego 4e jest spójny z celami głównym i szczegółowymi <i>Umowy Partnerstwa</i>, którymi są odpowiednio <i>zwiększenie konkurencyjności</i> oraz <i>zmniejszenie emisyjności gospodarki poprzez obniżenie emisji generowanych przez transport w aglomeracjach miejskich</i>.</p> <p>Głównym rezultatem kompleksowego wsparcia infrastruktury transportu zbiorowego, będzie promowanie alternatywnych form przemieszczania się w miastach oraz wzrost zainteresowania mieszkańców regionu korzystaniem z transportu publicznego. Tym samym rezultaty będą przyczyniały się ograniczenia emisji CO₂, jak i innych zanieczyszczeń, wpisując się jednocześnie w priorytety UE w zakresie transportu. Wsparcie związane z efektywnym energetycznie oświetleniem przestrzeni publicznej wpisuje się w działania, które będą podejmowane przez beneficjentów przy inwestycjach związanych z niskoemisyjnym transportem miejskim. Inwestycje te przyczynią się do osiągnięcia lepszych wyników w zakresie energooszczędności/redukcji emisji gazów cieplarnianych.</p>

Tabela 3: Specyficzne dla programu wskaźniki rezultatu (w podziale na cele szczegółowe) (w odniesieniu do EFRR i Funduszu Spójności)

Cel szczegółowy		1 - Zwiększona atrakcyjność transportu publicznego dla pasażerów							
Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Kategoria regionu (w stosownych przypadkach)	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru	
441	Przewozy pasażerów środkami komunikacji miejskiej	mln osób	Słabiej rozwinięte	585,60	2012	822,35	GUS	roczna	

2.A.6 Przedsięwzięcie, które ma otrzymać wsparcie w ramach priorytetu inwestycyjnego (w podziale na priorytety inwestycyjne)

2.A.6.1 Opis typów i przykłady przedsięwzięć, które mają otrzymać wsparcie, oraz ich oczekiwany wkład w realizację celów szczegółowych oraz, w stosownych przypadkach, wskazanie głównych grup docelowych, poszczególnych terytoriów docelowych i typów beneficjentów

Priorytet inwestycyjny	4e - Promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich rodzajów terytoriów, w szczególności dla obszarów miejskich, w tym wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej i działań adaptacyjnych mających oddziaływanie łagodzące na zmiany klimatu
-------------------------------	--

W ramach priorytetu inwestycyjnego 4e wspierane będą działania polegające na budowie, przebudowie liniowej i punktowej infrastruktury transportu zbiorowego (np. zintegrowanych centrów przesiadkowych – w tym dworców autobusowych i kolejowych, parkingów Park&Ride i Bike&Ride, dróg rowerowych), zakupie taboru autobusowego i tramwajowego, wdrażaniu inteligentnych systemów transportowych ITS - w tym SDIP, wymianie oświetlenia w gminach na instalacje o wyższej efektywności energetycznej. Dodatkowo planuje się również wsparcie na rzecz rozwoju sieci regionalnych tras rowerowych.

W zakresie ITS, wsparcie uzyskają te inwestycje, które będą zapewniały interoperacyjność stosowanych aplikacji zarządzania oraz będą wskazywały na systemowe usprawnienie komunikacji w regionie/miastach.

Należy zwrócić uwagę, iż główny nacisk interwencji w priorytecie inwestycyjnym 4e zostanie położony na inwestycje w infrastrukturę transportu miejskiego, w tym w infrastrukturę szynową oraz drogową.

Finansowanie uzyskają również projekty związane z zakupem niskoemisyjnego i bezemisyjnego taboru autobusowego zasilanego paliwem alternatywnym w rozumieniu przedstawionym w krajowych ramach polityki rozwoju infrastruktury paliw alternatywnych (dot. dyrektywy 2014/94/UE). Jednakże, dodatkowo punktowany będzie zakup bezemisyjnych pojazdów transportu publicznego. Zakupowi taboru zasilanego alternatywnymi paliwami może towarzyszyć budowa infrastruktury i zakup urządzeń do obsługi tego typu taboru (ale tylko w niezbędnym zakresie). Brak wsparcia dla pojazdów napędzanych wyłącznie silnikami diesla zgodnych z normą emisji spalin EURO 6 i starszych. Realizacja zaprogramowanych działań przyczyni się również do obniżenia emisji generowanych przez transport w aglomeracjach miejskich poprzez zwiększenie efektywności transportu publicznego, poprawę jakości powietrza oraz obniżenie energochłonności infrastruktury publicznej.

Priorytet inwestycyjny	4e - Promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich rodzajów terytoriów, w szczególności dla obszarów miejskich, w tym wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej i działań adaptacyjnych mających oddziaływanie łagodzące na zmiany klimatu
-------------------------------	--

Interwencja podejmowana w priorytecie inwestycyjnym 4e dotyczy wzrostu, atrakcyjności transportu publicznego dla pasażerów, ale również jest odpowiedzią na zdiagnozowane zanieczyszczenia powietrza w 5 strefach województwa śląskiego (zgodnie z *Programem ochrony powietrza dla terenu województwa śląskiego mającego na celu osiągnięcie poziomów dopuszczalnych substancji w powietrzu oraz pułapu stężenia ekspozycji*):

- aglomeracjach o liczbie mieszkańców większej niż 250 tysięcy - aglomeracja górnośląska oraz aglomeracja rybnicko - jastrzębska;
- miastach o liczbie mieszkańców większej niż 100 tysięcy - Bielsko-Biała oraz Częstochowa;
- pozostałego obszaru województwa, niewchodzącego w skład miast o liczbie mieszkańców większej niż 100 tysięcy oraz aglomeracji (strefa śląska).

Typy przedsięwzięć

- Budowa, przebudowa liniowej i punktowej infrastruktury transportu zbiorowego (np. zintegrowane węzły przesiadkowe, drogi rowerowe, parkingi Park&Ride i Bike&Ride, bus pasy);
- Rozwój sieci regionalnych tras rowerowych;
- Wdrażanie inteligentnych systemów transportowych (ITS);
- Zakup taboru autobusowego i tramwajowego na potrzeby transportu publicznego wraz z budową infrastruktury;
- Budowa i przebudowa liniowej infrastruktury tramwajowej;
- Poprawa efektywności energetycznej oświetlenia.

Cross-financing

Priorytet inwestycyjny	4e - Promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich rodzajów terytoriów, w szczególności dla obszarów miejskich, w tym wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej i działań adaptacyjnych mających oddziaływanie łagodzące na zmiany klimatu
-------------------------------	--

Nie przewiduje się wykorzystania mechanizmu cross-financingu.

Główni Beneficjenci, w szczególności:

W zakresie niskoemisyjnego transportu:

- Jednostki samorządu terytorialnego oraz ich związki, których statutowym zadaniem jest wykonywanie ustawowych zadań jednostek samorządu terytorialnego w zakresie transportu publicznego;
- Związek Metropolitalny;
- Podmioty działające na zlecenie jednostek samorządu terytorialnego i ich związków, realizujące zadania z zakresu transportu publicznego, wybrane zgodnie z prawem zamówień publicznych;
- Podmioty, w których większość udziałów posiada jednostka samorządu terytorialnego lub związek JST, realizujące na podstawie statutu zadania publiczne z zakresu transportu publicznego;
- Porozumienia podmiotów wymienionych w pkt 1-3 reprezentowane przez lidera.

W zakresie poprawy efektywności oświetlenia w gminach:

- Jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia;
- Związek Metropolitalny;
- Podmioty, w których większość udziałów lub akcji posiadają jednostki samorządu terytorialnego lub ich związki i stowarzyszenia;
- Jednostki zaliczane do sektora finansów publicznych (nie wymienione wyżej);
- Spółdzielnie, wspólnoty mieszkaniowe, towarzystwa budownictwa społecznego;
- Porozumienia podmiotów wymienionych wyżej reprezentowane przez lidera;

Priorytet inwestycyjny	4e - Promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich rodzajów terytoriów, w szczególności dla obszarów miejskich, w tym wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej i działań adaptacyjnych mających oddziaływanie łagodzące na zmiany klimatu
<ul style="list-style-type: none"> • Podmioty działające w oparciu o umowę/porozumienie, w ramach partnerstwa publiczno-prywatnego (tzw. projekty hybrydowe). <p>W zakresie rozwoju sieci Regionalnych Tras Rowerowych:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia; • Związek Metropolitalny; • Podmioty, w których większość udziałów lub akcji posiadają jednostki samorządu terytorialnego lub ich związki i stowarzyszenia; • Jednostki zaliczane do sektora finansów publicznych (nie wymienione wyżej); • Porozumienia podmiotów wymienionych wyżej reprezentowane przez lidera; • Podmioty działające w oparciu o umowę/porozumienie, w ramach partnerstwa publiczno-prywatnego (tzw. projekty hybrydowe) 	

2.A.6.2 Kierunkowe zasady wyboru operacji

Priorytet inwestycyjny	4e - Promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich rodzajów terytoriów, w szczególności dla obszarów miejskich, w tym wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej i działań adaptacyjnych mających oddziaływanie łagodzące na zmiany klimatu
<p>Typy projektów, wpisujące się w priorytet inwestycyjny 4e realizowane będą w ramach trybu konkursowego.</p> <p>Przy wyborze projektów IZ RPO WSL będzie kierowała się m.in. kryteriami:</p> <ul style="list-style-type: none"> • efektywność kosztowa w powiązaniu z osiąganymi efektami ekologicznymi w stosunku do planowanych nakładów finansowych; • wielkość redukcji CO₂ ; • wkład w zwiększenie liczby osób korzystających z transportu publicznego; • wkład w poprawę dostępności i mobilności; • wpisywanie się w strefy zdiagnozowane w wojewódzkim programie ochrony powietrza. 	

Priorytet inwestycyjny	4e - Promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich rodzajów terytoriów, w szczególności dla obszarów miejskich, w tym wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej i działań adaptacyjnych mających oddziaływanie łagodzące na zmiany klimatu
-------------------------------	--

W zakresie kryteriów formalnych, wskazuje się stan gotowości projektu do realizacji.

W celu zwiększenia efektywności i komplementarności wsparcia budowy, przebudowy liniowej i punktowej infrastruktury transportu zbiorowego (np. zintegrowanych centrów przesiadkowych – w tym dworców autobusowych i kolejowych, parkingów Park&Ride i Bike&Ride, dróg rowerowych, infrastruktury towarzyszącej), zakupu taboru autobusowego i tramwajowego, wdrażania inteligentnych systemów transportowych ITS - w tym SDIP, wymiany oświetlenia w gminach na instalacje o wyższej efektywności energetycznej, interwencja planowana jest do realizacji w ramach ZIT/RIT. Zastosowanie ZIT/RIT pozwoli na dostosowanie interwencji do specyficznych potencjałów i deficytów poszczególnych terytoriów. Wsparcie zostanie skierowane na przedsięwzięcia wynikające ze Strategii ZIT/RIT.

Inwestycje w transport miejski ramach PI 4e będą przyczyniać się do osiągnięcia niskoemisyjnej i zrównoważonej mobilności w miastach. Muszą one wynikać z przygotowanych przez samorzady planów, zawierających odniesienia do kwestii przechodzenia na bardziej ekologiczne i zrównoważone systemy transportowe w miastach. Funkcję takich dokumentów mogą pełnić plany dotyczące gospodarki niskoemisyjnej lub plany mobilności miejskiej. Dokumenty te powinny określać lokalne uwarunkowania oraz kierunki planowanych interwencji na danym obszarze i w zależności od zidentyfikowanych potrzeb zawierać odniesienia lub wskazywać adekwatne obowiązujące dokumenty zawierające odniesienia do takich kwestii jak np.: zbiorowy transport pasażerski, transport niezmotoryzowany, wykorzystanie inteligentnych systemów transportowych, logistyka miejska, bezpieczeństwo ruchu drogowego w miastach, wdrażanie nowych wzorców użytkowania czy promocja ekologicznie czystych i energooszczędnych pojazdów (czyste paliwa, pojazdy).

Zakres wsparcia projektów z zakresu niskoemisyjnego transportu miejskiego musi być zgodny z celami i kierunkami działań *Strategii Rozwoju Systemu Transportu Województwa Śląskiego* oraz *Programem ochrony powietrza dla terenu województwa śląskiego mającego na celu osiągnięcie poziomów dopuszczalnych substancji w powietrzu oraz pułapu stężenia ekspozycji*. Wszystkie projekty dotyczące zrównoważonej mobilności miejskiej, w tym transportu publicznego oraz oświetlenia miejskiego będą musiały uwzględniać szersze podejście, wpisując się w strategię miejskie (w tym plany mobilności miejskiej lub plany gospodarki niskoemisyjnej), odnoszące się do zagadnień niskoemisyjności.

Priorytet inwestycyjny	4e - Promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich rodzajów terytoriów, w szczególności dla obszarów miejskich, w tym wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej i działań adaptacyjnych mających oddziaływanie łagodzące na zmiany klimatu
-------------------------------	--

Inwestycje dotyczące transportu miejskiego w ramach priorytetu inwestycyjnego 4e powinny ponadto spełniać poniższe warunki:

- być komplementarne z inwestycjami realizowanymi w ramach właściwych krajowych programów operacyjnych. W przypadku miast wojewódzkich i powiązanych z nimi funkcjonalnie obszarów instrumentem koordynacji jest Strategia ZIT;
- inwestycje w drogi lokalne lub regionalne mogą być finansowane jedynie, jako niezbędny i uzupełniający element projektu dotyczącego systemu zrównoważonej mobilności miejskiej. Samodzielne projekty dotyczące wyłącznie infrastruktury drogowej nie będą akceptowane w ramach PI 4e;
- w miastach posiadających transport szynowy (tramwaje) preferowany będzie rozwój tej gałęzi transportu zbiorowego poprzez inwestycje w infrastrukturę szynową i tabor;
- jeżeli z planów lub dokumentów strategicznych albo z analizy kosztów i korzyści odnoszących się do zrównoważonej mobilności miejskiej wynika potrzeba zakupu autobusów, dozwolony jest zakup niskoemisyjnego i bezemisyjnego taboru autobusowego zasilanego paliwem alternatywnym w rozumieniu przedstawionym w krajowych ramach polityki rozwoju infrastruktury paliw alternatywnych (dot. dyrektywy 2014/94/UE). Jednakże, dodatkowo punktowany będzie zakup bezemisyjnych pojazdów transportu publicznego. Zakupowi taboru zasilanego alternatywnymi paliwami może towarzyszyć budowa infrastruktury i zakup urządzeń do obsługi tego typu taboru (ale tylko w niezbędnym zakresie). Brak wsparcia dla pojazdów napędzanych wyłącznie silnikami diesla zgodnych z normą emisji spalin EURO 6 i starszych. Zakupowi niskoemisyjnego taboru powinny towarzyszyć inwestycje w niezbędną dla właściwego funkcjonowania zrównoważonej mobilności infrastrukturę.
- Inwestycje w trasy rowerowe muszą być zgodne z koncepcją spójnej sieci regionalnych tras rowerowych o zasięgu wojewódzkim realizowaną według jednolitych standardów.

2.A.6.3 Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych (w stosownych przypadkach)

Priorytet inwestycyjny	4e - Promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich rodzajów terytoriów, w szczególności dla obszarów miejskich, w tym wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej i działań adaptacyjnych mających oddziaływanie łagodzące na zmiany klimatu
-------------------------------	--

Zgodnie z przeprowadzoną na podstawie art. 37 rozporządzenia ogólnego analizą ex-ante instrumentów finansowych, w ramach PI nie przewiduje się zastosowania instrumentów finansowych. Jednocześnie na dalszym etapie wdrażania programu nie wyklucza się przeprowadzanie kolejnych analiz w uzasadnionych przypadkach.

Priorytet inwestycyjny	4e - Promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich rodzajów terytoriów, w szczególności dla obszarów miejskich, w tym wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej i działań adaptacyjnych mających oddziaływanie łagodzące na zmiany klimatu
-------------------------------	--

2.A.6.4 Planowane wykorzystanie dużych projektów (w stosownych przypadkach)

Priorytet inwestycyjny	4e - Promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich rodzajów terytoriów, w szczególności dla obszarów miejskich, w tym wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej i działań adaptacyjnych mających oddziaływanie łagodzące na zmiany klimatu
W ramach priorytetu inwestycyjnego 4e nie zidentyfikowano dużych projektów, których koszty kwalifikowane przekraczają 50 000 000 EUR.	

2.A.6.5 Wskaźniki produktu w podziale na priorytety inwestycyjne oraz, w stosownych przypadkach, na kategorii regionów

Tabela 5: Wspólne i specyficzne dla programu wskaźniki produktu (według priorytetu inwestycyjnego, w podziale na kategorie regionów w odniesieniu do EFS oraz, w stosownych przypadkach, w odniesieniu do EFRR)

Priorytet inwestycyjny		4e - Promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich rodzajów terytoriów, w szczególności dla obszarów miejskich, w tym wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej i działań adaptacyjnych mających oddziaływanie łagodzące na zmiany klimatu							
Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu (w stosownych przypadkach)	Wartość docelowa (2023)			Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
					M	W	T		
CO15	Transport miejski: całkowita długość nowych lub zmodernizowanych linii tramwajowych i linii metra	km	EFRR	Słabiej rozwinięte			10,00	LSI/SL2014	roczna
442	Liczba zakupionych jednostek taboru pasażerskiego w publicznym transporcie zbiorowym komunikacji miejskiej	sztuki	EFRR	Słabiej rozwinięte			200,00	LSI/SL2014	roczna
443	Liczba wybudowanych zintegrowanych węzłów przesiadkowych	sztuki	EFRR	Słabiej rozwinięte			62,00	LSI/SL2014	roczna
444	Liczba zainstalowanych inteligentnych systemów transportowych	sztuki	EFRR	Słabiej rozwinięte			10,00	LSI/SL2014	roczna
445	Długość wspartej infrastruktury rowerowej	km	EFRR	Słabiej rozwinięte			24,00	LSI/SL2014	roczna
CO34	Redukcja emisji gazów cieplarnianych: szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych	Tony równoważnika CO2	EFRR				1 718,00	LSI/SL2014	roczna

2.A.4 Priorytet inwestycyjny

Nr identyfikacyjny osi priorytetowej	4g
--------------------------------------	----

Nr identyfikacyjny osi priorytetowej	4g
Nazwa osi priorytetowej	Promowanie wykorzystywania wysokosprawnej kogeneracji ciepła i energii elektrycznej w oparciu o zapotrzebowanie na ciepło użytkowe

2.A.5 Cele szczegółowe odpowiadające priorytetowi inwestycyjnemu i oczekiwane rezultaty

Numer identyfikacyjny celu szczegółowego	1
Nazwa celu szczegółowego	Zwiększony udział produkcji energii w wysokosprawnej kogeneracji
Rezultaty, które państwo członkowskie zamierza osiągnąć przy wsparciu Unii	<p>Cel szczegółowy priorytetu inwestycyjnego 4g jest spójny z celami głównym i szczegółowym <i>Umowy Partnerstwa</i>, którymi są odpowiednio <i>zwiększenie konkurencyjności</i> oraz <i>zmniejszenie emisyjności gospodarki poprzez zwiększenie efektywności energetycznej gospodarki</i>.</p> <p>Planowanymi rezultatami wsparcia produkcji energii poprzez wykorzystanie wysokosprawnych źródeł kogeneracyjnych będzie: zwiększenie efektywności energetycznej gospodarki: poprzez obniżenie ilości zużywanego paliwa, zmniejszenie emisji dwutlenku węgla emitowanego do atmosfery, większa elastyczność produkcji ciepła do ogrzewania i ciepłej wody użytkowej, wzrost produkcji energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych oraz możliwość zwiększenia produkcji energii bez przekroczenia ustawowych limitów emisji CO₂.</p>

Tabela 3: Specyficzne dla programu wskaźniki rezultatu (w podziale na cele szczegółowe) (w odniesieniu do EFRR i Funduszu Spójności)

Cel szczegółowy		1 - Zwiększony udział produkcji energii w wysokosprawnej kogeneracji						
Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Kategoria regionu (w stosownych przypadkach)	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
450	Odsetek energii cieplnej produkowanej w skojarzeniu	%	Słabiej rozwinięte	57,71	2014	60,61	URE	roczna

2.A.6 Przedsięwzięcie, które ma otrzymać wsparcie w ramach priorytetu inwestycyjnego (w podziale na priorytety inwestycyjne)

2.A.6.1 Opis typów i przykłady przedsięwzięć, które mają otrzymać wsparcie, oraz ich oczekiwany wkład w realizację celów szczegółowych oraz, w stosownych przypadkach, wskazanie głównych grup docelowych, poszczególnych terytoriów docelowych i typów beneficjentów

Priorytet inwestycyjny	4g - Promowanie wykorzystywania wysokosprawnej kogeneracji ciepła i energii elektrycznej w oparciu o zapotrzebowanie na ciepło użytkowe
<p>W ramach priorytetu inwestycyjnego 4g, wspierane będą działania polegające na produkcji energii poprzez wykorzystanie (budowę) wysokosprawnych źródeł kogeneracyjnych, opartych o źródła energii inne niż OZE, węgiel kamienny i brunatny (np. gaz ziemny, olej). Przewiduje się możliwość wsparcia zabudowy układów energetycznych wykorzystujących metan z odmetanowania kopalń jako wdrożenie innowacyjnych rozwiązań wynikających z RIS WSL 2013-2020. Realizacja zaprogramowanych działań przyczyni się do poprawy konkurencyjności regionalnej gospodarki poprzez obniżenie jej emisyjności.</p> <p>Wsparcie otrzyma budowa, uzasadnionych pod względem ekonomicznym, nowych instalacji wysokosprawnej kogeneracji oraz innych małych obiektów i urządzeń energetycznego spalania (tj. lokalne kotłownie) o jak najmniejszej z możliwych emisji CO₂ oraz innych zanieczyszczeń powietrza (tj. PM₁₀). W przypadku nowych instalacji powinno zostać osiągnięte co najmniej 10% efektywności energetycznej w porównaniu do rozdzielonej produkcji energii cieplnej i elektrycznej przy zastosowaniu najlepszych dostępnych technologii. Dodatkowo wszelka przebudowa istniejących instalacji na wysokosprawną kogenerację oraz innych małych obiektów i urządzeń energetycznego spalania musi skutkować redukcją CO₂ o co najmniej 30% w porównaniu do istniejących instalacji. Ponadto, dopuszczona jest pomoc inwestycyjna dla wysokosprawnych instalacji spalających paliwa kopalne pod warunkiem, że te instalacje nie zastępują urządzeń o niskiej emisji CO₂, a inne alternatywne rozwiązania byłyby mniej efektywne i bardziej emisyjne.</p> <p>Typy przedsięwzięć</p> <ul style="list-style-type: none"> • Budowa i modernizacja instalacji do produkcji energii w wysokosprawnej kogeneracji. <p>Ww. typ przedsięwzięć może być realizowany także w ramach klastrów energii.</p>	

Priorytet inwestycyjny	4g - Promowanie wykorzystywania wysokosprawnej kogeneracji ciepła i energii elektrycznej w oparciu o zapotrzebowanie na ciepło użytkowe
-------------------------------	---

Cross-financing

Nie planuje się zastosowania mechanizmu cross-financingu.

Główni Beneficjenci, w szczególności:

- Jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia;
- Podmioty, w których większość udziałów lub akcji posiadają jednostki samorządu terytorialnego lub ich związki i stowarzyszenia;
- Jednostki zaliczane do sektora finansów publicznych (nie wymienione wyżej);
- Podmioty wykonujące działalność leczniczą, w rozumieniu ustawy o działalności leczniczej, posiadające osobowość prawną lub zdolność prawną;
- Szkoły wyższe;
- Organizacje pozarządowe;
- Spółdzielnie i wspólnoty mieszkaniowe;
- Towarzystwa budownictwa społecznego;
- Porozumienia podmiotów wymienionych wyżej reprezentowane przez lidera;
- Przedsiębiorcy;
- Podmioty działające w oparciu o umowę/porozumienie w ramach partnerstwa publiczno-prywatnego (tzw. projekty hybrydowe).

2.A.6.2 Kierunkowe zasady wyboru operacji

Priorytet inwestycyjny	4g - Promowanie wykorzystywania wysokosprawnej kogeneracji ciepła i energii elektrycznej w oparciu o zapotrzebowanie na ciepło użytkowe
-------------------------------	---

Typ projektu planowany w osi priorytetowej IV RPO WSL 2014-2020, wpisuje się w priorytet inwestycyjny 4g i realizowany będzie w ramach trybu konkursowego.

Dodatkowo, w zakresie kryteriów formalnych, wskazuje się stan gotowości projektu do realizacji.

W ramach Programu wsparte mogą zostać jedynie projekty zapewniające jak najniższy poziom emisji CO₂ oraz innych zanieczyszczeń powietrza, a w szczególności PM10.

Projekty powinny być uzasadnione ekonomicznie oraz, w stosownych przypadkach, przeciwdziałać ubóstwu energetycznemu.

Projekty powinny być uwarunkowane wykonaniem inwestycji zwiększających efektywność energetyczną i ograniczających zapotrzebowanie na energię w budynkach, do których doprowadzona jest energia ze wspieranych instalacji przy zapewnieniu, że inwestycje są oparte na zapotrzebowaniu na ciepło użytkowe.

Wszelkie inwestycje powinny być zgodne z unijnymi standardami i przepisami w zakresie ochrony środowiska.

Preferowane powinno być wsparcie udzielane poprzez przedsiębiorstwa usług energetycznych (ESCO).

Wybór projektów do dofinansowania będzie następował w wyniku oceny poszczególnych przedsięwzięć w oparciu o obiektywne kryteria zatwierdzone przez Komitet Monitorujący. Kryteria wyboru projektów będą służyły zapewnieniu efektywnej i prawidłowej realizacji celów określonych w osi priorytetowej. Kryteria będą precyzyjne, mierzalne i obiektywne. Kryteriom merytorycznym zostanie nadana odpowiednia punktacja oraz zostaną określone wagi punktowe.

Efekty (wskaźniki) realizacji projektów takie jak: zmniejszenie emisji CO₂ będą monitorowane na etapie wdrażania i udostępniane jako informacja dodatkowa w rocznym sprawozdaniu monitoringowym.

Priorytet inwestycyjny	4g - Promowanie wykorzystywania wysokosprawnej kogeneracji ciepła i energii elektrycznej w oparciu o zapotrzebowanie na ciepło użytkowe
<p>Przy wyborze projektów do realizacji IZ RPO WSL będzie kierowała się m. in. następującymi kryteriami:</p> <ul style="list-style-type: none"> • efektywność kosztowa w powiązaniu z osiąganymi efektami ekologicznymi w stosunku do planowanych nakładów finansowych, • wielkość redukcji CO₂ o co najmniej 30% (w przypadku przebudowy istniejących instalacji), • redukcja emisji pyłu PM10 (w przypadku wymiany źródeł energii). 	

2.A.6.3 Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych (w stosownych przypadkach)

Priorytet inwestycyjny	4g - Promowanie wykorzystywania wysokosprawnej kogeneracji ciepła i energii elektrycznej w oparciu o zapotrzebowanie na ciepło użytkowe
<p>Zgodnie z przeprowadzoną na podstawie art. 37 rozporządzenia ogólnego analizą ex-ante instrumentów finansowych, w ramach PI nie przewiduje się zastosowania instrumentów finansowych. Jednocześnie na dalszym etapie wdrażania programu nie wyklucza się przeprowadzanie kolejnych analiz w uzasadnionych przypadkach.</p>	

2.A.6.4 Planowane wykorzystanie dużych projektów (w stosownych przypadkach)

Priorytet inwestycyjny	4g - Promowanie wykorzystywania wysokosprawnej kogeneracji ciepła i energii elektrycznej w oparciu o zapotrzebowanie na ciepło użytkowe
<p>W ramach priorytetu inwestycyjnego 4g nie zidentyfikowano dużych projektów, których koszty kwalifikowane przekraczają 50 000 000 EUR.</p>	

2.A.6.5 Wskaźniki produktu w podziale na priorytety inwestycyjne oraz, w stosownych przypadkach, na kategorie regionów

Tabela 5: Wspólne i specyficzne dla programu wskaźniki produktu (według priorytetu inwestycyjnego, w podziale na kategorie regionów w odniesieniu do EFS oraz, w stosownych przypadkach, w odniesieniu do EFRR)

Priorytet inwestycyjny		4g - Promowanie wykorzystywania wysokosprawnej kogeneracji ciepła i energii elektrycznej w oparciu o zapotrzebowanie na ciepło użytkowe					
Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu (w stosownych przypadkach)	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru

					M	W	T		
CO01	Inwestycje produkcyjne: liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie	Przedsiębiorstwa	EFRR	Słabiej rozwinięte			22,00	LSI/SL2014	roczna
451	Liczba jednostek wytwarzania energii elektrycznej i ciepłej w ramach kogeneracji	sztuki	EFRR	Słabiej rozwinięte			22,00	LSI/SL2014	roczna
452	Dodatkowa zdolność produkcji energii elektrycznej i ciepłej w warunkach kogeneracji	MW	EFRR	Słabiej rozwinięte			24,75	LSI/SL2014	roczna

2.A.4 Priorytet inwestycyjny

Nr identyfikacyjny osi priorytetowej	6e
Nazwa osi priorytetowej	Podjęmowanie przedsięwzięć mających na celu poprawę stanu jakości środowiska miejskiego, rewitalizację miast, rekultywację i dekontaminację terenów przemysłowych (w tym terenów powojkowych), zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza i propagowanie działań służących zmniejszeniu hałasu

2.A.5 Cele szczegółowe odpowiadające priorytetowi inwestycyjnemu i oczekiwane rezultaty

Numer identyfikacyjny celu szczegółowego	1
Nazwa celu szczegółowego	Poprawa jakości powietrza
Rezultaty, które państwo członkowskie zamierza osiągnąć przy wsparciu Unii	<p>Cel szczegółowy priorytetu inwestycyjnego 6e jest spójny z celami głównym i szczegółowym <i>Umowy Partnerstwa</i>, którymi są odpowiednio <i>zwiększenie konkurencyjności gospodarki oraz zmniejszenie emisyjności gospodarki</i>.</p> <p>Planowanym rezultatem wsparcia, inwestycji związanych z wymianą źródeł ciepła na wysokosprawne kotły, będzie poprawa jakości powietrza poprzez ograniczenie emisji do atmosfery pyłów PM10, PM2,5 oraz benzoalfapirenu co wpłynie na obniżenie stężeń.</p>

Tabela 3: Specyficzne dla programu wskaźniki rezultatu (w podziale na cele szczegółowe) (w odniesieniu do EFRR i Funduszu Spójności)

Cel szczegółowy		1 - Poprawa jakości powietrza						
Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Kategoria regionu (w stosownych przypadkach)	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
460	Średnioroczne stężenie pyłu zawieszonego PM10 w sezonie grzewczym	µg/m3	Słabiej rozwinięte	49,00	2016	40,00	WIOŚ	roczna
470	Średnioroczne stężenie pyłu zawieszonego PM2,5 w sezonie grzewczym	µg/m3	Słabiej rozwinięte	35,00	2016	25,00	WIOŚ	roczna
481	Średnioroczne stężenie benzo(alfa)pirenu w pyle zawieszonym PM10 w sezonie grzewczym	ng/m3	Słabiej rozwinięte	12,00	2016	1,00	WIOŚ	roczna

2.A.6 Przedsięwzięcie, które ma otrzymać wsparcie w ramach priorytetu inwestycyjnego (w podziale na priorytety inwestycyjne)

2.A.6.1 Opis typów i przykłady przedsięwzięć, które mają otrzymać wsparcie, oraz ich oczekiwany wkład w realizację celów szczegółowych oraz, w stosownych przypadkach, wskazanie głównych grup docelowych, poszczególnych terytoriów docelowych i typów beneficjentów

Priorytet inwestycyjny	6e - Podejmowanie przedsięwzięć mających na celu poprawę stanu jakości środowiska miejskiego, rewitalizację miast, rekultywację i dekontaminację terenów przemysłowych (w tym terenów powojaskowych), zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza i propagowanie działań służących zmniejszeniu hałasu
<p>W ramach priorytetu inwestycyjnego 6e, wspierane będą działania polegające na likwidacji „niskiej emisji” poprzez wymianę indywidualnych źródeł ciepła na wysokosprawne kotły w tym opalane paliwem stałym (za wyjątkiem węgla brunatnego) w budynkach mieszkalnych. Wsparcie będzie także kierowane na wymianę bądź niezbędną modernizację instalacji CO i CWU. Jednocześnie preferowane będą projekty, które przeciwdziałają ubóstwu energetycznemu. Możliwe będzie również udzielenie wsparcia na poprawę efektywności energetycznej budynków, które nie spełniają minimalnych standardów efektywności energetycznej.</p> <p>Inwestycje powinny przyczyniać się do osiągnięcia jak największej efektywności energetycznej oraz jak najmniejszych emisji CO₂ i innych zanieczyszczeń powietrza (m.in. PM₁₀). Wspomniane inwestycje mogą zostać wsparte jedynie w przypadku, gdy podłączenie do sieci ciepłowniczej na danym obszarze jest nieuzasadnione ekonomicznie. Wsparcie powinno być uwarunkowane wykonaniem inwestycji zwiększających efektywność energetyczną i ograniczające zapotrzebowanie na energię w budynkach, w których wykorzystywana jest energia ze wspieranych urządzeń, bądź gdy budynek spełnia minimalny standard efektywności energetycznej potwierdzony przeprowadzoną oceną energetyczną. Inwestycje termomodernizacyjne wspierające projekty wymiany indywidualnych źródeł ciepła będą kwalifikowały się do wsparcia w ramach tego priorytetu inwestycyjnego.</p> <p>Premiowane będzie zastosowanie odnawialnych źródeł energii w projektach tylko w budynkach objętych wymianą/modernizacją źródeł ciepła.</p> <p>Uzupełnieniem działań związanych z wymianą źródeł ciepła będzie komplementarne wsparcie na rzecz systemu informowania społeczeństwa o poziomie zanieczyszczenia powietrza np. oferowane w ramach CT2.</p> <p>Typy przedsięwzięć</p>	

Priorytet inwestycyjny	6e - Podejmowanie przedsięwzięć mających na celu poprawę stanu jakości środowiska miejskiego, rewitalizację miast, rekultywację i dekontaminację terenów przemysłowych (w tym terenów powojkowych), zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza i propagowanie działań służących zmniejszeniu hałasu
<p>Wymiana/modernizacja indywidualnych źródeł ciepła (w tym na paliwa stałe) wraz z ewentualnymi pracami termomodernizacyjnymi;</p> <p>Cross-financing</p> <p>Nie planuje się zastosowania mechanizmu cross-financingu.</p> <p>Główni Beneficjenci, w szczególności:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia; • Związek Metropolitalny; • Podmioty, w których większość udziałów lub akcji posiadają jednostki samorządu terytorialnego lub ich związki i stowarzyszenia; • Jednostki zaliczane do sektora finansów publicznych (nie wymienione wyżej); • Organizacje pozarządowe; • Porozumienia podmiotów wymienionych wyżej reprezentowane przez lidera; • Podmioty działające w oparciu o umowę/porozumienie w ramach partnerstwa publiczno-prywatnego (tzw. projekty hybrydowe). <p>Grupy docelowe:</p> <p>Osoby fizyczne</p>	

2.A.6.2 Kierunkowe zasady wyboru operacji

Priorytet inwestycyjny	6e - Podejmowanie przedsięwzięć mających na celu poprawę stanu jakości środowiska miejskiego, rewitalizację miast, rekultywację i dekontaminację terenów przemysłowych (w tym terenów powojaskowych), zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza i propagowanie działań służących zmniejszeniu hałasu
-------------------------------	--

Typy projektów, wpisujące się w priorytet inwestycyjny 6e realizowane będą w ramach trybu konkursowego.

Przy wyborze projektów do realizacji IZ RPO WSL będzie kierowała się m.in. następującymi kryteriami:

- efektywność kosztowa w powiązaniu z osiąganymi efektami ekologicznymi w stosunku do planowanych nakładów finansowych,
- wielkość redukcji CO₂ ,
- redukcja emisji pyłu PM10,
- zastosowanie elementów budownictwa niskoenergetycznego/technologii zmniejszających zapotrzebowanie na energię,
- wpisywanie się w strefy zdiagnozowane w wojewódzkim programie ochrony powietrza.

Wspierane mogą być inwestycje przyczyniające się do osiągnięcia jak największej efektywności energetycznej oraz o jak najmniejszej emisji CO₂ oraz innych zanieczyszczeń powietrza jak np. PM10.

Projekty powinny być uzasadnione ekonomicznie i społecznie oraz, w stosownych przypadkach, przeciwdziałać ubóstwu energetycznemu.

Wszelkie inwestycje powinny być zgodne z unijnymi, krajowymi i regionalnymi standardami i przepisami w zakresie ochrony środowiska.

W związku ze zidentyfikowanymi w *Programie ochrony powietrza dla terenu województwa śląskiego mającego na celu osiągnięcie poziomów dopuszczalnych substancji w powietrzu oraz pułapu stężenia ekspozycji przekroczeniami zanieczyszczeń ze źródeł powierzchniowych, adekwatnych dla interwencji w ramach PI 6e, dofinansowanie będzie kierowane do obszarów o stwierdzonych ponadnormatywnych przekroczeniach emisji PM10, PM2,5*

Priorytet inwestycyjny	6e - Podejmowanie przedsięwzięć mających na celu poprawę stanu jakości środowiska miejskiego, rewitalizację miast, rekultywację i dekontaminację terenów przemysłowych (w tym terenów powojaskowych), zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza i propagowanie działań służących zmniejszeniu hałasu oraz benzo(a)pirenu określonych w ww. <i>Programie</i> .
<p>Wspierane urządzenia powinny spełniać minimum standard emisyjny zgodny z 5 klasą pod względem granicznych wartości emisji zanieczyszczeń normy PN-EN 303-5:2012, co potwierdza się zaświadczeniem wydanym przez jednostkę posiadającą w tym zakresie akredytację Polskiego Centrum Akredytacji, lub innej jednostki akredytującej w Europie, będącej sygnatariuszem wielostronnego porozumienia o wzajemnym uznawaniu akredytacji EA (European co-operation for Accreditation). Dodatkowo wsparciem mogą zostać objęte urządzenia które spełniają minimalny poziom efektywności energetycznej i normy emisji zanieczyszczeń, które zostały określone w środkach wykonawczych do dyrektywy 2009/125/WE.</p> <p>Priorytetowo powinny być wspierane projekty wykorzystujące odnawialne źródła energii. Premiowane będą projekty komplementarne z innymi inwestycjami w zakresie ograniczania zanieczyszczenia powietrza.</p> <p>Dodatkowo, w zakresie kryteriów formalnych, wskazuje się stan gotowości projektu do realizacji.</p> <p>Wybór projektów do dofinansowania będzie następował w wyniku oceny poszczególnych przedsięwzięć w oparciu o obiektywne kryteria zatwierdzone przez Komitet Monitorujący. Kryteria wyboru projektów będą służyły zapewnieniu efektywnej i prawidłowej realizacji celów określonych w osi priorytetowej. Kryteria będą precyzyjne, mierzalne i obiektywne. Kryteriom merytorycznym zostanie nadana odpowiednia punktacja oraz zostaną określone wagi punktowe.</p>	

2.A.6.3 Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych (w stosownych przypadkach)

Priorytet inwestycyjny	6e - Podejmowanie przedsięwzięć mających na celu poprawę stanu jakości środowiska miejskiego, rewitalizację miast, rekultywację i dekontaminację terenów przemysłowych (w tym terenów powojaskowych), zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza i propagowanie działań służących zmniejszeniu hałasu
<p>Zgodnie z przeprowadzoną na podstawie art. 37 rozporządzenia ogólnego analizą ex-ante instrumentów finansowych, w ramach PI nie przewiduje się zastosowania instrumentów finansowych. Jednocześnie na dalszym etapie wdrażania programu nie wyklucza się przeprowadzanie kolejnych analiz w uzasadnionych przypadkach. IZ nie wyklucza zastosowania zwrotnych form finansowania, jeśli wystąpią przesłanki uzasadniające ich zastosowanie.</p>	

Priorytet inwestycyjny	6e - Podejmowanie przedsięwzięć mających na celu poprawę stanu jakości środowiska miejskiego, rewitalizację miast, rekultywację i dekontaminację terenów przemysłowych (w tym terenów powojaskowych), zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza i propagowanie działań służących zmniejszeniu hałasu
-------------------------------	--

2.A.6.4 Planowane wykorzystanie dużych projektów (w stosownych przypadkach)

Priorytet inwestycyjny	6e - Podejmowanie przedsięwzięć mających na celu poprawę stanu jakości środowiska miejskiego, rewitalizację miast, rekultywację i dekontaminację terenów przemysłowych (w tym terenów powojaskowych), zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza i propagowanie działań służących zmniejszeniu hałasu
W ramach priorytetu inwestycyjnego 6e nie zidentyfikowano dużych projektów, których koszty kwalifikowane przekraczają 50 000 000 EUR.	

2.A.6.5 Wskaźniki produktu w podziale na priorytety inwestycyjne oraz, w stosownych przypadkach, na kategorii regionów

Tabela 5: Wspólne i specyficzne dla programu wskaźniki produktu (według priorytetu inwestycyjnego, w podziale na kategorii regionów w odniesieniu do EFS oraz, w stosownych przypadkach, w odniesieniu do EFRR)

Priorytet inwestycyjny		6e - Podejmowanie przedsięwzięć mających na celu poprawę stanu jakości środowiska miejskiego, rewitalizację miast, rekultywację i dekontaminację terenów przemysłowych (w tym terenów powojaskowych), zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza i propagowanie działań służących zmniejszeniu hałasu							
Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu (w stosownych przypadkach)	Wartość docelowa (2023)			Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
					M	W	T		
CO34	Redukcja emisji gazów cieplarnianych: szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych	Tony równoważnika CO2	EFRR	Słabiej rozwinięte			5 659,00	LSI/SL2014	roczna
432	Stopień redukcji PM10	t/rok	EFRR	Słabiej rozwinięte			110,00	LSI/SL2014	roczna
461	Liczba zmodernizowanych źródeł ciepła	sztuki	EFRR	Słabiej rozwinięte			6 638,00	LSI/SL2014	roczna

2.A.7 Innowacje społeczne, współpraca ponadnarodowa i wkład w realizację celów tematycznych 1–7

Oś priorytetowa	IV - EFEKTYWNOŚĆ ENERGETYCZNA, ODNAWIALNE ŹRÓDŁA ENERGII I GOSPODARKA NISKOEMISYJNA
* kontynuacja diagnozy w zakresie Gospodarki niskoemisyjnej	
<p>Na terenie województwa wyznaczone są międzynarodowe i krajowe szlaki rowerowe. Nie są one jednak ze sobą połączone i brak jest regionalnych tras, które tworzyłyby spójną wojewódzką sieć tras rowerowych. Infrastruktura rowerowa w województwie ma charakter lokalny i cechuje się złym stanem technicznym i niskim poziomem rozwoju. Nie stosuje się jednolitych standardów, systemu oznakowania oraz systemu klasyfikacji i certyfikacji tras. W</p>	

związku z tym konieczne jest wsparcie na rzecz rozwoju sieci regionalnych tras rowerowych.

** kontynuacja diagnozy w zakresie ochrony środowiska

Jednym z najistotniejszych problemów środowiskowych, z którymi boryka się obecnie region jest duże zanieczyszczenie powietrza.

Coroczne oceny jakości powietrza na terenie województwa śląskiego wykonywane przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach wskazują na bardzo zły stan jakości powietrza w województwie ze względu na przekroczenia poziomów dopuszczalnych pyłu PM10, pyłu PM2,5 oraz poziomu docelowego benzo(a)pirenu. Liczba dni z przekrozoną normą dobową dla pyłu zawieszonego PM10 wynosiła od 16 do 117 dni w 2015 roku w obszarach zabudowy mieszkaniowej województwa śląskiego, natomiast docelowe poziomy stężenie benzo(a)pirenu przekraczane były nawet 11-krotnie.

Wyniki ze stacji pomiarowych jakości powietrza wskazują na znacząco wyższe stężenia zanieczyszczeń w sezonie grzewczym, tj. w okresie październik-marzec, niż w pozostałej części roku.

Zgodnie z raportem Światowej Organizacji Zdrowia[1] aż 13 z 50 najbardziej zanieczyszczonych miast Unii Europejskiej znajduje się w województwie śląskim. Z kolei Indeks Rozwoju Społecznego[2] sklasyfikował śląskie na 250 miejscu (ostatnim w Polsce) pod względem komfortu życia wśród regionów wchodzących w skład UE. Co więcej pod względem jakości środowiska województwo śląskie plasuje się na ostatniej 272 pozycji tegoż rankingu.

Jak wskazują analizy wielkości emisji wykonane w ramach Programu ochrony powietrza dla terenu województwa śląskiego z 2014 r. największy wpływ na jakość powietrza mają źródła powierzchniowe, obejmujące głównie indywidualne źródła spalania z sektora komunalno-bytowego oraz sektora usługowego. Spośród wszystkich źródeł na obszarze województwa śląskiego generujących emisje zanieczyszczeń do powietrza, indywidualne urządzenia grzewcze na paliwa stałe powodują ponad 51% całkowitej emisji pyłu PM10, blisko 44% całkowitej emisji pyłu PM2,5 oraz 94% emisji benzo(a)pirenu.

Oś priorytetowa	IV - EFEKTYWNOŚĆ ENERGETYCZNA, ODNAWIALNE ŹRÓDŁA ENERGII I GOSPODARKA NISKOEMISYJNA
<p>Tak duże udziały indywidualnych urządzeń grzewczych w całkowitej emisji do powietrza wynikają z dwóch podstawowych powodów – użytkowania kotłów, czy pieców węglowych o niskiej efektywności energetycznej, niespełniających żadnych norm emisyjnych oraz spalania w nich paliw niespełniających parametrów, jakie powinny posiadać paliwa niskoemisyjne, czy spalania odpadów różnego pochodzenia.</p> <p>Województwo zostało włączone w inicjatywę Banku Światowego i Komisji Europejskiej – Catching-UP Regions na rzecz efektywności energetycznej budynków jednorodzinnych.</p> <p>[1] Ambient Air Pollution Database 2016</p> <p>[2] 2016 European Union Regional Social Progress Index</p>	

2.A.8 Ramy wykonania

Tabela 6: Ramy wykonania dla osi priorytetowej (w podziale na fundusz oraz, dla EFRR i EFS, kategorię regionu)

Oś priorytetowa		IV - EFEKTYWNOŚĆ ENERGETYCZNA, ODNAWIALNE ŹRÓDŁA ENERGII I GOSPODARKA NISKOEMISYJNA											
Nr identyfikacyjny	Rodzaj wskaźnika	Wskaźnik lub kluczowy etap wdrażania	Jednostka pomiaru, w stosownych przypadkach	Fundusz	Kategoria regionu	Cel pośredni na 2018 r.			Cel końcowy (2023)			Źródło danych	Wyjaśnienie adekwatności wskaźnika, w stosownych przypadkach
						M	W	T	M	W	T		
CO30	Produkt	Energia odnawialna: dodatkowa zdolność wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych	MW	EFRR	Słabiej rozwinięte			14			57,00	LSI/SL2014	Powiązane z nim typy projektów odpowiadają za 14,66% alokacji osi priorytetowej
FIN	Finansowe	Całkowita kwota certyfikowanych wydatków kwalifikowalnych	EUR	EFRR	Słabiej rozwinięte			125 152 317			981 619 949,00	LSI/SL2014	
442	Produkt	Liczba zakupionych jednostek taboru pasażerskiego w publicznym transporcie zbiorowym komunikacji miejskiej	sztuki	EFRR	Słabiej rozwinięte			60			200,00	LSI/SL2014	Powiązane z nim typy projektów odpowiadają za 16,16% alokacji osi priorytetowej
443	Produkt	Liczba wybudowanych zintegrowanych węzłów przesiadkowych	sztuki	EFRR	Słabiej rozwinięte			7			62,00	LSI/SL2014	Powiązane z nim typy projektów odpowiadają za 27,21% alokacji osi priorytetowej

Dodatkowe informacje jakościowe na temat ustanowienia ram wykonania

2.A.9 Kategorie interwencji

Kategorie interwencji odpowiadające treści osi priorytetowej w oparciu o klasyfikację przyjętą przez Komisję oraz szacunkowy podział wsparcia Unii.

Tabele 7-11: Kategorie interwencji

Tabela 7: Wymiar 1 – Zakres interwencji

Oś priorytetowa		IV - EFEKTYWNOŚĆ ENERGETYCZNA, ODNAWIALNE ŹRÓDŁA ENERGII I GOSPODARKA NISKOEMISYJNA	
Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota €
ERDF	Słabiej rozwinięte	009. Energia odnawialna: wiatrowa	17 354 901,00
ERDF	Słabiej rozwinięte	010. Energia odnawialna: słoneczna	51 732 595,00
ERDF	Słabiej rozwinięte	011. Energia odnawialna: z biomasy	33 718 748,00
ERDF	Słabiej rozwinięte	012. Pozostałe rodzaje energii odnawialnej (w tym hydroelektryczna, geotermalna i morska) oraz integracja energii odnawialnej (w tym magazynowanie, zamiana energii elektrycznej na gaz oraz infrastruktura wytwarzania energii odnawialnej z wodoru)	19 486 073,00
ERDF	Słabiej rozwinięte	013. Renowacja infrastruktury publicznej dla celów efektywności energetycznej, projekty demonstracyjne i środki wsparcia	146 136 159,00
ERDF	Słabiej rozwinięte	014. Renowacja istniejących budynków mieszkalnych dla celów efektywności energetycznej, projekty demonstracyjne i środki wsparcia	92 357 893,00
ERDF	Słabiej rozwinięte	016. Wysokosprawna kogeneracja i centralne ogrzewanie	9 000 000,00
ERDF	Słabiej rozwinięte	043. Infrastruktura na potrzeby czystego transportu miejskiego i jego promocja (w tym wyposażenie i tabor)	358 607 765,00
ERDF	Słabiej rozwinięte	044. Inteligentne systemy transportowe (w tym wprowadzenie zarządzania popytem, systemy poboru opłat, informatyczne systemy monitorowania, kontroli i informacji)	40 000 000,00
ERDF	Słabiej rozwinięte	068. Projekty w zakresie efektywności energetycznej i projekty demonstracyjne w MSP oraz środki wsparcia	19 800 000,00
ERDF	Słabiej rozwinięte	083. Działania w zakresie jakości powietrza	43 182 821,00
ERDF	Słabiej rozwinięte	090. Ścieżki rowerowe i pieszce	3 000 000,00

Tabela 8: Wymiar 2 – Forma finansowania

Oś priorytetowa		IV - EFEKTYWNOŚĆ ENERGETYCZNA, ODNAWIALNE ŹRÓDŁA ENERGII I GOSPODARKA NISKOEMISYJNA	
Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota €
ERDF	Słabiej rozwinięte	01. Dotacja bezzwrotna	786 376 955,00
ERDF	Słabiej rozwinięte	04. Wsparcie za pośrednictwem instrumentów finansowych: pożyczki lub środki równoważne	35 000 000,00

Oś priorytetowa		IV - EFEKTYWNOŚĆ ENERGETYCZNA, ODNAWIALNE ŹRÓDŁA ENERGII I GOSPODARKA NISKOEMISYJNA	
Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota €
ERDF	Słabiej rozwinięte	05. Wsparcie za pośrednictwem instrumentów finansowych: gwarancje lub środki równoważne	13 000 000,00

Tabela 9: Wymiar 3 – Typ obszaru

Oś priorytetowa		IV - EFEKTYWNOŚĆ ENERGETYCZNA, ODNAWIALNE ŹRÓDŁA ENERGII I GOSPODARKA NISKOEMISYJNA	
Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota €
ERDF	Słabiej rozwinięte	01. Duże obszary miejskie (o ludności >50 000 i dużej gęstości zaludnienia)	542 345 021,00
ERDF	Słabiej rozwinięte	02. Małe obszary miejskie (o ludności >5 000 i średniej gęstości zaludnienia)	166 875 391,00
ERDF	Słabiej rozwinięte	03. Obszary wiejskie (o małej gęstości zaludnienia)	125 156 543,00

Tabela 10: Wymiar 4 – Terytorialne mechanizmy wdrażania

Oś priorytetowa		IV - EFEKTYWNOŚĆ ENERGETYCZNA, ODNAWIALNE ŹRÓDŁA ENERGII I GOSPODARKA NISKOEMISYJNA	
Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota €
ERDF	Słabiej rozwinięte	01. Zintegrowane inwestycje terytorialne - miejskie	678 721 176,00
ERDF	Słabiej rozwinięte	05. Inne zintegrowane podejścia do zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich/wiejskich	7 500 000,00
ERDF	Słabiej rozwinięte	07. Nie dotyczy	148 155 779,00

Tabela 11: Wymiar 6 – dodatkowy temat EFS (Wyłącznie EFS i inicjatywa na rzecz zatrudnienia ludzi młodych)

Oś priorytetowa		IV - EFEKTYWNOŚĆ ENERGETYCZNA, ODNAWIALNE ŹRÓDŁA ENERGII I GOSPODARKA NISKOEMISYJNA	
Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota €

2.A.10 Krótki opis planowanego wykorzystania pomocy technicznej, w tym, w razie potrzeby, przedsięwzięć mających na celu wzmacnianie zdolności administracyjnych instytucji zaangażowanych w zarządzanie i kontrolę programów i beneficjentów. (w stosownych przypadkach) (w podziale na osie priorytetowe)

Oś priorytetowa:	IV - EFEKTYWNOŚĆ ENERGETYCZNA, ODNAWIALNE ŹRÓDŁA ENERGII I GOSPODARKA NISKOEMISYJNA

2.A.1 Oś priorytetowa

Nr identyfikacyjny osi priorytetowej	IX
Nazwa osi priorytetowej:	WŁĄCZENIE SPOŁECZNE

- Całość osi priorytetowej zostanie zrealizowana wyłącznie przy wykorzystaniu instrumentów finansowych
- Całość osi priorytetowej zostanie zrealizowana wyłącznie przy wykorzystaniu instrumentów finansowych utworzonych na poziomie Unii
- Całość osi priorytetowej zostanie zrealizowana przy zastosowaniu formuły rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność
- W odniesieniu do EFS: całość osi priorytetowej jest poświęcona innowacjom społecznym, współpracy transnarodowej lub obydwu tym obszarom
- For the ERDF: The entire priority axis is dedicated to operations aimed at reconstruction in response to major or regional natural disasters
- For the ERDF: The entire priority axis is dedicated to SME (Article 39)

2.A.2 Uzasadnienie utworzenia osi priorytetowej obejmującej więcej niż jedną kategorię regionu, więcej niż jeden cel tematyczny lub więcej niż jeden fundusz (w stosownych przypadkach)

2.A.3 Fundusz, kategoria regionu i podstawa dla kalkulacji wsparcia Unii

Fundusz	Kategoria regionu	Podstawa kalkulacji (wydatki kwalifikowalne ogółem lub publiczne wydatki kwalifikowalne)	Kategoria regionu dla regionów najbardziej oddalonych i północnych słabo zaludnionych regionów (w stosownych przypadkach)
ESF	Słabiej rozwinięte	Ogółem	

2.A.4 Priorytet inwestycyjny

Nr identyfikacyjny osi priorytetowej	9i
Nazwa osi priorytetowej	Aktywne włączenie, w tym z myślą o promowaniu równych szans oraz aktywnego uczestnictwa i zwiększaniu szans na zatrudnienie

2.A.5 Cele szczegółowe odpowiadające priorytetowi inwestycyjnemu i oczekiwane rezultaty

Numer identyfikacyjny celu szczegółowego	1
Nazwa celu szczegółowego	Wzrost zdolności do zatrudnienia osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym
Rezultaty, które państwo członkowskie zamierza osiągnąć przy wsparciu Unii	Przyjęte w osi priorytetowej kierunki i zakresy interwencji są zgodne z przyjętymi celami na poziomie krajowym, wyznaczonym w <i>Umowie Partnerstwa</i> oraz odnoszą się do celów <i>Strategii Europa 2020</i> . Spodziewanym efektem realizowanych działań będzie wzrost zatrudnienia wśród osób zagrożonych wykluczeniem społecznym lub wykluczonych

	uczestniczących we wsparciu. Cel szczegółowy jest spójny z celem szczegółowym Umowy Partnerstwa <i>Wzrost szans na zatrudnienie dla osób dotkniętych lub zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym</i> . Realizowane w ramach tego celu działania przyczynią się do wzrostu zatrudnienia wśród osób zagrożonych wykluczeniem społecznym lub wykluczonych uczestniczących we wsparciu.
Numer identyfikacyjny celu szczegółowego	2
Nazwa celu szczegółowego	Wzmocnienie aktywności społecznej i zawodowej społeczności lokalnych zamieszkujących obszary zdegradowane i peryferyjne
Rezultaty, które państwo członkowskie zamierza osiągnąć przy wsparciu Unii	Cel szczegółowy jest spójny z celem szczegółowym Umowy Partnerstwa <i>Włączenie społeczności zamieszkujących obszary peryferyjne i zdegradowane</i> . Realizacja działań w ramach tego celu wpłynie na wzmocnienie aktywności społecznej społeczności zamieszkujących obszary zdegradowane i peryferyjne oraz wzmocnienie aktywności zawodowej nieaktywnych członków tych społeczności.

Tabela 4: Wspólne wskaźniki rezultatu, dla których ustalono wartość docelową, oraz specyficzne dla programu wskaźniki rezultatu odpowiadające celowi szczegółowemu (w podziale na priorytety inwestycyjne i kategorie regionu) (w odniesieniu do EFS)

Priorytet inwestycyjny : 9i - Aktywne włączenie, w tym z myślą o promowaniu równych szans oraz aktywnego uczestnictwa i zwiększaniu szans na zatrudnienie														
Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Kategoria regionu	Jednostka pomiaru wskaźnika	Wspólny wskaźnik produktu stosowany jako podstawa do ustalania celu	Wartość bazowa			Jednostka pomiaru dla wartości bazowej i docelowej	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)			Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
					M	W	T			M	W	T		
901	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu	Słabiej rozwinięte	osoby		0,00	0,00	398 523,00	Liczba	2013	1 284,00	1 926,00	3 210,00	LSI/SL2014	rocznie
902	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym poszukujących pracy po opuszczeniu programu	Słabiej rozwinięte	osoby		0,00	0,00	398 523,00	Liczba	2013	728,00	1 091,00	1 819,00	LSI/SL2014	rocznie
904	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym pracujących po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek)	Słabiej rozwinięte	osoby		0,00	0,00	159 615,00	Liczba	2013	1 284,00	1 926,00	3 210,00	LSI/SL2014	rocznie
919	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym pracujących 6 miesięcy po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek)	Słabiej rozwinięte	osoby		0,00	0,00	4 170,00	Liczba	2013	295,00	443,00	738,00	badanie ewaluacyjne MR	dwukrotnie w okresie programowania, w roku 2019 i 2023

2.A.6 Przedsięwzięcie, które ma otrzymać wsparcie w ramach priorytetu inwestycyjnego (w podziale na priorytety inwestycyjne)

2.A.6.1 Opis typów i przykłady przedsięwzięć, które mają otrzymać wsparcie, oraz ich oczekiwany wkład w realizację celów szczegółowych oraz, w stosownych przypadkach, wskazanie głównych grup docelowych, poszczególnych terytoriów docelowych i typów beneficjentów

Priorytet inwestycyjny	9i - Aktywne włączenie, w tym z myślą o promowaniu równych szans oraz aktywnego uczestnictwa i zwiększaniu szans na zatrudnienie
<p>Opis planowanych przedsięwzięć w ramach celu 1</p> <p>Podejmowane będą kompleksowe działania, których zastosowanie powinno prowadzić do zwiększenia zdolności do zatrudnienia oraz integracji społeczno-zawodowej osób i grup doświadczających wykluczenia społecznego, charakteryzujących się znacznymi deficytami, które wymagają zastosowania rozbudowanej ścieżki wsparcia z włączeniem instrumentów integracji społecznej, aby w sposób skuteczny i trwały pomóc im w integracji z rynkiem pracy oraz osiągać dochody zapewniające ekonomiczną niezależność i pełne uczestnictwo w życiu społecznym. Dla zapewnienia efektywnej, kompleksowej i dopasowanej do potrzeb poszczególnych grup docelowych interwencji zostanie położony nacisk na współpracę służb publicznych i niepublicznych oraz integrowanie oferowanych przez nie usług. Podejmowane działania będą komplementarne do wsparcia realizowanego w ramach PO Pomoc Żywnościowa, wsparcie z EFS będzie obejmowało dalszą aktywizację społeczną osób najbardziej potrzebujących, wspieranych bezpośrednio z FEAD. Interwencja przewidziana w FEAD nastawiona jest przede wszystkim na wsparcie osób i rodzin podlegających deprywacji materialnej polegającej na braku możliwości zaspokojenia potrzeb żywnościowych w zabezpieczeniu podstawowej potrzeby, jaką jest żywność, natomiast interwencja z EFS ma na celu aktywizację zawodową i społeczną[1].</p>	

Spodziewanym efektem realizowanych działań będzie wzrost zdolności do zatrudnienia wśród osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym uczestniczących we wsparciu.

Typy operacji planowane do realizacji w ramach PI 9i, cel 1:

- Kompleksowe działania na rzecz integracji osób, rodzin, grup wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym z zastosowaniem instrumentów aktywnej integracji [2] (edukacyjnych, społecznych, zawodowych) ukierunkowane na aktywizację społeczno-zawodową;
- Wsparcie reintegracji i rehabilitacji społeczno-zawodowej osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym poprzez wykorzystanie potencjału podmiotów działających na rzecz aktywizacji społecznej i zawodowej, w szczególności w Centrum Integracji Społecznej, Klubie Integracji Społecznej, Zakładzie Aktywności Zawodowej, Warsztacie Terapii Zajęciowej (których podstawowym zadaniem nie jest działalność gospodarcza), w tym tworzenie miejsc pracy w już funkcjonujących podmiotach, jak i wspieranie tworzenia nowych podmiotów, zgodnie ze zdiagnozowanymi potrzebami;
- Kompleksowe programy integracji społecznej i zawodowej osób z niepełnosprawnością;
- Kompleksowe programy aktywizacji skierowane do osób usamodzielnianych, w tym: młodzieży z ośrodków wychowawczych i socjoterapii, mających na celu poprawę szans adaptacyjnych poprzez organizację dodatkowego wsparcia w zakresie umiejętności społecznych i zawodowych.

Cross-financing

EFRR i EFS mogą finansować, w komplementarny sposób oraz z zastrzeżeniem ograniczenia w wysokości do 10 % unijnego finansowania w odniesieniu do każdej osi priorytetowej programu operacyjnego, część operacji, w przypadku której koszty kwalifikują się do wsparcia z drugiego

Priorytet inwestycyjny

9i - Aktywne włączenie, w tym z myślą o promowaniu równych szans oraz aktywnego uczestnictwa i zwiększaniu szans na zatrudnienie

funduszu w oparciu o zasady kwalifikowalności stosowane do tego funduszu, pod warunkiem że koszty te są konieczne do odpowiedniej realizacji operacji i są bezpośrednio z nią związane.

Grupy docelowe:

- Osoby zagrożone ubóstwem i wykluczeniem społecznym [3];
- Otoczenie osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, w zakresie niezbędnym do wsparcia osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym w ramach programu.

Główni beneficjenci:

Wszystkie podmioty (z wyłączeniem osób fizycznych, nie dotyczy osób prowadzących działalność gospodarczą lub oświatową na podstawie przepisów odrębnych), w tym :

- jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne (jednostki organizacyjne pomocy społecznej, jednostki organizacyjne wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej) oraz podmioty, którym zlecono realizację zadań publicznych w obszarze aktywnej integracji;
- Związek Metropolitalny;
- jednostki zatrudnienia socjalnego;

- podmioty i placówki prowadzące wsparcie na rzecz trudnej młodzieży;
- podmioty wymienione w ustawie o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, w tym organizacje pozarządowe;
- Lokalne Grupy Działania;
- podmioty ekonomii społecznej [4].

[1] Komplementarność działań zostanie zapewniona także poprzez współpracę beneficjentów EFS, w tym ośrodków pomocy społecznej z organizacjami partnerskimi i ich partnerami zajmującymi się dystrybucją żywności.

[2] Doradztwo prawne, usługi interwencji kryzysowej będą elementem kompleksowego, zindywidualizowanego wsparcia, nie mogą stanowić samodzielnych działań.

[3] Definicja osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym zostanie określona w horyzontalnych, krajowych wytycznych ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego dotyczących realizacji CT 9, stworzona na podstawie Programu Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu.

[4] Zgodnie z definicją określoną w krajowych wytycznych w zakresie zasad realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków EFS i EFRR w perspektywie 2014-2020.

Opis planowanych przedsięwzięć w ramach celu 2

Działania podejmowane na rzecz osób wymagają uzupełnienia pracą w środowisku lokalnym. W tym celu realizowane będą inicjatywy lokalne wzmacniające spójność społeczną społeczności wieloprotymowych, wykorzystujące różne formy pracy, w szczególności oparte o samopomoc, budowanie kompetencji społecznych, zawodowych. Działania realizowane będą w oparciu o dostępne zasoby ludzkie i podmiotowe, wzmacniające wolontariat i partycypację społeczną. Organizowanie społeczności lokalnej (środowiskowej pracy socjalnej) może stanowić podstawę procesów rewitalizacji w ramach ZIT/RIT. Oczekiwanym efektem wsparcia będzie wzmocnienie aktywności i partycypacji społecznej społeczności zamieszkujących obszary zdegradowane i peryferyjne oraz wzmocnienie zdolności do podejmowania aktywności zawodowej nieaktywnych członków tych społeczności.

Typy operacji planowane do realizacji w ramach PI 9i, cel 2:

- Programy na rzecz wzmacniania potencjału społecznego i zawodowego lokalnych społeczności uwzględniające specyfikę terytorium i zamieszkujących je społeczności, z uwzględnieniem działań:
  - opartych o samopomoc i wolontariat;
  - środowiskowych;
  - prozatrudnieniowych;

Priorytet inwestycyjny	9i - Aktywne włączenie, w tym z myślą o promowaniu równych szans oraz aktywnego uczestnictwa i zwiększaniu szans na zatrudnienie
<p>- edukacyjnych;</p> <p>- kulturalnych jako uzupełniających.</p> <p>Cross-financing</p> <p>EFRR i EFS mogą finansować, w komplementarny sposób oraz z zastrzeżeniem ograniczenia w wysokości do 10 % unijnego finansowania w odniesieniu do każdej osi priorytetowej programu operacyjnego, część operacji, w przypadku której koszty kwalifikują się do wsparcia z drugiego funduszu w oparciu o zasady kwalifikowalności stosowane do tego funduszu, pod warunkiem że koszty te są konieczne do odpowiedniej realizacji operacji i są bezpośrednio z nią związane.</p> <p>Grupy docelowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Społeczności zamieszkujące obszary zdegradowane, peryferyjne (wiejskie), w tym w szczególności osoby zagrożone ubóstwem lub wykluczeniem społecznym oraz otoczenie tych osób w zakresie niezbędnym do wsparcia osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym. <p>Główni beneficjenci:</p> <p>Wszystkie podmioty (z wyłączeniem osób fizycznych, nie dotyczy osób prowadzących działalność gospodarczą lub oświatową na podstawie przepisów</p>	

odrębnych), w tym:

- jednostki samorządu terytorialnego:
- ich jednostki organizacyjne (pomocy społecznej, wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej) oraz podmioty, którym zlecono realizację zadań publicznych w obszarze aktywnej integracji;
- związki i stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego;
- Związek Metropolitalny;
- podmioty, w których większość udziałów lub akcji posiadają jednostki samorządu terytorialnego lub ich związki i stowarzyszenia;
- jednostki zatrudnienia socjalnego;
- podmioty wymienione w ustawie o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, w tym organizacje pozarządowe;
- podmioty ekonomii społecznej;
- Lokalne Grupy Działania.

Priorytet inwestycyjny	9i - Aktywne włączenie, w tym z myślą o promowaniu równych szans oraz aktywnego uczestnictwa i zwiększaniu szans na zatrudnienie

2.A.6.2 Kierunkowe zasady wyboru operacji

Priorytet inwestycyjny	9i - Aktywne włączenie, w tym z myślą o promowaniu równych szans oraz aktywnego uczestnictwa i zwiększaniu szans na zatrudnienie
<p>Cel szczegółowy 1</p> <p>Tryby naboru (konkursowe i pozakonkursowe) w ramach PI 9i będą przeprowadzane zgodnie z zasadami określonymi w wytycznych horyzontalnych w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków EFS i EFRR w perspektywie 2014-2020. Kryteria wyboru ukierunkowane zostaną na grupy będące w szczególnej sytuacji, w tym osoby z niepełnosprawnością, bezdomne, opuszczające zakłady penitencjarne, instytucjonalne i rodzinne formy pieczy zastępczej, placówki resocjalizacyjne, ze znacznymi deficytami społecznymi.</p> <p>Kryteria uwzględniać będą analizę potrzeb odbiorców wsparcia, uwarunkowania demograficzne i terytorialne. Kryteria odnosić się będą do trwałości przedsięwzięć realizowanych z EFS. Projekty będą realizowane w oparciu o kryteria minimalnej efektywności społecznej i zatrudnieniowej [1] łączącej w sobie efekty aktywizacji społecznej wobec osób o najwyższym stopniu wykluczenia i efekty zatrudnieniowe względem osób o relatywnie większym stopniu zbliżenia do rynku pracy. W dokumentach programowych lub na poziomie kryteriów dopuszcza się możliwość dookreślenia/ zawężania grupy Beneficjentów, którzy będą mogli ubiegać się o wsparcie.</p> <p>[1] Zgodnie z zasadami określonymi w wytycznych horyzontalnych w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków EFS i EFRR w perspektywie 2014-2020.</p> <p>Cel szczegółowy 2</p> <p>W ramach PI 9i realizowany będzie tryb konkursowy, w tym realizacja projektów grantowych. Kryteria wyboru projektów mogą wspierać kompleksowe</p>	

Priorytet inwestycyjny	9i - Aktywne włączenie, w tym z myślą o promowaniu równych szans oraz aktywnego uczestnictwa i zwiększaniu szans na zatrudnienie
<p>działania podejmowane na obszarach zdegradowanych, które pozwolą na osiągnięcie w sposób bardziej efektywny, skuteczny i trwalszy efektów realizowanych procesów rewitalizacji. Preferowane będzie wsparcie dla osób, rodzin lub środowisk zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym w związku z rewitalizacją obszarów zdegradowanych. W celu zwiększenia efektywności i komplementarności wsparcia interwencja planowana jest do realizacji w ramach ZIT/RIT. Zastosowanie ZIT/RIT pozwoli na dostosowanie interwencji do specyficznych potencjałów i deficytów poszczególnych terytoriów. Wsparcie zostanie skierowane na przedsięwzięcia wynikające ze Strategii ZIT/RIT. Kryteria wyboru określone zostaną z uwzględnieniem uwarunkowań potrzeb lokalnych społeczności.</p> <p>Szczegółowe zasady realizacji ZIT/RIT znajdują się w rozdziale 4 Programu.</p> <p>Przewiduje się również przeznaczenie specjalnej puli środków na OSI dla miast i dzielnic miast wymagających rewitalizacji. Szczegółowe zasady udzielania wsparcia znajdują się w rozdziale 4 Programu. W przypadku zidentyfikowania trudności lub opóźnień w postępie rzeczowo-finansowym środków dedykowanych OSI Bytom i Radzionków IZ może zdecydować o przesunięciu środków na wsparcie OSI miast wymagających rewitalizacji zgodnie z zapisami Umowy Partnerstwa, Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego oraz Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego.</p> <p>Dodatkowo w trybie konkursowym wyznaczona zostanie pula środków na projekty wynikające z LSR przygotowanych zgodnie z art. 33 rozporządzenia ogólnego obejmująca obszary wiejskie i rybackie.</p> <p>W dokumentach programowych lub na poziomie kryteriów dopuszcza się możliwość dookreślania/ zawężania grupy Beneficjentów, którzy będą mogli ubiegać się o wsparcie.</p> <p>Zasady wspólne dla obu celów:</p>	

Priorytet inwestycyjny	9i - Aktywne włączenie, w tym z myślą o promowaniu równych szans oraz aktywnego uczestnictwa i zwiększaniu szans na zatrudnienie
<p>Na etapie wyboru projektów zostaną zastosowane kryteria horyzontalne, promujące równouprawnienie kobiet i mężczyzn oraz rozwiązania zapobiegające dyskryminacji ze względu na płeć, pochodzenie etniczne lub rasowe, religię lub przekonania, niepełnosprawność, wiek, a także orientację seksualną. Premiowane będą rozwiązania realizujące zasadę wielosektorowego partnerstwa w realizacji zadań.</p> <p>W przypadku projektów wypracowanych w ramach inicjatywy Komisji Europejskiej w zakresie transformacji regionów górniczych Coal Regions in Transition Instytucja Zarządzająca RPO WSL może podjąć decyzję o realizacji projektów w tym PI.</p> <p>Wybór projektów do dofinansowania będzie następował w wyniku oceny poszczególnych przedsięwzięć w oparciu o obiektywne kryteria zatwierdzone przez KM. Kryteria wyboru projektów będą służyły zapewnieniu efektywnej i prawidłowej realizacji celów określonych w priorytecie. Kryteria będą precyzyjne, mierzalne i obiektywne. Kryteriom merytorycznym zostanie nadana odpowiednia punktacja.</p>	

2.A.6.3 Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych (w stosownych przypadkach)

Priorytet inwestycyjny	9i - Aktywne włączenie, w tym z myślą o promowaniu równych szans oraz aktywnego uczestnictwa i zwiększaniu szans na zatrudnienie
<p>Zgodnie z przeprowadzoną na podstawie art. 37 rozporządzenia ogólnego analizą ex-ante instrumentów finansowych, w ramach PI nie przewiduje się zastosowania instrumentów finansowych. Jednocześnie na dalszym etapie wdrażania programu nie wyklucza się przeprowadzenia kolejnych analiz w uzasadnionych przypadkach.</p>	

2.A.6.4 Planowane wykorzystanie dużych projektów (w stosownych przypadkach)

Priorytet inwestycyjny	9i - Aktywne włączenie, w tym z myślą o promowaniu równych szans oraz aktywnego uczestnictwa i zwiększaniu szans na zatrudnienie
<p>W ramach priorytetu inwestycyjnego 9i nie zidentyfikowano dużych projektów, których koszty kwalifikowane przekraczają 50 000 000 EUR.</p>	

2.A.6.5 Wskaźniki produktu w podziale na priorytety inwestycyjne oraz, w stosownych przypadkach, na kategorii regionów

Tabela 5: Wspólne i specyficzne dla programu wskaźniki produktu (według priorytetu inwestycyjnego, w podziale na kategorie regionów w odniesieniu do EFS oraz, w stosownych przypadkach, w odniesieniu do EFRR)

Priorytet inwestycyjny		9i - Aktywne włączenie, w tym z myślą o promowaniu równych szans oraz aktywnego uczestnictwa i zwiększaniu szans na zatrudnienie							
Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu (w stosownych przypadkach)	Wartość docelowa (2023)			Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
					M	W	T		
CO16	uczestnicy z niepełnosprawnościami	Liczba	EFS	Słabiej rozwinięte	966,00	1 449,00	2 415,00	LSI/SL2014	rocznie
902	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, objętych wsparciem w programie	osoby	EFS	Słabiej rozwinięte	12 026,00	18 039,00	30 065,00	LSI/SL2014	rocznie
909	Liczba środowisk objętych programami aktywności lokalnej	sztuki	EFS	Słabiej rozwinięte	0,00	0,00	399,00	LSI/SL2014	rocznie

2.A.4 Priorytet inwestycyjny

Nr identyfikacyjny osi priorytetowej	9iv
Nazwa osi priorytetowej	Ułatwianie dostępu do przystępnych cenowo oraz wysokiej jakości usług, w tym opieki zdrowotnej i usług socjalnych świadczonych w interesie ogólnym

2.A.5 Cele szczegółowe odpowiadające priorytetowi inwestycyjnemu i oczekiwane rezultaty

Numer identyfikacyjny celu szczegółowego	1
Nazwa celu szczegółowego	Wzrost dostępności i jakości usług społecznych zapobiegających ubóstwu i wykluczeniu społecznemu
Rezultaty, które państwo członkowskie zamierza osiągnąć przy wsparciu Unii	Cel szczegółowy jest spójny z celem szczegółowym Umowy Partnerstwa <i>Ograniczenie ryzyka wykluczenia społecznego spowodowanego dysproporcjami w dostępie do usług publicznych</i> . Działania realizowane w ramach priorytetu przyczynią się do wzrostu dostępności i wyrównania dysproporcji terytorialnych w zakresie usług społecznych, co przełoży się na wzmocnienie kapitału społecznego województwa.
Numer identyfikacyjny celu szczegółowego	2
Nazwa celu szczegółowego	Wzrost dostępności do usług zdrowotnych w regionie
Rezultaty, które państwo członkowskie zamierza osiągnąć przy wsparciu Unii	Cel szczegółowy jest spójny z celem szczegółowym Umowy Partnerstwa <i>Ograniczenie ryzyka wykluczenia społecznego spowodowanego dysproporcjami w dostępie do usług publicznych</i> . Działania realizowane w ramach priorytetu przyczynią się do wzrostu dostępności i wyrównania dysproporcji terytorialnych w zakresie usług zdrowotnych, co przełoży się na

	wzmocnienie kapitału społecznego województwa.
--	---

Tabela 4: Wspólne wskaźniki rezultatu, dla których ustalono wartość docelową, oraz specyficzne dla programu wskaźniki rezultatu odpowiadające celowi szczegółowemu (w podziale na priorytety inwestycyjne i kategorie regionu) (w odniesieniu do EFS)

Priorytet inwestycyjny : 9iv - Ułatwienie dostępu do przystępnych cenowo oraz wysokiej jakości usług, w tym opieki zdrowotnej i usług socjalnych świadczonych w interesie ogólnym														
Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Kategoria regionu	Jednostka pomiaru wskaźnika	Wspólny wskaźnik produktu stosowany jako podstawa do ustalania celu	Wartość bazowa			Jednostka pomiaru dla wartości bazowej i docelowej	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)			Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
					M	W	T			M	W	T		
909	Liczba wspartych w programie miejsc świadczenia usług społecznych istniejących po zakończeniu projektu	Słabiej rozwinięte	szuki		0,00	0,00	16 558,00	Liczba	2013	0,00	0,00	297,00	LSI/SL2014	rocznie
910	Liczba wspartych w programie miejsc świadczenia usług zdrowotnych istniejących po zakończeniu projektu	Słabiej rozwinięte	szuki		0,00	0,00	11 044,00	Liczba	2013	0,00	0,00	178,00	LSI/SL2014	rocznie

2.A.6 Przedsięwzięcie, które ma otrzymać wsparcie w ramach priorytetu inwestycyjnego (w podziale na priorytety inwestycyjne)

2.A.6.1 Opis typów i przykłady przedsięwzięć, które mają otrzymać wsparcie, oraz ich oczekiwany wkład w realizację celów szczegółowych oraz, w stosownych przypadkach, wskazanie głównych grup docelowych, poszczególnych terytoriów docelowych i typów beneficjentów

Priorytet inwestycyjny	9iv - Ułatwienie dostępu do przystępnych cenowo oraz wysokiej jakości usług, w tym opieki zdrowotnej i usług socjalnych świadczonych w interesie ogólnym
<p>Opis planowanych przedsięwzięć w ramach celu 1</p> <p>Świadczenie wysokiej jakości podstawowych usług społecznych i nieograniczony dostęp do nich jest warunkiem niezbędnym dla realizacji skutecznej i efektywnej integracji społecznej i ekonomicznej osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem. Realizacja usług pomocy społecznej, wsparcia rodziny i pieczy zastępczej, usług opiekuńczych jest szczególnie istotna w kontekście zapobiegania wykluczeniu społecznemu i ubóstwu [1], co zostało podkreślone w <i>Position Paper dla Polski</i>, zapisach <i>Umowy Partnerstwa</i> oraz znajduje swoje odzwierciedlenie w diagnozie [2] i regionalnych dokumentach [3].</p> <p>Wsparcie realizowane w ramach PI będzie zgodne z horyzontalnymi wytycznymi ministra ds. rozwoju regionalnego dotyczącymi CT 9 [4] oraz Komunikatem KE <i>Usługi świadczone w interesie ogólnym, w tym usługi socjalne świadczone w interesie ogólnym: nowe zobowiązanie europejskie</i>, KOM(2007)725.</p> <p>Efektywność realizowanej usługi jest silnie zależna od sposobu i formy jej świadczenia, jednocześnie w przypadku usług społecznych istotne są nie tylko kryteria efektywności ekonomicznej, ale przede wszystkim społecznej. Dlatego oprócz działań dotyczących wzrostu jakości usług prowadzone będą</p>	

Priorytet inwestycyjny	9iv - Ułatwianie dostępu do przystępnych cenowo oraz wysokiej jakości usług, w tym opieki zdrowotnej i usług socjalnych świadczonych w interesie ogólnym
<p>działania wspierające procesy deinstytucjonalizacji[5], w szczególności tych usług, których większe efekty w ograniczaniu ubóstwa osiąga się poprzez środowiskową formułę świadczenia. Działania te będą stanowiły uzupełnienie działań realizowanych ze środków publicznych, jako wzmocnienie działań na rzecz deinstytucjonalizacji.</p> <p>Możliwe będzie wspieranie również rozwoju zintegrowanych usług zdrowotnych i społecznych.</p> <p>Oczekiwanym efektem wsparcia będzie wzrost dostępności i wyrównanie dysproporcji terytorialnych w zakresie usług społecznych przekładający się na wzmocnienie kapitału społecznego województwa.</p> <p>[1] Europejska platforma współpracy w zakresie walki z ubóstwem i wykluczeniem społecznym: europejskie ramy na rzecz spójności społecznej i terytorialnej; Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego oraz Komitetu Regionów; Bruksela, dnia 16.12.2010 KOM(2010) 758 wersja ostateczna; str. 8.</p> <p>[2] Patrz diagnoza na podstawie danych statystycznych GUS, ROPS op. cit., oraz w <i>Policy Paper dla ochrony zdrowia na lata 2014-2020. Krajowe ramy strategiczne</i> str. 22-26.</p> <p>[3] Patrz rekomendacje wskazane w Ocenie zasobów pomocy społecznej, ROPS Katowice, 2013r., Raportie Ubóstwo w Województwie Śląskim, skala, przyczyny, skutki. Katowice Kwiecień 2012 (w ramach OIS), gdzie mowa o wyrównywaniu różnic w dostępie do specjalistycznych jednostek pomocy społecznej, rozwój pozainstytucjonalnej pieczy zastępczej i wsparcie rodziny, rozwój usług socjalnych dla osób korzystających z pomocy społecznej oraz w Strategii Polityki Społecznej Województwa Śląskiego na lata 2006-2020 gdzie jako główne cele wskazuje się m.in.: wspieranie rodzin, działania na rzecz dzieci i młodzieży w kontekście dezorganizacji rodziny i społeczeństwa.</p> <p>[4] Które uwzględnić będą kierunki wskazane w Programie Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu.</p>	

[5] Wsparcie procesu deinstytucjonalizacji będzie realizowane zgodnie z założeniami europejskich zasad przejścia z opieki instytucjonalnej do opieki środowiskowej.

Typy operacji realizowane w ramach PI 9iv, cel 1:

- Działania w zakresie podniesienia jakości i dostępności usług wsparcia rodziny:

- wsparcie dla tworzenia lub działalności placówek oferujących wsparcie dzienne dla dzieci i młodzieży, rozwijanie środowiskowych form opieki nad dziećmi i młodzieżą;

- wsparcie i rozwój rodzinnych form pieczy zastępczej oraz podnoszenie jakości usług realizowanych w instytucjonalnych formach pieczy zastępczej;

- rozwijanie asystentury rodzinnej, instytucji rodzin wspierających, pomocowych jako wspierających rodzinę w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych;

- zwiększanie dostępności do usług poradnictwa rodzinnego jako wspierającego wypełnianie funkcji opiekuńczo-wychowawczej zgodnie ze zidentyfikowanymi terytorialnie potrzebami;

- Działania na rzecz rozwoju usług mieszkalnictwa wspomaganego, poprzez zapewnienie dostępu do usług świadczonych w mieszkaniach chronionych, mieszkaniach lub domach treningowych i wspieranych skierowanych do osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczonych wspierających proces ich integracji społecznej lub zawodowej;

- Działania na rzecz rozwoju usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych z uwzględnieniem priorytetyzacji w kierunku środowiskowej formuły świadczenia (nie wyklucza się wsparcia form instytucjonalnych w przypadku gdy jest to związane ze stanem zdrowia osób zależnych);
- Działania na rzecz rozwoju środowiskowych form usług społecznych innych niż wymienione powyżej zgodnie z kierunkami określonymi na poziomie wytycznych horyzontalnych w zakresie zasad realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa;
- Dostarczanie i wsparcie we wdrożeniu narzędzi służących rozwojowi środowiskowych usług społecznych na poziomie lokalnym i zwiększenie potencjału lokalnych usługodawców do świadczenia usług społecznych w formie środowiskowej obejmujące m.in.:

I. Wsparcie działalności grup roboczych utworzonych przy jednostkach samorządu terytorialnego, innych instytucji i podmiotów na rzecz tworzenia i wzmocnienia opieki pozainstytucjonalnej/ środowiskowej dla osób zależnych (seniorzy, osoby z niepełnosprawnościami);

II. Upowszechnianie działań na rzecz deinstytucjonalizacji usług opiekuńczych;

III. Monitorowanie i ewaluacja działań grup roboczych ds. deinstytucjonalizacji/ opieki pozainstytucjonalnej w gminach i powiatach.

Co do zasady w ramach PI 9iv nie będą wspierane usługi opiekuńcze dla dzieci (usługi opieki nad dzieckiem do lat 3 realizowane są w PI 8iv, w zakresie opieki przedszkolnej w PI 10i), jednak w przypadku opieki nad dzieckiem z niepełnosprawnością dopuszcza się możliwość realizacji wsparcia w zakresie zapewnienia opieki dzieciom z niepełnosprawnościami PI 9iv.

Cross-financing

EFRR i EFS mogą finansować, w komplementarny sposób oraz z zastrzeżeniem ograniczenia w wysokości do 10 % unijnego finansowania w odniesieniu do każdej osi priorytetowej programu operacyjnego, część operacji, w przypadku której koszty kwalifikują się do wsparcia z drugiego funduszu w oparciu o zasady kwalifikowalności stosowane do tego funduszu, pod warunkiem że koszty te są konieczne do odpowiedniej realizacji operacji i są bezpośrednio z nią związane.

Grupy docelowe:

- Osoby wykluczone lub zagrożone ubóstwem lub wykluczeniem społecznym oraz ich otoczenie;
- Rodziny, osoby sprawujące pieczę zastępczą, kandydaci na rodziny wspierające, zastępcze;
- Podmioty realizujące usługi wsparcia rodziny i pieczy zastępczej, społeczne wyłącznie w zakresie działań podnoszących standard i jakość usług realizowanych na rzecz bezpośrednich odbiorców.

Główni beneficjenci:

Wszystkie podmioty (z wyłączeniem osób fizycznych, nie dotyczy osób prowadzących działalność gospodarczą lub oświatową na podstawie przepisów odrębnych), w tym:

- jednostki samorządu terytorialnego;
- ich jednostki organizacyjne (pomocy społecznej, wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej) oraz podmioty, którym zlecono realizację zadań ww. obszarach;
- związki i stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego;
- Związek Metropolitalny;
- podmioty, w których większość udziałów lub akcji posiadają jednostki samorządu terytorialnego lub ich związki i stowarzyszenia;
- Samorząd Województwa;

Priorytet inwestycyjny	9iv - Ułatwianie dostępu do przystępnych cenowo oraz wysokiej jakości usług, w tym opieki zdrowotnej i usług socjalnych świadczonych w interesie ogólnym
<ul style="list-style-type: none"> • jednostki zatrudnienia socjalnego; • podmioty prowadzące wsparcie dzienne na rzecz dzieci i młodzieży; • podmioty ekonomii społecznej; • podmioty wymienione w ustawie o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, w tym organizacje pozarządowe; • Lokalne Grupy Działania. <p>Opis planowanych przedsięwzięć w ramach celu 2</p> <p>Dostępność do usług zdrowotnych jest jednym z warunków, który pozwala obniżyć skutki pozostawania w ubóstwie, lub ogranicza ubóstwo w przyszłości. Opieka nad osobą zależną, w szczególności dzieckiem z niepełnosprawnością jest częstym powodem zaprzestania aktywności zawodowej przez opiekuna, co powoduje mniejszą intensywność pracy, w sposób istotny zwiększając zagrożenie ubóstwem, stąd podejmowana interwencja pozytywnie wpłynie na poprawę sytuacji na rynku pracy osób sprawujących opiekę nad osobami zależnymi. Skuteczna rehabilitacja dzieci niepełnosprawnością tworzy zatem warunki do podjęcia pracy przez rodziców, ale także zwiększa szanse tych dzieci na większą niezależność w przyszłości i lepszą jakość dalszego życia. Na jakość życia osób zależnych, chorych, z niepełnosprawnością ma wpływ także dostępność usług zdrowotnych, ich jakość i forma świadczenia. Działania w zakresie usług zdrowotnych uwzględniać będą standardy wypracowane na poziomie krajowym. Działania świadomościowe, promocyjne i upowszechniające stanowią wyłącznie element uzupełniający dla działań o charakterze wsparcia bezpośredniego.</p> <p>Możliwe będzie wspieranie również rozwoju zintegrowanych usług zdrowotnych i społecznych.</p> <p>Zakres interwencji odzwierciedla kierunki i priorytety strategiczne określone w przygotowanym przez Ministerstwo Zdrowia dokumencie <i>Krajowe strategiczne ramy polityki w obszarze ochrony zdrowia (tzw. Policy Paper)</i>. Dokument wskazuje cele, kierunki interwencji i narzędzia realizacji, projektowane na lata 2014-2020, odpowiadające na problemy, wyzwania i postulaty w obszarze opieki zdrowotnej wynikające z oceny sytuacji w ochronie zdrowie i przewiduje zastosowanie mechanizmów koordynacyjnych, zapobiegających powielaniu się wsparcia (wszelkie działania w tym zakresie będą rozpatrywane przez KS do spraw koordynacji interwencji EFSI w obszarze zdrowia). Kwestie szczegółowych zasad realizacji programów profilaktycznych i programów zdrowotnych zostaną uregulowane w krajowych wytycznych oraz w dodatkowych opracowaniach m.in.: podręcznikach,</p>	

wytycznych dot. programów zdrowotnych.

Typy operacji realizowane w ramach PI 9iv, cel 2:

Działania przeciwdziałające negatywnym procesom demograficznym poprzez zapewnienie dostępu do usług zdrowotnych w zakresie:

- kompleksowej opieki nad matką i dzieckiem;
- wczesnej diagnostyki i leczenia wad rozwojowych dzieci;
- diagnozowania i leczenia chorób cywilizacyjnych u dzieci i młodzieży zwiększających zagrożenie ubóstwem w przyszłości;
- opracowania i wdrożenia programów rehabilitacji leczniczej dla dzieci zagrożonych niepełnosprawnością i z niepełnosprawnością;
- działania w zakresie zwiększenia dostępu i jakości usług zdrowotnych służących zachowaniu, ratowaniu, przywracaniu lub poprawie zdrowia osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym zgodnie z kierunkami określonymi na poziomie wytycznych horyzontalnych w zakresie zasad realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa.

Cross-financing

EFRR i EFS mogą finansować, w komplementarny sposób oraz z zastrzeżeniem ograniczenia w wysokości do 10 % unijnego finansowania w odniesieniu do każdej osi priorytetowej programu operacyjnego, część operacji, w przypadku której koszty kwalifikują się do wsparcia z drugiego funduszu w oparciu o zasady kwalifikowalności stosowane do tego funduszu, pod warunkiem że koszty te są konieczne do odpowiedniej realizacji operacji i są bezpośrednio z nią związane.

Grupy docelowe:

- Osoby zagrożone ubóstwem lub wykluczeniem społecznym oraz ich otoczenie;
- Kobiety w ciąży, dzieci oraz młodzież w zakresie ochrony zdrowia, w tym diagnostyki i programów profilaktycznych i rehabilitacyjnych w zakresie chorób rozwojowych i cywilizacyjnych;
- Podmioty realizujące usługi zdrowotne wyłącznie w zakresie działań podnoszących standard i jakość usług realizowanych na rzecz bezpośrednich odbiorców.

Główni beneficjenci:

Wszystkie podmioty (z wyłączeniem osób fizycznych, nie dotyczy osób prowadzących działalność gospodarczą lub oświatową na podstawie przepisów odrębnych), w tym:

- jednostki samorządu terytorialnego;
- ich jednostki organizacyjne (pomocy społecznej, wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej) oraz podmioty, którym zlecono realizację zadań w ww. obszarach;
- związki i stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego;

Priorytet inwestycyjny	9iv - Ułatwianie dostępu do przystępnych cenowo oraz wysokiej jakości usług, w tym opieki zdrowotnej i usług socjalnych świadczonych w interesie ogólnym
<ul style="list-style-type: none"> • Związek Metropolitalny; • podmioty, w których większość udziałów lub akcji posiadają jednostki samorządu terytorialnego lub ich związki i stowarzyszenia; • podmioty ekonomii społecznej; • podmioty wymienione w ustawie o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, w tym organizacje pozarządowe; • podmioty lecznicze wymienione w ustawie o działalności leczniczej; • Lokalne Grupy Działania. 	

2.A.6.2 Kierunkowe zasady wyboru operacji

Priorytet inwestycyjny	9iv - Ułatwianie dostępu do przystępnych cenowo oraz wysokiej jakości usług, w tym opieki zdrowotnej i usług socjalnych świadczonych w interesie ogólnym
<p>Cel szczegółowy 1</p> <p>Podstawowym trybem wyboru projektów będzie tryb konkursowy. Tryb pozakonkursowy będzie realizowany na zasadach określonych w UP w zakresie zadań wynikających z ustawy o samorządzie województwa, ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (m.in.: adopcje) oraz ustawy o pomocy społecznej. Dopuszcza się zastosowanie realizacji projektów grantowych. Preferencje otrzymają projekty mające na celu powstawanie, rozwój środowiskowych form wsparcia i działania realizowane w partnerstwie. Działania w ramach PI 9iv mogą stanowić dopełnienie kompleksowych działań w obszarze zdegradowanym, kryteria wyboru projektów mogą wspierać kompleksowe działania na tych obszarach. Preferowane będzie wsparcie dla osób, rodzin lub środowisk zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym w związku z rewitalizacją obszarów zdegradowanych.</p> <p>Cel szczegółowy 2</p> <p>W PI 9iv realizowany będzie tryb konkursowy, ewentualnie realizacja projektów grantowych.</p>	

Preferencyjnie będą traktowane przedsięwzięcia mające na celu powstawanie i rozwój środowiskowych form opieki nad osobami z niepełnosprawnością, osobami z problemami ze zdrowiem psychicznym, osobami starszymi, osobami zagrożonymi ubóstwem lub wykluczeniem społecznym. Kryteria uwzględniać będą efektywność i jakość realizowanych działań w zakresie zapewniania dostępu i realizacji usług. Kwalifikowane będą projekty zgodne z zakresem wsparcia, celami i narzędziami określonymi w *Policy Paper dla ochrony zdrowia na lata 2014-2020*. Warunkiem wyboru przedsięwzięć do dofinansowania jest ich zgodność z *Planem Działań* dotyczącym ochrony zdrowia uzgodnionym przez *Komitet Sterujący ds. koordynacji interwencji EFSI* w sektorze zdrowia. Projekty będą wybierane zgodnie z kryteriami wyboru opartymi na rekomendacjach określonych w *Planie Działań* zapewniającymi skuteczne dostosowanie do potrzeb w skali kraju i poszczególnych regionów i efektywne w tym kosztowo wykorzystanie funduszy strukturalnych na ochronę zdrowia. Wybierane do dofinansowania projekty będą spójne z *Country Specific Recommendations* dla Polski oraz kierunkami wprowadzonych i planowanych do wprowadzenia reform oraz w zakresie zgodnym z wypracowywanymi na poziomie krajowym standardami.

Zapis dla celu 1,2

W celu zwiększenia efektywności i komplementarności wsparcia interwencja planowana jest do realizacji w ramach ZIT/RIT, co pozwoli na dostosowanie interwencji do specyficznych potencjałów i deficytów poszczególnych terytoriów. Wsparcie zostanie skierowane na przedsięwzięcia wynikające ze Strategii ZIT/RIT. Kryteria wyboru określone zostaną z uwzględnieniem uwarunkowań potrzeb lokalnych społeczności.

Szczegółowe zasady realizacji ZIT/RIT znajdują się w rozdziale 4 Programu.

Przewiduje się również przeznaczenie puli środków na OSI dla miast i dzielnic miast wymagających rewitalizacji. Szczegółowe zasady udzielania wsparcia znajdują się w rozdziale 4 Programu. W przypadku zidentyfikowania trudności lub opóźnień w postępie rzeczowo-finansowym środków dedykowanych OSI Bytom i Radzionków IZ może przesunąć środki na wsparcie OSI miast wymagających rewitalizacji zgodnie z zapisami Umowy Partnerstwa, Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego oraz Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego. Dodatkowo w trybie konkursowym wyznaczona zostanie pula środków na projekty wynikające z LSR przygotowanych zgodnie z art. 33 rozporządzenia ogólnego obejmująca obszary wiejskie i rybackie.

Priorytet inwestycyjny	9iv - Ułatwianie dostępu do przystępnych cenowo oraz wysokiej jakości usług, w tym opieki zdrowotnej i usług socjalnych świadczonych w interesie ogólnym
<p>Pożądaną będą działania mające charakter zintegrowanego świadczenia usług zakładające zaangażowanie osób z nich korzystających przy uwzględnieniu ich różnorodnych potrzeb. Kryteria wyboru ukierunkowane zostaną na grupy znajdujące się w szczególnej sytuacji z uwzględnieniem uwarunkowań demograficznych i terytorialnych. Na etapie wyboru projektów zostaną zastosowane kryteria horyzontalne promujące równouprawnienie kobiet i mężczyzn, rozwiązania zapobiegające dyskryminacji ze względu na płeć, pochodzenie etniczne, rasowe, religię lub przekonania, niepełnosprawność, wiek, orientację seksualną. Premiowane będą rozwiązania realizowane w ramach partnerstwa wielosektorowego w tym we współpracy sektora publicznego z podmiotami ekonomii społecznej i stosowanie klauzul społecznych. Kryteria odnoszą się będą do trwałości przedsięwzięć realizowanych z EFS.</p> <p>W dokumentach programowych lub na poziomie kryteriów dopuszcza się możliwość dookreślania/zawężania grupy Beneficjentów, którzy będą mogli ubiegać się o wsparcie.</p> <p>W przypadku projektów wypracowanych w ramach inicjatywy Komisji Europejskiej w zakresie transformacji regionów górniczych Coal Regions in Transition Instytucja Zarządzająca RPO WSL może podjąć decyzję o realizacji projektów w tym PI.</p> <p>Wybór projektów do dofinansowania nastąpi w oparciu o kryteria zatwierdzone przez KM. Kryteria będą precyzyjne, mierzalne i obiektywne. Kryteriom merytorycznym zostanie nadana odpowiednia punktacja.</p>	

2.A.6.3 Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych (w stosownych przypadkach)

Priorytet inwestycyjny	9iv - Ułatwianie dostępu do przystępnych cenowo oraz wysokiej jakości usług, w tym opieki zdrowotnej i usług socjalnych świadczonych w interesie ogólnym
<p>Zgodnie z przeprowadzoną na podstawie art. 37 rozporządzenia ogólnego analizą ex-ante instrumentów finansowych, w ramach PI nie przewiduje się zastosowania instrumentów finansowych. Jednocześnie na dalszym etapie wdrażania programu nie wyklucza się przeprowadzenia kolejnych analiz w</p>	

Priorytet inwestycyjny	9iv - Ułatwianie dostępu do przystępnych cenowo oraz wysokiej jakości usług, w tym opieki zdrowotnej i usług socjalnych świadczonych w interesie ogólnym uzasadnionych przypadkach.
-------------------------------	---

2.A.6.4 Planowane wykorzystanie dużych projektów (w stosownych przypadkach)

Priorytet inwestycyjny	9iv - Ułatwianie dostępu do przystępnych cenowo oraz wysokiej jakości usług, w tym opieki zdrowotnej i usług socjalnych świadczonych w interesie ogólnym
W ramach priorytetu inwestycyjnego 9iv nie zidentyfikowano dużych projektów, których koszty kwalifikowane przekraczają 50 000 000 EUR.	

2.A.6.5 Wskaźniki produktu w podziale na priorytety inwestycyjne oraz, w stosownych przypadkach, na kategorii regionów

Tabela 5: Wspólne i specyficzne dla programu wskaźniki produktu (według priorytetu inwestycyjnego, w podziale na kategorii regionów w odniesieniu do EFS oraz, w stosownych przypadkach, w odniesieniu do EFRR)

Priorytet inwestycyjny		9iv - Ułatwianie dostępu do przystępnych cenowo oraz wysokiej jakości usług, w tym opieki zdrowotnej i usług socjalnych świadczonych w interesie ogólnym							
Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu (w stosownych przypadkach)	Wartość docelowa (2023)			Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
					M	W	T		
914	liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych usługami społecznymi świadczonymi w interesie ogólnym w programie	osoby	EFS	Słabiej rozwinięte	3 924,00	5 887,00	9 811,00	LSI/SL2014	rocznie
915	• liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych usługami zdrowotnymi świadczonymi w interesie ogólnym w programie	osoby	EFS	Słabiej rozwinięte	4 492,00	6 739,00	11 231,00	LSI/SL2014	rocznie

2.A.4 Priorytet inwestycyjny

Nr identyfikacyjny osi priorytetowej	9v
Nazwa osi priorytetowej	Wspieranie przedsiębiorczości społecznej i integracji zawodowej w przedsiębiorstwach społecznych oraz ekonomii społecznej i solidarnej w celu ułatwiania dostępu do zatrudnienia

2.A.5 Cele szczegółowe odpowiadające priorytetowi inwestycyjnemu i oczekiwane rezultaty

Numer identyfikacyjny celu szczegółowego	1
---	---

Nazwa celu szczegółowego	Wzrost ilości i stabilności miejsc pracy w sektorze ekonomii społecznej w regionie
Rezultaty, które państwo członkowskie zamierza osiągnąć przy wsparciu Unii	Cel szczegółowy jest spójny z celem szczegółowym Umowy Partnerstwa <i>Wzrost szans na zatrudnienie dla osób dotkniętych lub zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym</i> . Realizowane w ramach priorytetu działania przyczynią się wzrostu liczby i stabilności miejsc pracy w sektorze ekonomii społecznej.

Tabela 4: Wspólne wskaźniki rezultatu, dla których ustalono wartość docelową, oraz specyficzne dla programu wskaźniki rezultatu odpowiadające celowi szczegółowemu (w podziale na priorytety inwestycyjne i kategorie regionu) (w odniesieniu do EFS)

Priorytet inwestycyjny : 9v - Wspieranie przedsiębiorczości społecznej i integracji zawodowej w przedsiębiorstwach społecznych oraz ekonomii społecznej i solidarnej w celu ułatwiania dostępu do zatrudnienia														
Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Kategoria regionu	Jednostka pomiaru wskaźnika	Wspólny wskaźnik produktu stosowany jako podstawa do ustalania celu	Wartość bazowa			Jednostka pomiaru dla wartości bazowej i docelowej	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)			Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
					M	W	T			M	W	T		
903	Liczba miejsc pracy utworzonych w przedsiębiorstwach społecznych	Słabiej rozwinięte	szt.		0,00	0,00	4 985,00	Liczba	2013	0,00	0,00	2 075,00	LSI/SL2014	roczna
904	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym pracujących po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek)	Słabiej rozwinięte	osoby		0,00	0,00	194 417,00	Liczba	2013	487,00	731,00	1 218,00	LSI/SL2014	rocznie
918	Liczba miejsc pracy istniejących co najmniej 30 miesięcy, utworzonych w przedsiębiorstwach społecznych	Słabiej rozwinięte	szuki		0,00	0,00	1 784,00	Liczba	2013	0,00	0,00	602,00	badanie ewaluacyjne	dwukrotnie w okresie programowania, w roku 2019 oraz 2023

2.A.6 Przedsięwzięcie, które ma otrzymać wsparcie w ramach priorytetu inwestycyjnego (w podziale na priorytety inwestycyjne)

2.A.6.1 Opis typów i przykłady przedsięwzięć, które mają otrzymać wsparcie, oraz ich oczekiwany wkład w realizację celów szczegółowych oraz, w stosownych przypadkach, wskazanie głównych grup docelowych, poszczególnych terytoriów docelowych i typów beneficjentów

Priorytet inwestycyjny	9v - Wspieranie przedsiębiorczości społecznej i integracji zawodowej w przedsiębiorstwach społecznych oraz ekonomii społecznej i solidarnej w celu ułatwiania dostępu do zatrudnienia
-------------------------------	---

Opis planowanych przedsięwzięć

Zwiększaniu szans na zatrudnienie grup defaworyzowanych służyć będzie oraz zapewnienie jego skutecznego i efektywnego funkcjonowania. Sektor ten może pełnić istotną rolę w osiągnięciu spójności społecznej i terytorialnej oraz zwalczaniu ubóstwa w regionie [1]. Jednym z zaleceń wyrażonych w *Position Paper* jest wspieranie przedsiębiorstw społecznych zapewniających opiekę zdrowotną i usługi społeczne świadczone w interesie ogólnym. Gospodarka społeczna dotychczas w sposób niewystarczający była dostrzegana jako element efektywnego systemu wsparcia i generator miejsc pracy dla osób, które doświadczyły wykluczenia społecznego i mają trudności w funkcjonowaniu na rynku pracy. Podmioty ekonomii społecznej postrzegane są w województwie śląskim przez sektor publiczny jako potencjalny dostawca usług dla społeczności [2], ponieważ często zakorzenione lokalnie są znakomitą przestrzenią dla rozwijania przedsiębiorczości społeczeństwa mającej, poza wymiarem gospodarczym, wyraźny wymiar społeczny. Wobec powyższego, działania będą koncentrowały się w głównej mierze na wsparciu tworzenia trwałych i wysokiej jakości miejsc pracy w sektorze ekonomii społecznej. Powyższe wymaga wsparcia na rzecz budowania przestrzeni sprzyjającej rozwojowi i funkcjonowaniu podmiotów ekonomii społecznej, zwłaszcza w obliczu zmian społeczno-demograficznych, które będą silnie oddziaływały na lokalne społeczności. Jednym z pożądanych działań będzie stosowanie narzędzi wspierających rozwój podmiotów ekonomii społecznej w zakresie realizacji usług i zadań publicznych oraz wspieranie lokalnych kooperatyw na rzecz rozwoju ekonomii społecznej, wzmocnienie partycypacji społecznej, co wynika z analiz regionalnych [3]. W oparciu o wyniki

Priorytet inwestycyjny	9v - Wspieranie przedsiębiorczości społecznej i integracji zawodowej w przedsiębiorstwach społecznych oraz ekonomii społecznej i solidarnej w celu ułatwienia dostępu do zatrudnienia
-------------------------------	---

podejmowanych działań monitorujących rozwój ekonomii społecznej podejmowane będą działania wdrożeniowe wzmacniające kondycję tego sektora, zwłaszcza w kontekście trwałości miejsc pracy. Oczekiwany efekt wsparcia będzie wzrost liczby i stabilności miejsc pracy w sektorze ekonomii społecznej.

Typy operacji realizowane w ramach PI 9v:

- Świadczenie profilowanych usług doradczych, edukacyjnych i biznesowych na rzecz efektywnego funkcjonowania podmiotów ekonomii społecznej, w tym podnoszenie kwalifikacji zawodowych pracowników podmiotów ekonomii społecznej oraz wspieranie powstawania i stabilności miejsc pracy w obszarze przedsiębiorczości społecznej;
- Wsparcie dla osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym za pośrednictwem podmiotów ekonomii społecznej, w tym udzielenie dotacji na zakładanie przedsiębiorstw społecznych i wsparcie funkcjonujących przedsiębiorstw w tworzeniu dodatkowych miejsc pracy;
- Świadczenie usług animacyjnych, inkubacyjnych na poziomie lokalnym, w szczególności w zakresie wsparcia dla budowy i funkcjonowania partnerstw publiczno-społecznych na rzecz rozwoju ekonomii społecznej i tworzenia lokalnych kooperatyw oraz usług animacji lokalnej na rzecz rozwoju organizacji obywatelskich oraz partycypacji społecznej;
- Wsparcie działań w zakresie poszukiwania i wdrażania zidentyfikowanych długookresowych źródeł finansowania podmiotów ekonomii społecznej, inicjatyw rozwijających przedsiębiorczość społeczną oraz uzupełniająco instytucji wspierających ekonomię społeczną;
- Koordynacja rozwoju ekonomii społecznej.

Priorytet inwestycyjny	9v - Wspieranie przedsiębiorczości społecznej i integracji zawodowej w przedsiębiorstwach społecznych oraz ekonomii społecznej i solidarnej w celu ułatwienia dostępu do zatrudnienia
-------------------------------	---

Cross-financing

EFRR i EFS mogą finansować, w komplementarny sposób oraz z zastrzeżeniem ograniczenia w wysokości do 10 % unijnego finansowania w odniesieniu do każdej osi priorytetowej programu operacyjnego, część operacji, w przypadku której koszty kwalifikują się do wsparcia z drugiego funduszu w oparciu o zasady kwalifikowalności stosowane do tego funduszu, pod warunkiem że koszty te są konieczne do odpowiedniej realizacji operacji i są bezpośrednio z nią związane.

Grupy docelowe:

- Podmioty ekonomii społecznej, wg definicji podanej w *Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020* i ich pracownicy;
- Pracownicy jednostek sektora finansów publicznych;
- Partnerzy społeczni i gospodarczy, w tym przedsiębiorcy;
- Osoby zagrożone ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, w tym w zakresie doradztwa i szkoleń umożliwiających uzyskanie wiedzy i umiejętności niezbędnych do założenia i/lub prowadzenia działalności w sektorze ekonomii społecznej.
- Podmioty wymienione w ustawie o pożytku publicznym i o wolontariacie, w tym organizacje pozarządowe.

Priorytet inwestycyjny	9v - Wspieranie przedsiębiorczości społecznej i integracji zawodowej w przedsiębiorstwach społecznych oraz ekonomii społecznej i solidarnej w celu ułatwienia dostępu do zatrudnienia
-------------------------------	---

Główni beneficjenci:

Wszystkie podmioty (z wyłączeniem osób fizycznych, nie dotyczy osób prowadzących działalność gospodarczą lub oświatową na podstawie przepisów odrębnych), w tym:

- Samorząd Województwa;
- Akredytowane podmioty świadczące usługi na rzecz podmiotów ekonomii społecznej (OWES).

[1] Szerzej w raporcie z badania jakościowego pn.: *”Jednostki samorządu terytorialnego wobec wyzwań sektora ekonomii społecznej w województwie śląskim”*; Katowice 2012 r., str. 11 -12, 46-48, gdzie wymieniane są m.in.: usługi opiekuńcze, usługi medyczne, profilaktyka zdrowia.

[2] Ibidem.

[3] „Jednostki samorządu ...” op. cit. str. 15-20, 33-34.

[4] W rozumieniu Krajowego Programu Rozwoju Ekonomii Społecznej.

2.A.6.2 Kierunkowe zasady wyboru operacji

Priorytet inwestycyjny	9v - Wspieranie przedsiębiorczości społecznej i integracji zawodowej w przedsiębiorstwach społecznych oraz ekonomii społecznej i solidarnej w celu ułatwiania dostępu do zatrudnienia
------------------------	---

Opis kierunkowych zasad wyboru projektów

W ramach PI 9v realizowany będzie konkursowy jak i pozakonkursowy tryb wyboru projektów - pozakonkursowy wyłącznie na zasadach określonych w UP, w zakresie zadań wynikających z ustawy o samorządzie województwa tj.: koordynowania działań na rzecz sektora ekonomii społecznej w regionie. Dopuszcza się realizację projektów grantowych. Tryb wyboru działań realizowanych w PI 9v wynika z przyjętego na poziomie regionalnym modelu wsparcia i funkcjonowania ekonomii społecznej (w oparciu o założenia *Wieloletniego regionalnego planu działań na rzecz promocji i upowszechnienia ekonomii społecznej oraz rozwoju instytucji sektora ekonomii społecznej i jej otoczenia w województwie śląskim na lata 2012-2020 oraz Krajowego Programu Rozwoju Ekonomii Społecznej*). Kryteria wyboru projektów odnosić się będą do trwałości przedsięwzięć realizowanych z EFS w obszarze wsparcia ekonomii społecznej, w tym w zakresie trwałości miejsc pracy utworzonych dzięki wsparciu EFS oraz w zakresie funkcjonowania podmiotów świadczących usługi na rzecz sektora ekonomii społecznej. Decyzje o wyborze do realizacji operacji w zakresie działań realizowanych przez OWES będą podejmowane w oparciu o kryteria wyboru projektów wskazujące na wymagane ilościowe efekty działalności OWES w odniesieniu do wybranych kryteriów akredytacji OWES (wdrożonych w ramach PO KL 2007 – 2013) dla poszczególnych typów świadczonych usług (animacyjnych, inkubacyjnych, biznesowych). IZ RPO zapewni również monitorowanie efektywności działalności usługowej OWES w powyższym zakresie. Jednocześnie w dokumentach programowych lub na poziomie kryteriów wyboru projektów dopuszcza się możliwość dookreślenia/zawężania grupy Beneficjentów, którzy będą mogli ubiegać się o dofinansowanie projektów.

Przewiduje się również przeznaczenie specjalnej puli środków na OSI dla miast i dzielnic miast wymagających rewitalizacji. Szczegółowe zasady udzielania wsparcia znajdują się w rozdziale 4. Zintegrowane Podejście Terytorialne. W przypadku zidentyfikowania trudności lub opóźnień w postępie rzeczowo-finansowym środków dedykowanych OSI Bytom Instytucja Zarządzająca może zdecydować o przesunięciu środków na wsparcie OSI miast wymagających rewitalizacji zgodnie z zapisami Umowy Partnerstwa, Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego oraz Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego.

Dodatkowo wyznaczona zostanie specjalna pula środków przeznaczona na projekty wynikające z Lokalnych Strategii Rozwoju, przygotowanych zgodnie z art. 33 rozporządzenia ogólnego, obejmująca obszary wiejskie i rybackie. Środki zostaną rozdysponowane w procedurze konkursowej.

Priorytet inwestycyjny	9v - Wspieranie przedsiębiorczości społecznej i integracji zawodowej w przedsiębiorstwach społecznych oraz ekonomii społecznej i solidarnej w celu ułatwiania dostępu do zatrudnienia
<p>Na etapie wyboru projektów zostaną zastosowane kryteria horyzontalne promujące równouprawnienie kobiet i mężczyzn oraz rozwiązania zapobiegające dyskryminacji ze względu na płeć, pochodzenie etniczne lub rasowe, religię lub przekonania, niepełnosprawność, wiek, a także orientację seksualną. Ponadto, premiowane będą rozwiązania realizujące oraz zasadę partnerstwa wielosektorowego w realizacji zadań.</p> <p>W przypadku projektów wypracowanych w ramach inicjatywy Komisji Europejskiej w zakresie transformacji regionów górniczych Coal Regions in Transition Instytucja Zarządzająca RPO WSL może podjąć decyzję o realizacji projektów w tym PI.</p> <p>Wybór projektów do dofinansowania będzie następował w wyniku oceny poszczególnych przedsięwzięć w oparciu o obiektywne kryteria zatwierdzone przez Komitet Monitorujący. Kryteria wyboru projektów będą służyły zapewnieniu efektywnej i prawidłowej realizacji celów określonych w priorytecie. Kryteria będą precyzyjne, mierzalne i obiektywne. Kryteriom merytorycznym zostanie nadana odpowiednia punktacja.</p>	

2.A.6.3 Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych (w stosownych przypadkach)

Priorytet inwestycyjny	9v - Wspieranie przedsiębiorczości społecznej i integracji zawodowej w przedsiębiorstwach społecznych oraz ekonomii społecznej i solidarnej w celu ułatwiania dostępu do zatrudnienia
<p>Zgodnie z przeprowadzoną na podstawie art. 37 rozporządzenia ogólnego analizą ex-ante instrumentów finansowych, w ramach PI nie przewiduje się zastosowania instrumentów finansowych. Jednocześnie na dalszym etapie wdrażania programu nie wyklucza się przeprowadzania kolejnych analiz w uzasadnionych przypadkach.</p>	

2.A.6.4 Planowane wykorzystanie dużych projektów (w stosownych przypadkach)

Priorytet inwestycyjny	9v - Wspieranie przedsiębiorczości społecznej i integracji zawodowej w przedsiębiorstwach społecznych oraz ekonomii społecznej i solidarnej w celu ułatwiania dostępu do zatrudnienia
<p>W ramach priorytetu inwestycyjnego 9v nie zidentyfikowano dużych projektów, których koszty kwalifikowane przekraczają 50 000 000 EUR.</p>	

2.A.6.5 Wskaźniki produktu w podziale na priorytety inwestycyjne oraz, w stosownych przypadkach, na kategorii regionów

Tabela 5: Wspólne i specyficzne dla programu wskaźniki produktu (według priorytetu inwestycyjnego, w podziale na kategorie regionów w odniesieniu do EFS oraz, w stosownych przypadkach, w odniesieniu do EFRR)

Priorytet inwestycyjny		9v - Wspieranie przedsiębiorczości społecznej i integracji zawodowej w przedsiębiorstwach społecznych oraz ekonomii społecznej i solidarnej w celu ułatwienia dostępu do zatrudnienia							
Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu (w stosownych przypadkach)	Wartość docelowa (2023)			Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
					M	W	T		
902	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, objętych wsparciem w programie	osoby	EFS	Słabiej rozwinięte	2 438,00	3 656,00	6 094,00	LSI/SL2014	rocznie
906	Liczba podmiotów ekonomii społecznej objętych wsparciem	szt.	EFS	Słabiej rozwinięte	0,00	0,00	2 207,00	LSI/SL2014	roczna

2.A.7 Innowacje społeczne, współpraca ponadnarodowa i wkład w realizację celów tematycznych 1–7

Oś priorytetowa	IX - WŁĄCZENIE SPOŁECZNE
-----------------	--------------------------

2.A.8 Ramy wykonania

Tabela 6: Ramy wykonania dla osi priorytetowej (w podziale na fundusz oraz, dla EFRR i EFS, kategorię regionu)

Oś priorytetowa		IX - WŁĄCZENIE SPOŁECZNE											
Nr identyfikacyjny	Rodzaj wskaźnika	Wskaźnik lub kluczowy etap wdrażania	Jednostka pomiaru, w stosownych przypadkach	Fundusz	Kategoria regionu	Cel pośredni na 2018 r.			Cel końcowy (2023)			Źródło danych	Wyjaśnienie adekwatności wskaźnika, w stosownych przypadkach
						M	W	T	M	W	T		
FIN	Finansowe	Całkowita kwota certyfikowanych wydatków kwalifikowalnych	EUR	EFS	Słabiej rozwinięte	0	0	42 048 337	0,00	0,00	304 698 092,00	LSI/SL2014	
902	Produkt	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, objętych wsparciem w programie	osoby	EFS	Słabiej rozwinięte	4818	7228	12046	14 464,00	21 695,00	36 159,00	LSI/SL2014	Powiązane z nim typy projektów odpowiadają za 65,38 % alokacji osi priorytetowej

Dodatkowe informacje jakościowe na temat ustanowienia ram wykonania

2.A.9 Kategorie interwencji

Kategorie interwencji odpowiadające treści osi priorytetowej w oparciu o klasyfikację przyjętą przez Komisję oraz szacunkowy podział wsparcia Unii.

Tabele 7-11: Kategorie interwencji

Tabela 7: Wymiar 1 – Zakres interwencji

Oś priorytetowa		IX - WŁĄCZENIE SPOŁECZNE	
Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota €
ESF	Słabiej rozwinięte	109. Aktywne włączenie, w tym z myślą o promowaniu równych szans oraz aktywnego uczestnictwa i zwiększaniu szans na zatrudnienie	117 654 258,00
ESF	Słabiej rozwinięte	112. Ułatwianie dostępu do przystępnych cenowo, trwałych oraz wysokiej jakości usług, w tym opieki zdrowotnej i usług socjalnych świadczonych w interesie ogólnym	108 811 405,00
ESF	Słabiej rozwinięte	113. Wspieranie przedsiębiorczości społecznej i integracji zawodowej w przedsiębiorstwach społecznych oraz ekonomii społecznej i solidarnej w celu ułatwiania dostępu do zatrudnienia	32 527 715,00

Tabela 8: Wymiar 2 – Forma finansowania

Oś priorytetowa		IX - WŁĄCZENIE SPOŁECZNE	
Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota €
ESF	Słabiej rozwinięte	01. Dotacja bezzwrotna	258 993 378,00

Tabela 9: Wymiar 3 – Typ obszaru

Oś priorytetowa		IX - WŁĄCZENIE SPOŁECZNE	
Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota €
ESF	Słabiej rozwinięte	01. Duże obszary miejskie (o ludności >50 000 i dużej gęstości zaludnienia)	168 345 695,00
ESF	Słabiej rozwinięte	02. Małe obszary miejskie (o ludności >5 000 i średniej gęstości zaludnienia)	51 798 676,00
ESF	Słabiej rozwinięte	03. Obszary wiejskie (o małej gęstości zaludnienia)	38 849 007,00

Tabela 10: Wymiar 4 – Terytorialne mechanizmy wdrażania

Oś priorytetowa		IX - WŁĄCZENIE SPOŁECZNE	
Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota €
ESF	Słabiej rozwinięte	01. Zintegrowane inwestycje terytorialne - miejskie	54 502 932,00
ESF	Słabiej rozwinięte	05. Inne zintegrowane podejścia do zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich/wiejskich	29 500 000,00
ESF	Słabiej rozwinięte	07. Nie dotyczy	174 990 446,00

Tabela 11: Wymiar 6 – dodatkowy temat EFS (Wyłącznie EFS i inicjatywa na rzecz zatrudnienia ludzi młodych)

Oś priorytetowa		IX - WŁĄCZENIE SPOŁECZNE	
Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota €

2.A.10 Krótki opis planowanego wykorzystania pomocy technicznej, w tym, w razie potrzeby, przedsięwzięć mających na celu wzmocnienie zdolności administracyjnych instytucji zaangażowanych w zarządzanie i kontrolę programów i beneficjentów. (w stosownych przypadkach) (w podziale na osie priorytetowe)

Oś priorytetowa:	IX - WŁĄCZENIE SPOŁECZNE

2.A.1 Oś priorytetowa

Nr identyfikacyjny osi priorytetowej	V
Nazwa osi priorytetowej:	OCHRONA ŚRODOWISKA I EFEKTYWNE WYKORZYSTANIE ZASOBÓW

- Całość osi priorytetowej zostanie zrealizowana wyłącznie przy wykorzystaniu instrumentów finansowych
- Całość osi priorytetowej zostanie zrealizowana wyłącznie przy wykorzystaniu instrumentów finansowych utworzonych na poziomie Unii
- Całość osi priorytetowej zostanie zrealizowana przy zastosowaniu formuły rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność
- W odniesieniu do EFS: całość osi priorytetowej jest poświęcona innowacjom społecznym, współpracy transnarodowej lub obydwu tym obszarom
- For the ERDF: The entire priority axis is dedicated to operations aimed at reconstruction in response to major or regional natural disasters
- For the ERDF: The entire priority axis is dedicated to SME (Article 39)

2.A.2 Uzasadnienie utworzenia osi priorytetowej obejmującej więcej niż jedną kategorię regionu, więcej niż jeden cel tematyczny lub więcej niż jeden fundusz (w stosownych przypadkach)

W obrębie osi priorytetowej V Ochrona Środowiska i Efektywne Wykorzystanie Zasobów zaplanowano wsparcie priorytetów inwestycyjnych z celu tematycznego 6 zachowanie i ochrona środowiska oraz promowanie efektywnego gospodarowania zasobami oraz z wybranych priorytetów inwestycyjnych celu tematycznego 5 promowanie dostosowania do zmian klimatu, zapobiegania ryzyku i zarządzania ryzykiem. Koncentracja ww. zakresu interwencji w ramach jednej osi zapewni spójność w realizacji działań powiązanych ze sobą i silniej przyczyni się do osiągnięcia sformułowanych celów związanych ze zwiększeniem konkurencyjności gospodarki, efektywności wykorzystania zasobów naturalnych i kulturowych oraz poprawą zdolności adaptacji do zmian klimatu. Sprzyjające realizacji sformułowanych celów będą działania wynikające z przygotowanych przez samorzady Strategii ZIT/RIT, zawierających elementy planów gospodarki niskoemisyjnej. Taka integracja działań w jednej osi priorytetowej, w połączeniu z działaniami w pozostałych osiach priorytetowych przyczyni się do lepszej realizacji celów zrównoważonego gospodarowania zasobami oraz poprawy stanu środowiska.

W ramach osi priorytetowej V uwzględniono zasadę zrównoważonego rozwoju poprzez zaprogramowanie przedsięwzięć nakierowanych na synergię celów gospodarczych, społecznych i ochrony środowiska.

Praktycznym sposobem wprowadzenia ww. zasady dla każdego priorytetu inwestycyjnego w osi priorytetowej V będzie ustalenie minimalnych wymogów, ewentualnie wprowadzenie odpowiednich premii w kryteriach wyboru projektów np. związanych z efektywnym wykorzystaniem zasobów w

odniesieniu do realizowanych przedsięwzięć, w Szczegółowym Opisie Priorytetów Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020.

2.A.3 Fundusz, kategoria regionu i podstawa dla kalkulacji wsparcia Unii

Fundusz	Kategoria regionu	Podstawa kalkulacji (wydatki kwalifikowalne ogółem lub publiczne wydatki kwalifikowalne)	Kategoria regionu dla regionów najbardziej oddalonych i północnych słabo zaludnionych regionów (w stosownych przypadkach)
ERDF	Słabiej rozwinięte	Ogółem	

2.A.4 Priorytet inwestycyjny

Nr identyfikacyjny osi priorytetowej	5b
Nazwa osi priorytetowej	Promowanie inwestycji ukierunkowanych na konkretne rodzaje ryzyka, zapewniających odporność na klęski żywiołowe oraz stworzenie systemów zarządzania klęskami żywiołowymi

2.A.5 Cele szczegółowe odpowiadające priorytetowi inwestycyjnemu i oczekiwane rezultaty

Numer identyfikacyjny celu szczegółowego	1
Nazwa celu szczegółowego	Lepsze wyposażenie służb ratowniczych
Rezultaty, które państwo członkowskie zamierza osiągnąć przy wsparciu Unii	<p>Cel szczegółowy priorytetu inwestycyjnego 5b jest spójny z celami głównym i szczegółowym <i>Umowy Partnerstwa</i>, którymi są odpowiednio <i>zwiększenie konkurencyjności gospodarki</i> oraz <i>poprawa zdolności adaptacji do zmian klimatu</i> oraz <i>rozwój systemów zarządzania zagrożeniami</i>.</p> <p>Rezultatem wsparcia jednostek ochotniczej straży pożarnej w sprzęt niezbędny do przeciwdziałania i usuwania skutków klęsk żywiołowych będzie poprawa skuteczności ich działania w tym lepsza gotowość do niesienia pomocy poszkodowanym w wyniku wystąpienia niekorzystnych zjawisk oraz szybsze dotarcie do miejsca zdarzenia. Ponadto, uzupełniająco dzięki ww. wsparciu, wzrośnie w regionie zdolność ograniczania skutków klęsk żywiołowych. Wsparcie tego rodzaju inwestycji jest jednocześnie komplementarne do programowanych z innych środków, w tym środków wspólnotowych, kompleksowych projektów dotyczących poprawy stanu bezpieczeństwa, w tym bezpieczeństwa</p>

	przeciwpowodziowego Województwa Śląskiego.
--	--

Tabela 3: Specyficzne dla programu wskaźniki rezultatu (w podziale na cele szczegółowe) (w odniesieniu do EFRR i Funduszu Spójności)

Cel szczegółowy		1 - Lepsze wyposażenie służb ratowniczych						
Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Kategoria regionu (w stosownych przypadkach)	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
510	Udział interwencji, w których czas przybycia pierwszego podmiotu ratowniczego od zgłoszenia do przybycia na miejsce zdarzenia nie przekroczył 5 minut w liczbie zdarzeń ogółem	%	Słabiej rozwinięte	28,13	2013	39,00	Komenda Państwowej Pożarnej Główna Straży	roczna

2.A.6 Przedsięwzięcie, które ma otrzymać wsparcie w ramach priorytetu inwestycyjnego (w podziale na priorytety inwestycyjne)

2.A.6.1 Opis typów i przykłady przedsięwzięć, które mają otrzymać wsparcie, oraz ich oczekiwany wkład w realizację celów szczegółowych oraz, w stosownych przypadkach, wskazanie głównych grup docelowych, poszczególnych terytoriów docelowych i typów beneficjentów

Priorytet inwestycyjny	5b - Promowanie inwestycji ukierunkowanych na konkretne rodzaje ryzyka, zapewniających odporność na klęski żywiołowe oraz stworzenie systemów zarządzania klęskami żywiołowymi
<p>Zmiany klimatyczne i związane z nimi zjawiska ekstremalne jak podtopienia i powodzie, fale upałów, huragany, wymagają szczególnego zwrócenia uwagi na grupy społeczne szczególnie wrażliwe ze względu na wiek, stan zdrowia lub status materialny. Odrębną grupę stanowią osoby pokrzywdzone w wyniku gwałtownych zjawisk, w przypadku których niezbędne będzie wdrożenie doraźnych mechanizmów pomocy. Dlatego w oparciu o doświadczenia z ostatnich 20 lat związane z występowaniem w regionie katastrof takich jak: pożary oraz powodzie, IZ RPO WSL skierowała wsparcie na wzmocnienie potencjału służb ratowniczych, które na poziomie regionalnym w pierwszej kolejności pomagają osobom pokrzywdzonym w wyniku występowania klęsk żywiołowych i nie są finansowane z poziomu krajowego.</p> <p>Planowana interwencja jest komplementarna z działaniami w obszarze zapobiegania ryzyku i zarządzania ryzykiem, związanymi z tworzeniem i wdrażaniem efektywnych systemów zarządzania ryzykiem oraz w zakresie wsparcia systemu ratowniczego, które zaprogramowano w osi priorytetowej II: Ochrona środowiska, w tym adaptacja do zmian klimatu w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020.</p> <p>W ramach osi priorytetowej V RPO WSL 2014-2020, w zakresie priorytetu inwestycyjnego 5b, wspierane będą działania polegające na wyposażeniu jednostek ochotniczej straży pożarnej w sprzęt niezbędny do przeciwdziałania i usuwania skutków klęsk żywiołowych. Realizacja zaprogramowanych działań przyczyni się do skuteczniejszej i efektywniejszej pomocy mieszkańcom regionu w sytuacjach wystąpienia zjawisk katastrofalnych.</p> <p>Typy przedsięwzięć</p> <ul style="list-style-type: none"> Wyposażenie jednostek ochotniczej straży pożarnej w sprzęt niezbędny do przeciwdziałania i usuwania skutków klęsk żywiołowych. <p>Cross-financing</p>	

Priorytet inwestycyjny	5b - Promowanie inwestycji ukierunkowanych na konkretne rodzaje ryzyka, zapewniających odporność na klęski żywiołowe oraz stworzenie systemów zarządzania klęskami żywiołowymi
<p>Nie planuje się zastosowania mechanizmu cross-financingu.</p> <p>Główni Beneficjenci, w szczególności:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Organizacje pozarządowe; • Jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia; • Związek Metropolitalny. 	

2.A.6.2 Kierunkowe zasady wyboru operacji

Priorytet inwestycyjny	5b - Promowanie inwestycji ukierunkowanych na konkretne rodzaje ryzyka, zapewniających odporność na klęski żywiołowe oraz stworzenie systemów zarządzania klęskami żywiołowymi
<p>Typ projektu, planowany w osi priorytetowej V Ochrona środowiska i efektywne wykorzystywanie zasobów RPO WSL 2014-2020, wpisuje się priorytet inwestycyjny 5b i realizowany będzie w trybie konkursowym. Ponadto jest zgodny z "Strategicznym Planem Adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020, z perspektywą do roku 2030 (SPA 2020)" i jest przygotowany zgodnie z zaleceniami zawartymi w Białej Księdze oraz Strategii UE w zakresie adaptacji do zmian klimatu. Wybrane działanie umożliwi stabilny rozwój społeczno-gospodarczy w obliczu ryzyka, jakie niosą ze sobą zmiany klimatu, jak wskazano w dokumencie "Ocena ryzyka na potrzeby zarządzania kryzysowego. Raport o zagrożeniach bezpieczeństwa narodowego.</p> <p>Wybór projektów do dofinansowania będzie następował w wyniku oceny poszczególnych przedsięwzięć w oparciu o obiektywne kryteria zatwierdzone przez Komitet Monitorujący. Kryteria wyboru projektów będą służyły zapewnieniu efektywnej i prawidłowej realizacji celów określonych w osi priorytetowej. Kryteria będą precyzyjne, mierzalne i obiektywne. Kryteriom merytorycznym zostanie nadana odpowiednia punktacja oraz zostaną określone wagi punktowe.</p>	

2.A.6.3 Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych (w stosownych przypadkach)

Priorytet inwestycyjny	5b - Promowanie inwestycji ukierunkowanych na konkretne rodzaje ryzyka, zapewniających odporność na klęski żywiołowe oraz stworzenie systemów zarządzania klęskami żywiołowymi
Zgodnie z przeprowadzoną na podstawie art. 37 rozporządzenia ogólnego analizą ex-ante instrumentów finansowych, w ramach PI nie przewiduje się zastosowania instrumentów finansowych. Jednocześnie na dalszym etapie wdrażania programu nie wyklucza się przeprowadzanie kolejnych analiz w uzasadnionych przypadkach.	

2.A.6.4 Planowane wykorzystanie dużych projektów (w stosownych przypadkach)

Priorytet inwestycyjny	5b - Promowanie inwestycji ukierunkowanych na konkretne rodzaje ryzyka, zapewniających odporność na klęski żywiołowe oraz stworzenie systemów zarządzania klęskami żywiołowymi
W ramach priorytetu inwestycyjnego 5b nie zidentyfikowano dużych projektów, których koszty kwalifikowane przekraczają 50 000 000 EUR.	

2.A.6.5 Wskaźniki produktu w podziale na priorytety inwestycyjne oraz, w stosownych przypadkach, na kategorie regionów

Tabela 5: Wspólne i specyficzne dla programu wskaźniki produktu (według priorytetu inwestycyjnego, w podziale na kategorie regionów w odniesieniu do EFS oraz, w stosownych przypadkach, w odniesieniu do EFRR)

Priorytet inwestycyjny		5b - Promowanie inwestycji ukierunkowanych na konkretne rodzaje ryzyka, zapewniających odporność na klęski żywiołowe oraz stworzenie systemów zarządzania klęskami żywiołowymi							
Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu (w stosownych przypadkach)	Wartość docelowa (2023)			Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
					M	W	T		
CO20	Zapobieganie ryzyku i zarządzanie ryzykiem: liczba ludności odnoszącej korzyści ze środków ochrony przeciwpowodziowej	Osoby	EFRR	Słabiej rozwinięte			74 484,00	LSI/LS2014	roczna
CO21	Zapobieganie ryzyku i zarządzanie ryzykiem: liczba ludności odnoszącej korzyści ze środków ochrony przed pożarami lasu	Osoby	EFRR	Słabiej rozwinięte			95 436,00	LSI/LS2014	roczna
511	Liczba jednostek służb ratowniczych wyposażonych w sprzęt do prowadzenia akcji ratowniczych i usuwania skutków katastrof	sztuki	EFRR	Słabiej rozwinięte			18,00	LSI/LS2014	roczna

2.A.4 Priorytet inwestycyjny

Nr identyfikacyjny osi priorytetowej	6a
Nazwa osi priorytetowej	Inwestowanie w sektor gospodarki odpadami celem wypełnienia zobowiązań określonych w dorobku prawnym Unii w zakresie środowiska oraz zaspokojenia

Nr identyfikacyjny osi priorytetowej	6a
	wykraczających poza te zobowiązania potrzeb inwestycyjnych określonych przez państwa członkowskie

2.A.5 Cele szczegółowe odpowiadające priorytetowi inwestycyjnemu i oczekiwane rezultaty

Numer identyfikacyjny celu szczegółowego	1
Nazwa celu szczegółowego	Zwiększony udział unieszkodliwionych odpadów komunalnych i niebezpiecznych (azbest).
Rezultaty, które państwo członkowskie zamierza osiągnąć przy wsparciu Unii	<p>Cel szczegółowy priorytetu inwestycyjnego 6a jest spójny z celami głównym i szczegółowym <i>Umowy Partnerstwa</i>, którymi są odpowiednio <i>zwiększenie konkurencyjności gospodarki oraz zwiększenie efektywności wykorzystania zasobów naturalnych i kulturowych oraz ich zachowanie poprzez zmniejszenie presji na środowisko naturalne</i>.</p> <p>Planowanym rezultatem wsparcia inwestycji w sektor gospodarki odpadami w regionie będzie większa ilość unieszkodliwionych oraz poddanych recyklingowi odpadów, co spowoduje zmniejszenie presji na środowisko naturalne, w tym poprawę jakości życia ludzi, dzięki zapewnieniu lepszego stanu środowiska i likwidacja uciążliwości związanych ze składowaniem odpadów.</p> <p>Ww. zakres wsparcia jest związany z występowaniem na terenie woj. śląskiego dużej ilości odpadów wytworzonych i nagromadzonych, co wynika z wysokiego stopnia zurbanizowania i uprzemysłowienia regionu.</p>

Tabela 3: Specyficzne dla programu wskaźniki rezultatu (w podziale na cele szczegółowe) (w odniesieniu do EFRR i Funduszu Spójności)

Cel szczegółowy		1 - Zwiększony udział unieszkodliwionych odpadów komunalnych i niebezpiecznych (azbest).						
Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Kategoria regionu (w stosownych przypadkach)	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
520	Udział odpadów komunalnych niepodlegających składowaniu w ogólnej masie odpadów komunalnych	%	Słabiej rozwinięte	9,10	2012	50,00	GUS	roczna

2.A.6 Przedsięwzięcie, które ma otrzymać wsparcie w ramach priorytetu inwestycyjnego (w podziale na priorytety inwestycyjne)

2.A.6.1 Opis typów i przykłady przedsięwzięć, które mają otrzymać wsparcie, oraz ich oczekiwany wkład w realizację celów szczegółowych oraz, w stosownych przypadkach, wskazanie głównych grup docelowych, poszczególnych terytoriów docelowych i typów beneficjentów

Priorytet inwestycyjny	6a - Inwestowanie w sektor gospodarki odpadami celem wypełnienia zobowiązań określonych w dorobku prawnym Unii w zakresie środowiska oraz zaspokojenia wykraczających poza te zobowiązania potrzeb inwestycyjnych określonych przez państwa członkowskie
-------------------------------	--

W ramach priorytetu inwestycyjnego 6a wspierane będą typy projektów docelowo służące zmniejszeniu presji na środowisko naturalne, przy założeniu, iż kierunki interwencji pozostaną zgodne z *Wojewódzkim Planem Gospodarki Odpadami (WPGO)*, tj.: inwestycje obejmujące infrastrukturę niezbędną do zapewnienia kompleksowej gospodarki odpadami, zaplanowanej zgodnie z hierarchią postępowania z odpadami, w tym wsparcie punktów selektywnej zbiórki odpadów komunalnych, a także kompleksowe unieszkodliwianie odpadów zawierających azbest. W ramach pierwszego przykładowego rodzaju projektu wsparcie inwestycji z zakresu gospodarki odpadami będzie możliwe w przypadku, kiedy przedsięwzięcia te wynikać będą z planu inwestycyjnego w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi, uzgodnionego z ministrem właściwym ds. środowiska, i stanowiącego załącznik do WPGO. W ramach drugiego przykładowego rodzaju projektu wsparcie uzyskają inwestycje związane z oczyszczeniem terenu z odpadów zawierających azbest, a także usuwaniem azbestu z budynków użyteczności publicznej, wielorodzinnych budynków mieszkalnych, budownictwa jednorodzinnego wraz z zapewnieniem bezpiecznego unieszkodliwiania odpadów (inwestycje zgodne z WPGO, lecz nieobjęte planem inwestycyjnym stanowiącym załącznik do WPGO).

W celu wypełnienia warunkowości ex ante Polska zobowiązała się do zaktualizowania Krajowego oraz wojewódzkich planów gospodarowania odpadami, których załącznikami będą plany inwestycyjne w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi.

Warunkiem wsparcia inwestycji będzie ich uwzględnienie w planach inwestycyjnych w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi (za wyjątkiem projektów dot. azbestu). Projekty będą zaplanowane w oparciu o selektywną zbiórkę odpadów u źródła.

Typy przedsięwzięć

- Inwestycje obejmujące infrastrukturę niezbędną do zapewnienia kompleksowej gospodarki odpadami, zaplanowanej zgodnie z hierarchią

Priorytet inwestycyjny	6a - Inwestowanie w sektor gospodarki odpadami celem wypełnienia zobowiązań określonych w dorobku prawnym Unii w zakresie środowiska oraz zaspokojenia wykraczających poza te zobowiązania potrzeb inwestycyjnych określonych przez państwa członkowskie
<p>postępowania z odpadami</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kompleksowe unieszkodliwianie odpadów zawierających azbest. <p>Cross-financing</p> <p>EFRR i EFS mogą finansować, w komplementarny sposób oraz z zastrzeżeniem ograniczenia w wysokości do 10 % unijnego finansowania w odniesieniu do każdej osi priorytetowej programu operacyjnego, część operacji, w przypadku której koszty kwalifikują się do wsparcia z drugiego funduszu w oparciu o zasady kwalifikowalności stosowane do tego funduszu, pod warunkiem że koszty te są konieczne do odpowiedniej realizacji operacji i są bezpośrednio z nią związane.</p> <p>Główni Beneficjenci, w szczególności:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia; • Związek Metropolitalny; • Podmioty, w których większość udziałów lub akcji posiadają jednostki samorządu terytorialnego lub ich związki i stowarzyszenia; • Jednostki zaliczane do sektora finansów publicznych (nie wymienione wyżej); • Porozumienia podmiotów wyżej wymienionych reprezentowane przez lidera; • Podmioty działające w oparciu o umowę/porozumienie w ramach partnerstwa publiczno-prywatnego (tzw. projekty hybrydowe); • Spółdzielnie i wspólnoty mieszkaniowe; • Towarzystwa budownictwa społecznego. 	

2.A.6.2 Kierunkowe zasady wyboru operacji

Priorytet inwestycyjny	6a - Inwestowanie w sektor gospodarki odpadami celem wypełnienia zobowiązań określonych w dorobku prawnym Unii w zakresie środowiska oraz zaspokojenia wykraczających poza te zobowiązania potrzeb inwestycyjnych określonych przez państwa członkowskie
-------------------------------	--

Priorytet inwestycyjny	6a - Inwestowanie w sektor gospodarki odpadami celem wypełnienia zobowiązań określonych w dorobku prawnym Unii w zakresie środowiska oraz zaspokojenia wykraczających poza te zobowiązania potrzeb inwestycyjnych określonych przez państwa członkowskie
<p>Typy projektów, wpisujące się w priorytet inwestycyjny 6a realizowane będą w ramach trybu konkursowego.</p> <p>W zakresie projektów związanych z gospodarką odpadami w ramach priorytetu inwestycyjnego 6a RPO WSL 2014-2020 wspierane będą inwestycje dla których podstawą będą: dyrektywa 2008/98/WE ws. <i>odpadów</i> (ramowa dyrektywa odpadowa) i dyrektywa 1999/31/WE ws. <i>składowania odpadów</i> (dyrektywa składowiskowa), <i>Wojewódzki plan gospodarki odpadami</i> (WPGO) i wskazane w nim zadania, w tym – dla projektów dotyczących gospodarki odpadami komunalnymi - plan inwestycyjny w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi, stanowiący załącznik do WPGO (plan inwestycyjny w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi nie dotyczy projektów dot. azbestu).</p> <p>Dodatkowo, w zakresie kryteriów formalnych, wskazuje się stan gotowości projektu do realizacji.</p> <p>Wybór projektów do dofinansowania będzie następował w wyniku oceny poszczególnych przedsięwzięć w oparciu o obiektywne kryteria zatwierdzone przez Komitet Monitorujący. Kryteria wyboru projektów będą służyły zapewnieniu efektywnej i prawidłowej realizacji celów określonych w osi priorytetowej. Kryteria będą precyzyjne, mierzalne i obiektywne. Kryteriom merytorycznym zostanie nadana odpowiednia punktacja oraz zostaną określone wagi punktowe.</p> <p>Realizacja projektów z zakresu gospodarki odpadami będzie przede wszystkim opierała się o zasadę wynikającą z dyrektywy odpadowej tzn. opartą na zapewnieniu kompleksowej gospodarki odpadami, zaplanowanej zgodnie z hierarchią postępowania z odpadami. Działania te, ujęte w Wojewódzkim Planie Gospodarki Odpadami, odnoszą się m.in. do:</p> <ul style="list-style-type: none"> • selektywnej zbiórki odpadów komunalnych u źródła, przetwarzania tych odpadów, zgodnie z ich naturą (szkło, metal, plastik, papier, odpady biodegradowalne oraz pozostałe odpady komunalne w połączeniu z edukacją lokalnej społeczności); • recyklingu, sortowania i kompostowania; • przetwarzania i utylizacji odpadów niebezpiecznych. <p>W celu zwiększenia efektywności i komplementarności wsparcia w zakresie gospodarki odpadami środki RPO WSL 2014-2020 zostaną głównie</p>	

Priorytet inwestycyjny	6a - Inwestowanie w sektor gospodarki odpadami celem wypełnienia zobowiązań określonych w dorobku prawnym Unii w zakresie środowiska oraz zaspokojenia wykraczających poza te zobowiązania potrzeb inwestycyjnych określonych przez państwa członkowskie
<p>skoncentrowane na projektach infrastrukturalnych w zakresie budowy/rozwoju/modernizacji zakładów odzysku i unieszkodliwiania odpadów komunalnych, punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych oraz kompleksowego unieszkodliwiania odpadów zawierających azbest, interwencja planowana jest do realizacji w ramach ZIT/RIT. Zastosowanie ZIT/RIT pozwoli na dostosowanie interwencji do specyficznych potencjałów i deficytów poszczególnych terytoriów. Wsparcie zostanie skierowane na przedsięwzięcia wynikające ze Strategii ZIT/RIT.</p> <p>Szczegółowe zasady realizacji ZIT/RIT znajdują się w rozdziale 4. <i>Zintegrowane Podejście Terytorialne</i>.</p>	

2.A.6.3 Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych (w stosownych przypadkach)

Priorytet inwestycyjny	6a - Inwestowanie w sektor gospodarki odpadami celem wypełnienia zobowiązań określonych w dorobku prawnym Unii w zakresie środowiska oraz zaspokojenia wykraczających poza te zobowiązania potrzeb inwestycyjnych określonych przez państwa członkowskie
<p>Opis planowanego wykorzystania instrumentów finansowych</p> <p>Zgodnie z przeprowadzoną na podstawie art. 37 rozporządzenia ogólnego analizą ex-ante instrumentów finansowych, w ramach PI nie przewiduje się zastosowania instrumentów finansowych. Jednocześnie na dalszym etapie wdrażania programu nie wyklucza się przeprowadzanie kolejnych analiz w uzasadnionych przypadkach. IZ nie wyklucza zastosowania zwrotnych form finansowania, jeśli wystąpią przesłanki uzasadniające ich zastosowanie.</p>	

2.A.6.4 Planowane wykorzystanie dużych projektów (w stosownych przypadkach)

Priorytet inwestycyjny	6a - Inwestowanie w sektor gospodarki odpadami celem wypełnienia zobowiązań określonych w dorobku prawnym Unii w zakresie środowiska oraz zaspokojenia wykraczających poza te zobowiązania potrzeb inwestycyjnych określonych przez państwa członkowskie
<p>Opis planowanego zastosowania dużych projektów</p> <p>W ramach priorytetu inwestycyjnego 6a nie zidentyfikowano dużych projektów, których koszty kwalifikowane przekraczają 50 000 000 EUR.</p>	

2.A.6.5 Wskaźniki produktu w podziale na priorytety inwestycyjne oraz, w stosownych przypadkach, na kategorii regionów

Tabela 5: Wspólne i specyficzne dla programu wskaźniki produktu (według priorytetu inwestycyjnego, w podziale na kategorie regionów w odniesieniu do EFS oraz, w stosownych przypadkach, w odniesieniu do EFRR)

Priorytet inwestycyjny		6a - Inwestowanie w sektor gospodarki odpadami celem wypełnienia zobowiązań określonych w dorobku prawnym Unii w zakresie środowiska oraz zaspokojenia wykraczających poza te zobowiązania potrzeb inwestycyjnych określonych przez państwa członkowskie							
Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu (w stosownych przypadkach)	Wartość docelowa (2023)			Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
					M	W	T		
CO17	Odpady stałe: dodatkowe możliwości przerobowe w zakresie recyklingu odpadów	Tony/rok	EFRR	Słabiej rozwinięte			96 426,00	LSI/SL2014	roczna
521	Liczba wspartych zakładów zagospodarowania odpadów	sztuki	EFRR	Słabiej rozwinięte			8,00	LSI/SL2014	roczna
522	Masa wycofanych z użytkowania i unieszkodliwionych wyrobów zawierających azbest	t	EFRR	Słabiej rozwinięte			2 444,00	LSI/LS2014	roczna
523	Liczba wspartych Punktów Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych	szt.	EFRR	Słabiej rozwinięte			19,00	LSI/LS2014	rocznie

2.A.4 Priorytet inwestycyjny

Nr identyfikacyjny osi priorytetowej	6b
Nazwa osi priorytetowej	Inwestowanie w sektor gospodarki wodnej celem wypełnienia zobowiązań określonych w dorobku prawnym Unii w zakresie środowiska oraz zaspokojenia wykraczających poza te zobowiązania potrzeb inwestycyjnych, określonych przez państwa członkowskie

2.A.5 Cele szczegółowe odpowiadające priorytetowi inwestycjnemu i oczekiwane rezultaty

Numer identyfikacyjny celu szczegółowego	1
Nazwa celu szczegółowego	Zwiększony odsetek ludności korzystającej z systemu oczyszczania ścieków zgodnego z dyrektywą dotyczącą ścieków komunalnych.
Rezultaty, które państwo członkowskie zamierza osiągnąć przy wsparciu Unii	<p>Cel szczegółowy priorytetu inwestycyjnego 6b jest spójny z celami głównym i szczegółowym <i>Umowy Partnerstwa</i>, którymi są odpowiednio <i>zwiększenie konkurencyjności gospodarki</i> oraz <i>zwiększenie efektywności wykorzystania zasobów naturalnych i kulturowych oraz ich zachowanie</i>.</p> <p>Planowanym rezultatem wsparcia inwestycji z zakresu budowy/modernizacji sieci kanalizacyjnych, oczyszczalni ścieków oraz systemów zaopatrzenia w wodę, będzie większa liczba mieszkańców województwa śląskiego korzystająca z systemu</p>

	oczyszczania ścieków. Docelowo nastąpi zmniejszenie presji na środowisko naturalne poprzez ograniczenie zużycia wody, zmniejszenie ilości ścieków nieoczyszczonych wprowadzanych do rzek, a także zwiększenie odsetka oczyszczonych ścieków komunalnych.
--	--

Tabela 3: Specyficzne dla programu wskaźniki rezultatu (w podziale na cele szczegółowe) (w odniesieniu do EFRR i Funduszu Spójności)

Cel szczegółowy		1 - Zwiększony odsetek ludności korzystającej z systemu oczyszczania ścieków zgodnego z dyrektywą dotyczącą ścieków komunalnych.							
Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Kategoria regionu (w stosownych przypadkach)	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru	
530	Odsetek ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków	%	Słabiej rozwinięte	76,90	2013	86,90	GUS	roczna	

2.A.6 Przedsięwzięcie, które ma otrzymać wsparcie w ramach priorytetu inwestycyjnego (w podziale na priorytety inwestycyjne)

2.A.6.1 Opis typów i przykłady przedsięwzięć, które mają otrzymać wsparcie, oraz ich oczekiwany wkład w realizację celów szczegółowych oraz, w stosownych przypadkach, wskazanie głównych grup docelowych, poszczególnych terytoriów docelowych i typów beneficjentów

Priorytet inwestycyjny	6b - Inwestowanie w sektor gospodarki wodnej celem wypełnienia zobowiązań określonych w dorobku prawnym Unii w zakresie środowiska oraz zaspokojenia wykraczających poza te zobowiązania potrzeb inwestycyjnych, określonych przez państwa członkowskie
<p>W ramach priorytetu inwestycyjnego 6b wspierane będą działania, polegające na: budowie i modernizacji sieci kanalizacyjnych dla ścieków komunalnych oraz budowie i modernizacji sieci kanalizacji deszczowej; budowie i modernizacji oczyszczalni ścieków komunalnych, budowie instalacji do zagospodarowania komunalnych osadów ściekowych oraz budowie i modernizacji systemów zaopatrzenia w wodę, w ramach kompleksowych przedsięwzięć regulujących gospodarkę ściekową. Przedsięwzięcia z zakresu systemów zaopatrzenia w wodę będą realizowane na obszarach objętych sieciami kanalizacji ściekowej. W przypadku inwestycji na rzecz gospodarki osadami ściekowymi możliwa będzie budowa instalacji służących do zagospodarowania osadów ściekowych, m.in.: kompostowni, suszarni - nie wykorzystujących OZE.</p> <p>Realizacja zaprogramowanych działań przyczyni się do poprawy konkurencyjności regionalnej gospodarki poprzez zwiększenie efektywności wykorzystania zasobów naturalnych, w tym zmniejszenia presji na środowisko naturalne.</p> <p>Typy przedsięwzięć</p> <ul style="list-style-type: none"> • Budowa i modernizacja sieci kanalizacyjnych dla ścieków komunalnych oraz budowa i modernizacja sieci kanalizacji deszczowej; • Budowa i modernizacja oczyszczalni ścieków komunalnych; • Budowa instalacji do zagospodarowania komunalnych osadów ściekowych; • Budowa i modernizacja systemów zaopatrzenia w wodę. <p>Cross-financing</p>	

Priorytet inwestycyjny	6b - Inwestowanie w sektor gospodarki wodnej celem wypełnienia zobowiązań określonych w dorobku prawnym Unii w zakresie środowiska oraz zaspokojenia wykraczających poza te zobowiązania potrzeb inwestycyjnych, określonych przez państwa członkowskie
-------------------------------	---

Nie planuje się zastosowania mechanizmu cross-financingu.

Główni Beneficjenci, w szczególności:

- Jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia;
- Związek Metropolitalny;
- Podmioty, w których większość udziałów lub akcji posiadają jednostki samorządu terytorialnego lub ich związki i stowarzyszenia;
- Jednostki zaliczane do sektora finansów publicznych (nie wymienione wyżej);
- Porozumienia podmiotów wyżej wymienionych reprezentowane przez lidera;
- Podmioty działające w oparciu o umowę/porozumienie w ramach partnerstwa publiczno-prywatnego (tzw. projekty hybrydowe).

2.A.6.2 Kierunkowe zasady wyboru operacji

Priorytet inwestycyjny	6b - Inwestowanie w sektor gospodarki wodnej celem wypełnienia zobowiązań określonych w dorobku prawnym Unii w zakresie środowiska oraz zaspokojenia wykraczających poza te zobowiązania potrzeb inwestycyjnych, określonych przez państwa członkowskie
-------------------------------	---

Typy projektów, wpisujące się w priorytet inwestycyjny 6b realizowane będą w ramach trybu konkursowego.

W zakresie projektów związanych z gospodarką wodno-ściekową w ramach priorytetu inwestycyjnego 6b RPO WSL 2014-2020 wspierane będą inwestycje, dla których podstawą będą zalecenia wynikające z dyrektywy 91/271/EWG dotyczącej oczyszczania ścieków komunalnych (tzw. dyrektywa ściekowa) oraz z wdrażającego ww. dyrektywę Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych (KPOŚK). Dokumentem stanowiącym podstawę do wyboru projektów będzie KPOŚK wraz z opracowanym w toku aktualizacji KPOŚK Masterplanem dla wdrażania dyrektywy ściekowej, zawierającym listę potrzeb inwestycyjnych w poszczególnych aglomeracjach. Wsparcie w ww. zakresie uzyskają projekty realizowane na obszarze aglomeracji, w rozumieniu ustawy Prawo wodne, o wielkości od 2 do 10 tys. RLM. Dodatkowo, w zakresie kryteriów formalnych, wskazuje się stan gotowości projektu do realizacji.

Priorytet inwestycyjny	6b - Inwestowanie w sektor gospodarki wodnej celem wypełnienia zobowiązań określonych w dorobku prawnym Unii w zakresie środowiska oraz zaspokojenia wykraczających poza te zobowiązania potrzeb inwestycyjnych, określonych przez państwa członkowskie
<p>Wybór projektów do dofinansowania będzie następował w wyniku oceny poszczególnych przedsięwzięć w oparciu o obiektywne kryteria zatwierdzone przez Komitet Monitorujący. Kryteria wyboru projektów będą służyły zapewnieniu efektywnej i prawidłowej realizacji celów określonych w osi priorytetowej. Kryteria będą precyzyjne, mierzalne i obiektywne. Kryteriom merytorycznym zostanie nadana odpowiednia punktacja oraz zostaną określone wagi punktowe.</p> <p>W celu zwiększenia efektywności i komplementarności wsparcia w zakresie budowy i modernizacji sieci kanalizacyjnych dla ścieków komunalnych oraz budowy i modernizacji sieci kanalizacji deszczowej; budowy i modernizacji oczyszczalni ścieków komunalnych, budowy instalacji do zagospodarowania komunalnych osadów ściekowych oraz budowy i modernizacji systemów zaopatrzenia w wodę, interwencja planowana jest do realizacji w ramach ZIT/RIT. Zastosowanie ZIT/RIT pozwoli na dostosowanie interwencji do specyficznych potencjałów i deficytów poszczególnych terytoriów. Wsparcie zostanie skierowane na przedsięwzięcia wynikające ze Strategii ZIT/RIT.</p> <p>Szczegółowe zasady realizacji ZIT/RIT znajdują się w rozdziale 4. <i>Zintegrowane Podejście Terytorialne</i>.</p>	

2.A.6.3 Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych (w stosownych przypadkach)

Priorytet inwestycyjny	6b - Inwestowanie w sektor gospodarki wodnej celem wypełnienia zobowiązań określonych w dorobku prawnym Unii w zakresie środowiska oraz zaspokojenia wykraczających poza te zobowiązania potrzeb inwestycyjnych, określonych przez państwa członkowskie
<p>Opis planowanego wykorzystania instrumentów finansowych</p> <p>Zgodnie z przeprowadzoną na podstawie art. 37 rozporządzenia ogólnego analizą ex-ante instrumentów finansowych, w ramach PI nie przewiduje się zastosowania instrumentów finansowych. Jednocześnie na dalszym etapie wdrażania programu nie wyklucza się przeprowadzanie kolejnych analiz w uzasadnionych przypadkach. IZ nie wyklucza zastosowania zwrotnych form finansowania, jeśli wystąpią przesłanki uzasadniające ich zastosowanie.</p>	

2.A.6.4 Planowane wykorzystanie dużych projektów (w stosownych przypadkach)

Priorytet inwestycyjny	6b - Inwestowanie w sektor gospodarki wodnej celem wypełnienia zobowiązań określonych w dorobku prawnym Unii w zakresie środowiska oraz zaspokojenia wykraczających poza te zobowiązania potrzeb inwestycyjnych, określonych przez państwa członkowskie
Opis planowanego zastosowania dużych projektów	
W ramach priorytetu inwestycyjnego 6b nie zidentyfikowano dużych projektów, których koszty kwalifikowane przekraczają 50 000 000 EUR.	

2.A.6.5 Wskaźniki produktu w podziale na priorytety inwestycyjne oraz, w stosownych przypadkach, na kategorie regionów

Tabela 5: Wspólne i specyficzne dla programu wskaźniki produktu (według priorytetu inwestycyjnego, w podziale na kategorie regionów w odniesieniu do EFS oraz, w stosownych przypadkach, w odniesieniu do EFRR)

Priorytet inwestycyjny		6b - Inwestowanie w sektor gospodarki wodnej celem wypełnienia zobowiązań określonych w dorobku prawnym Unii w zakresie środowiska oraz zaspokojenia wykraczających poza te zobowiązania potrzeb inwestycyjnych, określonych przez państwa członkowskie							
Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu (w stosownych przypadkach)	Wartość docelowa (2023)			Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
					M	W	T		
CO18	Zaopatrzenie w wodę: liczba dodatkowych osób korzystających z ulepszanego zaopatrzenia w wodę	Osoby	EFRR	Słabiej rozwinięte			6 429,00	LSI/LS2014	roczna
CO19	Oczyszczanie ścieków: liczba dodatkowych osób korzystających z ulepszanego oczyszczania ścieków	Równoważna liczba mieszkańców	EFRR	Słabiej rozwinięte			36 455,00	LSI/LS2014	roczna
531	Liczba wspartych oczyszczalni ścieków komunalnych	sztuki	EFRR	Słabiej rozwinięte			6,00	LSI/LS2014	roczna
532	Długość sieci kanalizacji sanitarnej	km	EFRR	Słabiej rozwinięte			267,00	LSI/LS2014	roczna
533	Długość sieci wodociągowej	km	EFRR	Słabiej rozwinięte			15,00	LSI/LS2014	roczna

2.A.4 Priorytet inwestycyjny

Nr identyfikacyjny osi priorytetowej	6c
Nazwa osi priorytetowej	Zachowanie, ochrona, promowanie i rozwój dziedzictwa naturalnego i kulturowego

2.A.5 Cele szczegółowe odpowiadające priorytetowi inwestycyjnemu i oczekiwane rezultaty

Numer identyfikacyjny celu	1
-----------------------------------	---

szczegółowego	
Nazwa celu szczegółowego	Zwiększona atrakcyjność obiektów kulturowych regionu
Rezultaty, które państwo członkowskie zamierza osiągnąć przy wsparciu Unii	<p>Cel szczegółowy priorytetu inwestycyjnego 6c jest spójny z celami głównym i szczegółowym <i>Umowy Partnerstwa</i>, którymi są odpowiednio <i>zwiększenie konkurencyjności gospodarki oraz zwiększenie efektywności wykorzystania zasobów naturalnych i kulturowych oraz ich zachowanie poprzez zwiększenie efektywności wykorzystania zasobów</i>.</p> <p>W odniesieniu do sektora kultury, środki będą skoncentrowane na realizacji projektów mających na celu ochronę dziedzictwa kulturowego, w szczególności obiektów wpisanych do rejestru śląskiego wojewódzkiego konserwatora zabytków, Szlaku Zabytków Techniki, ważnych z punktu widzenia rozwoju regionu, a także w mniejszym stopniu na zabezpieczeniu obiektów dziedzictwa kulturowego.</p> <p>Projekty będą przyczyniać się do poprawy dostępu do kultury, atrakcyjności obiektów kulturowych, wzmocnienia funkcji edukacyjnych i zwiększenia udziału mieszkańców regionu w kulturze, co stanowić będzie uzupełnienie innych, tzw. „miękkich” form wsparcia kultury w programach EU takich jak: Kreatywna Europa czy Europa dla obywateli. Odpowiednie wykorzystanie zasobów kulturowych oraz rozwój powiązanej z nimi oferty kulturalnej, przyczynią się również do podnoszenia regionalnego i krajowego potencjału turystycznego, co ma pozytywny wpływ na rozwój społeczno- gospodarczy regionu i kraju.</p>

Tabela 3: Specyficzne dla programu wskaźniki rezultatu (w podziale na cele szczegółowe) (w odniesieniu do EFRR i Funduszu Spójności)

Cel szczegółowy		1 - Zwiększona atrakcyjność obiektów kulturowych regionu						
Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Kategoria regionu (w stosownych przypadkach)	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
540	Zwiedzający muze i oddziały muzealne (ogółem) na 10000 ludności	osoby	Słabiej rozwinięte	2 613,00	2013	2 822,00	GUS	roczna

2.A.6 Przedsięwzięcie, które ma otrzymać wsparcie w ramach priorytetu inwestycyjnego (w podziale na priorytety inwestycyjne)

2.A.6.1 Opis typów i przykłady przedsięwzięć, które mają otrzymać wsparcie, oraz ich oczekiwany wkład w realizację celów szczegółowych oraz, w stosownych przypadkach, wskazanie głównych grup docelowych, poszczególnych terytoriów docelowych i typów beneficjentów

Priorytet inwestycyjny	6c - Zachowanie, ochrona, promowanie i rozwój dziedzictwa naturalnego i kulturowego
<p>Wspierane będą następujące przedsięwzięcia:</p> <ul style="list-style-type: none"> • prace konserwatorskie, restauratorskie, roboty budowlane dla obiektów wpisanych do rejestru zabytków prowadzonego przez Śląskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków; • prace konserwatorskie, restauratorskie, roboty budowlane dla obiektów przynależnych do Szlaku Zabytków Techniki. <p>W ramach jednego projektu może być dofinansowany jeden obiekt.</p> <p>W ramach priorytetu inwestycyjnego 6c nie będą finansowane projekty dotyczące organizacji imprez o charakterze kulturalnym, takich jak wystawy, festiwale. Wsparcie nie będzie także kierowane na budowę od podstaw nowej infrastruktury kulturalnej. Natomiast możliwe będą inwestycje infrastrukturalne mające na celu niezbędne dostosowanie istniejącego obiektu do nowych funkcji kulturalnych.</p> <p>Projekty z zakresu wykorzystania i rozwoju aplikacji i usług teleinformatycznych w ramach prac konserwatorskich, restauratorskich, robót budowlanych przy zabytkach i w ich otoczeniu będą realizowane jako samodzielne przedsięwzięcia w osi priorytetowej II RPO WSL 2014-2020.</p> <p>Cross-financing</p> <p>Nie planuje się zastosowania mechanizmu cross-financingu.</p>	

Priorytet inwestycyjny	6c - Zachowanie, ochrona, promowanie i rozwój dziedzictwa naturalnego i kulturowego
<p>Główni Beneficjenci, w szczególności:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia; • Związek Metropolitalny; • Podmioty, w których większość udziałów lub akcji posiadają jednostki samorządu terytorialnego lub ich związki i stowarzyszenia; • Instytucje kultury; • Organizacje pozarządowe; • Kościoły i związki wyznaniowe oraz osoby prawne kościołów i związków wyznaniowych; • Inne państwowe lub samorządowe osoby prawne utworzone na podstawie odrębnych ustaw w celu wykonywania zadań publicznych, których ustawowym lub statutowym celem jest działalność w zakresie kultury; • Porozumienia podmiotów wyżej wymienionych, reprezentowane przez lidera; • Podmioty działające w oparciu o umowę/ porozumienie w ramach partnerstwa publiczno-prywatnego (tzw. projekty hybrydowe). 	

2.A.6.2 Kierunkowe zasady wyboru operacji

Priorytet inwestycyjny	6c - Zachowanie, ochrona, promowanie i rozwój dziedzictwa naturalnego i kulturowego
<p>Typy projektów, wpisujące się w priorytet inwestycyjny 6c realizowane będą w ramach trybu konkursowego.</p> <p>W przypadku projektów wskazanych w ramach inicjatywy Komisji Europejskiej w zakresie transformacji regionów górniczych <i>Coal Regions in Transition</i> Instytucja Zarządzająca RPO WSL może podjąć decyzję o realizacji projektów w tym PI w trybie pozakonkursowym. Wybór trybu pozakonkursowego wynika ze strategiczności przedsięwzięć, uzgodnionych w ramach ww. inicjatywy. Dodatkowo projekty wynikające z ww. inicjatywy wybierane w trybie konkursowym będą traktowane priorytetowo.</p> <p>Ze względu na kumulację negatywnych zjawisk społeczno-gospodarczych o ogromnej skali, dla miasta Bytom przewiduje się przeznaczenie specjalnej</p>	

puli środków na procedurę pozakonkursową OSI dla miast i dzielnic miast wymagających rewitalizacji.

W przypadku zidentyfikowania trudności lub opóźnień w postępie rzeczowo – finansowym środków dedykowanych OSI Bytom, Instytucja Zarządzająca może zdecydować o przesunięciu środków na wsparcie OSI miast wymagających rewitalizacji zgodnie z zapisami Umowy Partnerstwa, Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego oraz Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego.

Dodatkowo, w zakresie kryteriów formalnych, wskazuje się stan gotowości projektu do realizacji.

Wybór projektów do dofinansowania będzie następował w wyniku oceny poszczególnych przedsięwzięć w oparciu o obiektywne kryteria zatwierdzone przez Komitet Monitorujący. Kryteria wyboru projektów będą służyły zapewnieniu efektywnej i prawidłowej realizacji celów określonych w osi priorytetowej. Kryteria będą precyzyjne, mierzalne i obiektywne. Kryteriom merytorycznym zostanie nadana odpowiednia punktacja oraz zostaną określone wagi punktowe.

Przy wyborze projektów do dofinansowania w ramach osi priorytetowej V, obok elementów takich jak analiza ekonomiczna, analiza finansowa czy analiza ryzyka, odzwierciedlenie w kryteriach wyboru projektów znajdują m.in. następujące aspekty:

- analiza popytu - wykazanie zapotrzebowania na dany projekt, w tym szacowanej liczby odwiedzających;
- realizacja priorytetów rozwoju kultury:
  - poprawa dostępności do kultury - tj. w wymiarze fizycznym udostępnienie nowych powierzchni do prowadzenia działalności kulturalnej, jak również budowanie świadomości i edukacja kulturalna;
  - zachowanie dziedzictwa kulturowego (materialnego i niematerialnego) dla przyszłych pokoleń;
  - umożliwienie nowych form uczestnictwa w kulturze - tworzenie warunków do rozwoju oferty kulturalnej odpowiadającej na nowe potrzeby w obszarze działalności kulturalnej wynikające z rozwoju technicznego oraz przemian społecznych we współczesnej gospodarce;
  - podniesienie atrakcyjności turystycznej kraju lub regionu;
- zapewnienie trwałości efektów, w tym generowane efekty mnożnikowe - promowane będą rozwiązania wpływające na poprawę efektywności funkcjonowania obiektów/instytucji w długim okresie, w tym rozwiązania pozwalające na:

Priorytet inwestycyjny	6c - Zachowanie, ochrona, promowanie i rozwój dziedzictwa naturalnego i kulturowego
<ul style="list-style-type: none"> ○ obniżenie kosztów utrzymania na rzecz wydatków inwestycyjnych oraz na działalność kulturalną; ○ zastosowanie innowacyjnych rozwiązań energooszczędnych - zmniejszenie zapotrzebowania i zużycia energii, a przez to zmniejszenie ogólnych kosztów eksploatacji budynków; ○ dywersyfikację źródeł finansowania działalności - pozyskiwanie zewnętrznych źródeł finansowania; ○ dodatnie efekty ekonomiczne - oddziaływanie na bezpośrednie otoczenie inwestycji; ○ tworzenie nowych miejsc pracy. 	

2.A.6.3 Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych (w stosownych przypadkach)

Priorytet inwestycyjny	6c - Zachowanie, ochrona, promowanie i rozwój dziedzictwa naturalnego i kulturowego
<p>Opis planowanego wykorzystania instrumentów finansowych</p> <p>Zgodnie z przeprowadzoną na podstawie art. 37 rozporządzenia ogólnego analizą ex-ante instrumentów finansowych, w ramach PI nie przewiduje się zastosowania instrumentów finansowych. Jednocześnie na dalszym etapie wdrażania programu nie wyklucza się przeprowadzanie kolejnych analiz w uzasadnionych przypadkach.</p>	

2.A.6.4 Planowane wykorzystanie dużych projektów (w stosownych przypadkach)

Priorytet inwestycyjny	6c - Zachowanie, ochrona, promowanie i rozwój dziedzictwa naturalnego i kulturowego
<p>Opis planowanego zastosowania dużych projektów</p> <p>W ramach priorytetu inwestycyjnego 6c nie zidentyfikowano dużych projektów, których koszty kwalifikowane przekraczają 50 000 000 EUR.</p>	

2.A.6.5 Wskaźniki produktu w podziale na priorytety inwestycyjne oraz, w stosownych przypadkach, na kategorii regionów

Tabela 5: Wspólne i specyficzne dla programu wskaźniki produktu (według priorytetu inwestycyjnego, w podziale na kategorie regionów w odniesieniu do EFS oraz, w stosownych przypadkach, w odniesieniu do EFRR)

Priorytet inwestycyjny		6c - Zachowanie, ochrona, promowanie i rozwój dziedzictwa naturalnego i kulturowego							
Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu (w stosownych przypadkach)	Wartość docelowa (2023)			Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
					M	W	T		
CO09	Zrównoważona turystyka: Wzrost oczekiwanej liczby odwiedzin w objętych wsparciem obiektach dziedzictwa kulturowego i naturalnego oraz stanowiących atrakcje turystyczne	Odwiedziny/rok	EFRR	Słabiej rozwinięte			196 152,00	LSI/LS2014	roczna
541	Liczba zabytków nieruchomych objętych wsparciem	sztuki	EFRR	Słabiej rozwinięte			35,00	LSI/LS2014	roczna

2.A.4 Priorytet inwestycyjny

Nr identyfikacyjny osi priorytetowej	6d
Nazwa osi priorytetowej	Ochrona i przywrócenie różnorodności biologicznej, ochrona i rekultywacja gleby oraz wspieranie usług ekosystemowych, także poprzez program "Natura 2000" i zieloną infrastrukturę

2.A.5 Cele szczegółowe odpowiadające priorytetowi inwestycyjnemu i oczekiwane rezultaty

Numer identyfikacyjny celu szczegółowego	1
Nazwa celu szczegółowego	Wzmocnione mechanizmy ochrony różnorodności biologicznej w regionie.
Rezultaty, które państwo członkowskie zamierza osiągnąć przy wsparciu Unii	<p>Cel szczegółowy priorytetu inwestycyjnego 6d jest spójny z celami głównym i szczegółowym <i>Umowy Partnerstwa</i>, którymi są odpowiednio <i>zwiększenie konkurencyjności gospodarki</i> oraz <i>zwiększenie efektywności wykorzystania zasobów naturalnych i kulturowych oraz ich zachowanie poprzez zmniejszenie presji na środowisko naturalne</i>.</p> <p>Planowanym rezultatem wsparcia będzie ochrona zasobów naturalnych regionu poprzez ochronę obszarów cennych przyrodniczo, służących ochronie różnorodności biologicznej w tym także przywróceniu właściwego stanu siedlisk przyrodniczych i gatunków. Celem interwencji jest także zmniejszenie presji na środowisko naturalne poprzez wzrost udziału obszarów chronionych w powierzchni obszarów ogółem, a także zrównoważone wykorzystanie walorów</p>

	przyrodniczych.
--	-----------------

Tabela 3: Specyficzne dla programu wskaźniki rezultatu (w podziale na cele szczegółowe) (w odniesieniu do EFRR i Funduszu Spójności)

Cel szczegółowy		1 - Wzmocnione mechanizmy ochrony różnorodności biologicznej w regionie.						
Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Kategoria regionu (w stosownych przypadkach)	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
550	Udział powierzchni obszarów chronionych w powierzchni ogółem	%	Słabiej rozwinięte	22,20	2013	22,50	GUS	roczna

2.A.6 Przedsięwzięcie, które ma otrzymać wsparcie w ramach priorytetu inwestycyjnego (w podziale na priorytety inwestycyjne)

2.A.6.1 Opis typów i przykłady przedsięwzięć, które mają otrzymać wsparcie, oraz ich oczekiwany wkład w realizację celów szczegółowych oraz, w stosownych przypadkach, wskazanie głównych grup docelowych, poszczególnych terytoriów docelowych i typów beneficjentów

Priorytet inwestycyjny	6d - Ochrona i przywrócenie różnorodności biologicznej, ochrona i rekultywacja gleby oraz wspieranie usług ekosystemowych, także poprzez program "Natura 2000" i zieloną infrastrukturę
<p>W ramach priorytetu inwestycyjnego 6d wspierane będą działania polegające na budowie i modernizacji niezbędnej infrastruktury związanej z ochroną, przywróceniem właściwego stanu siedlisk przyrodniczych i gatunków (również na terenach chronionych). Ww. działania mogą być realizowane na obszarach Natura 2000, polegające na ochronie obszarów cennych przyrodniczo poprzez zagospodarowanie tych przestrzeni jako bezpiecznych, wielofunkcyjnych przestrzeni publicznych o wysokiej jakości wraz ze zrównoważonym wykorzystaniem lokalnych zasobów przyrodniczych, a także działania polegające na budowie, modernizacji i doposażeniu ośrodków prowadzących działalność w zakresie edukacji ekologicznej lub ochrony różnorodności biologicznej.</p>	
Typy przedsięwzięć	
<ul style="list-style-type: none"> • Kompleksowe projekty z zakresu ochrony, poprawy i odtwarzania stanu siedlisk przyrodniczych i populacji gatunków; • Zwalczanie rozprzestrzeniania się i eliminowania obcych gatunków inwazyjnych; • Budowa, modernizacja i doposażenie ośrodków prowadzących działalność w zakresie edukacji ekologicznej lub ochrony różnorodności biologicznej wraz z prowadzeniem kampanii informacyjno-edukacyjnych; • Ochrona przyrody poprzez zmniejszenie presji ruchu turystycznego za pomocą budowy infrastruktury użytku publicznego.	
Cross-financing	
<p>EFRR i EFS mogą finansować, w komplementarny sposób oraz z zastrzeżeniem ograniczenia w wysokości do 10 % unijnego finansowania w odniesieniu do każdej osi priorytetowej programu operacyjnego, część operacji, w przypadku której koszty kwalifikują się do wsparcia z drugiego funduszu w oparciu o zasady kwalifikowalności stosowane do tego funduszu, pod warunkiem że koszty te są konieczne do odpowiedniej realizacji</p>	

Priorytet inwestycyjny	6d - Ochrona i przywrócenie różnorodności biologicznej, ochrona i rekultywacja gleby oraz wspieranie usług ekosystemowych, także poprzez program "Natura 2000" i zieloną infrastrukturę
operacji i są bezpośrednio z nią związane.	
Główni Beneficjenci, w szczególności:	
<ul style="list-style-type: none"> • Jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia; • Związek Metropolitalny; • Podmioty, w których większość udziałów lub akcji posiadają jednostki samorządu terytorialnego lub ich związki i stowarzyszenia; • Jednostki zaliczane do sektora finansów publicznych (nie wymienione wyżej); • Organizacje pozarządowe; • Porozumienia podmiotów wyżej wymienionych reprezentowane przez lidera; • Podmioty działające w oparciu o umowę/porozumienie w ramach partnerstwa publiczno-prywatnego (tzw. projekty hybrydowe); • Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe i jego jednostki organizacyjne; • Parki krajobrazowe. 	

2.A.6.2 Kierunkowe zasady wyboru operacji

Priorytet inwestycyjny	6d - Ochrona i przywrócenie różnorodności biologicznej, ochrona i rekultywacja gleby oraz wspieranie usług ekosystemowych, także poprzez program "Natura 2000" i zieloną infrastrukturę
<p>Typy projektów, wpisujące się w priorytet inwestycyjny 6d realizowane będą w ramach trybu konkursowego oraz pozakonkursowego uwzględniającego kompleksowe, ponadlokalne podejście do poprawy ochrony różnorodności biologicznej. Zastosowanie trybu pozakonkursowego pozostaje w zgodzie z przesłankami uzasadniającymi jego wybór, określonymi w Umowie Partnerstwa tj. przedsięwzięcie realizujące zadanie publiczne zarządzane na szczeblu wojewódzkim, które zostało zidentyfikowane w ramach procesu diagnozowania przedsięwzięć o strategicznym znaczeniu dla rozwoju województwa we współpracy z partnerami, jak również podlegającego w dalszym etapie procedurze naboru i oceny projektu. Decyzja o zastosowaniu ścieżki pozakonkursowej podyktowana została kompleksowym ponadlokalnym charakterem przedsięwzięć oraz istotnym wkładem do realizacji osi priorytetowej oraz przyspieszenia i intensyfikacji wystąpienia jego częściowych i docelowych efektów, w szczególności wskaźników produktu i rezultatu. W przypadku zagrożenia realizacji założonych dla osi priorytetowej rezultatów wsparcia może zostać podjęta decyzja o zastosowaniu trybu</p>	

Priorytet inwestycyjny	6d - Ochrona i przywrócenie różnorodności biologicznej, ochrona i rekultywacja gleby oraz wspieranie usług ekosystemowych, także poprzez program "Natura 2000" i zieloną infrastrukturę
<p>konkursowego dla całości środków priorytetu inwestycyjnego 6d.</p> <p>Dodatkowo, w zakresie kryteriów formalnych, wskazuje się stan gotowości projektu do realizacji.</p> <p>Wybór projektów do dofinansowania będzie następował w wyniku oceny poszczególnych przedsięwzięć w oparciu o obiektywne kryteria zatwierdzone przez Komitet Monitorujący. Kryteria wyboru projektów będą służyły zapewnieniu efektywnej i prawidłowej realizacji celów określonych w osi priorytetowej. Kryteria będą precyzyjne, mierzalne i obiektywne. Kryteriom merytorycznym zostanie nadana odpowiednia punktacja oraz zostaną określone wagi punktowe.</p> <p>W celu zwiększenia efektywności i komplementarności wsparcia w zakresie budowy, modernizacji i doposażenia ośrodków prowadzących działalność w zakresie edukacji ekologicznej lub ochrony różnorodności biologicznej; ochrony obszarów cennych przyrodniczo (poprzez uporządkowanie i ograniczenie negatywnego oddziaływania ruchu turystycznego), budowy i modernizacji niezbędnej infrastruktury związanej z ochroną, przywróceniem właściwego stanu siedlisk przyrodniczych i gatunków (również na terenach chronionych), interwencja planowana jest do realizacji w ramach ZIT/RIT. Zastosowanie ZIT/RIT pozwoli na dostosowanie interwencji do specyficznych potencjałów i deficytów poszczególnych terytoriów. Wsparcie zostanie skierowane na przedsięwzięcia wynikające ze Strategii ZIT/RIT.</p> <p>Szczegółowe zasady realizacji ZIT/RIT znajdują się w rozdziale 4. <i>Zintegrowane Podejście Terytorialne</i>.</p> <p>Ze względu na kumulację negatywnych zjawisk społeczno-gospodarczych o ogromnej skali, dla miasta Bytom przewiduje się przeznaczenie specjalnej puli środków na procedurę pozakonkursową OSI dla miast i dzielnic miast wymagających rewitalizacji. Szczegółowe zasady udzielania wsparcia znajdują się w rozdziale 4. <i>Zintegrowane Podejście Terytorialne</i>.</p> <p>W przypadku zidentyfikowania trudności lub opóźnień w postępie rzeczowo – finansowym środków dedykowanych OSI Bytom, Instytucja Zarządzająca może zdecydować o przesunięciu środków na wsparcie OSI miast wymagających rewitalizacji zgodnie z zapisami Umowy Partnerstwa, Strategii</p>	

Priorytet inwestycyjny	6d - Ochrona i przywrócenie różnorodności biologicznej, ochrona i rekultywacja gleby oraz wspieranie usług ekosystemowych, także poprzez program "Natura 2000" i zieloną infrastrukturę
Rozwoju Województwa Śląskiego oraz Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego.	

2.A.6.3 Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych (w stosownych przypadkach)

Priorytet inwestycyjny	6d - Ochrona i przywrócenie różnorodności biologicznej, ochrona i rekultywacja gleby oraz wspieranie usług ekosystemowych, także poprzez program "Natura 2000" i zieloną infrastrukturę
Opis planowanego wykorzystania instrumentów finansowych	
Zgodnie z przeprowadzoną na podstawie art. 37 rozporządzenia ogólnego analizą ex-ante instrumentów finansowych, w ramach PI nie przewiduje się zastosowania instrumentów finansowych. Jednocześnie na dalszym etapie wdrażania programu nie wyklucza się przeprowadzanie kolejnych analiz w uzasadnionych przypadkach.	

2.A.6.4 Planowane wykorzystanie dużych projektów (w stosownych przypadkach)

Priorytet inwestycyjny	6d - Ochrona i przywrócenie różnorodności biologicznej, ochrona i rekultywacja gleby oraz wspieranie usług ekosystemowych, także poprzez program "Natura 2000" i zieloną infrastrukturę
Opis planowanego zastosowania dużych projektów	
W ramach priorytetu inwestycyjnego 6d nie zidentyfikowano dużych projektów, których koszty kwalifikowane przekraczają 50 000 000 EUR.	

2.A.6.5 Wskaźniki produktu w podziale na priorytety inwestycyjne oraz, w stosownych przypadkach, na kategorie regionów

Tabela 5: Wspólne i specyficzne dla programu wskaźniki produktu (według priorytetu inwestycyjnego, w podziale na kategorie regionów w odniesieniu do EFS oraz, w stosownych przypadkach, w odniesieniu do EFRR)

Priorytet inwestycyjny		6d - Ochrona i przywrócenie różnorodności biologicznej, ochrona i rekultywacja gleby oraz wspieranie usług ekosystemowych, także poprzez program "Natura 2000" i zieloną infrastrukturę							
Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu (w stosownych przypadkach)	Wartość docelowa (2023)			Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
					M	W	T		
CO22	Rekultywacja gruntów: łączna powierzchnia zrekultywowanych gruntów	Powierzchnia w ha	EFRR	Slabiej rozwinięte			72,00	LSI/LS2014	roczna
CO23	Przyroda i różnorodność biologiczna: powierzchnia siedlisk wspieranych w celu uzyskania lepszego statusu ochrony	Powierzchnia w ha	EFRR	Slabiej rozwinięte			175,00	LSI/LS2014	roczna
551	Liczba wspartych form ochrony przyrody	sztuki	EFRR	Slabiej rozwinięte			6,00	LSI/LS2014	roczna
552	Liczba ośrodków prowadzących działalność w zakresie edukacji ekologicznej objętych wsparciem	sztuki	EFRR	Slabiej rozwinięte			6,00	LSI/LS2014	roczna

2.A.7 Innowacje społeczne, współpraca ponadnarodowa i wkład w realizację celów tematycznych 1–7

Oś priorytetowa	V - OCHRONA ŚRODOWISKA I EFEKTYWNE WYKORZYSTANIE ZASOBÓW
-----------------	--

2.A.8 Ramy wykonania

Tabela 6: Ramy wykonania dla osi priorytetowej (w podziale na fundusz oraz, dla EFRR i EFS, kategorię regionu)

Oś priorytetowa		V - OCHRONA ŚRODOWISKA I EFEKTYWNE WYKORZYSTANIE ZASOBÓW											
Nr identyfikacyjny	Rodzaj wskaźnika	Wskaźnik lub kluczowy etap wdrażania	Jednostka pomiaru, w stosownych przypadkach	Fundusz	Kategoria regionu	Cel pośredni na 2018 r.			Cel końcowy (2023)			Źródło danych	Wyjaśnienie adekwatności wskaźnika, w stosownych przypadkach
						M	W	T	M	W	T		
CO22	Produkt	Rekultywacja gruntów: łączna powierzchnia zrekultywowanych gruntów	Powierzchnia w ha	EFRR	Slabiej rozwinięte			14			72,00	LSI/LS2014	Powiązane z nim typy projektów odpowiadają za 17,33% alokacji osi priorytetowej
FIN	Finansowe	Całkowita kwota certyfikowanych wydatków kwalifikowalnych	EUR	EFRR	Slabiej rozwinięte			42 025 213			244 898 632,00	LSI/LS2014	
511	Produkt	Liczba jednostek służb ratowniczych wyposażonych w sprzęt do prowadzenia akcji ratowniczych i usuwania skutków katastrof	sztuki	EFRR	Slabiej rozwinięte			2			18,00	LSI/LS2014	Powiązane z nim typy projektów odpowiadają za 1,92% alokacji osi priorytetowej
532	Produkt	Długość sieci kanalizacji sanitarnej	km	EFRR	Slabiej rozwinięte			53			267,00	LSI/LS2014	Powiązane z nim typy projektów odpowiadają za 37,69% alokacji osi priorytetowej

Dodatkowe informacje jakościowe na temat ustanowienia ram wykonania

2.A.9 Kategorie interwencji

Kategorie interwencji odpowiadające treści osi priorytetowej w oparciu o klasyfikację przyjętą przez Komisję oraz szacunkowy podział wsparcia Unii.

Tabele 7-11: Kategorie interwencji

Tabela 7: Wymiar 1 – Zakres interwencji

Oś priorytetowa		V - OCHRONA ŚRODOWISKA I EFEKTYWNE WYKORZYSTANIE ZASOBÓW	
Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota €
ERDF	Słabiej rozwinięte	017. Gospodarowanie odpadami z gospodarstw domowych (w tym działania w zakresie minimalizacji, segregacji, recyklingu)	2 000 000,00
ERDF	Słabiej rozwinięte	018. Gospodarowanie odpadami z gospodarstw domowych (w tym działania w zakresie: mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów, przetwarzania termicznego, przekształcania termicznego i składowania na składowiskach)	10 000 000,00
ERDF	Słabiej rozwinięte	019. Gospodarowanie odpadami komercyjnymi, przemysłowymi lub niebezpiecznymi	15 645 930,00
ERDF	Słabiej rozwinięte	020. Dostawy wody do spożycia przez ludzi (infrastruktura do celów ujęcia, uzdatniania, magazynowania i dystrybucji)	8 000 000,00
ERDF	Słabiej rozwinięte	022. Oczyszczanie ścieków	78 459 292,00
ERDF	Słabiej rozwinięte	085. Ochrona i zwiększanie różnorodności biologicznej, ochrona przyrody i zielona infrastruktura	32 081 286,00
ERDF	Słabiej rozwinięte	087. Środki w zakresie dostosowania do zmian klimatu oraz ochrona przed zagrożeniami związanymi z klimatem, np. erozją, pożarami, powodzią, burzami, suszami, oraz zarządzanie ryzykiem w tym zakresie, w tym zwiększanie świadomości, ochrona ludności oraz systemy i infrastruktura do celów zarządzania klęskami i katastrofami	4 000 000,00
ERDF	Słabiej rozwinięte	094. Ochrona, rozwój i promowanie publicznych aktywów w dziedzinie kultury i dziedzictwa	51 118 750,00
ERDF	Słabiej rozwinięte	101. Finansowanie krzyżowe w ramach EFRR (wsparcie dla przedsięwzięć typowych dla EFS, koniecznych dla zadowalającego wdrożenia części przedsięwzięć związanej bezpośrednio z EFRR)	6 858 578,00

Tabela 8: Wymiar 2 – Forma finansowania

Oś priorytetowa		V - OCHRONA ŚRODOWISKA I EFEKTYWNE WYKORZYSTANIE ZASOBÓW	
Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota €
ERDF	Słabiej rozwinięte	01. Dotacja bezzwrotna	208 163 836,00

Tabela 9: Wymiar 3 – Typ obszaru

Oś priorytetowa		V - OCHRONA ŚRODOWISKA I EFEKTYWNE WYKORZYSTANIE ZASOBÓW	
Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota €
ERDF	Słabiej rozwinięte	01. Duże obszary miejskie (o ludności >50 000 i dużej gęstości zaludnienia)	104 081 980,00

Oś priorytetowa		V - OCHRONA ŚRODOWISKA I EFEKTYWNE WYKORZYSTANIE ZASOBÓW	
Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota €
ERDF	Słabiej rozwinięte	02. Małe obszary miejskie (o ludności >5 000 i średniej gęstości zaludnienia)	52 040 928,00
ERDF	Słabiej rozwinięte	03. Obszary wiejskie (o małej gęstości zaludnienia)	52 040 928,00

Tabela 10: Wymiar 4 – Terytorialne mechanizmy wdrażania

Oś priorytetowa		V - OCHRONA ŚRODOWISKA I EFEKTYWNE WYKORZYSTANIE ZASOBÓW	
Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota €
ERDF	Słabiej rozwinięte	01. Zintegrowane inwestycje terytorialne - miejskie	119 407 586,00
ERDF	Słabiej rozwinięte	05. Inne zintegrowane podejścia do zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich/wiejskich	5 637 500,00
ERDF	Słabiej rozwinięte	07. Nie dotyczy	83 118 750,00

Tabela 11: Wymiar 6 – dodatkowy temat EFS (Wyłącznie EFS i inicjatywa na rzecz zatrudnienia ludzi młodych)

Oś priorytetowa		V - OCHRONA ŚRODOWISKA I EFEKTYWNE WYKORZYSTANIE ZASOBÓW	
Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota €

2.A.10 Krótki opis planowanego wykorzystania pomocy technicznej, w tym, w razie potrzeby, przedsięwzięć mających na celu wzmacnianie zdolności administracyjnych instytucji zaangażowanych w zarządzanie i kontrolę programów i beneficjentów. (w stosownych przypadkach) (w podziale na osie priorytetowe)

Oś priorytetowa:		V - OCHRONA ŚRODOWISKA I EFEKTYWNE WYKORZYSTANIE ZASOBÓW	

2.A.1 Oś priorytetowa

Nr identyfikacyjny osi priorytetowej	VI
Nazwa osi priorytetowej:	TRANSPORT

- Całość osi priorytetowej zostanie zrealizowana wyłącznie przy wykorzystaniu instrumentów finansowych
- Całość osi priorytetowej zostanie zrealizowana wyłącznie przy wykorzystaniu instrumentów finansowych utworzonych na poziomie Unii
- Całość osi priorytetowej zostanie zrealizowana przy zastosowaniu formuły rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność
- W odniesieniu do EFS: całość osi priorytetowej jest poświęcona innowacjom społecznym, współpracy transnarodowej lub obydwu tym obszarom
- For the ERDF: The entire priority axis is dedicated to operations aimed at reconstruction in response to major or regional natural disasters
- For the ERDF: The entire priority axis is dedicated to SME (Article 39)

2.A.2 Uzasadnienie utworzenia osi priorytetowej obejmującej więcej niż jedną kategorię regionu, więcej niż jeden cel tematyczny lub więcej niż jeden fundusz (w stosownych przypadkach)

2.A.3 Fundusz, kategoria regionu i podstawa dla kalkulacji wsparcia Unii

Fundusz	Kategoria regionu	Podstawa kalkulacji (wydatki kwalifikowalne ogółem lub publiczne wydatki kwalifikowalne)	Kategoria regionu dla regionów najbardziej oddalonych i północnych słabo zaludnionych regionów (w stosownych przypadkach)
ERDF	Słabiej rozwinięte	Ogółem	

2.A.4 Priorytet inwestycyjny

Nr identyfikacyjny osi priorytetowej	7b
Nazwa osi priorytetowej	Zwiększanie mobilności regionalnej poprzez łączenie węzłów drugorzędnych i trzeciorzędnych z infrastrukturą TEN-T, w tym z węzłami multimodalnymi

2.A.5 Cele szczegółowe odpowiadające priorytetowi inwestycyjnemu i oczekiwane rezultaty

Numer identyfikacyjny celu szczegółowego	1
Nazwa celu szczegółowego	Lepsza dostępność głównych szlaków drogowych województwa
Rezultaty, które państwo członkowskie zamierza osiągnąć przy wsparciu Unii	Cel szczegółowy priorytetu inwestycyjnego 7b jest spójny z celami głównym i szczegółowym <i>Umowy Partnerstwa</i> , którymi są odpowiednio <i>wzrost konkurencyjności gospodarki i poprawa spójności społecznej i terytorialnej oraz poprawa jakości i funkcjonowania oferty systemu transportowego oraz zwiększenie transportowej dostępności kraju w układzie</i>

	<p><i> europejskim</i></p> <p>Dzięki realizacji PI 7b poprawi się dostępność dróg w regionie, co wpłynie na zwiększenie bezpieczeństwa, oraz skrócenie czasu przejazdu pomiędzy najważniejszymi ośrodkami w województwie</p>
--	--

Tabela 3: Specyficzne dla programu wskaźniki rezultatu (w podziale na cele szczegółowe) (w odniesieniu do EFRR i Funduszu Spójności)

Cel szczegółowy		1 - Lepsza dostępność głównych szlaków drogowych województwa						
Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Kategoria regionu (w stosownych przypadkach)	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
610	Długość dróg wojewódzkich o nawierzchni twardej ulepszonej	km	Słabiej rozwinięte	1 429,30	2012	1 482,00	GUS	roczna
611	WDDT II (wskaźnik drogowej dostępności transportowej – liczony na bazie WMDT)	nd	Słabiej rozwinięte	56,67	2013	64,25	MIR	co 2-3 lata

2.A.6 Przedsięwzięcie, które ma otrzymać wsparcie w ramach priorytetu inwestycyjnego (w podziale na priorytety inwestycyjne)

2.A.6.1 Opis typów i przykłady przedsięwzięć, które mają otrzymać wsparcie, oraz ich oczekiwany wkład w realizację celów szczegółowych oraz, w stosownych przypadkach, wskazanie głównych grup docelowych, poszczególnych terytoriów docelowych i typów beneficjentów

Priorytet inwestycyjny	7b - Zwiększanie mobilności regionalnej poprzez łączenie węzłów drugorzędnych i trzeciorzędnych z infrastrukturą TEN-T, w tym z węzłami multimodalnymi
<p>Planowana interwencja odpowiada na podstawowe wyzwanie zidentyfikowane w diagnozie, jakim jest szybki przyrost natężenia ruchu na głównych szlakach drogowych regionu.</p> <p>Dzięki realizacji PI 7b poprawi się dostępność i jakość dróg w regionie, co wpłynie na zwiększenie bezpieczeństwa transportu i skrócenie czasu przejazdu pomiędzy najważniejszymi ośrodkami w województwie.</p> <p>W ramach priorytetu inwestycyjnego wsparcie uzyskają inwestycje z zakresu budowy, rozbudowy i przebudowy kluczowej infrastruktury drogowej regionu. Będą to projekty polegające na budowie nowych odcinków dróg, w mniejszym zaś stopniu przebudowie dróg istniejących, prowadzącej do wzrostu ich nośności. W szczególności, wsparcie uzyskają inwestycje poprawiające dostępność do dróg znajdujących się w sieci TEN-T. Wsparcie skoncentrowane zostanie na drogach wojewódzkich które łączą sieci lokalne z drogami krajowymi, ekspresowymi i autostradami. Przewiduje się również wsparcie dróg powiatowych i gminnych gdy zapewnią konieczne bezpośrednie połączenia z siecią TEN-T, przejściami granicznymi, portami lotniczymi, terminalami towarowymi, centrami lub platformami logistycznymi oraz z istniejącymi lub nowymi terenami inwestycyjnymi.[1]</p> <p>Przewiduje się również wsparcie na rzecz poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego.</p> <p>W ramach priorytetu inwestycyjnego 7b dopuszcza się również inwestycje w infrastrukturę TIK tylko wówczas, gdy infrastruktura ta jest niezbędna do realizacji przedsięwzięcia, zgodnego z celami przedmiotowego priorytetu.</p> <p>Typy przedsięwzięć</p>	

Priorytet inwestycyjny	7b - Zwiększanie mobilności regionalnej poprzez łączenie węzłów drugorzędnych i trzeciorzędnych z infrastrukturą TEN-T, w tym z węzłami multimodalnymi
<ul style="list-style-type: none"> • Budowa i przebudowa dróg wojewódzkich, powiatowych i gminnych <p>Cross-financing</p> <p>Nie planuje się wykorzystania mechanizmu cross-financingu.</p> <p>Główni Beneficjenci, w szczególności:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Jednostki Samorządu Terytorialnego • [1] Zgodnie z dokumentem „Drogi wojewódzkie i lokalne w ramach CT7. Postanowienia Umowy Partnerstwa. Wspólna Interpretacja” 	

2.A.6.2 Kierunkowe zasady wyboru operacji

Priorytet inwestycyjny	7b - Zwiększanie mobilności regionalnej poprzez łączenie węzłów drugorzędnych i trzeciorzędnych z infrastrukturą TEN-T, w tym z węzłami multimodalnymi
<p>Wybór projektów dotyczących wsparcia infrastruktury drogowej w zakresie dróg wojewódzkich będzie odbywał się w trybie konkursowym. Wybór będzie odbywał się spośród projektów wskazanych na „Liście rankingowej projektów dotyczących budowy lub przebudowy dróg wojewódzkich przewidywanych do realizacji w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020” przyjętej przez Zarząd Województwa Śląskiego. Liście stanowiącej podstawę do stworzenia regionalnego planu transportowego[1], utworzonej w oparciu o następujące podstawowe kryteria: kryterium rejestrowanego natężenia ruchu, kontynuacji ciągu, funkcji drogi oraz gotowości projektu do realizacji.</p> <p>Warunkiem realizacji tego typu działań jest uwzględnienie w założeniach projektowych wniosków i celów, określonych w dokumentach strategicznych szczebla wojewódzkiego w zakresie transportu, co oznacza, iż konieczność realizacji danej inwestycji musi wynikać ze zdiagnozowanych potrzeb i</p>	

Priorytet inwestycyjny	7b - Zwiększanie mobilności regionalnej poprzez łączenie węzłów drugorzędnych i trzeciorzędnych z infrastrukturą TEN-T, w tym z węzłami multimodalnymi
wniosków wskazanych w <i>Strategii Rozwoju Systemu Transportu Województwa Śląskiego w perspektywie do 2030 roku</i> .	
<p>Wsparcie dotyczyć będzie projektów w największym stopniu poprawiających dostępność dróg sieci TEN-T, w szczególności przyczyniających się do poprawy bezpieczeństwa, łagodzenia kongestii i likwidacji „wąskich gardeł” na sieci drogowej oraz przyczyniających się do integracji systemu transportu. Wybrane projekty będą odznaczać się najwyższą wartością społeczno-gospodarczą.</p> <p>Rozwiązania przyjęte w projektach muszą uwzględniać zasady zapewniające bezpieczeństwo na etapie planowania, budowy, użytkowania i utrzymania infrastruktury drogowej.</p> <p>Wybór projektów do dofinansowania będzie następował w wyniku oceny poszczególnych przedsięwzięć w oparciu o obiektywne kryteria zatwierdzone przez Komitet Monitorujący. Kryteria wyboru projektów będą służyły zapewnieniu efektywnej i prawidłowej realizacji celów określonych w osi priorytetowej. Kryteria będą precyzyjne, mierzalne i obiektywne. Kryteriom merytorycznym zostanie nadana odpowiednia punktacja oraz zostaną określone wagi punktowe.</p>	

2.A.6.3 Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych (w stosownych przypadkach)

Priorytet inwestycyjny	7b - Zwiększanie mobilności regionalnej poprzez łączenie węzłów drugorzędnych i trzeciorzędnych z infrastrukturą TEN-T, w tym z węzłami multimodalnymi
Zgodnie z przeprowadzoną na podstawie art. 37 rozporządzenia ogólnego analizą ex-ante instrumentów finansowych, w ramach PI nie przewiduje się zastosowania instrumentów finansowych. Jednocześnie na dalszym etapie wdrażania programu nie wyklucza się przeprowadzanie kolejnych analiz w uzasadnionych przypadkach.	

2.A.6.4 Planowane wykorzystanie dużych projektów (w stosownych przypadkach)

Priorytet inwestycyjny	7b - Zwiększanie mobilności regionalnej poprzez łączenie węzłów drugorzędnych i trzeciorzędnych z infrastrukturą TEN-T, w tym z węzłami multimodalnymi
W ramach priorytetu inwestycyjnego 7b przewiduje się możliwość realizacji dużych projektów, których koszty kwalifikowane przekraczają 75 000 000 EUR. Zidentyfikowane projekty przyczynią się znacznie do osiągnięcia efektu rzeczowego Programu, w szczególności w zakresie budowy nowych	

Priorytet inwestycyjny	7b - Zwiększanie mobilności regionalnej poprzez łączenie węzłów drugorzędnych i trzeciorzędnych z infrastrukturą TEN-T, w tym z węzłami multimodalnymi odcinków dróg, uzupełniających braki w zakresie kluczowych połączeń bądź przyczyniających się do likwidacji „wąskich gardeł” w sieci drogowej.
-------------------------------	---

2.A.6.5 Wskaźniki produktu w podziale na priorytety inwestycyjne oraz, w stosownych przypadkach, na kategorie regionów

Tabela 5: Wspólne i specyficzne dla programu wskaźniki produktu (według priorytetu inwestycyjnego, w podziale na kategorie regionów w odniesieniu do EFS oraz, w stosownych przypadkach, w odniesieniu do EFRR)

Priorytet inwestycyjny		7b - Zwiększanie mobilności regionalnej poprzez łączenie węzłów drugorzędnych i trzeciorzędnych z infrastrukturą TEN-T, w tym z węzłami multimodalnymi							
Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu (w stosownych przypadkach)	Wartość docelowa (2023)			Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
					M	W	T		
CO13	Drogi: całkowita długość nowych dróg	km	EFRR	Słabiej rozwinięte			59,50	LSI/SL2014	roczna
CO14	Drogi: całkowita długość przebudowanych lub zmodernizowanych dróg	km	EFRR	Słabiej rozwinięte			39,50	LSI/SL2014	roczna

2.A.4 Priorytet inwestycyjny

Nr identyfikacyjny osi priorytetowej	7d
Nazwa osi priorytetowej	Rozwój i rehabilitacja kompleksowych, wysokiej jakości i interoperacyjnych systemów transportu kolejowego oraz propagowanie działań służących zmniejszeniu hałasu

2.A.5 Cele szczegółowe odpowiadające priorytetowi inwestycyjnemu i oczekiwane rezultaty

Numer identyfikacyjny celu szczegółowego	1
Nazwa celu szczegółowego	Lepsze warunki wykonywania regionalnych przewozów pasażerskich
Rezultaty, które państwo członkowskie zamierza osiągnąć przy wsparciu Unii	Cel szczegółowy priorytetu inwestycyjnego 7d jest spójny z celami głównym i szczegółowym <i>Umowy Partnerstwa</i> , którymi są odpowiednio <i>wzrost konkurencyjności gospodarki i poprawa spójności społecznej i terytorialnej oraz poprawa jakości i funkcjonowania oferty systemu transportowego oraz zwiększenie transportowej dostępności kraju w układzie europejskim</i> .

	<p>Dzięki realizacji PI 7d poprawi się dostępność i jakość liniowej infrastruktury kolejowej oraz wzrośnie bezpieczeństwo i komfort podróży realizowanych na terenie województwa. W rezultacie umożliwi to poprawę sytuacji transportu kolejowego w stosunku do alternatywnego transportu drogowego i przyczyni do zahamowania niekorzystnych trendów udziału przewozów kolejowych w regionie.</p>
--	--

Tabela 3: Specyficzne dla programu wskaźniki rezultatu (w podziale na cele szczegółowe) (w odniesieniu do EFRR i Funduszu Spójności)

Cel szczegółowy		1 - Lepsze warunki wykonywania regionalnych przewozów pasażerskich						
Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Kategoria regionu (w stosownych przypadkach)	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
620	Długość linii kolejowych pozwalających na ruch pociągów pasażerskich z prędkością co najmniej 90 km/h	km	Słabiej rozwinięte	648,40	2013	1 091,70	PKP PLK	roczna
621	WKDT II (wskaźnik kolejowej dostępności transportowej – liczony na bazie WMDT)	nd	Słabiej rozwinięte	47,79	2013	70,05	MIR	co 2-3 lata

2.A.6 Przedsięwzięcie, które ma otrzymać wsparcie w ramach priorytetu inwestycyjnego (w podziale na priorytety inwestycyjne)

2.A.6.1 Opis typów i przykłady przedsięwzięć, które mają otrzymać wsparcie, oraz ich oczekiwany wkład w realizację celów szczegółowych oraz, w stosownych przypadkach, wskazanie głównych grup docelowych, poszczególnych terytoriów docelowych i typów beneficjentów

Priorytet inwestycyjny	7d - Rozwój i rehabilitacja kompleksowych, wysokiej jakości i interoperacyjnych systemów transportu kolejowego oraz propagowanie działań służących zmniejszeniu hałasu
<p>Planowana interwencja odpowiada na wyzwania zidentyfikowane w diagnozie, takie jak: bardzo niski stan techniczny linii kolejowych w regionie, zmniejszanie się liczby pasażerów w przewozach kolejowych i brak połączenia kolejowego MPL „Katowice” w Pyrzowicach.</p>	
<p>Poprawa dostępności i jakości liniowej infrastruktury kolejowej zostanie osiągnięta dzięki wsparciu inwestycji polegających na rehabilitacji[1], i modernizacji linii kolejowych. Projekty te dotyczyć będą linii o znaczeniu regionalnym i stanowić będą uzupełnienie interwencji krajowej, koncentrującej się na liniach o znaczeniu ponadregionalnym. Ponadto wsparcie będą mogły uzyskać działania na rzecz przygotowania inwestycji poprzez dofinansowanie w ramach projektów przygotowawczych dokumentacji przedprojektowej i projektowej kolejowej infrastruktury technicznej.</p>	
<p>Uzupełnieniem tych działań będą inwestycje w zakresie zakupu taboru kolejowego. Możliwa także będzie realizacja inwestycji z zakresu budowy, rozbudowy i modernizacji infrastruktury niezbędnej do obsługi i serwisowania taboru. Inwestycje te nie będą obejmować wydatków związanych z bieżącym utrzymaniem i remontami infrastruktury i taboru.</p>	
<p>Stworzone zostanie również, w ramach interwencji krajowej, połączenie kolejowe głównych miast regionu z Międzynarodowym Portem Lotniczym „Katowice” w Pyrzowicach. Umożliwi to, wraz z zakupem taboru kolejowego w ramach RPO WSL 2014-2020, uruchomienie przewozów pasażerskich na tej trasie.</p>	
<p>Typy przedsięwzięć</p>	

Priorytet inwestycyjny

7d - Rozwój i rehabilitacja kompleksowych, wysokiej jakości i interoperacyjnych systemów transportu kolejowego oraz propagowanie działań służących zmniejszeniu hałasu

- Zakup taboru na potrzeby transportu kolejowego;
- Budowa, rozbudowa, modernizacja infrastruktury niezbędnej do obsługi i serwisowania taboru;
- Budowa, przebudowa liniowej infrastruktury kolejowej;
- Przygotowanie dokumentacji przedprojektowej i projektowej dla budowy i przebudowy liniowej infrastruktury kolejowej.

Cross-financing

Nie planuje się wykorzystania mechanizmu cross-financingu.

Główni Beneficjenci, w szczególności:

- Polskie Koleje Państwowe Polskie Linie Kolejowe S.A.;
- Jednostki Samorządu Terytorialnego;
- Związek Metropolitalny
- Podmioty, w których większość udziałów posiada jednostka samorządu terytorialnego lub związek JST, świadczące usługi w zakresie publicznego transportu kolejowego.

[1] Zgodnie z definicją zawartą w rozporządzeniu 1315/2013, rehabilitacja to proces prowadzący do osiągnięcia przez istniejącą infrastrukturę transportową pierwotnych parametrów konstrukcyjnych połączony z długoterminową poprawą jakości tej infrastruktury w porównaniu ze stanem obecnym zgodnie z wymogami i przepisami ustanowionymi niniejszym rozporządzeniem.

2.A.6.2 Kierunkowe zasady wyboru operacji

Priorytet inwestycyjny	7d - Rozwój i rehabilitacja kompleksowych, wysokiej jakości i interoperacyjnych systemów transportu kolejowego oraz propagowanie działań służących zmniejszeniu hałasu
<p>Wybór projektów dotyczących wsparcia infrastruktury kolejowej odbywał się będzie w trybie konkursowym. Wybór będzie odbywał się spośród projektów wskazanych w Kontrakcie Terytorialnym dla Województwa Śląskiego. Realizacja projektów w ramach tej ścieżki pozwoli na koncentrację wsparcia finansowego na najważniejszych przedsięwzięciach.</p> <p>Warunkiem realizacji tego typu działań jest uwzględnienie w założeniach projektowych wniosków i celów, określonych w dokumentach strategicznych szczebla wojewódzkiego w zakresie transportu, co oznacza, iż konieczność realizacji danej inwestycji musi wynikać ze zdiagnozowanych potrzeb i wniosków, wskazanych w <i>Strategii Rozwoju Systemu Transportu Województwa Śląskiego w perspektywie do 2030 roku</i>.</p> <p>Wsparcie dotyczyć będzie projektów w największym stopniu poprawiających dostępność wewnątrzregionalną, w szczególności przyczyniające się do likwidacji „wąskich gardeł”, poprawy integralności systemu transportowego oraz zwiększenia bezpieczeństwa ruchu kolejowego.</p> <p>Wybór projektów do dofinansowania będzie następował w wyniku oceny poszczególnych przedsięwzięć w oparciu o obiektywne kryteria zatwierdzone przez Komitet Monitorujący. Kryteria wyboru projektów będą służyły zapewnieniu efektywnej i prawidłowej realizacji celów określonych w osi priorytetowej. Kryteria będą precyzyjne, mierzalne i obiektywne. Kryteriom merytorycznym zostanie nadana odpowiednia punktacja oraz zostaną określone wagi punktowe.</p> <p>Środki przeznaczone na inwestycje w infrastrukturę kolejową oraz zakup taboru kolejowego nie będą mniejsze niż 113 000 000 EUR.</p>	

2.A.6.3 Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych (w stosownych przypadkach)

Priorytet inwestycyjny	7d - Rozwój i rehabilitacja kompleksowych, wysokiej jakości i interoperacyjnych systemów transportu kolejowego oraz propagowanie działań służących zmniejszeniu hałasu
<p>Zgodnie z przeprowadzoną na podstawie art. 37 rozporządzenia ogólnego analizą ex-ante instrumentów finansowych, w ramach PI nie przewiduje się zastosowania instrumentów finansowych. Jednocześnie na dalszym etapie wdrażania programu nie wyklucza się przeprowadzanie kolejnych analiz w</p>	

Priorytet inwestycyjny	7d - Rozwój i rehabilitacja kompleksowych, wysokiej jakości i interoperacyjnych systemów transportu kolejowego oraz propagowanie działań służących zmniejszeniu hałasu
uzasadnionych przypadkach.	

2.A.6.4 Planowane wykorzystanie dużych projektów (w stosownych przypadkach)

Priorytet inwestycyjny	7d - Rozwój i rehabilitacja kompleksowych, wysokiej jakości i interoperacyjnych systemów transportu kolejowego oraz propagowanie działań służących zmniejszeniu hałasu
W ramach priorytetu inwestycyjnego 7d przewiduje się wsparcie dużego projektu, którego koszty kwalifikowalne przekraczają 75 000 000 EUR.	

2.A.6.5 Wskaźniki produktu w podziale na priorytety inwestycyjne oraz, w stosownych przypadkach, na kategorie regionów

Tabela 5: Wspólne i specyficzne dla programu wskaźniki produktu (według priorytetu inwestycyjnego, w podziale na kategorie regionów w odniesieniu do EFS oraz, w stosownych przypadkach, w odniesieniu do EFRR)

Priorytet inwestycyjny		7d - Rozwój i rehabilitacja kompleksowych, wysokiej jakości i interoperacyjnych systemów transportu kolejowego oraz propagowanie działań służących zmniejszeniu hałasu							
Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu (w stosownych przypadkach)	Wartość docelowa (2023)			Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
					M	W	T		
CO12	Kolej: całkowita długość przebudowanych lub zmodernizowanych linii kolejowych	km	EFRR	Słabiej rozwinięte			90,50	LSI/SL2014	roczna
622	Liczba zakupionych pojazdów kolejowych	sztuki	EFRR	Słabiej rozwinięte			10,00	LSI/SL2014	roczna

2.A.7 Innowacje społeczne, współpraca ponadnarodowa i wkład w realizację celów tematycznych 1–7

Oś priorytetowa	VI - TRANSPORT
-----------------	----------------

2.A.8 Ramy wykonania

Tabela 6: Ramy wykonania dla osi priorytetowej (w podziale na fundusz oraz, dla EFRR i EFS, kategorię regionu)

Oś priorytetowa	VI - TRANSPORT
-----------------	----------------

Nr identyfikacyjny	Rodzaj wskaźnika	Wskaźnik lub kluczowy etap wdrażania	Jednostka pomiaru, w stosownych przypadkach	Fundusz	Kategoria regionu	Cel pośredni na 2018 r.			Cel końcowy (2023)			Źródło danych	Wyjaśnienie adekwatności wskaźnika, w stosownych przypadkach
						M	W	T	M	W	T		
CO13	Produkt	Drogi: całkowita długość nowych dróg	km	EFRR	Słabiej rozwinięte			25,5			59,50	LSI/SL2014	Powiązane z nim typy projektów odpowiadają za 50,1% alokacji osi priorytetowej
FIN	Finansowe	Całkowita kwota certyfikowanych wydatków kwalifikowalnych	EUR	EFRR	Słabiej rozwinięte			107 947 181			556 470 589,00	LSI/SL2014	

Dodatkowe informacje jakościowe na temat ustanowienia ram wykonania

2.A.9 Kategorie interwencji

Kategorie interwencji odpowiadające treści osi priorytetowej w oparciu o klasyfikację przyjętą przez Komisję oraz szacunkowy podział wsparcia Unii.

Tabele 7-11: Kategorie interwencji

Tabela 7: Wymiar 1 – Zakres interwencji

Oś priorytetowa		VI - TRANSPORT		
Fundusz	Kategoria regionu	Kod		Kwota €
ERDF	Słabiej rozwinięte	026. Inne koleje		75 000 000,00
ERDF	Słabiej rozwinięte	027. Tabor kolejowy		38 000 000,00
ERDF	Słabiej rozwinięte	031. Pozostałe drogi krajowe i regionalne (nowo budowane)		225 000 000,00
ERDF	Słabiej rozwinięte	032. Lokalne drogi dojazdowe (nowo budowane)		12 000 000,00
ERDF	Słabiej rozwinięte	034. Inne drogi przebudowane lub zmodernizowane (autostrady, drogi krajowe, regionalne lub lokalne)		123 000 000,00

Tabela 8: Wymiar 2 – Forma finansowania

Oś priorytetowa		VI - TRANSPORT		
Fundusz	Kategoria regionu	Kod		Kwota €
ERDF	Słabiej rozwinięte	01. Dotacja bezzwrotna		473 000 000,00

Tabela 9: Wymiar 3 – Typ obszaru

Oś priorytetowa		VI - TRANSPORT		
Fundusz	Kategoria regionu	Kod		Kwota €
ERDF	Słabiej rozwinięte	01. Duże obszary miejskie (o ludności >50 000 i dużej gęstości zaludnienia)		300 000 000,00
ERDF	Słabiej rozwinięte	02. Małe obszary miejskie (o ludności >5 000 i średniej gęstości zaludnienia)		85 000 000,00

Oś priorytetowa		VI - TRANSPORT	
Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota €
ERDF	Słabiej rozwinięte	03. Obszary wiejskie (o małej gęstości zaludnienia)	50 000 000,00
ERDF	Słabiej rozwinięte	07. Nie dotyczy	38 000 000,00

Tabela 10: Wymiar 4 – Terytorialne mechanizmy wdrażania

Oś priorytetowa		VI - TRANSPORT	
Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota €
ERDF	Słabiej rozwinięte	07. Nie dotyczy	473 000 000,00

Tabela 11: Wymiar 6 – dodatkowy temat EFS (Wyłącznie EFS i inicjatywa na rzecz zatrudnienia ludzi młodych)

Oś priorytetowa		VI - TRANSPORT	
Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota €

2.A.10 Krótki opis planowanego wykorzystania pomocy technicznej, w tym, w razie potrzeby, przedsięwzięć mających na celu wzmacnianie zdolności administracyjnych instytucji zaangażowanych w zarządzanie i kontrolę programów i beneficjentów. (w stosownych przypadkach) (w podziale na osie priorytetowe)

Oś priorytetowa:		VI - TRANSPORT	

2.A.1 Oś priorytetowa

Nr identyfikacyjny osi priorytetowej	VII
Nazwa osi priorytetowej:	REGIONALNY RYNEK PRACY

- Całość osi priorytetowej zostanie zrealizowana wyłącznie przy wykorzystaniu instrumentów finansowych
- Całość osi priorytetowej zostanie zrealizowana wyłącznie przy wykorzystaniu instrumentów finansowych utworzonych na poziomie Unii
- Całość osi priorytetowej zostanie zrealizowana przy zastosowaniu formuły rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność
- W odniesieniu do EFS: całość osi priorytetowej jest poświęcona innowacjom społecznym, współpracy transnarodowej lub obydwu tym obszarom
- For the ERDF: The entire priority axis is dedicated to operations aimed at reconstruction in response to major or regional natural disasters
- For the ERDF: The entire priority axis is dedicated to SME (Article 39)

2.A.2 Uzasadnienie utworzenia osi priorytetowej obejmującej więcej niż jedną kategorię regionu, więcej niż jeden cel tematyczny lub więcej niż jeden fundusz (w stosownych przypadkach)

2.A.3 Fundusz, kategoria regionu i podstawa dla kalkulacji wsparcia Unii

Fundusz	Kategoria regionu	Podstawa kalkulacji (wydatki kwalifikowalne ogółem lub publiczne wydatki kwalifikowalne)	Kategoria regionu dla regionów najbardziej oddalonych i północnych słabo zaludnionych regionów (w stosownych przypadkach)
ESF	Słabiej rozwinięte	Ogółem	

2.A.4 Priorytet inwestycyjny

Nr identyfikacyjny osi priorytetowej	8i
Nazwa osi priorytetowej	Dostęp do zatrudnienia dla osób poszukujących pracy i osób biernych zawodowo, w tym długotrwale bezrobotnych oraz oddalonych od rynku pracy, także poprzez lokalne inicjatywy w zakresie zatrudnienia i wspieranie mobilności pracowników

2.A.5 Cele szczegółowe odpowiadające priorytetowi inwestycyjnemu i oczekiwane rezultaty

Numer identyfikacyjny celu szczegółowego	1
Nazwa celu szczegółowego	Wzrost aktywności zawodowej osób pozostających bez zatrudnienia i/lub poprawa sytuacji zawodowej osób zatrudnionych na umowach krótkoterminowych, pracujących w ramach umów cywilno-prawnych, ubogich pracujących oraz imigrantów, reemigrantów, osób odchodzących z rolnictwa.
Rezultaty, które państwo członkowskie zamierza osiągnąć	Przyjęte w osi priorytetowej kierunki i zakresy interwencji są zgodne z przyjętymi celami na poziomie krajowym,

<p>przy wsparciu Unii</p>	<p>wyznaczonym w <i>Umowie Partnerstwa</i> oraz odnoszą się do celów <i>Strategii Europa 2020</i>.</p> <p>Cel szczegółowy priorytetu inwestycyjnego 8i jest spójny z celem szczegółowym Umowy Partnerstwa: bardziej efektywne wykorzystanie zasobów na rynku pracy oraz kierunkiem działań: poprawa szans na zatrudnienie osób bezrobotnych, <i>biernych zawodowo, zwłaszcza tych, które znajdują się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy i/lub poprawa sytuacji zawodowej osób zatrudnionych na umowach krótkoterminowych, pracujących w ramach umów cywilnoprawnych, ubogich pracujących oraz imigrantów, reemigrantów (do grupy reemigrantów zaliczani są również repatrianci), osób odchodzących z rolnictwa</i>. Oczekiwanym rezultatem PI 8i będzie przede wszystkim zwiększenie poziomu zatrudnienia na terenie województwa śląskiego oraz zmniejszenie odsetka liczby osób nieaktywnych zawodowo. W wyniku działań realizowanych w ramach przedmiotowego PI nastąpi aktywizacja zawodowa osób pozostających bez pracy, co wpłynie na wzmocnienie zasobów siły roboczej w województwie.</p>
---------------------------	--

Tabela 4: Wspólne wskaźniki rezultatu, dla których ustalono wartość docelową, oraz specyficzne dla programu wskaźniki rezultatu odpowiadające celowi szczegółowemu (w podziale na priorytety inwestycyjne i kategorie regionu) (w odniesieniu do EFS)

Priorytet inwestycyjny : 8i - Dostęp do zatrudnienia dla osób poszukujących pracy i osób biernych zawodowo, w tym długotrwale bezrobotnych oraz oddalonych od rynku pracy, także poprzez lokalne inicjatywy w zakresie zatrudnienia i wspieranie mobilności pracowników														
Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Kategoria regionu	Jednostka pomiaru wskaźnika	Wspólny wskaźnik produktu stosowany jako podstawa do ustalania celu	Wartość bazowa			Jednostka pomiaru dla wartości bazowej i docelowej	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)			Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
					M	W	T			M	W	T		
CR03	uczestnicy uzyskujący kwalifikacje po opuszczeniu programu	Słabiej rozwinięte	Liczba	bezrobotni, w tym długotrwale bezrobotni			32,00	Współczynnik (%)	2013			32,00	LSI/SL2014	roczna
CR03	uczestnicy uzyskujący kwalifikacje po opuszczeniu programu	Słabiej rozwinięte	Liczba	długotrwale bezrobotni			33,00	Współczynnik (%)	2013			33,00	LSI/SL2014	roczna
CR03	uczestnicy uzyskujący kwalifikacje po opuszczeniu programu	Słabiej rozwinięte	Liczba	osoby biernie zawodowo			27,00	Współczynnik (%)	2013			27,00	LSI/SL2014	roczna
CR03	uczestnicy uzyskujący kwalifikacje po opuszczeniu programu	Słabiej rozwinięte	Liczba	uczestnicy z niepełnosprawnościami			31,00	Współczynnik (%)	2013			31,00	LSI/SL2014	roczna
CR04	uczestnicy pracujący, łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek, po opuszczeniu programu	Słabiej rozwinięte	Liczba	bezrobotni, w tym długotrwale bezrobotni			47,00	Współczynnik (%)	2013			47,00	LSI/SL2014	roczna
CR04	uczestnicy pracujący, łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek, po opuszczeniu programu	Słabiej rozwinięte	Liczba	długotrwale bezrobotni			45,00	Współczynnik (%)	2013			45,00	LSI/SL2014	roczna
CR04	uczestnicy pracujący, łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek, po opuszczeniu programu	Słabiej rozwinięte	Liczba	osoby biernie zawodowo			40,00	Współczynnik (%)	2013			40,00	LSI/SL2014	roczna
CR06	uczestnicy pracujący, łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek, sześć miesięcy po opuszczeniu programu	Słabiej rozwinięte	Liczba	bezrobotni, w tym długotrwale bezrobotni			20,00	Współczynnik (%)	2013			20,00	badanie ewaluacyjne MR	dwukrotnie w okresie programowania, w roku 2019 oraz 2023
CR07	uczestnicy znajdujący się w lepszej sytuacji na rynku pracy sześć miesięcy po opuszczeniu programu	Słabiej rozwinięte	Liczba	osoby pracujące, łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek			20,00	Współczynnik (%)	2013			20,00	badanie ewaluacyjne	dwukrotnie w okresie programowania, w roku 2019 oraz 2023
704	Liczba osób pracujących, łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek, po opuszczeniu programu	Słabiej rozwinięte	osoby		24 047,00	27 447,00	51 494,00	Liczba	2013	14 715,00	16 593,00	31 308,00	LSI/SL2014	roczna
705	Liczba utworzonych miejsc pracy w ramach udzielonych z EFS środków na podjęcie działalności gospodarczej	Słabiej rozwinięte	osoby				4 214,00	Liczba	2013			4 256,00	LSI/SL2014	roczna
706	Liczba utworzonych mikroprzedsiębiorstw działających 30 miesięcy po uzyskaniu wsparcia finansowego	Słabiej rozwinięte	szk				4 214,00	Liczba	2013			1 287,00	badanie ewaluacyjne MR	dwukrotnie w okresie programowania, w roku 2019 oraz 2023
716	Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu	Słabiej rozwinięte	osoby		24 047,00	27 447,00	51 494,00	Liczba	2013	8 095,00	10 730,00	18 825,00	LSI/SL2014	roczna

2.A.6 Przedsięwzięcie, które ma otrzymać wsparcie w ramach priorytetu inwestycyjnego (w podziale na priorytety inwestycyjne)

2.A.6.1 Opis typów i przykłady przedsięwzięć, które mają otrzymać wsparcie, oraz ich oczekiwany wkład w realizację celów szczegółowych oraz, w stosownych przypadkach, wskazanie głównych grup docelowych, poszczególnych terytoriów docelowych i typów beneficjentów

Priorytet inwestycyjny	8i - Dostęp do zatrudnienia dla osób poszukujących pracy i osób biernych zawodowo, w tym długotrwale bezrobotnych oraz oddalonych od rynku pracy, także poprzez lokalne inicjatywy w zakresie zatrudnienia i wspieranie mobilności pracowników
------------------------	--

Opis planowanych przedsięwzięć

Przyczyn pozostawania bez zatrudnienia jest wiele, nierzadko osoby pozostające bez zatrudnienia posiadają zdezaktualizowane kwalifikacje czy

Priorytet inwestycyjny	8i - Dostęp do zatrudnienia dla osób poszukujących pracy i osób biernych zawodowo, w tym długotrwale bezrobotnych oraz oddalonych od rynku pracy, także poprzez lokalne inicjatywy w zakresie zatrudnienia i wspieranie mobilności pracowników
<p>umiejętności, które są już nieużyteczne na obecnym rynku pracy. Wśród innych przyczyn niskiego poziomu zatrudnienia należy wskazać, poza mało elastycznym rynkiem pracy, niedostosowaniem systemu edukacji i nabywania kompetencji do potrzeb rynku pracy, niską mobilnością zawodową, jak również czynniki wynikające z przemian demograficznych, takie jak starzenie się społeczeństwa, niski poziom dzietności, migracje wewnętrzne i zewnętrzne (mobilność przestrzenna i zawodowa). Z tego też powodu osoby pozostające bez zatrudnienia, bierne zawodowo, w tym obywatele polscy przebywający za granicą Polski, którzy chcą powrócić do kraju i podjąć zatrudnienie lub inną pracę zarobkową na terytorium RP, a także imigranci (w tym osoby polskiego pochodzenia), reemigranci (do grupy reemigrantów zaliczani są również repatrianci) i/ lub osoby ubogie pracujące, osoby odchodzące z rolnictwa i ich rodziny, osoby zatrudnione na umowach krótkoterminowych oraz pracujący w ramach umów cywilno-prawnych, potrzebują kompleksowego, indywidualnego wsparcia, dostosowanego do ich potrzeb. Jednocześnie brak dostosowania wsparcia pod kątem predyspozycji, wykształcenia czy zainteresowań też znacznie obniża efektywność udzielanego wsparcia. Wyniki badań ewaluacyjnych wskazują jednoznacznie, że źle dobrane wsparcie w stosunku do indywidualnych potrzeb osób niezatrudnionych, nawet jeżeli jest adekwatne z punktu widzenia rynku pracy, z dużo większym prawdopodobieństwem może okazać się nieskuteczne[1]. W związku z powyższym działania skierowane do ww. grupy docelowej będą nakierowane głównie pod kątem zidentyfikowanych indywidualnych potrzeb a jednocześnie będą zgodne z wymogami regionalnego rynku pracy. Działania aktywizacyjne w PI 8i w ramach RPO skierowane są do osób powyżej 30 roku życia (od dnia 30 urodzin).</p> <p>Osoby pozostające bez zatrudnienia (w szczególności długotrwale bezrobotne), bierne zawodowo, jak również osoby z pozostałych grup, zidentyfikowanych w ramach RPO mają problemy z odnalezieniem się na rynku pracy. Rynek pracy stawia przed potencjalnymi pracownikami coraz to większe wymagania. Realizacja działania wspierającego osoby pozostające bez zatrudnienia przyczyni się do wzrostu zatrudnienia oraz spójności społecznej. Powyższe zostanie zapewnione poprzez aktywne środki rynku pracy prowadzone na wczesnym etapie i dostępne dla wszystkich, służące między innymi określaniu indywidualnych potrzeb, świadczeniu zindywidualizowanych usług i porad, prowadzeniu ukierunkowanych i dopasowanych do potrzeb szkoleń, weryfikacji zdobytych kompetencji i umiejętności.</p> <p>Pomimo relatywnie niskiej stopy bezrobocia panującej w regionie w porównaniu do danych ogólnokrajowych to w województwie śląskim można zaobserwować znacznie mniejszy odsetek osób aktywnych zawodowo także w ujęciu subregionalnym. W związku z czym specyfika województwa śląskiego wymusza podjęcie działań mających na celu podniesienie liczby osób aktywnych zawodowo.</p> <p>Zgodnie z <i>Wytycznymi Komisji Europejskiej dla polityki zatrudnienia państw członkowskich</i> - (Wytyczna 8: Rozwijanie zasobów wykwalifikowanej siły roboczej odpowiadającej potrzebom rynku pracy, promowanie jakości zatrudnienia i uczenia się przez całe życie) zadaniem państw członkowskich</p>	

Priorytet inwestycyjny	8i - Dostęp do zatrudnienia dla osób poszukujących pracy i osób biernych zawodowo, w tym długotrwale bezrobotnych oraz oddalonych od rynku pracy, także poprzez lokalne inicjatywy w zakresie zatrudnienia i wspieranie mobilności pracowników
<p>powinno być przede wszystkim popularyzowanie wydajności i zwiększania szans na rynku pracy, poprzez zapewnienie szerokiego dostępu wiedzy i umiejętności dostosowanych do bieżących i przyszłych potrzeb rynku pracy. Każda osoba dorosła powinna mieć możliwość podwyższenia swoich kwalifikacji zawodowych. Polityka zatrudnieniowa członków Unii Europejskiej ma obowiązek wspierać swych obywateli także poprzez ukierunkowaną politykę migracyjną i integracyjną. Należy rozwijać systemy nabytych kompetencji, wspierać mobilność zawodową i geograficzną pracowników, promować nabywanie kompetencji interdyscyplinarnych i kreatywność. Koncentracja wsparcia ma uwzględniać osoby o niskich kwalifikacjach, starszych pracowników, przy jednoczesnym podnoszeniu kwalifikacji pracowników wysoko wykwalifikowanych.</p> <p>Pomimo iż, według raportu z badania pn. „Mobilność zawodowa, społeczna i przestrzenna a potrzeby gospodarki regionalnej”, wykonanego w roku 2010 na zlecenie Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Katowicach, mieszkańcy województwa są w stanie dojeżdżać do pracy nawet i do 100 km, istnieje konieczność zaplanowania w ramach programu wsparcia w zakresie zwiększenia mobilności mieszkańców, w szczególności tych pozostających bez zatrudnienia. Obecnie do najbardziej pożądanых cech na rynku pracy należą: gotowość i umiejętność przekwalifikowania oraz mobilność. Polska i inne kraje Europy Środkowo-Wschodniej, przystępując w 2004 r. do Unii Europejskiej, stały się uczestnikami wewnętrznego rynku europejskiego, który opiera się na czterech podstawowych filarach: swobodzie przepływu towarów, kapitału, usług i osób. Swobodny przepływ pracowników oznacza nie tylko prawo do podejmowania zatrudnienia i osiedlania się w dowolnym państwie Wspólnoty, czy zniesienie wszelkiej dyskryminacji wobec pracowników pochodzących z państw członkowskich w zakresie warunków pracy i płacy, ale także prawo pracodawcy i pracownika do korzystania z wzajemnej wymiany ofert zatrudnienia oraz prawo pracownika do uzyskania pomocy ze strony służb zatrudnienia państwa Wspólnoty na zasadach identycznych z przysługującymi pracownikom krajowym.</p> <p>EURES powinien wspierać lepsze działanie rynków pracy oraz zaspokojenie potrzeb gospodarczych ułatwiając transnarodową i transgraniczną mobilność geograficzną pracowników, zapewniając jednocześnie uczciwe warunki mobilności i poszanowanie mających zastosowanie norm pracy. Sieć powinna umożliwić większą przejrzystość na rynkach pracy, zapewniając wymianę i przetwarzanie ofert zatrudnienia i wniosków o zatrudnienie oraz działania towarzyszące w zakresie zatrudnienia, doradztwa i wskazówek na szczeblu krajowym i transgranicznym, przyczyniając się tym samym do osiągnięcia celów <i>Strategii Europa 2020</i>. Komisja Europejska podkreśla, że należy mocniej skoncentrować działalność EURES na zarządzaniu przez cele i wyniki, w zakresie kojarzenia pasujących ofert i osób poszukujących pracy, pośrednictwa pracy i rekrutacji. Działania EURES prowadzone na poziomie regionalnym będą jednocześnie w swej istocie komplementarne w stosunku do interwencji prowadzonej na poziomie krajowym. Z uwagi na zmieniającą się dynamicznie sytuację na regionalnym rynku pracy, wybór branż, zawodów czy sektorów, na których zostanie skoncentrowane wsparcie dotyczące sieci EURES będzie dokonywane na bieżąco na podstawie przeprowadzanych analiz. Jednocześnie w odniesieniu do udziału dużych przedsiębiorstw w targach EURES, należy mieć na uwadze, iż wsparcie w ramach sieci EURES jest ukierunkowane na aktywizację zawodową osób, nie zaś na wsparcie</p>	

Priorytet inwestycyjny	8i - Dostęp do zatrudnienia dla osób poszukujących pracy i osób biernych zawodowo, w tym długotrwale bezrobotnych oraz oddalonych od rynku pracy, także poprzez lokalne inicjatywy w zakresie zatrudnienia i wspieranie mobilności pracowników
-------------------------------	--

samego przedsiębiorstwa, dlatego nie można w tym kontekście mówić o wykluczaniu ze wsparcia dużych przedsiębiorstw.

Efektywność zatrudnieniowa, jako kryterium obowiązkowo występujące w projektach dotyczących aktywizacji zawodowej, mierzona będzie zgodnie ze wskazaniem w *Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze rynku pracy na lata 2014 -2020* . Sposób pomiaru efektywności zatrudnieniowej określony zostanie w SZOOP RPO WSL.

Typy operacji planowane do realizacji w ramach PI 8i.:

- Instrumenty i usługi rynku pracy służące indywidualizacji wsparcia oraz pomocy w zakresie określenia ścieżki zawodowej,
- Instrumenty i usługi rynku pracy skierowane do osób, u których zidentyfikowano potrzebę uzupełnienia lub zdobycia nowych umiejętności i kompetencji,
- Instrumenty i usługi rynku pracy służące zdobyciu doświadczenia zawodowego wymaganego przez pracodawców jak i przedsiębiorców,
- Realizacja ukierunkowanych schematów mobilności transnarodowej (USMT) EURES zdiagnozowanych na podstawie analiz społeczno-gospodarczych regionu. Realizacja tego typu operacji ma charakter warunkowy, uzależniony od zdiagnozowania branż, zawodów lub kompetencji, w których sytuacja na rynku pracy wymaga realizacji USMT,
- Instrumenty i usługi rynku pracy służące rozwojowi przedsiębiorczości i samozatrudnienia[2].

Cross-financing

EFRR i EFS mogą finansować w komplementarny sposób oraz z zastrzeżeniem ograniczenia w wysokości do 10 % unijnego finansowania w odniesieniu do każdej osi priorytetowej programu operacyjnego, część operacji, w przypadku której koszty kwalifikują się do wsparcia z drugiego funduszu w oparciu o zasady kwalifikowalności stosowane do tego funduszu, pod warunkiem że koszty te są konieczne do odpowiedniej realizacji operacji i są bezpośrednio z nią związane.

Priorytet inwestycyjny

8i - Dostęp do zatrudnienia dla osób poszukujących pracy i osób biernych zawodowo, w tym długotrwale bezrobotnych oraz oddalonych od rynku pracy, także poprzez lokalne inicjatywy w zakresie zatrudnienia i wspieranie mobilności pracowników

Grupy docelowe:

- Osoby bezrobotne, bierne zawodowo, zwłaszcza te znajdujące się w najtrudniejszej sytuacji na rynku pracy (tj. osoby w wieku 50 lat i więcej, osoby z niepełnosprawnościami, osoby długotrwale bezrobotne, kobiety, osoby o niskich kwalifikacjach[3]), a także pozostałe grupy, zidentyfikowane w ramach RPO [4][5];
- Reemigranci - do tej grupy zaliczani są również repatrianci;
- Imigranci (w tym osoby polskiego pochodzenia);
- Osoby ubogie pracujące;
- Osoby odchodzące z rolnictwa i ich rodziny;
- Osoby zatrudnione na umowach krótkoterminowych oraz pracujący w ramach umów cywilno-prawnych;
- Pracodawcy i przedsiębiorcy.

Główni beneficjenci:

Wszystkie podmioty – z wyłączeniem osób fizycznych (nie dotyczy osób prowadzących działalność gospodarczą lub oświatową na podstawie przepisów odrębnych), w tym: publiczne służby zatrudnienia, agencje zatrudnienia, instytucje szkoleniowe, instytucje dialogu społecznego, instytucje partnerstwa lokalnego, Lokalne Grupy Działania.

[1] Skuteczność i efektywność wsparcia udzielanego osobom pozostającym bez zatrudnienia w ramach wybranych operacji Poddziałania 6.1.1 Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki Wsparcie osób pozostających bez zatrudnienia na regionalnym rynku pracy, Coffey International Development, Katowice 2012.

Priorytet inwestycyjny	8i - Dostęp do zatrudnienia dla osób poszukujących pracy i osób biernych zawodowo, w tym długotrwale bezrobotnych oraz oddalonych od rynku pracy, także poprzez lokalne inicjatywy w zakresie zatrudnienia i wspieranie mobilności pracowników
-------------------------------	--

[2] Dotacje udzielane będą przez powiatowe urzędy pracy.

[3] Z uwagi na dynamicznie zmieniającą się sytuację na regionalnym rynku pracy, wybór grup docelowych do których zostanie skierowane wsparcie będzie dokonywany na bieżąco, na podstawie przeprowadzanych analiz.

[4] Definicje nowych grup docelowych – zgodnie z *Wytycznymi w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze rynku pracy na lata 2014-2020*.

[5] Wsparcie aktywizacyjne w PI 8i skierowane jest do osób powyżej 30 r.ż. (od dnia 30 urodzin), osoby poniżej 30 r.ż. wspierane będą w ramach PO WER.

2.A.6.2 Kierunkowe zasady wyboru operacji

Priorytet inwestycyjny	8i - Dostęp do zatrudnienia dla osób poszukujących pracy i osób biernych zawodowo, w tym długotrwale bezrobotnych oraz oddalonych od rynku pracy, także poprzez lokalne inicjatywy w zakresie zatrudnienia i wspieranie mobilności pracowników
<p>W ramach priorytetu inwestycyjnego 8i. ze względu na zakres planowanego wsparcia oraz jego charakter planuje się realizację wsparcia zarówno w formule konkursowej, jak i pozakonkursowej.</p> <p>W zakresie projektów pozakonkursowych realizowane wsparcie wynikało będzie z realizacji zadań publicznych (w tym opracowania TLMS) przez podmioty wskazane w Ustawie o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.</p> <p>W celu zwiększenia efektywności i komplementarności wsparcia interwencja planowana jest do realizacji w ramach ZIT/RIT. Zastosowanie ZIT/RIT pozwoli na dostosowanie interwencji do specyficznych potencjałów i deficytów poszczególnych terytoriów. Wsparcie zostanie skierowane na przedsięwzięcia wynikające ze Strategii ZIT/RIT. Przewiduje się również przeznaczenie specjalnej puli środków na OSI dla miast i dzielnic miast wymagających rewitalizacji. Szczegółowe zasady udzielania wsparcia oraz zasady realizacji ZIT/RIT znajdują się w rozdziale 4. Zintegrowane Podejście Terytorialne. W przypadku zidentyfikowania trudności lub opóźnień w postępie rzeczowo-finansowym środków dedykowanych OSI Bytom Instytucja Zarządzająca może zdecydować o przesunięciu środków na wsparcie OSI miast wymagających rewitalizacji zgodnie z zapisami Umowy Partnerstwa, Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego oraz Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego.</p> <p>Jednocześnie w dokumentach programowych lub na poziomie kryteriów wyboru projektów dopuszcza się możliwość dookreślenia/zawężania grupy Beneficjentów, którzy będą mogli ubiegać się o dofinansowanie projektów. Działania w ramach priorytetu inwestycyjnego 8i. mogą stanowić swego rodzaju dopełnienie przewidzianego do realizacji kompleksowego katalogu działań w obszarze rewitalizacji.</p> <p>Dodatkowo wyznaczona zostanie specjalna pula środków przeznaczona na projekty wynikające z Lokalnych Strategii Rozwoju (LSR), przygotowanych zgodnie z art. 33 rozporządzenia ogólnego, obejmująca obszary wiejskie i rybackie - oznacza to, że potrzeba realizacji projektu wynika ze zdiagnozowanych problemów/ potrzeb/wyzwań na obszarze planowanym do objęcia wsparciem w projekcie oraz wpisuje się w cele i przedsięwzięcia określone w LSR, adekwatne do zakresu projektu. Środki te zostaną rozdysponowane w procedurze konkursowej</p> <p>Na etapie wyboru projektów zostaną zastosowane kryteria promujące równouprawnienie kobiet i mężczyzn oraz rozwiązania zapobiegające</p>	

Priorytet inwestycyjny	8i - Dostęp do zatrudnienia dla osób poszukujących pracy i osób biernych zawodowo, w tym długotrwale bezrobotnych oraz oddalonych od rynku pracy, także poprzez lokalne inicjatywy w zakresie zatrudnienia i wspieranie mobilności pracowników
<p>dyskryminacji ze względu na płeć, pochodzenie etniczne lub rasowe, religię lub przekonania, niepełnosprawność, wiek, a także orientację seksualną. Ponadto, premiowane będą rozwiązania realizujące zasadę zrównoważonego rozwoju oraz zasady partnerstwa wielosektorowego w realizacji zadań.</p> <p>Dodatkowo w zakresie zapotrzebowania na wsparcie w zakresie tworzenia białych [1] i zielonych miejsc pracy zostanie przeprowadzona analiza, której wyniki będą brane pod uwagę podczas formułowania kryteriów wyboru projektów.</p> <p>Na etapie wyboru projektów premiowane będą projekty zlokalizowane na OSI. Odpowiednie terytorialne ukierunkowanie działań w tym zakresie przyczyni się do wzrostu spójności społecznej w regionie.</p> <p>W przypadku projektów wypracowanych w ramach inicjatywy Komisji Europejskiej w zakresie transformacji regionów górniczych Coal Regions in Transition Instytucja Zarządzająca RPO WSL może podjąć decyzję o realizacji projektów w tym PI.</p> <p>Wybór projektów do dofinansowania będzie następował w wyniku oceny poszczególnych przedsięwzięć w oparciu o obiektywne kryteria zatwierdzone przez Komitet Monitorujący. Kryteria wyboru projektów będą służyły zapewnieniu efektywnej i prawidłowej realizacji celów określonych w priorytecie. Kryteria będą precyzyjne, mierzalne i obiektywne. Kryteriom merytorycznym zostanie nadana odpowiednia punktacja oraz zostaną określone wagi punktowe.</p> <p>[1] W CT8 na poziomie regionalnym będą realizowane działania w zakresie kształcenia opiekunów osób zależnych (zgodnie ze standardem wypracowanym w PO WER na poziomie krajowym).</p>	

2.A.6.3 Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych (w stosownych przypadkach)

Priorytet inwestycyjny	8i - Dostęp do zatrudnienia dla osób poszukujących pracy i osób biernych zawodowo, w tym długotrwale bezrobotnych oraz oddalonych od rynku pracy, także poprzez lokalne inicjatywy w zakresie zatrudnienia i wspieranie mobilności pracowników
Zgodnie z przeprowadzoną na podstawie art. 37 rozporządzenia ogólnego analizą ex-ante instrumentów finansowych, w ramach PI nie przewiduje się zastosowania instrumentów finansowych. Jednocześnie na dalszym etapie wdrażania programu nie wyklucza się przeprowadzania kolejnych analiz w uzasadnionych przypadkach.	

2.A.6.4 Planowane wykorzystanie dużych projektów (w stosownych przypadkach)

Priorytet inwestycyjny	8i - Dostęp do zatrudnienia dla osób poszukujących pracy i osób biernych zawodowo, w tym długotrwale bezrobotnych oraz oddalonych od rynku pracy, także poprzez lokalne inicjatywy w zakresie zatrudnienia i wspieranie mobilności pracowników
W ramach priorytetu inwestycyjnego 8i. nie zidentyfikowano dużych projektów, których koszty kwalifikowane przekraczają 50 000 000 EUR.	

2.A.6.5 Wskaźniki produktu w podziale na priorytety inwestycyjne oraz, w stosownych przypadkach, na kategorie regionów

Tabela 5: Wspólne i specyficzne dla programu wskaźniki produktu (według priorytetu inwestycyjnego, w podziale na kategorie regionów w odniesieniu do EFS oraz, w stosownych przypadkach, w odniesieniu do EFRR)

Priorytet inwestycyjny		8i - Dostęp do zatrudnienia dla osób poszukujących pracy i osób biernych zawodowo, w tym długotrwale bezrobotnych oraz oddalonych od rynku pracy, także poprzez lokalne inicjatywy w zakresie zatrudnienia i wspieranie mobilności pracowników							
Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu (w stosownych przypadkach)	Wartość docelowa (2023)			Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
					M	W	T		
CO01	bezrobotni, w tym długotrwale bezrobotni	Liczba	EFS	Słabiej rozwinięte	23 172,00	26 131,00	49 303,00	LSI/SL2014	roczna
CO02	długotrwale bezrobotni	Liczba	EFS	Słabiej rozwinięte	12 054,00	15 341,00	27 395,00	LSI/SL2014	roczna
CO03	osoby bierne zawodowo	Liczba	EFS	Słabiej rozwinięte	744,00	1 164,00	1 908,00	LSI/SL2014	roczna
CO16	uczestnicy z niepełnosprawnościami	Liczba	EFS	Słabiej rozwinięte	503,00	933,00	1 436,00	LSI/SL2014	roczna
701	Liczba osób o niskich kwalifikacjach objętych wsparciem w programie	osoby	EFS	Słabiej rozwinięte	19 485,00	25 829,00	45 314,00	LSI/SL2014	roczna
702	Liczba osób w wieku 50 lat i więcej objętych wsparciem w programie	os.	EFS	Słabiej rozwinięte	4 668,00	5 940,00	10 608,00	LSI/SL2014	roczna
704	Liczba osób, które otrzymały bezzwrotne środki na podjęcie działalności gospodarczej w programie	osoby	EFS	Słabiej rozwinięte	1 812,00	2 402,00	4 214,00	LSI/SL2014	roczna

Priorytet inwestycyjny		8i - Dostęp do zatrudnienia dla osób poszukujących pracy i osób biernych zawodowo, w tym długotrwale bezrobotnych oraz oddalonych od rynku pracy, także poprzez lokalne inicjatywy w zakresie zatrudnienia i wspieranie mobilności pracowników							
Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu (w stosownych przypadkach)	Wartość docelowa (2023)			Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
					M	W	T		
717	Liczba osób pracujących znajdujących się w niekorzystnej sytuacji na rynku pracy objętych wsparciem w programie	osoby	EFS	Słabiej rozwinięte	133,00	150,00	283,00	LSI/SL2014	roczna

2.A.4 Priorytet inwestycyjny

Nr identyfikacyjny osi priorytetowej	8iii
Nazwa osi priorytetowej	Praca na własny rachunek, przedsiębiorczość i tworzenie przedsiębiorstw, w tym innowacyjnych mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw

2.A.5 Cele szczegółowe odpowiadające priorytetowi inwestycyjnemu i oczekiwane rezultaty

Numer identyfikacyjny celu szczegółowego	1
Nazwa celu szczegółowego	Rozwój przedsiębiorczości i samozatrudnienia.
Rezultaty, które państwo członkowskie zamierza osiągnąć przy wsparciu Unii	<p>Przyjęte w osi priorytetowej kierunki i zakresy interwencji są zgodne z przyjętymi celami na poziomie krajowym, wyznaczonym w <i>Umowie Partnerstwa</i> oraz odnoszą się do celów <i>Strategii Europa 2020</i>.</p> <p>Cel szczegółowy priorytetu inwestycyjnego 8iii jest spójny z celem szczegółowym Umowy Partnerstwa: bardziej efektywne wykorzystanie zasobów na rynku pracy oraz kierunkiem działań: poprawa szans na zatrudnienie osób bezrobotnych, biernych zawodowo, ale również pracujących, zwłaszcza tych, które znajdują się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy. Przedmiotowy cel szczegółowy przyczyni się do wzrostu liczby nowoutworzonych przedsiębiorstw, a co za tym idzie także miejsc pracy. Wsparcie samozatrudnienia będzie pozytywnie oddziaływało na śląski rynek pracy, a także na sytuację ekonomiczną regionu.</p>

Tabela 4: Wspólne wskaźniki rezultatu, dla których ustalono wartość docelową, oraz specyficzne dla programu wskaźniki rezultatu odpowiadające celowi szczegółowemu (w podziale na priorytety inwestycyjne i kategorie regionu) (w odniesieniu do EFS)

Priorytet inwestycyjny : 8iii - Praca na własny rachunek, przedsiębiorczość i tworzenie przedsiębiorstw, w tym innowacyjnych mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw														
Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Kategoria regionu	Jednostka pomiaru wskaźnika	Wspólny wskaźnik produktu stosowany jako podstawa do ustalania celu	Wartość bazowa			Jednostka pomiaru dla wartości bazowej i docelowej	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)			Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
					M	W	T			M	W	T		
709	Liczba utworzonych miejsc pracy w ramach udzielonych z EFS środków na podjęcie działalności gospodarczej	Słabiej rozwinięte	osoby				17 505,00	Liczba	2013			1 596,00	LSP/SL 2014	roczna
710	Liczba utworzonych mikroprzedsiębiorstw działających 30 miesięcy po uzyskaniu wsparcia	Słabiej rozwinięte	szt				1 580,00	Liczba	2013			395,00	badanie ewaluacyjne MR.	dwukrotnie w okresie programowania, w roku 2019 oraz 2023.

2.A.6 Przedsięwzięcie, które ma otrzymać wsparcie w ramach priorytetu inwestycyjnego (w podziale na priorytety inwestycyjne)

2.A.6.1 Opis typów i przykłady przedsięwzięć, które mają otrzymać wsparcie, oraz ich oczekiwany wkład w realizację celów szczegółowych oraz, w stosownych przypadkach, wskazanie głównych grup docelowych, poszczególnych terytoriów docelowych i typów beneficjentów

Priorytet inwestycyjny	8iii - Praca na własny rachunek, przedsiębiorczość i tworzenie przedsiębiorstw, w tym innowacyjnych mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw
<p>Opis planowanych przedsięwzięć</p> <p>Tworzenie nowych miejsc pracy to jedno z najważniejszych wyzwań nie tylko dla regionu czy kraju, ale dla całej Unii Europejskiej, zwłaszcza, że obecnie zmagają się one z dotkliwymi skutkami kryzysu gospodarczego. Brak pracy, dotyczący setek tysięcy osób w regionie [1], stanowi przyczynę dramatów osobistych, ogranicza także szanse rozwojowe województwa.</p> <p>Rozwój przedsiębiorczości jest jednym z najważniejszych elementów rozwoju gospodarki w większości krajów Unii Europejskiej. Samozatrudnienie jest najbardziej efektywną formą aktywizacji zawodowej bezrobotnych. Z uwagi na złożone procedury administracyjne, bariery prawne i finansowe otwieranie własnej firmy przez osoby pozostające bez zatrudnienia jest w Polsce zjawiskiem marginalnym. W związku z czym należy podjąć działania ułatwiające i wspierające osoby, które chcą rozpocząć własną działalność gospodarczą.</p> <p>Zgodnie z oceną polityków i ekspertów dobrze rozwinięty sektor MŚP gwarantuje płynne przechodzenie przez kryzysy gospodarcze. To właśnie małe i średnie firmy są najbardziej elastyczne. Ze względu na niezbyt rozbudowane struktury są w stanie skutecznie reagować na rynkowe zmiany.</p>	

Wsparcie procesu tworzenia przedsiębiorstw jest działaniem najbardziej pro wzrostowym i prorozwojowym w zakresie celu tematycznego 8: Wspieranie zatrudnienia i mobilności pracowników. To przedsiębiorcy tworzą miejsca pracy. Powstanie nowej firmy przybliży nas do realizacji celu określonego w *Strategii Europa 2020* dotyczącego wskaźnika zatrudnienia. Wzrost liczby przedsiębiorstw ma znaczny wpływ na wskaźniki makroekonomiczne: wzrost PKB oraz wskaźnik HDI.

Typy operacji planowane do realizacji w ramach PI 8iii.:

- Bezzwrotne dotacje na rozpoczęcie działalności gospodarczej;
- Wsparcie pomostowe [2];
- Preferencyjne pożyczki dla osób planujących rozpoczęcie działalności gospodarczej;
- Wsparcie doradczo-szkoleniowe dla osób planujących rozpoczęcie działalności lub w okresie pierwszego roku prowadzenia działalności [3].

Cross-financing

EFRR i EFS mogą finansować, w komplementarny sposób oraz z zastrzeżeniem ograniczenia w wysokości do 10 % unijnego finansowania w odniesieniu do każdej osi priorytetowej programu operacyjnego, część operacji, w przypadku której koszty kwalifikują się do wsparcia z drugiego funduszu w oparciu o zasady kwalifikowalności stosowane do tego funduszu, pod warunkiem że koszty te są konieczne do odpowiedniej realizacji operacji i są bezpośrednio z nią związane.

Grupy docelowe:

- Osoby planujące rozpocząć działalność gospodarczą [4], tj. osoby bezrobotne, biernie zawodowo, zwłaszcza te, które znajdują się w najtrudniejszej sytuacji na rynku pracy, tj. osoby w wieku 50 lat i więcej, kobiety, osoby z niepełnosprawnościami, osoby długotrwale bezrobotne, osoby o niskich kwalifikacjach, a także pozostałe grupy, zidentyfikowane w ramach RPO [5], tj. :

Priorytet inwestycyjny	8iii - Praca na własny rachunek, przedsiębiorczość i tworzenie przedsiębiorstw, w tym innowacyjnych mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw
<ul style="list-style-type: none"> • Reemigranci - do tej grupy zaliczani są również repatrianci; • Imigranci (w tym osoby polskiego pochodzenia); • Osoby ubogie pracujące; • Osoby odchodzące z rolnictwa i ich rodziny; • Osoby zatrudnione na umowach krótkoterminowych oraz pracujący w ramach umów cywilno-prawnych. <p>Główni beneficjenci:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Podmioty wdrażające instrumenty finansowe. • W zakresie pozostałych form wsparcia: wszystkie podmioty - z wyłączeniem osób fizycznych (nie dotyczy osób prowadzących działalność gospodarczą lub oświatową na podstawie przepisów odrębnych) oraz publicznych służb zatrudnienia. <p>[1] Na dzień 31 grudnia 2013 r liczba osób bezrobotnych w województwie śląskim wynosiła 208 296.</p> <p>[2] Wsparcie funkcjonujące w powiązaniu z typem operacji nr 1. Wsparcie pomostowe skierowane dla osób planujących rozpoczęcie działalności lub w okresie pierwszego roku prowadzenia działalności.</p> <p>[3] Wsparcie funkcjonujące w powiązaniu z typem operacji nr 1, 2 lub 3 wraz z przypisem, informującym, iż szczegóły powyższego wsparcia w zakresie instrumentów finansowych zostaną określone w dokumentach uszczegóławiających RPO WSL 2014-2020.</p>	

Priorytet inwestycyjny	8iii - Praca na własny rachunek, przedsiębiorczość i tworzenie przedsiębiorstw, w tym innowacyjnych mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw
<p>[4] Wsparcie aktywizacyjne w PI 8 iii skierowane jest do osób powyżej 30 r.ż. (od dnia 30 urodzin), osoby poniżej 30 r.ż. wspierane będą w ramach PO WER.</p> <p>[5] Definicje nowych grup docelowych – zgodnie z <i>Wytycznymi w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze rynku pracy na lata 2014-2020</i>.</p>	

2.A.6.2 Kierunkowe zasady wyboru operacji

Priorytet inwestycyjny	8iii - Praca na własny rachunek, przedsiębiorczość i tworzenie przedsiębiorstw, w tym innowacyjnych mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw
<p>W ramach priorytetu inwestycyjnego 8iii. realizowany będzie tryb konkursowy.</p> <p>Zaplanowane w ramach przedmiotowego priorytetu inwestycyjnego wsparcie ukierunkowane zostanie w szczególności na osoby, które mają trudności z wejściem czy też powrotem na rynek pracy.</p> <p>W celu zwiększenia efektywności i komplementarności wsparcia interwencja planowana jest do realizacji w ramach ZIT/RIT. Zastosowanie ZIT/RIT pozwoli na dostosowanie interwencji do specyficznych potencjałów i deficytów poszczególnych terytoriów. Wsparcie zostanie skierowane na przedsięwzięcia wynikające ze Strategii ZIT/RIT. Przewiduje się również przeznaczenie specjalnej puli środków na OSI dla miast i dzielnic miast wymagających rewitalizacji. Szczegółowe zasady udzielania wsparcia oraz zasady realizacji ZIT/RIT znajdują się w rozdziale 4. Zintegrowane Podejście Terytorialne. W przypadku zidentyfikowania trudności lub opóźnień w postępie rzeczowo-finansowym środków dedykowanych OSI Bytom Instytucja Zarządzająca może zdecydować o przesunięciu środków na wsparcie OSI miast wymagających rewitalizacji zgodnie z zapisami Umowy Partnerstwa, Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego oraz Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego.</p> <p>Jednocześnie w dokumentach programowych lub na poziomie kryteriów wyboru projektów dopuszcza się możliwość dookreślenia/zawężania grupy Beneficjentów, którzy będą mogli ubiegać się o dofinansowanie projektów.</p>	

Priorytet inwestycyjny	8iii - Praca na własny rachunek, przedsiębiorczość i tworzenie przedsiębiorstw, w tym innowacyjnych mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw
<p>Działania w ramach priorytetu inwestycyjnego 8iii mogą stanowić swego rodzaju dopełnienie przewidzianego do realizacji kompleksowego katalogu działań w obszarze rewitalizacji.</p> <p>Dodatkowo wsparcie w zakresie tworzenia białych i zielonych miejsc pracy [1] będzie uwzględniane na bieżąco w oparciu o analizę potrzeb regionu w tym zakresie. Wyniki tej analizy będą brane pod uwagę podczas formułowania kryteriów wyboru projektów.</p> <p>Na etapie wyboru projektów zostaną zastosowane kryteria promujące równouprawnienie kobiet i mężczyzn oraz rozwiązania zapobiegające dyskryminacji ze względu na płeć, pochodzenie etniczne lub rasowe, religię lub przekonania, niepełnosprawność, wiek, a także orientację seksualną. Ponadto, premiowane będą rozwiązania realizujące zasadę zrównoważonego rozwoju oraz zasady partnerstwa wielosektorowego w realizacji zadań.</p> <p>W przypadku projektów wypracowanych w ramach inicjatywy Komisji Europejskiej w zakresie transformacji regionów górniczych Coal Regions in Transition Instytucja Zarządzająca RPO WSL może podjąć decyzję o realizacji projektów w tym PI.</p> <p>Wybór projektów do dofinansowania będzie następował w wyniku oceny poszczególnych przedsięwzięć w oparciu o obiektywne kryteria zatwierdzone przez Komitet Monitorujący. Kryteria wyboru projektów będą służyły zapewnieniu efektywnej i prawidłowej realizacji celów określonych w osi priorytetowej. Kryteria będą precyzyjne, mierzalne i obiektywne. Kryteriom merytorycznym zostanie nadana odpowiednia punktacja oraz zostaną określone wagi punktowe.</p> <p>[1] W CT8 na poziomie regionalnym będą realizowane działania w zakresie kształcenia opiekunów osób zależnych (zgodnie ze standardem wypracowanym w PO WER na poziomie krajowym).</p>	

2.A.6.3 Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych (w stosownych przypadkach)

Priorytet inwestycyjny	8iii - Praca na własny rachunek, przedsiębiorczość i tworzenie przedsiębiorstw, w tym innowacyjnych mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw
<p>Analiza sytuacji społeczno-gospodarczej, wyniki przeprowadzonych warsztatów subregionalnych i konsultacji z ekspertami w zakresie rynku pracy, a także dotychczasowych doświadczeń w zakresie wdrażania <i>Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki</i> w województwie śląskim dały podstawę do sformułowania propozycji instrumentów finansowych w okresie programowania 2014-2020. IZ RPO WSL programując ww. formę wsparcia oparła się na rekomendacjach zawartych w badaniu ewaluacyjnym [1]. Instrumenty finansowe w ramach osi priorytetowej będą koncentrowały się na wsparciu osób zamierzających rozpocząć działalność gospodarczą poprzez uruchomienie zwrotnej pomocy finansowej, tj. pożyczek oraz poręczeń.</p> <p>Prawidłowe wykorzystanie instrumentów finansowych pozwala m.in. na:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zwiększenie trwałości polityki spójności UE poprzez możliwość reinwestowania środków, • wzmacnianie współpracy administracji, przedsiębiorstw i instytucji finansowych, • budowę zdolności instytucjonalnej – partnerstwa i zaufania pomiędzy sektorem publicznym i prywatnym, • stwarzanie mocniejszej zachęty dla efektywności wydatkowania środków publicznych, • wykorzystanie efektu dźwigni finansowej [2] <p>Zgodnie z przeprowadzoną na podstawie art. 37 rozporządzenia ogólnego analizą ex ante instrumentów finansowych, w ramach priorytetu inwestycyjnego 8iii przewiduje się wykorzystanie instrumentów. Formy wsparcia oraz model wdrażania zostanie opisany w dokumentach uszczegóławiających Program.</p> <p>[1] <i>Analiza możliwości zastosowania zwrotnych mechanizmów finansowania inwestycji w perspektywie 2014-2020 w województwie śląskim</i>, Instytut Badań Strukturalnych, Katowice 2012.</p> <p>[2] M. Szczepański; <i>Pozadotacyjne instrumenty finansowe w polityce spójności UE po 2013 roku – wymiar wspólnotowy i krajowy. Analiza propozycji Komisji Europejskiej dotyczącej rozszerzenia zakresu stosowania instrumentów inżynierii finansowej w polityce spójności po 2013 r.</i>, Warszawa 2011 r.</p>	

2.A.6.4 Planowane wykorzystanie dużych projektów (w stosownych przypadkach)

Priorytet inwestycyjny	8iii - Praca na własny rachunek, przedsiębiorczość i tworzenie przedsiębiorstw, w tym innowacyjnych mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw
W ramach priorytetu inwestycyjnego 8iii. nie zidentyfikowano dużych projektów, których koszty kwalifikowane przekraczają 50 000 000 EUR.	

2.A.6.5 Wskaźniki produktu w podziale na priorytety inwestycyjne oraz, w stosownych przypadkach, na kategorie regionów

Tabela 5: Wspólne i specyficzne dla programu wskaźniki produktu (według priorytetu inwestycyjnego, w podziale na kategorie regionów w odniesieniu do EFS oraz, w stosownych przypadkach, w odniesieniu do EFRR)

Priorytet inwestycyjny		8iii - Praca na własny rachunek, przedsiębiorczość i tworzenie przedsiębiorstw, w tym innowacyjnych mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw							
Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu (w stosownych przypadkach)	Wartość docelowa (2023)			Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
					M	W	T		
707	Liczba osób pozostających bez pracy, które otrzymały bezzwrotne środki na podjęcie działalności gospodarczej w programie	osoby	EFS	Slabiej rozwinięte	545,00	722,00	1 267,00	LSI/SL2014	roczna
708	Liczba osób pozostających bez pracy, które skorzystały z instrumentów zwrotnych na podjęcie działalności gospodarczej w programie	osoby	EFS	Slabiej rozwinięte	89,00	117,00	206,00	LSI/SL2014	roczna
709	Liczba osób pracujących które otrzymały bezzwrotne środki na podjęcie działalności gospodarczej w programie	osoby	EFS	Slabiej rozwinięte	9,00	11,00	20,00	LSI/SL2014	roczna
710	Liczba osób pracujących, które skorzystały z instrumentów zwrotnych na podjęcie działalności gospodarczej w programie	osoby	EFS	Slabiej rozwinięte	37,00	50,00	87,00	LSI/SL2014	roczna

2.A.4 Priorytet inwestycyjny

Nr identyfikacyjny osi priorytetowej	8v
Nazwa osi priorytetowej	Przystosowywanie pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian

2.A.5 Cele szczegółowe odpowiadające priorytetowi inwestycyjnemu i oczekiwane rezultaty

Numer identyfikacyjny celu szczegółowego	1
Nazwa celu szczegółowego	Złagodzenie skutków restrukturyzacji przedsiębiorstw w regionie
Rezultaty, które państwo członkowskie zamierza osiągnąć przy wsparciu Unii	Przyjęte w osi priorytetowej kierunki i zakresy interwencji są zgodne z przyjętymi celami na poziomie krajowym,

	<p>wyznaczonym w Umowie Partnerstwa oraz odnoszą się do celów Strategii Europa 2020.</p> <p>Wsparcie w ramach PI 8v będzie realizowane zgodnie z horyzontalnymi wytycznymi dla obszaru przystosowania przedsiębiorstw i pracowników do zmian, jednocześnie nie wyklucza to opracowania specyficznych dla regionu zasad realizacji wsparcia, o ile nie stoją w sprzeczności z wytycznymi horyzontalnymi.</p> <p>Cel szczegółowy 8v jest spójny z celem głównym i szczegółowym Umowy Partnerstwa: bardziej efektywne wykorzystanie zasobów na rynku pracy w priorytecie: poprawa adaptacyjności osób aktywnych zawodowo i pracodawców, w szczególności przedsiębiorstw sektora mikro, małych i średnich przedsiębiorstw. Dzięki realizacji wsparcia w ramach PI 8v zwiększy się jakość i poziom kwalifikacji kadr pracowniczych przedsiębiorstw oraz kadry zarządzającej, co przełoży się na wzmocnienie konkurencyjności i zdolności adaptacyjne przedsiębiorstw.</p>
--	--

Tabela 4: Wspólne wskaźniki rezultatu, dla których ustalono wartość docelową, oraz specyficzne dla programu wskaźniki rezultatu odpowiadające celowi szczegółowemu (w podziale na priorytety inwestycyjne i kategorie regionu) (w odniesieniu do EFS)

Priorytet inwestycyjny : 8v - Przystosowywanie pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian														
Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Kategoria regionu	Jednostka pomiaru wskaźnika	Wspólny wskaźnik produktu stosowany jako podstawa do ustalania celu	Wartość bazowa			Jednostka pomiaru dla wartości bazowej i docelowej	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)			Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
					M	W	T			M	W	T		
CR07	uczestnicy znajdujący się w lepszej sytuacji na rynku pracy sześć miesięcy po opuszczeniu programu	Słabiej rozwinięte	Liczba	osoby pracujące, łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek			20,00	Współczynnik (%)	2013			20,00	badanie ewaluacyjne	dwukrotnie w okresie programowania, w roku 2019 oraz 2023
712	Liczba osób, które po opuszczeniu programu podjęły pracę lub kontynuowały zatrudnienie	Słabiej rozwinięte	osoby				1 777,00	Liczba	2013			913,00	LSI/SL2014	roczna
713	Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje lub nabyły kompetencje po opuszczeniu programu	Słabiej rozwinięte	osoby				1 777,00	Liczba	2013			647,00	LSI/SL2014	roczna

2.A.6 Przedsięwzięcie, które ma otrzymać wsparcie w ramach priorytetu inwestycyjnego (w podziale na priorytety inwestycyjne)

2.A.6.1 Opis typów i przykłady przedsięwzięć, które mają otrzymać wsparcie, oraz ich oczekiwany wkład w realizację celów szczegółowych oraz, w stosownych przypadkach, wskazanie głównych grup docelowych, poszczególnych terytoriów docelowych i typów beneficjentów

Priorytet inwestycyjny	8v - Przystosowywanie pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian
<p>Zmiany globalne, w tym również te, które powodują negatywne skutki takie jak spowolnienie gospodarcze implikują konieczność wsparcia przedsiębiorstw, przede wszystkim w zakresie koniecznych do przeprowadzenia procesów adaptacyjnych i modernizacyjnych. Modernizacja wiąże się z koniecznością weryfikacji umiejętności i kwalifikacji osób zatrudnionych w sektorze przedsiębiorstw i może pociągać za sobą niekorzystne zmiany w strukturze zatrudnienia, w tym nieść ze sobą ryzyko zwolnień pracowników. W celu łagodzenia skutków zmian, konieczne będzie dostosowanie umiejętności oraz kwalifikacji pracowników i ich pracodawców do sytuacji gospodarczej na rynku pracy. Działania realizowane na rzecz łagodzenia skutków sytuacji kryzysowych w przedsiębiorstwach wymagają także współpracy z otoczeniem</p> <p>Typy operacji planowane do realizacji w ramach PI 8v:</p> <ul style="list-style-type: none"> Wsparcie typu outplacement dla przedsiębiorców i pracowników zagrożonych zwolnieniem, przewidzianych do zwolnienia lub zwolnionych z przyczyn niedotyczących pracownika oraz dla osób odchodzących z rolnictwa. 	

Priorytet inwestycyjny	8v - Przystosowywanie pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian
<p>Cross - financing</p> <p>EFRR i EFS mogą finansować, w komplementarny sposób oraz z zastrzeżeniem ograniczenia w wysokości do 10 % unijnego finansowania w odniesieniu do każdej osi priorytetowej programu operacyjnego, część operacji, w przypadku której koszty kwalifikują się do wsparcia z drugiego funduszu w oparciu o zasady kwalifikowalności stosowane do tego funduszu, pod warunkiem że koszty te są konieczne do odpowiedniej realizacji operacji i są bezpośrednio z nią związane.</p> <p>Grupy docelowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pracownicy zagrożeni zwolnieniem, przewidziani do zwolnienia lub zwolnieni z przyczyn nie dotyczących pracownika. Pracownicy dużych przedsiębiorstw przechodzących restrukturyzację mogą natomiast być objęci programami outplacementowymi; • Osoby odchodzące z rolnictwa. <p>Główni beneficjenci:</p> <p>Wszystkie podmioty z wyłączeniem osób fizycznych (nie dotyczy osób prowadzących działalność gospodarczą lub oświatową na podstawie przepisów odrębnych)</p>	

2.A.6.2 Kierunkowe zasady wyboru operacji

Priorytet inwestycyjny	8v - Przystosowywanie pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian
W ramach priorytetu inwestycyjnego 8v planuje się realizację wsparcia w formule konkursowej.	

W celu zwiększenia efektywności i komplementarności wsparcia interwencja planowana jest do realizacji w ramach ZIT/RIT. Zastosowanie ZIT/RIT pozwoli na dostosowanie interwencji do specyficznych potencjałów i deficytów poszczególnych terytoriów. Wsparcie zostanie skierowane na przedsięwzięcia wynikające ze Strategii ZIT/RIT.

Szczegółowe zasady realizacji ZIT/RIT znajdują się w rozdziale 4. Zintegrowane Podejście Terytorialne.

Przewiduje się również przeznaczenie specjalnej puli środków na OSI dla miast i dzielnic miast wymagających rewitalizacji. Szczegółowe zasady udzielania wsparcia znajdują się w rozdziale 4. Zintegrowane Podejście Terytorialne. W przypadku zidentyfikowania trudności lub opóźnień w postępie rzeczowo-finansowym środków dedykowanych OSI Bytom Instytucja Zarządzająca może zdecydować o przesunięciu środków na wsparcie OSI miast wymagających rewitalizacji zgodnie z zapisami Umowy Partnerstwa, Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego oraz Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego. Jednocześnie w dokumentach programowych lub na poziomie kryteriów wyboru projektów dopuszcza się możliwość dookreślania/zawężania grupy Beneficjentów, którzy będą mogli ubiegać się o dofinansowanie projektów.

Działania w ramach priorytetu inwestycyjnego 8v mogą stanowić swego rodzaju dopełnienie przewidzianego do realizacji kompleksowego katalogu działań w obszarze rewitalizacji.

Na etapie wyboru projektów zostaną zastosowane kryteria promujące równouprawnienie kobiet i mężczyzn oraz rozwiązania zapobiegające dyskryminacji ze względu na płeć, pochodzenie etniczne lub rasowe, religię lub przekonania, niepełnosprawność, wiek, a także orientację seksualną. Ponadto, premiowane będą rozwiązania realizujące zasadę zrównoważonego rozwoju oraz zasady partnerstwa wielosektorowego w realizacji zadań.

W przypadku projektów wypracowanych w ramach inicjatywy Komisji Europejskiej w zakresie transformacji regionów górniczych Coal Regions in Transition Instytucja Zarządzająca RPO WSL może podjąć decyzję o realizacji projektów w tym PI.

Wybór projektów do dofinansowania będzie następował w wyniku oceny poszczególnych przedsięwzięć w oparciu o obiektywne kryteria zatwierdzone

Priorytet inwestycyjny	8v - Przystosowywanie pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian
przez Komitet Monitorujący. Kryteria wyboru projektów będą służyły zapewnieniu efektywnej i prawidłowej realizacji celów określonych w osi priorytetowej. Kryteria będą precyzyjne, mierzalne i obiektywne. Kryteriom merytorycznym zostanie nadana odpowiednia punktacja oraz zostaną określone wagi punktowe.	

2.A.6.3 Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych (w stosownych przypadkach)

Priorytet inwestycyjny	8v - Przystosowywanie pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian
Zgodnie z przeprowadzoną na podstawie art. 37 rozporządzenia ogólnego analizą ex-ante instrumentów finansowych, w ramach PI nie przewiduje się zastosowania instrumentów finansowych. Jednocześnie na dalszym etapie wdrażania programu nie wyklucza się przeprowadzenia kolejnych analiz w uzasadnionych przypadkach.	

2.A.6.4 Planowane wykorzystanie dużych projektów (w stosownych przypadkach)

Priorytet inwestycyjny	8v - Przystosowywanie pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian
W ramach priorytetu inwestycyjnego 8v nie zidentyfikowano dużych projektów, których koszty kwalifikowane przekraczają 50 000 000 EUR.	

2.A.6.5 Wskaźniki produktu w podziale na priorytety inwestycyjne oraz, w stosownych przypadkach, na kategorie regionów

Tabela 5: Wspólne i specyficzne dla programu wskaźniki produktu (według priorytetu inwestycyjnego, w podziale na kategorie regionów w odniesieniu do EFS oraz, w stosownych przypadkach, w odniesieniu do EFRR)

Priorytet inwestycyjny		8v - Przystosowywanie pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian							
Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu (w stosownych przypadkach)	Wartość docelowa (2023)			Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
					M	W	T		
711	Liczba pracowników zagrożonych zwolnieniem z pracy oraz osób zwolnionych z przyczyn dotyczących zakładu pracy objętych wsparciem w programie	osoby	EFS	Słabiej rozwinięte			1 777,00	LSI/SL2014	roczna

2.A.7 Innowacje społeczne, współpraca ponadnarodowa i wkład w realizację celów tematycznych 1–7

Oś priorytetowa	VII - REGIONALNY RYNEK PRACY

2.A.8 Ramy wykonania

Tabela 6: Ramy wykonania dla osi priorytetowej (w podziale na fundusz oraz, dla EFRR i EFS, kategorię regionu)

Oś priorytetowa		VII - REGIONALNY RYNEK PRACY											
Nr identyfikacyjny	Rodzaj wskaźnika	Wskaźnik lub kluczowy etap wdrażania	Jednostka pomiaru, w stosownych przypadkach	Fundusz	Kategoria regionu	Cel pośredni na 2018 r.			Cel końcowy (2023)			Źródło danych	Wyjaśnienie adekwatności wskaźnika, w stosownych przypadkach
						M	W	T	M	W	T		
CO01	Produkt	bezrobotni, w tym długotrwale bezrobotni	Liczba	EFS	Słabiej rozwinięte	6898	7778	14676	23 172,00	26 131,00	49 303,00	LSI/SL2014	Powiązane z nim typy projektów odpowiadają za 71,54% alokacji osi priorytetowej
FIN	Finansowe	Całkowita kwota certyfikowanych wydatków kwalifikowalnych	EUR	EFS	Słabiej rozwinięte	0	0	54 508 195	0,00	0,00	263 999 359,00	LSI/SL2014	

Dodatkowe informacje jakościowe na temat ustanowienia ram wykonania

2.A.9 Kategorie interwencji

Kategorie interwencji odpowiadające treści osi priorytetowej w oparciu o klasyfikację przyjętą przez Komisję oraz szacunkowy podział wsparcia Unii.

Tabele 7-11: Kategorie interwencji

Tabela 7: Wymiar 1 – Zakres interwencji

Oś priorytetowa		VII - REGIONALNY RYNEK PRACY		
Fundusz	Kategoria regionu	Kod		Kwota €
ESF	Słabiej rozwinięte	102. Dostęp do zatrudnienia dla osób poszukujących pracy i osób biernych zawodowo, w tym długotrwale bezrobotnych oraz oddalonych od rynku pracy, także poprzez lokalne inicjatywy w zakresie zatrudnienia i wspieranie mobilności pracowników		168 974 543,00
ESF	Słabiej rozwinięte	104. Praca na własny rachunek, przedsiębiorczość i tworzenie przedsiębiorstw, w tym innowacyjnych mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw		34 861 000,00
ESF	Słabiej rozwinięte	106. Przystosowywanie pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian		20 563 912,00

Tabela 8: Wymiar 2 – Forma finansowania

Oś priorytetowa	VII - REGIONALNY RYNEK PRACY
-----------------	------------------------------

Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota €
ESF	Słabiej rozwinięte	01. Dotacja bezzwrotna	218 227 255,00
ESF	Słabiej rozwinięte	02. Dotacja zwrotna	6 172 200,00

Tabela 9: Wymiar 3 – Typ obszaru

Oś priorytetowa		VII - REGIONALNY RYNEK PRACY	
Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota €
ESF	Słabiej rozwinięte	01. Duże obszary miejskie (o ludności >50 000 i dużej gęstości zaludnienia)	145 859 646,00
ESF	Słabiej rozwinięte	02. Małe obszary miejskie (o ludności >5 000 i średniej gęstości zaludnienia)	44 879 891,00
ESF	Słabiej rozwinięte	03. Obszary wiejskie (o małej gęstości zaludnienia)	33 659 918,00

Tabela 10: Wymiar 4 – Terytorialne mechanizmy wdrażania

Oś priorytetowa		VII - REGIONALNY RYNEK PRACY	
Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota €
ESF	Słabiej rozwinięte	01. Zintegrowane inwestycje terytorialne - miejskie	15 069 309,00
ESF	Słabiej rozwinięte	05. Inne zintegrowane podejścia do zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich/wiejskich	12 791 813,00
ESF	Słabiej rozwinięte	07. Nie dotyczy	196 538 333,00

Tabela 11: Wymiar 6 – dodatkowy temat EFS (Wyłącznie EFS i inicjatywa na rzecz zatrudnienia ludzi młodych)

Oś priorytetowa		VII - REGIONALNY RYNEK PRACY	
Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota €

2.A.10 Krótki opis planowanego wykorzystania pomocy technicznej, w tym, w razie potrzeby, przedsięwzięć mających na celu wzmacnianie zdolności administracyjnych instytucji zaangażowanych w zarządzanie i kontrolę programów i beneficjentów. (w stosownych przypadkach) (w podziale na osie priorytetowe)

Oś priorytetowa:	VII - REGIONALNY RYNEK PRACY

2.A.1 Oś priorytetowa

Nr identyfikacyjny osi priorytetowej	VIII
Nazwa osi priorytetowej:	REGIONALNE KADRY GOSPODARKI OPARTEJ NA WIEDZY

- Całość osi priorytetowej zostanie zrealizowana wyłącznie przy wykorzystaniu instrumentów finansowych
- Całość osi priorytetowej zostanie zrealizowana wyłącznie przy wykorzystaniu instrumentów finansowych utworzonych na poziomie Unii
- Całość osi priorytetowej zostanie zrealizowana przy zastosowaniu formuły rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność
- W odniesieniu do EFS: całość osi priorytetowej jest poświęcona innowacjom społecznym, współpracy transnarodowej lub obydwu tym obszarom
- For the ERDF: The entire priority axis is dedicated to operations aimed at reconstruction in response to major or regional natural disasters
- For the ERDF: The entire priority axis is dedicated to SME (Article 39)

2.A.2 Uzasadnienie utworzenia osi priorytetowej obejmującej więcej niż jedną kategorię regionu, więcej niż jeden cel tematyczny lub więcej niż jeden fundusz (w stosownych przypadkach)

2.A.3 Fundusz, kategoria regionu i podstawa dla kalkulacji wsparcia Unii

Fundusz	Kategoria regionu	Podstawa kalkulacji (wydatki kwalifikowalne ogółem lub publiczne wydatki kwalifikowalne)	Kategoria regionu dla regionów najbardziej oddalonych i północnych słabo zaludnionych regionów (w stosownych przypadkach)
ESF	Słabiej rozwinięte	Ogółem	

2.A.4 Priorytet inwestycyjny

Nr identyfikacyjny osi priorytetowej	8iv
Nazwa osi priorytetowej	Równość mężczyzn i kobiet we wszystkich dziedzinach, w tym dostęp do zatrudnienia, rozwój kariery, godzenie życia zawodowego i prywatnego oraz promowanie równości wynagrodzeń za taką samą pracę

2.A.5 Cele szczegółowe odpowiadające priorytetowi inwestycyjnemu i oczekiwane rezultaty

Numer identyfikacyjny celu szczegółowego	1
Nazwa celu szczegółowego	Poprawa dostępności do usług opiekuńczych nad dziećmi do 3 roku życia.
Rezultaty, które państwo członkowskie zamierza osiągnąć	Przyjęte w osi priorytetowej kierunki i zakresy interwencji są zgodne z przyjętymi celami na poziomie krajowym,

przy wsparciu Unii	<p>wyznaczonym w Umowie Partnerstwa oraz odnoszą się do celów Strategii Europa 2020.</p> <p>Cel szczegółowy 1 priorytetu inwestycyjnego 8iv jest spójny z celem głównym i szczegółowym Umowy Partnerstwa: <i>bardziej efektywne wykorzystanie zasobów na rynku pracy w priorytecie: Zwiększenie dostępu do opieki nad dziećmi do lat 3 oraz godzenie życia zawodowego i prywatnego.</i> Dzięki realizacji PI 8iv zwiększy się dostęp do usług opieki, przez co osoby pełniące opiekę nad dziećmi do lat 3 będą miały większe szanse na zatrudnienie, powrót do zatrudnienia lub utrzymanie zatrudnienia. Działania umożliwią godzenie życia zawodowego i rodzinnego, co pozwoli na zminimalizowanie segmentacji na rynku pracy oraz umożliwią firmom wdrożenie zmian w zakresie organizacji pracy.</p>
---------------------------	--

Tabela 4: Wspólne wskaźniki rezultatu, dla których ustalono wartość docelową, oraz specyficzne dla programu wskaźniki rezultatu odpowiadające celowi szczegółowemu (w podziale na priorytety inwestycyjne i kategorie regionu) (w odniesieniu do EFS)

Priorytet inwestycyjny : 8iv - Równość mężczyzn i kobiet we wszystkich dziedzinach, w tym dostęp do zatrudnienia, rozwój kariery, godzenie życia zawodowego i prywatnego oraz promowanie równości wynagrodzeń za taką samą pracę														
Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Kategoria regionu	Jednostka pomiaru wskaźnika	Wspólny wskaźnik produktu stosowany jako podstawa do ustalania celu	Wartość bazowa			Jednostka pomiaru dla wartości bazowej i docelowej	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)			Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
					M	W	T			M	W	T		
802	Liczba osób pozostających bez pracy, które znalazły pracę lub poszukują pracy po opuszczeniu programu	Słabiej rozwinięte	osoby		0,00	0,00	368,00	Liczba	2013	0,00	178,00	178,00	LSI/SL2014	rocznie
803	Liczba utworzonych miejsc opieki nad dziećmi w wieku do lat 3, które funkcjonują 2 lata po uzyskaniu dofinansowania ze środków EFS	Słabiej rozwinięte	szlaki		0,00	0,00	6 150,00	Liczba	2014	0,00	0,00	4 493,00	badanie ewaluacyjne	dwukrotnie w okresie programowania, w roku 2019 oraz 2023.
810	Liczba osób, które powróciły na rynek pracy po przerwie związanej z urodzeniem/ wychowaniem dziecka lub utraciły zatrudnienie, po opuszczeniu programu	Słabiej rozwinięte	osoby		0,00	0,00	368,00	Liczba	2013	9,00	427,00	436,00	LSI/SL2014	rocznie

2.A.6 Przedsięwzięcie, które ma otrzymać wsparcie w ramach priorytetu inwestycyjnego (w podziale na priorytety inwestycyjne)

2.A.6.1 Opis typów i przykłady przedsięwzięć, które mają otrzymać wsparcie, oraz ich oczekiwany wkład w realizację celów szczegółowych oraz, w stosownych przypadkach, wskazanie głównych grup docelowych, poszczególnych terytoriów docelowych i typów beneficjentów

Priorytet inwestycyjny	Opis planowanych przedsięwzięć
8iv - Równość mężczyzn i kobiet we wszystkich dziedzinach, w tym dostęp do zatrudnienia, rozwój kariery, godzenie życia zawodowego i prywatnego oraz promowanie równości wynagrodzeń za taką samą pracę	<p>Opis planowanych przedsięwzięć</p> <p>Niedostateczny poziom dostępności i elastyczności systemu opieki nad dziećmi do lat 3 stanowi często barierę w dostępie do rynku pracy. Dlatego niezbędne jest podjęcie działań, które umożliwią zwiększenie dostępu do usług opieki, a tym samym umożliwią osobom pełniącym opiekę nad dziećmi do lat 3 zatrudnienie, powrót do zatrudnienia lub utrzymanie zatrudnienia. Działania umożliwią godzenie życia zawodowego i rodzinnego, co pozwoli na zminimalizowanie segmentacji na rynku pracy. Działania koncentrować się będą na aktywnych formach wsparcia, działania świadomościowe mogą być realizowane wyłącznie jako wsparcie działań wdrożeniowych w projekcie, rozumianych jako konkretne rozwiązania, które następnie zostaną zastosowane w odpowiedzi na problemy określonych w projekcie grup beneficjentów.</p> <p>Typami operacji realizowanymi w ramach PI 8iv będą:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wsparcie dla tworzenia i funkcjonowania podmiotów opieki nad dzieckiem do lat 3, w tym żłobków (m.in. przyzakładowych), klubów

Priorytet inwestycyjny	8iv - Równość mężczyzn i kobiet we wszystkich dziedzinach, w tym dostęp do zatrudnienia, rozwój kariery, godzenie życia zawodowego i prywatnego oraz promowanie równości wynagrodzeń za taką samą pracę
<p>dziecięcych;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wsparcie dla tworzenia nowych miejsc opieki w podmiotach opieki nad dzieckiem do lat 3 już istniejących; • Wsparcie dla tworzenia i rozwijanie miejsc opieki nad dziećmi w innych niż wymienione powyżej formach opieki wskazanych w ustawie o opiece nad dziećmi do lat 3; • Zwiększenie dostępności usług opieki nad dziećmi (w tym poprzez pokrycie kosztów opieki) dla osób znajdujących się w trudnej sytuacji, dla których obowiązek opieki nad dziećmi stanowi barierę w dostępie do rynku pracy. <p>Cross - financing</p> <p>EFRR i EFS mogą finansować, w komplementarny sposób oraz z zastrzeżeniem ograniczenia w wysokości do 10 % unijnego finansowania w odniesieniu do każdej osi priorytetowej programu operacyjnego, część operacji, w przypadku której koszty kwalifikują się do wsparcia z drugiego funduszu w oparciu o zasady kwalifikowalności stosowane do tego funduszu, pod warunkiem że koszty te są konieczne do odpowiedniej realizacji operacji i są bezpośrednio z nią związane.</p> <p>Grupy docelowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Osoby podejmujące pracę po przerwie związanej z urodzeniem dziecka i/lub wychowujące dzieci do lat 3; • Osoby zatrudnione, wychowujące dzieci do lat 3; • Osoby, które są poza rynkiem pracy ze względu na konieczność opieki nad dzieckiem do lat 3. 	

Priorytet inwestycyjny	8iv - Równość mężczyzn i kobiet we wszystkich dziedzinach, w tym dostęp do zatrudnienia, rozwój kariery, godzenie życia zawodowego i prywatnego oraz promowanie równości wynagrodzeń za taką samą pracę
<p>Główni beneficjenci:</p> <p>Wszystkie podmioty z wyłączeniem osób fizycznych (nie dotyczy osób prowadzących działalność gospodarczą lub oświatową na podstawie przepisów odrębnych), w tym:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Żłobki, kluby dziecięce, dzienni opiekunowie, nianie (wg. Ustawy o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3), • Pracodawcy, • Organizacje pracodawców. 	

2.A.6.2 Kierunkowe zasady wyboru operacji

Priorytet inwestycyjny	8iv - Równość mężczyzn i kobiet we wszystkich dziedzinach, w tym dostęp do zatrudnienia, rozwój kariery, godzenie życia zawodowego i prywatnego oraz promowanie równości wynagrodzeń za taką samą pracę
<p>Opis kierunkowych zasad wyboru projektów</p> <p>W ramach priorytetu inwestycyjnego 8iv stosowany będzie konkursowy tryb wyboru projektów.</p> <p>W celu zwiększenia efektywności i komplementarności wsparcia interwencja planowana jest do realizacji w ramach ZIT/RIT. Zastosowanie ZIT/RIT pozwoli na dostosowanie interwencji do specyficznych potencjałów i deficytów poszczególnych terytoriów. Wsparcie zostanie skierowane na przedsięwzięcia wynikające ze Strategii ZIT/RIT. Szczegółowe zasady realizacji ZIT/RIT znajdują się w rozdziale 4. Zintegrowane Podejście Terytorialne. Przewiduje się również przeznaczenie specjalnej puli środków na OSI dla miast i dzielnic miast wymagających rewitalizacji. Szczegółowe zasady udzielania wsparcia znajdują się w rozdziale 4. Zintegrowane Podejście Terytorialne. W przypadku zidentyfikowania trudności lub opóźnień w postępie rzeczowo-finansowym środków dedykowanych OSI Bytom Instytucja Zarządzająca może zdecydować o przesunięciu środków na wsparcie OSI miast wymagających rewitalizacji zgodnie z zapisami Umowy Partnerstwa, Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego oraz Planu</p>	

Priorytet inwestycyjny	8iv - Równość mężczyzn i kobiet we wszystkich dziedzinach, w tym dostęp do zatrudnienia, rozwój kariery, godzenie życia zawodowego i prywatnego oraz promowanie równości wynagrodzeń za taką samą pracę
<p>Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego.</p> <p>Jednocześnie w dokumentach programowych lub na poziomie kryteriów wyboru projektów dopuszcza się możliwość dookreślenia/zawężania grupy Beneficjentów, którzy będą mogli ubiegać się o dofinansowanie projektów. Działania w ramach priorytetu inwestycyjnego 8iv mogą stanowić swego rodzaju dopełnienie przewidzianego do realizacji kompleksowego katalogu działań w obszarze rewitalizacji.</p> <p>W przypadku projektów wypracowanych w ramach inicjatywy Komisji Europejskiej w zakresie transformacji regionów górniczych Coal Regions in Transition Instytucja Zarządzająca RPO WSL może podjąć decyzję o realizacji projektów w tym PI.</p> <p>Na etapie wyboru projektów zostaną zastosowane kryteria promujące równouprawnienie kobiet i mężczyzn oraz rozwiązania zapobiegające dyskryminacji ze względu na płeć, pochodzenie etniczne lub rasowe, religię lub przekonania, niepełnosprawność, wiek, a także orientację seksualną. Ponadto, premiowane będą rozwiązania realizujące zasadę zrównoważonego rozwoju oraz zasady partnerstwa wielosektorowego w realizacji zadań. Kryteria odnosić się będą do trwałości podejmowanych działań. Kryteria formułowane będą w oparciu o terytorialne zróżnicowanie w dostępności do usług opieki nad dziećmi, w szczególności na obszarach cechujących się największymi zapóźnieniami społeczno – gospodarczymi. Wybór projektów do dofinansowania będzie następował w wyniku oceny poszczególnych przedsięwzięć w oparciu o obiektywne kryteria zatwierdzone przez Komitet Monitorujący. Kryteria wyboru projektów będą służyły zapewnieniu efektywnej i prawidłowej realizacji celów określonych w priorytecie. Kryteria będą precyzyjne, mierzalne i obiektywne. Kryteriom merytorycznym zostanie nadana odpowiednia punktacja oraz zostaną określone wagi punktowe.</p>	

2.A.6.3 Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych (w stosownych przypadkach)

Priorytet inwestycyjny	8iv - Równość mężczyzn i kobiet we wszystkich dziedzinach, w tym dostęp do zatrudnienia, rozwój kariery, godzenie życia zawodowego i prywatnego oraz promowanie równości wynagrodzeń za taką samą pracę
<p>Zgodnie z przeprowadzoną na podstawie art. 37 rozporządzenia ogólnego analizą ex-ante instrumentów finansowych, w ramach PI nie przewiduje się zastosowania instrumentów finansowych. Jednocześnie na dalszym etapie wdrażania programu nie wyklucza się przeprowadzenia kolejnych analiz w uzasadnionych przypadkach.</p>	

2.A.6.4 Planowane wykorzystanie dużych projektów (w stosownych przypadkach)

Priorytet inwestycyjny	8iv - Równość mężczyzn i kobiet we wszystkich dziedzinach, w tym dostęp do zatrudnienia, rozwój kariery, godzenie życia zawodowego i prywatnego oraz promowanie równości wynagrodzeń za taką samą pracę
W ramach Priorytetu Inwestycyjnego 8iv nie zidentyfikowano dużych projektów, których koszty kwalifikowane przekraczają 50 000 000 EUR.	

2.A.6.5 Wskaźniki produktu w podziale na priorytety inwestycyjne oraz, w stosownych przypadkach, na kategorii regionów

Tabela 5: Wspólne i specyficzne dla programu wskaźniki produktu (według priorytetu inwestycyjnego, w podziale na kategorii regionów w odniesieniu do EFS oraz, w stosownych przypadkach, w odniesieniu do EFRR)

Priorytet inwestycyjny		8iv - Równość mężczyzn i kobiet we wszystkich dziedzinach, w tym dostęp do zatrudnienia, rozwój kariery, godzenie życia zawodowego i prywatnego oraz promowanie równości wynagrodzeń za taką samą pracę							
Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu (w stosownych przypadkach)	Wartość docelowa (2023)			Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
					M	W	T		
804	Liczba utworzonych miejsc opieki nad dziećmi w wieku do 3 lat	sztuki	EFS	Słabiej rozwinięte	0,00	0,00	4 730,00	LSI/SL2014	rocznie
805	Liczba osób opiekujących się dziećmi w wieku do lat 3 objętych wsparciem w programie	osoby	EFS	Słabiej rozwinięte	18,00	872,00	890,00	LSI/SL2014	rocznie

2.A.4 Priorytet inwestycyjny

Nr identyfikacyjny osi priorytetowej	8v
Nazwa osi priorytetowej	Przystosowywanie pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian

2.A.5 Cele szczegółowe odpowiadające priorytetowi inwestycyjnemu i oczekiwane rezultaty

Numer identyfikacyjny celu szczegółowego	1
Nazwa celu szczegółowego	Poprawa kompetencji i kwalifikacji kadr pracowniczych przedsiębiorstw sektora MSP zgodnie z ich potrzebami.
Rezultaty, które państwo członkowskie zamierza osiągnąć przy wsparciu Unii	Przyjęte w osi priorytetowej kierunki i zakresy interwencji są zgodne z przyjętymi celami na poziomie krajowym, wyznaczonym w Umowie Partnerstwa oraz odnoszą się do celów Strategii Europa 2020.

Wsparcie w ramach PI 8v będzie realizowane zgodnie z horyzontalnymi wytycznymi dla obszaru przystosowania przedsiębiorstw i pracowników do zmian, jednocześnie nie wyklucza to opracowania specyficznych dla regionu zasad realizacji wsparcia, o ile nie stoją w sprzeczności z wytycznymi horyzontalnymi.

Działania świadomościowe, promocyjne i upowszechniające stanowią wyłącznie element uzupełniający dla działań o charakterze wsparcia bezpośredniego dla przedsiębiorstw i pracowników.

Cele szczegółowe 8v są spójne z celem głównym i szczegółowym Umowy Partnerstwa: bardziej efektywne wykorzystanie zasobów na rynku pracy w priorytecie: *poprawa adaptacyjności osób aktywnych zawodowo i pracodawców, przedsiębiorstw sektora mikro, małych i średnich przedsiębiorstw*. Dzięki realizacji wsparcia w ramach PI 8v zwiększy się jakość i poziom kwalifikacji kadr pracowniczych przedsiębiorstw oraz kadry zarządzającej, co przełoży się na wzmocnienie konkurencyjności i zdolności adaptacyjne przedsiębiorstw.

Tabela 4: Wspólne wskaźniki rezultatu, dla których ustalono wartość docelową, oraz specyficzne dla programu wskaźniki rezultatu odpowiadające celowi szczegółowemu (w podziale na priorytety inwestycyjne i kategorie regionu) (w odniesieniu do EFS)

Priorytet inwestycyjny : 8v - Przystosowywanie pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian														
Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Kategoria regionu	Jednostka pomiaru wskaźnika	Wspólny wskaźnik produktu stosowany jako podstawa do ustalania celu	Wartość bazowa			Jednostka pomiaru dla wartości bazowej i docelowej	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)			Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
					M	W	T			M	W	T		
CR07	uczestnicy znajdujący się w lepszej sytuacji na rynku pracy sześć miesięcy po opuszczeniu programu	Słabiej rozwinięte	Liczba	osoby pracujące, łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek	0,00	0,00	30,00	Współczynnik (%)	2013	0,00	0,00	20,00	badanie ewaluacyjne	dwukrotnie w okresie programowania, w roku 2019 oraz 2023
806	Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje lub nabyły kompetencje po opuszczeniu programu	Słabiej rozwinięte	osoby		0,00	0,00	70 287,00	Liczba	2013	20 756,00	19 160,00	39 916,00	LSI/SL2014	rocznie
807	Liczba mikroprzedsiębiorstw oraz małych i średnich przedsiębiorstw, które zrealizowały swój cel rozwojowy dzięki udziałowi w programie	Słabiej rozwinięte	szlaki		0,00	0,00	6 107,00	Liczba	2013	0,00	0,00	7 574,00	LSI/SL2014	rocznie

2.A.6 Przedsięwzięcie, które ma otrzymać wsparcie w ramach priorytetu inwestycyjnego (w podziale na priorytety inwestycyjne)

2.A.6.1 Opis typów i przykłady przedsięwzięć, które mają otrzymać wsparcie, oraz ich oczekiwany wkład w realizację celów szczegółowych oraz, w stosownych przypadkach, wskazanie głównych grup docelowych, poszczególnych terytoriów docelowych i typów beneficjentów

Priorytet inwestycyjny	8v - Przystosowywanie pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian
<p>Opis planowanych przedsięwzięć w ramach celu</p> <p>Wsparcie ukierunkowane na rozwój przedsiębiorstw sektora MŚP będzie realizowane zgodnie z założeniami podejścia popytowego i zostanie skoncentrowane na usługach najbardziej skutecznych z punktu widzenia potrzeb przedsiębiorców, w tym w szczególności na usługach doradczych, w zakresie zarządzania strategicznego i zasobami ludzkimi oraz szkoleniowych. Tym samym, działania będą koncentrować się na bezpośrednim wsparciu przedsiębiorstw gdzie to przedsiębiorca w oparciu o zidentyfikowane potrzeby będzie dokonywał wyboru usług w ramach oferty dostępnej w Bazie Usług Rozwojowych (BUR), odpowiadających w największym stopniu na aktualne potrzeby przedsiębiorstwa . [1].</p> <p>Zakres działań ma na celu wspieranie właścicieli i kadrę zarządzającą MŚP w zakresie zarządzania strategicznego (w tym zarządzania zasobami ludzkimi, a także podnoszenie poziomu innowacyjności przedsiębiorstw). Mechanizmy systemu popytowego zakładają częściową partycypację przedsiębiorcy w kosztach usługi rozwojowej. Rozwiązanie to ma na celu zachęcenie przedsiębiorców do podejmowania racjonalnych ekonomicznie decyzji edukacyjnych, a także wykształcenie skłonności do inwestowania w rozwój kwalifikacji pracowników w perspektywie długofalowej.</p>	

Typy operacji realizowane w ramach PI 8v:

- Dostarczenie usług rozwojowych - doradczych, szkoleniowych zgodnych z potrzebami przedsiębiorstwa (m.in.: usług w zakresie wsparcia kapitałowego, zarządzania i prowadzenia działalności gospodarczej, budowania i rozwoju biznesu, usług organizacyjnych, ekonomiczno-finansowych, prawnych, marketingowych, w zakresie zarządzania strategicznego, audytów strategicznych, gospodarczych, szkoleń z transferu i komercjalizacji wiedzy oraz ochrony własności przemysłowej);
- Wspieranie rozwoju kwalifikacji pracowników zgodnie z potrzebami pracodawców.

Cross - financing

EFRR i EFS mogą finansować, w komplementarny sposób oraz z zastrzeżeniem ograniczenia w wysokości do 10 % unijnego finansowania w odniesieniu do każdej osi priorytetowej programu operacyjnego, część operacji, w przypadku której koszty kwalifikują się do wsparcia z drugiego funduszu w oparciu o zasady kwalifikowalności stosowane do tego funduszu, pod warunkiem że koszty te są konieczne do odpowiedniej realizacji operacji i są bezpośrednio z nią związane.

Grupy docelowe [2]:

- Pracownicy przedsiębiorstw sektora MŚP;
- Osoby prowadzące jednoosobową działalność gospodarczą;
- Kadra zarządzająca MŚP.

Priorytet inwestycyjny	8v - Przystosowywanie pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian
<p>Główni beneficjenci:</p> <p>Wszystkie podmioty z wyłączeniem osób fizycznych (nie dotyczy osób prowadzących działalność gospodarczą lub oświatową na podstawie przepisów odrębnych).</p> <p>[1] Realizacja usługi rozwojowej uzależniona jest jedynie od spełnienia przez przedsiębiorcę odpowiednich wymogów formalnych, nie zaś od analizy zasadności i racjonalności udzielanego wsparcia (przedsiębiorca najlepiej zna potrzeby własnej organizacji i powinien sam decydować o wyborze adekwatnych usług rozwojowych, które pozwolą na podniesienie efektywności prowadzonej działalności gospodarczej).</p> <p>[2] Duże przedsiębiorstwa są wyłączone w całości z możliwości wsparcia na poziomie regionalnym.</p>	

2.A.6.2 Kierunkowe zasady wyboru operacji

Priorytet inwestycyjny	8v - Przystosowywanie pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian
<p>Opis kierunkowych zasad wyboru projektów</p> <p>Regionalny model wdrażania systemu popytowego zakłada realizację wsparcia zarówno w formule konkursowej jak i pozakonkursowej, z możliwością</p>	

wyboru operatorów do wdrażania części lub całości usług rozwojowych, przy czym określenie zakresu i rodzaju usług wdrażanych w obu formułach nastąpi na poziomie dokumentów wdrożeniowych zgodnie z wytycznymi dla obszaru adaptacyjności opracowanymi na poziomie krajowym.

Wsparcie, poprzez stosowanie odpowiednich kryteriów wyboru projektów, będzie skoncentrowane na branżach o największym potencjale do kreowania miejsc pracy. Branże te będą wskazywane w oparciu o Regionalną Strategię Innowacji (smart specjalizacje) i Programie Rozwoju Technologii oraz w oparciu o regionalne badania i analizy, z uwzględnieniem jednolitej metodologii określania branż na podstawie danych dostępnych w ramach statystyki publicznej.

Kryteria realizacji wsparcia uwzględniać będą także potrzeby pracowników znajdujących się w najtrudniejszej sytuacji na rynku pracy, w tym osoby o niskich kwalifikacjach oraz osobach po 50 roku życia. Nie wyklucza się możliwości wsparcia innych grup zidentyfikowanych jako znajdujące się w szczególnej sytuacji na rynku pracy. W celu zwiększenia efektywności i komplementarności wsparcia interwencja planowana jest do realizacji w ramach ZIT/RIT jako wsparcie procesów rewitalizacji. Zastosowanie ZIT/RIT pozwoli na dostosowanie interwencji do specyficznych potencjałów i deficytów poszczególnych terytoriów. Wsparcie zostanie skierowane na przedsięwzięcia wynikające ze Strategii ZIT/RIT.

Przewiduje się również przeznaczenie specjalnej puli środków na OSI dla miast i dzielnic miast wymagających rewitalizacji. Szczegółowe zasady udzielania wsparcia znajdują się w rozdziale 4. Zintegrowane Podejście Terytorialne. W przypadku zidentyfikowania trudności lub opóźnień w postępie rzeczowo-finansowym środków dedykowanych OSI Bytom Instytucja Zarządzająca może zdecydować o przesunięciu środków na wsparcie OSI miast wymagających rewitalizacji zgodnie z zapisami Umowy Partnerstwa, Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego oraz Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego.

Działania w ramach priorytetu inwestycyjnego 8v mogą stanowić swego rodzaju dopełnienie przewidzianego do realizacji kompleksowego katalogu działań w obszarze rewitalizacji.

Na etapie wyboru projektów zostaną zastosowane kryteria promujące równouprawnienie kobiet i mężczyzn oraz rozwiązania zapobiegające dyskryminacji ze względu na płeć, pochodzenie etniczne lub rasowe, religię lub przekonania, niepełnosprawność, wiek, a także orientację seksualną.

Priorytet inwestycyjny	8v - Przystosowywanie pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian
<p>Ponadto, premiowane będą rozwiązania realizujące zasadę zrównoważonego rozwoju oraz zasady partnerstwa wielosektorowego w realizacji zadań.</p> <p>W przypadku projektów wypracowanych w ramach inicjatywy Komisji Europejskiej w zakresie transformacji regionów górniczych Coal Regions in Transition Instytucja Zarządzająca RPO WSL może podjąć decyzję o realizacji projektów w tym PI.</p> <p>Wybór projektów do dofinansowania będzie następował w wyniku oceny poszczególnych przedsięwzięć w oparciu o obiektywne kryteria zatwierdzone przez Komitet Monitorujący. Kryteria wyboru projektów będą służyły zapewnieniu efektywnej i prawidłowej realizacji celów określonych w priorytecie. Kryteria będą precyzyjne, mierzalne i obiektywne. Kryteriom merytorycznym zostanie nadana odpowiednia punktacja oraz zostaną określone wagi punktowe.</p>	

2.A.6.3 Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych (w stosownych przypadkach)

Priorytet inwestycyjny	8v - Przystosowywanie pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian
<p>Zgodnie z przeprowadzoną na podstawie art. 37 rozporządzenia ogólnego analizą ex-ante instrumentów finansowych, w ramach PI nie przewiduje się zastosowania instrumentów finansowych. Jednocześnie na dalszym etapie wdrażania programu nie wyklucza się przeprowadzenia kolejnych analiz w uzasadnionych przypadkach.</p>	

2.A.6.4 Planowane wykorzystanie dużych projektów (w stosownych przypadkach)

Priorytet inwestycyjny	8v - Przystosowywanie pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian
<p>W ramach priorytetu inwestycyjnego 8v nie zidentyfikowano dużych projektów, których koszty kwalifikowane przekraczają 50 000 000 EUR.</p>	

2.A.6.5 Wskaźniki produktu w podziale na priorytety inwestycyjne oraz, w stosownych przypadkach, na kategorii regionów

Tabela 5: Wspólne i specyficzne dla programu wskaźniki produktu (według priorytetu inwestycyjnego, w podziale na kategorie regionów w odniesieniu do EFS oraz, w stosownych przypadkach, w odniesieniu do EFRR)

Priorytet inwestycyjny		8v - Przystosowywanie pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian							
Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu (w stosownych przypadkach)	Wartość docelowa (2023)			Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
					M	W	T		
CO05	osoby pracujące, łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek	Liczba	EFS	Słabiej rozwinięte	27 675,00	25 547,00	53 222,00	LSI/SL2014	roczna
808	Liczba mikroprzedsiębiorstw oraz małych i średnich przedsiębiorstw objętych usługami rozwojowymi w programie	sztuki	EFS	Słabiej rozwinięte	0,00	0,00	12 624,00	LSI/SL2014	rocznie
812	Liczba osób pracujących (łącznie z pracującymi na własny rachunek) w wieku 50 lat i więcej objętych wsparciem w programie	osoby	EFS	Słabiej rozwinięte	2 767,00	2 555,00	5 322,00	LSI/SL2014	rocznie
813	Liczba osób pracujących o niskich kwalifikacjach objętych wsparciem w programie	osoby	EFS	Słabiej rozwinięte	8 026,00	7 408,00	15 434,00	LSI/SL2014	rocznie

2.A.4 Priorytet inwestycyjny

Nr identyfikacyjny osi priorytetowej	8vi
Nazwa osi priorytetowej	Aktywne i zdrowe starzenie się

2.A.5 Cele szczegółowe odpowiadające priorytetowi inwestycyjnemu i oczekiwane rezultaty

Numer identyfikacyjny celu szczegółowego	1
Nazwa celu szczegółowego	Poprawa dostępu do profilaktyki, diagnostyki i rehabilitacji leczniczej ułatwiającej pozostanie w zatrudnieniu i powrót do pracy.
Rezultaty, które państwo członkowskie zamierza osiągnąć przy wsparciu Unii	<p>Przyjęte w osi priorytetowej kierunki i zakresy interwencji są zgodne z przyjętymi celami na poziomie krajowym, wyznaczonym w <i>Umowie Partnerstwa</i> oraz odnoszą się do celów <i>Strategii Europa 2020</i>.</p> <p>Cel szczegółowy 1 priorytetu inwestycyjnego 8vi jest spójny z celem głównym i szczegółowym <i>Umowy Partnerstwa</i>: <i>bardziej efektywne wykorzystanie zasobów na rynku pracy</i> w priorytecie: <i>poprawa zdrowia zasobów pracy</i>. Dzięki realizacji PI 8vi zwiększy się upowszechnienie zdrowego i aktywnego trybu życia osób będących w wieku aktywności zawodowej, co pozwoli na wydłużenie czasu aktywności zawodowej oraz ograniczy wyłączenie osób z rynku pracy z powodów zdrowotnych, jak również polepszy jakość życia w regionie przez działania na rzecz zmniejszenia</p>

	ryzyka chorób zawodowych i działań na rzecz pracowników pracujących w warunkach zagrażających zdrowiu.
--	--

Tabela 4: Wspólne wskaźniki rezultatu, dla których ustalono wartość docelową, oraz specyficzne dla programu wskaźniki rezultatu odpowiadające celowi szczegółowemu (w podziale na priorytety inwestycyjne i kategorie regionu) (w odniesieniu do EFS)

Priorytet inwestycyjny : 8vi - Aktywne i zdrowe starzenie się														
Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Kategoria regionu	Jednostka pomiaru wskaźnika	Wspólny wskaźnik produktu stosowany jako podstawa do ustalania celu	Wartość bazowa			Jednostka pomiaru dla wartości bazowej i docelowej	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)			Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
					M	W	T			M	W	T		
814	Liczba osób, które po opuszczeniu programu podjęły pracę lub kontynuowały zatrudnienie	Słabsze rozwinięcie	osoby		0,00	0,00	264 755,00	Liczba	2013	12 181,00	11 244,00	23 425,00	LSI/SL2014	rocznie
815	Liczba osób, które dzięki interwencji EFS zgłosiły się na badanie	Słabsze rozwinięcie	osoby		0,00	0,00	318 444,00	Liczba	2013	2 988,00	16 932,00	19 920,00	LSI/SL2014	rocznie

2.A.6 Przedsięwzięcie, które ma otrzymać wsparcie w ramach priorytetu inwestycyjnego (w podziale na priorytety inwestycyjne)

2.A.6.1 Opis typów i przykłady przedsięwzięć, które mają otrzymać wsparcie, oraz ich oczekiwany wkład w realizację celów szczegółowych oraz, w stosownych przypadkach, wskazanie głównych grup docelowych, poszczególnych terytoriów docelowych i typów beneficjentów

Priorytet inwestycyjny	8vi - Aktywne i zdrowe starzenie się
<p>Opis planowanych przedsięwzięć</p> <p>Dla polepszenia stanu zdrowia osób w wieku aktywności zawodowej realizowane będą działania wpływające przede wszystkim na wydłużanie aktywności zawodowej, w tym w szczególności działania przyczyniające się do zmniejszenia dezaktywizacji zawodowej spowodowanej najistotniejszymi chorobami zdiagnozowanymi na poziomie krajowym (na których nastąpi największa koncentracja działań i koncentracja środków finansowych w ramach PI) oraz specyficznymi dla regionu, w tym pracą w warunkach zagrażających zdrowiu. Jest to tym bardziej istotne w przypadku województwa śląskiego, które charakteryzuje się wysokim wskaźnikiem chorób zawodowych powodujących dezaktywizację zawodową. Do tej grupy należy zaliczyć w szczególności choroby układu krążenia, gdzie należy podkreślić, iż znaczną ilość przypadków zapadalności na choroby układu krążenia odnotowano w grupie wiekowej 35-54 czyli wśród osób w wieku produkcyjnym, aktywnych na rynku pracy. Przedsięwzięcia podejmowane w ramach RPO WSL 2014-2020 w zakresie aktywnego i zdrowego starzenia się będą przede wszystkim wpływać na aktywizację zawodową dzięki kompleksowym programom zdrowotnym obejmującym także jako uzupełnienie wsparcia działania edukacyjne i profilaktyczne wspierane lokalną polityką. Zakres interwencji odzwierciedla kierunki i priorytety strategiczne określone w dokumencie <i>Policy paper dla ochrony zdrowia 2014-2020 – Krajowe ramy strategiczne</i> i przewiduje zastosowanie mechanizmów koordynacyjnych, zapobiegających powielaniu się wsparcia (wszelkie działania w tym zakresie będą rozpatrywane przez KS do spraw koordynacji interwencji EFSI w obszarze zdrowia). Kwestie szczegółowych zasad realizacji programów profilaktycznych i programów zdrowotnych zostanie uregulowana w wytycznych krajowych oraz w dodatkowych opracowaniach m.in.:</p>	

podręcznikach, wytycznych dot. programów zdrowotnych. Dobry stan zdrowia społeczeństwa jest istotną determinantą wzrostu gospodarczego.

Typy operacji planowane do realizacji w ramach PI 8vi:

- Opracowywanie i wdrażanie programów zdrowotnych dot. rehabilitacji leczniczej, ułatwiających powroty do pracy i utrzymanie zatrudnienia we współpracy z pracodawcami;
- Wdrażanie programów zdrowotnych w kierunku wczesnego wykrywania nowotworów m.in. jelita grubego, piersi, szyjki macicy;
- Opracowanie programów zdrowotnych dot. chorób będących istotnym problemem zdrowotnym regionu;
- Wdrożenie programów zdrowotnych dot. chorób będących istotnym problemem zdrowotnym regionu;

- Opracowanie programów ukierunkowanych na eliminowanie zdrowotnych czynników ryzyka w miejscu pracy, z uwzględnieniem działań szkoleniowych;

- Wdrożenie programów ukierunkowanych na eliminowanie zdrowotnych czynników ryzyka w miejscu pracy, z uwzględnieniem działań szkoleniowych;

- Działania w zakresie przekwalifikowania osób starszych pracujących w trudnych warunkach, pozwalające im na zdobycie kwalifikacji do wykonywania prac, które będą uwzględniały ich umiejętności i stan zdrowia.

Cross - financing

EFRR i EFS mogą finansować, w komplementarny sposób oraz z zastrzeżeniem ograniczenia w wysokości do 10 % unijnego finansowania w odniesieniu do każdej osi priorytetowej programu operacyjnego, część operacji, w przypadku której koszty kwalifikują się do wsparcia z drugiego

funduszu w oparciu o zasady kwalifikowalności stosowane do tego funduszu, pod warunkiem że koszty te są konieczne do odpowiedniej realizacji operacji i są bezpośrednio z nią związane.

Grupy docelowe:

- Osoby w wieku aktywności zawodowej.

Główni beneficjenci:

Wszystkie podmioty z wyłączeniem osób fizycznych (nie dotyczy osób prowadzących działalność gospodarczą lub oświatową na podstawie przepisów odrębnych), w tym:

- Pracodawcy;
- Organizacje pozarządowe;
- Podmioty ekonomii społecznej;
- Niepubliczne Zakłady Opieki Zdrowotnej;
- Samodzielne Publiczne Zakłady Opieki Zdrowotnej;
- Instytuty Badawcze;
- Instytucje naukowe;
- Podmioty lecznicze, inne niż powyżej wskazane, wymienione w ustawie o działalności leczniczej;
- Samorząd Województwa.

2.A.6.2 Kierunkowe zasady wyboru operacji

Opis kierunkowych zasad wyboru projektów

W ramach priorytetu inwestycyjnego ze względu na zakres planowanego wsparcia oraz jego charakter planuje się realizację wsparcia zarówno w formule konkursowej, jak i pozakonkursowej. Dopuszcza się zastosowanie realizacji projektów grantowych.

Podstawowym/ preferowanym trybem wyboru projektów będzie tryb konkursowy.

Tryb pozakonkursowy będzie miał zastosowanie w zakresie przedsięwzięć, dotyczących realizacji zadań należących do samorządu województwa określonych w ustawie o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych oraz ustawie o samorządzie województwa tj.: w zakresie opracowywania i realizacji programów polityki zdrowotnej wynikających z rozeznaczonych potrzeb zdrowotnych i stanu zdrowia mieszkańców województwa oraz opracowywanie i wdrażanie programów służących realizacji zadań w zakresie ochrony zdrowia.

W przypadku zidentyfikowania negatywnych zjawisk społeczno – ekonomicznych lub istotnych problemów gospodarczych wskazanych w Analizie sytuacji społeczno – ekonomicznej województwa śląskiego w obszarach oddziaływania EFS IZ wyodrębni alokację w procedurze pozakonkursowej stanowiącą uzupełnienie do możliwości realizacji projektów w ścieżce konkursowej. Tryb wyboru pozakonkursowy realizowany zgodnie z zasadami określonymi w UP, w zakresie zadań wynikających z ustawy o samorządzie województwa.

W celu zwiększenia efektywności i komplementarności wsparcia interwencja planowana jest do realizacji w ramach ZIT/RIT. Zastosowanie ZIT/RIT pozwoli na dostosowanie interwencji do specyficznych potencjałów i deficytów poszczególnych terytoriów. Wsparcie zostanie skierowane na przedsięwzięcia wynikające ze Strategii ZIT/RIT. Szczegółowe zasady realizacji ZIT/RIT znajdują się w rozdziale 4. Zintegrowane Podejście Terytorialne. W przypadku zidentyfikowania trudności lub opóźnień w postępie rzeczowo-finansowym środków dedykowanych OSI Bytom Instytucja Zarządzająca może zdecydować o przesunięciu środków na wsparcie OSI miast wymagających rewitalizacji zgodnie z zapisami Umowy Partnerstwa, Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego oraz Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego.

Jednocześnie w dokumentach programowych lub na poziomie kryteriów wyboru projektów dopuszcza się możliwość dookreślenia/zawężania grupy

Beneficjentów, którzy będą mogli ubiegać się o dofinansowanie projektów.

Działania w ramach priorytetu inwestycyjnego 8vi mogą stanowić swego rodzaju dopełnienie przewidzianego do realizacji kompleksowego katalogu działań w obszarze rewitalizacji.

Szczegółowe zasady realizacji ZIT/RIT znajdują się w rozdziale 4. Zintegrowane Podejście Terytorialne.

Kryteria wyboru projektów uwzględniać będą koncentrację na grupach docelowych najbardziej narażonych na opuszczenie rynku pracy z powodu czynników zdrowotnych lub najbardziej bliskich powrotowi na rynek pracy w wyniku świadczeń rehabilitacyjnych. Każdorazowo decyzja o dofinansowaniu realizacji programu zdrowotnego będzie poprzedzana analizą epidemiologiczną terytorium i grup docelowych z uwzględnieniem odpowiednich dla danego programu elementów: skali zapadalności, czynników wykluczających z rynku pracy, wieku, płci oraz profilu zawodowego osób planowanych do objęcia programem zdrowotnym. Działania uwzględniać będą kompleksową realizację wsparcia w zakresie profilaktyki zdrowotnej, z uwzględnieniem zaangażowania wielu podmiotów w realizacji zadań i efektywnych form docierania do priorytetowych grup docelowych w celu osiągnięcia maksymalnych efektów. Kryteria wyboru projektów uwzględniać będą rekomendacje wypracowane przez Komitet Sterujący do spraw koordynacji interwencji EFSI w obszarze zdrowia oraz potrzeby terytorialne.

Na etapie wyboru projektów zostaną zastosowane kryteria promujące równouprawnienie kobiet i mężczyzn oraz rozwiązania zapobiegające dyskryminacji ze względu na płeć, pochodzenie etniczne lub rasowe, religię lub przekonania, niepełnosprawność, wiek, a także orientację seksualną. Ponadto, premiowane będą rozwiązania realizujące zasadę zrównoważonego rozwoju oraz zasady partnerstwa wielosektorowego w realizacji zadań.

W przypadku projektów wypracowanych w ramach inicjatywy Komisji Europejskiej w zakresie transformacji regionów górniczych Coal Regions in Transition Instytucja Zarządzająca RPO WSL może podjąć decyzję o realizacji projektów w tym PI.

Wybór projektów do dofinansowania będzie następował w wyniku oceny poszczególnych przedsięwzięć w oparciu o obiektywne kryteria zatwierdzone przez Komitet Monitorujący. Kryteria wyboru projektów będą służyły zapewnieniu efektywnej i prawidłowej realizacji celów określonych w

Priorytet inwestycyjny	8vi - Aktywne i zdrowe starzenie się
osi priorytowej. Kryteria będą precyzyjne, mierzalne i obiektywne. Kryteriom merytorycznym zostanie nadana odpowiednia punktacja oraz zostaną określone wagi punktowe.	

2.A.6.3 Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych (w stosownych przypadkach)

Priorytet inwestycyjny	8vi - Aktywne i zdrowe starzenie się
Zgodnie z przeprowadzoną na podstawie art. 37 rozporządzenia ogólnego analizą ex-ante instrumentów finansowych, w ramach PI nie przewiduje się zastosowania instrumentów finansowych. Jednocześnie na dalszym etapie wdrażania programu nie wyklucza się przeprowadzenia kolejnych analiz w uzasadnionych przypadkach.	

2.A.6.4 Planowane wykorzystanie dużych projektów (w stosownych przypadkach)

Priorytet inwestycyjny	8vi - Aktywne i zdrowe starzenie się
W ramach priorytetu inwestycyjnego 8vi nie zidentyfikowano dużych projektów, których koszty kwalifikowane przekraczają 50 000 000 EUR.	

2.A.6.5 Wskaźniki produktu w podziale na priorytety inwestycyjne oraz, w stosownych przypadkach, na kategorie regionów

Tabela 5: Wspólne i specyficzne dla programu wskaźniki produktu (według priorytetu inwestycyjnego, w podziale na kategorie regionów w odniesieniu do EFS oraz, w stosownych przypadkach, w odniesieniu do EFRR)

Priorytet inwestycyjny		8vi - Aktywne i zdrowe starzenie się							
Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu (w stosownych przypadkach)	Wartość docelowa (2023)			Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
					M	W	T		
815	Liczba osób objętych programem zdrowotnym współfinansowanym z EFS	osoby	EFS	Słabiej rozwinięte	9 645,00	17 913,00	27 559,00	LSI/SL2014	rocznie
816	Liczba wdrożonych programów zdrowotnych istotnych z punktu widzenia potrzeb zdrowotnych regionu, w tym pracodawców.	sztuki	EFS	Słabiej rozwinięte	0,00	0,00	2,00	LSI/SL2014	rocznie

2.A.7 Innowacje społeczne, współpraca ponadnarodowa i wkład w realizację celów tematycznych 1–7

Oś priorytetowa	VIII - REGIONALNE KADRY GOSPODARKI OPARTEJ NA WIEDZY
-----------------	--

2.A.8 Ramy wykonania

Tabela 6: Ramy wykonania dla osi priorytetowej (w podziale na fundusz oraz, dla EFRR i EFS, kategorię regionu)

Oś priorytetowa		VIII - REGIONALNE KADRY GOSPODARKI OPARTEJ NA WIEDZY											
Nr identyfikacyjny	Rodzaj wskaźnika	Wskaźnik lub kluczowy etap wdrażania	Jednostka pomiaru, w stosownych przypadkach	Fundusz	Kategoria regionu	Cel pośredni na 2018 r.			Cel końcowy (2023)			Źródło danych	Wyjaśnienie adekwatności wskaźnika, w stosownych przypadkach
						M	W	T	M	W	T		
CO05	Produkt	osoby pracujące, łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek	Liczba	EFS	Słabiej rozwinięte	5812	5365	11177	27 675,00	25 547,00	53 222,00	LSI/SL2014	Powiązane z nim typy projektów odpowiadają za 50,09 % alokacji osi priorytetowej
FIN	Finansowe	Całkowita kwota certyfikowanych wydatków kwalifikowalnych	EUR	EFS	Słabiej rozwinięte	0	0	29 509 052	0,00	0,00	213 833 713,00	LSI/KSI	

Dodatkowe informacje jakościowe na temat ustanowienia ram wykonania

2.A.9 Kategorie interwencji

Kategorie interwencji odpowiadające treści osi priorytetowej w oparciu o klasyfikację przyjętą przez Komisję oraz szacunkowy podział wsparcia Unii.

Tabele 7-11: Kategorie interwencji

Tabela 7: Wymiar 1 – Zakres interwencji

Oś priorytetowa		VIII - REGIONALNE KADRY GOSPODARKI OPARTEJ NA WIEDZY		
Fundusz	Kategoria regionu	Kod		Kwota €
ESF	Słabiej rozwinięte	105. Równość mężczyzn i kobiet we wszystkich dziedzinach, w tym dostęp do zatrudnienia, rozwój kariery, godzenie życia zawodowego i prywatnego oraz promowanie równości wynagrodzeń za taką samą pracę		44 372 032,00
ESF	Słabiej rozwinięte	106. Przystosowywanie pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian		95 928 141,00
ESF	Słabiej rozwinięte	107. Aktywne i zdrowe starzenie się		41 458 483,00

Tabela 8: Wymiar 2 – Forma finansowania

Oś priorytetowa	VIII - REGIONALNE KADRY GOSPODARKI OPARTEJ NA WIEDZY
-----------------	--

Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota €
ESF	Słabiej rozwinięte	01. Dotacja bezzwrotna	181 758 656,00

Tabela 9: Wymiar 3 – Typ obszaru

Oś priorytetowa		VIII - REGIONALNE KADRY GOSPODARKI OPARTEJ NA WIEDZY	
Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota €
ESF	Słabiej rozwinięte	01. Duże obszary miejskie (o ludności >50 000 i dużej gęstości zaludnienia)	118 143 126,00
ESF	Słabiej rozwinięte	02. Małe obszary miejskie (o ludności >5 000 i średniej gęstości zaludnienia)	36 351 731,00
ESF	Słabiej rozwinięte	03. Obszary wiejskie (o małej gęstości zaludnienia)	27 263 799,00

Tabela 10: Wymiar 4 – Terytorialne mechanizmy wdrażania

Oś priorytetowa		VIII - REGIONALNE KADRY GOSPODARKI OPARTEJ NA WIEDZY	
Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota €
ESF	Słabiej rozwinięte	01. Zintegrowane inwestycje terytorialne - miejskie	9 761 092,00
ESF	Słabiej rozwinięte	05. Inne zintegrowane podejścia do zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich/wiejskich	3 833 187,00
ESF	Słabiej rozwinięte	07. Nie dotyczy	168 164 377,00

Tabela 11: Wymiar 6 – dodatkowy temat EFS (Wyłącznie EFS i inicjatywa na rzecz zatrudnienia ludzi młodych)

Oś priorytetowa		VIII - REGIONALNE KADRY GOSPODARKI OPARTEJ NA WIEDZY	
Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota €

2.A.10 Krótki opis planowanego wykorzystania pomocy technicznej, w tym, w razie potrzeby, przedsięwzięć mających na celu wzmacnianie zdolności administracyjnych instytucji zaangażowanych w zarządzanie i kontrolę programów i beneficjentów. (w stosownych przypadkach) (w podziale na osie priorytetowe)

Oś priorytetowa:	VIII - REGIONALNE KADRY GOSPODARKI OPARTEJ NA WIEDZY

2.A.1 Oś priorytetowa

Nr identyfikacyjny osi priorytetowej	X
Nazwa osi priorytetowej:	REWITALIZACJA ORAZ INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA I ZDROWOTNA

- Całość osi priorytetowej zostanie zrealizowana wyłącznie przy wykorzystaniu instrumentów finansowych
- Całość osi priorytetowej zostanie zrealizowana wyłącznie przy wykorzystaniu instrumentów finansowych utworzonych na poziomie Unii
- Całość osi priorytetowej zostanie zrealizowana przy zastosowaniu formuły rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność
- W odniesieniu do EFS: całość osi priorytetowej jest poświęcona innowacjom społecznym, współpracy transnarodowej lub obydwu tym obszarom
- For the ERDF: The entire priority axis is dedicated to operations aimed at reconstruction in response to major or regional natural disasters
- For the ERDF: The entire priority axis is dedicated to SME (Article 39)

2.A.2 Uzasadnienie utworzenia osi priorytetowej obejmującej więcej niż jedną kategorię regionu, więcej niż jeden cel tematyczny lub więcej niż jeden fundusz (w stosownych przypadkach)

2.A.3 Fundusz, kategoria regionu i podstawa dla kalkulacji wsparcia Unii

Fundusz	Kategoria regionu	Podstawa kalkulacji (wydatki kwalifikowalne ogółem lub publiczne wydatki kwalifikowalne)	Kategoria regionu dla regionów najbardziej oddalonych i północnych słabo zaludnionych regionów (w stosownych przypadkach)
ERDF	Słabiej rozwinięte	Ogółem	

2.A.4 Priorytet inwestycyjny

Nr identyfikacyjny osi priorytetowej	9a
Nazwa osi priorytetowej	Inwestycje w infrastrukturę zdrowotną i społeczną, które przyczyniają się do rozwoju krajowego, regionalnego i lokalnego, zmniejszania nierówności w zakresie stanu zdrowia, promowanie włączenia społecznego poprzez lepszy dostęp do usług społecznych, kulturalnych i rekreacyjnych oraz przejścia z usług instytucjonalnych na usługi na poziomie społeczności lokalnych

2.A.5 Cele szczegółowe odpowiadające priorytetowi inwestycyjnemu i oczekiwane rezultaty

Numer identyfikacyjny celu szczegółowego	1
Nazwa celu szczegółowego	Lepsza dostępność i efektywność systemu ochrony zdrowia
Rezultaty, które państwo	Cel szczegółowy priorytetu inwestycyjnego 9a jest spójny z celami głównymi i szczegółowym <i>Umowy Partnerstwa</i> ,

<p>członkowskie zamierza osiągnąć przy wsparciu Unii</p>	<p>którymi są odpowiednio <i>poprawa spójności społecznej i terytorialnej</i> oraz <i>ograniczenie ryzyka wykluczenia społecznego spowodowanego dysproporcjami w dostępie do usług publicznych</i>.</p> <p>Dzięki realizacji priorytetu inwestycyjnego 9a wzrośnie dostępność do wysokiej jakości usług medycznych co przyczyni się docelowo do ograniczenia ryzyka wykluczenia społecznego spowodowanego dysproporcjami w dostępie do usług publicznych, a bezpośrednio przełoży się na wydłużenie aktywności zawodowej mieszkańców województwa w skutek zmniejszenia absencji chorobowych. Logika interwencji w obszarze zdrowia oparta jest na założeniu, że utrata zdrowia stanowi jeden z najważniejszych czynników przerywania aktywności zawodowej i w rezultacie zagrożenia ubóstwem. Brak lub ograniczenie dostępu do usług ochrony zdrowia powoduje trwałe, często nieodwracalne pogorszenie zdolności do uczestnictwa w życiu społecznym i gospodarczym, w tym do podjęcia i utrzymania zatrudnienia, co bezpośrednio przyczynia się do zwiększenia ryzyka wystąpienia ubóstwa. Taka interwencja wpisuje się w założenia Strategii Europa 2020 i koresponduje z celami dotyczącymi zatrudnienia i redukcji ubóstwa.</p>
<p>Numer identyfikacyjny celu szczegółowego</p>	<p>2</p>
<p>Nazwa celu szczegółowego</p>	<p>Lepszy dostęp do usług społecznych dla osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem</p>
<p>Rezultaty, które państwo członkowskie zamierza osiągnąć przy wsparciu Unii</p>	<p>Cel szczegółowy priorytetu inwestycyjnego 9a jest spójny z celami głównymi i szczegółowym <i>Umowy Partnerstwa</i>, którymi są odpowiednio <i>poprawa spójności społecznej i terytorialnej</i> oraz <i>ograniczenie ryzyka wykluczenia społecznego spowodowanego dysproporcjami w dostępie do usług</i>.</p> <p>Realizacja priorytetu inwestycyjnego 9a docelowo przyczynia się do <i>ograniczenia ryzyka wykluczenia społecznego spowodowanego dysproporcjami w dostępie do usług publicznych, a bezpośrednio przełoży się na</i> zwiększeniu się dostęp do usług społecznych dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz aktywną integrację społeczną.</p>

Tabela 3: Specyficzne dla programu wskaźniki rezultatu (w podziale na cele szczegółowe) (w odniesieniu do EFRR i Funduszu Spójności)

Cel szczegółowy		1 - Lepsza dostępność i efektywność systemu ochrony zdrowia							
Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Kategoria regionu (w stosownych przypadkach)	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru	
1010	Liczba porad udzielonych w ramach ambulatoryjnej opieki zdrowotnej	mln sztuk	Słabiej rozwinięte	33,91	2013	42,32	GUS	roczna	

Cel szczegółowy		2 - Lepszy dostęp do usług społecznych dla osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem							
Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Kategoria regionu (w stosownych przypadkach)	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru	
1020	Liczba gospodarstw domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej	tys. sztuk	Słabiej rozwinięte	109,17	2013	147,99	GUS	roczna	

2.A.6 Przedsięwzięcie, które ma otrzymać wsparcie w ramach priorytetu inwestycyjnego (w podziale na priorytety inwestycyjne)

2.A.6.1 Opis typów i przykłady przedsięwzięć, które mają otrzymać wsparcie, oraz ich oczekiwany wkład w realizację celów szczegółowych oraz, w stosownych przypadkach, wskazanie głównych grup docelowych, poszczególnych terytoriów docelowych i typów beneficjentów

Priorytet inwestycyjny	9a - Inwestycje w infrastrukturę zdrowotną i społeczną, które przyczyniają się do rozwoju krajowego, regionalnego i lokalnego, zmniejszania nierówności w zakresie stanu zdrowia, promowanie włączenia społecznego poprzez lepszy dostęp do usług społecznych, kulturalnych i rekreacyjnych oraz przejścia z usług instytucjonalnych na usługi na poziomie społeczności lokalnych
<u>Cel szczegółowy 1</u>	
<p>Zakres interwencji odzwierciedla kierunki i priorytety strategiczne określone w przygotowanym przez Ministerstwo Zdrowia dokumencie <i>Krajowe strategiczne ramy polityki w obszarze ochrony zdrowia (tzw. Policy Paper)</i>, który stanowi krajowe ramy strategiczne dla wszystkich przedsięwzięć realizowanych w obszarze zdrowia w perspektywie 2014-2020. Dokument wskazuje cele, kierunki interwencji i narzędzia realizacji, odpowiadające na problemy, wyzwania i postulaty w obszarze opieki zdrowotnej wynikające z oceny sytuacji w ochronie zdrowie. Dokument identyfikuje potrzeby oraz wskazuje planowane działania, w tym dotyczące mapowania potrzeb oraz planowane zmiany legislacyjne ukierunkowane na reformę systemu opieki zdrowotnej w Polsce.</p> <p>Realizując cel operacyjny A oraz B, zawarty w Policy Paper, interwencja RPO WSL 2014-2020 będzie elementem implementacji narzędzi 13, 14, 16 i 17 dotyczących wsparcia regionalnych podmiotów leczniczych udzielających świadczeń zdrowotnych na rzecz osób dorosłych, dedykowanych chorobom, które są istotną przyczyną dezaktywizacji zawodowej (układu krążenia, nowotworowych, układu kostno-stawowego i mięśniowego, układu oddechowego, psychicznych), w zakresie opieki geriatrycznej, w dziedzinach medycyny ukierunkowanych na opiekę nad matką i dzieckiem[1] oraz specyficznych grup chorobowych dla regionu wynikających z przeprowadzonej diagnozy sytuacji demograficzno-epidemiologicznej.</p> <p>Konieczność poprawy efektywności funkcjonowania sektora ochrony zdrowia wymaga silnej koordynacji podejmowanych interwencji pomiędzy poziomem krajowym, a regionalnym. Mechanizmy koordynacji wprowadzone w Umowie Partnerstwa oraz Policy Paper dla ochrony zdrowia mają na celu zapewnienie skutecznego – dostosowanego do potrzeb w skali kraju i poszczególnych regionów – i efektywnego wykorzystania funduszy europejskich dedykowanych na rzecz ochrony zdrowia.</p>	

Priorytet inwestycyjny	9a - Inwestycje w infrastrukturę zdrowotną i społeczną, które przyczyniają się do rozwoju krajowego, regionalnego i lokalnego, zmniejszania nierówności w zakresie stanu zdrowia, promowanie włączenia społecznego poprzez lepszy dostęp do usług społecznych, kulturalnych i rekreacyjnych oraz przejścia z usług instytucjonalnych na usługi na poziomie społeczności lokalnych
-------------------------------	---

Głównym narzędziem koordynacji interwencji podejmowanych w ramach powyższego celu szczegółowego jest Komitet Sterujący ds. koordynacji interwencji EFSI w sektorze zdrowia. Komitet działa pod przewodnictwem ministra właściwego ds. zdrowia.

W celu zapewnienia właściwego mechanizmu koordynacji, Komitet na bieżąco analizuje kwestie związane z ochroną zdrowia, w szczególności pod kątem zapewnienia skuteczności i efektywności podejmowanych interwencji ze środków UE, osiągnięcia oczekiwanych rezultatów oraz wpływu realizacji Planu działań na cele Policy Paper w zakresie ochrony zdrowia oraz cele Umowy Partnerstwa i Programów Operacyjnych.

Warunkiem koniecznym dla podejmowania interwencji w sektorze zdrowia ze środków EFSI jest ich zgodność z uzgodnionym przez Komitet Sterujący Planem działań w sektorze zdrowia. Plan działań – bezpośrednio powiązany z *Umową Partnerstwa* oraz uwzględniający inwestycje podejmowane ze środków krajowych (w tym w ramach konkursów na zadania finansowane ze środków publicznych oraz kontraktów na świadczone usługi) - zawiera m.in. listę potencjalnych projektów realizowanych na poziomie krajowym i regionalnym utworzoną po analizie pod kątem komplementarności i efektywności kosztowej propozycji przedstawionych przez IZ, zasady dotyczące trybów i kryteriów wyboru projektów w ramach naborów ogłaszanych w ramach programów centralnych i regionalnych.

Zgodnie z diagnozą, najczęstszymi przyczynami zgonu mieszkańców województwa śląskiego są choroby nowotworowe, układu krążenia, układu kostnowątkowo-mięśniowego, układu oddechowego oraz choroby psychiczne. Wymienione grupy chorób stanowią główne przyczyny niezdolności do pracy. Dodatkowo w regionie obserwuje się tendencję malejącej liczby osób w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym przy jednoczesnym wzroście liczby osób w wieku poprodukcyjnym.

W związku z powyższym w ramach priorytetu inwestycyjnego wspierane będą kompleksowe przedsięwzięcia mające na celu zwiększenie jakości specjalistycznych usług medycznych w ośrodkach regionalnych, odnoszące się do zidentyfikowanych obszarów deficytowych, bądź odzwierciedlające zdiagnozowane specyficzne potrzeby regionalne – w szczególności dotyczące dostosowania systemu ochrony zdrowia do zmieniających się trendów demograficznych (obszar geriatric i opieka nad matką i dzieckiem). Na zasadach i w zakresie zgodnym z *Policy Paper* wspierane będą między innymi projekty polegające na przeprowadzeniu niezbędnych, z punktu widzenia udzielania świadczeń zdrowotnych, prac remontowo-budowlanych, w tym w zakresie dostosowania infrastruktury do potrzeb osób starszych i niepełnosprawnych, a także wyposażeniu w sprzęt medyczny oraz – jako element

Priorytet inwestycyjny	9a - Inwestycje w infrastrukturę zdrowotną i społeczną, które przyczyniają się do rozwoju krajowego, regionalnego i lokalnego, zmniejszania nierówności w zakresie stanu zdrowia, promowanie włączenia społecznego poprzez lepszy dostęp do usług społecznych, kulturalnych i rekreacyjnych oraz przejścia z usług instytucjonalnych na usługi na poziomie społeczności lokalnych
-------------------------------	---

projektu – rozwiązaniach w zakresie IT (oprogramowanie, sprzęt).

Z uwagi na charakter świadczeń realizowanych w POZ, inwestycje prowadzone w ramach tego typu projektu mogą być ukierunkowane na wszystkie problemy zdrowotne dorosłych i dzieci rozwiązywane w ramach świadczeń gwarantowanych z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej, przy czym powinny one przyczyniać się do rozwoju opieki koordynowanej, z uwzględnieniem zintegrowanych form opieki środowiskowej. Inwestycje EFRR nie powinny być ukierunkowane na duże instytucje o charakterze opiekuńczo-pobytowym, zdefiniowane zgodnie z polskim prawodawstwem, świadczące usługi długoterminowej pomocy dla osób z niepełnosprawnościami, dzieci, osób starszych oraz psychicznie chorych.

Komplementarnie w PO WER realizowane będą działania związane z doskonaleniem kompetencji lekarzy, w tym POZ. Zakres interwencji powinien wynikać z diagnozy lub danych ujętych w dostępnych rejestrach, wskazujących na potrzeby. Rozwój usług społecznych i zdrowotnych na rzecz osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym, wspierany ze środków EFRR, jest zgodny z założeniami europejskich zasad przejścia z opieki instytucjonalnej do opieki środowiskowej oraz z kierunkami wskazanymi w Programie Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu 2020.

Podejmowane będą wyłącznie inwestycje zweryfikowane zidentyfikowanymi deficytami i potrzebami uwzględniającymi sytuację demograficzną i epidemiologiczną (odpowiednio identyfikowaną na poziomie województwa – w zależności od specyfiki podmiotu leczniczego i oferowanych przez niego usług) oraz faktycznym zapotrzebowaniem i dostępnością infrastruktury ochrony zdrowia na danym obszarze z wykorzystaniem map zdrowotnych w opracowaniu przez Ministerstwo Zdrowia[2] z zastrzeżeniem zasad opisanych w Kierunkowych zasadach wyboru projektów.

Inwestycje będą realizowane wyłącznie przez podmioty wykonujące działalność leczniczą (publiczne i prywatne) udzielające świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych. W przypadku poszerzenia działalności podmiotu wykonującego działalność leczniczą, wymagane będzie zobowiązanie do posiadania umowy na udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych najpóźniej w kolejnym okresie kontraktowania świadczeń po zakończeniu realizacji projektu.

Typy przedsięwzięć

Priorytet inwestycyjny	9a - Inwestycje w infrastrukturę zdrowotną i społeczną, które przyczyniają się do rozwoju krajowego, regionalnego i lokalnego, zmniejszania nierówności w zakresie stanu zdrowia, promowanie włączenia społecznego poprzez lepszy dostęp do usług społecznych, kulturalnych i rekreacyjnych oraz przejścia z usług instytucjonalnych na usługi na poziomie społeczności lokalnych
-------------------------------	---

- Projekty inwestycyjne ukierunkowane na poprawę jakości i dostępności do świadczeń ochrony zdrowia.

Wsparcie infrastruktury ochrony zdrowia przyczyni się do zwiększenia spójności społecznej poprzez lepszy dostęp do wysokiej jakości usług medycznych, a w konsekwencji do poprawy zdrowotności mieszkańców regionu.

Cross-financing

EFRR i EFS mogą finansować, w komplementarny sposób oraz z zastrzeżeniem ograniczenia w wysokości do 10 % unijnego finansowania w odniesieniu do każdej osi priorytetowej programu operacyjnego, część operacji, w przypadku której koszty kwalifikują się do wsparcia z drugiego funduszu w oparciu o zasady kwalifikowalności stosowane do tego funduszu, pod warunkiem że koszty te są konieczne do odpowiedniej realizacji operacji i są bezpośrednio z nią związane.

Główni Beneficjenci, w szczególności:

- Podmioty wykonujące działalność leczniczą w rozumieniu ustawy o działalności leczniczej, posiadające osobowość prawną lub zdolność prawną; udzielające świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych;
- Jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia;
- Związek Metropolitalny,
- z wyłączeniem podmiotów, które będą kwalifikowały się do otrzymania wsparcia w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko - wyłączenie to nie dotyczy szpitali ponadregionalnych posiadających w swoich strukturach oddziały geriatryczne.

[1] Dotyczy to takich dziedzin jak: położnictwo i ginekologia, neonatologia, pediatria, kardiologia i kardiochirurgia dziecięca, chirurgia dziecięca,

Priorytet inwestycyjny	9a - Inwestycje w infrastrukturę zdrowotną i społeczną, które przyczyniają się do rozwoju krajowego, regionalnego i lokalnego, zmniejszania nierówności w zakresie stanu zdrowia, promowanie włączenia społecznego poprzez lepszy dostęp do usług społecznych, kulturalnych i rekreacyjnych oraz przejścia z usług instytucjonalnych na usługi na poziomie społeczności lokalnych
-------------------------------	---

neurologia dziecięca, psychiatria dziecięca, hematologia i onkologia dziecięca.

[2] Mapa potrzeb zdrowotnych powinna zostać opracowana zgodnie z Planem Działań wskazanym w celu spełnienia warunku ex-ante 9.3.

Cel szczegółowy 2

W związku z zdiagnozowaniem niedoborów w zakresie infrastruktury społecznej związanej ze świadczeniem usług socjalnych, w ramach priorytetu inwestycyjnego finansowane będą inwestycje dotyczące mieszkalnictwa socjalnego, wspomaganego i chronionego, w oparciu o istniejącą infrastrukturę, w powiązaniu z procesem aktywizacji zawodowej, mające na celu usamodzielnienie ekonomiczne osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Uzasadnieniem podjętego działania są olbrzymie potrzeby w zakresie mieszkań wspomaganych, chronionych i socjalnych. Wsparcie uzyskają inwestycje polegające na robotach budowlanych (za wyjątkiem budowy nowych obiektów) w zdegradowanych budynkach w celu ich adaptacji na mieszkania socjalne, wspomagane i chronione. Możliwa będzie interwencja wykraczająca poza części wspólne budynków mieszkalnych. Kluczowym efektem wsparcia będzie usamodzielnienie się ekonomiczne i społeczne osób objętych komplementarnym wsparciem z EFS lub zgodnym z celami EFS.

Wsparcie powiązane będzie z procesem integracji społecznej, aktywizacji społeczno-zawodowej i deinstytucjonalizacji usług (włączając formy stacjonarne). Tworzenie efektywnej opieki środowiskowej będzie elementem równoległym do dostosowania usług społecznych do potrzeb społeczeństwa. Inwestycje EFRR nie powinny być ukierunkowane na duże instytucje o charakterze opiekuńczo-pobytowym, zdefiniowane zgodnie z polskim prawodawstwem, świadczące usługi długoterminowej pomocy dla osób z niepełnosprawnościami, dzieci, osób starszych oraz psychicznie chorych.

Ponadto możliwa będzie aktywizacja osób wymagających wsparcia poprzez dostosowanie budynków do pełnienia funkcji centrów usług dla społeczności, wraz z zakupem wyposażenia niezbędnego do ich prawidłowego funkcjonowania. Centra usług społecznościowych to infrastruktura mieszcząca się w kategorii infrastruktury społecznej, a więc infrastruktury związanej ze świadczeniem usług w lokalnej społeczności/aktywnej integracji, świadczonych przez sektor publiczny bezpośrednio obywatelom lub za pomocą podmiotów prywatnych. Należą tu m.in.: usługi pomocy społecznej, mieszkalnictwa socjalnego (mieszkania chronione, wspomagane, treningowe) domy pomocy i opieki społecznej oraz usługi wsparcia rodziny i pieczy

Priorytet inwestycyjny	9a - Inwestycje w infrastrukturę zdrowotną i społeczną, które przyczyniają się do rozwoju krajowego, regionalnego i lokalnego, zmniejszania nierówności w zakresie stanu zdrowia, promowanie włączenia społecznego poprzez lepszy dostęp do usług społecznych, kulturalnych i rekreacyjnych oraz przejścia z usług instytucjonalnych na usługi na poziomie społeczności lokalnych
<p>zastępczej. Centra te staną się miejscem spotkań, zdobywania wiedzy oraz aktywizacji społecznej, zaspokajając tym samym potrzeby lokalnej społeczności, często dotkniętej dysfunkcjami i patologiami społecznymi. Wymaga to spójnego i wielowymiarowego podejścia do zwiększania dostępu do podstawowych usług społecznych, w tym socjalnych, edukacyjnych, opiekuńczych i doradczych, warunkujących prawidłowe funkcjonowanie społeczeństwa. Zintegrowane wykorzystanie wsparcia jest szczególnie istotne w odniesieniu do terytorialnej koncentracji problemów, dlatego pożądane będą działania przyjmujące formę przedsięwzięć odpowiadających kompleksowo na potrzeby grup wykluczonych w zakresie ich aktywizacji, które będą miały charakter długofalowego organizowania społeczności lokalnej.</p> <p>Projekty finansowane z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego będą realizowane w powiązaniu z działaniami podejmowanymi w ramach wsparcia Europejskiego Funduszu Społecznego lub działaniami, których cele są zgodne z celami EFS w zakresie włączenia społecznego i walki z ubóstwem rozumianymi w sposób określony w RPO WSL.</p> <p>Typy przedsięwzięć</p> <ul style="list-style-type: none"> • Roboty budowlane (za wyjątkiem budowy nowych obiektów) w zdegradowanych budynkach w celu adaptacji ich na mieszkania socjalne, wspomagane i chronione. • Roboty budowlane (za wyjątkiem budowy nowych obiektów) w zdegradowanych budynkach na potrzeby utworzenia Centrów Usług Społecznych. <p>Ze względu na zróżnicowanie potrzeb poszczególnych grup docelowych dla zapewnienia efektywności wsparcia, podejmowane interwencje muszą mieć charakter zindywidualizowany, kompleksowy i długofalowy. Oznacza to iż, projekty finansowane z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego będą realizowane w powiązaniu z działaniami podejmowanymi w ramach wsparcia Europejskiego Funduszu Społecznego lub działaniami, których cele są zgodne z celami EFS w zakresie włączenia społecznego i walki z ubóstwem rozumianymi w sposób określony w RPO WSL</p> <p>Cross-financing</p>	

Priorytet inwestycyjny	9a - Inwestycje w infrastrukturę zdrowotną i społeczną, które przyczyniają się do rozwoju krajowego, regionalnego i lokalnego, zmniejszania nierówności w zakresie stanu zdrowia, promowanie włączenia społecznego poprzez lepszy dostęp do usług społecznych, kulturalnych i rekreacyjnych oraz przejścia z usług instytucjonalnych na usługi na poziomie społeczności lokalnych
-------------------------------	---

Nie planuje się wykorzystania mechanizmu cross-financingu.

Główni Beneficjenci, w szczególności:

- Jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia;
- Związek Metropolitalny;
- Podmioty, w których większość udziałów lub akcji posiadają jednostki samorządu terytorialnego lub ich związki i stowarzyszenia;
- Podmioty działające na zlecenie jednostek samorządu terytorialnego wybrane zgodnie z prawem zamówień publicznych;
- Kościoły i związki wyznaniowe oraz osoby prawne kościołów i związków wyznaniowych;
- Organizacje pozarządowe;
- Jednostki zaliczane do sektora finansów publicznych (niewymienione wyżej);
- Spółdzielnie mieszkaniowe, wspólnoty mieszkaniowe, TBS, spółdzielnie;
- Instytucje kultury;
- Lokalne Grupy Działania;
- MŚP;
- Porozumienia ww. podmiotów;
- Podmioty działające w oparciu o umowę/porozumienie w ramach partnerstwa publiczno-prywatnego (tzw. projekty hybrydowe).

*Fragment przeniesiony z sekcji "Zasady kierunkowe"

Ze względu na kumulację negatywnych zjawisk społeczno-gospodarczych o ogromnej skali, dla miasta Bytom przewiduje się przeznaczenie specjalnej puli środków na procedurę pozakonkursową OSI dla miast i dzielnic miast wymagających rewitalizacji.

Priorytet inwestycyjny	9a - Inwestycje w infrastrukturę zdrowotną i społeczną, które przyczyniają się do rozwoju krajowego, regionalnego i lokalnego, zmniejszania nierówności w zakresie stanu zdrowia, promowanie włączenia społecznego poprzez lepszy dostęp do usług społecznych, kulturalnych i rekreacyjnych oraz przejścia z usług instytucjonalnych na usługi na poziomie społeczności lokalnych
-------------------------------	---

W przypadku zidentyfikowania trudności lub opóźnień w postępie rzeczowo – finansowym środków dedykowanych OSI Bytom Instytucja Zarządzająca może zdecydować o przesunięciu środków na wsparcie OSI miast wymagających rewitalizacji zgodnie z zapisami Umowy Partnerstwa, Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego oraz Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego.

2.A.6.2 Kierunkowe zasady wyboru operacji

Priorytet inwestycyjny	9a - Inwestycje w infrastrukturę zdrowotną i społeczną, które przyczyniają się do rozwoju krajowego, regionalnego i lokalnego, zmniejszania nierówności w zakresie stanu zdrowia, promowanie włączenia społecznego poprzez lepszy dostęp do usług społecznych, kulturalnych i rekreacyjnych oraz przejścia z usług instytucjonalnych na usługi na poziomie społeczności lokalnych
-------------------------------	---

Cel szczegółowy 1

Wybór projektów dotyczących wsparcia infrastruktury zdrowotnej będzie odbywał się w trybie konkursowym. Warunkiem otrzymania wsparcia będzie pozytywna opinia *Komitetu Sterującego ds. koordynacji interwencji EFSI w sektorze zdrowia (KS)*, zgodność z Planem działań w sektorze zdrowia oraz ich zasadność realizacji, która wynikać będzie z mapy potrzeb.

Warunkiem realizacji tego typu działań jest uwzględnienie w założeniach projektowych wniosków i celów, określonych w dokumentach strategicznych szczebla krajowego i wojewódzkiego w zakresie ochrony zdrowia, co oznacza, iż konieczność realizacji danej inwestycji musi wynikać ze zdiagnozowanych potrzeb i wniosków, wskazanych w *Policy Paper dla ochrony zdrowia 2014-2020* i *SRW Śląskie 2020+* oraz Planów działań w sektorze zdrowia. Preferowane będą projekty charakteryzujące się wysokim stopniem przygotowania, przekładającym się na gotowość do ich realizacji.

Dopuszczone zostaną przedsięwzięcia oparte na istniejącej infrastrukturze z wykorzystaniem bazy łóżkowej danej jednostki. Dodatkowo podmiot realizujący projekt powinien zagwarantować finansowanie świadczonych usług w ramach interwencji w publicznym systemie ochrony zdrowia.

Inwestycje w obszarze ochrony zdrowia mają służyć poprawie jakości i dostępności świadczeń zdrowotnych, a nie powiększaniu ilościowemu zasobów

Priorytet inwestycyjny	9a - Inwestycje w infrastrukturę zdrowotną i społeczną, które przyczyniają się do rozwoju krajowego, regionalnego i lokalnego, zmniejszania nierówności w zakresie stanu zdrowia, promowanie włączenia społecznego poprzez lepszy dostęp do usług społecznych, kulturalnych i rekreacyjnych oraz przejścia z usług instytucjonalnych na usługi na poziomie społeczności lokalnych
<p>infrastrukturalnych sektora, tj. tworzeniu nowych jednostek ochrony zdrowia, oddziałów[1], zwiększaniu ilości łóżek szpitalnych.</p> <p>Projekty dotyczące POZ i AOS oraz opieki środowiskowej, a także opieki zdeinstytucjonalizowanej będą kwalifikowane do wsparcia niezwłocznie po przyjęciu przez KS Planu działania dla programu operacyjnego, o ile diagnoza lub dane w dostępnych rejestrach umożliwiają weryfikację zasadności ich realizacji.</p> <p>Preferencyjnie traktowane będą projekty wspierające przeniesienie akcentów z usług wymagających hospitalizacji na rzecz POZ i AOS, jak również wspierające rozwój opieki koordynowanej, z uwzględnieniem środowiskowych form opieki.</p> <p>Wydatki ponoszone w ramach projektów dotyczących infrastruktury w zakresie opieki szpitalnej mogą być certyfikowane po wprowadzeniu map potrzeb w dziedzinie medycyny oraz rodzaju świadczeń zbieżnym tematycznie z zakresem danego projektu.</p> <p>Inwestycje polegające na dostosowaniu istniejącej infrastruktury do obowiązujących przepisów są niekwalifikowane, chyba że ich realizacja jest uzasadniona z punktu widzenia poprawy efektywności (w tym kosztowej) i dostępu do świadczeń opieki zdrowotnej.</p> <p>W przypadku projektów infrastrukturalnych promowane będą projekty:</p> <ul style="list-style-type: none"> • efektywne kosztowo i realizowane przez podmioty, które wykazują największą efektywność finansową, • przewidujące działania konsolidacyjne i inne formy współpracy podmiotów leczniczych, a także działania w zakresie reorganizacji i restrukturyzacji wewnątrz podmiotów leczniczych, w celu maksymalizacji wykorzystania infrastruktury, w tym sąsiadującej, oraz stopnia jej dostosowania do istniejących deficytów. 	

Priorytet inwestycyjny	9a - Inwestycje w infrastrukturę zdrowotną i społeczną, które przyczyniają się do rozwoju krajowego, regionalnego i lokalnego, zmniejszania nierówności w zakresie stanu zdrowia, promowanie włączenia społecznego poprzez lepszy dostęp do usług społecznych, kulturalnych i rekreacyjnych oraz przejścia z usług instytucjonalnych na usługi na poziomie społeczności lokalnych
-------------------------------	---

[1] Nowy oddział może powstać wyłącznie przy wykorzystaniu bazy infrastrukturalnej i łóżkowej danej jednostki.

Cel szczegółowy 2

Typy projektów realizowane będą w ramach trybu konkursowego, w przypadku OSI na rzecz infrastruktury społecznej – część środków zostanie objęta procedurą pozakonkursową.

Rozwój usług społecznych i zdrowotnych na rzecz osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym, wspierany ze środków EFRR, jest zgodny z założeniami europejskich zasad przejścia z opieki instytucjonalnej do opieki środowiskowej oraz z kierunkami wskazanymi w Programie Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu 2020.

Projekty finansowane z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego będą realizowane w powiązaniu z działaniami podejmowanymi w ramach wsparcia Europejskiego Funduszu Społecznego lub działaniami, których cele są zgodne z celami EFS w zakresie włączenia społecznego i walki z ubóstwem rozumianymi w sposób określony w RPO WSL. Wsparcie będą mogły uzyskać wyłącznie projekty oparte o istniejącą infrastrukturę, nie ma możliwości budowy nowych obiektów.

W celu zwiększenia efektywności i komplementarności wsparcia interwencja planowana jest do realizacji w ramach ZIT/RIT. Zastosowanie ZIT/RIT pozwoli na dostosowanie interwencji do specyficznych potencjałów i deficytów poszczególnych terytoriów. Wsparcie zostanie skierowane na przedsięwzięcia wynikające ze Strategii ZIT/RIT.

* fragment przeniesiony do sekcji "Przedsięwzięcia, które mają otrzymać wsparcie"

Priorytet inwestycyjny	9a - Inwestycje w infrastrukturę zdrowotną i społeczną, które przyczyniają się do rozwoju krajowego, regionalnego i lokalnego, zmniejszania nierówności w zakresie stanu zdrowia, promowanie włączenia społecznego poprzez lepszy dostęp do usług społecznych, kulturalnych i rekreacyjnych oraz przejścia z usług instytucjonalnych na usługi na poziomie społeczności lokalnych
<p>Wyznaczona zostanie specjalna pula środków przeznaczona na projekty wynikające z LSR, przygotowanych zgodnie z art. 33 rozporządzenia ogólnego, obejmująca obszary wiejskie i rybackie.</p> <p>Wybór projektów do dofinansowania będzie następowal w oparciu o obiektywne kryteria zatwierdzone przez KM. Kryteria będą precyzyjne, mierzalne i obiektywne. Kryteriom merytorycznym zostanie nadana odpowiednia punktacja oraz zostaną określone wagi punktowe.</p>	

2.A.6.3 Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych (w stosownych przypadkach)

Priorytet inwestycyjny	9a - Inwestycje w infrastrukturę zdrowotną i społeczną, które przyczyniają się do rozwoju krajowego, regionalnego i lokalnego, zmniejszania nierówności w zakresie stanu zdrowia, promowanie włączenia społecznego poprzez lepszy dostęp do usług społecznych, kulturalnych i rekreacyjnych oraz przejścia z usług instytucjonalnych na usługi na poziomie społeczności lokalnych
<p>Zgodnie z przeprowadzoną na podstawie art. 37 rozporządzenia ogólnego analizą ex-ante instrumentów finansowych, w ramach PI nie przewiduje się zastosowania instrumentów finansowych. Jednocześnie na dalszym etapie wdrażania programu nie wyklucza się przeprowadzanie kolejnych analiz w uzasadnionych przypadkach.</p>	

2.A.6.4 Planowane wykorzystanie dużych projektów (w stosownych przypadkach)

Priorytet inwestycyjny	9a - Inwestycje w infrastrukturę zdrowotną i społeczną, które przyczyniają się do rozwoju krajowego, regionalnego i lokalnego, zmniejszania nierówności w zakresie stanu zdrowia, promowanie włączenia społecznego poprzez lepszy dostęp do usług społecznych, kulturalnych i rekreacyjnych oraz przejścia z usług instytucjonalnych na usługi na poziomie społeczności lokalnych
<p>W ramach priorytetu inwestycyjnego 9a nie zidentyfikowano dużych projektów, których koszty kwalifikowane przekraczają 50 000 000 EUR.</p>	

2.A.6.5 Wskaźniki produktu w podziale na priorytety inwestycyjne oraz, w stosownych przypadkach, na kategorie regionów

Tabela 5: Wspólne i specyficzne dla programu wskaźniki produktu (według priorytetu inwestycyjnego, w podziale na kategorie regionów w odniesieniu do EFS oraz, w stosownych przypadkach, w odniesieniu do EFRR)

Priorytet inwestycyjny		9a - Inwestycje w infrastrukturę zdrowotną i społeczną, które przyczyniają się do rozwoju krajowego, regionalnego i lokalnego, zmniejszenia nierówności w zakresie stanu zdrowia, promowanie włączenia społecznego poprzez lepszy dostęp do usług społecznych, kulturalnych i rekreacyjnych oraz przejścia z usług instytucjonalnych na usługi na poziomie społeczności lokalnych							
Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu (w stosownych przypadkach)	Wartość docelowa (2023)			Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
					M	W	T		
CO36	Zdrowie: ludność objęta ulepszonymi usługami zdrowotnymi	Osoby	EFRR	Słabiej rozwinięte			736 400,00	LSI/SL2014	roczna
1011	Liczba wspartych podmiotów leczniczych	sztuki	EFRR	Słabiej rozwinięte			78,00	LSI/SL2014	roczna
1022	Liczba wspartych obiektów, w których realizowane są usługi aktywizacji społeczno-zawodowej	sztuki	EFRR	Słabiej rozwinięte			80,00	LSI/SL2014	roczna

2.A.4 Priorytet inwestycyjny

Nr identyfikacyjny osi priorytetowej	9b
Nazwa osi priorytetowej	Wsparcie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności na obszarach miejskich i wiejskich

2.A.5 Cele szczegółowe odpowiadające priorytetowi inwestycyjnemu i oczekiwane rezultaty

Numer identyfikacyjny celu szczegółowego	1
Nazwa celu szczegółowego	Zwiększona aktywizacja społeczno-gospodarcza ludności zamieszkującej rewitalizowane tereny
Rezultaty, które państwo członkowskie zamierza osiągnąć przy wsparciu Unii	<p>Cel szczegółowy priorytetu inwestycyjnego 9b jest spójny z celami głównymi i szczegółowym <i>Umowy Partnerstwa</i>, którymi są odpowiednio <i>poprawa spójności społecznej i terytorialnej</i> oraz <i>włączenie społeczności zamieszkałych obszarów peryferyjne i zdegradowane</i>.</p> <p>Realizacja PI 9b docelowo służy włączeniu społeczności zamieszkujących obszary peryferyjne i zdegradowane, co przekłada się na zmniejszenie się ilości obszarów wymagających kompleksowej rewitalizacji. Wsparcie pozwoli na włączenie społeczności zamieszkujących obszary peryferyjne i zdegradowane dzięki kompleksowej rewitalizacji</p>

	<p>zdegradowanych obszarów miejskich i wiejskich, postrzeganej w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym. Podejmowane w ramach rewitalizacji działania przyczynią się do poprawy jakości życia mieszkańców oraz ożywienia gospodarczego i społecznego danego obszaru. W rezultacie ograniczone zostanie ryzyko ubóstwa i wykluczenia społecznego na tych obszarach.</p>
--	---

Tabela 3: Specyficzne dla programu wskaźniki rezultatu (w podziale na cele szczegółowe) (w odniesieniu do EFRR i Funduszu Spójności)

Cel szczegółowy		1 - Zwiększona aktywizacja społeczno-gospodarcza ludności zamieszkującej rewitalizowane tereny						
Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Kategoria regionu (w stosownych przypadkach)	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
1030	Liczba funkcjonujących form aktywizacji ludności zamieszkującej rewitalizowane tereny	sztuki	Słabiej rozwinięte	350,00	2015	744,00	badanie ewaluacyjne IZ RPO WSL	Na początku okresu programowania, 2 razy w trakcie wdrażania programu, na końcu okresu programowania

2.A.6 Przedsięwzięcie, które ma otrzymać wsparcie w ramach priorytetu inwestycyjnego (w podziale na priorytety inwestycyjne)

2.A.6.1 Opis typów i przykłady przedsięwzięć, które mają otrzymać wsparcie, oraz ich oczekiwany wkład w realizację celów szczegółowych oraz, w stosownych przypadkach, wskazanie głównych grup docelowych, poszczególnych terytoriów docelowych i typów beneficjentów

Priorytet inwestycyjny	9b - Wsparcie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności na obszarach miejskich i wiejskich
<p>W związku z wysokim stopniem uprzemysłowienia, województwo śląskie jest obszarem o znacznej degradacji terenu. Nadanie nowych funkcji terenom zdegradowanym i przemysłowym oraz rewitalizacja przestrzeni miast jest poważnym wyzwaniem rozwojowym dla regionu.</p> <p>Mając na uwadze powyższe, w ramach priorytetu inwestycyjnego wsparcie uzyskują kompleksowe projekty rewitalizacyjne. Rewitalizacja będzie kompleksowych działań mających na celu przywrócenie do życia zdegradowanych społecznie, gospodarczo i środowiskowo obszarów poprzez przywrócenie im starej lub nadanie nowej funkcji. W jej ramach prowadzony będzie szereg wielowątkowych, wzajemnie uzupełniających się i wzmacniających działań, mających na celu wywołanie jakościowej, pozytywnej zmiany na zidentyfikowanym obszarze. Celem działań infrastrukturalnych będzie wsparcie społeczności zamieszkującej obszar zdegradowany poprzez zastosowanie instrumentów aktywizacji społeczno-zawodowej oraz uzupełniająco zdrowotnej i kulturalnej mniejszej skali. Ponadto wspierane będą także instytucje kultury, pełniące centra aktywizacji i integracji społeczności lokalnej. Koszty kwalifikowalne projektu w zakresie kultury nie będą przekraczać 2 mln euro.</p> <p>Jako iż każda ze społeczności charakteryzuje się innymi potrzebami, ich diagnoza powinna zawierać się w kompleksowym <i>Programie Rewitalizacji</i> stworzonym przy zaangażowaniu wszystkich aktorów lokalnej sceny, zarówno władzy samorządowej, biznesu i organizacji obywatelskich jak i samych mieszkańców. Inwestycje w zakresie kultury realizowane będą w ramach <i>Programów Rewitalizacji</i> oraz będą miały na celu poprawę spójności społecznej dzięki umożliwieniu lepszego dostępu do usług społecznych i kulturalnych oraz umożliwienia nowych form uczestnictwa w kulturze. W ramach kompleksowej rewitalizacji obszarów zdegradowanych, finansowane w ograniczonym zakresie będą również inwestycje (części wspólne budynków), dotyczące tkanki mieszkaniowej, tylko jako część większego projektu mającego na celu rewitalizację zubożonych obszarów publicznych.</p> <p>Wsparcie uzyskają projekty polegające na robotach budowlanych w obiektach przemysłowych/ powojсковych/ popegeerowskich/ pokolejowych, zagospodarowaniu przestrzeni miejskich, w tym robotach budowlanych w obiektach oraz robotach budowlanych w zdegradowanych budynkach wraz z zagospodarowaniem przyległego otoczenia, przyczyniające się do likwidacji istotnych problemów społecznych i gospodarczych na obszarze rewitalizowanym wynikającym z <i>Programów Rewitalizacji</i>, które stanowią element Systemu Wsparcia Rewitalizacji.</p>	

Obszary rewitalizowane będą wyznaczone z uwzględnieniem kryteriów przestrzennych, ekonomicznych oraz społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem stopnia nasilenia problemów społecznych na danym obszarze, głównie związanych z deprawacją materialną i społeczną mieszkańców danego obszaru.

Typy przedsięwzięć

- Roboty budowlane (za wyjątkiem budowy nowych obiektów) w obiektach przemysłowych/ powojkowych/popegeerowskich/ pokolejowych wraz z zagospodarowaniem przyległego otoczenia, przyczyniające się do likwidacji istotnych problemów gospodarczych lub społecznych na obszarze rewitalizowanym wynikającym z Lokalnego Programu Rewitalizacji.
- Zagospodarowywanie przestrzeni miejskich, w tym roboty budowlane (za wyjątkiem budowy nowych obiektów) w obiektach wraz z zagospodarowaniem przyległego otoczenia, przyczyniające się do likwidacji istotnych problemów gospodarczych lub społecznych na obszarze rewitalizowanym wynikającym z Lokalnego Programu Rewitalizacji.
- Roboty budowlane (za wyjątkiem budowy nowych obiektów) w zdegradowanych budynkach wraz z zagospodarowaniem przyległego otoczenia, przyczyniające się do likwidacji istotnych problemów gospodarczych lub społecznych na obszarze rewitalizowanym wynikającym z Lokalnego Programu Rewitalizacji.

Projekty finansowane z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego będą realizowane w powiązaniu z działaniami podejmowanymi w ramach wsparcia Europejskiego Funduszu Społecznego lub działaniami, których cele są zgodne z celami EFS w zakresie włączenia społecznego i walki z ubóstwem rozumianymi w sposób określony w RPO WSL.

Planuje się również wsparcie, za pośrednictwem instrumentów finansowych, działań polegających na zagospodarowaniu przestrzeni miejskich; robotach budowlanych w obiektach przemysłowych, powojkowych i popegeerowskich oraz robotach budowlanych w zdegradowanych budynkach, co przyczyni się do likwidacji istotnych problemów gospodarczych lub społecznych na obszarach miejskich. Zadania wsparte finansowaniem zwrotnym nie wymagają ścisłego połączenia z działaniami podejmowanymi w ramach wsparcia Europejskiego Funduszu Społecznego, natomiast powinny zawierać komponent społeczny. Projekty dotyczące wsparcia zagospodarowania przestrzeni miejskich powinny wynikać z *Programów Rewitalizacji*.

Cross-financing

W przypadku działań realizowanych za pomocą instrumentów finansowych EFRR i EFS mogą finansować, w komplementarny sposób oraz z zastrzeżeniem ograniczenia w wysokości do 10% unijnego finansowania w odniesieniu do każdej osi priorytetowej programu operacyjnego, część operacji, w przypadku której koszty kwalifikują się do wsparcia z drugiego funduszu w oparciu o zasady kwalifikowalności stosowane do tego funduszu, pod warunkiem że koszty te są konieczne do odpowiedniej realizacji operacji i są bezpośrednio z nią związane.

W pozostałych przypadkach nie planuje się wykorzystania mechanizmu cross-financingu.

Główni Beneficjenci, w szczególności:

- Jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia;
- Związek Metropolitalny;
- Podmioty, w których większość udziałów lub akcji posiadają jednostki samorządu terytorialnego lub ich związki i stowarzyszenia;
- Podmioty działające na zlecenie jednostek samorządu terytorialnego wybrane zgodnie z prawem zamówień publicznych;
- Kościoły i związki wyznaniowe oraz osoby prawne kościołów i związków wyznaniowych;
- Organizacje pozarządowe;
- Jednostki zaliczane do sektora finansów publicznych (niewymienione wyżej);
- Spółdzielnie mieszkaniowe, wspólnoty mieszkaniowe, TBS, spółdzielnie;
- Przedsiębiorcy;
- Instytucje kultury;
- Lokalne Grupy Działania;
- Porozumienia ww. podmiotów;
- Podmioty działające w oparciu o umowę/ porozumienie w ramach partnerstwa publiczno-prywatnego (tzw. projekty hybrydowe);

Priorytet inwestycyjny	9b - Wsparcie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności na obszarach miejskich i wiejskich
<ul style="list-style-type: none"> • Podmioty wdrażające instrumenty finansowe. 	

2.A.6.2 Kierunkowe zasady wyboru operacji

Priorytet inwestycyjny	9b - Wsparcie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności na obszarach miejskich i wiejskich
<p>Typy projektów, wpisujące się w priorytet inwestycyjny 9b realizowane będą w ramach trybu konkursowego, w przypadku obszarów strategicznej interwencji na rzecz restrukturyzacji i rewitalizacji miast tracących funkcje społeczno-gospodarcze – część środków zostanie objęta procedurą pozakonkursową.</p> <p>Ze względu na kumulację negatywnych zjawisk społeczno-gospodarczych o ogromnej skali, dla miasta Bytom oraz powiązanego z nim funkcjonalnie miasta Radzionków (będący niegdyś dzielnicą Bytomia) wyodrębniono alokację, w ramach której planowane projekty zostaną objęte procedurą pozakonkursową. W przypadku pozostałych miast wskazanych w <i>Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie</i>, zakwalifikowanych jako OSI planowanym trybem wyboru projektów będzie tryb konkursowy. Szczegółowe zasady udzielania wsparcia znajdują się w rozdziale 4. Zintegrowane Podejście Terytorialne. W przypadku zidentyfikowania trudności lub opóźnień w postępie rzeczowo – finansowym środków dedykowanych dla miasta Bytom oraz powiązanego z nim funkcjonalnie miasta Radzionków, Instytucja Zarządzająca może zdecydować o przesunięciu środków na wsparcie OSI miast wymagających rewitalizacji zgodnie z zapisami Umowy Partnerstwa, Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego oraz Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego.</p> <p>Projekty finansowane z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego będą realizowane w powiązaniu z działaniami podejmowanymi w ramach wsparcia Europejskiego Funduszu Społecznego lub działaniami, których cele są zgodne z celami EFS w zakresie włączenia społecznego i walki z ubóstwem rozumianymi w sposób określony w RPO WSL. Wsparcie będą mogły uzyskać wyłącznie projekty oparte o istniejącą infrastrukturę, nie ma możliwości budowy nowych budynków. Ponadto projekty muszą wynikać z <i>Programów Rewitalizacji</i> pozytywnie zaopiniowanych przez Instytucję Zarządzającą i zamieszczonych w Wykazie Programów Rewitalizacji Województwa Śląskiego. Ponadto każda wsparta infrastruktura powinna być dostosowana do potrzeb osób z niepełnosprawnościami.</p>	

Priorytet inwestycyjny	9b - Wsparcie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności na obszarach miejskich i wiejskich
<p>Dodatkowo wyznaczona zostanie specjalna pula środków przeznaczona na projekty wynikające z Lokalnych Strategii Rozwoju, przygotowanych zgodnie z art. 33 rozporządzenia ogólnego, obejmująca obszary wiejskie i rybackie.</p> <p>Wybór projektów do dofinansowania będzie następował w wyniku oceny poszczególnych przedsięwzięć w oparciu o obiektywne kryteria zatwierdzone przez Komitet Monitorujący. Kryteria wyboru projektów będą służyły zapewnieniu efektywnej i prawidłowej realizacji celów określonych w priorytecie. Kryteria będą precyzyjne, mierzalne i obiektywne. Kryteriom merytorycznym zostanie nadana odpowiednia punktacja oraz zostaną określone wagi punktowe.</p> <p>W celu zwiększenia efektywności i komplementarności wsparcia w zakresie kompleksowej rewitalizacji interwencja planowana jest do realizacji w ramach ZIT/RIT. Zastosowanie ZIT/RIT pozwoli na dostosowanie interwencji do specyficznych potencjałów i deficytów poszczególnych terytoriów. Wsparcie zostanie skierowane na przedsięwzięcia wynikające ze Strategii ZIT/RIT.</p> <p>Szczegółowe zasady realizacji ZIT/RIT znajdują się w rozdziale 4. Zintegrowane Podejście Terytorialne.</p>	

2.A.6.3 Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych (w stosownych przypadkach)

Priorytet inwestycyjny	9b - Wsparcie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności na obszarach miejskich i wiejskich
<p>Zgodnie z przeprowadzoną na podstawie art. 37 rozporządzenia ogólnego analizą ex ante instrumentów finansowych, w ramach priorytetu inwestycyjnego 9b przewiduje się wykorzystanie instrumentów. Formy wsparcia oraz model wdrażania zostaną opisane w dokumentach uszczegóławiających Program.</p>	

2.A.6.4 Planowane wykorzystanie dużych projektów (w stosownych przypadkach)

Priorytet inwestycyjny	9b - Wsparcie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności na obszarach miejskich i wiejskich
-------------------------------	--

Priorytet inwestycyjny	9b - Wsparcie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności na obszarach miejskich i wiejskich
W ramach priorytetu inwestycyjnego 9b nie zidentyfikowano dużych projektów, których koszty kwalifikowane przekraczają 50 000 000 EUR.	

2.A.6.5 Wskaźniki produktu w podziale na priorytety inwestycyjne oraz, w stosownych przypadkach, na kategorie regionów

Tabela 5: Wspólne i specyficzne dla programu wskaźniki produktu (według priorytetu inwestycyjnego, w podziale na kategorie regionów w odniesieniu do EFS oraz, w stosownych przypadkach, w odniesieniu do EFRR)

Priorytet inwestycyjny		9b - Wsparcie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności na obszarach miejskich i wiejskich							
Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu (w stosownych przypadkach)	Wartość docelowa (2023)			Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
					M	W	T		
CO37	Rozwój obszarów miejskich: ludność mieszkająca na obszarach objętych zintegrowanymi strategiami rozwoju obszarów miejskich	Osoby	EFRR	Słabiej rozwinięte			1 119 242,00	LSI/SL2014	roczna
1032	Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją	ha	EFRR	Słabiej rozwinięte			135,00	LSI/SL2014	roczna

2.A.7 Innowacje społeczne, współpraca ponadnarodowa i wkład w realizację celów tematycznych 1–7

Oś priorytetowa	X - REWITALIZACJA ORAZ INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA I ZDROWOTNA
------------------------	---

2.A.8 Ramy wykonania

Tabela 6: Ramy wykonania dla osi priorytetowej (w podziale na fundusz oraz, dla EFRR i EFS, kategorię regionu)

Oś priorytetowa		X - REWITALIZACJA ORAZ INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA I ZDROWOTNA											
Nr identyfikacyjny	Rodzaj wskaźnika	Wskaźnik lub kluczowy etap wdrażania	Jednostka pomiaru, w stosownych przypadkach	Fundusz	Kategoria regionu	Cel pośredni na 2018 r.			Cel końcowy (2023)			Źródło danych	Wyjaśnienie adekwatności wskaźnika, w stosownych przypadkach
						M	W	T	M	W	T		
FIN	Finansowe	Całkowita kwota certyfikowanych wydatków kwalifikowalnych	EUR	EFRR	Słabiej rozwinięte			60 528 479			345 220 165,00	LSI/SL2014	
1032	Produkt	Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją	ha	EFRR	Słabiej rozwinięte			8			135,00	LSI/SL2014	Powiązane z nim typy projektów odpowiadają za 62,17% alokacji osi priorytetowej
1022	Produkt	Liczba wspartych obiektów, w których realizowane są usługi aktywizacji społeczno-zawodowej	szt.	EFRR	Słabiej rozwinięte			44			80	LSI/SL2014	Powiązane z nim typy projektów odpowiadają za 16,15 % alokacji osi priorytetowej

Dodatkowe informacje jakościowe na temat ustanowienia ram wykonania

2.A.9 Kategorie interwencji

Kategorie interwencji odpowiadające treści osi priorytetowej w oparciu o klasyfikację przyjętą przez Komisję oraz szacunkowy podział wsparcia Unii.

Tabele 7-11: Kategorie interwencji

Tabela 7: Wymiar 1 – Zakres interwencji

Oś priorytetowa		X - REWITALIZACJA ORAZ INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA I ZDROWOTNA	
Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota €
ERDF	Słabiej rozwinięte	053. Infrastruktura ochrony zdrowia	57 249 768,00
ERDF	Słabiej rozwinięte	054. Infrastruktura mieszkalnictwa	43 474 239,00
ERDF	Słabiej rozwinięte	055. Pozostała infrastruktura społeczna przyczyniająca się do rozwoju regionalnego i lokalnego	124 908 740,00
ERDF	Słabiej rozwinięte	089. Rewaloryzacja obszarów przemysłowych i rekultywacja skażonych gruntów	56 643 308,00
ERDF	Słabiej rozwinięte	101. Finansowanie krzyżowe w ramach EFRR (wsparcie dla przedsięwzięć typowych dla EFS, koniecznych dla zadowalającego wdrożenia części przedsięwzięć związanej bezpośrednio z EFRR)	11 161 085,00

Tabela 8: Wymiar 2 – Forma finansowania

Oś priorytetowa		X - REWITALIZACJA ORAZ INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA I ZDROWOTNA	
Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota €
ERDF	Słabiej rozwinięte	01. Dotacja bezzwrotna	245 437 140,00
ERDF	Słabiej rozwinięte	04. Wsparcie za pośrednictwem instrumentów finansowych: pożyczki lub środki równoważne	48 000 000,00

Tabela 9: Wymiar 3 – Typ obszaru

Oś priorytetowa		X - REWITALIZACJA ORAZ INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA I ZDROWOTNA	
Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota €
ERDF	Słabiej rozwinięte	01. Duże obszary miejskie (o ludności >50 000 i dużej gęstości zaludnienia)	224 984 702,00
ERDF	Słabiej rozwinięte	02. Małe obszary miejskie (o ludności >5 000 i średniej gęstości zaludnienia)	33 403 400,00
ERDF	Słabiej rozwinięte	03. Obszary wiejskie (o małej gęstości zaludnienia)	35 049 038,00

Tabela 10: Wymiar 4 – Terytorialne mechanizmy wdrażania

Oś priorytetowa		X - REWITALIZACJA ORAZ INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA I ZDROWOTNA	
Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota €
ERDF	Słabiej rozwinięte	01. Zintegrowane inwestycje terytorialne - miejskie	110 263 787,00
ERDF	Słabiej rozwinięte	05. Inne zintegrowane podejścia do zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich/wiejskich	55 562 500,00
ERDF	Słabiej rozwinięte	07. Nie dotyczy	127 610 853,00

Tabela 11: Wymiar 6 – dodatkowy temat EFS (Wyłącznie EFS i inicjatywa na rzecz zatrudnienia ludzi młodych)

Oś priorytetowa		X - REWITALIZACJA ORAZ INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA I ZDROWOTNA	
Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota €

2.A.10 Krótki opis planowanego wykorzystania pomocy technicznej, w tym, w razie potrzeby, przedsięwzięć mających na celu wzmocnienie zdolności administracyjnych instytucji zaangażowanych w zarządzanie i kontrolę programów i beneficjentów. (w stosownych przypadkach) (w podziale na osie priorytetowe)

Oś priorytetowa:	X - REWITALIZACJA ORAZ INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA I ZDROWOTNA

2.A.1 Oś priorytetowa

Nr identyfikacyjny osi priorytetowej	XI
Nazwa osi priorytetowej:	WZMOCNIENIE POTENCJAŁU EDUKACYJNEGO

- Całość osi priorytetowej zostanie zrealizowana wyłącznie przy wykorzystaniu instrumentów finansowych
- Całość osi priorytetowej zostanie zrealizowana wyłącznie przy wykorzystaniu instrumentów finansowych utworzonych na poziomie Unii
- Całość osi priorytetowej zostanie zrealizowana przy zastosowaniu formuły rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność
- W odniesieniu do EFS: całość osi priorytetowej jest poświęcona innowacjom społecznym, współpracy transnarodowej lub obydwu tym obszarom
- For the ERDF: The entire priority axis is dedicated to operations aimed at reconstruction in response to major or regional natural disasters
- For the ERDF: The entire priority axis is dedicated to SME (Article 39)

2.A.2 Uzasadnienie utworzenia osi priorytetowej obejmującej więcej niż jedną kategorię regionu, więcej niż jeden cel tematyczny lub więcej niż jeden fundusz (w stosownych przypadkach)

2.A.3 Fundusz, kategoria regionu i podstawa dla kalkulacji wsparcia Unii

Fundusz	Kategoria regionu	Podstawa kalkulacji (wydatki kwalifikowalne ogółem lub publiczne wydatki kwalifikowalne)	Kategoria regionu dla regionów najbardziej oddalonych i północnych słabo zaludnionych regionów (w stosownych przypadkach)
ESF	Słabiej rozwinięte	Ogółem	

2.A.4 Priorytet inwestycyjny

Nr identyfikacyjny osi priorytetowej	10i
Nazwa osi priorytetowej	Ograniczenie i zapobieganie przedwczesnemu kończeniu nauki szkolnej oraz zapewnianie równego dostępu do dobrej jakości wczesnej edukacji elementarnej oraz kształcenia podstawowego, gimnazjalnego i ponadgimnazjalnego, z uwzględnieniem formalnych, nieformalnych i pozaformalnych ścieżek kształcenia umożliwiających ponowne podjęcie kształcenia i szkolenia

2.A.5 Cele szczegółowe odpowiadające priorytetowi inwestycyjnemu i oczekiwane rezultaty

Numer identyfikacyjny celu szczegółowego	1
Nazwa celu szczegółowego	Wzrost dostępu do wysokiej jakości edukacji przedszkolnej w województwie śląskim.
Rezultaty, które państwo członkowskie zamierza osiągnąć przy wsparciu Unii	<p>Przyjęte w osi priorytetowej kierunki i zakresy interwencji są zgodne z przyjętymi celami na poziomie krajowym, wyznaczonym w <i>Umowie Partnerstwa</i> oraz odnoszą się do celów <i>Strategii Europa 2020</i>.</p> <p>Cel szczegółowy priorytetu inwestycyjnego 10i jest spójny z celem głównym i szczegółowym Umowy Partnerstwa: <i>lepsze kompetencje kadr gospodarki</i> w priorytecie <i>Lepszy dostęp do wysokiej jakości usług edukacyjnych dostarczanych na rzecz grup o specjalnych potrzebach</i>. Dzięki realizacji PI 10i zwiększy się odsetek dzieci objętych wysokiej jakości usługami placówek wychowania przedszkolnego w województwie śląskim, zmniejszy się liczba dzieci w wieku przedszkolnym o specjalnych potrzebach, które mają utrudniony dostęp do wsparcia. Wartością dodaną realizowanego wsparcia będzie aktywizacja zawodowa osób, którym opieka nad dziećmi uniemożliwia podjęcie zatrudnienia. Efektywność realizowanego wsparcia będzie analizowana cyklicznie na podstawie informacji przekazywanych przez Beneficjentów, w tym we wnioskach o płatność, informacji uzyskanych podczas czynności kontrolnych, jak również badaniach przeprowadzonych przez Instytucję Zarządzającą.</p>
Numer identyfikacyjny celu szczegółowego	2
Nazwa celu szczegółowego	Wzrost dostępu do wysokiej jakości oferty kształcenia ogólnokształcącego.
Rezultaty, które państwo członkowskie zamierza osiągnąć przy wsparciu Unii	<p>Przyjęte w osi priorytetowej kierunki i zakresy interwencji są zgodne z przyjętymi celami na poziomie krajowym wyznaczonym w <i>Umowie Partnerstwa</i> oraz odnoszą się do celów <i>Strategii Europa 2020</i>.</p> <p>Cel szczegółowy priorytetu inwestycyjnego 10i jest spójny z celem głównym i szczegółowym Umowy Partnerstwa: <i>Lepsze kompetencje kadr gospodarki</i> w priorytetach <i>Poprawa jakości kształcenia</i> oraz <i>Lepszy dostęp do wysokiej jakości usług edukacyjnych dostarczanych na rzecz grup o specjalnych potrzebach</i>. Dzięki realizacji PI 10i poprawią się warunki realizacji zajęć w szkołach oraz nastąpi wzrost kompetencji nauczycieli. Zniwelowane zostaną obciążenia psychiczne wynikające z m.in. niepełnosprawności czy braku opieki nad dzieckiem w środowisku domowym oraz bariery wynikające</p>

	<p>z zamieszkiwania na terenach defaworyzowanych. Informacje na temat postępu realizacji analizowane będą cyklicznie, m.in. na podstawie informacji przekazywanych przez Beneficjentów, w tym we wnioskach o płatność, informacji uzyskanych podczas czynności kontrolnych, jak również badaniach przeprowadzonych przez Instytucję Zarządzającą.</p>
--	---

Tabela 4: Wspólne wskaźniki rezultatu, dla których ustalono wartość docelową, oraz specyficzne dla programu wskaźniki rezultatu odpowiadające celowi szczegółowemu (w podziale na priorytety inwestycyjne i kategorie regionu) (w odniesieniu do EFS)

Priorytet inwestycyjny : 10i - Ograniczenie i zapobieganie przedwczesnemu kończeniu nauki szkolnej oraz zapewnianie równego dostępu do dobrej jakości wczesnej edukacji elementarnej oraz kształcenia podstawowego, gimnazjalnego i ponadgimnazjalnego, z uwzględnieniem formalnych, nieformalnych i pozaformalnych ścieżek kształcenia umożliwiających ponowne podjęcie kształcenia i szkolenia																
Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Kategoria regionu	Jednostka pomiaru wskaźnika	Wspólny wskaźnik produktu stosowany jako podstawa do ustalania celu	Wartość bazowa			Jednostka pomiaru dla wartości bazowej i docelowej	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)			Źródło danych	Częstotliwość pomiaru		
					M	W	T			M	W	T				
121.1	Liczba miejsc wychowania przedszkolnego, które funkcjonują 2 lata po uzyskaniu dofinansowania ze środków EFS	Słabiej rozwinięte	szt.				1 820,00	Liczba	2013			2 563,00	badanie ewaluacyjne	dwukrotnie w okresie programowania, w roku 2019 oraz 2023		
121.3	Liczba szkół, w których pracownicy przedmiotowe wykorzystują doposażenie do prowadzenia zajęć edukacyjnych	Słabiej rozwinięte	szt.				564,00	Liczba	2013			148,00	LSI/SL2014	rocznie		
121.4	Liczba szkół i placówek systemu oświaty wykorzystujących sprzęt TIK do prowadzenia zajęć edukacyjnych	Słabiej rozwinięte	szt.				120,00	Liczba	2013			155,00	LSI/SL2014	rocznie		
121.6	Liczba uczniów, którzy nabyli kompetencje kluczowe lub umiejętności uniwersalne niezbędne na rynku pracy po opuszczeniu programu	Słabiej rozwinięte	osoby				33 637,00	41 113,00	74 750,00	Liczba	2013	12 519,00	15 300,00	27 819,00	LSI/SL2014	rocznie

2.A.6 Przedsięwzięcie, które ma otrzymać wsparcie w ramach priorytetu inwestycyjnego (w podziale na priorytety inwestycyjne)

2.A.6.1 Opis typów i przykłady przedsięwzięć, które mają otrzymać wsparcie, oraz ich oczekiwany wkład w realizację celów szczegółowych oraz, w stosownych przypadkach, wskazanie głównych grup docelowych, poszczególnych terytoriów docelowych i typów beneficjentów

Priorytet inwestycyjny	10i - Ograniczenie i zapobieganie przedwczesnemu kończeniu nauki szkolnej oraz zapewnianie równego dostępu do dobrej jakości wczesnej edukacji elementarnej oraz kształcenia podstawowego, gimnazjalnego i ponadgimnazjalnego, z uwzględnieniem formalnych, nieformalnych i pozaformalnych ścieżek kształcenia umożliwiających ponowne podjęcie kształcenia i szkolenia
Cel szczegółowy 1	
Opis planowanych przedsięwzięć	
<p>Pomimo tego, iż poziom upowszechnienia edukacji przedszkolnej stawia województwo śląskie w krajowej czołówce, znaczny dystans jest jeszcze do nadrobienia, aby osiągnąć zakładany w programach rządowych poziom 90% dzieci w wieku przedszkolnym, które miałyby być objęte edukacją przedszkolną w roku 2020[1]. Poziom upowszechnienia edukacji przedszkolnej w krajach takich jak Dania, czy cel postawiony przez Ministerstwo Edukacji Narodowej w tym zakresie na rok 2020 determinują podjęcie działań w celu umożliwienia wszystkim dzieciom w wieku przedszkolnym uczestnictwo w efektywnym wychowaniu przedszkolnym. Dodatkowo konieczne będzie zagwarantowanie w przedszkolach wysokiej jakości zajęć, które zachęcą rodziców wszystkich dzieci do skorzystania z szansy na rozwój jaką będą oferowały placówki.</p>	

Priorytet inwestycyjny	10i - Ograniczenie i zapobieganie przedwczesnemu kończeniu nauki szkolnej oraz zapewnianie równego dostępu do dobrej jakości wczesnej edukacji elementarnej oraz kształcenia podstawowego, gimnazjalnego i ponadgimnazjalnego, z uwzględnieniem formalnych, nieformalnych i pozaformalnych ścieżek kształcenia umożliwiających ponowne podjęcie kształcenia i szkolenia
-------------------------------	---

Obowiązki osób aktywnych zawodowo powodują, iż nie mają one wystarczająco dużo czasu, aby poświęcić go na czynności wychowawcze i edukacyjne wobec swoich dzieci. Ponadto znacząco niższa liczba dzieci w rodzinie wpływa także negatywnie na kształtowanie umiejętności społecznych tj. współpracę, komunikatywność, które z kolei na rynku pracy są umiejętnościami kluczowymi. W tym kontekście, bardzo istotne staje się zwiększenie dostępności do usług wychowania przedszkolnego. Usługi te powinny być przy tym usługami wysokiej jakości, gdyż dostrzega się jak ważna jest wczesna stymulacja i organizowanie środowiska sprzyjającego rozwojowi, docenia się wpływ wczesnej edukacji na późniejsze osiągnięcia dziecka. Wiek przedszkolny jest etapem, w którym najskuteczniej i najłatwiej jest niwelować różnice wynikające z wpływu środowiska rodzinnego. Wiele czynników społecznych i ekonomicznych ma wpływ na rozwój psychiczny dziecka i jego szanse powodzenia w szkole. W przedszkolu dzieci nabywają umiejętności, które ułatwiają im uczenie się i korzystanie z różnorodnych możliwości edukacyjnych oferowanych przez szkoły podstawowe i średnie. Efektywna edukacja w szkole, zależy przede wszystkim od posiadanych umiejętności w momencie rozpoczynania nauki. Inwestycje w efektywne i wysokiej jakości programy przedszkolne dla dzieci, które w innym przypadku nie byłyby pod tym względem odpowiednio przygotowane do nauki w szkole, działają jak "dźwignia", zwielokrotniając efekty inwestycji w systemie szkolnym. Inwestycja w edukację przedszkolną, w tym w przypadku, gdy jest to uzasadnione i wiąże się z koniecznością dostosowania placówki do właściwych standardów z uwzględnieniem potrzeb w zakresie adaptacji pomieszczeń lub doposażenia danej placówki, powinna być zasadniczym elementem polityki wyrównywania szans edukacyjnych.

Dążąc do tego, aby system edukacji jak najlepiej odpowiadał potrzebom gospodarki koniecznym jest spopularyzowanie edukacji w wieku przedszkolnym, poprawa jakości realizowanych zajęć. Działania te wzmocnią ofertę edukacyjną ww. placówek, zwłaszcza na terenach o niskim upowszechnieniu edukacji przedszkolnej. W tym obszarze uwzględnione zostaną głównie tereny charakteryzujące się przyrostem liczby mieszkańców, za którym idzie wzrost zapotrzebowania na usługi edukacyjne. Jednocześnie, należy mieć na uwadze, że o ile z biegiem lat potrzeba rozbudowy przedszkoli, w tym tworzenia nowych miejsc wychowania przedszkolnego będzie malała, to jednocześnie rosnąć będzie potrzeba zmian i rozszerzania oferty edukacyjnej, jak również wzrastać będzie potrzeba uelastycznienia godzin otwarcia placówek. Wynika to z czasu oraz charakteru pracy wykonywanej przez rodziców. Z tego względu obok tworzenia nowych miejsc wychowania przedszkolnego, dostępność do edukacji przedszkolnej, należy rozumieć jako uczestniczenie w zajęciach dodatkowych. Jak wskazano wyżej, wychowanie przedszkolne daje największe efekty pod względem osiągnięć i przystosowania społecznego dzieci. Zapewnienie dostępu do wysokiej jakości edukacji w pierwszych latach życia ma zatem kluczowy wpływ na efekty uczenia się w następnych etapach rozwoju. Wczesna edukacja jest jednym z priorytetów dla polityki oświatowej zarówno w skali kraju jak i Unii Europejskiej, co wskazano m.in. w *Perspektywie uczenia się przez całe życie*, SRKL 2020 oraz EU2020. Kształcenie w okresie dzieciństwa ma przełożenie na kształtowanie się późniejszej ścieżki edukacyjnej dziecka, stanowi zatem skuteczny sposób tworzenia podstaw dla dalszego uczenia się i zapobiegania przedwczesnemu wypadnięciu z systemu oświaty, co w przyszłości może również zwiększyć szanse na zatrudnienie. Jedną z

Priorytet inwestycyjny	10i - Ograniczenie i zapobieganie przedwczesnemu kończeniu nauki szkolnej oraz zapewnianie równego dostępu do dobrej jakości wczesnej edukacji elementarnej oraz kształcenia podstawowego, gimnazjalnego i ponadgimnazjalnego, z uwzględnieniem formalnych, nieformalnych i pozaformalnych ścieżek kształcenia umożliwiających ponowne podjęcie kształcenia i szkolenia
-------------------------------	---

najważniejszych misji edukacji przedszkolnej jest wspomaganie rozwoju i edukacji dzieci. Mając na uwadze powyższe, niezmiernie istotne jest położenie nacisku przede wszystkim na wsparcie w zakresie prowadzenia i organizowania dodatkowych zajęć stymulujących ogólny rozwój dziecka, zarówno wyrównujących szanse edukacyjne jak i rozwijających kompetencje i umiejętności, co umożliwi jednocześnie podniesienie poziomu realizowanej edukacji przedszkolnej. Jednocześnie, w obszarze wychowania przedszkolnego podejmowane będą również działania na rzecz upowszechnienia edukacji przedszkolnej obejmujące tworzenie nowych miejsc, jak i wsparcie istniejących miejsc wychowania przedszkolnego w regionie. Powyższa interwencja uzależniona jednak będzie od trendów demograficznych oraz rzeczywistych potrzeb wewnątrzregionalnych województwa. Podejmowane działania koncentrować się będą na zmniejszeniu dysproporcji w upowszechnianiu edukacji przedszkolnej, a także wspieraniu jej dostępności i jakości. Wsparcie w województwie śląskim kierowane będzie w pierwszej kolejności do gmin, w których poziom upowszechnienia edukacji przedszkolnej jest niższy od wskazanego w UP na rok 2023 (m.in. poprzez zastosowanie preferencji w ogłaszanych konkursach). W ramach RPO WSL 2014-2020 możliwe będzie również wspieranie wyłącznie poprawy jakości wychowania przedszkolnego, bez konieczności tworzenia nowych miejsc wychowania przedszkolnego w gminach, w których poziom upowszechnienia edukacji przedszkolnej przekroczył wartość wskazaną w UP na rok 2023.

Wsparcie w obszarze edukacji przedszkolnej będzie uwzględniało również działania na rzecz wyrównywania szans edukacyjnych dzieci o specjalnych potrzebach edukacyjnych poprzez organizowanie i prowadzenie dodatkowych (w tym wykraczających poza podstawę programową) zajęć wspierających w placówkach wychowania przedszkolnego (np. logopedycznych, wsparcia psychologiczno-pedagogicznego itp.) szczególnie w środowiskach wiejskich, które charakteryzuje niższy dostęp do specjalistycznego wsparcia.

[1] *Edukacja przedszkolna*, pod redakcją Pawła Swaniewicza, 2012, s. 21

Typy operacji realizowane w ramach PI 10i, cel 1:

1. Programy zapewniania dostępu do wysokiej jakości edukacji przedszkolnej, zwiększające liczbę miejsc przedszkolnych oraz podnoszące jakość

Priorytet inwestycyjny	10i - Ograniczenie i zapobieganie przedwczesnemu kończeniu nauki szkolnej oraz zapewnianie równego dostępu do dobrej jakości wczesnej edukacji elementarnej oraz kształcenia podstawowego, gimnazjalnego i ponadgimnazjalnego, z uwzględnieniem formalnych, nieformalnych i pozaformalnych ścieżek kształcenia umożliwiających ponowne podjęcie kształcenia i szkolenia
-------------------------------	---

edukacji, obejmujące:

- a) utworzenie nowych miejsc przedszkolnych, w tym ewentualnie adaptacja pomieszczeń i/lub doposażenie danej placówki w pomoce dydaktyczne,
- b) podniesienie jakości edukacji przedszkolnej, w tym wydłużenie godzin pracy placówek,
- c) wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci poprzez organizowanie i prowadzenie dodatkowych zajęć wspierających/specjalnych w placówkach wychowania przedszkolnego,
- d) wsparcie istniejących miejsc przedszkolnych, w tym ewentualnie adaptacja pomieszczeń i/lub doposażenie danej placówki w pomoce dydaktyczne

Cross-financing

EFRR i EFS mogą finansować, w komplementarny sposób oraz z zastrzeżeniem ograniczenia w wysokości do 10 % unijnego finansowania w odniesieniu do każdej osi priorytetowej programu operacyjnego, część operacji, w przypadku której koszty kwalifikują się do wsparcia z drugiego funduszu w oparciu o zasady kwalifikowalności stosowane do tego funduszu, pod warunkiem że koszty te są konieczne do odpowiedniej realizacji operacji i są bezpośrednio z nią związane.

Grupy docelowe:

Priorytet inwestycyjny	10i - Ograniczenie i zapobieganie przedwczesnemu kończeniu nauki szkolnej oraz zapewnianie równego dostępu do dobrej jakości wczesnej edukacji elementarnej oraz kształcenia podstawowego, gimnazjalnego i ponadgimnazjalnego, z uwzględnieniem formalnych, nieformalnych i pozaformalnych ścieżek kształcenia umożliwiających ponowne podjęcie kształcenia i szkolenia
-------------------------------	---

- Dzieci w wieku przedszkolnym;
- Dzieci z orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego;
- Rodzice/opiekunowie prawni dzieci w wieku przedszkolnym;
- Przedszkola, w tym z oddziałami integracyjnymi, przedszkola specjalne;
- Oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych;
- Inne formy wychowania przedszkolnego;

Nauczyciele i kadra pedagogiczna przedszkoli, oddziałów przedszkolnych w szkołach oraz innych formach wychowania przedszkolnego.

Udział nauczycieli, kadry pedagogicznej i rodziców/opiekunów prawnych będzie możliwy jedynie jako dodatkowe, uzupełniające działanie względem działań skierowanych do dzieci w wieku przedszkolnym.

Główni beneficjenci:

Wszystkie podmioty - z wyłączeniem osób fizycznych (nie dotyczy osób prowadzących działalność gospodarczą lub oświatową na podstawie przepisów

Priorytet inwestycyjny	10i - Ograniczenie i zapobieganie przedwczesnemu kończeniu nauki szkolnej oraz zapewnianie równego dostępu do dobrej jakości wczesnej edukacji elementarnej oraz kształcenia podstawowego, gimnazjalnego i ponadgimnazjalnego, z uwzględnieniem formalnych, nieformalnych i pozaformalnych ścieżek kształcenia umożliwiających ponowne podjęcie kształcenia i szkolenia
-------------------------------	---

odrębnych), w tym:

- Przedszkola, w tym z oddziałami integracyjnymi, przedszkola specjalne;
- Podmioty prowadzące inne formy wychowania przedszkolnego;
- Oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych;
- Organy prowadzące przedszkola objęte katalogiem beneficjentów;
- Przedsiębiorcy,
- Organizacje pozarządowe;
- Związek Metropolitalny.

Cel szczegółowy 2

Opis planowanych przedsięwzięć

W latach 2014-2020 kontynuowane będą działania na rzecz poprawy jakości edukacji w szkołach podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych,

Priorytet inwestycyjny	10i - Ograniczenie i zapobieganie przedwczesnemu kończeniu nauki szkolnej oraz zapewnianie równego dostępu do dobrej jakości wczesnej edukacji elementarnej oraz kształcenia podstawowego, gimnazjalnego i ponadgimnazjalnego, z uwzględnieniem formalnych, nieformalnych i pozaformalnych ścieżek kształcenia umożliwiających ponowne podjęcie kształcenia i szkolenia
-------------------------------	---

z uwzględnieniem wniosków wyciągniętych z działań realizowanych w perspektywie finansowej 2007-2013. Działania realizowane w szkołach przynoszą oczekiwany efekt, potwierdzeniem czego są wyniki badania PISA, które pokazują jak bardzo zmniejszył się dystans w zakresie osiągnięć polskich uczniów w porównaniu do najlepszych w tym badaniu. Polscy uczniowie osiągnęli jedne z najlepszych wyników w zakresie umiejętności matematycznych, rozumowania w naukach przyrodniczych oraz czytania i interpretacji.[1] Konieczne jest podjęcie działań, które pozwolą jeszcze poprawić wyniki polskich uczniów, a śląskim szkołom i placówkom edukacyjnym poprawiać pozycje w rankingach krajowych. Szkoły te pełnią często rolę lokalnych centrów kultury, starają się dbać o szeroki dostęp uczniów do odpowiedniej infrastruktury, dążą do zagwarantowania uczniom takich warunków do rozwoju, jakie mają ich rówieśnicy z innych krajów. Utrudnieniem w efektywnej realizacji zadań edukacyjnych są zmiany demograficzne oraz pomimo znacznego udziału w budżetach samorządów, niewystarczające jednak środki finansowe. Ograniczony dostęp do usług edukacyjnych na wysokim poziomie przekłada się na wyniki uczniów oraz często determinuje ich przyszłe miejsce na rynku pracy. Świadczyć o tym może sytuacja w niektórych powiatach województwa śląskiego, gdzie młodzież stanowi ¼ wszystkich zarejestrowanych osób bezrobotnych. Potwierdzeniem istnienia problemu są wyniki z egzaminów gimnazjalnych oraz maturalnych z przedmiotów matematyczno-przyrodniczych osiągnięte w roku 2013, które odpowiadają pomimo wysokiej pozycji na tle kraju, jedynie średniej krajowej. Przekłada się to na niskie pozycje szkół z województwa śląskiego w rankingach placówek oświatowych, co stanowi wynikową jakość kształcenia dzieci i młodzieży w regionie. Odpowiedzią na to będzie zatem koncentracja na rozwiązaniach, które uwzględnią potencjał regionalnego rynku pracy, powiązanych z nim dziedzin nauki, współczesnego stopnia ich rozwoju oraz zaawansowania technologicznego.

W działaniach w zakresie edukacji należy uwzględnić potrzeby uczniów i ilość barier w dostępie do oświaty. Trudna sytuacja placówek oświatowych, które zmagają się z problemami finansowymi lub barierami, które stanowi m.in. brak odpowiedniego zaplecza technicznego sprawia, iż nie ma możliwości realizacji zadawalających celów kształcenia, które determinują następnie kompetencje zawodowe i wpisanie się w oczekiwania pracodawców. Szkoła jako instytucja kształcąca i wychowująca musi w większym stopniu angażować się w planowanie rozwoju zawodowego młodzieży. Dynamiczne zmiany zachodzące na rynku pracy wymuszają włączenie efektywnych form wsparcia, które wypełnią deficyt zajęć z zakresu poradnictwa zawodowego i edukacyjnego. Szczególną uwagę zwracać będzie się również na uczniów z największymi bądź specjalnymi potrzebami edukacyjnymi i rozwojowymi. Właściwy rozwój wymaga indywidualnego podejścia do tej grupy uczniów. Wiąże się z tym zakup sprzętu specjalistycznego, pomocy dydaktycznych koniecznych do rozpoznawania potrzeb, wspomaganie rozwoju i prowadzenia terapii dzieci i młodzieży, organizowanie udzielanie pomocy psychologiczno-pedagogicznej, przygotowanie kadry pedagogicznej szkół i placówek do efektywnego stosowania pozyskanych pomocy dydaktycznych i sprzętu specjalistycznego. Zakup pomocy poprzedzony zostanie odpowiednią diagnozą potrzeb.

Priorytet inwestycyjny	10i - Ograniczenie i zapobieganie przedwczesnemu kończeniu nauki szkolnej oraz zapewnianie równego dostępu do dobrej jakości wczesnej edukacji elementarnej oraz kształcenia podstawowego, gimnazjalnego i ponadgimnazjalnego, z uwzględnieniem formalnych, nieformalnych i pozaformalnych ścieżek kształcenia umożliwiających ponowne podjęcie kształcenia i szkolenia
-------------------------------	---

Dostrzegając niezadawalające wyniki z egzaminów w szkołach oraz niższe od oczekiwanego zainteresowanie nauką w szkołach zawodowych i studiowaniu na kierunkach technicznych wsparcie koncentrować się będzie na realizacji zajęć w zakresie rozwoju kompetencji kluczowych i umiejętności uniwersalnych niezbędnych na rynku pracy. Dodatkowo wzrost jakości szkolnictwa wymaga także, aby placówki oferowały warunki kształcenia pozwalające na zdobycie wiedzy poprzez realizację nauczania eksperymentalnego. Dlatego szkoły powinny być wyposażane w nowoczesne narzędzia do nauczania przyrody, matematyki, biologii, chemii i fizyki. Efektem doposażenia laboratoriów i pracowni szkolnych w odpowiedni sprzęt będzie obok budowania lub rozwoju kompetencji w zakresie wskazanych obszarów także zwiększenie kompetencji cyfrowych. Projekty związane z wyposażeniem pracowni TIK oraz pracowni przedmiotowych będą komplementarne z zajęciami dodatkowymi dla uczniów oraz doskonaleniem nauczycieli finansowanymi ze środków publicznych (w tym EFS), a łączny limit wydatków związanych z zakupem sprzętu nie przekroczy 30% alokacji na cały PI 10i (włączając *cross-financing*).

Typy operacji realizowane w ramach PI 10i, cel 2:

- Kształtowanie kompetencji kluczowych i umiejętności uniwersalnych uczniów niezbędnych na rynku pracy (umiejętności matematyczno-przyrodnicze, umiejętności posługiwania się językami obcymi, w tym język polski dla cudzoziemców i osób powracających do Polski oraz ich rodzin ICT, umiejętność rozumienia, kreatywność, innowacyjność, przedsiębiorczość, krytyczne myślenie, rozwiązywanie problemów, umiejętność uczenia się, umiejętność pracy zespołowej w kontekście środowiska pracy);
- Tworzenie w szkołach warunków do nauczania eksperymentalnego (w powiązaniu z zaplanowanymi w projekcie zajęciami);
- Indywidualizacja pracy z uczniem o specjalnych bądź największych potrzebach edukacyjnych i rozwojowych;
- Wsparcie stypendialne.

Cross-financing

Priorytet inwestycyjny	10i - Ograniczenie i zapobieganie przedwczesnemu kończeniu nauki szkolnej oraz zapewnianie równego dostępu do dobrej jakości wczesnej edukacji elementarnej oraz kształcenia podstawowego, gimnazjalnego i ponadgimnazjalnego, z uwzględnieniem formalnych, nieformalnych i pozaformalnych ścieżek kształcenia umożliwiających ponowne podjęcie kształcenia i szkolenia
-------------------------------	---

EFRR i EFS mogą finansować, w komplementarny sposób oraz z zastrzeżeniem ograniczenia w wysokości do 10 % unijnego finansowania w odniesieniu do każdej osi priorytetowej programu operacyjnego, część operacji, w przypadku której koszty kwalifikują się do wsparcia z drugiego funduszu w oparciu o zasady kwalifikowalności stosowane do tego funduszu, pod warunkiem że koszty te są konieczne do odpowiedniej realizacji operacji i są bezpośrednio z nią związane.

Działania w zakresie wyposażenia/doposażenia szkół w nowoczesny sprzęt i materiały dydaktyczne będą podejmowane w oparciu o indywidualnie zdiagnozowane zapotrzebowanie. Zasady wsparcia w powyższym zakresie zostaną określone w Wytocznych w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze edukacji na lata 2014-2020.

Grupy docelowe:

- Szkoły oraz placówki realizujące kształcenie ogólne, w tym szkoły artystyczne, które realizują podstawę programową kształcenia ogólnego (z wyłączeniem szkół dla dorosłych) oraz specjalne i ich organy prowadzące (z wyłączeniem placówek prowadzących kształcenie zawodowe);
- Uczniowie i wychowankowie szkół i placówek prowadzących kształcenie ogólne, w tym szkół artystycznych, które realizują podstawę programową kształcenia ogólnego (z wyłączeniem szkół dla dorosłych);
- Rodzice i opiekunowie prawni uczniów szkół i placówek prowadzących kształcenie ogólne w tym szkoły artystyczne, które realizują podstawę programową kształcenia ogólnego (z wyłączeniem szkół dla dorosłych) oraz specjalnych;
- Uczniowie ze specjalnymi bądź największymi potrzebami edukacyjnymi i rozwojowymi;

Priorytet inwestycyjny	10i - Ograniczenie i zapobieganie przedwczesnemu kończeniu nauki szkolnej oraz zapewnianie równego dostępu do dobrej jakości wczesnej edukacji elementarnej oraz kształcenia podstawowego, gimnazjalnego i ponadgimnazjalnego, z uwzględnieniem formalnych, nieformalnych i pozaformalnych ścieżek kształcenia umożliwiających ponowne podjęcie kształcenia i szkolenia
-------------------------------	---

- Pracodawcy,
- Nauczyciele i pracownicy pedagogiczni szkół i placówek oświatowych;
- Partnerzy społeczno – gospodarczy.

Udział nauczycieli i kadry pedagogicznej będzie możliwy jedynie jako dodatkowe, uzupełniające działanie względem działań skierowanych do uczniów.

Główni beneficjenci:

Wszystkie podmioty - z wyłączeniem osób fizycznych (nie dotyczy osób prowadzących działalność gospodarczą lub oświatową na podstawie przepisów odrębnych), w tym:

- Szkoły oraz placówki realizujące kształcenie ogólne, w tym szkoły artystyczne, które realizują podstawę programową kształcenia ogólnego (z wyłączeniem szkół dla dorosłych) oraz specjalne;
- Organy prowadzące szkół objętych katalogiem beneficjentów;
- Szkoły wyższe (w zakresie współpracy z otoczeniem szkół wskazanych w katalogu beneficjentów);

Priorytet inwestycyjny	10i - Ograniczenie i zapobieganie przedwczesnemu kończeniu nauki szkolnej oraz zapewnianie równego dostępu do dobrej jakości wczesnej edukacji elementarnej oraz kształcenia podstawowego, gimnazjalnego i ponadgimnazjalnego, z uwzględnieniem formalnych, nieformalnych i pozaformalnych ścieżek kształcenia umożliwiających ponowne podjęcie kształcenia i szkolenia
<ul style="list-style-type: none"> • Przedsiębiorca (w zakresie współpracy z otoczeniem szkół wskazanych w katalogu beneficjentów); • Organizacje pozarządowe (w zakresie współpracy z otoczeniem szkół wskazanych w katalogu beneficjentów); • Samorząd Województwa; • Związek Metropolitalny. <p>[1] http://www.ifispan.waw.pl/pliki/wyniki_pisa.pdf</p>	

2.A.6.2 Kierunkowe zasady wyboru operacji

Priorytet inwestycyjny	10i - Ograniczenie i zapobieganie przedwczesnemu kończeniu nauki szkolnej oraz zapewnianie równego dostępu do dobrej jakości wczesnej edukacji elementarnej oraz kształcenia podstawowego, gimnazjalnego i ponadgimnazjalnego, z uwzględnieniem formalnych, nieformalnych i pozaformalnych ścieżek kształcenia umożliwiających ponowne podjęcie kształcenia i szkolenia
<p>Cel szczegółowy 1</p> <p>W ramach PI 10i stosowany będzie tryb konkursowy. W celu zwiększenia efektywności i komplementarności wsparcia interwencja planowana jest do realizacji w ramach ZIT/RIT co pozwoli na dostosowanie interwencji do specyficznych potencjałów i deficytów poszczególnych terytoriów. Wsparcie zostanie skierowane na przedsięwzięcia wynikające ze Strategii ZIT/RIT. Przewiduje się przeznaczenie puli środków na OSI dla miast i dzielnic miast wymagających rewitalizacji. Szczegółowe zasady udzielania wsparcia w zakresie OSI i ZIT/RIT znajdują się w rozdziale 4 Programu. W przypadku</p>	

Priorytet inwestycyjny	10i - Ograniczenie i zapobieganie przedwczesnemu kończeniu nauki szkolnej oraz zapewnianie równego dostępu do dobrej jakości wczesnej edukacji elementarnej oraz kształcenia podstawowego, gimnazjalnego i ponadgimnazjalnego, z uwzględnieniem formalnych, nieformalnych i pozaformalnych ścieżek kształcenia umożliwiających ponowne podjęcie kształcenia i szkolenia
<p>zidentyfikowania trudności lub opóźnień w postępie rzeczowo-finansowym środków dedykowanych OSI Bytom IZ może zdecydować o przesunięciu środków na wsparcie OSI miast wymagających rewitalizacji zgodnie z zapisami Umowy Partnerstwa, Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego oraz Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego. Zastosowanie ZIT/RIT pozwoli w bardziej efektywny sposób monitorować władzom subregionów kwestię wychowania przedszkolnego i odpowiadać na potrzeby poszczególnych gmin. Warunkiem realizacji działań w tym zakresie jest spójne podejście subregionów wyrażone w <i>Strategii ZIT/RIT</i>. W dokumentach programowych lub na poziomie kryteriów dopuszcza się możliwość dookreślenia/zawężania grupy Beneficjentów, którzy będą mogli ubiegać się o wsparcie.</p> <p>Liczba utworzonych nowych miejsc edukacji przedszkolnej będzie odpowiadała faktycznemu i prognozowanemu zapotrzebowaniu na usługi edukacji przedszkolnej z uwzględnieniem prognoz demograficznych.</p> <p>Beneficjenci będą zobowiązani do zachowania trwałości utworzonych w ramach RPO miejsc edukacji przedszkolnej poprzez stosowanie kryteriów wyboru projektów.</p> <p>Cel szczegółowy 2</p> <p>W ramach PI ze względu na zakres planowanego wsparcia i jego charakter planuje się realizację wsparcia w trybie konkursowym i pozakonkursowym.</p> <p>Przewiduje się przeznaczenie puli środków na OSI dla miast, dzielnic miast wymagających rewitalizacji oraz obszarów wiejskich w szczególności o najniższym poziomie dostępu mieszkańców do dóbr i usług warunkujących możliwości rozwojowe. Szczegółowe zasady udzielania wsparcia znajdują się w rozdziale 4 Programu. W przypadku zidentyfikowania trudności lub opóźnień w postępie rzeczowo-finansowym środków dedykowanych OSI Bytom IZ może zdecydować o przesunięciu środków na wsparcie OSI miast wymagających rewitalizacji zgodnie z zapisami Umowy Partnerstwa, Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego oraz Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego.</p> <p>Odpowiednie terytorialne ukierunkowanie działań w tym zakresie przyczyni się do wzrostu spójności społecznej w regionie. Środki zostaną</p>	

Priorytet inwestycyjny	10i - Ograniczenie i zapobieganie przedwczesnemu kończeniu nauki szkolnej oraz zapewnianie równego dostępu do dobrej jakości wczesnej edukacji elementarnej oraz kształcenia podstawowego, gimnazjalnego i ponadgimnazjalnego, z uwzględnieniem formalnych, nieformalnych i pozaformalnych ścieżek kształcenia umożliwiających ponowne podjęcie kształcenia i szkolenia
-------------------------------	---

przeznaczone na wsparcie szkół m.in. na obszarach wiejskich, stanowiące niejednokrotnie również centra aktywności edukacyjnej, kulturalnej i społecznej na danym terenie.

Zastosowanie trybu pozakonkursowego przewiduje się w zakresie koordynacji działań dotyczących realizacji w woj. założeń wspierających uczniów uzdolnionych. Pozakonkursowy tryb pozwoli na lepsze wykorzystanie narzędzi służących diagnozowaniu uzdolnień i wsparciu uczniów w rozwijaniu uzdolnień z zakresu kompetencji kluczowych i umiejętności uniwersalnych niezbędnych na rynku pracy m.in. w formule pozaszkolnych zajęć realizowanych we współpracy z uczelniami wyższymi i realizacji działań skoncentrowanych na wsparciu finansowym uczniów uzyskujących najlepsze wyniki z nauczania jako komplementarnych działań wspierających dzieci uzdolnione.

Skoordynowanie działań na poziomie regionu ułatwi współpracę i wsparcie nauczycieli/szkół w zakresie pracy z uczniem zdolnym i pozwoli na dotarcie z działaniami do dużej ilości uczniów i szkół. Dodatkowo mając na uwadze zaplanowaną do realizacji w ramach PI 10a inwestycję polegającą na wzmacnianiu współpracy oświaty z otoczeniem i popularyzowaniu nauki w regionie planowana jest realizacja projektu w trybie pozakonkursowym. Projekt komplementarny do projektu współfinan. ze środków EFRR wzmocni kompetencje kluczowe i umiejętności uniwersalne na rynku pracy uczniów w zakresie nauk matematyczno-przyrodniczych, pracy zespołowej i kreatywności i innowacyjności w tym zastosowania innowacyjnych metod poszerzania wiedzy i umiejętności.

Zapis do celu 1,2

Na etapie wyboru projektów zostaną zastosowane kryteria promujące równouprawnienie kobiet i mężczyzn, rozwiązania zapobiegające dyskryminacji ze względu na płeć, pochodzenie etniczne, rasowe, religię, przekonania, niepełnosprawność, wiek i orientację seksualną. Premiowane będą rozwiązania realizujące zasadę zrównoważonego rozwoju, partnerstwa wielosektorowego w realizacji zadań.

Priorytet inwestycyjny	10i - Ograniczenie i zapobieganie przedwczesnemu kończeniu nauki szkolnej oraz zapewnianie równego dostępu do dobrej jakości wczesnej edukacji elementarnej oraz kształcenia podstawowego, gimnazjalnego i ponadgimnazjalnego, z uwzględnieniem formalnych, nieformalnych i pozaformalnych ścieżek kształcenia umożliwiających ponowne podjęcie kształcenia i szkolenia
-------------------------------	---

W przypadku projektów wypracowanych w ramach inicjatywy Komisji Europejskiej w zakresie transformacji regionów górniczych Coal Regions in Transition Instytucja Zarządzająca RPO WSL może podjąć decyzję o realizacji projektów w tym PI.

Wybór projektów nastąpi w oparciu o kryteria zatwierdzone przez KM. Kryteria będą precyzyjne, mierzalne i obiektywne.

2.A.6.3 Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych (w stosownych przypadkach)

Priorytet inwestycyjny	10i - Ograniczenie i zapobieganie przedwczesnemu kończeniu nauki szkolnej oraz zapewnianie równego dostępu do dobrej jakości wczesnej edukacji elementarnej oraz kształcenia podstawowego, gimnazjalnego i ponadgimnazjalnego, z uwzględnieniem formalnych, nieformalnych i pozaformalnych ścieżek kształcenia umożliwiających ponowne podjęcie kształcenia i szkolenia
-------------------------------	---

Zgodnie z przeprowadzoną na podstawie art. 37 rozporządzenia ogólnego analizą ex-ante instrumentów finansowych, w ramach PI nie przewiduje się zastosowania instrumentów finansowych. Jednocześnie na dalszym etapie wdrażania programu nie wyklucza się przeprowadzenia kolejnych analiz w uzasadnionych przypadkach.

2.A.6.4 Planowane wykorzystanie dużych projektów (w stosownych przypadkach)

Priorytet inwestycyjny	10i - Ograniczenie i zapobieganie przedwczesnemu kończeniu nauki szkolnej oraz zapewnianie równego dostępu do dobrej jakości wczesnej edukacji elementarnej oraz kształcenia podstawowego, gimnazjalnego i ponadgimnazjalnego, z uwzględnieniem formalnych, nieformalnych i pozaformalnych ścieżek kształcenia umożliwiających ponowne podjęcie kształcenia i szkolenia
-------------------------------	---

W ramach priorytetu inwestycyjnego 10i nie zidentyfikowano dużych projektów, których koszty kwalifikowane przekraczają 50 000 000 EUR.

2.A.6.5 Wskaźniki produktu w podziale na priorytety inwestycyjne oraz, w stosownych przypadkach, na kategorie regionów

Tabela 5: Wspólne i specyficzne dla programu wskaźniki produktu (według priorytetu inwestycyjnego, w podziale na kategorie regionów w odniesieniu do EFS oraz, w stosownych przypadkach, w odniesieniu do EFRR)

Priorytet inwestycyjny		10i - Ograniczenie i zapobieganie przedwczesnemu kończeniu nauki szkolnej oraz zapewnianie równego dostępu do dobrej jakości wczesnej edukacji elementarnej oraz kształcenia podstawowego, gimnazjalnego i ponadgimnazjalnego, z uwzględnieniem formalnych, nieformalnych i pozaformalnych ścieżek kształcenia umożliwiających ponowne podjęcie kształcenia i szkolenia							
Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu (w stosownych przypadkach)	Wartość docelowa (2023)			Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
					M	W	T		
121.3	Liczba dzieci objętych w ramach programu dodatkowymi zajęciami zwiększającymi ich szanse edukacyjne w edukacji przedszkolnej	osoba	EFS	Słabiej rozwinięte			13 984,00	LSI/SL2014	rocznie
121.6	Liczba uczniów objętych wsparciem w zakresie rozwijania kompetencji kluczowych lub umiejętności uniwersalnych niezbędnych na rynku pracy w programie	osoby	EFS	Słabiej rozwinięte	20 865,00	25 501,00	46 366,00	LSI/SL2014	rocznie
121.7	Liczba szkół, których pracownice przedmiotowe zostały wyposażone w programie	szt.	EFS	Słabiej rozwinięte			148,00	LSI/SL2014	roczna
121.8	Liczba miejsc wychowania przedszkolnego dofinansowanych w programie	szt.	EFS	Słabiej rozwinięte			3 081,00	LSI/SL2014	roczna
121.a	Liczba szkół i placówek systemu oświaty wyposażonych w ramach programu w sprzęt TIK do prowadzenia zajęć edukacyjnych	szt.	EFS	Słabiej rozwinięte			155,00	LSI/SL2014	roczna

2.A.4 Priorytet inwestycyjny

Nr identyfikacyjny osi priorytetowej	10iii
Nazwa osi priorytetowej	Wyrównywanie dostępu do uczenia się przez całe życie o charakterze formalnym, nieformalnym i pozaformalnym wszystkich grup wiekowych, poszerzanie wiedzy, zwiększanie umiejętności i kompetencji siły roboczej oraz promowanie elastycznych ścieżek kształcenia, w tym poprzez doradztwo zawodowe i potwierdzanie nabytych kompetencji

2.A.5 Cele szczegółowe odpowiadające priorytetowi inwestycyjnemu i oczekiwane rezultaty

Numer identyfikacyjny celu szczegółowego	1
--	---

Nazwa celu szczegółowego	Uzyskiwanie kwalifikacji lub zdobywanie i poprawa kompetencji w zakresie umiejętności cyfrowych i języków obcych dorosłych mieszkańców województwa śląskiego, w szczególności osób starszych oraz osób o niskich kwalifikacjach.
Rezultaty, które państwo członkowskie zamierza osiągnąć przy wsparciu Unii	<p>Przyjęte w osi priorytetowej kierunki i zakresy interwencji są zgodne z przyjętymi celami na poziomie krajowym, wyznaczonym w <i>Umowie Partnerstwa</i> oraz odnoszą się do celów <i>Strategii Europa 2020</i>.</p> <p><i>Cel szczegółowy priorytetu inwestycyjnego 10iii</i> jest spójny z celem głównym i szczegółowym Umowy Partnerstwa: <i>lepsze kompetencje kadr gospodarki w priorytecie: Zwiększenie powiązania systemu edukacji i umiejętności osób z potrzebami rynku pracy</i>. Dzięki realizacji PI 10iii zwiększy się poziom wiedzy i umiejętności w zakresie języków obcych i kompetencji cyfrowych wśród osób dorosłych (w tym w szczególności osób starszych i osób o niskich kwalifikacjach). Efektywność realizowanego wsparcia będzie analizowana cyklicznie na podstawie informacji przekazywanych przez Beneficjentów, w tym we wnioskach o płatność, informacji uzyskanych podczas czynności kontrolnych jak również w badaniach przeprowadzonych przez Instytucję Zarządzającą.</p>

Tabela 4: Wspólne wskaźniki rezultatu, dla których ustalono wartość docelową, oraz specyficzne dla programu wskaźniki rezultatu odpowiadające celowi szczegółowemu (w podziale na priorytety inwestycyjne i kategorie regionu) (w odniesieniu do EFS)

Priorytet inwestycyjny : 10iii - Wyrównywanie dostępu do uczenia się przez całe życie o charakterze formalnym, nieformalnym i pozaformalnym wszystkich grup wiekowych, poszerzanie wiedzy, zwiększanie umiejętności i kompetencji siły roboczej oraz promowanie elastycznych ścieżek kształcenia, w tym poprzez doradztwo zawodowe i potwierdzanie nabytych kompetencji														
Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Kategoria regionu	Jednostka pomiaru wskaźnika	Wspólny wskaźnik produktu stosowany jako podstawa do ustalania celu	Wartość bazowa			Jednostka pomiaru dla wartości bazowej i docelowej	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)			Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
					M	W	T			M	W	T		
123	Liczba osób o niskich kwalifikacjach, które uzyskały kwalifikacje lub nabyły kompetencje po opuszczeniu programu	Słabiej rozwinięte	osoba		809,00	808,00	1 617,00	Liczba	2013	4 623,00	4 624,00	9 247,00	LSI/SL2014	rocznie
123.1	Liczba osób w wieku 50 lat i więcej, które uzyskały kwalifikacje lub nabyły kompetencje po opuszczeniu programu	Słabiej rozwinięte	osoba		206,00	206,00	412,00	Liczba	2013	1 088,00	1 088,00	2 176,00	LSI/SL2014	rocznie
123.2	Liczba osób w wieku 25 lat i więcej, które uzyskały kwalifikacje lub nabyły kompetencje po opuszczeniu programu	Słabiej rozwinięte	osoba		1 072,00	1 072,00	2 144,00	Liczba	2013	4 352,00	4 352,00	8 704,00	LSI/SL2014	rocznie

2.A.6 Przedsięwzięcie, które ma otrzymać wsparcie w ramach priorytetu inwestycyjnego (w podziale na priorytety inwestycyjne)

2.A.6.1 Opis typów i przykłady przedsięwzięć, które mają otrzymać wsparcie, oraz ich oczekiwany wkład w realizację celów szczegółowych oraz, w stosownych przypadkach, wskazanie głównych grup docelowych, poszczególnych terytoriów docelowych i typów beneficjentów

Priorytet inwestycyjny	10iii - Wyrównywanie dostępu do uczenia się przez całe życie o charakterze formalnym, nieformalnym i pozaformalnym wszystkich grup wiekowych, poszerzanie wiedzy, zwiększanie umiejętności i kompetencji siły roboczej oraz promowanie elastycznych ścieżek kształcenia, w tym poprzez doradztwo zawodowe i potwierdzanie nabytych kompetencji
-------------------------------	--

Opis planowanych przedsięwzięć

Nowoczesny system edukacyjny, umożliwiający rozwój społeczeństwa opartego na wiedzy, powinien być zorientowany na warunki nowej rzeczywistości, powinien nadszperać za rozwojem cywilizacyjnym i informacyjnym społeczeństwa, a przede wszystkim służyć jego potrzebom. Postęp naukowo-techniczny powoduje bowiem ciągłą potrzebę zdobywania dodatkowych, nowych kwalifikacji, kompetencji i doskonalenia tych już posiadanych. Odpowiednie kwalifikacje zwiększają bowiem szanse na zatrudnienie oraz skracają okres poszukiwania pracy.

Ważny staje się tu nie tylko dostęp do nowoczesnych technologii informacyjnych i telekomunikacyjnych. Obecnie od kadry oprócz posiadania umiejętności miękkich, jak na przykład wysokich umiejętności komunikacyjnych, samodzielności, umiejętności organizacji pracy czy umiejętności współpracy w zespole, oczekuje się wiedzy merytorycznej, biegłej znajomości języków obcych i obsługi narzędzi informatycznych.

Sukces odniosą ci pracownicy, którzy nastawieni są na podnoszenie kwalifikacji, wykazują się inicjatywą, determinacją w dążeniu do celu, aktywnością i

Priorytet inwestycyjny	10iii - Wyrównywanie dostępu do uczenia się przez całe życie o charakterze formalnym, nieformalnym i pozaformalnym wszystkich grup wiekowych, poszerzanie wiedzy, zwiększanie umiejętności i kompetencji siły roboczej oraz promowanie elastycznych ścieżek kształcenia, w tym poprzez doradztwo zawodowe i potwierdzanie nabytych kompetencji
<p>kreatywnością w poszukiwaniu zatrudnienia. Osoby, które priorytetowo traktują swój własny rozwój i inwestują w swoją przyszłość, niezależnie od wieku, poradzą sobie w sytuacji ogromnej konkurencyjności na dzisiejszym rynku pracy. Pomimo dużego postępu jaki się dokonał w ostatnich latach w zakresie dostępu do nowych technologii to nadal jednak duża część społeczeństwa nie może partycypować w pozytywnych efektach ich funkcjonowania bez posiadania odpowiednich umiejętności. Jednocześnie świat stał się globalną wioską w której coraz większego znaczenia nabiera kwestia sprawnego porozumiewania się. Zmiany, które zaszły w ostatnich latach w szkolnictwie, sprawiły że młodsze pokolenie ma doskonałą okazję do tego, aby móc w sprawny sposób znajdować się w dużej liczbie informacji i rozwijać swój potencjał intelektualny. Z podobnej szansy powinny mieć możliwość skorzystania osoby dorosłe. Należy dążyć do tego, aby osoby dorosłe, w równie dużej części, mogły rozwijać swoje umiejętności. Takie podejście gwarantuje bowiem, że w szybkim tempie będziemy się rozwijać i w efektywny sposób będą realizowane strategie Unii Europejskiej, pozwalające zmniejszać dystans do bardziej rozwiniętych państw świata. Rozwój kompetencji cyfrowych i kompetencji z zakresu języków obcych przyczyni się do bardziej elastycznego reagowania na zmiany w relacjach gospodarczych.</p>	
<p>W ramach priorytetu inwestycyjnego realizowane będą działania, które pozwolą osobom dorosłym z własnej inicjatywy nabyć lub uzupełnić kompetencje w zakresie znajomości języków obcych niezbędne na współczesnym rynku pracy. Znajomość języka obcego to wielki atut na rynku pracy, gdzie coraz więcej przedsiębiorstw działa na rynku międzynarodowym, gdzie międzynarodowa kadra staje się standardem a komunikowanie się pomiędzy pracownikami wymaga dobrej znajomości języka.</p>	
<p>Kontynuowane będzie wsparcie w zakresie umiejętności cyfrowych. Kompetencje cyfrowe, poczynając od kompetencji informatycznych i informacyjnych są elementem współczesnego elementarza. Bez nich niemożliwy będzie udział w procesie kształcenia ustawicznego. Kompetencje cyfrowe pracowników będą w najbliższych latach istotnym czynnikiem zwiększania wydajności, efektywności oraz innowacyjności i konkurencyjności w gospodarce. Posiadanie kompetencji cyfrowych decydować może o przewadze konkurencyjnej nie tylko poszczególnych osób, ale również całych przedsiębiorstw, a nawet regionów. Sam fakt korzystania z komputerów i internetu niewiele oznacza, gdyż technologie te mogą być wykorzystywane na różne sposoby, których efekty nie koniecznie muszą być dla użytkowników pozytywne. Korzystanie z komputerów i Internetu wymaga posiadania odpowiednich kompetencji obsługi oprogramowania, ale także umiejętności wyszukiwania informacji w sieci, oceny jej wiarygodności i przydatności, a także umiejętności jej przetworzenia i wykorzystania do własnych celów. Umiejętności korzystania z komputerów wśród użytkowników oraz poziom opanowania języków obcych są silnie zróżnicowane. Większe umiejętności posiadają użytkownicy młodszy, lepiej wykształceni, uczący się, bądź pracujący, a także więcej zarabiający i mieszkający w większych miejscowościach.</p>	

Priorytet inwestycyjny	10iii - Wyrównywanie dostępu do uczenia się przez całe życie o charakterze formalnym, nieformalnym i pozaformalnym wszystkich grup wiekowych, poszerzanie wiedzy, zwiększanie umiejętności i kompetencji siły roboczej oraz promowanie elastycznych ścieżek kształcenia, w tym poprzez doradztwo zawodowe i potwierdzanie nabytych kompetencji
-------------------------------	--

Z uwagi na zobowiązanie władz polskich w zakresie wypełnienia warunkowości ex-ante nr 10.3, zawarte w PO WER, prowadzenie działań w ramach PI 10iii nadzorowanych przez IZ RPO Województwa Śląskiego jest uzależnione od wypełnienia tych zobowiązań na szczeblu ogólnokrajowym przez IZ PO WER.

Typy operacji realizowane w ramach PI 10iii:

- Szkolenia i kursy skierowane do osób dorosłych, które z własnej inicjatywy są zainteresowane nabyciem, uzupełnieniem lub podwyższeniem umiejętności i kompetencji w obszarach umiejętności ICT i znajomości języków obcych;
- Programy walidacji i certyfikacji kompetencji uzyskanych poza projektem w zakresie TIK i języków obcych.

Wsparcie udzielane w ramach RPO obejmuje działania ukierunkowane na przeprowadzenie walidacji i certyfikacji kompetencji lub udokumentowania nabytych kompetencji osiągniętych przez uczestników wsparcia. W celu zapewnienia wysokiej jakości działań realizowanych przy udziale interwencji EFS dążyć się będzie do tego, aby system walidacji i/lub certyfikacji stanowił obligatoryjny element działań projektowych.

Cross-financing:

EFRR i EFS mogą finansować, w komplementarny sposób oraz z zastrzeżeniem ograniczenia w wysokości do 10 % unijnego finansowania w odniesieniu do każdej osi priorytetowej programu operacyjnego, część operacji, w przypadku której koszty kwalifikują się do wsparcia z drugiego

Priorytet inwestycyjny	10iii - Wyrównywanie dostępu do uczenia się przez całe życie o charakterze formalnym, nieformalnym i pozaformalnym wszystkich grup wiekowych, poszerzanie wiedzy, zwiększanie umiejętności i kompetencji siły roboczej oraz promowanie elastycznych ścieżek kształcenia, w tym poprzez doradztwo zawodowe i potwierdzanie nabytych kompetencji
-------------------------------	--

funduszu w oparciu o zasady kwalifikowalności stosowane do tego funduszu, pod warunkiem że koszty te są konieczne do odpowiedniej realizacji operacji i są bezpośrednio z nią związane.

Grupy docelowe:

- Osoby dorosłe, uczestniczące z własnej inicjatywy w szkoleniach i kursach;
- Placówki kształcenia ustawicznego;
- Partnerzy społeczno – gospodarczy.

Środki EFS zostaną przeznaczone na wsparcie osób z grup defaworyzowanych, czyli wykazujących największą lukę kompetencyjną i posiadających największe potrzeby w dostępie do edukacji, w tym m. in osób o niskich kwalifikacjach i osób powyżej 50 roku życia.

Główni beneficjenci:

Wszystkie podmioty - z wyłączeniem osób fizycznych (nie dotyczy osób prowadzących działalność gospodarczą lub oświatową na podstawie przepisów odrębnych).

2.A.6.2 Kierunkowe zasady wyboru operacji

Priorytet inwestycyjny	10iii - Wyrównywanie dostępu do uczenia się przez całe życie o charakterze formalnym, nieformalnym i pozaformalnym wszystkich grup wiekowych, poszerzanie wiedzy, zwiększanie umiejętności i kompetencji siły roboczej oraz promowanie elastycznych ścieżek kształcenia, w tym poprzez doradztwo zawodowe i potwierdzanie nabytych kompetencji
-------------------------------	--

W ramach osi priorytetowej ze względu na zakres planowanego wsparcia oraz jego charakter planuje się realizację wsparcia w formule konkursowej. W celu zwiększenia efektywności i komplementarności wsparcia interwencja planowana jest do realizacji w ramach ZIT/RIT. Zastosowanie ZIT/RIT pozwoli na dostosowanie interwencji do specyficznych potencjałów i deficytów poszczególnych terytoriów. Wsparcie zostanie skierowane na przedsięwzięcia wynikające ze Strategii ZIT/RIT. Szczegółowe zasady realizacji ZIT/RIT znajdują się w rozdziale 4. Zintegrowane Podejście Terytorialne.

Wsparcie zintegrowane jest szczególnie ważne w odniesieniu do terytorialnej koncentracji problemów na obszarze rewitalizowanym, dlatego kompleksowe działania w tym zakresie pozwolą na osiągnięcie w sposób bardziej efektywny, skuteczny oraz trwalszy efektów o charakterze długofalowym. Działania w ramach priorytetu inwestycyjnego 10iii mogą stanowić swego rodzaju dopełnienie przewidzianego do realizacji kompleksowego katalogu działań w obszarze rewitalizacji.

Na etapie wyboru projektów zostaną zastosowane kryteria promujące równouprawnienie kobiet i mężczyzn oraz rozwiązania zapobiegające dyskryminacji ze względu na płeć, pochodzenie etniczne lub rasowe, religię lub przekonania, niepełnosprawność, wiek, a także orientację seksualną. Ponadto, premiowane będą rozwiązania realizujące zasadę zrównoważonego rozwoju oraz zasady partnerstwa wielosektorowego w realizacji zadań. Projekty w większym stopniu będą odpowiadać na potrzeby mieszkańców regionu, dawać im możliwość samodzielnego wyboru narzędzi i metod wsparcia, zapewniać szybką reakcję na zmiany sytuacji na rynku pracy. Działania realizowane w ramach PI 10iii będą oparte na koncepcji systemu popytowego, koncentrując się przede wszystkim na potrzebach edukacyjnych osób dorosłych. Podejście popytowe w PI 10iii nie jest tożsame z koniecznością realizacji projektów analogicznych, jak w PI 8v - PSF, co oznacza, że projekty w PI 10iii nie będą realizowane z zastosowaniem BUR ze względu na fakt, iż w tym PI określony został tzw. makro popyt (ograniczenie możliwości interwencji do dwóch kwalifikacji).

W przypadku projektów wypracowanych w ramach inicjatywy Komisji Europejskiej w zakresie transformacji regionów górniczych Coal Regions in

Priorytet inwestycyjny	10iii - Wyrównywanie dostępu do uczenia się przez całe życie o charakterze formalnym, nieformalnym i pozaformalnym wszystkich grup wiekowych, poszerzanie wiedzy, zwiększanie umiejętności i kompetencji siły roboczej oraz promowanie elastycznych ścieżek kształcenia, w tym poprzez doradztwo zawodowe i potwierdzanie nabytych kompetencji
Transition Instytucja Zarządzająca RPO WSL może podjąć decyzję o realizacji projektów w tym PI.	
<p>Niezależnie od zastosowanej ścieżki, wybór projektów do dofinansowania będzie następował w wyniku oceny poszczególnych przedsięwzięć w oparciu o obiektywne kryteria zatwierdzone przez Komitet Monitorujący. Kryteria wyboru projektów będą służyły zapewnieniu efektywnej i prawidłowej realizacji celów określonych w osi priorytetowej. Kryteria będą precyzyjne, mierzalne i obiektywne. Kryteriom merytorycznym zostanie nadana odpowiednia punktacja oraz zostaną określone wagi punktowe.</p>	

2.A.6.3 Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych (w stosownych przypadkach)

Priorytet inwestycyjny	10iii - Wyrównywanie dostępu do uczenia się przez całe życie o charakterze formalnym, nieformalnym i pozaformalnym wszystkich grup wiekowych, poszerzanie wiedzy, zwiększanie umiejętności i kompetencji siły roboczej oraz promowanie elastycznych ścieżek kształcenia, w tym poprzez doradztwo zawodowe i potwierdzanie nabytych kompetencji
Zgodnie z przeprowadzoną na podstawie art. 37 rozporządzenia ogólnego analizą ex-ante instrumentów finansowych, w ramach PI nie przewiduje się zastosowania instrumentów finansowych. Jednocześnie na dalszym etapie wdrażania programu nie wyklucza się przeprowadzenia kolejnych analiz w uzasadnionych przypadkach.	

2.A.6.4 Planowane wykorzystanie dużych projektów (w stosownych przypadkach)

Priorytet inwestycyjny	10iii - Wyrównywanie dostępu do uczenia się przez całe życie o charakterze formalnym, nieformalnym i pozaformalnym wszystkich grup wiekowych, poszerzanie wiedzy, zwiększanie umiejętności i kompetencji siły roboczej oraz promowanie elastycznych ścieżek kształcenia, w tym poprzez doradztwo zawodowe i potwierdzanie nabytych kompetencji
W ramach priorytetu inwestycyjnego 10iii nie zidentyfikowano dużych projektów, których koszty kwalifikowane przekraczają 50 000 000 EUR.	

2.A.6.5 Wskaźniki produktu w podziale na priorytety inwestycyjne oraz, w stosownych przypadkach, na kategorii regionów

Tabela 5: Wspólne i specyficzne dla programu wskaźniki produktu (według priorytetu inwestycyjnego, w podziale na kategorie regionów w odniesieniu do EFS oraz, w stosownych przypadkach, w odniesieniu do EFRR)

Priorytet inwestycyjny		10iii - Wyrównywanie dostępu do uczenia się przez całe życie o charakterze formalnym, nieformalnym i pozaformalnym wszystkich grup wiekowych, poszerzanie wiedzy, zwiększanie umiejętności i kompetencji siły roboczej oraz promowanie elastycznych ścieżek kształcenia, w tym poprzez doradztwo zawodowe i potwierdzanie nabytych kompetencji							
Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu (w stosownych przypadkach)	Wartość docelowa (2023)			Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
					M	W	T		
123	Liczba osób o niskich kwalifikacjach objętych wsparciem w programie	osoba	EFS	Słabiej rozwinięte	7 706,00	7 706,00	15 412,00	LSI/SL2014	rocznie
123.1	Liczba osób w wieku 50 lat i więcej objętych wsparciem w programie	osoba	EFS	Słabiej rozwinięte	1 813,00	1 813,00	3 626,00	LSI/SL2014	rocznie
123.2	Liczba osób w wieku 25 lat i więcej objętych wsparciem w programie	osoba	EFS	Słabiej rozwinięte	7 253,00	7 253,00	14 506,00	LSI/SL2014	rocznie

2.A.4 Priorytet inwestycyjny

Nr identyfikacyjny osi priorytetowej	osi	10iv
Nazwa priorytetowej osi	osi	Lepsze dostosowanie systemów kształcenia i szkolenia do potrzeb rynku pracy, ułatwianie przechodzenia z etapu kształcenia do etapu zatrudnienia oraz wzmacnianie systemów kształcenia i szkolenia zawodowego i ich jakości, w tym poprzez mechanizmy prognozowania umiejętności, dostosowania programów nauczania oraz tworzenia i rozwoju systemów uczenia się poprzez praktyczną naukę zawodu realizowaną w ścisłej współpracy z pracodawcami

2.A.5 Cele szczegółowe odpowiadające priorytetowi inwestycyjnemu i oczekiwane rezultaty

Numer identyfikacyjny celu szczegółowego	1
Nazwa celu szczegółowego	Wzrost zatrudnienia wśród absolwentów szkół i placówek kształcenia zawodowego poprzez poprawę efektywności realizowanego wsparcia.
Rezultaty, które państwo członkowskie zamierza osiągnąć przy wsparciu Unii	<p>Przyjęte w osi priorytetowej kierunki i zakresy interwencji są zgodne z przyjętymi celami na poziomie krajowym, wyznaczonym w <i>Umowie Partnerstwa</i> oraz odnoszą się do celów <i>Strategii Europa 2020</i>.</p> <p><i>Cel szczegółowy priorytetu inwestycyjnego 10iv jest spójny z celem głównym i szczegółowym Umowy Partnerstwa: Lepsze kompetencje kadr gospodarki w priorytecie: Zwiększenie powiązania systemu edukacji i umiejętności osób z</i></p>

	<p><i>potrzebami rynku pracy</i>. Dzięki realizacji PI 10iv oferta szkół prowadzących kształcenie zawodowe i placówek realizujących kształcenie dla dorosłych w większym stopniu odpowiadać będzie na potrzeby rynku pracy. Ponadto zwiększy się liczba szkół i placówek, które oferować będą kształcenie w warunkach zbliżonych do środowiska pracy. Ten zakres wsparcia pozwoli w odpowiedni sposób realizować potrzeby mieszkańców regionu oraz przedsiębiorców prowadzących działalność gospodarczą na obszarze województwa śląskiego. Przełoży się to na spadek bezrobocia w grupie osób młodych oraz osób dorosłych, które będą podwyższać swoje kwalifikacje zawodowe. Efektywność wsparcia analizowana będzie w informacjach wskazywanych przez Beneficjentów, w tym we wnioskach o płatność, informacji uzyskanych podczas czynności kontrolnych jak również badaniach przeprowadzonych przez Instytucję Zarządzającą.</p>
--	---

Tabela 4: Wspólne wskaźniki rezultatu, dla których ustalono wartość docelową, oraz specyficzne dla programu wskaźniki rezultatu odpowiadające celowi szczegółowemu (w podziale na priorytety inwestycyjne i kategorie regionu) (w odniesieniu do EFS)

Priorytet inwestycyjny : 10iv - Lepsze dostosowanie systemów kształcenia i szkolenia do potrzeb rynku pracy, ułatwianie przechodzenia z etapu kształcenia do etapu zatrudnienia oraz wzmacnianie systemów kształcenia i szkolenia zawodowego i ich jakości, w tym poprzez mechanizmy prognozowania umiejętności, dostosowania programów nauczania oraz tworzenia i rozwoju systemów uczenia się poprzez praktyczną naukę zawodu realizowaną w ścisłej współpracy z pracodawcami														
Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Kategoria regionu	Jednostka pomiaru wskaźnika	Wspólny wskaźnik produktu stosowany jako podstawa do ustalania celu	Wartość bazowa			Jednostka pomiaru dla wartości bazowej i docelowej	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)			Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
					M	W	T			M	W	T		
121.6	Liczba uczniów którzy nabyli kompetencje kluczowe lub umiejętności uniwersalne niezbędne na rynku pracy po opuszczeniu programu	Słabiej rozwinięte	osoby		0,00	0,00	0,00	Liczba	2013	678,00	365,00	1 043,00	LSI/SL2014	rocznie
122	Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje w ramach pozaszkolnych form kształcenia	Słabiej rozwinięte	osoba				0,00	Liczba	2013	355,00	354,00	709,00	LSI/SL2014	rocznie
122.1	Liczba szkół i placówek kształcenia zawodowego wykorzystujących doposażenie zakupione dzięki EFS	Słabiej rozwinięte	szk.				30,00	Liczba				67,00	LSI/SL2014	rocznie
122.2	Liczba uczniów szkół i placówek kształcenia zawodowego objętych wsparciem w programie, uczestniczących w kształceniu lub pracujących po 6 miesiącach po ukończeniu nauki	Słabiej rozwinięte	osoba		1 300,00	700,00	2 000,00	Liczba	2013	1 183,00	637,00	1 820,00	badanie ewaluacyjne	dwa razy w okresie programowania, w roku 2019 oraz 2023
122.3	Liczba nauczycieli kształcenia zawodowego oraz instruktorów praktycznej nauki zawodu, którzy uzyskali kwalifikacje lub nabyli kompetencje po opuszczeniu programu	Słabiej rozwinięte	osoba		277,00	545,00	822,00	Liczba	2013	86,00	129,00	215,00	LSI/SL2014	rocznie

2.A.6 Przedsięwzięcie, które ma otrzymać wsparcie w ramach priorytetu inwestycyjnego (w podziale na priorytety inwestycyjne)

2.A.6.1 Opis typów i przykłady przedsięwzięć, które mają otrzymać wsparcie, oraz ich oczekiwany wkład w realizację celów szczegółowych oraz, w stosownych przypadkach, wskazanie głównych grup docelowych, poszczególnych terytoriów docelowych i typów beneficjentów

Priorytet inwestycyjny	10iv - Lepsze dostosowanie systemów kształcenia i szkolenia do potrzeb rynku pracy, ułatwianie przechodzenia z etapu kształcenia do etapu zatrudnienia oraz wzmacnianie systemów kształcenia i szkolenia zawodowego i ich jakości, w tym poprzez mechanizmy prognozowania umiejętności, dostosowania programów nauczania oraz tworzenia i rozwoju systemów uczenia się poprzez praktyczną naukę zawodu realizowaną w ścisłej współpracy z pracodawcami
Opis planowanych przedsięwzięć	
<p>Na przełomie lat 90 ubiegłego wieku i w pierwszej dekadzie XXI wieku obserwowany był spadek znaczenia szkolnictwa zawodowego w województwie śląskim. Był to z jednej strony skutek upadku przedsiębiorstw, które utrzymywały i wspierały szkoły zawodowe, a także gwarantowały zatrudnienie wielu absolwentom, a z drugiej obniżenie poziomu zainteresowania szkołami zawodowymi ze strony uczniów, a w konsekwencji zamykanie wielu szkół. Ponieważ poziom kształcenia w szkołach prowadzących kształcenie zawodowe nie cieszył się dobrą opinią, zjawisko spadku popularności szkolnictwa zawodowego spotykało się ze społeczną aprobatą. Obniżanie się bezwzględnej liczby uczniów szkół zawodowych, doprowadziło w konsekwencji do „kurczenia się” liczby wykwalifikowanych pracowników. Natomiast silne niedopasowanie popytu do podaży w zakresie zawodów specjalistycznych spowodowało występowanie luk kompetencyjnych i kwalifikacyjnych na rynku pracy.</p>	

Priorytet inwestycyjny	10iv - Lepsze dostosowanie systemów kształcenia i szkolenia do potrzeb rynku pracy, ułatwianie przechodzenia z etapu kształcenia do etapu zatrudnienia oraz wzmacnianie systemów kształcenia i szkolenia zawodowego i ich jakości, w tym poprzez mechanizmy prognozowania umiejętności, dostosowania programów nauczania oraz tworzenia i rozwoju systemów uczenia się poprzez praktyczną naukę zawodu realizowaną w ścisłej współpracy z pracodawcami
-------------------------------	--

Dużą wagę w RPO WSL 2014-2020 przykładac się będzie do poprawy jakości szkolnictwa zawodowego, które nie jest dopasowane do współczesnych wymagań. Dostrzegając zalety kształcenia zawodowego należy w działaniach zwrócić uwagę, aby szkolnictwo zawodowe było elastyczne tj. umożliwiało sprawne dostosowanie wiedzy, kompetencji i umiejętności absolwenta do potrzeb konkretnego pracodawcy, jak również mając na uwadze zachodzące zmiany w gospodarce nie zamykało drogi do dalszego rozwoju lub przekwalifikowania. Konieczność zmian w szkolnictwie zawodowym wymuszają m.in. globalizacja, rosnący udział handlu międzynarodowego, mobilność geograficzna i zawodowa, nowe technologie oraz zmiany w organizacji pracy[1]. Ważne, aby szkolnictwo zawodowe uwzględniało te wszystkie trendy i gwarantowało wysoką jakość kształcenia i odpowiadało na potrzeby regionalnego rynku pracy. W chwili obecnej najczęstszym powodem trudności ze znalezieniem pracowników wskazywanym przez pracodawców w województwie śląskim, jest brak wymaganych kwalifikacji lub doświadczenia, przy czym najwięcej ofert pracy na regionalnym rynku pracy kierowanych jest właśnie do absolwentów szkół zawodowych.

Mając na uwadze cele jakie stawia się przed szkolnictwem zawodowym i jego związek z rynkiem pracy podstawą realizacji zajęć będzie jednak nakierowanie na zdobywanie praktycznych umiejętności. Występuje duży niezagospodarowany obszar w zakresie szkoleń (modułowa oferta szkoleń, powiązanie oferty edukacyjnej z praktyką). Szansą na to, by szkolnictwo zawodowe odpowiadało na potrzeby rynku pracy upatruje się we współpracy szkół z otoczeniem, a także w realizacji wsparcia w warunkach zbliżonych do rzeczywistego środowiska pracy. Działania zaplanowane w ramach PI 10iv RPO realizowane są we współpracy z instytucjami z otoczenia społeczno-gospodarczego szkoły, w tym pracodawcami/ przedsiębiorcami. Poprzez odpowiednie kryteria przyjmowania projektów do realizacji zapewnione zostanie to, że staże i praktyki realizowane w ramach RPO charakteryzować się będą wysoką jakością potwierdzoną zgodnością z Wytycznymi w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze edukacji na lata 2014-2020. Jednocześnie, obok wsparcia praktyk i staży, szczególny nacisk zostanie położony na kształcenie praktyczne w miejscu pracy na zasadach dualnego systemu kształcenia, tak aby umożliwić kształcenie w rzeczywistym środowisku pracy, co jest niezmiernie istotne pod kątem dostosowania szkolnictwa zawodowego do potrzeb nowoczesnej gospodarki. Instytucja Zarządzająca planując wsparcie w PI 10iv dokonuje analizy potrzeb szkół prowadzących kształcenie zawodowe pod kątem wyzwań regionalnego rynku pracy. Wsparcie w zakresie zakupu wyposażenia w PI10iv realizowane jest w oparciu o powyższą analizę. Limit wydatków związanych z doposażeniem szkół i placówek kształcenia zawodowego w sprzęt niezbędny do realizacji kształcenia zawodowego nie przekroczy 20% całkowitej alokacji PI 10iv (włączając *cross-financing*). Wysokość limitu zostanie zweryfikowana w trakcie przeglądu śródkresowego programu.

Wyzwania, przed którymi stoi oświata w województwie śląskim, a w szczególności system kształcenia zawodowego, są ściśle związane z jakością

Priorytet inwestycyjny	10iv - Lepsze dostosowanie systemów kształcenia i szkolenia do potrzeb rynku pracy, ułatwianie przechodzenia z etapu kształcenia do etapu zatrudnienia oraz wzmacnianie systemów kształcenia i szkolenia zawodowego i ich jakości, w tym poprzez mechanizmy prognozowania umiejętności, dostosowania programów nauczania oraz tworzenia i rozwoju systemów uczenia się poprzez praktyczną naukę zawodu realizowaną w ścisłej współpracy z pracodawcami
<p>kapitału intelektualnego, jakim dysponują lub będą dysponować w najbliższym czasie szkoły. To właśnie dzięki wiedzy, kwalifikacjom i kompetencjom oraz zaangażowaniu nauczycieli mogą być innowacyjne, konkurencyjne, a także sprostać wyzwaniom, jakie stawia przed nimi współczesny rynek pracy. W dobie gospodarki opartej na wiedzy, wartością decydującą o przewadze konkurencyjnej szkoły zawodowej i możliwościach jej rozwoju na rynku usług edukacyjnych, staje się posiadanie uzdolnionych i odpowiednio wykwalifikowanych pracowników. W tym ostatnim aspekcie dążyć się będzie do tego, aby nauczyciele i instruktorzy praktycznej nauki zawodu mieli możliwość aktualizacji swoich kompetencji w wyniku współpracy szkół z otoczeniem, ale także w taki sposób, który gwarantować będzie faktyczne wykorzystanie nabytych umiejętności. Należy przy tym uwzględnić sytuację demograficzną w regionie i zmniejszającą się liczbę placówek oświatowych i konieczność racjonalizacji wsparcia kierowanego do tej grupy zawodowej. Dlatego oferta kierowana do nauczycieli będzie traktowana jako uzupełnienie wsparcia kierowanego do uczniów tak, aby uniknąć sytuacji, w których nabywane kompetencje nie zostaną następnie wykorzystane. Lepsze dostosowanie oferty szkół do potrzeb gospodarki i budowa trwałych mechanizmów współpracy z pracodawcami to cele, które zająć się z zadaniami samorządu województwa w zakresie wspierania rozwoju gospodarczego i technologii. Wynika z tego potrzeba tworzenia rozwiązań o spójnym i ponadlokalnym (regionalnym) charakterze w ramach interwencji (projektu) koordynowanej przez samorząd województwa. Interwencja ta ukierunkowana będzie na kluczowe dla rozwoju regionu technologie oraz wsparcie planowania oparte na faktach (evidence-based) w szkołach.</p> <p>W związku z trwającą reformą edukacji, a co za tym idzie zmianami dotyczącymi zasadniczych szkół prowadzących kształcenie zawodowe w przypadku nowych projektów finansowanych w ramach PI 10iv, skierowanych do zasadniczych szkół prowadzących kształcenie zawodowe, wsparcie będzie skierowane jedynie do uczniów tych szkół.</p> <p>Poruszając kwestie kwalifikacji zawodowych nie należy zapominać o potrzebach osób dorosłych w tym zakresie. Współczesny rynek pracy wymaga od pracowników wysokich kwalifikacji, coraz większą rolę odgrywają nauka potwierdzona oficjalnym świadectwem, dyplomem czy certyfikatem. Należy mieć na uwadze, iż bez nastawienia na rozwój i stałe podwyższanie kwalifikacji oraz doskonalenia i nabywania nowych umiejętności zawodowych, ciężko będzie sprostać rywalizacji na dzisiejszym rynku pracy. Sukces odniosą ci pracownicy, którzy nastawieni są na podnoszenie kwalifikacji, wykazują się inicjatywą, determinacją w dążeniu do celu, aktywnością i kreatywnością w poszukiwaniu zatrudnienia.</p> <p>W celu umożliwienia indywidualnego rozwoju osób dorosłych realizowane będą działania, które pozwolą zwiększyć dostęp do edukacji formalnej, jak i różnych form edukacji pozaformalnej. Oferta ta uwzględni również poradnictwo edukacyjno-zawodowe. Rozwiązanie to pomoże w lepszym</p>	

Priorytet inwestycyjny	10iv - Lepsze dostosowanie systemów kształcenia i szkolenia do potrzeb rynku pracy, ułatwianie przechodzenia z etapu kształcenia do etapu zatrudnienia oraz wzmacnianie systemów kształcenia i szkolenia zawodowego i ich jakości, w tym poprzez mechanizmy prognozowania umiejętności, dostosowania programów nauczania oraz tworzenia i rozwoju systemów uczenia się poprzez praktyczną naukę zawodu realizowaną w ścisłej współpracy z pracodawcami
-------------------------------	--

dopasowaniu oferty kształcenia do potrzeb mieszkańców regionu oraz potrzeb gospodarki regionu. Bardziej elastyczne podejście w zakresie podnoszenia kwalifikacji poprawić ma dostęp do edukacji formalnej, jak i pozaformalnej oraz w sposób formalny potwierdzić kompetencje uzyskane w jednym ze wskazanych rozwiązań. W ramach interwencji zaplanowanej do realizacji w PI 10iv przewidziana została możliwość przygotowania szkół i placówek prowadzących kształcenie zawodowe i ustawiczne do pełnienia funkcji wyspecjalizowanych ośrodków kształcenia i szkolenia funkcjonujących w określonych branżach, ściśle współpracujących z pracodawcami oraz elastycznie reagujących na zmiany zachodzące na rynku pracy. Dodatkowo w ramach RPO przewidziana została możliwość sfinansowania działań realizowanych przez te instytucje na rzecz podnoszenia jakości kształcenia zawodowego i lepszego dostosowania tego typu kształcenia do potrzeb rynku pracy.

Typy operacji realizowane w ramach PI 10iv:

- Poprawa jakości edukacji w szkołach i placówkach prowadzących kształcenie zawodowe we współpracy z otoczeniem, w szczególności z pracodawcami, w tym doskonalenie umiejętności nauczycieli zawodu;
- Kształtowanie u uczniów szkół prowadzących kształcenie zawodowe kompetencji kluczowych i umiejętności uniwersalnych niezbędnych na rynku pracy (umiejętności matematyczno-przyrodnicze, umiejętności posługiwania się językami obcymi (w tym język polski dla cudzoziemców i osób powracających do Polski oraz ich rodzin), ICT, umiejętność rozumienia, kreatywność, innowacyjność, przedsiębiorczość, krytyczne myślenie, rozwiązywanie problemów, umiejętność uczenia się, umiejętność pracy zespołowej w kontekście środowiska pracy);
- Realizacja kompleksowych programów kształcenia praktycznego organizowanych w miejscu pracy;
- Realizacja działań w zakresie stworzenia w szkole i placówkach systemu oświaty prowadzących kształcenie zawodowe warunków kształcenia zawodowego;
- Kwalifikacyjne kursy zawodowe dla osób dorosłych, zainteresowanych zdobyciem nowej kwalifikacji lub szkolenia przygotowujące do egzaminu sprawdzającego, czeladniczego lub mistrzowskiego;

Priorytet inwestycyjny	10iv - Lepsze dostosowanie systemów kształcenia i szkolenia do potrzeb rynku pracy, ułatwianie przechodzenia z etapu kształcenia do etapu zatrudnienia oraz wzmacnianie systemów kształcenia i szkolenia zawodowego i ich jakości, w tym poprzez mechanizmy prognozowania umiejętności, dostosowania programów nauczania oraz tworzenia i rozwoju systemów uczenia się poprzez praktyczną naukę zawodu realizowaną w ścisłej współpracy z pracodawcami
-------------------------------	--

- Kursy umiejętności zawodowych;
- Pozaszkolne formy rozwoju kompetencji ogólnych, w tym kursy kompetencji ogólnych;
- Turnusy dokształcania teoretycznego młodocianych pracowników;
- Kursy, inne niż wymienione, umożliwiające uzyskiwanie i uzupełnianie wiedzy, umiejętności i kwalifikacji zawodowych;
- Programy formalnej oceny i potwierdzania umiejętności/wiedzy uzyskanych w sposób pozaformalny i nieformalny;
- Kształcenie w formach szkolnych osób dorosłych, z własnej inicjatywy zainteresowanych zdobyciem, uzupełnieniem lub podwyższeniem wykształcenia i kwalifikacji zawodowych;
- Tworzenie i rozwój centrów kształcenia zawodowego i ustawicznego oraz wsparcie usług edukacyjnych realizowanych przez te podmioty lub inne zespoły realizujące zadania zbieżne z zadaniami CKZiU na rzecz kształcenia zawodowego, a także podejmujących działania w zakresie poradnictwa edukacyjno-zawodowego i informacji zawodowej;
- Zapewnienie dostosowania ofert edukacyjnych szkół o profilu zawodowym do potrzeb gospodarki oraz zwiększenie dostępu uczniów do staży i praktyk zawodowych poprzez: wsparcie diagnostyczne i doradcze dla szkół zawodowych, zwiększenie wysokojakościowych praktyk i staży u pracodawców, przeprowadzenie kampanii społecznej poprawiającej obraz szkolnictwa zawodowego w regionie.

Cross-financing

EFRR i EFS mogą finansować, w komplementarny sposób oraz z zastrzeżeniem ograniczenia w wysokości do 10 % unijnego finansowania w odniesieniu do każdej osi priorytetowej programu operacyjnego, część operacji, w przypadku której koszty kwalifikują się do wsparcia z drugiego funduszu w oparciu o zasady kwalifikowalności stosowane do tego funduszu, pod warunkiem że koszty te są konieczne do odpowiedniej realizacji operacji i są bezpośrednio z nią związane.

Działania w zakresie wyposażenia/doposażenia szkół, placówek prowadzących kształcenie zawodowe w nowoczesny sprzęt i materiały dydaktyczne będą podejmowane w oparciu o indywidualnie zdiagnozowane zapotrzebowanie. Zasady wsparcia w powyższym zakresie zostaną określone w Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze edukacji na lata 2014-2020.

Priorytet inwestycyjny	10iv - Lepsze dostosowanie systemów kształcenia i szkolenia do potrzeb rynku pracy, ułatwianie przechodzenia z etapu kształcenia do etapu zatrudnienia oraz wzmacnianie systemów kształcenia i szkolenia zawodowego i ich jakości, w tym poprzez mechanizmy prognozowania umiejętności, dostosowania programów nauczania oraz tworzenia i rozwoju systemów uczenia się poprzez praktyczną naukę zawodu realizowaną w ścisłej współpracy z pracodawcami
-------------------------------	--

Grupy docelowe:

- Uczniowie i słuchacze szkół i placówek prowadzących kształcenie zawodowe;
- Młodociani pracownicy;
- Uczniowie ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi;
- Szkoły i placówki oświatowe prowadzące kształcenie zawodowe;
- Szkoły specjalne przysposabiające do pracy;
- Pracodawcy/Przedsiębiorcy/Rzemieślnicy oraz ich zrzeszenia i stowarzyszenia;
- Nauczyciele, w tym nauczyciele kształcenia zawodowego i instruktorzy praktycznej nauki zawodu);;
- Uczniowie ze specjalnymi potrzebami;
- Osoby dorosłe, zgłaszające z własnej inicjatywy chęć kształcenia formalnego (podnoszenia, uzupełniania kwalifikacji lub ich formalnego potwierdzenia) lub uczestniczące z własnej inicjatywy w szkoleniach i kursach;
- Placówki kształcenia ustawicznego, placówki kształcenia praktycznego, ośrodki doksztalcania i doskonalenia zawodowego, szkoły dla dorosłych, szkoły policealne;
- Doradcy zawodowi i brokerzy edukacyjni;
- Jednostki samorządu terytorialnego oraz inne organy prowadzące szkoły prowadzące kształcenie zawodowe ;
- Partnerzy społeczno – gospodarczy.

Udział nauczycieli, kadry pedagogicznej oraz instruktorów praktycznej nauki zawodu będzie możliwy jedynie jako dodatkowe, uzupełniające działanie względem działań skierowanych do uczniów.

Główni beneficjenci:

Wszystkie podmioty - z wyłączeniem osób fizycznych (nie dotyczy osób prowadzących działalność gospodarczą lub oświatową na podstawie przepisów

Priorytet inwestycyjny	10iv - Lepsze dostosowanie systemów kształcenia i szkolenia do potrzeb rynku pracy, ułatwianie przechodzenia z etapu kształcenia do etapu zatrudnienia oraz wzmacnianie systemów kształcenia i szkolenia zawodowego i ich jakości, w tym poprzez mechanizmy prognozowania umiejętności, dostosowania programów nauczania oraz tworzenia i rozwoju systemów uczenia się poprzez praktyczną naukę zawodu realizowaną w ścisłej współpracy z pracodawcami
-------------------------------	--

odrębnych), w tym:

- Szkoły i placówki oświatowe prowadzące kształcenie zawodowe;
- Szkoły specjalne przysposabiające do pracy;
- Placówki kształcenia ustawicznego;
- Placówki kształcenia praktycznego;
- Centra kształcenia zawodowego i ustawicznego;
- Organy prowadzące szkół objętych katalogiem beneficjentów;
- Pracodawcy, przedsiębiorcy;
- Szkoły wyższe (w zakresie współpracy z otoczeniem szkół wskazanych w katalogu beneficjentów, jako wsparcie dla uczniów);
- Samorząd województwa;
- Zrzeszenia i stowarzyszenia rzemieślnicze i zawodowe;
- Związek Metropolitalny.

[1] http://archive.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/nvnau_ppf/2010_155_2/10zi.pdf

2.A.6.2 Kierunkowe zasady wyboru operacji

Priorytet inwestycyjny	10iv - Lepsze dostosowanie systemów kształcenia i szkolenia do potrzeb rynku pracy, ułatwianie przechodzenia z etapu kształcenia do etapu zatrudnienia oraz wzmacnianie systemów kształcenia i szkolenia zawodowego i ich jakości, w tym poprzez mechanizmy prognozowania umiejętności, dostosowania programów nauczania oraz tworzenia i rozwoju systemów uczenia się poprzez praktyczną naukę zawodu realizowaną w ścisłej współpracy z pracodawcami
-------------------------------	--

W ramach PI 10iv stosowany będzie tryb konkursowy. W celu zwiększenia efektywności i komplementarności wsparcia interwencja planowana jest do realizacji w ramach ZIT/RIT, co pozwoli na dostosowanie interwencji do specyficznych potencjałów i deficytów poszczególnych terytoriów. Wsparcie zostanie skierowane na przedsięwzięcia wynikające ze Strategii ZIT/RIT. Szczegółowe zasady realizacji ZIT/RIT znajdują się w rozdziale 4 Programu.

Priorytet inwestycyjny	10iv - Lepsze dostosowanie systemów kształcenia i szkolenia do potrzeb rynku pracy, ułatwianie przechodzenia z etapu kształcenia do etapu zatrudnienia oraz wzmocnienie systemów kształcenia i szkolenia zawodowego i ich jakości, w tym poprzez mechanizmy prognozowania umiejętności, dostosowania programów nauczania oraz tworzenia i rozwoju systemów uczenia się poprzez praktyczną naukę zawodu realizowaną w ścisłej współpracy z pracodawcami
-------------------------------	--

W dokumentach programowych lub na poziomie kryteriów wyboru projektów dopuszcza się możliwość dookreślenia/zawężenia grupy Beneficjentów, którzy będą mogli ubiegać się o wsparcie.

Uwzględnienie szkolnictwa zawodowego w ZIT/RIT podyktowane jest faktem, iż obszar ten powiązany jest bezpośrednio z rynkiem pracy. Jednym z najważniejszych kryteriów, które decydują o podjęciu zatrudnienia jest odległość od miejsca zamieszkania. Uwarunkowania logistyczne sprawiają, iż obszar subregionu ze swoim potencjałem gospodarczym jest istotny pod kątem organizowania rynku pracy i towarzyszącego mu kształcenia zawodowego. Decyzje młodzieży i osób dorosłych są pochodną oceny sytuacji w najbliższym otoczeniu miejsca zamieszkania. Dodatkowo z uwagi na potencjał i strategiczne dla rozwoju województwa znaczenie działań w obszarze kształcenia zawodowego i realizację zadania publicznego o charakterze wojewódzkim w obszarze edukacji planowane jest zastosowanie również trybu pozakonkursowego. Planowane do realizacji przedsięwzięcie przyczyni się do zwiększenia efektywności kształcenia zawodowego w regionie, w tym dostosowania kształcenia do potrzeb rynku pracy i będzie miało na celu wsparcie rozwoju uczniów kształcenia zawodowego. Podejmowane działania będą realizowane w ścisłym partnerstwie z pracodawcami/przedsiębiorcami. Przedsięwzięcie wpisuje się w założenia Programu Rozwoju Szkolnictwa Zawodowego Województwa Śląskiego na lata 2014 – 2020 i Śląsk 2.0 Program wsparcia przemysłu Województwa Śląskiego i Małopolski Zachodniej. Projekt pozakonkursowy o charakterze wdrożeniowym koncentrować się będzie na promowaniu spójnego, regionalnego podejścia do kształtowania ofert edukacyjnych w oparciu o fakty (evidence-based), animacji współpracy szkół z pracodawcami, organizacji staży w priorytetowych technologiach i tworzeniu mechanizmów koordynacji polityki kształcenia zawodowego w regionie. Projekt wynika z ustawowych zadań województwa w zakresie stymulowania rozwoju gospodarczego.

Wsparcie kształcenia praktycznego w miejscu pracy wymaga wprowadzenia kompleksowych programów, w których nabywanie wiedzy i umiejętności będzie opierało się na pracy w środowisku zgodnym z kierunkiem kształcenia. Programy będą tworzone i realizowane we współpracy szkół z przedsiębiorcami (lub innymi pracodawcami jeżeli wynika to z kierunku kształcenia) i innymi podmiotami z otoczenia szkoły. Programy nie będą opierały się wyłącznie na incydentalnie realizowanych stażach/praktykach zawodowych. Ich celem będzie zapewnienie trwałej współpracy pomiędzy ww. podmiotami.

W kontekście zmian zachodzących w systemie kształcenia zawodowego przewiduje się realizację działania o charakterze świadomościowym promującego kształcenie zawodowe, w tym dualny system kształcenia zawodowego.

Priorytet inwestycyjny	10iv - Lepsze dostosowanie systemów kształcenia i szkolenia do potrzeb rynku pracy, ułatwianie przechodzenia z etapu kształcenia do etapu zatrudnienia oraz wzmacnianie systemów kształcenia i szkolenia zawodowego i ich jakości, w tym poprzez mechanizmy prognozowania umiejętności, dostosowania programów nauczania oraz tworzenia i rozwoju systemów uczenia się poprzez praktyczną naukę zawodu realizowaną w ścisłej współpracy z pracodawcami
-------------------------------	--

Projekty będą mogły być realizowane według 2 schematów:

1. realizacja kompleksowego wsparcia szkół prowadzących kształcenie zawodowe w zakresie podnoszenia kompetencji kluczowych i umiejętności uniwersalnych i przygotowania zawodowego uczniów (kształcenie ogólne i zawodowe)
2. poprawa jakości kształcenia zawodowego w szkołach i placówkach prowadzących kształcenie zawodowe, w tym kształcenia w miejscu pracy (kształcenie zawodowe).

Projekty będą skierowane do uczniów i słuchaczy szkół i placówek kształcących w zawodach i nauczycieli.

W przypadku zidentyfikowania negatywnych zjawisk społeczno-ekonomicznych lub istotnych problemów gospodarczych wskazanych w *Analizie sytuacji społeczno-ekonomicznej województwa śląskiego w obszarach oddziaływania EFS* IZ wyodrębni alokację w trybie pozakonkursowym jako uzupełnienie realizacji projektów w trybie konkursowym zgodnie z zasadami określonymi w UP w zakresie zadań wynikających z ustawy o samorządzie województwa. Na etapie wyboru projektów zostaną zastosowane kryteria promujące równouprawnienie kobiet i mężczyzn, rozwiązania zapobiegające dyskryminacji ze względu na płeć, pochodzenie etniczne, rasowe, religię, przekonania, niepełnosprawność, wiek i orientację seksualną. Premiowane będą rozwiązania realizujące zasadę zrównoważonego rozwoju, partnerstwa wielosektorowego w realizacji zadań. W przypadku projektów wypracowanych w ramach inicjatywy KE w zakresie transformacji regionów górniczych Coal Regions in Transition Instytucja Zarządzająca RPO WSL może podjąć decyzję o realizacji projektów w tym PI. Wybór projektów będzie następował w oparciu o kryteria zatwierdzone przez KM.

2.A.6.3 Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych (w stosownych przypadkach)

Priorytet inwestycyjny	10iv - Lepsze dostosowanie systemów kształcenia i szkolenia do potrzeb rynku pracy, ułatwianie przechodzenia z etapu kształcenia do etapu zatrudnienia oraz wzmacnianie systemów kształcenia i szkolenia zawodowego i ich jakości, w tym poprzez mechanizmy prognozowania umiejętności, dostosowania programów nauczania oraz tworzenia i rozwoju systemów uczenia się poprzez praktyczną naukę zawodu realizowaną w ścisłej współpracy z pracodawcami
-------------------------------	--

Zgodnie z przeprowadzoną na podstawie art. 37 rozporządzenia ogólnego analizą ex-ante instrumentów finansowych, w ramach PI nie przewiduje się

Priorytet inwestycyjny	10iv - Lepsze dostosowanie systemów kształcenia i szkolenia do potrzeb rynku pracy, ułatwianie przechodzenia z etapu kształcenia do etapu zatrudnienia oraz wzmacnianie systemów kształcenia i szkolenia zawodowego i ich jakości, w tym poprzez mechanizmy prognozowania umiejętności, dostosowania programów nauczania oraz tworzenia i rozwoju systemów uczenia się poprzez praktyczną naukę zawodu realizowaną w ścisłej współpracy z pracodawcami
zastosowania instrumentów finansowych. Jednocześnie na dalszym etapie wdrażania programu nie wyklucza się przeprowadzenia kolejnych analiz w uzasadnionych przypadkach.	

2.A.6.4 Planowane wykorzystanie dużych projektów (w stosownych przypadkach)

Priorytet inwestycyjny	10iv - Lepsze dostosowanie systemów kształcenia i szkolenia do potrzeb rynku pracy, ułatwianie przechodzenia z etapu kształcenia do etapu zatrudnienia oraz wzmacnianie systemów kształcenia i szkolenia zawodowego i ich jakości, w tym poprzez mechanizmy prognozowania umiejętności, dostosowania programów nauczania oraz tworzenia i rozwoju systemów uczenia się poprzez praktyczną naukę zawodu realizowaną w ścisłej współpracy z pracodawcami
W ramach priorytetu inwestycyjnego 10iv nie zidentyfikowano dużych projektów, których koszty kwalifikowane przekraczają 50 000 000 EUR.	

2.A.6.5 Wskaźniki produktu w podziale na priorytety inwestycyjne oraz, w stosownych przypadkach, na kategorie regionów

Tabela 5: Wspólne i specyficzne dla programu wskaźniki produktu (według priorytetu inwestycyjnego, w podziale na kategorie regionów w odniesieniu do EFS oraz, w stosownych przypadkach, w odniesieniu do EFRR)

Priorytet inwestycyjny		10iv - Lepsze dostosowanie systemów kształcenia i szkolenia do potrzeb rynku pracy, ułatwianie przechodzenia z etapu kształcenia do etapu zatrudnienia oraz wzmacnianie systemów kształcenia i szkolenia zawodowego i ich jakości, w tym poprzez mechanizmy prognozowania umiejętności, dostosowania programów nauczania oraz tworzenia i rozwoju systemów uczenia się poprzez praktyczną naukę zawodu realizowaną w ścisłej współpracy z pracodawcami							
Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu (w stosownych przypadkach)	Wartość docelowa (2023)			Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
					M	W	T		
122	Liczba uczniów szkół i placówek kształcenia zawodowego uczestniczących w stażach i praktykach u pracodawcy	osoba	EFS	Slabiej rozwinięte	3 943,00	2 123,00	6 066,00	LSI/SL2014	rocznie
122.1	Liczba osób uczestniczących w pozaszkolnych formach kształcenia w programie	osoba	EFS	Slabiej rozwinięte	2 365,00	2 364,00	4 729,00	LSI/SL2014	rocznie
122.2	Liczba podmiotów realizujących zadania centrum kształcenia zawodowego i ustawicznego objętych wsparciem w programie	szt.	EFS	Slabiej rozwinięte			35,00	LSI/SL2014	rocznie
122.3	Liczba osób uczestniczących w szkolnych formach kształcenia w	osoba	EFS	Slabiej rozwinięte	902,00	902,00	1 804,00	LSI/SL2014	rocznie

Priorytet inwestycyjny		10iv - Lepsze dostosowanie systemów kształcenia i szkolenia do potrzeb rynku pracy, ułatwianie przechodzenia z etapu kształcenia do etapu zatrudnienia oraz wzmocnienie systemów kształcenia i szkolenia zawodowego i ich jakości, w tym poprzez mechanizmy prognozowania umiejętności, dostosowania programów nauczania oraz tworzenia i rozwoju systemów uczenia się poprzez praktyczną naukę zawodu realizowaną w ścisłej współpracy z pracodawcami							
Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu (w stosownych przypadkach)	Wartość docelowa (2023)			Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
					M	W	T		
	programie								
122.5	Liczba nauczycieli kształcenia zawodowego oraz instruktorów praktycznej nauki zawodu objętych wsparciem w programie	osoba	EFS	Stabiej rozwinięte	108,00	161,00	269,00	LSI/SL2014	rocznie
122.6	Liczba szkół i placówek kształcenia zawodowego wyposażonych w programie w sprzęt i materiały dydaktyczne niezbędne do realizacji kształcenia zawodowego	szt.	EFS	Stabiej rozwinięte			67,00	LSI/SL2014	rocznie
122.7	Liczba uczniów objętych wsparciem w zakresie rozwijania kompetencji kluczowych lub umiejętności uniwersalnych niezbędnych na rynku pracy w programie	osoby	EFS	Stabiej rozwinięte	1 233,00	664,00	1 897,00	LSI/SL2014	rocznie

2.A.7 Innowacje społeczne, współpraca ponadnarodowa i wkład w realizację celów tematycznych 1–7

Oś priorytetowa	XI - WZMOCNIENIE POTENCJAŁU EDUKACYJNEGO
<p>Ciąg dalszy treści dla:</p> <p>SEKCJI 2. OSIE PRIORYTETOWE</p> <p>2.A Opis osi priorytetowych innych niż pomoc techniczna</p> <p>Oś priorytetowa: XI - WZMOCNIENIE POTENCJAŁU EDUKACYJNEGO</p> <p>Priorytet inwestycyjny: 10i - Ograniczenie i zapobieganie przedwczesnemu kończeniu nauki szkolnej oraz zapewnianie równego dostępu do dobrej jakości wczesnej edukacji elementarnej oraz kształcenia podstawowego, gimnazjalnego i ponadgimnazjalnego, z uwzględnieniem</p>	

formalnych, nieformalnych i pozaformalnych ścieżek kształcenia umożliwiających ponowne podjęcie kształcenia i szkolenia**2.A.6.1 Opis typów i przykłady przedsięwzięć, które mają otrzymać wsparcie, oraz ich oczekiwany wkład w realizację celów szczegółowych oraz, w stosownych przypadkach, wskazanie głównych grup docelowych, poszczególnych terytoriów docelowych i typów beneficjentów****Cel szczegółowy 2****Opis planowanych przedsięwzięć**

W celu zwiększenia zainteresowania ze strony uczniów wskazanymi przedmiotami zasadne będzie także częściowe odejście od tradycyjnej, lekcyjnej formy realizacji zajęć na rzecz zaangażowania specjalistów w poszczególnych dziedzinach. Umożliwi to uzdolnionym uczniom szkół prawidłowy rozwój i realizację pasji w pracy akademickiej lub przy asyście specjalistów z dziedzin rozwoju regionu. Efektywność realizowanych działań stymulowana będzie poprzez wypłatę środków finansowych dla uczniów osiągających najlepsze wyniki w nauce. W celu zwiększenia poziomu innowacyjności regionu zasadnym jest realizacja projektów z zakresu kreatywności. Realizacja projektów z tego zakresu dla uczniów i nauczycieli pozwoli kształtować właściwe postawy (kreatywność, pracę zespołową, innowacyjność), które w życiu zawodowym niejednokrotnie wpływają na większą skuteczność w podejmowaniu działań. Spowoduje to wykorzystanie rozwiniętych kompetencji w pracy zawodowej z korzyścią dla gospodarki regionu oraz wzrost liczby studentów kierunków technicznych co jest kluczem do rozwoju innowacyjnej gospodarki oraz krajowego i regionalnego rynku pracy.

W związku z trwającą reformą edukacji, a co za tym idzie zmianami dotyczącymi szkół gimnazjalnych w przypadku nowych projektów finansowanych w ramach PI 10i, skierowanych do szkół gimnazjalnych, które zostaną zlikwidowane w związku z reformą, wsparcie będzie skierowane jedynie do uczniów tych szkół.

Ciąg dalszy treści dla:

SEKCJA 2. OSIE PRIORYTETOWE

2.A Opis osi priorytetowych innych niż pomoc techniczna

Oś priorytetowa: XI - WZMOCNIENIE POTENCJAŁU EDUKACYJNEGO

Priorytet inwestycyjny: 10iv - Lepsze dostosowanie systemów kształcenia i szkolenia do potrzeb rynku pracy, ułatwianie przechodzenia z etapu kształcenia do etapu zatrudnienia oraz wzmocnienie systemów kształcenia i szkolenia zawodowego i ich jakości, w tym poprzez mechanizmy prognozowania umiejętności, dostosowania programów nauczania oraz tworzenia i rozwoju systemów uczenia się poprzez praktyczną naukę zawodu realizowaną w ścisłej współpracy z pracodawcami

2.A.6.2 Kierunkowe zasady wyboru operacji

Projekty związane z zakupem sprzętu, infrastruktury (w ramach *cross-financingu*) w szkołach i placówkach będą finansowane o ile zostanie zagwarantowana trwałość inwestycji z EFS. Kryteria będą uwzględniać wyniki edukacyjne szkół i premiować te położone na terenach wiejskich.

2.A.8 Ramy wykonania

Tabela 6: Ramy wykonania dla osi priorytetowej (w podziale na fundusz oraz, dla EFRR i EFS, kategorię regionu)

Oś priorytetowa		XI - WZMOCNIENIE POTENCJAŁU EDUKACYJNEGO											
Nr identyfikacyjny	Rodzaj wskaźnika	Wskaźnik lub kluczowy etap wdrażania	Jednostka pomiaru, w stosownych przypadkach	Fundusz	Kategoria regionu	Cel pośredni na 2018 r.			Cel końcowy (2023)			Źródło danych	Wyjaśnienie adekwatności wskaźnika, w stosownych przypadkach
						M	W	T	M	W	T		
FIN	Finansowe	Całkowita kwota certyfikowanych wydatków kwalifikowalnych	EUR	EFS	Słabiej rozwinięte	0	0	32 703 002	0,00	0,00	229 287 231,00	LSI/SL2014	
122	Produkt	Liczba uczniów szkół i placówek kształcenia zawodowego uczestniczących w stażach i praktykach u pracodawcy	osoba	EFS	Słabiej rozwinięte	394	212	606	3 943,00	2 123,00	6 066,00	LSI/SL2014	Łącznie powiązane ze wskaźnikami z ram wykonania Osi typy projektów odpowiadają za 50,12 % alokacji osi priorytetowej. Powiązane ze wskaźnikiem typy projektów odpowiadają za 26,81 % alokacji osi priorytetowej.
121.c	Produkt	Liczba uczniów objętych wsparciem w zakresie rozwijania kompetencji kluczowych lub umiejętności uniwersalnych niezbędnych na rynku pracy w programie	osoby	EFS	Przejęciowe	8839	10466	19305	22 098,00	26 165,00	48 263,00	LSI/SL2014	Łącznie powiązane ze wskaźnikami z ram wykonania Osi XI typy projektów odpowiadają za 50,79 % alokacji osi priorytetowej. Powiązane ze wskaźnikiem typy projektów odpowiadają za 24,9 % alokacji osi priorytetowej.

Dodatkowe informacje jakościowe na temat ustanowienia ram wykonania

2.A.9 Kategorie interwencji

Kategorie interwencji odpowiadające treści osi priorytetowej w oparciu o klasyfikację przyjętą przez Komisję oraz szacunkowy podział wsparcia Unii.

Tabele 7-11: Kategorie interwencji

Tabela 7: Wymiar 1 – Zakres interwencji

Oś priorytetowa		XI - WZMOCNIENIE POTENCJAŁU EDUKACYJNEGO		
Fundusz	Kategoria regionu	Kod		Kwota €
ESF	Słabiej rozwinięte	115. Ograniczanie i zapobieganie przedwczesnemu kończeniu nauki, zapewnianie równego dostępu do dobrej jakości wczesnej edukacji elementarnej oraz kształcenia podstawowego, gimnazjalnego i ponadgimnazjalnego, z uwzględnieniem formalnych, nieformalnych i pozaformalnych ścieżek kształcenia umożliwiających ponowne podjęcie kształcenia i szkolenia		80 031 554,00
ESF	Słabiej rozwinięte	117. Wyrównywanie dostępu do uczenia się przez całe życie o charakterze formalnym, nieformalnym i pozaformalnym wszystkich grup wiekowych, poszerzanie wiedzy, podnoszenie umiejętności i kompetencji siły roboczej oraz promowanie elastycznych ścieżek kształcenia, w tym poprzez doradztwo zawodowe i potwierdzanie nabytych kompetencji		30 184 471,00
ESF	Słabiej rozwinięte	118. Lepsze dostosowanie systemów kształcenia i szkolenia do potrzeb rynku pracy, ułatwianie przechodzenia z etapu kształcenia do etapu zatrudnienia oraz wzmocnianie systemów kształcenia i szkolenia zawodowego i ich jakości, w tym poprzez mechanizmy prognozowania umiejętności, dostosowania programów nauczania oraz tworzenia i rozwoju systemów uczenia się poprzez praktyczną naukę zawodu realizowaną w ścisłej współpracy z pracodawcami		84 678 121,00

Tabela 8: Wymiar 2 – Forma finansowania

Oś priorytetowa	XI - WZMOCNIENIE POTENCJAŁU EDUKACYJNEGO
-----------------	--

Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota €
ESF	Słabiej rozwinięte	01. Dotacja bezzwrotna	194 894 146,00

Tabela 9: Wymiar 3 – Typ obszaru

Oś priorytetowa		XI - WZMOCNIENIE POTENCJAŁU EDUKACYJNEGO	
Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota €
ESF	Słabiej rozwinięte	01. Duże obszary miejskie (o ludności >50 000 i dużej gęstości zaludnienia)	126 681 195,00
ESF	Słabiej rozwinięte	02. Małe obszary miejskie (o ludności >5 000 i średniej gęstości zaludnienia)	38 978 829,00
ESF	Słabiej rozwinięte	03. Obszary wiejskie (o małej gęstości zaludnienia)	29 234 122,00

Tabela 10: Wymiar 4 – Terytorialne mechanizmy wdrażania

Oś priorytetowa		XI - WZMOCNIENIE POTENCJAŁU EDUKACYJNEGO	
Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota €
ESF	Słabiej rozwinięte	01. Zintegrowane inwestycje terytorialne - miejskie	56 609 218,00
ESF	Słabiej rozwinięte	04. Inne zintegrowane podejścia do zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich	8 750 000,00
ESF	Słabiej rozwinięte	05. Inne zintegrowane podejścia do zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich/wiejskich	1 125 000,00
ESF	Słabiej rozwinięte	07. Nie dotyczy	128 409 928,00

Tabela 11: Wymiar 6 – dodatkowy temat EFS (Wyłącznie EFS i inicjatywa na rzecz zatrudnienia ludzi młodych)

Oś priorytetowa		XI - WZMOCNIENIE POTENCJAŁU EDUKACYJNEGO	
Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota €

2.A.10 Krótki opis planowanego wykorzystania pomocy technicznej, w tym, w razie potrzeby, przedsięwzięć mających na celu wzmacnianie zdolności administracyjnych instytucji zaangażowanych w zarządzanie i kontrolę programów i beneficjentów. (w stosownych przypadkach) (w podziale na osie priorytetowe)

Oś priorytetowa:		XI - WZMOCNIENIE POTENCJAŁU EDUKACYJNEGO	

2.A.1 Oś priorytetowa

Nr identyfikacyjny osi priorytetowej	XII
Nazwa osi priorytetowej:	INFRASTRUKTURA EDUKACYJNA

- Całość osi priorytetowej zostanie zrealizowana wyłącznie przy wykorzystaniu instrumentów finansowych
- Całość osi priorytetowej zostanie zrealizowana wyłącznie przy wykorzystaniu instrumentów finansowych utworzonych na poziomie Unii
- Całość osi priorytetowej zostanie zrealizowana przy zastosowaniu formuły rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność
- W odniesieniu do EFS: całość osi priorytetowej jest poświęcona innowacjom społecznym, współpracy transnarodowej lub obydwu tym obszarom
- For the ERDF: The entire priority axis is dedicated to operations aimed at reconstruction in response to major or regional natural disasters
- For the ERDF: The entire priority axis is dedicated to SME (Article 39)

2.A.2 Uzasadnienie utworzenia osi priorytetowej obejmującej więcej niż jedną kategorię regionu, więcej niż jeden cel tematyczny lub więcej niż jeden fundusz (w stosownych przypadkach)

2.A.3 Fundusz, kategoria regionu i podstawa dla kalkulacji wsparcia Unii

Fundusz	Kategoria regionu	Podstawa kalkulacji (wydatki kwalifikowalne ogółem lub publiczne wydatki kwalifikowalne)	Kategoria regionu dla regionów najbardziej oddalonych i północnych słabo zaludnionych regionów (w stosownych przypadkach)
ERDF	Słabiej rozwinięte	Ogółem	

2.A.4 Priorytet inwestycyjny

Nr identyfikacyjny osi priorytetowej	10a
Nazwa osi priorytetowej	Inwestycje w kształcenie, szkolenie oraz szkolenie zawodowe na rzecz zdobywania umiejętności i uczenia się przez całe życie poprzez rozwój infrastruktury szkoleniowej i edukacyjnej

2.A.5 Cele szczegółowe odpowiadające priorytetowi inwestycyjnemu i oczekiwane rezultaty

Numer identyfikacyjny celu szczegółowego	1
Nazwa celu szczegółowego	zwiększona liczba miejsc w placówkach wychowania przedszkolnego
Rezultaty, które państwo członkowskie zamierza osiągnąć	Cel szczegółowy priorytetu inwestycyjnego 10a jest spójny z celami głównymi i szczegółowymi <i>Umowy Partnerstwa</i> ,

przy wsparciu Unii	<p>którymi są odpowiednio <i>zwiększenie konkurencyjności gospodarki oraz lepsze kompetencje kadr gospodarki.</i></p> <p>Realizacja priorytetu inwestycyjnego 10a docelowo służy lepszym kompetencjom kadr gospodarki, w tym szczególnie lepszymu dostępowi do wysokiej jakości usług edukacyjnych dostarczanych na rzecz grup o specjalnych potrzebach, bezpośrednio przyczyniając się do zapewnienia dzieciom w wieku od trzech do pięciu lat miejsca w przedszkolach i innych formach wychowania przedszkolnego. Takie działania w efekcie posłużą zwiększeniu aktywności zawodowej osób wychowujących dzieci, w szczególności kobiet powracających na rynek pracy, w związku z przerwą związaną z macierzyństwem.</p>
Numer identyfikacyjny celu szczegółowego	2
Nazwa celu szczegółowego	zwiększone kompetencje uczniów szkół kształcących w zawodach
Rezultaty, które państwo członkowskie zamierza osiągnąć przy wsparciu Unii	<p>Cel szczegółowy priorytetu inwestycyjnego 10a jest spójny z celami głównymi i szczegółowymi <i>Umowy Partnerstwa</i>, którymi są odpowiednio <i>zwiększenie konkurencyjności gospodarki oraz lepsze kompetencje kadr gospodarki.</i></p> <p>Realizacja priorytetu inwestycyjnego 10a docelowo posłuży lepszym kompetencjom kadr gospodarki, w tym szczególnie przyczyni się z jednej strony do zwiększenia powiązania systemu edukacji i umiejętności osób z potrzebami rynku pracy, a z drugiej do udoskonalenia warunków kształcenia w szkołach, czemu posłużą poprawa jakości i dostępności bazy techno-dydaktycznej szkół i placówek kształcących w zawodach[1]. Wzrost kompetencji i umiejętności zawodowych osób, przyczyni się z kolei do zwiększenia konkurencyjności na rynku pracy. W efekcie, zwiększy się efektywność kształcenia zawodowego.</p> <p>[1] Zgodnie z Ustawą z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty, (tekst jednolity: Dz. U. z 2016 r. poz. 1943 z późn. zm.)</p>

Numer identyfikacyjny celu szczegółowego	3
Nazwa celu szczegółowego	zwiększona liczba osób odwiedzających instytucje paramuzealne
Rezultaty, które państwo członkowskie zamierza osiągnąć przy wsparciu Unii	<p>Cel szczegółowy priorytetu inwestycyjnego 10a jest spójny z celami głównymi i szczegółowymi <i>Umowy Partnerstwa</i>, którymi są odpowiednio <i>zwiększenie konkurencyjności gospodarki</i> oraz <i>lepsze kompetencje kadr gospodarki</i>.</p> <p>Realizacja priorytetu inwestycyjnego 10a wzmocni rozwój współpracy szkół podstawowych, gimnazjalnych, ponadgimnazjalnych czy placówek oświatowych z ich otoczeniem, a także wpłynie na wzrost udziału uczniów osiągających najwyższe wyniki edukacyjne, przyczyniając się tym samym do nabycia bądź uzupełnienia wiedzy i umiejętności wśród uczniów w obszarze nauki, jak również wsparcia rozwoju ich kreatywności i innowacyjności.</p>

Tabela 3: Specyficzne dla programu wskaźniki rezultatu (w podziale na cele szczegółowe) (w odniesieniu do EFRR i Funduszu Spójności)

Cel szczegółowy		1 - zwiększona liczba miejsc w placówkach wychowania przedszkolnego						
Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Kategoria regionu (w stosownych przypadkach)	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
1201	Odsetek dzieci w wieku 3-5 lat objętych wychowaniem przedszkolnym	%	Słabiej rozwinięte	87,90	2015	96,30	GUS	roczna

Cel szczegółowy		2 - zwiększone kompetencje uczniów szkół kształcących w zawodach						
Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Kategoria regionu (w stosownych przypadkach)	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
1220	Zdawalność egzaminów zawodowych w województwie śląskim	%	Słabiej rozwinięte	77,06	2013	85,04	OKE Jaworzno	roczna

Cel szczegółowy		3 - zwiększona liczba osób odwiedzających instytucje paramuzealne						
Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Kategoria regionu (w stosownych przypadkach)	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
1230	Liczba osób odwiedzających instytucje paramuzealne w tym młodzież szkolna w zorganizowanych grupach	tys. osób	Słabiej rozwinięte	346,20	2012	587,70	GUS	roczna

2.A.6 Przedsięwzięcie, które ma otrzymać wsparcie w ramach priorytetu inwestycyjnego (w podziale na priorytety inwestycyjne)

2.A.6.1 Opis typów i przykłady przedsięwzięć, które mają otrzymać wsparcie, oraz ich oczekiwany wkład w realizację celów szczegółowych oraz, w stosownych przypadkach, wskazanie głównych grup docelowych, poszczególnych terytoriów docelowych i typów beneficjentów

Priorytet inwestycyjny	10a - Inwestycje w kształcenie, szkolenie oraz szkolenie zawodowe na rzecz zdobywania umiejętności i uczenia się przez całe życie poprzez rozwój infrastruktury szkoleniowej i edukacyjnej
Cel szczegółowy 1	
<p>Niezadawalający poziom rozwoju systemu opieki nad dziećmi, stanowi jeden z ważniejszych czynników niekorzystnie wpływających na poziom aktywności zawodowej w regionie, szczególnie wśród kobiet. W kontekście promowania godzenia życia zawodowego i prywatnego oraz równego dostępu do wysokiej jakości edukacji wczesnoszkolnej istotne jest nie tylko zwiększenie udziału kobiet w rynku pracy, ale również zwiększenie szans dzieci ze środowisk znajdujących się w niekorzystnej sytuacji na nadrobienie zaległości m.in. w zakresie umiejętności społecznych oraz uczenia się, aby w efekcie miały szansę na równy start z innymi dziećmi na późniejszym etapie nauki. Mając na uwadze powyższe, niezbędne jest podjęcie działań mających na celu stworzenie warunków do powrotu na rynek pracy przez osoby wychowujące dzieci. W tym celu, w kontekście wychowania przedszkolnego bardzo ważne staje się zwiększenie dostępności do usług opieki nad dziećmi. Należy podkreślić, że województwo śląskie mimo jednego z wyższych wyników w Polsce w zakresie liczby miejsc i dzieci uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego nadal boryka się z problemem niedostosowania przestrzennego sieci placówek przedszkolnych do istniejących potrzeb. Wobec powyższego, niezmiernie istotne są działania przyczyniające się do zmniejszenia dysproporcji w stopniu upowszechnienia wychowania przedszkolnego wśród dzieci w wieku przedszkolnym, zarówno na słabiej rozwiniętych obszarach, w tym obszarach wiejskich, jak również te wspierające dostępność na obszarach miejskich, w tym aglomeracjach (np. w niektórych dzielnicach dużych miast). Dotychczas podjęte działania, mające na celu zwiększenie liczby miejsc w placówkach wychowania przedszkolnego, nadal nie zaspokajają potrzeb w tym zakresie, o czym może świadczyć szybko zwiększająca się skala odmów przyjęć dzieci do przedszkoli, właśnie z powodu braku miejsc.</p>	
Typy przedsięwzięć	
<ul style="list-style-type: none"> • Inwestycje w infrastrukturę wychowania przedszkolnego:<ul style="list-style-type: none"> ○ przebudowa, budowa[1] przedszkoli, oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych i innych form wychowania przedszkolnego	

Priorytet inwestycyjny	10a - Inwestycje w kształcenie, szkolenie oraz szkolenie zawodowe na rzecz zdobywania umiejętności i uczenia się przez całe życie poprzez rozwój infrastruktury szkoleniowej i edukacyjnej
<p>wraz z zapewnieniem niezbędnego wyposażenia, w tym przystosowanie do potrzeb osób z niepełnosprawnościami[2]</p> <p>Efektom realizowanych inwestycji będzie wzrost liczby miejsc w placówkach wychowania przedszkolnego, co powinno przełożyć się na wzrost aktywności zawodowej rodziców czy opiekunów.</p> <p>Przystosowanie infrastruktury do potrzeb osób z niepełnosprawnościami będzie miało na celu zwiększenie dostępności do usług opieki nad dziećmi z niepełnosprawnościami, a także dostępu dla ich niepełnosprawnych rodziców czy opiekunów. Jednocześnie, inwestycje te umożliwią integrację osób pełno i niepełnosprawnych, a w efekcie zmniejszenie skutków wykluczenia społecznego tej grupy społecznej. Inwestycje w infrastrukturę edukacyjną przyczynią się do poprawy spójności społecznej i terytorialnej w zakresie wyrównywania dostępu do usług edukacyjnych oraz wyrównywania szans rozwojowych dzieci z różnych środowisk i obszarów.</p> <p>Wsparcie inwestycyjne projektów ze środków EFRR ma charakter uzupełniający (dodatkowy) i możliwe będzie w powiązaniu z działaniami realizowanymi ze środków EFS, które pełnią rolę wiodącą względem EFRR lub działaniami, których cele są zgodne z celami EFS w zakresie wzmocnienia potencjału edukacyjnego rozumianymi w sposób określony w RPO WSL. Cross-financing</p> <p>Nie planuje się zastosowania mechanizmu cross-financingu.</p> <p>Główni Beneficjenci, w szczególności:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia; • Inne państwowe lub samorządowe jednostki sektora finansów publicznych, których ustawowym lub statutowym zadaniem jest pełnienie zadań publicznych w zakresie edukacji; • Organizacje pozarządowe; • Osoby prawne i fizyczne będące organami prowadzącymi przedszkola, oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych i inne formy 	

Priorytet inwestycyjny	10a - Inwestycje w kształcenie, szkolenie oraz szkolenie zawodowe na rzecz zdobywania umiejętności i uczenia się przez całe życie poprzez rozwój infrastruktury szkoleniowej i edukacyjnej
<p>wychowania przedszkolnego[3];</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kościoły i związki wyznaniowe oraz osoby prawne kościołów i innych związków wyznaniowych; • Porozumienia podmiotów wyżej wymienionych, reprezentowane przez lidera. <p>Cel szczegółowy 2</p> <p>Rozwój nowoczesnego, dopasowanego do potrzeb rynku pracy kształcenia zawodowego w Polsce stanowi duże wyzwanie. Szkolnictwo zawodowe w obecnej sytuacji znacznie odbiega jakością od szkolnictwa ogólnego, przez co cieszy się znacznie mniejszym zainteresowaniem wśród potencjalnych uczniów. Dotychczas funkcjonujący w kraju system kształcenia zawodowego, spotykał się z zarzutami niskiej efektywności oraz słabego powiązania z otoczeniem gospodarczym. Warto jednak dodać, że w kontekście prowadzonych badań socjologicznych pod względem relacji preferencji w wyborze szkoły a statusem rodziny pochodzenia, generalnie w kraju obserwuje się, że młodzi ludzie coraz częściej dokonują zmian w wybranej ścieżce kształcenia, tzn. częściej niż kiedyś wybierają szkoły kształcące w zawodach. Wynika to zapewne z niekorzystnej sytuacji młodych ludzi na rynku pracy. Ponadto, ciągła potrzeba kształcenia czy uzupełniania wiedzy, wynika w szczególności z tempa zmian dokonujących się w świecie, a co za tym idzie tempa rozwoju poziomu wiedzy. Pracodawcy oczekują dziś od potencjalnych pracowników oprócz uniwersalnych umiejętności, przydatnych w każdej pracy, również praktycznych umiejętności, najlepiej powiązanych z określoną branżą. Osoby wchodzące na rynek pracy muszą posiadać zdolność dostosowywania się do zmieniających się warunków pracy, np. umiejętność obsługi coraz to nowocześniejszych urządzeń, zmiana sposobu dotychczas wykonywanych czynności. Wobec powyższego, jak również w świetle zapisów Umowy Partnerstwa niezwykle istotne jest podejmowanie działań mających na celu zwiększenie efektywności szkolnictwa zawodowego poprzez wykorzystanie potencjału szkół i placówek kształcących w zawodach. W kontekście powyższego, inwestycje muszą być ukierunkowane przede wszystkim na unowocześnienie bazy techno-dydaktycznej, tak aby warunki nauczania były dostosowane do potrzeb pracodawców i zachodzących zmian, w związku z postępem technologicznym. Jednocześnie, ważne jest, aby tworzone dla uczniów warunki do praktycznej nauki zawodu, w efekcie pozwoliły na ich lepsze odnalezienie się na konkurencyjnym rynku pracy.</p> <p>Typy przedsięwzięć</p> <ul style="list-style-type: none"> • Inwestycje w infrastrukturę szkół i placówek kształcących w zawodach: <ul style="list-style-type: none"> ○ przebudowa, budowa[4], remont laboratoriów, sal do praktycznej nauki zawodu wraz z zapewnieniem wyposażenia, w tym 	

Priorytet inwestycyjny	10a - Inwestycje w kształcenie, szkolenie oraz szkolenie zawodowe na rzecz zdobywania umiejętności i uczenia się przez całe życie poprzez rozwój infrastruktury szkoleniowej i edukacyjnej
<p style="text-align: center;">przystosowanie do potrzeb osób z niepełnosprawnościami [5]</p> <p>Efektom realizowanych inwestycji będzie stworzenie warunków do nabycia, uzupełnienia praktycznych umiejętności i kwalifikacji zawodowych w celu dostosowania ich do potrzeb rynku pracy i zmian zachodzących w gospodarce. Jednocześnie, wraz ze wzrostem umiejętności zwiększy się konkurencyjność na rynku pracy. Istnieje prawdopodobieństwo realizowania projektów z wykorzystaniem technologii informacyjno-komunikacyjnych.</p> <p>Przystosowanie infrastruktury do potrzeb osób z niepełnosprawnościami będzie miało na celu likwidację barier w dostępie i użytkowaniu obiektów, jak również stworzenie możliwości nabywania umiejętności i kompetencji zawodowych przez osoby z niepełnosprawnościami. Jednocześnie, inwestycje te umożliwią integrację osób pełno i niepełnosprawnych, a w efekcie zmniejszenie skutków wykluczenia społecznego tej grupy społecznej.</p> <p>Inwestycje w infrastrukturę edukacyjną przyczynią się do poprawy spójności społecznej i terytorialnej w zakresie wyrównywania dostępu do usług edukacyjnych oraz wyrównywania szans rozwojowych osób z różnych środowisk i obszarów.</p> <p>Wsparcie inwestycyjne projektów ze środków EFRR ma charakter uzupełniający (dodatkowy) i możliwe będzie w powiązaniu z działaniami realizowanymi ze środków EFS, które pełnią rolę wiodącą względem EFRR lub działaniami, których cele są zgodne z celami EFS w zakresie wzmocnienia potencjału edukacyjnego rozumianymi w sposób określony w RPO WSL. W kontekście planowanego zakresu wsparcia, istnieje prawdopodobieństwo wystąpienia pomocy publicznej.</p> <p>Cross-financing</p> <p>Nie planuje się zastosowania mechanizmu cross-financingu.</p> <p>Główni Beneficjenci, w szczególności:</p>	

Priorytet inwestycyjny	10a - Inwestycje w kształcenie, szkolenie oraz szkolenie zawodowe na rzecz zdobywania umiejętności i uczenia się przez całe życie poprzez rozwój infrastruktury szkoleniowej i edukacyjnej
-------------------------------	--

- Jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia;
- Związek Metropolitalny;
- Inne państwowe lub samorządowe jednostki sektora finansów publicznych, których ustawowym lub statutowym zadaniem jest pełnienie zadań publicznych w zakresie kształcenia ustawicznego;
- Inne państwowe lub samorządowe jednostki sektora finansów publicznych, których ustawowym lub statutowym zadaniem jest pełnienie zadań publicznych w zakresie edukacji;
- Organizacje pozarządowe;
- Podmioty prowadzące placówki kształcenia ustawicznego;
- Osoby prawne i fizyczne będące organami prowadzącymi szkoły ponadpodstawowe/ponadgimnazjalne (wyłącznie w zakresie kształcenia zawodowego);
- Kościoły i związki wyznaniowe oraz osoby prawne kościołów i innych związków wyznaniowych;
- Porozumienia podmiotów wyżej wymienionych, reprezentowane przez lidera.

Cel szczegółowy 3

Istotnym aspektem związanym ze wzmocnieniem i rozwijaniem kreatywności i innowacyjności wśród dzieci i młodzieży jest podjęcie działań na rzecz popularyzacji nauki oraz wspierania talentów i wybitnych osiągnięć jako grupy o specjalnych potrzebach.

Nowoczesna polityka edukacyjna, polega na wzmocnieniu współpracy oświaty z otoczeniem, a także czerpaniu z możliwości jakie daje uczenie się w różnych formach i miejscach oraz na wszystkich etapach życia, zaś osobę uczącą się stawia w centrum zainteresowania.

Jednocześnie, ważne jest zorientowanie na wzmocnienie działań mających wywołać wzrost innowacyjności i kreatywności wśród dzieci i młodzieży. Czynnikiem, które sprzyjają rozbudzeniu kreatywności i innowacyjności w edukacji są m.in. zróżnicowane metody nauczania i formy organizacyjne zajęć, połączenie indywidualnego podejścia do uczniów z rozwijaniem umiejętności pracy zespołowej, jak również otwartość na dobre przykłady uczenia się innego niż formalne, promujące samodzielne zdobywanie informacji, krytyczne ich przetwarzanie, identyfikowanie problemów i szukanie

Priorytet inwestycyjny	10a - Inwestycje w kształcenie, szkolenie oraz szkolenie zawodowe na rzecz zdobywania umiejętności i uczenia się przez całe życie poprzez rozwój infrastruktury szkoleniowej i edukacyjnej
<p>indywidualnych strategii ich rozwiązywania. Niezmiernie istotne jest dalsze dążenie do poprawy jakości edukacji w obszarach związanych z naukami przyrodniczymi tj. astronomii czy nauk o Ziemi. Konieczne jest rozwijanie metod uczenia się aktywnego i praktycznego na wszystkich poziomach kształcenia i szkolenia, a przy tym wyrównywanie szans między osobami o różnym statusie społecznym, co w efekcie może sprzyjać wyławianiu talentów. Jednocześnie, doceniając znaczenie uczenia się w różnych miejscach i różnymi sposobami, jako uzupełnienie nauczania w szkołach, ważne jest wykorzystanie potencjału placówki popularyzującej naukę, która posiada doświadczenie w realizacji tego typu działań oraz wykwalifikowaną kadre, dające gwarancję wysokiej jakości świadczonych usług edukacyjnych. Prowadzone w niej zajęcia dydaktyczne z zakresu nauk o Ziemi czy astronomii w znaczący sposób wpływają na rozwijanie wiedzy z zakresu nauk przyrodniczych wśród dzieci i młodzieży, co w efekcie może przekładać się nie tylko na zdawalność egzaminów z przedmiotów przyrodniczych, ale również rozbudzanie zainteresowań w tym obszarze. Warto podkreślić, że jednym z elementów efektywnej polityki oświatowej jest podejmowanie działań na rzecz wzmocnienia rozwoju utalentowanych dzieci i młodzieży. Jednym z narzędzi służących odkrywaniu nowych talentów wśród młodzieży są organizowane olimpiady naukowe dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych. W województwie śląskim corocznie organizowane są zawody finałowe ogólnopolskiej olimpiady astronomicznej, co poza renomą dla samego województwa stwarza potem niepowtarzalną szansę dla młodzieży na zaprezentowanie wiedzy na olimpiadzie międzynarodowej i konkurowanie z rówieśnikami z innych krajów. W kontekście zwiększenia efektywności samego procesu edukacji z obszaru nauk przyrodniczych niezmiernie istotne jest aby wiedza była przekazywana w sposób przystępny, ciekawy i atrakcyjny dla młodych ludzi, tj. z wykorzystaniem najnowszego sprzętu i technologii, zaś prowadzone zajęcia dawały możliwość uczenia się również poprzez praktykę.</p> <p>Typy przedsięwzięć</p> <ul style="list-style-type: none"> • Inwestycja w infrastrukturę instytucji upowszechniającej naukę i postawy innowacyjne: <ul style="list-style-type: none"> ○ przebudowa, budowa[6], remont obiektów wraz z zapewnieniem wyposażenia, w tym przystosowanie do potrzeb osób z niepełnosprawnościami[7] <p>Wsparcie uzyska jedynie inwestycja w infrastrukturę i sprzęt, która jest bezpośrednio związana ze świadczeniem usług edukacyjnych.</p> <p>Efektom realizowanej inwestycji będzie rozwój usług dydaktycznych świadczonych przez placówkę posiadającą potencjał i wieloletnie doświadczenie w obszarze popularyzowania nauki, co przyczyni się z jednej strony do zwiększenia konkurencyjności i atrakcyjności placówki na tle innych tego typu</p>	

Priorytet inwestycyjny	10a - Inwestycje w kształcenie, szkolenie oraz szkolenie zawodowe na rzecz zdobywania umiejętności i uczenia się przez całe życie poprzez rozwój infrastruktury szkoleniowej i edukacyjnej
<p>obiektów, a z drugiej strony stanie się miejscem stymulującym zainteresowania i kreatywność dzieci i młodzieży w obszarze nauki. Jednocześnie, poprzez inspirowanie do poznawania świata czy zdobywanie szczególnie istotnych w dzisiejszych czasach umiejętności, tj. komunikowania się i współpracy, myślenia kreatywnego, innowacyjnego działania przyczyni się do rozwoju nowoczesnego społeczeństwa.</p> <p>Istnieje prawdopodobieństwo realizowania projektu z wykorzystaniem technologii informacyjno-komunikacyjnych.</p> <p>Przystosowanie infrastruktury do potrzeb osób z niepełnosprawnościami będzie miało na celu likwidację barier w dostępie i użytkowaniu obiektów. Jednocześnie, inwestycje te umożliwią integrację osób pełno i niepełnosprawnych, a w efekcie zmniejszenie skutków wykluczenia społecznego tej grupy społecznej.</p> <p>Inwestycja w infrastrukturę edukacyjną przyczyni się do poprawy spójności społecznej i terytorialnej w zakresie wyrównywania dostępu do usług edukacyjnych oraz wyrównywania szans rozwojowych osób z różnych środowisk i obszarów.</p> <p>W kontekście planowanego zakresu wsparcia, istnieje prawdopodobieństwo wystąpienia pomocy publicznej.</p> <p>Cross-financing</p> <p>EFRR i EFS mogą finansować, w komplementarny sposób oraz z zastrzeżeniem ograniczenia w wysokości do 10 % unijnego finansowania w odniesieniu do każdej osi priorytetowej programu operacyjnego, część operacji, w przypadku której koszty kwalifikują się do wsparcia z drugiego funduszu w oparciu o zasady kwalifikowalności stosowane do tego funduszu, pod warunkiem że koszty te są konieczne do odpowiedniej realizacji operacji i są bezpośrednio z nią związane.</p> <p>Główni Beneficjenci, w szczególności:</p>	

Priorytet inwestycyjny	10a - Inwestycje w kształcenie, szkolenie oraz szkolenie zawodowe na rzecz zdobywania umiejętności i uczenia się przez całe życie poprzez rozwój infrastruktury szkoleniowej i edukacyjnej
<ul style="list-style-type: none"> • Jednostka samorządu terytorialnego <p>[1] Budowa nowej infrastruktury będzie możliwa do realizacji jedynie w przypadku udokumentowanego braku możliwości zaadaptowania istniejących obiektów, a także z uwzględnieniem trendu demograficznego.</p> <p>[2] Zgodnie z Ustawą z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo Budowlane, Dz.U. 2017 poz. 1332, z późn. zm.</p> <p>[3] Zgodnie z Ustawą z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jednolity: Dz. U. z 2016, poz. 1943 z późn. zm.) oraz ustawą z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe (Dz. U. z 2017 r. poz. 59) obowiązującą od dnia 1.09.2017 r. z późn. zm. [4] Budowa nowej infrastruktury będzie możliwa do realizacji jedynie w przypadku udokumentowanego braku możliwości zaadaptowania istniejących obiektów, a także z uwzględnieniem trendu demograficznego.</p> <p>[5] Zgodnie z Ustawą z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo Budowlane, Dz.U. 2017 poz. 1332, z późn. zm.</p> <p>[6] Budowa nowej infrastruktury będzie możliwa do realizacji jedynie w przypadku udokumentowanego braku możliwości zaadaptowania istniejących obiektów, a także z uwzględnieniem trendu demograficznego.</p> <p>[7] Zgodnie z Ustawą z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo Budowlane, Dz.U. 2017 poz. 1332, z późn. zm.</p>	

2.A.6.2 Kierunkowe zasady wyboru operacji

Priorytet inwestycyjny	10a - Inwestycje w kształcenie, szkolenie oraz szkolenie zawodowe na rzecz zdobywania umiejętności i uczenia się przez całe życie poprzez rozwój infrastruktury szkoleniowej i edukacyjnej
------------------------	--

Cel szczegółowy 1,2

Projekty realizowane będą w trybie konkursowym.

Wsparcie inwestycyjne projektów ze środków EFRR ma charakter uzupełniający (dodatkowy) i możliwe będzie w powiązaniu z działaniami realizowanymi ze środków EFS, które pełnią rolę wiodącą względem EFRR lub działaniami, których cele są zgodne z celami EFS w zakresie wzmocnienia potencjału edukacyjnego rozumianymi w sposób określony w RPO WSL. Interwencja ze środków EFRR musi przyczynić się do wzrostu upowsz. edukacji przedszkol. i zwiększenia efektywności szkol. zaw..

W celu zwiększenia efektywności i komplementarności wsparcia w zakresie infrastruktury wych. przedszkol. i kształ. zaw. planowane jest stosowanie ZIT/RIT, co pozwoli na jego dostosowanie do specyficznych potencjałów i deficytów poszczególnych terytoriów. Wsparcie zostanie skierowane na przedsięwzięcia wynikające ze Strategii ZIT/RIT.

Działania dot. wych. przedszkol. będą realizowane z uwzględnieniem terytorialnych deficytów w dostępie do placówek, trendów demograficznych, stanu istniejącej infrastruktury, analizy ekonomicznej po zakończeniu realizacji projektu.

Działania dot. szkol. zaw. będą realizowane w oparciu o analizę potrzeb rynku pracy lub specjalizacji regionalnych w celu dostosowania efektów kształcenia do wymagań i potrzeb pracodawców, z uwzględnieniem trendów demograficznych, stanu istniejącej infrastruktury.

Inwestycje będą uwzględniały usuwanie barier architektonicznych dla osób z niepełnosprawnościami i specjalistyczny sprzęt wspomagający proces uczenia się.

Priorytet inwestycyjny	10a - Inwestycje w kształcenie, szkolenie oraz szkolenie zawodowe na rzecz zdobywania umiejętności i uczenia się przez całe życie poprzez rozwój infrastruktury szkoleniowej i edukacyjnej
-------------------------------	--

Szczegółowe zasady realizacji ZIT/RIT znajdują się w rozdziale 4.

Cel szczegółowy 3

Mając na uwadze strategiczne dla rozwoju woj. znaczenie inwestycji polegającej na wzmacnianiu współpracy oświaty z otoczeniem, a także popularyzowaniu nauki w regionie, jak również realizowane przez nią zadanie publiczne o charakterze woj. w obszarze edukacji jej wybór nastąpi w ramach trybu pozakonkursowego. Umożliwi to wybór przedsięwzięcia wyróżniającego się kompleksowością, powiązanego z celami SRW *Śląskie 2020+* i komplementarnego względem wsparcia nauczania eksperymentalnego wśród uczniów w ramach PI 10i finansowanego ze środków EFS. Zastosowanie tego trybu pozostaje w zgodzie z przesłankami uzasadniającymi jego wybór określonymi w UP tj. przedsięwzięcie realizujące zadanie publiczne zarządzane na szczeblu woj., zidentyfikowane w ramach procesu diagnozowania przedsięwzięć o strategicznym znaczeniu dla rozwoju woj. we współpracy z partnerami i podlegającego w dalszym etapie procedurze naboru i oceny projektu.

Zastosowanie tego trybu podyktowane jest wkładem przedsięwzięcia do realizacji celu osi, przyspieszenia i intensyfikacji wystąpienia jego cząstkowych i docelowych efektów, w szczególności wsk. produktu i rezultatu. Przedsięwzięcie charakteryzuje się regionalnym zasięgiem oddziaływania.

Wybór trybu uwarunkowany jest stopniem przygotowania inwestycji stanowiącym o jego gotowości. W trakcie oceny będzie brana pod uwagę zgodność projektu z celem osi, analiza stanu istniejącej infrastruktury i deficytów w tym zakresie, uwzględnienie potrzeb osób niepełnosprawnych.

W trakcie oceny projektu oprócz analizy ekonomicznej, finansowej, ryzyka ocenie podlegać będzie:

- analiza popytu – wykazanie zapotrzebowania na dany projekt, w tym szacowanej liczby odwiedzających
- realizacja priorytetów rozwoju edukacji wśród dzieci, młodzieży, a także osób dorosłych:
  - poprawa dostępności do edukacji – tj. w zakresie udostępnienia nowych powierzchni do prowadzenia działalności edukacyjnej, jak również budowanie oferty edukacyjnej,

Priorytet inwestycyjny	10a - Inwestycje w kształcenie, szkolenie oraz szkolenie zawodowe na rzecz zdobywania umiejętności i uczenia się przez całe życie poprzez rozwój infrastruktury szkoleniowej i edukacyjnej
<ul style="list-style-type: none"> ○ umożliwienie nowych form edukacji – w tym tworzenie warunków do rozwoju oferty edukacyjnej odpowiadającej na nowe potrzeby w obszarze edukacji, wynikające z rozwoju nauki i wiedzy, ○ podniesienie atrakcyjności regionu, ● zapewnienie trwałości efektów - promowane będą rozwiązania wpływające na poprawę efektywności funkcjonowania tego rodzaju obiektu w długim okresie, w tym rozwiązania pozwalające na: <ul style="list-style-type: none"> ○ obniżenie kosztów utrzymania na rzecz wydatków inwestycyjnych oraz na działalność edukacyjną, ○ zastosowanie innowacyjnych rozwiązań energooszczędnych – zmniejszenie zapotrzebowania i zużycia energii, a przez to zmniejszenie ogólnych kosztów eksploatacji budynków, ○ dywersyfikacja źródeł finansowania działalności – pozyskiwanie zewnętrznych źródeł finansowania, ○ dodatnie efekty ekonomiczne – oddziaływanie na bezpośrednie otoczenie inwestycji, ○ tworzenie nowych miejsc pracy, ● kompleksowy plan wykorzystania wspartej infrastruktury, w tym wykorzystanie cross-finansingu oraz rozwój programów/ projektów opartych na aktywnym udziale uczniów (odzwierciedlone we właściwych wskaźnikach projektu). <p>W przypadku zagrożenia realizacji założonych dla osi rezultatów wsparcia może zostać podjęta decyzja o przesunięciu alokacji do celu 1 i 2 PI 10a.</p> <p>Wybór projektów do dofinansowania nastąpi w oparciu o kryteria zatwierdzone przez KM. Kryteria będą precyzyjne, mierzalne i obiektywne. Kryteriom merytorycznym zostanie nadana odpowiednia punktacja i zostaną określone wagi punktowe.</p>	

2.A.6.3 Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych (w stosownych przypadkach)

Priorytet inwestycyjny	10a - Inwestycje w kształcenie, szkolenie oraz szkolenie zawodowe na rzecz zdobywania umiejętności i uczenia się przez całe życie poprzez rozwój infrastruktury szkoleniowej i edukacyjnej
<p>Zgodnie z przeprowadzoną na podstawie art. 37 rozporządzenia ogólnego analizą ex-ante instrumentów finansowych, w ramach PI nie przewiduje się zastosowania instrumentów finansowych. Jednocześnie na dalszym etapie wdrażania programu nie wyklucza się przeprowadzanie kolejnych analiz w uzasadnionych przypadkach.</p>	

2.A.6.4 Planowane wykorzystanie dużych projektów (w stosownych przypadkach)

Priorytet inwestycyjny	10a - Inwestycje w kształcenie, szkolenie oraz szkolenie zawodowe na rzecz zdobywania umiejętności i uczenia się przez całe życie poprzez rozwój infrastruktury szkoleniowej i edukacyjnej
W ramach priorytetu inwestycyjnego 10a nie zidentyfikowano dużych projektów, których koszty kwalifikowane przekraczają 50 000 000 EUR.	

2.A.6.5 Wskaźniki produktu w podziale na priorytety inwestycyjne oraz, w stosownych przypadkach, na kategorii regionów

Tabela 5: Wspólne i specyficzne dla programu wskaźniki produktu (według priorytetu inwestycyjnego, w podziale na kategorii regionów w odniesieniu do EFS oraz, w stosownych przypadkach, w odniesieniu do EFRR)

Priorytet inwestycyjny		10a - Inwestycje w kształcenie, szkolenie oraz szkolenie zawodowe na rzecz zdobywania umiejętności i uczenia się przez całe życie poprzez rozwój infrastruktury szkoleniowej i edukacyjnej							
Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu (w stosownych przypadkach)	Wartość docelowa (2023)			Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
					M	W	T		
CO35	Opieka nad dziećmi i edukacja: Liczba miejsc w objętej wsparciem infrastrukturze w zakresie opieki nad dziećmi lub infrastrukturze edukacyjnej	Osoby	EFRR	Słabiej rozwinięte			32 329,00	LSI/SL2014	roczna
1211	Liczba wspartych obiektów infrastruktury przedszkolnej	sztuki	EFRR	Słabiej rozwinięte			50,00	LSI/SL2014	roczna
1221	Liczba wspartych obiektów infrastruktury kształcenia zawodowego	sztuki	EFRR	Słabiej rozwinięte			52,00	LSI/SL2014	roczna
1231	Liczba osób odwiedzających Planetarium Śląskie ze zorganizowanych grup uczniowskich i przedszkolnych	osoby	EFRR	Słabiej rozwinięte			156 000,00	Planetarium i Obserwatorium Astronomiczne im. Mikołaja Kopernika w Chorzowie	roczna

2.A.7 Innowacje społeczne, współpraca ponadnarodowa i wkład w realizację celów tematycznych 1–7

Oś priorytetowa	XII - INFRASTRUKTURA EDUKACYJNA
------------------------	--

2.A.8 Ramy wykonania

Tabela 6: Ramy wykonania dla osi priorytetowej (w podziale na fundusz oraz, dla EFRR i EFS, kategorię regionu)

Oś priorytetowa	XII - INFRASTRUKTURA EDUKACYJNA
------------------------	--

Nr identyfikacyjny	Rodzaj wskaźnika	Wskaźnik lub kluczowy etap wdrażania	Jednostka pomiaru, w stosownych przypadkach	Fundusz	Kategoria regionu	Cel pośredni na 2018 r.			Cel końcowy (2023)			Źródło danych	Wyjaśnienie adekwatności wskaźnika, w stosownych przypadkach
						M	W	T	M	W	T		
CO35	Produkt	Opieka nad dziećmi i edukacja: Liczba miejsc w objętej wsparciem infrastrukturze w zakresie opieki nad dziećmi lub infrastrukturze edukacyjnej	Osoby	EFRR	Słabiej rozwinięte			6250			32 329,00	LSI/SL2014	Powiązane z nim typy projektów odpowiadają za 74,11% alokacji osi priorytetowej
FIN	Finansowe	Całkowita kwota certyfikowanych wydatków kwalifikowalnych	EUR	EFRR	Słabiej rozwinięte			20 294 521			95 412 345,00	LSI/SL2014	
1221	Produkt	Liczba wspartych obiektów infrastruktury kształcenia zawodowego	sztuki	EFRR	Słabiej rozwinięte			10			52,00	LSI/SL2014	Powiązane z nim typy projektów odpowiadają za 39,60% alokacji osi priorytetowej

Dodatkowe informacje jakościowe na temat ustanowienia ram wykonania

2.A.9 Kategorie interwencji

Kategorie interwencji odpowiadające treści osi priorytetowej w oparciu o klasyfikację przyjętą przez Komisję oraz szacunkowy podział wsparcia Unii.

Tabele 7-11: Kategorie interwencji

Tabela 7: Wymiar 1 – Zakres interwencji

Oś priorytetowa		XII - INFRASTRUKTURA EDUKACYJNA		
Fundusz	Kategoria regionu	Kod		Kwota €
ERDF	Słabiej rozwinięte	050. Infrastruktura edukacyjna potrzeby kształcenia i szkolenia zawodowego oraz kształcenia osób dorosłych		32 113 864,00
ERDF	Słabiej rozwinięte	051. Infrastruktura edukacyjna na potrzeby edukacji szkolnej (na poziomie podstawowym i średnim ogólnokształcącym)		18 900 000,00
ERDF	Słabiej rozwinięte	052. Infrastruktura na potrzeby wczesnej edukacji elementarnej i opieki nad dzieckiem		27 986 629,00
ERDF	Słabiej rozwinięte	101. Finansowanie krzyżowe w ramach EFRR (wsparcie dla przedsięwzięć typowych dla EFS, koniecznych dla zadowalającego wdrożenia części przedsięwzięć związanej bezpośrednio z EFRR)		2 100 000,00

Tabela 8: Wymiar 2 – Forma finansowania

Oś priorytetowa		XII - INFRASTRUKTURA EDUKACYJNA		
Fundusz	Kategoria regionu	Kod		Kwota €
ERDF	Słabiej rozwinięte	01. Dotacja bezzwrotna		81 100 493,00

Tabela 9: Wymiar 3 – Typ obszaru

Oś priorytetowa		XII - INFRASTRUKTURA EDUKACYJNA		
Fundusz	Kategoria regionu	Kod		Kwota €
ERDF	Słabiej rozwinięte	01. Duże obszary miejskie (o ludności >50 000 i dużej gęstości zaludnienia)		54 689 837,00

Oś priorytetowa		XII - INFRASTRUKTURA EDUKACYJNA	
Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota €
ERDF	Słabiej rozwinięte	02. Małe obszary miejskie (o ludności >5 000 i średniej gęstości zaludnienia)	15 041 311,00
ERDF	Słabiej rozwinięte	03. Obszary wiejskie (o małej gęstości zaludnienia)	11 369 345,00

Tabela 10: Wymiar 4 – Terytorialne mechanizmy wdrażania

Oś priorytetowa		XII - INFRASTRUKTURA EDUKACYJNA	
Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota €
ERDF	Słabiej rozwinięte	01. Zintegrowane inwestycje terytorialne - miejskie	60 100 493,00
ERDF	Słabiej rozwinięte	07. Nie dotyczy	21 000 000,00

Tabela 11: Wymiar 6 – dodatkowy temat EFS (Wyłącznie EFS i inicjatywa na rzecz zatrudnienia ludzi młodych)

Oś priorytetowa		XII - INFRASTRUKTURA EDUKACYJNA	
Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota €

2.A.10 Krótki opis planowanego wykorzystania pomocy technicznej, w tym, w razie potrzeby, przedsięwzięć mających na celu wzmacnianie zdolności administracyjnych instytucji zaangażowanych w zarządzanie i kontrolę programów i beneficjentów. (w stosownych przypadkach) (w podziale na osie priorytetowe)

Oś priorytetowa:		XII - INFRASTRUKTURA EDUKACYJNA	

2.B OPIS OSI PRIORYTETOWYCH DOTYCZĄCYCH POMOCY TECHNICZNEJ

2.B.1 Oś priorytetowa

Nr identyfikacyjny osi priorytetowej	XIII
Nazwa osi priorytetowej:	POMOC TECHNICZNA

2.B.2 Przyczyny utworzenia osi priorytetowej obejmującej więcej niż jedną kategorię regionu (w stosownych przypadkach)

2.B.3 Fundusz i kategoria regionu

Fundusz	Kategoria regionu	Podstawa kalkulacji (wydatki kwalifikowalne ogółem lub publiczne wydatki kwalifikowalne)
EFS	Słabiej rozwinięte	Ogółem

2.B.4 Cele szczegółowe i oczekiwane rezultaty

Nr identyfikacyjny	Cel szczegółowy	Rezultaty, które państwo członkowskie zamierza osiągnąć przy wsparciu Unii
1	Utrzymanie odpowiedniego poziomu zatrudnienia personelu zaangażowanego w zarządzanie, wdrażanie i monitorowanie RPO WSL 2014-2020 oraz zapewnienie możliwości podnoszenia jego kwalifikacji i niezbędnych warunków pracy.	Osiągnięcie powyższego celu powinno przynieść rezultat w postaci dostępności niezbędnych i kompetentnych zasobów kadrowych oraz innych, niezbędnych zasobów umożliwiających sprawne zarządzanie i wdrażanie RPO WSL 2014-2020.

2.B.5 Wskaźniki rezultatu

Tabela 12: Specyficzne dla programu wskaźniki rezultatu (w podziale na cele szczegółowe) (w odniesieniu do EFRR/EFS/Funduszu Spójności)

Oś priorytetowa		1 - Utrzymanie odpowiedniego poziomu zatrudnienia personelu zaangażowanego w zarządzanie, wdrażanie i monitorowanie RPO WSL 2014-2020 oraz zapewnienie możliwości podnoszenia jego kwalifikacji i niezbędnych warunków pracy.									
Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Wartość bazowa			Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)			Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
			M	W	T		M	W	T		
1301	Poziom fluktuacji pracowników w instytucjach zaangażowanych w politykę spójności	%			7,00	2013			6,50	badanie	rocznie

2.B.4 Cele szczegółowe i oczekiwane rezultaty

Nr identyfikacyjny	Cel szczegółowy	Rezultaty, które państwo członkowskie zamierza osiągnąć przy wsparciu Unii
2	Zapewnienie skutecznego i sprawnego systemu zarządzania i wdrażania .	Osiągnięcie celu przyniesie rezultat w postaci sprawnej realizacji Programu, łatwo dostępnych i wiarygodnych informacji na potrzeby monitorowania oraz sprawnie funkcjonującego systemu wymiany doświadczeń.

2.B.5 Wskaźniki rezultatu

Tabela 12: Specyficzne dla programu wskaźniki rezultatu (w podziale na cele szczegółowe) (w odniesieniu do EFRR/EFS/Funduszu Spójności)

Oś priorytetowa		2 - Zapewnienie skutecznego i sprawnego systemu zarządzania i wdrażania .									
Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Wartość bazowa			Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)			Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
			M	W	T		M	W	T		
1302	Odsetek wdrożonych rekomendacji operacyjnych	%			43,75	2013			45	System Wdrażania Rekomendacji	rocznie

2.B.4 Cele szczegółowe i oczekiwane rezultaty

Nr identyfikacyjny	Cel szczegółowy	Rezultaty, które państwo członkowskie zamierza osiągnąć przy wsparciu Unii
3	Zapewnienie skutecznego systemu informacji i promocji dla Programu i efektywne wsparcie dla beneficjentów.	Osiągnięcie powyższego celu przyniesie rezultat w postaci wzrostu skuteczności potencjalnych beneficjentów w ubieganiu się o dofinansowanie, zwiększenia poziomu wiedzy potencjalnych beneficjentów i beneficjentów w zakresie prawidłowego realizowania i rozliczania projektów, a co się z tym wiąże maksymalnego wykorzystania środków dostępnych w ramach Programu. Dodatkowo cel

Nr identyfikacyjny	Cel szczegółowy	Rezultaty, które państwo członkowskie zamierza osiągnąć przy wsparciu Unii
		przyczyni się do wzrostu poziomu świadomości mieszkańców województwa śląskiego na temat wpływu Programu na rozwój regionu i jakość życia mieszkańców.

2.B.5 Wskaźniki rezultatu

Tabela 12: Specyficzne dla programu wskaźniki rezultatu (w podziale na cele szczegółowe) (w odniesieniu do EFRR/EFS/Funduszu Spójności)

Oś priorytetowa		3 - Zapewnienie skutecznego systemu informacji i promocji dla Programu i efektywne wsparcie dla beneficjentów.									
Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Wartość bazowa			Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)			Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
			M	W	T		M	W	T		
1303	Ocena przydatności form szkoleniowych dla beneficjentów	Skala 1-5			4,10	2013			4,20	system monitorowania	rocznie

2.B.6 Przedsięwzięcia, które mają otrzymać wsparcie, oraz ich oczekiwany wkład w realizację celów szczegółowych (w podziale na osie priorytetowe)

2.B.6.1 Opis przedsięwzięć, które mają otrzymać wsparcie, oraz ich oczekiwany wkład w realizację celów szczegółowych

Oś priorytetowa	XIII - POMOC TECHNICZNA
Opis przedsięwzięć przewidzianych do finansowania w ramach celu 1:	
<p>Utrzymanie zatrudnienia na odpowiednim poziomie nastąpi poprzez zapewnienie odpowiedniego systemu wynagradzania pracowników zaangażowanych w realizację Programu uwzględniając personel zatrudniony do realizacji NSRO 2007-2013 zgodnie z zasadami określonymi w regulaminach zatrudniania, wynagradzania, awansowania i nagradzania w poszczególnych jednostkach oraz podnoszenie ich kwalifikacji zawodowych poprzez różne formy kształcenia m.in. szkolenia, kursy, studia, konferencje, warsztaty. Pracownikom zaangażowanym w zarządzanie i wdrażanie zostanie zapewniony dostęp do działań edukacyjnych o tematyce istotnej z punktu widzenia realizacji Programu, w tym między innymi związanych z wykrywaniem i zwalczaniem nadużyć finansowych, obarczonych potencjalnym ryzykiem nieprawidłowości. Nacisk zostanie położony na działania szkoleniowe wewnętrzne i zewnętrzne skierowane do personelu zaangażowanego w ocenę, wybór, obsługę i monitorowanie oraz kontrolę projektu. Budowanie potencjału administracyjnego odbywać się będzie poprzez zapewnienie odpowiedniego zaplecza technicznego i organizacyjnego</p>	

przy wykorzystaniu zakupionego wyposażenia w poprzednim okresie programowania, uwzględniając jego zużycie.

W ramach PT nie przewiduje się finansowania budowy/remontu budynków administracji publicznej z wyłączeniem prac remontowych związanych z dostosowaniem stanowisk pracy.

Ponadto ze środków PT możliwe jest finansowanie usług zleconych w ramach zadań IZ/IP RPO WSL 2014-2020 i wydatków związanych z odzyskiwaniem od Beneficjentów kwot wykorzystanych niezgodnie z przeznaczeniem, z naruszeniem procedur lub pobranych nienależnie lub w nadmiernej wysokości oraz wydatków wynikających z zastosowania procedur odwoławczych, w tym kosztów sądowych.

W związku z pełnieniem przez IZ RPO WSL 2014-2020 funkcji IC środki PT zostaną przeznaczone również na realizację procesu certyfikacji.

Opis przedsięwzięć przewidzianych do finansowania w ramach celu 2:

Planowane jest wsparcie budowy, wdrożenia i utrzymania systemów informatycznych obsługujących procesy zarządzania, wdrażania, monitorowania, audytu i kontroli Programu. Finansowane będą wydatki na utrzymanie i asystę techniczną LSI wykorzystywanych do zamknięcia perspektywy 2007-2013 oraz budowy systemów na potrzeby perspektywy po 2020r.

IZ planuje finansowanie działań z zakresu wymiany dobrych praktyk/transferu know-how/określania wspólnych rozwiązań pomiędzy instytucjami zaangażowanymi we wdrażanie RPO w regionach.

Ze środków PT będą finansowane badania ewaluacyjne dotyczące Programu oraz koszty upowszechniania wyników ewaluacji, a także prowadzenie Grupy sterującej ds. ewaluacji RPO WSL, jak również działania związane z prowadzeniem wieloaspektowych analiz, ekspertyz, ocen, studiów regionalnych oraz opinii. Zostanie zapewniony monitoring, ewaluacja i aktualizacja regionalnej strategii inteligentnych specjalizacji[1], obejmujące: proces przedsiębiorczego odkrywania, angażujący regionalne instytucje zarządzającą i pośredniczące, oraz zainteresowane podmioty takie, jak

uniwersytety, inne instytucje szkolnictwa wyższego, przedsiębiorców oraz partnerów społecznych oraz stopę zwrotu na inwestycji w zakresie strategii inteligentnych specjalizacji, obliczaną dla EFRR i EFS[2], których celem będzie usprawnienie systemu wdrażania i zarządzania RPO w obecnym i przyszłym okresie programowania.

Finansowanie będą wydatki związane z funkcjonowaniem KM grup roboczych i innych ciał doradczych (np. RFT, ROT, KS RIS, ŚRI).

Ponadto finansowane będą usługi zlecone w ramach zadań IZ/IP w zakresie analiz, ekspertyz, ocen oraz opinii w tym wsparcia eksperckiego i prawnego na potrzeby wdrażania Programu.

[1] W zakresie wsparcia EFRR i EFS dla regionalnej strategii inteligentnych specjalizacji.

[2] Stopa zwrotu powinna być obliczana począwszy od 2016 roku z zastosowaniem jednolitej metodologii.

Opis przedsięwzięć przewidzianych do finansowania w ramach celu 3:

Konieczne jest wsparcie i podnoszenie świadomości beneficjentów i potencjalnych beneficjentów Programu przez konferencje, seminaria, szkolenia, spotkania, działania animacyjne i doradczo-wspierające nakierowane na zindywidualizowane działania regionalne, wzmacniające kompetencje w zakresie poprawnego przygotowania i rozliczania projektów. Zakres tematyczny obejmie działania, odpowiadające indywidualnym potrzebom beneficjentów i potencjalnych beneficjentów identyfikowanym na poziomie wdrażania poszczególnych projektów i nie będzie dotyczył zagadnień horyzontalnych objętych zakresem PO PT.

Prowadzone również będą działania, których zadaniem jest informowanie mieszkańców regionu o postępach wdrażania RPO WSL 2014-2020, m.in. poprzez publikację materiałów informacyjno-promocyjnych, poprzez stronę internetową Programu, co przyczyni się do wzrostu przejrzystości realizacji Programu. IZ zobowiązana jest do przeprowadzania, przynajmniej raz w roku, jednego, szeroko zakrojonego działania informacyjnego, promującego

możliwości finansowania i realizowania Strategii Komunikacji Programu oraz przedstawiającego osiągnięcia Programu. Pozostałe działania realizowane przez IZ będą skoncentrowane na określonych celach tematycznych i skierowane do konkretnych grup odbiorców.

Finansowane będą badania/ekspertyzy/sondaże mające na celu m.in.: ocenę skuteczności realizowanych działań informacyjno-promocyjnych, które posłużą do modyfikacji form przekazu oraz usług zleconych w zakresie działań animacyjnych i doradczo-wspierających dla beneficjentów i potencjalnych beneficjentów.

Wszystkie działania realizowane w ramach powyższego celu prowadzone będą w oparciu o Strategię Komunikacji Programu 2014-2020 i będą zgodne ze Strategią Komunikacji Polityki Spójności 2014-2020.

Działania w ramach osi priorytetowej zapewnią kontynuowanie mechanizmów, stosowanych w perspektywie 2007-2013, nakierowanych na zapobieganie, wykrywanie i przeciwdziałanie nadużyciom finansowym, w tym korupcji.

Środki PT będzie można przeznaczyć na finansowanie zadań związanych z zamknięciem perspektywy 2004-2006, RPO WSL 2007-2013 oraz regionalnego komponentu POKL 2007-2013, a także finansowaniem zadań związanych z przygotowaniem kolejnej perspektywy 2021-2027.

Główni Beneficjenci

- Województwo Śląskie
- Instytucje Pośredniczące, w tym podmioty reprezentujące porozumienia JST w Subregionie.

2.B.6.2 Wskaźniki produktu, które mają się przyczynić do osiągnięcia rezultatów

Tabela 13: Wskaźniki produktu (w podziale na osie priorytetowe) (w odniesieniu do EFRR/EFS/Funduszu Spójności)

Oś priorytetowa		XIII - POMOC TECHNICZNA				
Nr identyfikacyjny	Wskaźnik (nazwa wskaźnika)	Jednostka pomiaru	Wartość docelowa (2023) (opcjonalnie)			Źródło danych
			M	W	T	
1304	Liczba etatomiesięcy finansowanych ze środków pomocy technicznej	sztuka	0,00	0,00	0,00	system monitorowania
1305	Liczba przeprowadzonych ewaluacji	sztuka	0,00	0,00	0,00	system monitorowania
1306	Liczba uczestników form szkoleniowych dla beneficjentów	osoby	0,00	0,00	0,00	system monitorowania
1307	Liczba zakupionych urządzeń oraz elementów wyposażenia stanowiska pracy	sztuki			0,00	system monitorowania

2.B.7 Kategorie interwencji (w podziale na osie priorytetowe)

Odpowiednie kategorie interwencji oparte na klasyfikacji przyjętej przez Komisję oraz szacunkowy podział wsparcia Unii.

Tabele 14–16: Kategorie interwencji

Tabela 14: Wymiar 1 – Zakres interwencji

Oś priorytetowa		XIII - POMOC TECHNICZNA	
Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (EUR)
EFS	Słabiej rozwinięte	121. Przygotowanie, wdrażanie, monitorowanie i kontrola	110 000 000,00
EFS	Słabiej rozwinięte	122. Ewaluacja i badania	2 500 000,00
EFS	Słabiej rozwinięte	123. Informacja i komunikacja	5 500 000,00

Tabela 15: Wymiar 2 – Forma finansowania

Oś priorytetowa		XIII - POMOC TECHNICZNA	
Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (EUR)
EFS	Słabiej rozwinięte	01. Dotacja bezzwrotna	118 000 000,00

Tabela 16: Wymiar 3 – Typ obszaru

Oś priorytetowa		XIII - POMOC TECHNICZNA	
Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (EUR)
EFS	Słabiej rozwinięte	07. Nie dotyczy	118 000 000,00

3. PLAN FINANSOWY

3.1 Środki finansowe z poszczególnych funduszy oraz kwoty na rezerwę wykonania

Tabela 17

Fundusz	Kategoria regionu	2014		2015		2016		2017		2018		2019		2020		Ogółem	
		Główna alokacja	Rezerwa wykonania	Główna alokacja	Rezerwa wykonania	Główna alokacja	Rezerwa wykonania	Główna alokacja	Rezerwa wykonania	Główna alokacja	Rezerwa wykonania	Główna alokacja	Rezerwa wykonania	Główna alokacja	Rezerwa wykonania	Główna alokacja	Rezerwa wykonania
EFRR	Słabiej rozwinięte	285 906 304,00	18 249 340,00	302 681 119,00	19 320 072,00	320 172 119,00	20 436 519,00	336 130 323,00	21 455 127,00	352 115 342,00	22 475 448,00	368 059 828,00	23 493 181,00	383 892 970,00	24 503 807,00	2 348 958 005,00	149 933 494,00
Ogółem EFRR		285 906 304,00	18 249 340,00	302 681 119,00	19 320 072,00	320 172 119,00	20 436 519,00	336 130 323,00	21 455 127,00	352 115 342,00	22 475 448,00	368 059 828,00	23 493 181,00	383 892 970,00	24 503 807,00	2 348 958 005,00	149 933 494,00
EFŚ	Słabiej rozwinięte	111 901 382,00	7 142 642,00	118 466 906,00	7 561 718,00	125 312 741,00	7 998 686,00	131 558 651,00	8 397 361,00	137 815 058,00	8 796 706,00	144 055 596,00	9 195 039,00	150 252 560,00	9 590 589,00	919 362 894,00	58 682 741,00
Ogółem EFŚ		111 901 382,00	7 142 642,00	118 466 906,00	7 561 718,00	125 312 741,00	7 998 686,00	131 558 651,00	8 397 361,00	137 815 058,00	8 796 706,00	144 055 596,00	9 195 039,00	150 252 560,00	9 590 589,00	919 362 894,00	58 682 741,00
Ogółem		397 807 686,00	25 391 982,00	421 148 025,00	26 881 790,00	445 484 860,00	28 435 205,00	467 688 974,00	29 852 488,00	489 930 400,00	31 272 154,00	512 115 424,00	32 688 220,00	534 145 530,00	34 094 396,00	3 268 320 899,00	208 616 235,00

3.2 Łączne środki finansowe w podziale na fundusze oraz współfinansowanie krajowe (EUR)

Tabela 18a: Plan finansowy

Oś priorytetowa	Fundusz	Kategoria regionu	Podstawa kalkulacji wsparcia Unii (całkowity koszt kwalifikowalny lub publiczny koszt kwalifikowalny)	Wsparcie Unii (a)	Wkład krajowy (b) = (c) + (d)	Szacunkowy podział wkładu krajowego		Finansowanie ogółem (e) = (a) + (b)	Stopa dofinansowania (f) = (a) / (e) (2)	Wkład EBI (g)	Główna alokacja		Rezerwa wykonania		Kwota rezerwy wykonania w stosunku do ogólnej kwoty wsparcia Unii (l) = (j) / (a) * 100
						Krajowe środki publiczne (c)	Krajowe środki prywatne (d) (1)				Wsparcie Unii (h) = (a) - (j)	Wkład krajowy (i) = (b) - (k)	Wsparcie Unii (j)	Wkład krajowy (k) = (b) * (j) / (a) *	
I	EFRR	Słabiej rozwinięte	Ogółem	202 150 658,00	35 673 646,00	6 132 521,00	29 541 125,00	237 824 304,00	84,9999998318%	0,00	192 043 125,00	33 889 964,00	10 107 533,00	1 783 682,00	5,00%
II	EFRR	Słabiej rozwinięte	Ogółem	96 000 000,00	16 941 177,00	13 552 941,00	3 388 236,00	112 941 177,00	84,9999996016%	0,00	91 200 000,00	16 094 118,00	4 800 000,00	847 059,00	5,00%
III	EFRR	Słabiej rozwinięte	Ogółem	310 662 417,00	54 822 780,00	3 600 000,00	51 222 780,00	365 485 197,00	84,9999998769%	0,00	288 916 048,00	50 985 185,00	21 746 369,00	3 837 595,00	7,00%
IV	EFRR	Słabiej rozwinięte	Ogółem	834 376 955,00	147 242 994,00	119 856 643,00	27 386 351,00	981 619 949,00	84,9999998319%	0,00	775 970 569,00	136 935 985,00	58 406 386,00	10 307 009,00	7,00%
IX	EFŚ	Słabiej rozwinięte	Ogółem	258 993 378,00	45 704 714,00	42 706 485,00	2 998 229,00	304 698 092,00	84,999999344%	0,00	240 863 842,00	42 505 384,00	18 129 536,00	3 199 330,00	7,00%
V	EFRR	Słabiej rozwinięte	Ogółem	208 163 836,00	36 734 796,00	35 044 728,00	1 690 068,00	244 898 632,00	84,9999995100%	0,00	197 755 644,00	34 898 056,00	10 408 192,00	1 836 740,00	5,00%
VI	EFRR	Słabiej rozwinięte	Ogółem	473 000 000,00	83 470 589,00	83 470 589,00	0,00	556 470 589,00	84,999999832%	0,00	448 883 881,00	79 214 803,00	24 116 119,00	4 255 786,00	5,10%
VII	EFŚ	Słabiej rozwinięte	Ogółem	224 399 455,00	39 599 904,00	37 101 150,00	2 498 754,00	263 999 359,00	84,999999432%	0,00	208 691 494,00	36 827 911,00	15 707 961,00	2 771 993,00	7,00%
VIII	EFŚ	Słabiej rozwinięte	Ogółem	181 758 656,00	32 075 057,00	20 383 698,00	11 691 359,00	213 833 713,00	84,999999766%	0,00	170 556 002,00	30 098 118,00	11 202 654,00	1 976 939,00	6,16%
X	EFRR	Słabiej rozwinięte	Ogółem	293 437 140,00	51 783 025,00	44 082 697,00	7 700 328,00	345 220 165,00	84,999999276%	0,00	278 776 279,00	49 193 873,00	14 671 861,00	2 589 152,00	5,00%
XI	EFŚ	Słabiej rozwinięte	Ogółem	194 894 146,00	34 593 085,00	30 197 128,00	4 195 957,00	229 287 231,00	84,999998474%	0,00	181 251 556,00	31 985 569,00	13 642 590,00	2 407 516,00	7,00%
XII	EFRR	Słabiej rozwinięte	Ogółem	81 100 493,00	14 311 852,00	14 311 852,00	0,00	95 412 345,00	84,999997380%	0,00	75 423 459,00	13 310 022,00	5 677 034,00	1 001 830,00	7,00%
XIII	EFŚ	Słabiej rozwinięte	Ogółem	118 000 000,00	20 823 530,00	20 823 530,00	0,00	138 823 530,00	84,999996398%	0,00	118 000 000,00	20 823 530,00			
Ogółem	EFRR	Słabiej rozwinięte		2 498 891 499,00	440 980 859,00	320 051 971,00	120 928 888,00	2 939 872 358,00	84,999998197%		2 348 958 005,00	414 522 006,00	149 933 494,00	26 458 853,00	6,00%
Ogółem	EFŚ	Słabiej rozwinięte		978 045 635,00	172 596 290,00	151 211 991,00	21 384 299,00	1 150 641 925,00	84,999998914%		919 362 894,00	162 240 512,00	58 682 741,00	10 355 778,00	6,00%
Suma całkowita				3 476 937 134,00	613 577 149,00	471 263 962,00	142 313 187,00	4 090 514 283,00	84,999998399%	0,00	3 268 320 899,00	576 762 518,00	208 616 235,00	36 814 631,00	

(1) Należy wypełnić wyłącznie wówczas, gdy osie priorytetowe są wyrażone w kosztach całkowitych.

(2) Ta stawka może być zaokrąglana do najbliższej liczby całkowitej w tabeli. Dokładna stopa zastosowana do zwrotu płatności odpowiada współczynnikowi (f).

Tabela 18b: Inicjatywa na rzecz zatrudnienia ludzi młodych – szczególne alokacje dot. EFS i Inicjatywy na rzecz zatrudnienia ludzi młodych (where appropriate)

Oś priorytetowa	Fundusz	Kategoria regionu	Podstawa kalkulacji wsparcia Unii (całkowity koszt kwalifikowalny lub publiczny koszt kwalifikowalny)	Wsparcie Unii (a)	Wkład krajowy (b) = (c) + (d)	Szacunkowy podział wkładu krajowego		Finansowanie ogółem (e) = (a) + (b)	Stopa dofinansowania (f) = (a)/(e) (2)
						Krajowe środki publiczne (c)	Krajowe środki prywatne (d) (1)		
Ogółem				0,00	0,00	0,00	0,00		0,00%

Współczynnik	%
Współczynnik wsparcia z EFS dla regionów słabiej rozwiniętych	0,00%
Współczynnik wsparcia z EFS dla regionów przejściowych	0,00%
Współczynnik wsparcia z EFS dla regionów lepiej rozwiniętych	0,00%

(1) Należy wypełnić wyłącznie wówczas, gdy osie priorytetowe są wyrażone w kosztach całkowitych.

(2) Ta stawka może być zaokrąglana do najbliższej liczby całkowitej w tabeli. Dokładna stopa zastosowana do zwrotu płatności odpowiada współczynnikowi (f).

Tabela 18c: Plan finansowy w podziale na osie priorytetowe, fundusze, kategorie regionu i cele tematyczne

Oś priorytetowa	Fundusz	Kategoria regionu	Cel tematyczny	Wsparcie Unii	Wkład krajowy	Finansowanie ogółem
NOWOCZESNA GOSPODARKA	EFRR	Słabiej rozwinięte	Wzmacnianie badań naukowych, rozwoju technologicznego i innowacji	202 150 658,00	35 673 646,00	237 824 304,00
CYFROWE ŚLĄSKIE	EFRR	Słabiej rozwinięte	Zwiększanie dostępności, stopnia wykorzystania i jakości technologii informacyjno-komunikacyjnych	96 000 000,00	16 941 177,00	112 941 177,00
KONKURENCYJNOŚĆ MŚP	EFRR	Słabiej rozwinięte	Wzmacnianie konkurencyjności małych i średnich przedsiębiorstw, sektora rolnego (w odniesieniu do EFRROW) oraz sektora rybołówstwa i akwakultury (w odniesieniu do EFMR)	310 662 417,00	54 822 780,00	365 485 197,00
EFEKTYWNOŚĆ ENERGETYCZNA, ODNAWIALNE ŹRÓDŁA ENERGII I GOSPODARKA NISKOEMISYJNA	EFRR	Słabiej rozwinięte	Wspieranie przejścia na gospodarkę niskoemisyjną we wszystkich sektorach	791 194 134,00	139 622 495,00	930 816 629,00
EFEKTYWNOŚĆ ENERGETYCZNA, ODNAWIALNE ŹRÓDŁA ENERGII I GOSPODARKA NISKOEMISYJNA	EFRR	Słabiej rozwinięte	Zachowanie i ochrona środowiska naturalnego i wspieranie efektywnego gospodarowania zasobami	43 182 821,00	7 620 499,00	50 803 320,00
WŁĄCZENIE SPOŁECZNE	EFS	Słabiej rozwinięte	Promowanie włączenia społecznego, walka z ubóstwem i wszelką dyskryminacją	258 993 378,00	45 704 714,00	304 698 092,00
OCHRONA ŚRODOWISKA I EFEKTYWNE WYKORZYSTANIE ZASOBÓW	EFRR	Słabiej rozwinięte	Promowanie dostosowania do zmian klimatu, zapobiegania ryzyku i zarządzania ryzykiem	4 000 000,00	705 883,00	4 705 883,00
OCHRONA ŚRODOWISKA I EFEKTYWNE WYKORZYSTANIE ZASOBÓW	EFRR	Słabiej rozwinięte	Zachowanie i ochrona środowiska naturalnego i wspieranie efektywnego gospodarowania zasobami	204 163 836,00	36 028 913,00	240 192 749,00
TRANSPORT	EFRR	Słabiej rozwinięte	Promowanie zrównoważonego transportu i usuwanie niedoborów przepustowości w działaniu najważniejszej infrastruktury sieciowej	473 000 000,00	83 470 589,00	556 470 589,00

Oś priorytetowa	Fundusz	Kategoria regionu	Cel tematyczny	Wsparcie Unii	Wkład krajowy	Finansowanie ogółem
REGIONALNY RYNEK PRACY	EFS	Słabiej rozwinięte	Promowanie trwałego i wysokiej jakości zatrudnienia oraz mobilności pracowników	224 399 455,00	39 599 904,00	263 999 359,00
REGIONALNE KADRY GOSPODARKI OPARTEJ NA WIEDZY	EFS	Słabiej rozwinięte	Promowanie trwałego i wysokiej jakości zatrudnienia oraz mobilności pracowników	181 758 656,00	32 075 057,00	213 833 713,00
REWITALIZACJA ORAZ INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA I ZDROWOTNA	EFRR	Słabiej rozwinięte	Promowanie włączenia społecznego, walka z ubóstwem i wszelką dyskryminacją	293 437 140,00	51 783 025,00	345 220 165,00
WZMOCNIENIE POTENCJAŁU EDUKACYJNEGO	EFS	Słabiej rozwinięte	Inwestowanie w kształcenie, szkolenie oraz szkolenie zawodowe na rzecz zdobywania umiejętności i uczenia się przez całe życie.	194 894 146,00	34 393 085,00	229 287 231,00
INFRASTRUKTURA EDUKACYJNA	EFRR	Słabiej rozwinięte	Inwestowanie w kształcenie, szkolenie oraz szkolenie zawodowe na rzecz zdobywania umiejętności i uczenia się przez całe życie.	81 100 493,00	14 311 852,00	95 412 345,00
Ogółem				3 358 937 134,00	592 753 619,00	3 951 690 753,00

Tabela 19: Szacunkowa kwota wsparcia, która ma być wykorzystana na cele związane ze zmianami klimatu

Oś priorytetowa	Szacunkowa kwota wsparcia, która ma być wykorzystana na cele związane ze zmianami klimatu (w EUR)	Udział w całkowitej alokacji na program operacyjny (%)
IV	569 302 603,40	16,37%
V	16 832 514,40	0,48%
VI	45 200 000,00	1,30%
Ogółem	631 335 117,80	18,16%

4. ZINTEGROWANE PODEJŚCIE DO ROZWOJU TERYTORIALNEGO

Opis zintegrowanego podejścia do rozwoju terytorialnego, z uwzględnieniem treści i celów programu operacyjnego oraz umowy partnerstwa, oraz wskazanie, jak program operacyjny przyczynia się do osiągnięcia celów programu operacyjnego i oczekiwanych rezultatów.

Zintegrowane podejście terytorialne będzie wdrażane na obszarach czterech subregionów: Centralnego, Północnego, Południowego i Zachodniego, które charakteryzują się wewnętrznymi powiązaniem gospodarczymi i społeczno-historycznymi i zgodnie ze Strategią „Śląskie 2020+” stanowią obszary prowadzenia regionalnej polityki rozwojowej.

W latach 2007-2013 w RPO realizowane były unikalne w skali kraju instrumenty terytorialne tj. Programy Rozwoju Subregionów (PRS), które pozwoliły na wypracowanie potencjału instytucjonalnego oraz zasad współpracy w zakresie uzgadniania działań rozwojowych dostosowanych do specyfiki i potrzeb obszarów. Ewaluacje wykazały, iż formuła PRS sprzyjała realizacji projektów komplementarnych i zintegrowanych oraz projektów partnerskich, charakteryzujących się większą wartością dodaną, a tym samym sprzyjała efektywnej realizacji celów RPO.

W latach 2014-2020, IZ rozszerzy i wzmocni podejście terytorialne poprzez wykorzystanie dobrych praktyk PRS, zwiększenie alokacji na działania ukierunkowane terytorialnie, poprawę koordynacji wsparcia, oraz zastosowanie instrumentów terytorialnych ZIT i RIT. Podejście terytorialne w ramach RPO WSL nie zastępuje podejścia horyzontalnego lecz służy jego wzmocnieniu.

Wsparcie wymiaru miejskiego obejmie wszystkie typy ośrodków miejskich, w tym obszary strategicznej interwencji wskazane w UP:

- Metropolii Górnośląskiej i jej otoczenia funkcjonalnego (Subregion Centralny),
- aglomeracji subregionalnych tj. Aglomeracji Częstochowskiej, Bielskiej i Rybnickiej wraz z otoczeniem funkcjonalnym,
- miast i dzielnic miast wymagających rewitalizacji.

Wsparcie Metropolii Górnośląskiej, Aglomeracji oraz ich otoczenia funkcjonalnego zostanie dostosowane do ich potencjału oraz skali problemów i potrzeb (niewystarczający rozwój funkcji metropolitalnych i aglomeracyjnych, znaczna powierzchnia obszarów przemysłowych i zdegradowanych, wysokie zanieczyszczenie powietrza, niedostatki w integracji transportu publicznego w Metropolii oraz w Aglomeracjach; wyzwania w zakresie organizacji i jakości usług m.in. w obszarze gospodarki wodnościekowej i odpadowej, usług społecznych oraz edukacyjnych). Wsparcie obszarów wymagających rewitalizacji (koncentracja negatywnych zjawisk tj. zamieranie centrów miast, wysokie bezrobocie, niska jakość infrastruktury, depopulacja, zagrożenie ubóstwem i wykluczeniem społecznym) będzie skoncentrowane na ośrodkach o największym natężeniu problemów społeczno-gospodarczych i infrastrukturalnych, do których należą w szczególności: Bytom (oraz funkcjonalnie powiązany z nim Radzionków), charakteryzujący się wysokim bezrobociem, występowaniem szkód pogórnich, które powodują m.in. zawalenia budynków, a także postępującym wyludnieniem i dekapitalizacją obiektów oraz miasta wskazane w SRW, UP, PZPWSL.

Na obszarze Bytomia i Radzionkowa realizowane będą zintegrowane działania w zakresie rewitalizacji.

W ramach RPO WSL 2014-2020 wspierany będzie rozwój obszarów wiejskich. Wydatki na obszary wiejskie będą monitorowane i sprawozdawane w raportach rocznych i z uwzględnieniem – zgodnie z zakresem i logiką Programu – takich obszarów jak m.in. 1) rozwój przedsiębiorczości i lepsze wykorzystanie kapitału społecznego, w tym reorientacji zawodowej rolników, 2) rewitalizacja społeczna i infrastrukturalna, 3) infrastruktura wodno-kanalizacyjna i przeciwpowodziowa. Na wsparcie obszarów wiejskich planuje się przeznaczyć ok. 324 mln euro (EFRR) oraz ok. 130 mln euro (EFS) w ramach Programu.

4.1 Rozwój lokalny kierowany przez społeczność (w stosownych przypadkach)

Podejście do stosowania instrumentów rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność oraz zasady identyfikacji obszarów, na których będą one wykorzystywane W ramach RPO WSL 2014-2020 nie będzie zastosowany instrument RLKS w formule bezpośredniej. W ramach programu planuje się wsparcie Lokalnych Grup Działania (LGD) jako potencjalnych beneficjentów. Interwencja RPO WSL 2014-2020 będzie stanowiła uzupełnienie wsparcia EFRROW i EFMR na terytorium danej LGD i będzie realizowana w oparciu o Lokalną Strategię Rozwoju. Koszty przygotowawcze, bieżące oraz koszty animacji LGD nie będą wspierane środkami EFS w ramach RPO WSL 2014-2020.

4.2 Zintegrowane działania na rzecz zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich (w stosownych przypadkach)

W stosownych przypadkach szacunkowa kwota wsparcia z EFRR na zintegrowane działania na rzecz zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich, które mają być realizowane na podstawie przepisów art. 7 ust. 2 rozporządzenia (UE) nr 1301/2013 oraz szacunkowa alokacja wsparcia z EFS na działania zintegrowane.

Zgodnie z zapisami UP działania na rzecz zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich będą realizowane w szczególności z zastosowaniem instrumentu ZIT. W ramach RPO WSL 2014-2020 ZIT będzie wdrażany na obszarze Metropolii Górnośląskiej i jej otoczenia funkcjonalnego (Subregion Centralny) na zasadach określonych w UP. W skład Subregionu Centralnego wchodzi 81 jednostek samorządu terytorialnego m.in. miasto wojewódzkie oraz wszystkie miasta z rdzenia obszaru funkcjonalnego.

Delimitacji obszaru dokonano w oparciu o *Strategię „Śląskie 2020+”* (lista JST stanowi Załącznik nr 2 do pełnej wersji RPO).

Poza ZIT, IZ zakłada realizację zintegrowanego podejścia terytorialnego tzw. Regionalnych Inwestycji Terytorialnych, na obszarach funkcjonalnych subregionów: Północnego, Południowego i Zachodniego (lista gmin i powiatów wchodzących w skład Subregionów i realizujących RIT stanowi Załącznik 3 do pełnej wersji RPO).

Wsparcie zrównoważonego rozwoju Subregionów będzie realizowane w oparciu o Strategię ZIT/RIT. Strategia ZIT/RIT pełni rolę *strategii określającej zintegrowane działania służące rozwiązywaniu problemów gospodarczych, środowiskowych, klimatycznych, demograficznych i społecznych, które mają wpływ na obszary miejskie*, o której mowa w art. 7 Rozporządzenia o EFRR.

Wsparcie skoncentrowane będzie na realizacji celów określonych w Strategii ZIT/RIT, obejmujących następujące kierunki interwencji zgodne z celami Programu:

- zwiększenie potencjału inwestycyjnego na terenach „brownfield”
- zwiększenie udziału energii pochodzącej z OZE
- poprawa efektywności energetycznej w sektorze publicznym i mieszkaniowym
- wzrost atrakcyjności transportu publicznego
- zwiększenie ilości unieszkodliwionych odpadów
- rozbudowa systemu oczyszczania ścieków
- ochrona zasobów naturalnych
- poprawa dostępu do usług społecznych oraz aktywizacja społeczno-gospodarcza na obszarach rewitalizowanych
- zwiększenie dostępu do wychowania przedszkolnego oraz kształcenia zawodowego.

Wsparcie służy realizacji celów wybranych OP Programu, odpowiadających powyższym kierunkom interwencji. Kierunkowymi zasadami wyboru przedsięwzięć w formule ZIT/RIT będzie ich zintegrowany charakter i komplementarność. Wspierana będą przedsięwzięcia integrujące działania finansowane z EFS oraz EFRR, w szczególności na rzecz zwiększenia spójności społecznej i rewitalizacji oraz poprawy dostępu do usług edukacyjnych.

Działania w ramach ZIT/RIT będą komplementarne z realizowanymi w ramach innych osi priorytetowych Programu a także programów krajowych, dotyczy to zwłaszcza wsparcia dla kompleksowych projektów dotyczących efektywności energetycznej i niskoemisyjnego transportu publicznego wynikających ze Strategii ZIT (CT4, PI4c i 4e) realizowanych w PO IŚ 2014-2020.

Zakres powierzenia władzom lokalnym (WL) w tym miejskim zadań związanych z realizacją programu w ramach ZIT/RIT określa pisemne porozumienie pomiędzy nimi i IZ RPO. Zgodnie z art. 123 ust. 6 rozporządzenia 1303/2013 WL realizują zadania związane przynajmniej z wyborem projektów do dofinansowania tj. przedkładają IZ listy projektów wybranych do wsparcia bądź-w przypadku trybu pozakonkursowego-zidentyfikowanych w Strategii ZIT/RIT, spriorytetyzowanych w oparciu o kryteria zatwierdzone przez KM RPO. Porozumienie określa kwestie ostatecznego sprawdzenia kwalifikowalności projektów do dofinansowania (zgodnie z art. 7 ust 5 rozporządzenia ramowego) oraz wskazuje podział obowiązków w zakresie organizacji naboru i pełnej oceny projektów pod względem formalnym i merytorycznym.

Tabela 20: Zintegrowane działania na rzecz zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich – szacunkowa alokacja wsparcia z EFRR i EFS

Fundusz	Wsparcie z EFRR i EFS (wartości szacunkowe) (EUR)	Udział całkowitej alokacji z funduszu w programie
Ogółem EFS	135 942 551,00	13,90%
Ogółem EFRR	971 866 000,00	38,89%
EFRR+EFS OGÓLEM	1 107 808 551,00	31,86%

4.3 Zintegrowane inwestycje terytorialne (ZIT) (w stosownych przypadkach)

Podejście do wykorzystania zintegrowanych inwestycji terytorialnych (ZIT) (w rozumieniu art. 36 rozporządzenia (UE) nr 1303/2013) innych niż realizowane w przypadkach objętych punktem 4.2 oraz szacunkowa alokacja na te inwestycje w ramach każdej osi priorytetowej.

Zasady wsparcia zintegrowanych przedsięwzięć terytorialnych w ramach RPO WSL 2014-2020 opisano kompleksowo w rozdz. 4.2.

Tabela 21: Szacunkowa alokacja finansowa na ZIT inne niż wymienione w pkt 4.2 (kwota łączna)

Oś priorytetowa	Fundusz	Szacunkowa alokacja finansowa (wsparcie Unii) (EUR)
Ogółem		0,00

4.4 Rozwiązania na rzecz przedsięwzięć międzyregionalnych i transnarodowych, w ramach programu operacyjnego, z udziałem beneficjentów znajdujących się w co najmniej jednym innym państwie członkowskim (w stosownych przypadkach)

4.5 Wkład planowanych przedsięwzięć w ramach programu w odniesieniu do strategii makroregionalnych i strategii morskich, z zastrzeżeniem potrzeb obszaru objętego programem zidentyfikowanych przez państwo członkowskie (w stosownych przypadkach)

(w przypadku gdy państwo członkowskie i regiony uczestniczą w strategiach makroregionalnych i strategiach morskich)

Strategia dla rozwoju Polski Południowej w obszarze województw małopolskiego i śląskiego do roku 2020

Interwencja w ramach RPO WSL 2014-2020 będzie realizowana z uwzględnieniem zapisów *Strategii Rozwoju Polski Południowej do roku 2020*. Dokument ten został przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 8 stycznia 2014 r. jako strategia ponadregionalna. Powstał on w oparciu o zapisy, przyjętej przez Sejmiki województwa małopolskiego i śląskiego w dniu 5 kwietnia 2013 r., *Strategii dla rozwoju Polski Południowej w obszarze województw małopolskiego i śląskiego do roku 2020*, stanowiącej inicjatywę oddolną obu regionów.

Celem nadrzędnym dokumentu jest wykreowanie Polski Południowej jako nowoczesnego i atrakcyjnego regionu w Europie poprzez realizację następujących celów strategicznych:

- Euroapol górnośląsko-krakowski obszarem koncentracji innowacyjności i kreatywności, wyznaczającym trendy rozwojowe i wpisującym się w sieć najdynamiczniej rozwijających się metropolii europejskich,
- Polska Południowa przestrzenią partnerskiej współpracy na rzecz efektywnego wykorzystywania możliwości rozwojowych,
- Polska Południowa miejscem przyciągającym ludzi, podmioty i inicjatywy wzmacniające potencjały makroregionu.

Strategia Rozwoju Polski Południowej do roku 2020 identyfikuje możliwości współpracy pomiędzy województwami śląskim i małopolskim oraz wskazuje kierunki i typy projektów umożliwiające rozwijanie i zacieśnianie tej współpracy. Za kluczową uznano współpracę w następujących dziedzinach: kapitał ludzki, gospodarka i sektor badawczo-rozwojowy, turystyka i kultura, system komunikacyjny oraz ochrona środowiska.

W ramach regionalnych programów operacyjnych obu województw wspierane będą obszary, które wpisują się w realizację celów Strategii. Programy te mogą służyć wsparciu zadań o skali regionalnej (wykorzystujące wspólny potencjał i oddziaływujące pozytywnie na pozycję rozwojową makroregionu). W ramach procesu negocjacji kontraktu terytorialnego, zaproponowane zostały przez Urzędy Marszałkowskie obu województw uzgodnione przedsięwzięcia, realizujące cele *Strategii Rozwoju Polski Południowej*.

Zapisy Strategii zostały wykorzystane w pracach nad programem w sposób, który umożliwił będzie wsparcie (m.in. w postaci specjalnych kryteriów) projektów realizowanych na terenie Województwa Śląskiego w partnerstwie z podmiotami z Województwa Małopolskiego oraz projektów komplementarnych wobec projektów wspieranych w programie Województwa Małopolskiego. Podejście to nie narusza kompetencji Instytucji Zarządzających każdego z programów, prowadząc do realizacji przedsięwzięć, które wspólnie stanowią istotną wartość dodaną dla makroregionu.

W kontekście realizacji Strategii IZ przewiduje możliwość zastosowania rozwiązań opisanych w art. 70 rozporządzenia ogólnego, umożliwiających realizację w ramach RPO projektów poza graczami administracyjnymi województwa.

Wkład działań RPO WSL 2014-2020 w realizacji celów Strategii UE dla Regionu Morza Bałtyckiego

Przyjęta w 2009 r. przez Radę Europejską *Strategia dla Regionu Morza Bałtyckiego* (SUE RMB) stawia sobie za cel rozwiązywanie istotnych problemów środowiska naturalnego Morza Bałtyckiego oraz poprawę dynamiki rozwoju gospodarczego obszarów nad nim położonych.

Kluczowe cele Strategii to:

A. Ocalenie morza,

B. Rozwój połączeń w regionie,

C. Zwiększenie dobrobytu.

Katalog obszarów priorytetowych Strategii dotyczy m. in. tematów z zakresu ochrony środowiska, edukacji, energii, transportu, innowacji.

W ramach RPO WSL 2014-2020 przewiduje wsparcie obszarów, które są spójne z *Planem Działań Strategii UE dla Regionu Morza Bałtyckiego* i realizują wszystkie trzy jej cele.

Przede wszystkim dotyczy to wsparcia przedsiębiorczości, wzmocnienia innowacyjności gospodarki, technologii informacyjno-komunikacyjnych, promowania trwałego i wysokiej jakości zatrudnienia, przedsięwzięć na rzecz włączenia społecznego, walki z ubóstwem oraz wsparcia edukacji. Działania te przyczynią się do realizacji celu trzeciego Strategii - Zwiększenie dobrobytu.

Niezwykle istotne znaczenie przyznaje się w Programie wzmocnieniu powiązań transportowych poprzez wsparcie infrastruktury drogowej i kolejowej, jak i obszaru transportu publicznego. Ponadto przewiduje się wsparcie projektów z zakresu energetyki i rozwoju transportu niskoemisyjnego. Wszystkie te działania wpisują się w realizację celów Strategii w zakresie priorytetu drugiego – Rozwój połączeń w regionie.

Część środków Programu przeznaczona zostanie również na przedsięwzięcia z zakresu gospodarki ściekowej oraz gospodarki odpadami. Przyczyniać się będzie zatem do realizacji Priorytetu pierwszego Strategii – Ocalenie morza.

5. SZCZEGÓLNE POTRZEBY OBSZARÓW GEOGRAFICZNYCH NAJBARDZIEJ DOTKNIĘTYCH UBÓSTWEM LUB GRUP DOCELOWYCH NAJBARDZIEJ ZAGROŻONYCH DYSKRYMINACJĄ LUB WYKLUCZENIEM SPOŁECZNYM (W STOSOWNYCH PRZYPADKACH) (W STOSOWNYCH PRZYPADKACH)

5.1 Obszary geograficzne najbardziej dotknięte ubóstwem/grupy docelowe najbardziej zagrożone dyskryminacją lub wykluczeniem społecznym

Nie dotyczy

5.2 Strategia służąca zaspokojeniu szczególnych potrzeb obszarów geograficznych najbardziej dotkniętych ubóstwem/grup docelowych najbardziej zagrożonych dyskryminacją lub wykluczeniem społecznym oraz, w stosownych przypadkach, wkład do zintegrowanego podejścia ustanowionego w umowie partnerstwa

Nie dotyczy

Tabela 22: Przedsięwzięcia w celu zaspokojenia szczególnych potrzeb obszarów geograficznych najbardziej dotkniętych ubóstwem / grup docelowych najbardziej zagrożonych dyskryminacją lub wykluczeniem społecznym

Grupa docelowa / obszar geograficzny	Główne typy planowanych przedsięwzięć w ramach podejścia zintegrowanego	Oś priorytetowa	Fundusz	Kategoria regionu	Priorytet inwestycyjny
--------------------------------------	---	-----------------	---------	-------------------	------------------------

**6. SZCZEGÓLNE POTRZEBY OBSZARÓW GEOGRAFICZNYCH, KTÓRE
CIERPIĄ NA SKUTEK POWAŻNYCH I TRWAŁYCH NIEKORZYSTNYCH
WARUNKÓW PRZYRODNICZYCH LUB DEMOGRAFICZNYCH (W
STOSOWNYCH PRZYPADKACH)**

7. INSTYTUCJE I PODMIOTY ODPOWIEDZIALNE ZA ZARZĄDZANIE, KONTROLĘ I AUDYT ORAZ ROLA POSZCZEGÓLNYCH PARTNERÓW

7.1 Odpowiednie instytucje i podmioty

Tabela 23: Odpowiednie instytucje i podmioty

Instytucja / podmiot	Nazwa instytucji / podmiotu oraz departamentu lub jednostki	Imię i nazwisko osoby odpowiedzialnej w imieniu instytucji/organu (funkcja lub stanowisko)
Instytucja zarządzająca	Zarząd Województwa Śląskiego, Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego	Marszałek Województwa Śląskiego
Instytucja certyfikująca	Zarząd Województwa Śląskiego, Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego	Marszałek Województwa Śląskiego
Instytucja audytowa	Ministerstwo Finansów, Departament Ochrony Interesów Finansowych Unii Europejskiej	minister właściwy ds. finansów publicznych
Podmiot, do którego Komisja będzie kierowała płatności	Ministerstwo Finansów, Departament Instytucji Płatniczej	minister właściwy ds. finansów publicznych

7.2 Zaangażowanie właściwych partnerów

7.2.1 Przedsięwzięcia podjęte w celu zaangażowania właściwych partnerów w przygotowanie programu operacyjnego oraz rola tych partnerów we wdrażaniu, monitorowaniu i ewaluacji programu operacyjnego

Współpraca z partnerami

Koordinacja przygotowania RPO WSL 2014-2020 spoczywa na Zarządzie Województwa Śląskiego, w którego imieniu zadanie to realizują Wydziały Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego oraz Europejskiego Funduszu Społecznego Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego we współpracy z pozostałymi komórkami Urzędu oraz właściwymi partnerami. W prace nad Programem włączono w szczególności podmioty wskazane w art. 5 Rozporządzenia ogólnego oraz akcie delegowanym w sprawie europejskiego kodeksu postępowania w zakresie partnerstwa w ramach europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych.

Kierunkowymi kryteriami wyboru partnerów były:

- *status*, tzn. możliwość zakwalifikowania danego podmiotu do określonego w rozporządzeniu ogólnym typu partnera,
- *tematyczny zakres działania*, biorąc pod uwagę cele oraz planowany zakres interwencji w ramach programu regionalnego,
- *potencjał instytucjonalny partnerów*, tzn. wiedzę i doświadczenie dające gwarancję wysokiej jakości dialogu merytorycznego.

Wybór partnerów bazował na doświadczeniach perspektywy 2007-2013 z funkcjonowania Komitetu Monitorującego RPO WSL 2007-2013, Podkomitetu Monitorującego PO KL, jak również Komitetu Sterującego RIS WSL. W prace nad opracowaniem RPO WSL 2014-2020 zostali włączeni w szczególności przedstawiciele

strony rządowej (Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej, Wojewoda), samorządowej (województwo, gminy, powiaty), gospodarczej (przedsiębiorstwa i ich zrzeszenia), naukowo-badawczej i rozwojowej (najważniejsze w regionie uczelnie wyższe oraz ośrodki naukowo-badawcze), społecznej (m.in. organizacje pozarządowe oraz związki zawodowe).

W proces przygotowania Programu właściwi partnerzy zostali włączeni m.in. poprzez członkostwo w następujących gremiach:

- włączenie przedstawicieli samorządów lokalnych z czterech subregionów do udziału w pracach powołanego w 2011 r. *Zespołu ds. opracowania projektu ramowego zintegrowanego programu regionalnego na lata 2014-2020*,
- włączenie środowiska naukowego w prace w/w *Zespołu* poprzez powołanie konsultanta strategicznego do współpracy z w/w *Zespołem*,
- włączenie administracji rządowej, samorządowej, w tym miast oraz środowiska naukowego oraz partnerów społecznych i gospodarczych w prace *Regionalnego Forum Terytorialnego*, będącego organem opiniodawczo-konsultacyjnym m.in. w zakresie RPO WSL 2014-2020.

Dotychczas odbyło się 6 posiedzeń *Zespołu*, w ramach których dyskutowano nad założeniami Programu, koncepcją wdrażania instrumentów terytorialnych, wnioskami z prowadzonych konsultacji społecznych oraz 7 posiedzeń *Forum*, w ramach których dyskutowano nad zakresem Programu, w tym prezentowano propozycje projektów kluczowych oraz podziału środków, a także wnioskami z prowadzonych konsultacji. Szczegółowy skład w/w gremiów zamieszczono w sekcji 12.

W ramach prac nad RPO WSL 2014-2020 podjęto następujące działania i przedsięwzięcia, które służyły w szczególności szerokiemu włączeniu partnerów w przygotowanie i konsultację zapisów Programu:

- w 2011 r. uruchomiono bazę PARTNER 3, której głównym założeniem było stworzenie elektronicznego narzędzia, pomocnego w diagnozie potrzeb rozwojowych województwa oraz identyfikacji przedsięwzięć (infrastrukturalnych oraz o charakterze społecznym) o strategicznym znaczeniu dla rozwoju regionu, które mogłyby być realizowane po 2013 roku. Baza funkcjonowała od 15.12.2011 r. do 30.06.2012 r. zostało zgłoszonych 1325 projektów, na łączną kwotę 12 248 529 593 zł. Wnioski z analizy propozycji projektów zgłoszonych do bazy PARTNER 3 uwzględniono w pracach nad Załoženiami RPO WSL 2014-2020.
- przeprowadzono ankietę wśród jednostek samorządu terytorialnego województwa, której celem była ocena trafności i zasadności propozycji działań i typów projektów zawartych w Załoženiach do RPO WSL 2014-2020, finansowanego z EFRR, wskazanie najistotniejszych priorytetów inwestycyjnych, możliwych do realizacji po roku 2013 w ramach EFS wraz z określeniem propozycji działań i typów projektów, które nie zostały ujęte w Załoženiach, a

które mogłyby okazać się istotne w ramach realizacji danego celu tematycznego. Wnioski z ankiety zostały wykorzystane w pracach nad Wstępnym projektem RPO WSL 2014-2020.

- powołano grupę roboczą ds. transportu, która dyskutowała nad projektami oraz kryteriami wyboru strategicznych przedsięwzięć z obszaru transportu w województwie do wsparcia w perspektywie 2014-2020. Efektem prac grupy było przyjęcie przez Zarząd Województwa uchwały przyjmującej listy najistotniejszych przedsięwzięć w zakresie infrastruktury drogowej i kolejowej do realizacji w okresie 2014-2020.
- 4-krotnie przeprowadzono konsultacje społeczne Programu (19.06.2012r. do 20.07.2012 r.; 11.01.2013r. do 08.02.2013r.; 19.04.2013 r. do 24.05.2013 r.; 5.08.2013 r. do 9.09.2013 r.), w których wzięło udział szereg podmiotów z obszaru regionu tj.: przedstawiciele urzędów gmin, starostw powiatowych, centralnej administracji rządowej, zespolonej i niezespolonej administracji rządowej w województwie, organizacji pozarządowych, w tym działających na rzecz równości szans i niedyskryminacji, organizacji ekologicznych i działających na rzecz ochrony środowiska, organizacji zarządzających lasami, lokalnych grup działania, ośrodków lecznictwa, podmiotów zajmujących się opieką hospicyjną, gminnych ośrodków kultury, instytucji turystyczno-kulturalnych, instytutów badawczo-rozwojowych, instytucji otoczenia biznesu, przedsiębiorstw, w tym zajmujących się transportem zbiorowym w województwie śląskim, uczelni wyższych, osób prywatnych. Główne uwagi do Programu oraz zakres ich uwzględnienia opisano szczegółowo w pełnej wersji projektu RPO WSL 2014-2020 w rozdz. 5.2.1.
- 2-krotnie zorganizowano warsztaty eksperckie (25.06-4.07.2012 r., 23.05.2013 r.) ze specjalistami m.in. z dziedziny B+R, innowacji, przedsiębiorczości, energetyki, środowiska, zrównoważonego rozwoju, transportu, edukacji, technologii informacyjno-komunikacyjnych, samozatrudnienia, włączenia społecznego, rewitalizacji, równouprawnienia i niedyskryminacji, współpracy z organizacjami pozarządowymi, dialogu obywatelskiego oraz sfery działalności pożytku publicznego. Efektem prac warsztatowych było zweryfikowanie np. zakresu wsparcia, typów projektów, katalogu beneficjentów oraz wypracowanie rekomendacji wobec rozwiązań proponowanych dla projektu RPO WSL 2014-2020, w tym również w kontekście opracowywanych dokumentów wdrożeniowych.

- 2-krotnie zorganizowano spotkania dla przedsiębiorców, w tym MŚP w zakresie planowanego wsparcia przedsiębiorstw w ramach RPO WSL 2014-2020. 18.09.2012 r. w spotkaniu uczestniczyło 25 zaproszonych przedstawicieli środowiska MŚP, w tym izb gospodarczych, stowarzyszeń zrzeszających przedsiębiorców, jak również przedstawicieli Śląskiego Centrum Przedsiębiorczości. Z kolei 2.09.2013 r. zorganizowano konferencję dla przedsiębiorców podczas której przedstawiciele IZ RPO WSL omówili założenia projektu RPO WSL 2014-2020 w zakresie obszarów wsparcia dedykowanych dla przedsiębiorców.
- 3-krotnie zorganizowano otwarte konferencje dot. RPO WSL 2014-2020 skierowane do wszystkich zainteresowanych osób czy podmiotów, w tym 2 otwierające konsultacje społeczne projektu RPO, w tym jedną wraz z Prognozą oddziaływania na środowisko. Ponadto, w okresie 19.06.2012r.-13.09.2013r. zorganizowano 32 spotkania subregionalne, w ramach których prezentowano kolejne wersje RPO, w tym koncepcje wdrażania ZIT/RIT, algorytm podziału środków, zagadnienia związane z wyznaczeniem OSI.
- przeprowadzono, zgodnie z obowiązującymi przepisami, konsultacje projektu RPO WSL 2014-2020 z:
  - *Ministerstwem Infrastruktury i Rozwoju,*
  - *Komisją Wspólną Rządu i Samorządu Terytorialnego,*
  - *Zespołem Międzyresortowym do spraw wykorzystania Funduszy Strukturalnych i Funduszu Spójności Unii Europejskiej (Uwagi z resortów – II połowa lutego br.),*
  - Pełnomocnikiem Rządu ds. równego traktowania z prośbą o zaopiniowanie w kwestii uwzględnienia w Programie polityki horyzontalnej,
  - Radą Działalności Pożytku Publicznego.

Na uwagę zasługuje również stała i intensywna współpraca IZ RPO WSL 2014-2020 z przedstawicielami subregionów, w tym władzami miejskimi w kontekście zamiaru kontynuacji zintegrowanego podejścia terytorialnego, rozpoczętego w latach 2007-2013 w ramach Programów Rozwoju Subregionów. W okresie 25-28.09.2012 r. przeprowadzono we wszystkich czterech subregionach spotkania, których celem było zaprezentowanie kierunków polityki rozwoju terytorialnego w województwie wobec subregionów. Następnie do końca 2012 r. zorganizowano m.in. spotkania z przedstawicielami subregionów w kontekście wprowadzenia instrumentu ZIT (9-15.10.12 r.), wsparcia z EFS w latach 2014-2020, z uwzględnieniem potrzeb

poszczególnych subregionów (19-30.10.12 r.) oraz spotkania z liderami PRS odnośnie zasad realizacji podejścia terytorialnego (10.09.2012 r. oraz 14.11.2012 r.). W 2013 r. zorganizowano w szczególności spotkania subregionalne prezentujące cele, założenia i planowany zakres zastosowania ZIT w ramach RPO WSL 2014-2020 (22.04-17.05.2013 r.) oraz spotkania konsultacyjne dot. zastosowania zintegrowanego podejścia terytorialnego (10.03.2013 r., 14.08.2013 r., 23.09.2013 r., 12.11.2013 r.), jak również warsztaty, których celem było wypracowanie wspólnej koncepcji modelowych projektów w zakresie rewitalizacji i edukacji łączących EFRR i EFS (5-13.09.2013 r.). Istotnym etapem prac nad ZIT/RIT było przyjęcie przez Zarząd Województwa w dn. 11.06.2013 r. algorytmu podziału środków między subregiony, a następnie jego szerokie konsultacje i przyjęcie w listopadzie 2013 r. podziału środków RPO WSL 2014-2020, przeznaczonych na realizację ZIT/RIT.

Ponadto, należy podkreślić, że IZ RPO WSL dołożyła wszelkich starań, aby zapewnić szeroki dostęp do informacji nt. procesu przygotowania RPO poprzez regularne zamieszczanie informacji na stronie internetowej RPO WSL 2007-2013, w zakładce poświęconej perspektywie 2014+ oraz stronie PO KL 2007-2013 - komponent regionalny. Ponadto, dla osób, które z różnych przyczyn nie mogły osobiście wziąć udziału w konferencji konsultacyjnej projekt RPO wersja 2.0., stworzono możliwość transmisji wydarzenia poprzez łącza internetowe. Spotkania konsultacyjne organizowano we współpracy z samorządami lokalnymi, tak aby zapewnić łatwy dostęp dla mieszkańców większych i mniejszych miast oraz wsi.

Korzystając z doświadczeń perspektywy 2007-2013, a także zgodnie z zapisami Rozporządzenia Ogólnego w celu monitorowania realizacji RPO zostanie utworzony Komitet Monitorujący. W jego skład wejdą m.in. przedstawiciele IP i właściwych organów regionalnych, lokalnych, miejskich i innych władz publicznych, partnerów gospodarczych i społecznych, instytucji naukowych, B+R, podmiotów reprezentujących społeczeństwo obywatelskie, w tym partnerzy działający na rzecz ochrony środowiska, organizacje pozarządowe oraz podmioty odpowiedzialne za promowanie równości i niedyskryminacji. Skład Komitetu zostanie ustalony z zachowaniem proporcji ilościowych wszystkich tych grup. Komitet będzie aktywnie włączony w realizację procesu ewaluacji RPO, np. poprzez akceptację planu ewaluacji, jak również analizę postępu realizacji planu. W ramach prac Komitetu dyskutowane będą wyniki badań ewaluacyjnych oraz sposób ich wykorzystania. Dzięki udziałowi w procesie ewaluacji Komitetu Monitorującego, a w szczególności dzięki udziałowi jego członków reprezentujących partnerów społecznych, będzie zapewniona realizacja zasady partnerstwa w procesie ewaluacji. Jednocześnie, w kontekście wdrażania ZIT/RIT w prace Komitetu zostaną włączeni przedstawiciele Związku ZIT oraz przedstawiciele gmin realizujących RIT, którzy będą uczestniczyli w procesie przygotowania i akceptacji kryteriów wyboru projektów dla ZIT/RIT. W tym miejscu warto podkreślić, że w odniesieniu do kosztów operacyjnych funkcjonowania ZIT, planowane jest zaangażowanie środków PO PT 2014-2020, natomiast w przypadku RIT zaangażowanie środków PT RPO WSL 2014-2020. W kontekście oceny postępu prowadzonej polityki regionalnej oraz oceny raportów, wniosków i rekomendacji nt kierunków rozwoju woj. śląskiego i usprawnienia procesu zarządzania, wdrażania, monitorowania, ewaluacji wykorzystany zostanie potencjał *RFT*. Ponadto, w celu sprawnego i efektywnego wdrażania RPO w ramach IZ RPO WSL planowane jest utworzenie grup roboczych, w skład których wejdą m.in. przedstawiciele IP. Kwestie dotyczące realizacji zasad partnerstwa na poziomie krajowym zostaną określone w wytycznych ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego przygotowanych we współpracy z partnerami.

Ewaluacja ex-ante

Badanie prowadzone było w dwóch etapach. Pierwszy etap obejmował analizę projektu Programu z czerwca 2013 roku. Raport z pierwszego etapu został przyjęty 5.11.2013 r. W ramach tego etapu skupiono się przede wszystkim na ocenie trafności i spójności wewnętrznej programu oraz spójności zewnętrznej. W drugim etapie dokonano weryfikacji aktualności oceny w odniesieniu do wersji RPO WSL 2014-2020 z lutego 2014 r. oraz skupiono się na ocenie systemu realizacji programu. II etap zakończył się 17.06.2014 r. wraz z odbiorem raportu ostatecznego z badania.

Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko

Wykonawca sooś zobligowany jest do współpracy z Wykonawcą ewaluacji ex-ante w celu uspoźnienia wniosków i rekomendacji uzyskanych w ramach sooś i ewaluacji ex-ante. W ramach przeprowadzonej sooś, dnia 11.10.2013r. Wykonawca dostarczył końcową wersję *Prognozy oddziaływania na środowisko dla projektu RPO WSL 2014-2020*. Z uwagi na zmiany, jakie nastąpiły w projekcie RPO WSL 2014-2020 od czasu sporządzenia sooś zaistniała potrzeba opracowania jej uzupełnienia. Głównym celem uzupełnienia sooś było uwzględnienie interwencji w ramach osi priorytetowej VI, polegającej na modernizacji linii kolejowych. W dniu 19.08.2014 r. Zarząd Województwa Śląskiego przyjął *Uzupełnienie Prognozy Oddziaływania na Środowisko Projektu RPO WSL 2014-2020* do konsultacji, które zostały przeprowadzone w okresie od 25.08.2014 r. do dnia 15.09.2014 r.

7.2.2 Granty globalne (w odniesieniu do EFS, w stosownych przypadkach)

7.2.3 Alokacja kwoty na budowanie potencjału (w odniesieniu do EFS, w stosownych przypadkach)

8. KOORDYNACJA MIĘDZY FUNDUSZAMI POLITYKI SPÓJNOŚCI, EFRROW, EFMR ORAZ INNYMI UNIJNYMI I KRAJOWYMI INSTRUMENTAMI FINANSOWANIA ORAZ EBI

Mechanizmy zapewniające koordynację między funduszami polityki spójności, Europejskim Funduszem Rolnym na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW), Europejskim Funduszem Morskim i Rybackim (EFMR) oraz innymi unijnymi i krajowymi instrumentami finansowania oraz Europejskim Bankiem Inwestycyjnym (EBI), z uwzględnieniem odpowiednich przepisów ustanowionych we wspólnych ramach strategicznych.

Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego 2014-2020, jako jeden z programów służących realizacji UP objęty jest system koordynacji opisanym szczegółowo w *Umowie Partnerstwa* w sekcji 2. Ścisła koordynacja została zapewniona już na etapie przygotowania interwencji programów operacyjnych realizujących *Umowę Partnerstwa* m.in. w ramach Zespołu Międzyresortowego ds. programowania i wdrażania Funduszy UE, w skład którego wchodzi wszystkie Instytucje Zarządzające programami PS krajowe i regionalne, Instytucje zarządzające programami EFFROW i EFMiR.

Na etapie programowania RPO WSL 2014-2020 powołany został zespół ds. opracowania Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020, w skład którego weszli przedstawiciele Wydziałów Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego merytorycznie odpowiedzialnych za realizację polityki spójności UE 2007-2013 na poziomie regionalnym. Ponadto w pracach zespołu uczestniczyli również reprezentanci czterech subregionów w celu wzmocnienia terytorialnego wymiaru planowanej interwencji.

Koordynacja zostanie również zapewniona na etapie wdrażania programu zarówno na poziomie zarządzania, jak i operacyjnym w sposób i przy wykorzystaniu mechanizmów wynikających z UP.

Kluczową funkcję w zakresie koordynacji wsparcia w ramach programu będzie pełnił Komitet Monitorujący, którego zadaniem będzie dokonywanie przeglądu wdrażania programu i postępów w osiąganiu jego celów. Jest on powoływany przez IZ w ciągu trzech miesięcy od daty powiadomienia państwa członkowskiego o decyzji w sprawie przyjęcia programu zgodnie z obowiązującymi zasadami horyzontalnymi. Mechanizmem koordynacji może być Kontrakt Terytorialny, jak również mechanizm ZIT.

Na podstawie dostępnych materiałów i analiz zostały zdefiniowane horyzontalne mechanizmy komplementarności:

- podział interwencji pomiędzy kraj/region – linia demarkacyjna jako narzędzie organizujące i wskazujące na podział zadań w odniesieniu do prowadzonej w ramach Programu interwencji;
- kategorie interwencji – ocena synergii oraz wartości determinującej interwencji;
- WLKW – ocena zgodności na podstawie wybranych wskaźników, ujętych we wspólnych katalogu;
- możliwość podjęcia wspólnych działań instytucjonalnych;
- montaż finansowy – ocena zasadności oraz efektywności;

- Kontrakt Terytorialny – koordynacja z instrumentami krajowymi;
- ZIT/RIT – możliwość wykorzystania wybranych instrumentów wsparcia, do realizacji operacji/działań, objętych instrumentami podejścia terytorialnego.

9. WARUNKI WSTĘPNE

9.1 Warunki wstępne

Informacja dotycząca oceny konieczności zastosowania i spełnienia warunków wstępnych (opcjonalna)

W celu spełnienia warunków ex-ante na poziomie regionalnym przeprowadzono następujące działania:

- w ramach celu tematycznego 1 opracowana została *Regionalna Strategia Innowacji Województwa Śląskiego na lata 2013-2020* (przyjęta w dniu 20 grudnia 2012 r.);
- w ramach celu tematycznego 6 opracowany został *Plan gospodarki odpadami dla województwa śląskiego 2014* (przyjęty w dniu 24 sierpnia 2012 r.);
- w ramach celu tematycznego 7 opracowana została *Strategia Rozwoju Systemu Transportu Województwa Śląskiego w perspektywie do 2030 roku* (przyjęta w dniu 7 kwietnia 2014 r.).

Tabela 24: Mające zastosowanie warunki wstępne oraz ocena ich spełnienia

Warunek wstępny	Osie priorytetowe, których dotyczy warunki	Spełniono warunki wstępne (tak/nie/częściowo)
T.01.1 - Badania naukowe i innowacje: istnienie krajowych lub regionalnych strategii na rzecz inteligentnej specjalizacji, zgodnie z krajowym programem reform, w celu zwiększenia wydatków na badania i innowacje ze środków prywatnych, co jest cechą dobrze funkcjonujących krajowych lub regionalnych systemów badań i innowacji.	I - NOWOCZESNA GOSPODARKA	Częściowo
T.01.2 - Infrastruktura badań i innowacji. Istnienie wieloletniego planu dotyczącego budżetu i priorytetów inwestycji.	I - NOWOCZESNA GOSPODARKA	Tak
T.02.1 - Rozwój cyfrowy: strategiczne ramy polityki w dziedzinie rozwoju cyfrowego w celu pobudzenia rynku przystępnych, dobrej jakości i interoperacyjnych usług, prywatnych i publicznych, wykorzystujących technologie informacyjno-komunikacyjne, a także aby przyspieszyć ich asymilację przez obywateli, grupy w trudnej sytuacji, przedsiębiorstwa i administrację publiczną, w tym inicjatywy transgraniczne.	II - CYFROWE ŚLĄSKIE	Tak
T.02.2 - Infrastruktura sieci nowej generacji: istnienie krajowych lub regionalnych planów sieci nowej generacji uwzględniających działania regionalne na rzecz osiągnięcia celów Unii dotyczących dostępu do szybkiego internetu, koncentrujących się na obszarach, na których rynek nie zapewnia otwartej infrastruktury po przystępnych kosztach i jakości, zgodnych z przepisami unijnymi w zakresie konkurencyjności i pomocy państwa, a także świadczących usługi dostępne dla grup w trudnej sytuacji.	II - CYFROWE ŚLĄSKIE	Tak
T.03.1 - Przeprowadzono konkretne działania wspierające promowanie przedsiębiorczości z uwzględnieniem programu "Small Business	III - KONKURENCYJNOŚĆ MŚP	Częściowo

Warunek wstępny	Osie priorytetowe, których dotyczy warunek	Spełniono warunki wstępne (tak/nie/częściowo)
Act".		
T.04.1 - Przeprowadzono działania promujące racjonalne kosztowo ulepszenie efektywnego końcowego wykorzystania energii oraz racjonalne kosztowo inwestycje w efektywność energetyczną przy budowaniu lub renowacji budynków.	IV - EFEKTYWNOŚĆ ENERGETYCZNA, ODNAWIALNE ŹRÓDŁA ENERGII I GOSPODARKA NISKOEMISYJNA	Częściowo
T.04.2 - Przeprowadzono działania promujące wysoko wydajną kogenerację energii cieplnej i elektrycznej.	IV - EFEKTYWNOŚĆ ENERGETYCZNA, ODNAWIALNE ŹRÓDŁA ENERGII I GOSPODARKA NISKOEMISYJNA	Tak
T.04.3 - Przeprowadzono działania promujące wytwarzanie i dystrybucję odnawialnych źródeł energii.	IV - EFEKTYWNOŚĆ ENERGETYCZNA, ODNAWIALNE ŹRÓDŁA ENERGII I GOSPODARKA NISKOEMISYJNA	Tak
T.05.1 - Zapobieganie ryzyku i zarządzanie ryzykiem: istnienie krajowych lub regionalnych ocen ryzyka na potrzeby zarządzania klęskami i katastrofami, uwzględniających dostosowanie do zmian klimatu.	V - OCHRONA ŚRODOWISKA I EFEKTYWNE WYKORZYSTANIE ZASOBÓW	Tak
T.06.1 - Gospodarka wodna: istnienie - w odniesieniu do inwestycji wspieranych przez programy - a) polityki taryfowej w zakresie cen wody, przewidującej odpowiednie zachęty dla użytkowników, aby efektywnie korzystali z zasobów wodnych oraz b) odpowiedniego wkładu różnych użytkowników wody w zwrot kosztów za usługi wodne w stopniu określonym w zatwierdzonych planach gospodarowania wodami w dorzeczu.	V - OCHRONA ŚRODOWISKA I EFEKTYWNE WYKORZYSTANIE ZASOBÓW	Nie
T.06.2 - Gospodarka odpadami: promowanie zrównoważonych gospodarczo i środowiskowo inwestycji w sektorze gospodarki odpadami, w szczególności poprzez opracowanie planów gospodarki odpadami zgodnych z dyrektywą 2008/98/WE oraz z hierarchią odpadów.	V - OCHRONA ŚRODOWISKA I EFEKTYWNE WYKORZYSTANIE ZASOBÓW	Częściowo
T.07.1 - Transport: istnienie kompleksowego planu/planów lub kompleksowych ram w zakresie inwestycji transportowych zgodnie z instytucyjną strukturą państw członkowskich (z uwzględnieniem transportu publicznego na szczeblu regionalnym i lokalnym), które wspierają rozwój infrastruktury i poprawiają łączność z kompleksową i bazową siecią TEN-T.	VI - TRANSPORT	Częściowo
T.07.2 - Kolej: istnienie w kompleksowym planie / kompleksowych planach lub ramach dotyczących transportu wyraźnej części dotyczącej rozwoju kolei zgodnie z instytucyjną strukturą państw członkowskich (z uwzględnieniem transportu publicznego na szczeblu regionalnym i lokalnym), która wspiera rozwój infrastruktury i poprawia łączność z kompleksową i bazową siecią TEN-T. Inwestycje obejmują tabor, interoperacyjność oraz rozwijanie potencjału.	VI - TRANSPORT	Nie

Warunek wstępny	Osie priorytetowe, których dotyczy warunek	Spełniono warunki wstępne (tak/nie/częściowo)
T.08.1 - Została opracowana i jest realizowana aktywna polityka rynku pracy w świetle wytycznych dotyczących zatrudnienia.	VII - REGIONALNY RYNEK PRACY	Tak
T.08.2 - Praca na własny rachunek, przedsiębiorczość i tworzenie przedsiębiorstw: istnienie strategicznych ram polityki na rzecz nowych przedsiębiorstw sprzyjających włączeniu społecznemu.	VII - REGIONALNY RYNEK PRACY	Tak
T.08.4 - Aktywne i zdrowe starzenie się: została opracowana polityka dotycząca aktywnego starzenia się w świetle wytycznych dotyczących zatrudnienia.	VIII - REGIONALNE KADRY GOSPODARKI OPARTEJ NA WIEDZY	Częściowo
T.08.5 - Przystosowywanie pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian: istnienie polityk sprzyjających przewidywaniu i dobremu zarządzaniu zmianami i restrukturyzacją.	VIII - REGIONALNE KADRY GOSPODARKI OPARTEJ NA WIEDZY	Tak
T.09.1 - Istnienie i realizacja krajowych strategicznych ram polityki na rzecz ograniczania ubóstwa mających na celu, w świetle wytycznych w sprawie zatrudnienia, aktywne włączenie osób wykluczonych z rynku pracy.	IX - WŁĄCZENIE SPOŁECZNE X - REWITALIZACJA ORAZ INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA I ZDROWOTNA	Tak
T.09.3 - Zdrowie: Istnienie krajowych lub regionalnych strategicznych ram polityki zdrowotnej w zakresie określonym w art. 168 TFUE, zapewniających stabilność gospodarczą.	IX - WŁĄCZENIE SPOŁECZNE X - REWITALIZACJA ORAZ INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA I ZDROWOTNA	Nie
T.10.1 - Przedwczesne zakończenie nauki: istnienie strategicznych ram polityki na rzecz ograniczenia przedwczesnego zakończenia nauki w zakresie nie wykraczającym poza zakres określony w art. 165 TFUE.	XI - WZMOCNIENIE POTENCJAŁU EDUKACYJNEGO XII - INFRASTRUKTURA EDUKACYJNA	Tak
T.10.3 - Uczenie się przez całe życie: istnienie krajowych lub regionalnych strategicznych ram polityki w zakresie uczenia się przez całe życie, w zakresie określonym w art. 165 TFUE.	XI - WZMOCNIENIE POTENCJAŁU EDUKACYJNEGO XII - INFRASTRUKTURA EDUKACYJNA	Tak
T.10.4 - Istnienie krajowych lub regionalnych strategicznych ram polityki na rzecz zwiększania jakości i efektywności systemów kształcenia i szkolenia zawodowego, w zakresie określonym w art. 165 TFUE.	XI - WZMOCNIENIE POTENCJAŁU EDUKACYJNEGO XII - INFRASTRUKTURA EDUKACYJNA	Tak
G.1 - Istnienie zdolności administracyjnych umożliwiających wdrożenie i stosowanie unijnych przepisów i polityki dotyczących niedyskryminacji w odniesieniu do EFSI.	IX - WŁĄCZENIE SPOŁECZNE VII - REGIONALNY RYNEK PRACY VIII - REGIONALNE KADRY GOSPODARKI OPARTEJ NA WIEDZY X - REWITALIZACJA ORAZ INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA I ZDROWOTNA XI - WZMOCNIENIE POTENCJAŁU EDUKACYJNEGO XII - INFRASTRUKTURA EDUKACYJNA	Częściowo

Warunek wstępny	Osie priorytetowe, których dotyczy warunek	Spełniono warunki wstępne (tak/nie/częściowo)
	XIII - POMOC TECHNICZNA	
G.2 - Istnienie zdolności administracyjnych umożliwiających wdrożenie i stosowanie unijnych przepisów i polityki dotyczących równouprawnienia płci w odniesieniu do EFSI.	IX - WŁĄCZENIE SPOŁECZNE VII - REGIONALNY RYNEK PRACY VIII - REGIONALNE KADRY GOSPODARKI OPARTEJ NA WIEDZY X - REWITALIZACJA ORAZ INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA I ZDROWOTNA XI - WZMOCNIENIE POTENCJAŁU EDUKACYJNEGO XII - INFRASTRUKTURA EDUKACYJNA XIII - POMOC TECHNICZNA	Częściowo
G.3 - Istnienie zdolności administracyjnych umożliwiających wdrożenie i stosowanie Konwencji Narodów Zjednoczonych o prawach osób z niepełnosprawnościami w odniesieniu do EFSI zgodnie z decyzją Rady 2010/48/WE.	I - NOWOCZESNA GOSPODARKA II - CYFROWE ŚLĄSKIE III - KONKURENCYJNOŚĆ MŚP IV - EFEKTYWNOŚĆ ENERGETYCZNA, ODNAWIALNE ŹRÓDŁA ENERGII I GOSPODARKA NISKOEMISYJNA IX - WŁĄCZENIE SPOŁECZNE V - OCHRONA ŚRODOWISKA I EFEKTYWNE WYKORZYSTANIE ZASOBÓW VI - TRANSPORT VII - REGIONALNY RYNEK PRACY VIII - REGIONALNE KADRY GOSPODARKI OPARTEJ NA WIEDZY X - REWITALIZACJA ORAZ INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA I ZDROWOTNA XI - WZMOCNIENIE POTENCJAŁU EDUKACYJNEGO XII - INFRASTRUKTURA EDUKACYJNA XIII - POMOC TECHNICZNA	Częściowo
G.4 - Istnienie rozwiązań dotyczących skutecznego stosowania unijnych przepisów w zakresie zamówień publicznych w odniesieniu do EFSI.	I - NOWOCZESNA GOSPODARKA II - CYFROWE ŚLĄSKIE III - KONKURENCYJNOŚĆ MŚP IV - EFEKTYWNOŚĆ	Tak

Warunek wstępny	Osie priorytetowe, których dotyczy warunek	Spełniono warunki wstępne (tak/nie/częściowo)
	ENERGETYCZNA, ODNAWIALNE ŹRÓDŁA ENERGII I GOSPODARKA NISKOEMISYJNA IX - WŁĄCZENIE SPOŁECZNE V - OCHRONA ŚRODOWISKA I EFEKTYWNE WYKORZYSTANIE ZASOBÓW VI - TRANSPORT VII - REGIONALNY RYNEK PRACY VIII - REGIONALNE KADRY GOSPODARKI OPARTEJ NA WIEDZY X - REWITALIZACJA ORAZ INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA I ZDROWOTNA XI - WZMOCNIENIE POTENCJAŁU EDUKACYJNEGO XII - INFRASTRUKTURA EDUKACYJNA XIII - POMOC TECHNICZNA	
G.5 - Istnienie rozwiązań dotyczących skutecznego stosowania unijnych przepisów w zakresie pomocy państwa w odniesieniu do EFSI.	I - NOWOCZESNA GOSPODARKA II - CYFROWE ŚLĄSKIE III - KONKURENCYJNOŚĆ MŚP IV - EFEKTYWNOŚĆ ENERGETYCZNA, ODNAWIALNE ŹRÓDŁA ENERGII I GOSPODARKA NISKOEMISYJNA IX - WŁĄCZENIE SPOŁECZNE V - OCHRONA ŚRODOWISKA I EFEKTYWNE WYKORZYSTANIE ZASOBÓW VI - TRANSPORT VII - REGIONALNY RYNEK PRACY VIII - REGIONALNE KADRY GOSPODARKI OPARTEJ NA WIEDZY X - REWITALIZACJA ORAZ INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA I ZDROWOTNA XI - WZMOCNIENIE POTENCJAŁU EDUKACYJNEGO XII - INFRASTRUKTURA EDUKACYJNA	Tak

Warunek wstępny	Osie priorytetowe, których dotyczy warunek	Spełniono warunki wstępne (tak/nie/częściowo)
	XIII - POMOC TECHNICZNA	
G.6 - Istnienie rozwiązań zapewniających skuteczne stosowanie unijnych przepisów w dziedzinie ochrony środowiska w zakresie ocen oddziaływania na środowisko (OOS) oraz strategicznych ocen oddziaływania na środowisko (SEA).	IV - EFEKTYWNOŚĆ ENERGETYCZNA, ODNAWIALNE ŹRÓDŁA ENERGII I GOSPODARKA NISKOEMISYJNA V - OCHRONA ŚRODOWISKA I EFEKTYWNE WYKORZYSTANIE ZASOBÓW VI - TRANSPORT	Tak
G.7 - Istnienie podstawy statystycznej niezbędnej do przeprowadzenia ocen skuteczności i ocen oddziaływania programów. Istnienie systemu wskaźników rezultatu niezbędnych przy wyborze działań, które w najefektywniejszy sposób przyczyniają się do osiągnięcia pożądaných rezultatów, do monitorowania postępów w osiągnięciu rezultatów oraz do podejmowania ewaluacji oddziaływania.	I - NOWOCZESNA GOSPODARKA II - CYFROWE ŚLĄSKIE III - KONKURENCYJNOŚĆ MŚP IV - EFEKTYWNOŚĆ ENERGETYCZNA, ODNAWIALNE ŹRÓDŁA ENERGII I GOSPODARKA NISKOEMISYJNA IX - WŁĄCZENIE SPOŁECZNE V - OCHRONA ŚRODOWISKA I EFEKTYWNE WYKORZYSTANIE ZASOBÓW VI - TRANSPORT VII - REGIONALNY RYNEK PRACY VIII - REGIONALNE KADRY GOSPODARKI OPARTEJ NA WIEDZY X - REWITALIZACJA ORAZ INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA I ZDROWOTNA XI - WZMOCNIENIE POTENCJAŁU EDUKACYJNEGO XII - INFRASTRUKTURA EDUKACYJNA XIII - POMOC TECHNICZNA	Częściowo

Warunek wstępny	Kryteria	Spełnienie kryteriów (Tak / Nie)	Podstawa
T.01.1 - Badania naukowe i innowacje: istnienie krajowych lub regionalnych strategii na rzecz inteligentnej specjalizacji, zgodnie z krajowym programem reform, w celu zwiększenia wydatków na badania i innowacje ze środków prywatnych, co jest cechą dobrze funkcjonujących krajowych lub regionalnych systemów badań i innowacji.	1 - Gotowa jest krajowa lub regionalna strategia na rzecz inteligentnej specjalizacji, która:	Tak	Opracowana została Regionalna Strategia Innowacji Województwa Śląskiego na lata 2013-2020 (przyjęta v
T.01.1 - Badania naukowe i innowacje: istnienie krajowych lub regionalnych strategii na rzecz inteligentnej specjalizacji, zgodnie z krajowym programem reform, w celu zwiększenia wydatków na badania i innowacje ze środków prywatnych, co jest cechą dobrze funkcjonujących krajowych lub	2 - opiera się na analizie SWOT lub podobnej analizie, aby skoncentrować zasoby na ograniczonym zestawie priorytetów badań i innowacji,	Tak	Opracowana została Regionalna Strategia Innowacji Województwa Śląskiego na lata 2013-2020 (przyjęta v

Warunek wstępny	Kryteria	Spełnienie kryteriów (Tak / Nie)	Podstawa
regionalnych systemów badań i innowacji.			
T.01.1 - Badania naukowe i innowacje: istnienie krajowych lub regionalnych strategii na rzecz inteligentnej specjalizacji, zgodnie z krajowym programem reform, w celu zwiększenia wydatków na badania i innowacje ze środków prywatnych, co jest cechą dobrze funkcjonujących krajowych lub regionalnych systemów badań i innowacji.	3 - przedstawia działania na rzecz pobudzenia prywatnych inwestycji w badania i rozwój,	Tak	Opracowana została Regionalna Strategia Innowacji Województwa Śląskiego na lata 2013-2020 (przyjęta w
T.01.1 - Badania naukowe i innowacje: istnienie krajowych lub regionalnych strategii na rzecz inteligentnej specjalizacji, zgodnie z krajowym programem reform, w celu zwiększenia wydatków na badania i innowacje ze środków	4 - obejmuje mechanizm monitorowania.	Tak	Opracowana została Regionalna Strategia Innowacji Województwa Śląskiego na lata 2013-2020 (przyjęta w

Warunek wstępny	Kryteria	Spełnienie kryteriów (Tak / Nie)	Podstawa
<p>prywatnych, co jest cechą dobrze funkcjonujących krajowych lub regionalnych systemów badań i innowacji.</p>			
<p>T.01.1 - Badania naukowe i innowacje: istnienie krajowych lub regionalnych strategii na rzecz inteligentnej specjalizacji, zgodnie z krajowym programem reform, w celu zwiększenia wydatków na badania i innowacje ze środków prywatnych, co jest cechą dobrze funkcjonujących krajowych lub regionalnych systemów badań i innowacji.</p>	<p>5 - Przyjęto ramy określające dostępne środki budżetowe na badania i innowacje.</p>	<p>Nie</p>	<p>Opracowana została Regionalna Strategia Innowacji Województwa Śląskiego na lata 2013-2020 (przyjęta w 2013 r.)</p>
<p>T.01.2 - Infrastruktura badań i innowacji. Istnienie wieloletniego planu dotyczącego budżetu i priorytetów inwestycji.</p>	<p>1 - Przyjęto szacunkowy wieloletni plan dotyczący budżetu i priorytetów inwestycji związanych z priorytetami Unii oraz - w stosownych przypadkach - z</p>	<p>Tak</p>	<p>Warunek jest spełniony przez dokument Polska Mapa Drogowa Infr. Badawczej, który został przyjęty w 2012 r. Europejskiego Forum Strategicznego Infrastruktur Badawczych w tym zakresie. W 2012 r. opracowano projekty dużej infrastruktury badawczej objętych Mapą, który zakłada 10-letni (2013-2023) harmonogram zaktualizowany w sierpniu 2014 r. http://www.nauka.gov.pl/g2/oryginal/2014_08/caf36c2da9fef183c32ce8</p>

Warunek wstępny	Kryteria	Spełnienie kryteriów (Tak / Nie)	Podstawa
	Europejskim Forum Strategii ds. Infrastruktur Badawczych (ESFRI).		
T.02.1 - Rozwój cyfrowy: strategiczne rami polityki w dziedzinie rozwoju cyfrowego w celu pobudzenia rynku przystępnych, dobrej jakości i interoperacyjnych usług, prywatnych i publicznych, wykorzystujących technologie informacyjno-komunikacyjne, a także aby przyspieszyć ich asymilację przez obywateli, grupy w trudnej sytuacji, przedsiębiorstwa i administrację publiczną, w tym inicjatywy transgraniczne.	1 - Gotowe są strategiczne rami polityki rozwoju cyfrowego, na przykład w ramach krajowej lub regionalnej strategii na rzecz inteligentnej specjalizacji, które zawierają:	Tak	Strategia Sprawne Państwo (SSP) https://mac.gov.pl/files/wp-content/uploads/2011/12/SSP-20-12-20 Informatyzacji Państwa https://mac.gov.pl/files/pzip_ostateczny.pdf
T.02.1 - Rozwój cyfrowy: strategiczne rami polityki w dziedzinie rozwoju cyfrowego w celu	2 - budżet i priorytety działań określone na podstawie analizy SWOT lub podobnej analizy spójnej z tabelą	Tak	Strategia Sprawne Państwo (SSP) https://mac.gov.pl/files/wp-content/uploads/2011/12/SSP-20-12-20 Informatyzacji Państwa https://mac.gov.pl/files/pzip_ostateczny.pdf

Warunek wstępny	Kryteria	Spełnienie kryteriów (Tak / Nie)	Podstawa
<p>pobudzenia rynku przystępnych, dobrej jakości i interoperacyjnych usług, prywatnych i publicznych, wykorzystujących technologie informacyjno-komunikacyjne, a także aby przyspieszyć ich asymilację przez obywateli, grupy w trudnej sytuacji, przedsiębiorstwa i administrację publiczną, w tym inicjatywy transgraniczne.</p>	<p>wyników europejskiej agendy cyfrowej;</p>		
<p>T.02.1 - Rozwój cyfrowy: strategiczne ramy polityki w dziedzinie rozwoju cyfrowego w celu pobudzenia rynku przystępnych, dobrej jakości i interoperacyjnych usług, prywatnych i publicznych, wykorzystujących technologie informacyjno-</p>	<p>3 - została przeprowadzona analiza równoważenia wsparcia dla popytu i podaży TIK;</p>	<p>Tak</p>	<p>Strategia Sprawne Państwo (SSP) https://mac.gov.pl/files/wp-content/uploads/2011/12/SSP-20-12-20 Informatyzacji Państwa https://mac.gov.pl/files/pzip_ostateczny.pdf</p>

Warunek wstępny	Kryteria	Spełnienie kryteriów (Tak / Nie)	Podstawa
komunikacyjne, a także aby przyspieszyć ich asymilację przez obywateli, grupy w trudnej sytuacji, przedsiębiorstwa i administrację publiczną, w tym inicjatywy transgraniczne.			
T.02.1 - Rozwój cyfrowy: strategiczne ramy polityki w dziedzinie rozwoju cyfrowego w celu pobudzenia rynku przystępnych, dobrej jakości i interoperacyjnych usług, prywatnych i publicznych, wykorzystujących technologie informacyjno-komunikacyjne, a także aby przyspieszyć ich asymilację przez obywateli, grupy w trudnej sytuacji, przedsiębiorstwa i administrację publiczną, w tym inicjatywy	4 - wskaźniki miary postępów interwencji w takich dziedzinach jak umiejętności cyfrowe, e-integracja, e-dostępność, oraz postęp w zakresie e-zdrowia w granicach określonych w art. 168 TFUE, spójne w stosownych przypadkach z istniejącymi odpowiednimi unijnymi, krajowymi lub regionalnymi strategiami sektorowymi;	Tak	Strategia Sprawne Państwo (SSP) https://mac.gov.pl/files/wp-content/uploads/2011/12/SSP-20-12-20 Informatyzacji Państwa https://mac.gov.pl/files/pzip_ostateczny.pdf

Warunek wstępny	Kryteria	Spełnienie kryteriów (Tak / Nie)	Podstawa
transgraniczne.			
T.02.1 - Rozwój cyfrowy: strategiczne ramy polityki w dziedzinie rozwoju cyfrowego w celu pobudzenia rynku przystępnych, dobrej jakości i interoperacyjnych usług, prywatnych i publicznych, wykorzystujących technologie informacyjno-komunikacyjne, a także aby przyspieszyć ich asymilację przez obywateli, grupy w trudnej sytuacji, przedsiębiorstwa i administrację publiczną, w tym inicjatywy transgraniczne.	5 - ocenę potrzeb w zakresie budowania większego potencjału TIK.	Tak	Strategia Sprawne Państwo (SSP) https://mac.gov.pl/files/wp-content/uploads/2011/12/SSP-20-12-20 Informatyzacji Państwa https://mac.gov.pl/files/pzip_ostateczny.pdf
T.02.2 - Infrastruktura sieci nowej generacji: istnienie krajowych lub regionalnych planów sieci nowej generacji	1 - Gotowy jest krajowy lub regionalny plan dostępu nowej generacji, który zawiera:	Tak	Narodowy Plan Szerokopasmowy https://mac.gov.pl/files/narodowy_plan_szerokopasmowy_-_08.01.2014

Warunek wstępny	Kryteria	Spełnienie kryteriów (Tak / Nie)	Podstawa
uwzględniających działania regionalne na rzecz osiągnięcia celów Unii dotyczących dostępu do szybkiego internetu, koncentrujących się na obszarach, na których rynek nie zapewnia otwartej infrastruktury po przystępnych kosztach i jakości, zgodnych z przepisami unijnymi w zakresie konkurencyjności i pomocy państwa, a także świadczących usługi dostępne dla grup w trudnej sytuacji.			
T.02.2 - Infrastruktura sieci nowej generacji: istnienie krajowych lub regionalnych planów sieci nowej generacji uwzględniających działania regionalne na rzecz osiągnięcia celów Unii dotyczących dostępu do szybkiego internetu, koncentrujących się na obszarach, na których	2 - plan inwestycji w infrastrukturę oparty na analizie ekonomicznej uwzględniającej istniejącą infrastrukturę i plany inwestycyjne sektora prywatnego i publicznego;	Tak	Narodowy Plan Szerokopasmowy https://mac.gov.pl/files/narodowy_plan_szerokopasmowy_-_08.01.2014

Warunek wstępny	Kryteria	Spełnienie kryteriów (Tak / Nie)	Podstawa
rynek nie zapewnia otwartej infrastruktury po przystępnych kosztach i jakości, zgodnych z przepisami unijnymi w zakresie konkurencyjności i pomocy państwa, a także świadczących usługi dostępne dla grup w trudnej sytuacji.			
T.02.2 - Infrastruktura sieci nowej generacji: istnienie krajowych lub regionalnych planów sieci nowej generacji uwzględniających działania regionalne na rzecz osiągnięcia celów Unii dotyczących dostępu do szybkiego internetu, koncentrujących się na obszarach, na których rynek nie zapewnia otwartej infrastruktury po przystępnych kosztach i jakości, zgodnych z przepisami unijnymi w zakresie konkurencyjności i pomocy państwa, a	3 - modele zrównoważonych inwestycji, które zwiększają konkurencyjność i zapewniają dostęp do otwartej, przystępnej cenowo i dobrej jakości infrastruktury i usług, uwzględniających przyszłe potrzeby;	Tak	Narodowy Plan Szerokopasmowy https://mac.gov.pl/files/narodowy_plan_szerokopasmowy_-_08.01.2014

Warunek wstępny	Kryteria	Spełnienie kryteriów (Tak / Nie)	Podstawa
także świadczących usługi dostępne dla grup w trudnej sytuacji.			
T.02.2 - Infrastruktura sieci nowej generacji: istnienie krajowych lub regionalnych planów sieci nowej generacji uwzględniających działania regionalne na rzecz osiągnięcia celów Unii dotyczących dostępu do szybkiego internetu, koncentrujących się na obszarach, na których rynek nie zapewnia otwartej infrastruktury po przystępnych kosztach i jakości, zgodnych z przepisami unijnymi w zakresie konkurencyjności i pomocy państwa, a także świadczących usługi dostępne dla grup w trudnej sytuacji.	4 - środki na stymulowanie inwestycji prywatnych.	Tak	Narodowy Plan Szerokopasmowy https://mac.gov.pl/files/narodowy_plan_szerokopasmowy_-_08.01.2014
T.03.1 - Przeprowadzono konkretne działania wspierające	1 - Konkretnie działania: wprowadzono działania mające na celu skrócenie czasu potrzebnego na	Tak	System S24 na portalu Ustawa o Krajowym Rejestrze Sądowym isap.sejm.gov.pl Art. 29, art.25 pkt. 3, a działalności gospodarczej isap.sejm.gov.pl Ustawa o zmianie ustaw regulujących wykonywanie niektórych zawodów isap.sejm.gov.pl Ustawa o ułatwieniu dostępu do wykonywania niektórych zawodów regulowanych isap.sejm.gov.pl

Warunek wstępny	Kryteria	Spełnienie kryteriów (Tak / Nie)	Podstawa
promowanie przedsiębiorczości z uwzględnieniem programu "Small Business Act".	rozpoczęcie działalności gospodarczej i zmniejszenie kosztów zakładania przedsiębiorstw, z uwzględnieniem celów programu "Small Business Act";		
T.03.1 - Przeprowadzono konkretne działania wspierające promowanie przedsiębiorczości z uwzględnieniem programu "Small Business Act".	2 - Konkretnie działania: wprowadzono działania mające na celu skrócenie czasu potrzebnego na uzyskanie licencji i pozwoleń na podjęcie i prowadzenie szczególnego rodzaju działalności w ramach przedsiębiorstwa, z uwzględnieniem celów programu "Small Business Act";	Nie	System S24 na portalu Ustawa o Krajowym Rejestrze Sądowym isap.sejm.gov.pl Art. 29, art.25 pkt. 3, a działalności gospodarczej isap.sejm.gov.pl Ustawa o zmianie ustaw regulujących wykonywanie niektórych zawodów isap.sejm.gov.pl Ustawa o ułatwieniu dostępu do wykonywania niektórych zawodów regulowanych isap.sejm.gov.pl
T.03.1 - Przeprowadzono konkretne działania wspierające promowanie przedsiębiorczości z uwzględnieniem programu "Small Business Act".	3 - Konkretnie działania: wprowadzono mechanizm monitorowania wdrażania działań programu "Small Business Act" i oceny wpływu prawodawstwa na MŚP.	Nie	System S24 na portalu Ustawa o Krajowym Rejestrze Sądowym isap.sejm.gov.pl Art. 29, art.25 pkt. 3, a działalności gospodarczej isap.sejm.gov.pl Ustawa o zmianie ustaw regulujących wykonywanie niektórych zawodów isap.sejm.gov.pl Ustawa o ułatwieniu dostępu do wykonywania niektórych zawodów regulowanych isap.sejm.gov.pl

Warunek wstępny	Kryteria	Spełnienie kryteriów (Tak / Nie)	Podstawa
T.04.1 - Przeprowadzono działania promujące racjonalne kosztowo ulepszenie efektywnego końcowego wykorzystania energii oraz racjonalne kosztowo inwestycje w efektywność energetyczną przy budowaniu lub renowacji budynków.	1 - Działania obejmują: działania służące zapewnieniu wdrożenia minimalnych wymagań dotyczących charakterystyki energetycznej budynków, zgodnie z art. 3, 4 i 5 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/31/UE;	Tak	Rozp. MliR z 3.06.2014 r. w spr. metodologii obliczania charakterystyki energetycznej budynku 12.04.2002 r. w spr. warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie Art. Prawo budowlane Art. 10. ust. 1 i 2 ustawy z 15.04.2011 r. o efektywności energetycznej Ustaw termomodernizacji i remontów
T.04.1 - Przeprowadzono działania promujące racjonalne kosztowo ulepszenie efektywnego końcowego wykorzystania energii oraz racjonalne kosztowo inwestycje w efektywność energetyczną przy budowaniu lub renowacji budynków.	2 - Działania obejmują: działania konieczne do utworzenia systemu certyfikacji w odniesieniu do charakterystyki energetycznej budynków, spójnego z art. 11 dyrektywy 2010/31/UE;	Nie	Rozp. MliR z 3.06.2014 r. w spr. metodologii obliczania charakterystyki energetycznej budynku 12.04.2002 r. w spr. warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie Art. Prawo budowlane Art. 10. ust. 1 i 2 ustawy z 15.04.2011 r. o efektywności energetycznej Ustaw termomodernizacji i remontów
T.04.1 - Przeprowadzono działania promujące racjonalne kosztowo	3 - Działania obejmują: działania służące zapewnieniu planowania strategicznego w	Tak	Rozp. MliR z 3.06.2014 r. w spr. metodologii obliczania charakterystyki energetycznej budynku 12.04.2002 r. w spr. warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie Art. Prawo budowlane Art. 10. ust. 1 i 2 ustawy z 15.04.2011 r. o efektywności energetycznej Ustaw

Warunek wstępny	Kryteria	Spełnienie kryteriów (Tak / Nie)	Podstawa
ulepszenie efektywnego końcowego wykorzystania energii oraz racjonalne kosztowo inwestycje w efektywność energetyczną przy budowaniu lub renowacji budynków.	dziedzinie efektywności energetycznej, spójne z art. 3 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2012/27/UE;		termomodernizacji i remontów
T.04.1 - Przeprowadzono działania promujące racjonalne kosztowo ulepszenie efektywnego końcowego wykorzystania energii oraz racjonalne kosztowo inwestycje w efektywność energetyczną przy budowaniu lub renowacji budynków.	4 - Działania obejmują: działania spójne z art. 13 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2006/32/WE w sprawie końcowego wykorzystania energii i usług energetycznych, aby zapewnić dostarczenie klientom końcowym indywidualnych liczników w zakresie, w jakim jest to możliwe technicznie, racjonalne finansowo i proporcjonalne w odniesieniu do potencjalnych oszczędności energii.	Tak	Rozp. MiiR z 3.06.2014 r. w spr. metodologii obliczania charakterystyki energetycznej budynku 12.04.2002 r. w spr. warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie Art. Prawo budowlane Art. 10. ust. 1 i 2 ustawy z 15.04.2011 r. o efektywności energetycznej Ustaw termomodernizacji i remontów

Warunek wstępny	Kryteria	Spełnienie kryteriów (Tak / Nie)	Podstawa
T.04.2 - Przeprowadzono działania promujące wysoko wydajną kogenerację energii cieplnej i elektrycznej.	1 - Wsparcie dla kogeneracji opiera się na popycie na użytkową energię ciepłą i oszczędności energii pierwotnej zgodnie z art. 7 ust. 1 i art. 9 ust. 1 lit. a) i b) dyrektywy 2004/8/WE.	Tak	Ustawa o zmianie ustawy – prawo energetyczne z dnia 14 marca 2014 r. Ustawa z dnia 21 marca 2014 r. o zmianie ustawy – prawo energetyczne w zakresie biokomponentach i biopaliwach ciekłych (...) Polityka Energetyczna Polski do 2030 roku Ustawa z dnia 21 marca 2014 r. o zmianie ustawy – prawo energetyczne w zakresie biokomponentach i biopaliwach ciekłych Ustawa dotycząca odnawialnych źródeł energii Krajowy Plan Odbudowy i Wzrost 2021-2026 Ustawa o odnawialnych źródłach energii
T.04.2 - Przeprowadzono działania promujące wysoko wydajną kogenerację energii cieplnej i elektrycznej.	2 - Państwa członkowskie lub ich właściwe organy oceniły istniejące i planowane przepisy i procedury udzielania zezwoleń lub innych procedur, aby: a) zachęcić do projektowania jednostek kogeneracji dla pokrycia ekonomicznie uzasadnionego zapotrzebowania na ciepło użytkowe i unikania produkcji ciepła w ilościach przekraczających zapotrzebowanie na ciepło użytkowe, oraz b) ograniczyć regulacyjne i pozaregulacyjne bariery utrudniające rozwój	Tak	Ustawa o zmianie ustawy – prawo energetyczne z dnia 14 marca 2014 r. Ustawa z dnia 21 marca 2014 r. o zmianie ustawy – prawo energetyczne w zakresie biokomponentach i biopaliwach ciekłych (...) Polityka Energetyczna Polski do 2030 roku Ustawa z dnia 21 marca 2014 r. o zmianie ustawy – prawo energetyczne w zakresie biokomponentach i biopaliwach ciekłych Ustawa dotycząca odnawialnych źródeł energii Krajowy Plan Odbudowy i Wzrost 2021-2026 Ustawa o odnawialnych źródłach energii

Warunek wstępny	Kryteria	Spełnienie kryteriów (Tak / Nie)	Podstawa
	kogeneracji.		
T.04.3 - Przeprowadzono działania promujące wytwarzanie i dystrybucję odnawialnych źródeł energii.	1 - Gotowe są przejrzyste systemy wsparcia, priorytetowy lub gwarantowany dostęp do sieci oraz pierwszeństwo w dystrybucji, jak również standardowe zasady odnoszące się do ponoszenia i podziału kosztów dostosowań technicznych, które to zasady zostały podane do publicznej wiadomości, zgodnie z art. 14 ust. 1, art. 16 ust. 2 oraz art. 16 ust. 3 dyrektywy 2009/28/WE.	Tak	Ustawa z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne wraz z aktami wykonawczymi Ustawa z dnia 21 r. biokomponentach i biopaliwach ciekłych oraz niektórych innych ustaw Krajowy Plan Działań w zakresie przyjęty uchwałą Rady Ministrów z dnia 7 grudnia 2010 r. Polityka Energetyczna do 2030 roku
T.04.3 - Przeprowadzono działania promujące wytwarzanie i dystrybucję odnawialnych źródeł energii.	2 - Państwo członkowskie przyjęło krajowy plan działania w zakresie energii ze źródeł odnawialnych zgodnie z art. 4 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/28/WE.	Tak	Ustawa z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne wraz z aktami wykonawczymi Ustawa z dnia 21 r. biokomponentach i biopaliwach ciekłych oraz niektórych innych ustaw Krajowy Plan Działań w zakresie przyjęty uchwałą Rady Ministrów z dnia 7 grudnia 2010 r. Polityka Energetyczna do 2030 roku

Warunek wstępny	Kryteria	Spełnienie kryteriów (Tak / Nie)	Podstawa
T.05.1 - Zapobieganie ryzyku i zarządzanie ryzykiem: istnienie krajowych lub regionalnych ocen ryzyka na potrzeby zarządzania klęskami i katastrofami, uwzględniających dostosowanie do zmian klimatu.	1 - Gotowa jest krajowa lub regionalna ocena ryzyka zawierająca następujące elementy:	Tak	„Ocena ryzyka na potrzeby zarządzania kryzysowego. Raport o zagrożeniach bezpieczeństwa narodowego” http://rcb.gov.pl/wp-content/uploads/ocenarzyka.pdf Strategiczny plan ad wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020, z perspektywą do roku 2030 http://klimada.mos.gov.pl/dokur
T.05.1 - Zapobieganie ryzyku i zarządzanie ryzykiem: istnienie krajowych lub regionalnych ocen ryzyka na potrzeby zarządzania klęskami i katastrofami, uwzględniających dostosowanie do zmian klimatu.	2 - opis procesu, metodyki, metod i niewrażliwych danych wykorzystywanych w ocenach ryzyka, jak również opartych na ryzyku kryteriów określania inwestycji priorytetowych;	Tak	„Ocena ryzyka na potrzeby zarządzania kryzysowego. Raport o zagrożeniach bezpieczeństwa narodowego” http://rcb.gov.pl/wp-content/uploads/ocenarzyka.pdf Strategiczny plan ad wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020, z perspektywą do roku 2030 http://klimada.mos.gov.pl/dokur
T.05.1 - Zapobieganie ryzyku i zarządzanie ryzykiem: istnienie krajowych lub regionalnych ocen ryzyka na potrzeby zarządzania klęskami i katastrofami, uwzględniających dostosowanie do zmian klimatu.	3 - opis scenariuszy zakładających jeden rodzaj ryzyka i scenariuszy zakładających wiele rodzajów ryzyka;	Tak	„Ocena ryzyka na potrzeby zarządzania kryzysowego. Raport o zagrożeniach bezpieczeństwa narodowego” http://rcb.gov.pl/wp-content/uploads/ocenarzyka.pdf Strategiczny plan ad wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020, z perspektywą do roku 2030 http://klimada.mos.gov.pl/dokur

Warunek wstępny	Kryteria	Spełnienie kryteriów (Tak / Nie)	Podstawa
T.05.1 - Zapobieganie ryzyku i zarządzanie ryzykiem: istnienie krajowych lub regionalnych ocen ryzyka na potrzeby zarządzania klęskami i katastrofami, uwzględniających dostosowanie do zmian klimatu.	4 - uwzględnienie, w stosownych przypadkach, krajowych strategii dostosowania do zmian klimatu.	Tak	„Ocena ryzyka na potrzeby zarządzania kryzysowego. Raport o zagrożeniach bezpieczeństwa narodowego” http://rcb.gov.pl/wp-content/uploads/ocenarzyka.pdf Strategiczny plan ad wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020, z perspektywą do roku 2030 http://klimada.mos.gov.pl/dokur
T.06.1 - Gospodarka wodna: istnienie - w odniesieniu do inwestycji wspieranych przez programy - a) polityki taryfowej w zakresie cen wody, przewidującej odpowiednie zachęty dla użytkowników, aby efektywnie korzystali z zasobów wodnych oraz b) odpowiedniego wkładu różnych użytkowników wody w zwrot kosztów za usługi wodne w stopniu określonym w zatwierdzonych planach gospodarowania wodami w dorzeczu.	1 - W sektorach wspieranych z EFRR, Funduszu Spójności i EFRROW państwo członkowskie zapewniło wkład różnych użytkowników wody w zwrot kosztów za usługi wodne w podziale na sektory, zgodnie z art. 9 ust. 1 tiret pierwsze dyrektywy 2000/60/WE, przy uwzględnieniu, w stosownych przypadkach, skutków społecznych, środowiskowych i gospodarczych zwrotu, jak również warunków geograficznych i klimatycznych dotkniętego regionu lub	Nie	Nowelizacja ustawy prawo wodne http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU20140000659 Masterp http://www.mos.gov.pl/arttykul/7_archiwum/23261_rzad_przyjal_masterplany_dla_dorzeczy_wisly_i_odry 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U. 2001 nr 62 poz. 627) http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=V

Warunek wstępny	Kryteria	Spełnienie kryteriów (Tak / Nie)	Podstawa
	dotkniętych regionów.		
T.06.1 - Gospodarka wodna: istnienie - w odniesieniu do inwestycji wspieranych przez programy - a) polityki taryfowej w zakresie cen wody, przewidującej odpowiednie zachęty dla użytkowników, aby efektywnie korzystali z zasobów wodnych oraz b) odpowiedniego wkładu różnych użytkowników wody w zwrot kosztów za usługi wodne w stopniu określonym w zatwierdzonych planach gospodarowania wodami w dorzeczu.	2 - Przyjęcie planu gospodarowania wodami w dorzeczu dla obszaru dorzecza spójnego z art. 13 dyrektywy 2000/60/WE.	Nie	Nowelizacja ustawy prawo wodne http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU20140000659 Masterplan http://www.mos.gov.pl/arttykul/7_archiwum/23261_rzad_przyjal_masterplany_dla_dorzeczy_wisly_i_odry 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U. 2001 nr 62 poz. 627) http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=W
T.06.2 - Gospodarka odpadami: promowanie zrównoważonych gospodarczo i środowiskowo inwestycji w sektorze	1 - Zgodnie z wymogami art. 11 ust. 5 dyrektywy 2008/98/WE Komisji przekazano sprawozdanie z realizacji dotyczące postępów w osiągnięciu	Tak	Krajowy plan gospodarki odpadami 2014 (M. P. Nr 101, poz. 1183) http://dokumenty.rcl.gov.pl/M201010 gospodarki odpadami Regionalne plany inwestycyjne Krajowy program zapobiegania http://www.mos.gov.pl/g2/big/2014_02/9eb50a325ed3098179730907a88a53d5.pdf Ustawa z dnia 13 opakowaniami i odpadami opakowaniowymi (Dz. U. poz. 888) http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=W

Warunek wstępny	Kryteria	Spełnienie kryteriów (Tak / Nie)	Podstawa
gospodarki odpadami, w szczególności poprzez opracowanie planów gospodarki odpadami zgodnych z dyrektywą 2008/98/WE oraz z hierarchią odpadów.	celów określonych w art. 11 dyrektywy 2008/98/WE.		
T.06.2 - Gospodarka odpadami: promowanie zrównoważonych gospodarczo i środowiskowo inwestycji w sektorze gospodarki odpadami, w szczególności poprzez opracowanie planów gospodarki odpadami zgodnych z dyrektywą 2008/98/WE oraz z hierarchią odpadów.	2 - Istnienie jednego lub kilku planów gospodarki odpadami zgodnie z wymogami art. 28 dyrektywy 2008/98/WE.	Nie	Krajowy plan gospodarki odpadami 2014 (M. P. Nr 101, poz. 1183) http://dokumenty.rcl.gov.pl/M201010 gospodarki odpadami Regionalne plany inwestycyjne Krajowy program zapobiegania odpadom http://www.mos.gov.pl/g2/big/2014_02/9eb50a325ed3098179730907a88a53d5.pdf Ustawa z dnia 13 października 2004 r. o odpadach (Dz. U. poz. 888) http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=W...
T.06.2 - Gospodarka odpadami: promowanie zrównoważonych gospodarczo i środowiskowo inwestycji w sektorze gospodarki odpadami, w szczególności poprzez opracowanie	3 - Istnienie programów zapobiegania powstawaniu odpadów, zgodnie z wymogami art. 29 dyrektywy 2008/98/WE.	Tak	Krajowy plan gospodarki odpadami 2014 (M. P. Nr 101, poz. 1183) http://dokumenty.rcl.gov.pl/M201010 gospodarki odpadami Regionalne plany inwestycyjne Krajowy program zapobiegania odpadom http://www.mos.gov.pl/g2/big/2014_02/9eb50a325ed3098179730907a88a53d5.pdf Ustawa z dnia 13 października 2004 r. o odpadach (Dz. U. poz. 888) http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=W...

Warunek wstępny	Kryteria	Spełnienie kryteriów (Tak / Nie)	Podstawa
planów gospodarki odpadami zgodnych z dyrektywą 2008/98/WE oraz z hierarchią odpadów.			
T.06.2 - Gospodarka odpadami: promowanie zrównoważonych gospodarczo i środowiskowo inwestycji w sektorze gospodarki odpadami, w szczególności poprzez opracowanie planów gospodarki odpadami zgodnych z dyrektywą 2008/98/WE oraz z hierarchią odpadów.	4 - Przyjęto środki niezbędne do osiągnięcia celów na 2020 r. dotyczących przygotowania do ponownego wykorzystania i recyklingu, zgodnie z art. 11 ust. 2 dyrektywy 2008/98/WE.	Nie	Krajowy plan gospodarki odpadami 2014 (M. P. Nr 101, poz. 1183) http://dokumenty.rcl.gov.pl/M201010 gospodarki odpadami Regionalne plany inwestycyjne Krajowy program zapobiegania odpadom http://www.mos.gov.pl/g2/big/2014_02/9eb50a325ed3098179730907a88a53d5.pdf Ustawa z dnia 13 października 2004 r. o odpadach i odpadami opakowaniowymi (Dz. U. poz. 888) http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=W
T.07.1 - Transport: istnienie kompleksowego planu/planów lub kompleksowych ram w zakresie inwestycji transportowych zgodnie z instytucyjną strukturą państw członkowskich (z uwzględnieniem transportu publicznego na szczeblu	1 - Istnienie kompleksowego planu/planów transportu lub ram w zakresie inwestycji transportowych spełniających wymogi prawne dotyczące strategicznej oceny oddziaływania na środowisko i określających:	Nie	Regionalna Strategia/Plan/Ramy etc. wypełniające warunkowość ex-ante 7.1 na poziomie regionalnym

Warunek wstępny	Kryteria	Spełnienie kryteriów (Tak / Nie)	Podstawa
regionalnym i lokalnym), które wspierają rozwój infrastruktury i poprawiają łączność z kompleksową i bazową siecią TEN-T.			
T.07.1 - Transport: istnienie kompleksowego planu/planów lub kompleksowych ram w zakresie inwestycji transportowych zgodnie z instytucjonalną strukturą państw członkowskich (z uwzględnieniem transportu publicznego na szczeblu regionalnym i lokalnym), które wspierają rozwój infrastruktury i poprawiają łączność z kompleksową i bazową siecią TEN-T.	2 - wkład w jednolity europejski obszar transportu zgodnie z art. 10 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr .../2013, w tym priorytetów w zakresie inwestycji w:	Tak	Regionalna Strategia/Plan/Ramy etc. wypełniające warunkowość ex-ante 7.1 na poziomie regionalnym
T.07.1 - Transport: istnienie kompleksowego planu/planów lub kompleksowych ram w zakresie inwestycji	3 - bazową i kompleksową sieć TEN-T, w których przewiduje się inwestycje w ramach EFRR i Funduszu Spójności, oraz	Tak	Regionalna Strategia/Plan/Ramy etc. wypełniające warunkowość ex-ante 7.1 na poziomie regionalnym

Warunek wstępny	Kryteria	Spełnienie kryteriów (Tak / Nie)	Podstawa
<p>transportowych zgodnie z instytucyjną strukturą państw członkowskich (z uwzględnieniem transportu publicznego na szczeblu regionalnym i lokalnym), które wspierają rozwój infrastruktury i poprawiają łączność z kompleksową i bazową siecią TEN-T.</p>			
<p>T.07.1 - Transport: istnienie kompleksowego planu/planów lub kompleksowych ram w zakresie inwestycji transportowych zgodnie z instytucyjną strukturą państw członkowskich (z uwzględnieniem transportu publicznego na szczeblu regionalnym i lokalnym), które wspierają rozwój infrastruktury i poprawiają łączność z kompleksową i bazową</p>	<p>4 - wtórną łączność,</p>	<p>Tak</p>	<p>Regionalna Strategia/Plan/Ramy etc. wypełniające warunkowość ex-ante 7.1 na poziomie regionalnym</p>

Warunek wstępny	Kryteria	Spełnienie kryteriów (Tak / Nie)	Podstawa
siecią TEN-T.			
T.07.1 - Transport: istnienie kompleksowego planu/planów lub kompleksowych ram w zakresie inwestycji transportowych zgodnie z instytucyjną strukturą państw członkowskich (z uwzględnieniem transportu publicznego na szczeblu regionalnym i lokalnym), które wspierają rozwój infrastruktury i poprawiają łączność z kompleksową i bazową siecią TEN-T.	5 - identyfikację odpowiedniej ilości realistycznych i zaawansowanych w przygotowaniu projektów, które mają być wspierane w ramach EFRR i Funduszu Spójności;	Nie	Regionalna Strategia/Plan/Ramy etc. wypełniające warunkowość ex-ante 7.1 na poziomie regionalnym
T.07.1 - Transport: istnienie kompleksowego planu/planów lub kompleksowych ram w zakresie inwestycji transportowych zgodnie z instytucyjną strukturą państw	6 - działania mające na celu zapewnienie zdolności instytucji pośredniczących i beneficjentów do realizacji projektów.	Nie	Regionalna Strategia/Plan/Ramy etc. wypełniające warunkowość ex-ante 7.1 na poziomie regionalnym

Warunek wstępny	Kryteria	Spełnienie kryteriów (Tak / Nie)	Podstawa
członkowskich (z uwzględnieniem transportu publicznego na szczeblu regionalnym i lokalnym), które wspierają rozwój infrastruktury i poprawiają łączność z kompleksową i bazową siecią TEN-T.			
T.07.2 - Kolej: istnienie w kompleksowym planie / kompleksowych planach lub ramach dotyczących transportu wyraźnej części dotyczącej rozwoju kolei zgodnie z instytucyjną strukturą państw członkowskich (z uwzględnieniem transportu publicznego na szczeblu regionalnym i lokalnym), która wspiera rozwój infrastruktury i poprawia łączność z kompleksową i bazową siecią TEN-T. Inwestycje obejmują	1 - istnienie w określonych powyżej planie/planach lub ramach dotyczących transportu części odnoszącej się do rozwoju kolei spełniającej wymogi prawne dotyczące strategicznej oceny oddziaływania na środowisko i identyfikującej odpowiednią ilość realistycznych i zaawansowanych w przygotowaniu projektów (wraz z harmonogramem i budżetem);	Nie	Regionalna Strategia/Plan/Ramy etc. wypełniająca warunkowość ex-ante 7.1 oraz 7.2 na poziomie regionalnym

Warunek wstępny	Kryteria	Spełnienie kryteriów (Tak / Nie)	Podstawa
tabor, interoperacyjność oraz rozwijanie potencjału.			
T.07.2 - Kolej: istnienie w kompleksowym planie / kompleksowych planach lub ramach dotyczących transportu wyraźnej części dotyczącej rozwoju kolei zgodnie z instytucyjną strukturą państw członkowskich (z uwzględnieniem transportu publicznego na szczeblu regionalnym i lokalnym), która wspiera rozwój infrastruktury i poprawia łączność z kompleksową i bazową siecią TEN-T. Inwestycje obejmują tabor, interoperacyjność oraz rozwijanie potencjału.	2 - działania mające na celu zapewnienie zdolności instytucji pośredniczących i beneficjentów do realizacji projektów.	Nie	Regionalna Strategia/Plan/Ramy etc. wypełniające warunkowość ex-ante 7.1 oraz 7.2 na poziomie regionalnym
T.08.1 - Została opracowana i jest realizowana aktywna polityka rynku pracy w	1 - Służby zatrudnienia mają możliwość zapewnienia i faktycznie zapewniają:	Tak	Ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz.U. 2004 nr 99 http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU20040991001 Rozporządzenia wykonawcze http://www.psz.praca.gov.pl/main.php?do=ShowPage&nPID=867685&pT=details&sP=CONTENT,object

Warunek wstępny	Kryteria	Spełnienie kryteriów (Tak / Nie)	Podstawa
świetle wytycznych dotyczących zatrudnienia.	zindywidualizowane usługi, doradztwo oraz aktywne i zapobiegawcze środki rynku pracy na wczesnym etapie, otwarte dla wszystkich osób poszukujących pracy, przy jednoczesnym koncentrowaniu się na osobach najbardziej zagrożonych wykluczeniem społecznym, w tym osobach ze społeczności marginalizowanych;		
T.08.1 - Została opracowana i jest realizowana aktywna polityka rynku pracy w świetle wytycznych dotyczących zatrudnienia.	2 - Służby zatrudnienia mają możliwość zapewnienia i faktycznie zapewniają: pełne i przejrzyste informacje o nowych wakatach i możliwościach zatrudnienia, z uwzględnieniem zmieniających się potrzeb na rynku pracy.	Tak	Ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz.U. 2004 nr 99 http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU20040991001 Rozporządzenia wykonawcze http://www.psz.praca.gov.pl/main.php?do=ShowPage&nPID=867685&pT=details&sP=CONTENT,object
T.08.1 - Została opracowana i jest realizowana aktywna polityka rynku pracy w świetle wytycznych	3 - Służby zatrudnienia stworzyły formalne lub nieformalne rozwiązania dotyczące współpracy z odpowiednimi	Tak	Ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz.U. 2004 nr 99 http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU20040991001 Rozporządzenia wykonawcze http://www.psz.praca.gov.pl/main.php?do=ShowPage&nPID=867685&pT=details&sP=CONTENT,object

Warunek wstępny	Kryteria	Spełnienie kryteriów (Tak / Nie)	Podstawa
dotyczących zatrudnienia.	zainteresowanymi podmiotami.		
T.08.2 - Praca na własny rachunek, przedsiębiorczość i tworzenie przedsiębiorstw: istnienie strategicznych ram polityki na rzecz nowych przedsiębiorstw sprzyjających włączeniu społecznemu.	1 - Gotowe są strategiczne ramy polityki na rzecz wspierania nowych przedsiębiorstw sprzyjających włączeniu społecznemu obejmujące następujące elementy:	Tak	Program Rozwoju (http://www.mg.gov.pl/Wspieranie+przedsiębiorczosci/Polityki+przedsiębiorczosci+i+innowacyjnosci/Program+Lepsze+regulacje+2015) Program Lepsze regulacje 2015 (http://www.mg.gov.pl/Prawo+dla+przedsiębiorcy/Program+Lepsze+regulacje+2015) Rozwoju Ekonomii (http://www.pozytek.gov.pl/gallery/Krajowy_Program_Rozwoju_Ekonomii_Spolecznej_wersja_17.09.2015)
T.08.2 - Praca na własny rachunek, przedsiębiorczość i tworzenie przedsiębiorstw: istnienie strategicznych ram polityki na rzecz nowych przedsiębiorstw sprzyjających włączeniu społecznemu.	2 - wprowadzono działania mające na celu skrócenie czasu potrzebnego na rozpoczęcie działalności gospodarczej i zmniejszenie kosztów zakładania przedsiębiorstw, z uwzględnieniem celów programu "Small Business Act";	Tak	Program Rozwoju (http://www.mg.gov.pl/Wspieranie+przedsiębiorczosci/Polityki+przedsiębiorczosci+i+innowacyjnosci/Program+Lepsze+regulacje+2015) Program Lepsze regulacje 2015 (http://www.mg.gov.pl/Prawo+dla+przedsiębiorcy/Program+Lepsze+regulacje+2015) Rozwoju Ekonomii (http://www.pozytek.gov.pl/gallery/Krajowy_Program_Rozwoju_Ekonomii_Spolecznej_wersja_17.09.2015)
T.08.2 - Praca na własny rachunek, przedsiębiorczość i tworzenie przedsiębiorstw:	3 - wprowadzono działania mające na celu skrócenie czasu potrzebnego na uzyskanie licencji i	Tak	Program Rozwoju (http://www.mg.gov.pl/Wspieranie+przedsiębiorczosci/Polityki+przedsiębiorczosci+i+innowacyjnosci/Program+Lepsze+regulacje+2015) Program Lepsze regulacje 2015 (http://www.mg.gov.pl/Prawo+dla+przedsiębiorcy/Program+Lepsze+regulacje+2015) Rozwoju Ekonomii

Warunek wstępny	Kryteria	Spełnienie kryteriów (Tak / Nie)	Podstawa
istnienie strategicznych ram polityki na rzecz nowych przedsiębiorstw sprzyjających włączeniu społecznemu.	pozwoleń na podjęcie i prowadzenie szczególnego rodzaju działalności w ramach przedsiębiorstwa, z uwzględnieniem celów programu "Small Business Act";		(http://www.pozytek.gov.pl/gallery/Krajowy_Program_Rozwoju_Ekonomii_Spolecznej_wersja_17.09.2013)
T.08.2 - Praca na własny rachunek, przedsiębiorczość i tworzenie przedsiębiorstw: istnienie strategicznych ram polityki na rzecz nowych przedsiębiorstw sprzyjających włączeniu społecznemu.	4 - działania łączące odpowiednie usługi rozwoju przedsiębiorstw i usługi finansowe (dostęp do kapitału), w tym, w razie konieczności, kontakty w celu zaangażowania grup lub obszarów w niekorzystnej sytuacji.	Tak	Program Rozwoju (http://www.mg.gov.pl/Wspieranie+przedsiębiorczosci/Polityki+przedsiębiorczosci+i+innowacyjnosci/Program+Lepsze+regulacje+2015) Program Lepsze regulacje 2015 (http://www.mg.gov.pl/Prawo+dla+przedsiębiorcy/Program+Lepsze+regulacje+2015) Rozwoju Ekonomii (http://www.pozytek.gov.pl/gallery/Krajowy_Program_Rozwoju_Ekonomii_Spolecznej_wersja_17.09.2013)
T.08.4 - Aktywne i zdrowe starzenie się: została opracowana polityka dotycząca aktywnego starzenia się w świetle wytycznych dotyczących zatrudnienia.	1 - Właściwe zainteresowane strony są zaangażowane w opracowywanie polityki aktywnego starzenia się i związane z nią działania następcze z myślą o utrzymaniu starszych pracowników na rynku pracy i promowanie ich zatrudnienia.	Tak	Solidarność Pokoleń 50+ (przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 24 grudnia 2013 r., http://www.starzenie/program-solidarnosc-pokolen/) Strategia Rozwoju http://isip.sejm.gov.pl/Download?id=WMP20130000640&type=2 Założenia Długofalowej Polityki Sejmowej Radę Ministrów 24 grudnia 2013 r., http://www.mpips.gov.pl/seniorzyaktywne-starzenie/zalozenia-dlu-polsce-na-lata-20142020/

Warunek wstępny	Kryteria	Spełnienie kryteriów (Tak / Nie)	Podstawa
T.08.4 - Aktywne i zdrowe starzenie się: została opracowana polityka dotycząca aktywnego starzenia się w świetle wytycznych dotyczących zatrudnienia.	2 - Państwo członkowskie przygotowało działania mające na celu promowanie aktywnego starzenia się.	Nie	Solidarność Pokoleń 50+ (przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 24 grudnia 2013 r., http://www.starzenie/program-solidarnosc-pokolen/ Strategia Rozwoju K http://isip.sejm.gov.pl/Download?id=WMP20130000640&type=2 Założenia Długofalowej Polityki Senior Ministrów 24 grudnia 2013 r., http://www.mpips.gov.pl/seniorzyaktywne-starzenie/zalozenia-dlugofalowa-na-lata-20142020/
T.08.5 - Przystosowywanie pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian: istnienie polityk sprzyjających przewidywaniu i dobremu zarządzaniu zmianami i restrukturyzacją.	1 - Gotowe są instrumenty mające na celu wspieranie partnerów społecznych i instytucji publicznych w opracowywaniu i monitorowaniu proaktywnych podejść do zmian i restrukturyzacji, które obejmują działania służące promowaniu przewidywania zmian.	Tak	Program „Polityka Nowej Szansy” http://bip.mg.gov.pl/node/20367
T.08.5 - Przystosowywanie pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian: istnienie polityk sprzyjających przewidywaniu i dobremu zarządzaniu	2 - Gotowe są instrumenty mające na celu wspieranie partnerów społecznych i instytucji publicznych w opracowywaniu i monitorowaniu proaktywnych podejść do zmian i	Tak	Program „Polityka Nowej Szansy” http://bip.mg.gov.pl/node/20367

Warunek wstępny	Kryteria	Spełnienie kryteriów (Tak / Nie)	Podstawa
zmianami i restrukturyzacją.	restrukturyzacji, które obejmują działania służące promowaniu przygotowania procesu restrukturyzacji i zarządzania nim.		
T.09.1 - Istnienie i realizacja krajowych strategicznych ram polityki na rzecz ograniczania ubóstwa mających na celu, w świetle wytycznych w sprawie zatrudnienia, aktywne włączenie osób wykluczonych z rynku pracy.	1 - Gotowe są krajowe strategiczne ramy polityki na rzecz ograniczania ubóstwa, które mają na celu aktywne włączenie i które:	Tak	Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu 2020: Nowy W isip.sejm.gov.pl/Download?id=WMP20140000787&type=2
T.09.1 - Istnienie i realizacja krajowych strategicznych ram polityki na rzecz ograniczania ubóstwa mających na celu, w świetle wytycznych w sprawie zatrudnienia, aktywne włączenie osób wykluczonych z rynku pracy.	2 - zapewniają wystarczające podstawy do opracowywania polityk ograniczania ubóstwa i monitorowania zmian;	Tak	Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu 2020: Nowy W isip.sejm.gov.pl/Download?id=WMP20140000787&type=2
T.09.1 - Istnienie i realizacja krajowych strategicznych ram polityki na rzecz ograniczania ubóstwa	3 - zawierają środki pomagające w osiągnięciu krajowego celu dotyczącego walki z ubóstwem i	Tak	Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu 2020: Nowy W isip.sejm.gov.pl/Download?id=WMP20140000787&type=2

Warunek wstępny	Kryteria	Spełnienie kryteriów (Tak / Nie)	Podstawa
mających na celu, w świetle wytycznych w sprawie zatrudnienia, aktywne włączenie osób wykluczonych z rynku pracy.	wykluczeniem społecznym (zgodnie z definicją w krajowym programie reform), co obejmuje promowanie możliwości trwałego zatrudnienia wysokiej jakości dla osób najbardziej zagrożonych wykluczeniem społecznym, w tym osób ze społeczności marginalizowanych;		
T.09.1 - Istnienie i realizacja krajowych strategicznych ram polityki na rzecz ograniczania ubóstwa mających na celu, w świetle wytycznych w sprawie zatrudnienia, aktywne włączenie osób wykluczonych z rynku pracy.	4 - angażują w zwalczanie ubóstwa właściwe zainteresowane strony;	Tak	Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu 2020: Nowy W isip.sejm.gov.pl/Download?id=WMP20140000787&type=2
T.09.1 - Istnienie i realizacja krajowych strategicznych ram polityki na rzecz ograniczania ubóstwa mających na celu, w świetle wytycznych w sprawie zatrudnienia, aktywne włączenie	5 - w zależności od rozpoznanych potrzeb - zawierają działania umożliwiające przejście od opieki instytucjonalnej do opieki zapewnianej przez społeczności lokalne.	Tak	Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu 2020: Nowy W isip.sejm.gov.pl/Download?id=WMP20140000787&type=2

Warunek wstępny	Kryteria	Spełnienie kryteriów (Tak / Nie)	Podstawa
osób wykluczonych z rynku pracy.			
T.09.1 - Istnienie i realizacja krajowych strategicznych ram polityki na rzecz ograniczania ubóstwa mających na celu, w świetle wytycznych w sprawie zatrudnienia, aktywne włączenie osób wykluczonych z rynku pracy.	6 - Na wnioski i w uzasadnionych przypadkach właściwe zainteresowane strony otrzymają wsparcie przy składaniu wniosków dotyczących projektów oraz przy wdrażaniu wybranych projektów i zarządzaniu nimi.	Tak	Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu 2020: Nowy W isip.sejm.gov.pl/Download?id=WMP20140000787&type=2
T.09.3 - Zdrowie: Istnienie krajowych lub regionalnych strategicznych ram polityki zdrowotnej w zakresie określonym w art. 168 TFUE, zapewniających stabilność gospodarczą.	1 - Gotowe są krajowe lub regionalne strategiczne ramy polityki zdrowotnej, które zawierają:	Nie	Policy paper dla ochrony zdrowia na lata 2014-2020 - Krajowe Ramy Strategiczne
T.09.3 - Zdrowie: Istnienie krajowych lub regionalnych strategicznych ram polityki zdrowotnej w zakresie określonym w art. 168 TFUE, zapewniających	2 - skoordynowane działania poprawiające dostęp do świadczeń zdrowotnych;	Nie	Policy paper dla ochrony zdrowia na lata 2014-2020 - Krajowe Ramy Strategiczne

Warunek wstępny	Kryteria	Spełnienie kryteriów (Tak / Nie)	Podstawa
stabilność gospodarczą.			
T.09.3 - Zdrowie: Istnienie krajowych lub regionalnych strategicznych ram polityki zdrowotnej w zakresie określonym w art. 168 TFUE, zapewniających stabilność gospodarczą.	3 - działania mające na celu stymulowanie efektywności w sektorze opieki zdrowotnej poprzez wprowadzanie modeli świadczenia usług i infrastruktury;	Nie	Policy paper dla ochrony zdrowia na lata 2014-2020 - Krajowe Ramy Strategiczne
T.09.3 - Zdrowie: Istnienie krajowych lub regionalnych strategicznych ram polityki zdrowotnej w zakresie określonym w art. 168 TFUE, zapewniających stabilność gospodarczą.	4 - system monitorowania i przeglądu.	Nie	Policy paper dla ochrony zdrowia na lata 2014-2020 - Krajowe Ramy Strategiczne
T.09.3 - Zdrowie: Istnienie krajowych lub regionalnych strategicznych ram polityki zdrowotnej w zakresie określonym w art. 168 TFUE, zapewniających stabilność	5 - Państwo członkowskie lub region przyjęły rami określające szacunkowo dostępne środki budżetowe na opiekę zdrowotną oraz efektywną pod względem kosztów	Nie	Policy paper dla ochrony zdrowia na lata 2014-2020 - Krajowe Ramy Strategiczne

Warunek wstępny	Kryteria	Spełnienie kryteriów (Tak / Nie)	Podstawa
gospodarczą.	koncentrację środków przeznaczonych na priorytetowe potrzeby opieki zdrowotnej.		
T.10.1 - Przedwczesne zakończenie nauki: istnienie strategicznych ram polityki na rzecz ograniczenia przedwczesnego zakończenia nauki w zakresie nie wykraczającym poza zakres określony w art. 165 TFUE.	1 - Gotowy jest system gromadzenia i analizowania danych i informacji dotyczących przedwczesnego zakończenia nauki na odpowiednich szczeblach, który:	Tak	Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego http://isip.sejm.gov.pl/Download?id=WMP20130000640&type=całe życie http://www.men.gov.pl/index.php/uczenie-sie-przez-cale-zycie/770-perspektywa-uczenia-sie-przez-cale-zycie Kapitału Społecznego 2020 http://isip.sejm.gov.pl/Download?id=WMP20130000378&type=2
T.10.1 - Przedwczesne zakończenie nauki: istnienie strategicznych ram polityki na rzecz ograniczenia przedwczesnego zakończenia nauki w zakresie nie wykraczającym poza zakres określony w art. 165 TFUE.	2 - zapewnia wystarczające podstawy do opracowywania ukierunkowanych polityk i umożliwia monitorowanie rozwoju sytuacji.	Tak	Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego http://isip.sejm.gov.pl/Download?id=WMP20130000640&type=całe życie http://www.men.gov.pl/index.php/uczenie-sie-przez-cale-zycie/770-perspektywa-uczenia-sie-przez-cale-zycie Kapitału Społecznego 2020 http://isip.sejm.gov.pl/Download?id=WMP20130000378&type=2
T.10.1 - Przedwczesne zakończenie nauki: istnienie strategicznych ram polityki na rzecz ograniczenia przedwczesnego zakończenia nauki w	3 - Gotowe są strategiczne ramy polityki dotyczące przedwczesnego zakończenia nauki, które:	Tak	Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego http://isip.sejm.gov.pl/Download?id=WMP20130000640&type=całe życie http://www.men.gov.pl/index.php/uczenie-sie-przez-cale-zycie/770-perspektywa-uczenia-sie-przez-cale-zycie Kapitału Społecznego 2020 http://isip.sejm.gov.pl/Download?id=WMP20130000378&type=2

Warunek wstępny	Kryteria	Spełnienie kryteriów (Tak / Nie)	Podstawa
zakresie nie wykraczającym poza zakres określony w art. 165 TFUE.			
T.10.1 - Przedwczesne zakończenie nauki: istnienie strategicznych ram polityki na rzecz ograniczenia przedwczesnego zakończenia nauki w zakresie nie wykraczającym poza zakres określony w art. 165 TFUE.	4 - opierają się na dowodach;	Tak	Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego http://isip.sejm.gov.pl/Download?id=WMP20130000640&type=całe życie http://www.men.gov.pl/index.php/uczenie-sie-przez-cale-zycie/770-perspektywa-uczenia-sie-przez-cale-zycie Kapitału Społecznego 2020 http://isip.sejm.gov.pl/Download?id=WMP20130000378&type=2
T.10.1 - Przedwczesne zakończenie nauki: istnienie strategicznych ram polityki na rzecz ograniczenia przedwczesnego zakończenia nauki w zakresie nie wykraczającym poza zakres określony w art. 165 TFUE.	5 - obejmują właściwe sektory edukacji, w tym wczesny rozwój dziecka, są skierowane w szczególności do grup w trudnej sytuacji, w których występuje największe ryzyko przedwczesnego zakończenia nauki, w tym do osób ze społeczności marginalizowanych, i poruszają kwestię środków zapobiegawczych, interwencyjnych i wyrównawczych;	Tak	Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego http://isip.sejm.gov.pl/Download?id=WMP20130000640&type=całe życie http://www.men.gov.pl/index.php/uczenie-sie-przez-cale-zycie/770-perspektywa-uczenia-sie-przez-cale-zycie Kapitału Społecznego 2020 http://isip.sejm.gov.pl/Download?id=WMP20130000378&type=2

Warunek wstępny	Kryteria	Spełnienie kryteriów (Tak / Nie)	Podstawa
T.10.1 - Przedwczesne zakończenie nauki: istnienie strategicznych ram polityki na rzecz ograniczenia przedwczesnego zakończenia nauki w zakresie nie wykraczającym poza zakres określony w art. 165 TFUE.	6 - obejmują wszystkie sektory polityki oraz zainteresowane podmioty, które są istotne dla rozwiązania kwestii przedwczesnego zakończenia nauki.	Tak	Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego http://isip.sejm.gov.pl/Download?id=WMP20130000640&type= całe życie http://www.men.gov.pl/index.php/uczenie-sie-przez-cale-zycie/770-perspektywa-uczenia-sie-przez-cale-zycie Kapitału Społecznego 2020 http://isip.sejm.gov.pl/Download?id=WMP20130000378&type=2
T.10.3 - Uczenie się przez całe życie: istnienie krajowych lub regionalnych strategicznych ram polityki w zakresie uczenia się przez całe życie, w zakresie określonym w art. 165 TFUE.	1 - Gotowe są krajowe lub regionalne strategiczne ramy polityki w zakresie uczenia się przez całe życie, które obejmują działania:	Tak	Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego http://isip.sejm.gov.pl/Download?id=WMP20130000640&type= SRKL http://www.mpips.gov.pl/praca/strategie-i-dokumenty-programowe/strategia-rozwoju-kapitalu-ludzkiego r/ Perspektywa uczenia się przez całe życie http://www.men.gov.pl/index.php/uczenie-sie-przez-cale-zycie
T.10.3 - Uczenie się przez całe życie: istnienie krajowych lub regionalnych strategicznych ram polityki w zakresie uczenia się przez całe życie, w zakresie określonym w art. 165 TFUE.	2 - mające na celu wspieranie rozwoju i łączenia usług na potrzeby programu uczenia się przez całe życie, w tym ich wdrażania, i podnoszenia kwalifikacji (tj. potwierdzanie kwalifikacji, doradztwo, kształcenie i szkolenie) oraz zapewnienie	Tak	Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego http://isip.sejm.gov.pl/Download?id=WMP20130000640&type= SRKL http://www.mpips.gov.pl/praca/strategie-i-dokumenty-programowe/strategia-rozwoju-kapitalu-ludzkiego r/ Perspektywa uczenia się przez całe życie http://www.men.gov.pl/index.php/uczenie-sie-przez-cale-zycie

Warunek wstępny	Kryteria	Spełnienie kryteriów (Tak / Nie)	Podstawa
	zaangażowania i partnerstwa właściwych zainteresowanych stron;		
T.10.3 - Uczenie się przez całe życie: istnienie krajowych lub regionalnych strategicznych ram polityki w zakresie uczenia się przez całe życie, w zakresie określonym w art. 165 TFUE.	3 - mające na celu świadczenie usług rozwoju umiejętności poszczególnych grup docelowych, w przypadku gdy nadano im priorytetowy charakter w krajowych lub regionalnych strategicznych ramach polityki (na przykład dla młodych ludzi odbywających szkolenie zawodowe, dorosłych, rodziców powracających na rynek pracy, osób o niskich kwalifikacjach i osób starszych, migrantów, a także innych grup w niekorzystnej sytuacji, w szczególności osób z niepełnosprawnościami);	Tak	Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego http://isip.sejm.gov.pl/Download?id=WMP20130000640&type SRKL http://www.mpips.gov.pl/praca/strategie-i-dokumenty-programowe/strategia-rozwoju-kapitalu-ludzkiego/ Perspektywa uczenia się przez całe życie http://www.men.gov.pl/index.php/uczenie-sie-przez-cale-zycie
T.10.3 - Uczenie się przez całe życie: istnienie krajowych lub regionalnych strategicznych ram polityki w zakresie	4 - mające na celu zwiększenie dostępu do programu uczenia się przez całe życie, z uwzględnieniem starań na rzecz skutecznego	Tak	Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego http://isip.sejm.gov.pl/Download?id=WMP20130000640&type SRKL http://www.mpips.gov.pl/praca/strategie-i-dokumenty-programowe/strategia-rozwoju-kapitalu-ludzkiego/ Perspektywa uczenia się przez całe życie http://www.men.gov.pl/index.php/uczenie-sie-przez-cale-zycie

Warunek wstępny	Kryteria	Spełnienie kryteriów (Tak / Nie)	Podstawa
uczenia się przez całe życie, w zakresie określonym w art. 165 TFUE.	wdrażania narzędzi przejrzystości (na przykład europejskich ram kwalifikacji, krajowych ram kwalifikacji, europejskiego systemu transferu osiągnięć w kształceniu i szkoleniu zawodowym, europejskich ram odniesienia na rzecz zapewniania jakości w kształceniu i szkoleniu zawodowym);		
T.10.3 - Uczenie się przez całe życie: istnienie krajowych lub regionalnych strategicznych ram polityki w zakresie uczenia się przez całe życie, w zakresie określonym w art. 165 TFUE.	5 - mające na celu poprawę adekwatności kształcenia i szkolenia względem rynku pracy oraz dostosowanie ich do potrzeb określonych grup docelowych (na przykład młodych ludzi odbywających szkolenie zawodowe, dorosłych, rodziców powracających na rynek pracy, osób o niskich kwalifikacjach i osób starszych, migrantów, a także innych grup w niekorzystnej sytuacji, w szczególności osób z	Tak	Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego http://isip.sejm.gov.pl/Download?id=WMP20130000640&type SRKL http://www.mpips.gov.pl/praca/strategie-i-dokumenty-programowe/strategia-rozwoju-kapitalu-ludzkiego/ Perspektywa uczenia się przez całe życie http://www.men.gov.pl/index.php/uczenie-sie-przez-cale-zycie

Warunek wstępny	Kryteria	Spełnienie kryteriów (Tak / Nie)	Podstawa
	niepełnosprawnościami).		
T.10.4 - Istnienie krajowych lub regionalnych strategicznych ram polityki na rzecz zwiększania jakości i efektywności systemów kształcenia i szkolenia zawodowego, w zakresie określonym w art. 165 TFUE.	1 - Gotowe są krajowe lub regionalne strategiczne ramy polityki na rzecz zwiększania jakości i efektywności systemów kształcenia i szkolenia zawodowego w zakresie określonym w art. 165 TFUE, które obejmują następujące środki:	Tak	Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego http://isip.sejm.gov.pl/Download?id=WMP20130000640&type=całe życie http://www.men.gov.pl/index.php/uczenie-sie-przez-cale-zycie/770-perspektywa-uczenia-sie- Strategia Rozwoju Kraju. Polska 2030. Trzecia Fala Nowoczesności http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet Rozwoju Kraju 2020 http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WMP20120000882
T.10.4 - Istnienie krajowych lub regionalnych strategicznych ram polityki na rzecz zwiększania jakości i efektywności systemów kształcenia i szkolenia zawodowego, w zakresie określonym w art. 165 TFUE.	2 - mające na celu lepsze dostosowanie systemów kształcenia i szkolenia do potrzeb rynku pracy w ścisłej współpracy z właściwymi zainteresowanymi stronami, w tym za pomocą mechanizmów prognozowania umiejętności, dostosowania programów nauczania oraz umocnienia rozwoju systemu nauczania poprzez pracę w różnych formach;	Tak	Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego http://isip.sejm.gov.pl/Download?id=WMP20130000640&type=całe życie http://www.men.gov.pl/index.php/uczenie-sie-przez-cale-zycie/770-perspektywa-uczenia-sie- Strategia Rozwoju Kraju. Polska 2030. Trzecia Fala Nowoczesności http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet Rozwoju Kraju 2020 http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WMP20120000882

Warunek wstępny	Kryteria	Spełnienie kryteriów (Tak / Nie)	Podstawa
T.10.4 - Istnienie krajowych lub regionalnych strategicznych ram polityki na rzecz zwiększania jakości i efektywności systemów kształcenia i szkolenia zawodowego, w zakresie określonym w art. 165 TFUE.	3 - mające na celu zwiększenie jakości i atrakcyjności kształcenia i szkolenia zawodowego, w tym poprzez stworzenie krajowego podejścia do zapewnienia jakości kształcenia i szkolenia zawodowego (na przykład zgodnie z europejskimi ramami odniesienia na rzecz zapewniania jakości w kształceniu i szkoleniu zawodowym) oraz wdrożenie narzędzi służących przejrzystości i uznawaniu, na przykład europejskiego systemu transferu osiągnięć w kształceniu i szkoleniu zawodowym. (ECVET).	Tak	Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego http://isip.sejm.gov.pl/Download?id=WMP20130000640&type=całe życie http://www.men.gov.pl/index.php/uczenie-sie-przez-cale-zycie/770-perspektywa-uczenia-sie-p Strategia Rozwoju Kraju. Polska 2030. Trzecia Fala Nowoczesności http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet Rozwoju Kraju 2020 http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WMP20120000882
G.1 - Istnienie zdolności administracyjnych umożliwiających wdrożenie i stosowanie unijnych przepisów i polityki dotyczących niedyskryminacji w odniesieniu do EFSI.	1 - Rozwiązania zgodne z ramami instytucjonalnymi i prawnymi państw członkowskich dotyczące zaangażowania podmiotów odpowiedzialnych za wspieranie równego	Tak	Ustawa z dnia 3 grudnia 2010 r. o wdrożeniu niektórych przepisów Unii Europejskiej w http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU20102541700 Agenda działań na rzecz równości szans i funduszy unijnych 2014-2020.

Warunek wstępny	Kryteria	Spełnienie kryteriów (Tak / Nie)	Podstawa
	traktowania wszystkich osób podczas przygotowywania i wdrażania programów, w tym zapewnienie doradztwa dotyczącego równości w zakresie działań związanych z EFSI.		
G.1 - Istnienie zdolności administracyjnych umożliwiających wdrożenie i stosowanie unijnych przepisów i polityki dotyczących niedyskryminacji w odniesieniu do EFSI.	2 - Rozwiązania w zakresie szkoleń pracowników instytucji zaangażowanych w zarządzanie EFSI oraz kontrolę nad tymi funduszami z dziedziny unijnych przepisów i polityki dotyczących niedyskryminacji.	Nie	Ustawa z dnia 3 grudnia 2010 r. o wdrożeniu niektórych przepisów Unii Europejskiej w http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU20102541700 Agenda działań na rzecz równości szans funduszy unijnych 2014-2020.
G.2 - Istnienie zdolności administracyjnych umożliwiających wdrożenie i stosowanie unijnych przepisów i polityki dotyczących równouprawnienia płci w odniesieniu do EFSI.	1 - Rozwiązania zgodne z ramami instytucjonalnymi i prawnymi państw członkowskich dotyczące zaangażowania podmiotów odpowiedzialnych za równouprawnienie płci podczas przygotowywania i realizacji programów, w tym zapewnienie	Tak	Ustawa z dnia 3 grudnia 2010 r. o wdrożeniu niektórych przepisów Unii Europejskiej w http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU20102541700 Agenda działań na rzecz równości szans funduszy unijnych 2014-2020.

Warunek wstępny	Kryteria	Spełnienie kryteriów (Tak / Nie)	Podstawa
	doradztwa dotyczącego równouprawnienia płci w zakresie działań związanych z EFSI.		
G.2 - Istnienie zdolności administracyjnych umożliwiających wdrożenie i stosowanie unijnych przepisów i polityki dotyczących równouprawnienia płci w odniesieniu do EFSI.	2 - Rozwiązania w zakresie szkolenia pracowników instytucji zaangażowanych w zarządzanie EFSI oraz kontrolę nad tymi funduszami z dziedziny unijnych przepisów i polityki dotyczących równouprawnienia płci i uwzględniania aspektu płci.	Nie	Ustawa z dnia 3 grudnia 2010 r. o wdrożeniu niektórych przepisów Unii Europejskiej w http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU20102541700 Agenda działań na rzecz równości szans funduszy unijnych 2014-2020.
G.3 - Istnienie zdolności administracyjnych umożliwiających wdrożenie i stosowanie Konwencji Narodów Zjednoczonych o prawach osób z niepełnosprawnościami w odniesieniu do EFSI zgodnie z decyzją Rady 2010/48/WE.	1 - Rozwiązania zgodne z ramami instytucjonalnymi i prawnymi państw członkowskich dotyczące konsultacji i zaangażowania podmiotów odpowiedzialnych za ochronę praw osób z niepełnosprawnościami lub organizacji przedstawicielskich osób z niepełnosprawnościami i innych właściwych zainteresowanych stron	Tak	Ustawa z dnia 3 grudnia 2010 r. o wdrożeniu niektórych przepisów Unii Europejskiej w http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU20102541700 Agenda działań na rzecz równości szans funduszy unijnych 2014-2020. Ustawa z dnia 3 grudnia 2010 r. o wdrożeniu niektórych przepisów Unii traktowania http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU20102541700

Warunek wstępny	Kryteria	Spełnienie kryteriów (Tak / Nie)	Podstawa
	podczas przygotowywania i wdrażania programów.		
G.3 - Istnienie zdolności administracyjnych umożliwiających wdrożenie i stosowanie Konwencji Narodów Zjednoczonych o prawach osób z niepełnosprawnościami w odniesieniu do EFSI zgodnie z decyzją Rady 2010/48/WE.	2 - Rozwiązania w zakresie szkoleń pracowników instytucji zaangażowanych w zarządzanie EFSI oraz kontrolę nad tymi funduszami z dziedziny obowiązujących unijnych przepisów i polityki dotyczących niepełnosprawności, w tym dostępności i praktycznego stosowania Konwencji o prawach osób z niepełnosprawnościami, zgodnie z przepisami unijnymi i prawem krajowym.	Nie	Ustawa z dnia 3 grudnia 2010 r. o wdrożeniu niektórych przepisów Unii Europejskiej w http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU20102541700 Agenda działań na rzecz równości szans funduszy unijnych 2014-2020. Ustawa z dnia 3 grudnia 2010 r. o wdrożeniu niektórych przepisów Unii traktowania http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU20102541700
G.3 - Istnienie zdolności administracyjnych umożliwiających wdrożenie i stosowanie Konwencji Narodów Zjednoczonych o prawach osób z niepełnosprawnościami w odniesieniu do EFSI	3 - Rozwiązania dotyczące monitorowania wdrożenia przepisów art. 9 Konwencji o prawach osób z niepełnosprawnościami w związku z EFSI przy przygotowaniu i wdrażaniu programów.	Tak	Ustawa z dnia 3 grudnia 2010 r. o wdrożeniu niektórych przepisów Unii Europejskiej w http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU20102541700 Agenda działań na rzecz równości szans funduszy unijnych 2014-2020. Ustawa z dnia 3 grudnia 2010 r. o wdrożeniu niektórych przepisów Unii traktowania http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU20102541700

Warunek wstępny	Kryteria	Spełnienie kryteriów (Tak / Nie)	Podstawa
zgodnie z decyzją Rady 2010/48/WE.			
G.4 - Istnienie rozwiązań dotyczących skutecznego stosowania unijnych przepisów w zakresie zamówień publicznych w odniesieniu do EFSI.	1 - Rozwiązania dotyczące skutecznego stosowania unijnych przepisów w zakresie zamówień publicznych poprzez stosowne mechanizmy.	Tak	Ustawa o zmianie ustawy Prawo zamówień publicznych obejmująca dostosowanie do wyroku Trybunału S 465/11, tj. modyfikacji art. 24 ust. 1 pkt 1 i art. 24 ust. pkt 1a ustawy PZP http://www.uzp.gov.pl/cmsws/pa
G.4 - Istnienie rozwiązań dotyczących skutecznego stosowania unijnych przepisów w zakresie zamówień publicznych w odniesieniu do EFSI.	2 - Rozwiązania zapewniające przejrzystość postępowań o udzielanie zamówienia.	Tak	Ustawa o zmianie ustawy Prawo zamówień publicznych obejmująca dostosowanie do wyroku Trybunału S 465/11, tj. modyfikacji art. 24 ust. 1 pkt 1 i art. 24 ust. pkt 1a ustawy PZP http://www.uzp.gov.pl/cmsws/pa
G.4 - Istnienie rozwiązań dotyczących skutecznego stosowania unijnych przepisów w zakresie zamówień publicznych w odniesieniu do EFSI.	3 - Rozwiązania w zakresie szkoleń i rozpowszechniania informacji wśród pracowników zaangażowanych we wdrażanie EFSI.	Tak	Ustawa o zmianie ustawy Prawo zamówień publicznych obejmująca dostosowanie do wyroku Trybunału S 465/11, tj. modyfikacji art. 24 ust. 1 pkt 1 i art. 24 ust. pkt 1a ustawy PZP http://www.uzp.gov.pl/cmsws/pa
G.4 - Istnienie rozwiązań dotyczących skutecznego stosowania unijnych przepisów w zakresie zamówień publicznych w odniesieniu do EFSI.	4 - Rozwiązania zapewniające zdolności administracyjne w celu wdrożenia i stosowania unijnych przepisów w zakresie zamówień publicznych.	Tak	Ustawa o zmianie ustawy Prawo zamówień publicznych obejmująca dostosowanie do wyroku Trybunału S 465/11, tj. modyfikacji art. 24 ust. 1 pkt 1 i art. 24 ust. pkt 1a ustawy PZP http://www.uzp.gov.pl/cmsws/pa

Warunek wstępny	Kryteria	Spełnienie kryteriów (Tak / Nie)	Podstawa
G.5 - Istnienie rozwiązań dotyczących skutecznego stosowania unijnych przepisów w zakresie pomocy państwa w odniesieniu do EFSI.	1 - Rozwiązania dotyczące skutecznego stosowania unijnych przepisów w zakresie pomocy państwa.	Tak	Baza danych tzw. SHRIMP (System Harmonogramowania, Raportowania i http://www.uokik.gov.pl/kompetencje_prezesa_uokik_w_zakresie_pomocy_publicznej.php Ustawa z o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej (t. j. Dz. U. z 2007 r. Nr : http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU20070590404
G.5 - Istnienie rozwiązań dotyczących skutecznego stosowania unijnych przepisów w zakresie pomocy państwa w odniesieniu do EFSI.	2 - Rozwiązania w zakresie szkoleń i rozpowszechniania informacji wśród pracowników zaangażowanych we wdrażanie EFSI.	Tak	Baza danych tzw. SHRIMP (System Harmonogramowania, Raportowania i http://www.uokik.gov.pl/kompetencje_prezesa_uokik_w_zakresie_pomocy_publicznej.php Ustawa z o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej (t. j. Dz. U. z 2007 r. Nr : http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU20070590404
G.5 - Istnienie rozwiązań dotyczących skutecznego stosowania unijnych przepisów w zakresie pomocy państwa w odniesieniu do EFSI.	3 - Rozwiązania zapewniające zdolności administracyjne niezbędne do wdrożenia i stosowania unijnych przepisów w zakresie pomocy państwa.	Tak	Baza danych tzw. SHRIMP (System Harmonogramowania, Raportowania i http://www.uokik.gov.pl/kompetencje_prezesa_uokik_w_zakresie_pomocy_publicznej.php Ustawa z o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej (t. j. Dz. U. z 2007 r. Nr : http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU20070590404
G.6 - Istnienie rozwiązań zapewniających skuteczne stosowanie unijnych przepisów w dziedzinie ochrony środowiska w zakresie ocen oddziaływania na środowisko (OOŚ) oraz strategicznych ocen oddziaływania na środowisko (SEA).	1 - Rozwiązania dotyczące skutecznego stosowania dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/92/UE (OOŚ) i dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2001/42/WE (SEA).	Tak	Ustawa o zmianie ustawy Prawo wodne oraz niektórych innych ustaw Ustawa o udostępnianiu informacja i udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko Rozporządzenie i przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko Ustawa Prawo geologiczne i górnicze oraz poz. 1238).

Warunek wstępny	Kryteria	Spełnienie kryteriów (Tak / Nie)	Podstawa
przy wyborze działań, które w najefektywniejszy sposób przyczyniają się do osiągnięcia pożądaných rezultatów, do monitorowania postępów w osiągnięciu rezultatów oraz do podejmowania ewaluacji oddziaływania.	mających na celu zapewnienie walidacji statystycznej.		
G.7 - Istnienie podstawy statystycznej niezbędnej do przeprowadzenia ocen skuteczności i ocen oddziaływania programów. Istnienie systemu wskaźników rezultatu niezbędnych przy wyborze działań, które w najefektywniejszy sposób przyczyniają się do osiągnięcia pożądaných rezultatów, do monitorowania postępów w osiągnięciu rezultatów oraz do podejmowania	2 - Gotowe są rozwiązania w zakresie terminowego gromadzenia i agregowania danych statystycznych, które obejmują następujące elementy: uregulowania dotyczące publikacji i dostępności publicznej zagregowanych danych.	Tak	Ustawa o statystyce publicznej z dn. 29 czerwca 1995 r. (z późn. zm.). http://isap.sejm.gov.pl/DetailsService

Warunek wstępny	Kryteria	Spełnienie kryteriów (Tak / Nie)	Podstawa
<p>systemu wskaźników rezultatu niezbędnych przy wyborze działań, które w najefektywniejszy sposób przyczyniają się do osiągnięcia pożądaných rezultatów, do monitorowania postępów w osiągnięciu rezultatów oraz do podejmowania ewaluacji oddziaływania.</p>			
<p>G.7 - Istnienie podstawy statystycznej niezbędnej do przeprowadzenia ocen skuteczności i ocen oddziaływania programów. Istnienie systemu wskaźników rezultatu niezbędnych przy wyborze działań, które w najefektywniejszy sposób przyczyniają się do osiągnięcia pożądaných rezultatów, do monitorowania postępów w osiągnięciu</p>	<p>5 - Skuteczny system wskaźników rezultatu, obejmujący: spójność każdego wskaźnika z następującymi wymogami: odporność oraz walidacja statystyczna, jasność interpretacji normatywnej, reagowanie na politykę, terminowe gromadzenie danych.</p>	<p>Nie</p>	<p>Ustawa o statystyce publicznej z dn. 29 czerwca 1995 r. (z późn. zm.). http://isap.sejm.gov.pl/DetailsService</p>

Ogólny warunek wstępny	Niespełnione kryteria	Przedsięwzięcia, które należy podjąć	Termin (data)	Odpowiedzialne podmioty
G.1 - Istnienie zdolności administracyjnych umożliwiających wdrożenie i stosowanie unijnych przepisów i polityki dotyczących niedyskryminacji w odniesieniu do EFSI.	2 - Rozwiązania w zakresie szkoleń pracowników instytucji zaangażowanych w zarządzanie EFSI oraz kontrolę nad tymi funduszami z dziedziny unijnych przepisów i polityki dotyczących niedyskryminacji.	Przyjęcie Agendy działań na rzecz równości szans i niedyskryminacji w ramach funduszy unijnych 2014-2020 przez Komitet Koordynacyjny UP	2015-03-31	Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju
G.2 - Istnienie zdolności administracyjnych umożliwiających wdrożenie i stosowanie unijnych przepisów i polityki dotyczących równouprawnienia płci w odniesieniu do EFSI.	2 - Rozwiązania w zakresie szkolenia pracowników instytucji zaangażowanych w zarządzanie EFSI oraz kontrolę nad tymi funduszami z dziedziny unijnych przepisów i polityki dotyczących równouprawnienia płci i uwzględniania aspektu płci.	Przyjęcie Agendy działań na rzecz równości szans i niedyskryminacji w ramach funduszy unijnych 2014-2020 przez Komitet Koordynacyjny UP	2015-03-31	Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju
G.3 - Istnienie zdolności administracyjnych umożliwiających wdrożenie i stosowanie Konwencji Narodów Zjednoczonych o prawach osób z niepełnosprawnościami w odniesieniu do EFSI zgodnie z decyzją Rady 2010/48/WE.	2 - Rozwiązania w zakresie szkoleń pracowników instytucji zaangażowanych w zarządzanie EFSI oraz kontrolę nad tymi funduszami z dziedziny obowiązujących unijnych przepisów i polityki dotyczących niepełnosprawności, w tym dostępności i praktycznego stosowania Konwencji o prawach osób z niepełnosprawnościami, zgodnie z przepisami unijnymi i prawem krajowym.	Przyjęcie Agendy działań na rzecz równości szans i niedyskryminacji w ramach funduszy unijnych 2014-2020 przez Komitet Koordynacyjny UP	2015-03-31	Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju
G.7 - Istnienie podstawy statystycznej niezbędnej do przeprowadzenia ocen skuteczności i ocen oddziaływania programów. Istnienie systemu wskaźników rezultatu niezbędnych przy wyborze działań, które w najefektywniejszy sposób przyczyniają się do osiągnięcia pożądanego rezultatu, do monitorowania postępów w osiąganiu rezultatów oraz do podejmowania ewaluacji oddziaływania.	3 - Skuteczny system wskaźników rezultatu, obejmujący: wybór wskaźników rezultatu dla każdego programu, dostarczających informacji na temat przyczyn uzasadniających wybór działań z zakresu polityki finansowanych przez dany program.	W PI 2c wprowadzono wskaźnik rezultatu strategicznego: "Odsetek obywateli korzystających z e-administracji (EAC)" - wartość bazowa wskaźnika będzie dostępna w GUS z badania pn. "Rozszerzenie badania i pozyskanie danych na poziomie NTS 2 z zakresu wykorzystania ICT w gospodarstwach domowych". Po uzyskaniu tych danych IZ RPO oszacuje wartość docelową wskaźnika. Po oszacowaniu wartości docelowej, IZ przedłoży wniosek o modyfikację Programu w celu wprowadzenia brakujących danych i	2015-12-31	GUS/IZ RPO WSL

Ogólny warunek wstępny	Niespełnione kryteria	Przedsięwzięcia, które należy podjąć	Termin (data)	Odpowiedzialne podmioty
		ostatecznego wypełnienia warunku ex-ante 7.		
G.7 - Istnienie podstawy statystycznej niezbędnej do przeprowadzenia ocen skuteczności i ocen oddziaływania programów. Istnienie systemu wskaźników rezultatu niezbędnych przy wyborze działań, które w najefektywniejszy sposób przyczyniają się do osiągnięcia pożądanych rezultatów, do monitorowania postępów w osiąganiu rezultatów oraz do podejmowania ewaluacji oddziaływania.	4 - Skuteczny system wskaźników rezultatu, obejmujący: ustanowienie wartości docelowych dla tych wskaźników.	W PI 2c wprowadzono wskaźnik rezultatu strategicznego: "Odsetek obywateli korzystających z e-administracji (EAC)" - wartość bazowa wskaźnika będzie dostępna w GUS z badania pn. "Rozszerzenie badania i pozyskanie danych na poziomie NTS 2 z zakresu wykorzystania ICT w gospodarstwach domowych". Po uzyskaniu tych danych IZ RPO oszacuje wartość docelową wskaźnika. Po oszacowaniu wartości docelowej, IZ przedłoży wniosek o modyfikację Programu w celu wprowadzenia brakujących danych i ostatecznego wypełnienia warunku ex-ante 7.	2015-12-31	GUS/IZ RPO WSL
G.7 - Istnienie podstawy statystycznej niezbędnej do przeprowadzenia ocen skuteczności i ocen oddziaływania programów. Istnienie systemu wskaźników rezultatu niezbędnych przy wyborze działań, które w najefektywniejszy sposób przyczyniają się do osiągnięcia pożądanych rezultatów, do monitorowania postępów w osiąganiu rezultatów oraz do podejmowania ewaluacji oddziaływania.	5 - Skuteczny system wskaźników rezultatu, obejmujący: spójność każdego wskaźnika z następującymi wymogami: odporność oraz walidacja statystyczna, jasność interpretacji normatywnej, reagowanie na politykę, terminowe gromadzenie danych.	W PI 2c wprowadzono wskaźnik rezultatu strategicznego: "Odsetek obywateli korzystających z e-administracji (EAC)" - wartość bazowa wskaźnika będzie dostępna w GUS z badania pn. "Rozszerzenie badania i pozyskanie danych na poziomie NTS 2 z zakresu wykorzystania ICT w gospodarstwach domowych". Po uzyskaniu tych danych IZ RPO oszacuje wartość docelową wskaźnika. Po oszacowaniu wartości docelowej, IZ przedłoży wniosek o modyfikację Programu w celu wprowadzenia brakujących danych i ostatecznego wypełnienia warunku ex-ante 7.	2015-12-31	GUS/IZ RPO WSL

Tabela 26: Przedsięwzięcia służące spełnieniu mających zastosowanie tematycznych warunków wstępnych

Tematyczny warunek wstępny	Niespełnione kryteria	Przedsięwzięcia, które należy podjąć	Termin (data)	Odpowiedzialne podmioty
<p>T.01.1 - Badania naukowe i innowacje: istnienie krajowych lub regionalnych strategii na rzecz inteligentnej specjalizacji, zgodnie z krajowym programem reform, w celu zwiększenia wydatków na badania i innowacje ze środków prywatnych, co jest cechą dobrze funkcjonujących krajowych lub regionalnych systemów badań i innowacji.</p>	<p>5 - Przyjęto ramy określające dostępne środki budżetowe na badania i innowacje.</p>	<p>Przeprowadzenie monitoringu RIS WSL i IS (PPO w przedsiębiorstwach, audyty innowacyjno-technologiczne, debaty społeczne przy udziale IOB, B+R, MSP; współpraca z MG i BŚ w PPO w ramach KIS) poprzez zastosowanie smart index dla IS; knowledge index; indeks kapitału społecznego; indeks innowacyjności; indeks atrakcyjności inwestycyjnej</p> <p>Opracowanie szczegółowych narzędzi i modeli biznesowych w zakresie wdrażania i zarządzania IS (roczne raporty dot. trendów i działań w obszarze IS; przewodnika budowania lokalnej strategii innowacji; wytyczne dot. kryteriów wyboru projektów innowacyjnych; mapowanie aktorów i procesów RIS; dominujące modele biznesowe i public governance)</p> <p>Tworzenie i aktualizacja regionalnych baz danych statystycznych na potrzeby monitorowania specjalizacji regionalnych, RIS WSL oraz RPO WSL 2014-2020 (ewaluacje, badania, foresight w zakresie IS oraz sektorów wzrostu)</p>	<p>2015-12-31</p>	<p>Zarząd Województwa Śląskiego (nadzór) przy współpracy SROS</p>
<p>T.03.1 - Przeprowadzono konkretne działania wspierające promowanie przedsiębiorczości z uwzględnieniem programu "Small Business Act".</p>	<p>2 - Konkretnie działania: wprowadzono działania mające na celu skrócenie czasu potrzebnego na uzyskanie licencji i pozwoleń na podjęcie i prowadzenie szczególnego rodzaju działalności w ramach przedsiębiorstwa, z uwzględnieniem celów programu "Small Business Act";</p>	<p>Wejście w życie ustawy o zmianie ustaw regulujących warunki dostępu do wykonywania niektórych zawodów - III transza deregulacji</p>	<p>2015-05-01</p>	<p>Ministerstwo Gospodarki</p>

Tematyczny warunek wstępny	Niespełnione kryteria	Przedsięwzięcia, które należy podjąć	Termin (data)	Odpowiedzialne podmioty
T.03.1 - Przeprowadzono konkretne działania wspierające promowanie przedsiębiorczości z uwzględnieniem programu "Small Business Act".	3 - Konkretnie działania: wprowadzono mechanizm monitorowania wdrażania działań programu "Small Business Act" i oceny wpływu prawodawstwa na MŚP.	Wdrożenie elektronicznej platformy konsultacyjnej Wytyczne do przeprowadzania Oceny Wpływu Zakończenie pilotażu w zakresie testu MŚP	2015-12-31	Ministerstwo Gospodarki
T.04.1 - Przeprowadzono działania promujące racjonalne kosztowo ulepszenie efektywnego końcowego wykorzystania energii oraz racjonalne kosztowo inwestycje w efektywność energetyczną przy budowaniu lub renowacji budynków.	2 - Działania obejmują: działania konieczne do utworzenia systemu certyfikacji w odniesieniu do charakterystyki energetycznej budynków, spójnego z art. 11 dyrektywy 2010/31/UE;	Wydanie rozporządzenia w sprawie metodologii wyznaczania charakterystyki energetycznej budynku lub części budynku, sposobu sporządzania oraz wzorów świadectw charakterystyki energetycznej (obecnie zakończono zbieranie uwag do projektu rozporządzenia w ramach konsultacji publicznych)	2015-06-30	Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju
T.06.1 - Gospodarka wodna: istnienie - w odniesieniu do inwestycji wspieranych przez programy - a) polityki taryfowej w zakresie cen wody, przewidującej odpowiednie zachęty dla użytkowników, aby efektywnie korzystali z zasobów wodnych oraz b) odpowiedniego wkładu różnych użytkowników wody w zwrot kosztów za usługi wodne w stopniu określonym w zatwierdzonych planach gospodarowania wodami w dorzeczu.	1 - W sektorach wspieranych z EFRR, Funduszu Spójności i EFRROW państwo członkowskie zapewniło wkład różnych użytkowników wody w zwrot kosztów za usługi wodne w podziale na sektory, zgodnie z art. 9 ust. 1 tiret pierwsze dyrektywy 2000/60/WE, przy uwzględnieniu, w stosownych przypadkach, skutków społecznych, środowiskowych i gospodarczych zwrotu, jak również warunków geograficznych i klimatycznych dotkniętego regionu lub dotkniętych regionów.	Główne działania: 1. Przyjęcie nowej ustawy – Prawo wodne, 2. Aktualizacja planów gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy w Polsce Opis spełniania kryterium wraz ze szczegółowym planem działań oraz harmonogramem i instytucjami odpowiedzialnymi zostały przedstawione w Samoocenie spełniania warunkowości ex ante.	2016-03-31	Instytucja wiodąca: Ministerstwo Środowiska
T.06.1 - Gospodarka wodna: istnienie - w odniesieniu do inwestycji wspieranych przez programy - a) polityki taryfowej w zakresie cen wody, przewidującej odpowiednie zachęty dla użytkowników, aby efektywnie korzystali z zasobów wodnych oraz b) odpowiedniego wkładu różnych użytkowników wody w zwrot kosztów za usługi wodne w stopniu określonym w zatwierdzonych planach gospodarowania wodami w dorzeczu.	2 - Przyjęcie planu gospodarowania wodami w dorzeczu dla obszaru dorzecza spójnego z art. 13 dyrektywy 2000/60/WE.	Główne działania: 1. Aktualizacja planów gospodarki wodami na obszarach dorzeczy w Polsce 2. Przekazanie do KE raportu wraz z kopiami aktualizacji PGW planowane jest w I kwartale 2016 r. Opis spełniania kryterium wraz ze szczegółowym planem działań oraz harmonogramem i instytucjami odpowiedzialnymi zostały przedstawione w	2015-12-31	Instytucja wiodąca: Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej Instytucja współpracująca: Ministerstwo Środowiska

Tematyczny warunek wstępny	Niespełnione kryteria	Przedsięwzięcia, które należy podjąć	Termin (data)	Odpowiedzialne podmioty
		Samooocenie spełniania warunkowości ex ante.		
T.06.2 - Gospodarka odpadami: promowanie zrównoważonych gospodarczo i środowiskowo inwestycji w sektorze gospodarki odpadami, w szczególności poprzez opracowanie planów gospodarki odpadami zgodnych z dyrektywą 2008/98/WE oraz z hierarchią odpadów.	2 - Istnienie jednego lub kilku planów gospodarki odpadami zgodnie z wymogami art. 28 dyrektywy 2008/98/WE.	<p>Główne działania:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Wprowadzenie obowiązku sporządzania przez ZW planów inwest., 2. Wydanie rozp. określającego sposób i formę sporządzania WPGO 3. Aktualizacja KPGO 4. Aktualizacja WPGO wraz z opracowaniem planów inwestycyjnych <p>Opis spełniania kryterium wraz ze szczegółowym planem działań oraz harmonogramem i instytucjami odpowiedzialnymi zostały przedstawione w Samoocenie spełniania warunkowości ex ante.</p>	2016-12-31	<p>Parlament RP Ministerstwo Środowiska</p> <p>Ministerstwo Środowiska/ Rada Ministrów</p> <p>Zarząd Województwa/ Sejmik Województwa</p>
T.06.2 - Gospodarka odpadami: promowanie zrównoważonych gospodarczo i środowiskowo inwestycji w sektorze gospodarki odpadami, w szczególności poprzez opracowanie planów gospodarki odpadami zgodnych z dyrektywą 2008/98/WE oraz z hierarchią odpadów.	4 - Przyjęto środki niezbędne do osiągnięcia celów na 2020 r. dotyczących przygotowania do ponownego wykorzystania i recyklingu, zgodnie z art. 11 ust. 2 dyrektywy 2008/98/WE.	<p>Główne działania:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Nowelizacja ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach 2. Rozp. ws. obowiązku selektywnego zbierania niektórych odpadów komunalnych oraz szczegółowego sposobu selektywnego zbierania wybranych frakcji odpadów 3. Wydanie rozp. RM ws. opłat za korzystanie ze środowiska(...) 4. Uchwalenie nowej ustawy o zużytych sprzęcie elektrycznym i elektronicznym 5. Wydanie rozp. ws. wzorów sprawozdań o odebranych odpadach komunalnych [...] 6. Wydanie rozp. dotyczącego audytu na podst. art. 51 ustawy z dn. 13 czerwca 2013. o gospodarce opakowaniami [...] 	2015-12-31	<p>Parlament RP</p> <p>Ministerstwo Środowiska</p> <p>Ministerstwo Środowiska</p> <p>Parlament RP</p> <p>Ministerstwo Środowiska</p> <p>Ministerstwo Środowiska</p>

Tematyczny warunek wstępny	Niespełnione kryteria	Przedsięwzięcia, które należy podjąć	Termin (data)	Odpowiedzialne podmioty
		Opis spełniania kryterium wraz ze szczegółowym planem działań oraz harmonogramem i instytucjami odpowiedzialnymi zostały przedstawione w Samoocenie spełniania warunkowości ex ante.		
T.07.1 - Transport: istnienie kompleksowego planu/planów lub kompleksowych ram w zakresie inwestycji transportowych zgodnie z instytucyjną strukturą państw członkowskich (z uwzględnieniem transportu publicznego na szczeblu regionalnym i lokalnym), które wspierają rozwój infrastruktury i poprawiają łączność z kompleksową i bazową siecią TEN-T.	1 - Istnienie kompleksowego planu/planów transportu lub ram w zakresie inwestycji transportowych spełniających wymogi prawne dotyczące strategicznej oceny oddziaływania na środowisko i określających:	Przyjęcie przez Zarząd Województwa Śląskiego dokumentu wdrożeniowego do Strategii Rozwoju Systemu Transportu Województwa	2015-09-30	Zarząd Województwa Śląskiego
T.07.1 - Transport: istnienie kompleksowego planu/planów lub kompleksowych ram w zakresie inwestycji transportowych zgodnie z instytucyjną strukturą państw członkowskich (z uwzględnieniem transportu publicznego na szczeblu regionalnym i lokalnym), które wspierają rozwój infrastruktury i poprawiają łączność z kompleksową i bazową siecią TEN-T.	5 - identyfikację odpowiedniej ilości realistycznych i zaawansowanych w przygotowaniu projektów, które mają być wspierane w ramach EFRR i Funduszu Spójności;	Przyjęcie przez Zarząd Województwa Śląskiego dokumentu wdrożeniowego do Strategii Rozwoju Systemu Transportu Województwa	2015-09-30	Zarząd Województwa Śląskiego
T.07.1 - Transport: istnienie kompleksowego planu/planów lub kompleksowych ram w zakresie inwestycji transportowych zgodnie z instytucyjną strukturą państw członkowskich (z uwzględnieniem transportu publicznego na szczeblu regionalnym i lokalnym), które wspierają rozwój infrastruktury i poprawiają łączność z kompleksową i bazową siecią TEN-T.	6 - działania mające na celu zapewnienie zdolności instytucji pośredniczących i beneficjentów do realizacji projektów.	Przyjęcie przez Zarząd Województwa Śląskiego dokumentu wdrożeniowego do Strategii Rozwoju Systemu Transportu Województwa	2015-09-30	Zarząd Województwa Śląskiego

Tematyczny warunek wstępny	Niespełnione kryteria	Przedsięwzięcia, które należy podjąć	Termin (data)	Odpowiedzialne podmioty
T.07.2 - Kolej: istnienie w kompleksowym planie / kompleksowych planach lub ramach dotyczących transportu wyraźnej części dotyczącej rozwoju kolei zgodnie z instytucyjną strukturą państw członkowskich (z uwzględnieniem transportu publicznego na szczeblu regionalnym i lokalnym), która wspiera rozwój infrastruktury i poprawia łączność z kompleksową i bazową siecią TEN-T. Inwestycje obejmują tabor, interoperacyjność oraz rozwijanie potencjału.	1 - istnienie w określonych powyżej planie/planach lub ramach dotyczących transportu części odnoszącej się do rozwoju kolei spełniającej wymogi prawne dotyczące strategicznej oceny oddziaływania na środowisko i identyfikującej odpowiednią ilość realistycznych i zaawansowanych w przygotowaniu projektów (wraz z harmonogramem i budżetem);	Przyjęcie przez Zarząd Województwa Śląskiego dokumentu wdrożeniowego do Strategii Rozwoju Systemu Transportu Województwa	2015-09-30	Zarząd Województwa Śląskiego
T.07.2 - Kolej: istnienie w kompleksowym planie / kompleksowych planach lub ramach dotyczących transportu wyraźnej części dotyczącej rozwoju kolei zgodnie z instytucyjną strukturą państw członkowskich (z uwzględnieniem transportu publicznego na szczeblu regionalnym i lokalnym), która wspiera rozwój infrastruktury i poprawia łączność z kompleksową i bazową siecią TEN-T. Inwestycje obejmują tabor, interoperacyjność oraz rozwijanie potencjału.	2 - działania mające na celu zapewnienie zdolności instytucji pośredniczących i beneficjentów do realizacji projektów.	Przyjęcie przez Zarząd Województwa Śląskiego dokumentu wdrożeniowego do Strategii Rozwoju Systemu Transportu Województwa	2015-09-30	Zarząd Województwa Śląskiego
T.08.4 - Aktywne i zdrowe starzenie się: została opracowana polityka dotycząca aktywnego starzenia się w świetle wytycznych dotyczących zatrudnienia.	2 - Państwo członkowskie przygotowało działania mające na celu promowanie aktywnego starzenia się.	Plan działań dotyczący przygotowania dokumentu: Policy Paper dla obszaru ochrony zdrowia w Polsce na lata 2014-2020. Krajowe Ramy Strategiczne. - Uzupełnienie Policy paper dla ochrony zdrowia na lata 2014-2020. Krajowe Ramy Strategiczne. Dokument zostanie zweryfikowany w kontekście uwag zgłoszonych przez KE na spotkaniu w dniu 16 października 2014 r., Termin: 31/01/2015 r. - Przyjęcie Policy paper przez właściwe władze na poziomie krajowym, Termin: 30/06/2015 r. Opis spełnienia kryterium wraz ze	2015-06-30	Ministerstwo Zdrowia

Tematyczny warunek wstępny	Niespełnione kryteria	Przedsięwzięcia, które należy podjąć	Termin (data)	Odpowiedzialne podmioty
		szczegółowym planem działań oraz harmonogramem i instytucjami odpowiedzialnymi zostały przedstawione w Samoocenie spełniania warunkowości ex ante, stanowiącej załącznik do programu.		
T.09.3 - Zdrowie: Istnienie krajowych lub regionalnych strategicznych ram polityki zdrowotnej w zakresie określonym w art. 168 TFUE, zapewniających stabilność gospodarczą.	1 - Gotowe są krajowe lub regionalne strategiczne ramy polityki zdrowotnej, które zawierają:	Warunek zostanie uznany za wypełniony po spełnieniu poniższych kryteriów:	2016-12-31	Ministerstwo Zdrowia
T.09.3 - Zdrowie: Istnienie krajowych lub regionalnych strategicznych ram polityki zdrowotnej w zakresie określonym w art. 168 TFUE, zapewniających stabilność gospodarczą.	2 - skoordynowane działania poprawiające dostęp do świadczeń zdrowotnych;	Plan działań dotyczący przygotowania dokumentu: Policy Paper dla obszaru ochrony zdrowia w Polsce na lata 2014-2020. Krajowe Ramy Strategiczne. - Uzupełnienie Policy paper dla ochrony zdrowia na lata 2014-2020. Krajowe Ramy Strategiczne. Dokument zostanie zweryfikowany w kontekście uwag zgłoszonych przez KE na spotkaniu w dniu 16 października 2014 r., Termin: 31/01/2015 r. - Przyjęcie Policy paper przez właściwe władze na poziomie krajowym, Termin: 30/06/2015 r. Opis spełnienia kryterium wraz ze szczegółowym planem działań oraz harmonogramem i instytucjami odpowiedzialnymi zostały przedstawione w Samoocenie spełniania warunkowości ex ante, stanowiącej załącznik do programu.	2015-06-30	Ministerstwo Zdrowia
T.09.3 - Zdrowie: Istnienie krajowych lub regionalnych strategicznych ram polityki zdrowotnej w zakresie określonym w art. 168 TFUE, zapewniających stabilność gospodarczą.	3 - działania mające na celu stymulowanie efektywności w sektorze opieki zdrowotnej poprzez wprowadzanie modeli świadczenia usług i infrastruktury;	Plan działań dotyczący map potrzeb zdrowotnych - Sporządzenie „map potrzeb” w zakresie onkologii i kardiologii opisujących elementy systemu na poziomie POZ, AOS, szpitali. Termin: 31/12/2015	2016-12-31	Ministerstwo Zdrowia

Tematyczny warunek wstępny	Niespełnione kryteria	Przedsięwzięcia, które należy podjąć	Termin (data)	Odpowiedzialne podmioty
		<p>- Stworzenie „map potrzeb” dla innych chorób na poziomie POZ, AOS, szpitali. Termin: 31/12/2016</p> <p>Opis spełnienia kryterium wraz ze szczegółowym planem działań oraz harmonogramem i instytucjami odpowiedzialnymi zostały przedstawione w Samoocenie spełniania warunkowości ex ante, stanowiącej załącznik do programu.</p>		
T.09.3 - Zdrowie: Istnienie krajowych lub regionalnych strategicznych ram polityki zdrowotnej w zakresie określonym w art. 168 TFUE, zapewniających stabilność gospodarczą.	4 - system monitorowania i przeglądu.	<p>Plan działań dotyczący przygotowania dokumentu: Policy Paper dla obszaru ochrony zdrowia w Polsce na lata 2014-2020. Krajowe Ramy Strategiczne.</p> <p>- Uzupełnienie Policy paper dla ochrony zdrowia na lata 2014-2020. Krajowe Ramy Strategiczne. Dokument zostanie zweryfikowany w kontekście uwag zgłoszonych przez KE na spotkaniu w dniu 16 października 2014 r., Termin: 31/01/2015 r.</p> <p>- Przyjęcie Policy paper przez właściwe władze na poziomie krajowym, Termin: 30/06/2015 r.</p> <p>Opis spełnienia kryterium wraz ze szczegółowym planem działań oraz harmonogramem i instytucjami odpowiedzialnymi zostały przedstawione w Samoocenie spełniania warunkowości ex ante, stanowiącej załącznik do programu.</p>	2015-06-30	Ministerstwo Zdrowia
T.09.3 - Zdrowie: Istnienie krajowych lub regionalnych strategicznych ram polityki zdrowotnej w zakresie określonym w art. 168 TFUE, zapewniających stabilność gospodarczą.	5 - Państwo członkowskie lub region przyjęły ramy określające szacunkowo dostępne środki budżetowe na opiekę zdrowotną oraz efektywną pod względem kosztów koncentrację środków przeznaczonych na priorytetowe potrzeby opieki zdrowotnej.	<p>Plan działań dotyczący przygotowania dokumentu: Policy Paper dla obszaru ochrony zdrowia w Polsce na lata 2014-2020. Krajowe Ramy Strategiczne.</p> <p>- Uzupełnienie Policy paper dla ochrony zdrowia na lata 2014-2020. Krajowe Ramy</p>	2015-06-30	Ministerstwo Zdrowia

Tematyczny warunek wstępny	Niespełnione kryteria	Przedsięwzięcia, które należy podjąć	Termin (data)	Odpowiedzialne podmioty
		<p>Strategiczne. Dokument zostanie zweryfikowany w kontekście uwag zgłoszonych przez KE na spotkaniu w dniu 16 października 2014 r., Termin: 31/01/2015 r.</p> <p>- Przyjęcie Policy paper przez właściwe władze na poziomie krajowym, Termin: 30/06/2015 r.</p> <p>Opis spełnienia kryterium wraz ze szczegółowym planem działań oraz harmonogramem i instytucjami odpowiedzialnymi zostały przedstawione w Samoocenie spełniania warunkowości ex ante, stanowiącej załącznik do programu.</p>		

10. ZMNIEJSZANIE OBCIĄŻEŃ ADMINISTRACYJNYCH DLA BENEFICJENTÓW

Podsumowanie oceny obciążeń administracyjnych dla beneficjentów oraz, w razie potrzeby, planowanych przedsięwzięć, wraz z orientacyjnym harmonogramem, służących zmniejszaniu obciążeń administracyjnych.

Polski rząd prowadzi stałe działania zmierzające do obniżenia obciążeń biurokratycznych nakładanych na obywateli oraz na podmioty gospodarcze. Szczególna aktywność skierowana jest na rzecz przedsiębiorstw i przedsiębiorczości. Podejmowane działania ukierunkowane są na stworzenie sprzyjających warunków dla ich rozwoju poprzez m.in. wzmacnianie przewag konkurencyjnych, a w efekcie uzyskanie stabilnego wzrostu gospodarczego w perspektywie długoterminowej. Działania te mają przede wszystkim na celu poprawę dostępu przedsiębiorstw do kapitału, wzmocnienia postaw przedsiębiorczych, instytucjonalne, organizacyjne i finansowe wzmocnienie otoczenia przedsiębiorstw, a także wypełnienie luki informacyjnej poprzez udostępnianie analiz konkurencyjności sektorów przemysłowych.

Podejmowane działania przynoszą wymierne rezultaty, czego wynikiem jest stały wzrost pozycji Polski w rankingu Banku Światowego Doing Business.

Pozytywny wpływ na prowadzenie działalności gospodarczej w Polsce mają także fundusze europejskie – w tym fundusze polityki spójności, co zostało potwierdzone przez liczne badania ewaluacyjne. Stąd konieczne jest wypracowanie takich zasad, które umożliwią beneficjentom ubieganie się o środki UE bez ponoszenia zbędnych ciężarów administracyjnych.

Instytucje odpowiedzialne w Polsce za wdrażanie polityki spójności będą kontynuowały w perspektywie finansowej 2014-2020 działania zmierzające do wprowadzenia jak najszerszego katalogu uproszczeń dla beneficjentów środków UE. Niemniej, należy zauważyć, że zdecydowana większość obowiązków nakładanych na beneficjenta wynika wprost z przepisów prawa unijnego (rozporządzenia ogólnego i rozporządzeń funduszwych) lub jest ich konsekwencją. W związku z tym pole do redukcji obciążeń w tym zakresie jest niewielkie. Zmniejszenie obciążeń administracyjnych jest możliwe tylko w tych obszarach, które wynikają z uregulowań krajowych IZ lub IP. Podkreślić należy, że system wdrażania środków UE 2014-2020 został zaplanowany w ten sposób, aby kontynuować pozytywne działania redukujące obciążenia dla beneficjentów i poprawiające ich zdolność instytucjonalną (np. wsparcie eksperckie w ramach project pipeline).

Ponadto, zostały jasno określone obowiązki beneficjentów. Zgodnie z zaleceniami krajowymi, przy opracowywaniu programu odpowiednie instytucje zaangażowane w jego przygotowanie były zobowiązane do umieszczenia w programie syntetycznej oceny najważniejszych obowiązków administracyjnych po stronie beneficjentów, związanych z jego wdrażaniem oraz do wskazania ich źródła.

Zalecono ponadto, aby opisując najważniejsze obowiązki beneficjentów wskazać źródło – przepisy unijne, krajowe, wytyczne, ich cel oraz potencjalne konsekwencje ich niewprowadzenia.

Do uproszczeń we wdrażaniu funduszy polityki spójności w okresie 2014-2020, które nie wynikają bezpośrednio z planowanych regulacji unijnych, należą w szczególności:

- większa decentralizacja systemu wdrażania poprzez zwiększenie udziału regionalnych programów w alokacji ogółem. W porównaniu do okresu 2007-2013 samorządom województw powierzone zostanie także częściowe zarządzanie EFS - w ramach dwu-funduszowych programów,
- wprowadzenie do programów mechanizmów wsparcia zintegrowanego, których wdrażanie powierzone zostanie ośrodkom miejskim (ZIT/RIT),
- elastyczne formy finansowania projektów z rozbudowanym systemem zaliczkowym,
- zapewnienie szerszego tematycznie dostępu do wsparcia zwrotnego,
- zapewnienie łatwego dostępu dla potencjalnych beneficjentów do kompleksowej informacji za pośrednictwem rozbudowanej sieci punktów informacyjnych poszczególnych funduszy.

Z uproszczeń, które wynikają z możliwości wprowadzonych przez rozporządzenie ogólne, w warunkach polskich wykorzystane zostały m.in.:

- w zakresie projektów generujących dochód - możliwie szerokie stosowanie stawek ryczałtowych, w tym także obniżenie poziomu dofinansowania w ramach osi priorytetowej po uwzględnieniu dochodowości projektów realizowanych w ramach tej osi,
- możliwie szerokie stosowanie form ryczałtowego finansowania w ramach programów także w zastosowanej formie grantowej realizacji projektów w szczególności w zakresie EFS.

Podkreślić należy, że ww. uproszczenia zostały wprowadzone już na etapie programowania wsparcia. Natomiast w stosunku wszelkich innych obszarów problemowych, zidentyfikowanych w trakcie realizacji programów, będą podejmowane bieżące działania eliminujące źródła problemów (wzorem minionych perspektyw finansowych) jak dotąd wprowadzone uproszczenia, które będą kontynuowane/rozwijane:

- narzędzia informatyczne wspomagające wdrażanie (aplikacje służące do komunikacji z beneficjentem) oraz umożliwieniem wymiany korespondencji w postaci elektronicznej;
- oraz dalsza informatyzacja relacji z beneficjentem - systematyczny rozwój i doskonalenie narzędzi informatycznych wspomagających wdrażanie (m.in. aplikacje służące do komunikacji z beneficjentem) oraz wzrost ilości dokumentów/spraw przekazywanych/załatwianych drogą elektroniczną;
- organizacją pracy punktów konsultacyjnych w sposób umożliwiający konsultantom korzystanie ze wsparcia pracowników merytorycznych w zakresie poszczególnych etapów realizacji projektów;
- wprowadzanie w zakresie EFS pilotażowo formuł wstępnej identyfikacji projektów na etapie koncepcyjnym;
- zastępowaniem urzędowych zaświadczeń oświadczeniami Beneficjenta (np. o niezaleganiu z opłatami za korzystanie ze środowiska).

W celu redukcji obciążeń administracyjnych planuje się uruchomienie Lokalnego Systemu Informatycznego dla wniosków o dofinansowanie od grudnia 2014 r. Wprowadzenie komunikacji elektronicznej m.in. dla wniosków o dofinansowanie przyspieszy wybór oraz realizację projektów, a także usprawni przechowywanie dokumentów projektu, zgodnie z art. 140 rozporządzenia ogólnego. Systemy informatyczne będą udostępnione nieodpłatnie, także poza godzinami pracy urzędu (tzn. 24/7) poprzez Internet. Wykorzystanie bezpiecznego protokołu https oraz metod uwierzytelniania zgodnych z Dyrektywą 1999/93/EC zapewni odpowiedni poziom bezpieczeństwa danych. Ponadto w celu weryfikacji poprawności danych gromadzonych w systemach informatycznych prowadzone będą audyty jakości danych.

*Przeniesione z sekcji "Zasady horyzontalne - Równość Szans":

W ramach wszystkich CT wykluczone jest wsparcie inwestycji w infrastrukturę instytucji opiekuńczo-pobytowych (rozumianych zgodnie z Wytycznymi w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków EFS i EFRR na lata 2014-2020, a w przypadku instytucji zdrowotnych – zgodnie z Policy Paper dla ochrony zdrowia na lata 2014-2020) świadczących opiekę dla osób z niepełnosprawnościami, osób z problemami psychicznymi oraz dzieci pozbawionych opieki rodzicielskiej, chyba że rozpoczęty w nich został proces przechodzenia z opieki zinstytucjonalizowanej do opieki świadczonej w społeczności lokalnej lub proces ten zostanie rozpoczęty w okresie realizacji projektu. Zasada ta obowiązuje dla naborów ogłoszonych po wejściu w życie zmienionego programu.

11. ZASADY HORYZONTALNE

11.1 Zrównoważony rozwój

Opis konkretnych przedsięwzięć mających na celu uwzględnienie przy wyborze operacji wymogów ochrony środowiska, efektywnego wykorzystania zasobów, łagodzenia skutków zmian klimatu i dostosowania do zmian klimatu, odporności na klęski i katastrofy, zapobiegania ryzyku i zarządzania ryzykiem.

Cele funduszy objętych zakresem WRS są osiągnięte w ramach zrównoważonego rozwoju (ZR) oraz ochrony i poprawy jakości środowiska zgodnie z Kartą Praw Podstawowych UE.

ZR to koncepcja holistyczna ujmująca całokształt relacji społeczeństwo – gospodarka – środowisko i nadająca im charakter zrównoważonego, trwałego, samopodtrzymującego się postępu dla obecnych i przyszłych pokoleń.

Zasada ZR będzie realizowana poprzez poszukiwanie konsensusu pomiędzy dążeniem do maksymalizacji efektu ekonomicznego, zwiększeniem zasady wykorzystania zasobów oraz minimalizowania presji oddziaływania na środowisko.

Przy wsparciu działań z dodatnim wynikiem finansowym, dopuszczone będą IF, poprzedzone oceną ex-ante, zgodnie z art. 37 rozporządzenia ogólnego.

Kluczowym będą zatem odpowiednio zdefiniowane warunki brzegowe dla wyznaczania inwestycji podejmowanych w obszarze środowiska, energetyki, w tym OZE oraz transportu ograniczające zanieczyszczenia emitowane do środowiska już na etapie projektowanych rozwiązań technologicznych, a także wspieranie zwiększenia efektywności energetycznej z maksymalnym wykorzystaniem lokalnej bazy surowcowej oraz ustalenie adekwatnych kryteriów wyboru projektów.

Zasada ZR znajduje swoje odzwierciedlenie we wszystkich osiach priorytetowych RPO WSL 2014-2020. Skorelowana jest ona z działaniami nastawionymi na wyrównywanie szans w społeczeństwie, wspieranie równości płci oraz zasady partnerstwa – stanowiącymi istotne miejsce w diagnozie wyzwań, potrzeb i potencjałów obszarów objętych programem. Ważnymi obszarami w zakresie realizacji zasady ZR są osie priorytetowe: IV Efektywność energetyczna, odnawialne źródła energii i gospodarka niskoemisyjna oraz V Ochrona środowiska i efektywne wykorzystanie zasobów. ZR w tych obszarach uwidacznia się m.in. poprzez przeciwdziałanie niekorzystnym zmianom klimatu, zwiększenie udziału energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych, poprawę jakości powietrza w regionie, usprawnienie zintegrowanego transportu publicznego, poprawę jakości wód powierzchniowych i podziemnych, ochronę bioróżnorodności. W realizacji powyższych osi kierować się będziemy kryteriami horyzontalnymi opartymi na zastosowaniu elementów budownictwa niskoenergetycznego, rozwiązań mających na celu zwiększeniu powierzchni biologicznie czynnej, systemu retencjonowania wód opadowych, oraz ograniczeniu przyspieszonego spływu wód z terenów utwardzonych.

Wsparcie w RPO, w zakresie realizacji zasady ZR zapewnione zostało również poprzez podnoszenie kwalifikacji zawodowych niezbędnych do inteligentnego rozwoju zielonej gospodarki, oraz tworzenie zielonych miejsc pracy w rozwoju działalności gospodarczej.

Poprzez stosowanie kryteriów ekologicznych w procedurze udzielania zamówień publicznych oraz stosowanie rozwiązań wykorzystujących cały cykl życia produktów, można zniwelować negatywne oddziaływanie poszczególnych usług na środowisko. Istotne znaczenie będą miały także działania edukacyjne mające na celu podnoszenie świadomości ekologicznej społeczeństwa. W ramach RPO planowane jest premiowanie projektów uwzględniających zasadę ZR. Opracowanie propozycji kryteriów oceny projektów pod kątem środowiskowym dla RPO było elementem przeprowadzonej strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. Kryteria te uwzględniają podejście horyzontalne i są właściwe dla wszystkich typów projektów możliwych do realizacji w ramach RPO. Kryteria mają umożliwić wartościowanie projektów niezależnie od ich celu pod kątem potencjalnego oddziaływania na środowisko, zarówno pozytywnego, jak i negatywnego.

Zgodnie z Prognozą oddziaływania na środowisko dla RPO kryteria środowiskowe powinny wzmacniać pozytywne oddziaływanie funduszy unijnych na środowisko, tworząc system motywujący potencjalnych beneficjentów do rozpatrywania alternatywnych metod sporządzania projektów z uwzględnieniem kwestii środowiskowych. Tryby naborów projektów obowiązujące w RPO determinują przygotowanie projektów zgodnie z panującym prawem z zakresu ochrony środowiska, a co za tym idzie implikują także ich zgodność z zasadą ZR. Tym samym w RPO gratyfikowane będą projekty wpisujące się w zasadę ZR, uwzględniające kwestie adaptacji do zmian klimatu oraz mające charakter mitygujący. Istotne znaczenie w procesie oceny projektów będzie również odgrywała ocena oddziaływania na środowisko konkretnego projektu. Przy wyborze projektów uwzględnione zostaną kryteria między innymi: racjonalnego gospodarowania zasobami w tym przestrzeni, energooszczędność, wpływ na różnorodność biologiczną, ograniczania emisji i przeciwdziałaniu presji na środowisko oraz adaptacji do zmian klimatu.

Od początku programowania RPO proces opracowania był transparentny, zapewniono udział odpowiednich instytucji i organizacji, m.in. przedstawicieli wydziału ochrony środowiska UMWŚ, Polskiego Klubu Ekologicznego OG wchodzących w skład RFT oraz ekspertów z zakresu ochrony środowiska i ZR, analogicznie do perspektywy finansowej 2007-2013.

W ramach konsultacji społecznych projektu RPO umożliwiono zgłoszenie uwag wszystkim zainteresowanym, w tym również właściwym organom tj. RDOŚ i ŚPWIS. W procesie uspołeczniania dokumentu odbył się również cykl warsztatów subregionalnych prezentujących zarówno RPO jak i Prognozę oddziaływania na środowisko.

Reasumując, działania planowane do wsparcia w RPO WSL 2014-2020 nakierowane są na przeciwdziałanie degradacji środowiska, minimalizowanie presji związanej z progresem gospodarczym oraz realizację zasady ZR na każdym etapie wdrażania programu.

11.2 Równość szans i niedyskryminacja

Opis konkretnych przedsięwzięć mających na celu promowanie równości szans i zapobieganie dyskryminacji ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną podczas przygotowania, opracowywania i wdrażania programu operacyjnego, w szczególności w kontekście dostępu do finansowania z uwzględnieniem potrzeb różnych grup docelowych narażonych na ryzyko takiej dyskryminacji, a w szczególności wymogów zapewnienia dostępności dla osób niepełnosprawnych.

Równość szans jest podstawową wartością Wspólnoty Europejskiej, a obowiązkiem każdego z państw członkowskich jest podejmowanie działań zapobiegających nierównemu traktowaniu oraz dyskryminacji m.in. ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną. Zasada równości szans będzie przestrzegana na każdym etapie realizacji Programu. Szczególnym elementem realizacji zasady równości szans będzie aktywizacja osób z niepełnosprawnościami. Osoby z niepełnosprawnościami są w szczególny sposób zagrożone wykluczeniem społecznym z uwagi na trudność w dostępie do miejsc pracy, świadczenia pracy i możliwości podnoszenia kwalifikacji zawodowych.

Na etapie wdrażania sformułowane zostaną odpowiednie kryteria wyboru projektów, które uwzględnią potrzeby defaworyzowanych grup społecznych w danych obszarach, w tym osób z niepełnosprawnościami. Dzięki takiemu podejściu możliwe będzie tworzenie projektów w ramach tzw. działań pozytywnych, które pozwolą na wpłynięcie na niekorzystną sytuację danej grupy w konkretnym obszarze, a tym samym wyrównywanie jej szans społecznych i zawodowych. Instytucja Zarządzająca RPO WSL zagwarantuje, iż osoby z niepełnosprawnościami objęte zostaną odpowiednimi instrumentami i usługami aktywizacyjnymi, jak również zapewni, że stworzone zostaną przyjazne warunki dla udziału tych osób we wszystkich kierowanych do nich projektach. W tym kontekście kluczowe jest zwiększanie dostępu osób z niepełnosprawnościami do potrzebnych im usług, przy jednoczesnym zapewnieniu przez projektodawców odpowiednich warunków uczestnictwa w szkoleniach uwzględniających specyficzne potrzeby tej grupy osób np. poprzez organizowanie szkoleń w pomieszczeniach wolnych od barier funkcjonalnych, dostosowanych do wymogów bezpieczeństwa i higieny pracy.

Na etapie monitorowania i sprawozdawczości zapewniony zostanie stały monitoring oraz gromadzenie danych na temat realizowanych projektów ukierunkowanych na integrację zawodową i społeczną osób z niepełnosprawnościami .

W ramach ewaluacji prowadzone będą badania poświęcone ocenie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym wsparcia osób z niepełnosprawnościami. Wnioski i rekomendacje z badań posłużą do wprowadzenia zmian w celu poprawy skuteczności wdrażania tej zasady w ramach Programu.

Wyniki monitoringu i ewaluacji będą miały wpływ na formułowanie szczegółowych kryteriów podczas ogłaszania konkursów.

Zmiany zachodzące na rynku pracy, w tym również w kontekście wyzwań demograficznych, warunkują konieczność podjęcia efektywnych działań na rzecz aktywizacji społeczno-zawodowej osób z niepełnosprawnościami. Skuteczność działań aktywizacyjnych adresowanych do osób z niepełnosprawnościami uzależniona jest od

umiejętności dostosowania działań podejmowanych na rzecz tej grupy osób do specyficznych potrzeb osób z niepełnosprawnościami wynikających m.in. z rodzajów niepełnosprawności, którymi są dotknięte. Dlatego tworząc przyjazne systemy wsparcia i rozwijając instrumenty o charakterze aktywizacyjnym, promowane będzie stosowanie kompleksowego podejścia do wspierania osób z niepełnosprawnościami, obejmującego zarówno usługi o charakterze psychologiczno-motywacyjnym, jak i zróżnicowaną ofertę ukierunkowaną na rozwój kompetencji i kwalifikacji zawodowych. Efektem tych działań ma być zwiększenie zatrudnienia osób z niepełnosprawnościami, zwłaszcza na otwartym rynku pracy. Ponadto wszystkie projekty realizowane w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego będą dostosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnościami, zgodnie z zasadą uniwersalnego projektowania.

Skład Komitetu Monitorującego i wszystkich grup tematycznych działających przy KM RPO WSL 2014-2020 będzie różnorodny. W skład KM RPO WSL 2014-2020 zostaną włączeni przedstawiciele środowisk działających na rzecz równości szans, w tym pod względem płci. Przy KM RPO WSL 2014-2020 utworzona zostanie Grupa robocza ds. horyzontalnych.

Jednocześnie Komitet Monitorujący będzie uczestniczył w zatwierdzaniu przedsięwzięć mających na celu promowanie równouprawnienia płci, równych szans i zapobieganiu dyskryminacji, ze szczególnym uwzględnieniem osób z niepełnosprawnościami, które zostały zidentyfikowane w województwie śląskim jako grupa w sposób znaczący narażona na dezaktywację społeczną i zawodową oraz mająca utrudniony dostęp do usług warunkujących sprawne funkcjonowanie na rynku pracy. Komitet Monitorujący analizować będzie także sposób realizacji zasady dotyczącej promowania równouprawnienia płci, równych szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami. Zgodnie z art. 48 rozporządzenia ogólnego w skład KM będą wchodzić podmioty reprezentujące środowisko obywatelskie w tym partnerzy działający na rzecz promowania równości i niedyskryminacji

Program za kluczowe dla interwencji EFS w kontekście integracji społeczno-zawodowej osób z niepełnosprawnościami uznaje m.in.:

- rozwijanie instrumentów wspierających zatrudnienie i utrzymanie się na rynku pracy osób z niepełnosprawnościami (priorytetowo w PI 9i, a także w 9v oraz w zakresie działań w priorytetach 8i, 8iii.),
- poprawę jakości usług i dostępności społecznych i zdrowotnych, w tym także usług opiekuńczych dla osób z niepełnosprawnościami oraz szeroką profilaktykę i rehabilitację, w szczególności dla dzieci z niepełnosprawnościami (PI 9iv).

*Fragment przeniesiony do sekcji "Obciążenia administracyjne"

11.3 Równouprawnienie płci

Opis wkładu programu operacyjnego w promowanie równouprawnienia płci oraz, w stosownych przypadkach, rozwiązań zapewniających uwzględnianie punktu widzenia płci na poziomie programu operacyjnego i operacji.

W polityce równościowej Unii Europejskiej wśród równości szans szczególny nacisk położono na równość szans kobiet i mężczyzn. Równość należy rozumieć jako stan, w którym wszystkim ludziom (kobietom i mężczyznom) przypisuje się taką samą wartość społeczną, równe prawa i równe obowiązki oraz gdy mają równy dostęp do dóbr i usług, a także równe szanse rozwoju. Promowanie równouprawnienia kobiet i mężczyzn oraz uwzględnianie problematyki płci zostanie zapewnione w procesie przygotowywania i realizacji Programu, a zasada równości szans kobiet i mężczyzn będzie zasadą horyzontalną dla wszystkich Priorytetów RPO WSL 2014-2020. Oprócz podejścia przekrojowego, w ramach priorytetów odnoszących się do wsparcia z Europejskiego Funduszu Społecznego, przewidziano możliwość realizacji działań mających na celu zwalczanie wszelkiej dyskryminacji.

Ze względu na różną sytuację kobiet i mężczyzn na rynku pracy w ramach poszczególnych Priorytetów Programu realizowane będą działania sprzyjające realizacji następujących celów:

- równa niezależność ekonomiczna kobiet i mężczyzn,
- eliminacja stereotypów związanych z płcią,
- godzenie życia zawodowego i prywatnego, umożliwiających pełne uczestnictwo w życiu społecznym i zawodowym.

W kontekście wyznaczonych dla województwa śląskiego celów w tym zakresie równości szans i zapobieganiu dyskryminacji, mając na uwadze zapisy Umowy Partnerstwa za kluczowe, w szczególności dla interwencji EFS w kontekście równości szans płci uznano:

- tworzenie odpowiednich warunków pozwalających na godzenie życia zawodowego z prywatnym, jako czynnika niezbędnego dla zwiększenia poziomu aktywizacji zawodowej, zwłaszcza wśród kobiet;
- wspieranie działań wzmacniających dostępności i jakości opieki nad dziećmi i osobami zależnymi;
- wzmacnianie niezależności ekonomicznej i przedsiębiorczości zwłaszcza wśród kobiet;
- zwiększenia świadomości na temat równości szans kobiet i mężczyzn.

Na etapie wdrażania sformułowane zostaną odpowiednie kryteria wyboru projektów, które pozwolą ocenić, czy przygotowywane projekty są oparte o diagnozę uwzględniającą sytuację kobiet i mężczyzn w danym obszarze i ocenę wpływu realizowanych działań na warunki życia kobiet i mężczyzn. Każdy projekt realizowany w ramach RPO WSL będzie musiał zawierać opis oceny wpływu na sytuację płci. Pozwoli to na sprawdzenie i ocenę jego zróżnicowanego wpływu na kobiety i mężczyzn, tak aby nie dopuścić do wystąpienia jakichkolwiek przejawów nierówności czy dyskryminacji. Analiza ta umożliwi także weryfikację pod kątem tego, czy projekt w rzeczywistości

przyczynia się do uwzględniania potrzeb kobiet i mężczyzn poprzez np. oferowanie różnych, zindywidualizowanych form wsparcia odpowiadających na odmienne potrzeby uczestników/uczestniczek projektu. Ocena merytorycznej jakości projektu w zakresie Europejskiego Funduszu Społecznego zgodnie z zasadami przyjętymi w Umowie Partnerstwa będzie przebiegać w oparciu o standard minimum oraz przedstawioną analizę sytuacji płci i będzie uwzględniała wpływ na sytuację kobiet i mężczyzn. Dodatkowo w przypadku projektów współfinansowanych z EFS ocena projektów przebiegać będzie zgodnie ze standardem minimum.

System wskaźników zawartych w programie operacyjnym umożliwi będzie gromadzenie i zbieranie danych statystycznych w podziale na płeć. Na etapie monitorowania i sprawozdawczości zapewniony zostanie stały monitoring tych danych. Wymóg monitorowania w podziale na płeć jest obligatoryjny w przypadkach wskaźników wymaganych załącznikiem nr 1 i nr 2 do rozporządzenia ws. EFS. Pozwoli to na bieżące monitorowania wsparcia kierowanego do kobiet i mężczyzn. Ponadto, w rocznych sprawozdaniach z realizacji PO, składanych w 2017r. i 2019r. zostaną umieszczone informacje określone w art. 111. ust.4 rozporządzenia ramowego, w tym konkretne przedsięwzięcia mające na celu promowanie równouprawnienia płci oraz zapobieganie dyskryminacji i uzgodnienia wdrożone aby zapewnić włączenie perspektywy płci do treści PO i realizowanych w jego ramach projektów.

Na etapie ewaluacji, zgodnie z zasadami przyjętymi na poziomie Umowy Partnerstwa, przewiduje się realizację badań ewaluacyjnych pozwalających na ocenę wpływu realizowanych działań na sytuację kobiet i mężczyzn, ocenę efektywności pomocy udzielonej osobom o różnym stopniu i rodzaju niepełnosprawności oraz monitorowanie dalszych losów tych osób i efektywności udzielonej pomocy w podziale na płeć. Zgodnie z zasadami systemu zarządzania rekomendacjami z badań ewaluacyjnych, wnioski płynące z ww. badania zostaną umieszczone w tabeli rekomendacji, w której określony będzie zarówno charakter i adresaci rekomendacji, jak i sposób i termin ich wdrożenia. Rekomendacje te zostaną poddane konsultacjom, a po zatwierdzeniu/ zaopiniowaniu przez KM PO zostaną umieszczone w bazie rekomendacji ze wszystkich badań, dzięki czemu stan ich wdrażania będzie systematycznie monitorowany. Rekomendacje będą również podlegały corocznym przeglądom w celu zaktualizowania ich stanu wdrożenia. Wnioski i rekomendacje posłużą do wprowadzenia stosownych zmian w celu poprawy skuteczności wdrażania zasady równości szans płci w ramach Programu Instytucja Zarządzająca zapewni funkcjonowanie stanowiska osoby sprawującej funkcję eksperta z dziedziny równości szans i będzie osobą „pierwszego kontaktu” zarówno dla pracowników dalej instytucji jak i projektodawców.

Wyniki monitoringu i ewaluacji będą miały wpływ na formułowanie szczegółowych kryteriów podczas ogłaszania konkursów.

12. ODREBNE ELEMENTY

12.1 Duże projekty, które mają być wdrażane w okresie programowania

Tabela 27: Wykaz dużych projektów

Projekt	Planowany termin powiadomienia/złożenia wniosku (rok, kwartał)	Planowane rozpoczęcie wdrażania (rok, kwartał)	Planowana data zakończenia (rok, kwartał)	Osie priorytetowe / priorytety inwestycyjne
Budowa Regionalnej Drogi Racibórz-Pszczyna na odcinku przebiegającym przez Miasto Rybnik	2015, Q4	2016, Q4	2019, Q4	VI - TRANSPORT / 7b - Zwiększanie mobilności regionalnej poprzez łączenie węzłów drugorzędnych i trzeciorzędnych z infrastrukturą TEN-T, w tym z węzłami multimodalnymi
Rewitalizacja linii kolejowych nr 694/157/190/191 Bronów-Bieniowiec-Skoczów-Goleszów-Cieszyn/Wisła Głębce	2018, Q2	2018, Q2	2022, K2	VI - TRANSPORT / 7d - Rozwój i rehabilitacja kompleksowych, wysokiej jakości i interoperacyjnych systemów transportu kolejowego oraz propagowanie działań służących zmniejszeniu hałasu

12.2 Ramy wykonania programu operacyjnego

Tabela 28: Ramy wykonania w podziale na fundusze oraz kategorie regionu (tabela zbiorcza)

Oś priorytetowa	Fundusz	Kategoria regionu	Wskaźnik lub kluczowy etap wdrażania	Jednostka pomiaru, w stosownych przypadkach	Cel pośredni na 2018 r.			Cel końcowy (2023)		
					M	W	T	M	W	T
I - NOWOCZESNA GOSPODARKA	EFRR	Słabiej rozwinięte	Inwestycje produkcyjne: liczba przedsiębiorstw otrzymujących dotacje	Przedsiębiorstwa			10			150,00
I - NOWOCZESNA GOSPODARKA	EFRR	Słabiej rozwinięte	Całkowita kwota certyfikowanych wydatków kwalifikowalnych	EUR			27 256 634			237 824 304,00
II - CYFROWE ŚLĄSKIE	EFRR	Słabiej rozwinięte	Całkowita kwota certyfikowanych wydatków kwalifikowalnych	EUR			15 673 319			112 941 177,00
II - CYFROWE ŚLĄSKIE	EFRR	Słabiej rozwinięte	Liczba wspartych podmiotów realizujących zadania publiczne przy wykorzystaniu TIK	sztuki			27			107,00
III - KONKURENCYJNOŚĆ MŚP	EFRR	Słabiej rozwinięte	Inwestycje produkcyjne: liczba przedsiębiorstw otrzymujących dotacje	Przedsiębiorstwa			109			619,00
III - KONKURENCYJNOŚĆ MŚP	EFRR	Słabiej rozwinięte	Całkowita kwota certyfikowanych wydatków kwalifikowalnych	EUR			54 647 242			365 485 197,00
IV - EFEKTYWNOŚĆ ENERGETYCZNA, ODNAWIALNE ŹRÓDŁA ENERGII I GOSPODARKA NISKOEMISYJNA	EFRR	Słabiej rozwinięte	Energia odnawialna: dodatkowa zdolność wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych	MW			14			57,00
IV - EFEKTYWNOŚĆ ENERGETYCZNA, ODNAWIALNE ŹRÓDŁA ENERGII I GOSPODARKA NISKOEMISYJNA	EFRR	Słabiej rozwinięte	Całkowita kwota certyfikowanych wydatków kwalifikowalnych	EUR			125 152 317			981 619 949,00
IV - EFEKTYWNOŚĆ ENERGETYCZNA, ODNAWIALNE ŹRÓDŁA ENERGII I GOSPODARKA NISKOEMISYJNA	EFRR	Słabiej rozwinięte	Liczba zakupionych jednostek taboru pasażerskiego w publicznym transporcie zbiorowym komunikacji miejskiej	sztuki			60			200,00
IV - EFEKTYWNOŚĆ ENERGETYCZNA, ODNAWIALNE ŹRÓDŁA ENERGII I GOSPODARKA NISKOEMISYJNA	EFRR	Słabiej rozwinięte	Liczba wybudowanych zintegrowanych węzłów przesiadkowych	sztuki			7			62,00
IX - WŁĄCZENIE SPOŁECZNE	EFS	Słabiej rozwinięte	Całkowita kwota certyfikowanych wydatków kwalifikowalnych	EUR	0	0	42 048 337	0,00	0,00	304 698 092,00
IX - WŁĄCZENIE SPOŁECZNE	EFS	Słabiej rozwinięte	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, objętych wsparciem w programie	osoby	4818	7228	12046	14 464,00	21 695,00	36 159,00
V - OCHRONA ŚRODOWISKA I EFEKTYWNE WYKORZYSTANIE ZASOBÓW	EFRR	Słabiej rozwinięte	Rekultywacja gruntów: łączna powierzchnia zrekultywowanych gruntów	Powierzchnia w ha			14			72,00
V - OCHRONA ŚRODOWISKA I EFEKTYWNE WYKORZYSTANIE ZASOBÓW	EFRR	Słabiej rozwinięte	Całkowita kwota certyfikowanych wydatków kwalifikowalnych	EUR			42 025 213			244 898 632,00
V - OCHRONA ŚRODOWISKA I EFEKTYWNE WYKORZYSTANIE ZASOBÓW	EFRR	Słabiej rozwinięte	Liczba jednostek służb ratowniczych wyposażonych w sprzęt do prowadzenia akcji ratowniczych i usuwania skutków katastrof	sztuki			2			18,00
V - OCHRONA ŚRODOWISKA I EFEKTYWNE WYKORZYSTANIE ZASOBÓW	EFRR	Słabiej rozwinięte	Długość sieci kanalizacji sanitarnej	km			53			267,00

Os priorytetowa	Fundusz	Kategoria regionu	Wskaźnik lub kluczowy etap wdrażania	Jednostka pomiaru, w stosownych przypadkach	Cel pośredni na 2018 r.			Cel końcowy (2023)		
					M	W	T	M	W	T
VI - TRANSPORT	EFRR	Słabiej rozwinięte	Drogi: całkowita długość nowych dróg	km			25,5			59,50
VI - TRANSPORT	EFRR	Słabiej rozwinięte	Całkowita kwota certyfikowanych wydatków kwalifikowalnych	EUR			107 947 181			556 470 589,00
VII - REGIONALNY RYNEK PRACY	EFS	Słabiej rozwinięte	bezrobotni, w tym długotrwale bezrobotni	Liczba	6898	7778	14676	23 172,00	26 131,00	49 303,00
VII - REGIONALNY RYNEK PRACY	EFS	Słabiej rozwinięte	Całkowita kwota certyfikowanych wydatków kwalifikowalnych	EUR	0	0	54 508 195	0,00	0,00	263 999 359,00
VIII - REGIONALNE KADRY GOSPODARKI OPARTEJ NA WIEDZY	EFS	Słabiej rozwinięte	osoby pracujące, łącznie z prowadzonymi działalnością na własny rachunek	Liczba	5812	5365	11177	27 675,00	25 547,00	53 222,00
VIII - REGIONALNE KADRY GOSPODARKI OPARTEJ NA WIEDZY	EFS	Słabiej rozwinięte	Całkowita kwota certyfikowanych wydatków kwalifikowalnych	EUR	0	0	29 509 052	0,00	0,00	213 833 713,00
X - REWITALIZACJA ORAZ INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA I ZDROWOTNA	EFRR	Słabiej rozwinięte	Całkowita kwota certyfikowanych wydatków kwalifikowalnych	EUR			60 528 479			345 220 165,00
X - REWITALIZACJA ORAZ INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA I ZDROWOTNA	EFRR	Słabiej rozwinięte	Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją	ha			8			135,00
X - REWITALIZACJA ORAZ INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA I ZDROWOTNA	EFRR	Słabiej rozwinięte	Liczba wspartych obiektów, w których realizowane są usługi aktywizacji społeczno-zawodowej	szt.			44			80
XI - WZMOCNIENIE POTENCJAŁU EDUKACYJNEGO	EFS	Słabiej rozwinięte	Całkowita kwota certyfikowanych wydatków kwalifikowalnych	EUR	0	0	32 703 002	0,00	0,00	229 287 231,00
XI - WZMOCNIENIE POTENCJAŁU EDUKACYJNEGO	EFS	Słabiej rozwinięte	Liczba uczniów szkół i placówek kształcenia zawodowego uczestniczących w stażach i praktykach u pracodawcy	osoba	394	212	606	3 943,00	2 123,00	6 066,00
XI - WZMOCNIENIE POTENCJAŁU EDUKACYJNEGO	EFS	Przejsiowe	Liczba uczniów objętych wsparciem w zakresie rozwijania kompetencji kluczowych lub umiejętności uniwersalnych niezbędnych na rynku pracy w programie	osoby	8839	10466	19305	22 098,00	26 165,00	48 263,00
XII - INFRASTRUKTURA EDUKACYJNA	EFRR	Słabiej rozwinięte	Opieka nad dziećmi i edukacja: Liczba miejsc w objętej wsparciem infrastrukturze w zakresie opieki nad dziećmi lub infrastrukturze edukacyjnej	Osoby			6250			32 329,00
XII - INFRASTRUKTURA EDUKACYJNA	EFRR	Słabiej rozwinięte	Całkowita kwota certyfikowanych wydatków kwalifikowalnych	EUR			20 294 521			95 412 345,00
XII - INFRASTRUKTURA EDUKACYJNA	EFRR	Słabiej rozwinięte	Liczba wspartych obiektów infrastruktury kształcenia zawodowego	sztuki			10			52,00

12.3 Właściwi partnerzy zaangażowani w przygotowanie programu

Zespół ds. opracowania Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego 2014-2020

Strona samorządowa

1. Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego
2. Urząd Miasta Katowice
3. Urząd Miasta Gliwice
4. Urząd Miasta Częstochowy
5. Urząd Miasta Bielsko-Biała
6. Śląskie Centrum Przedsiębiorczości
7. Śląskie Centrum Społeczeństwa Informacyjnego
8. Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej Województwa Śląskiego
9. Związek Gmin i Powiatów Subregionu Zachodniego Województwa Śląskiego
10. Wojewódzki Urząd Pracy

Regionalne Forum Terytorialne

1. Przedstawiciel Komisji Europejskiej

Strona rządowa

1. Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju
2. Ministerstwo Środowiska
3. Ministerstwo Zdrowia
4. Ministerstwo Edukacji Narodowej
5. Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego
6. Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej
7. Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi
8. Kuratorium Oświaty w Katowicach
9. Śląski Urząd Wojewódzki
10. Urząd Statystyczny w Katowicach

Strona samorządowa

1. Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego
2. Urząd Miasta Bielsko-Biała
3. Urząd Miasta Częstochowa
4. Urząd Miasta Gliwice
5. Urząd Miasta Jastrzębie Zdrój
6. Urząd Miasta Katowice
7. Urząd Miasta Rybnik
8. Urząd Miasta Sosnowiec
9. Starostwo Powiatowe w Częstochowie
10. Starostwo Powiatu Bieruńsko-Lędzińskiego
11. Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej Województwa Śląskiego
12. Wojewódzki Urząd Pracy

Środowisko naukowe

1. Akademia Sztuk Pięknych w Katowicach
2. Akademia Techniczno-Humanistyczna w Bielsku-Białej
3. Główny Instytut Górnictwa
4. Instytut Protez Serca, Fundacja Rozwoju Kardiochirurgii
5. Politechnika Częstochowska
6. Politechnika Śląska w Gliwicach
7. Śląska Rada Naczelnej Organizacji Technicznej FSNT
8. Śląski Uniwersytet Medyczny
9. Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach
10. Uniwersytet Śląski

Partnerzy społeczni i gospodarczy

1. Business Center 1
2. Bielskie Stowarzyszenie Artystyczne Teatr Grodzki
3. Centrum Społecznego Rozwoju

4. Chrześcijańskie Stowarzyszenie Dobroczynne Klucze
5. Fundusz Górnośląski S.A.
6. Górnośląska Agencja Promocji Przedsiębiorczości S.A.
7. InnoCo Sp. z o. o.
8. Izba Rzemieślnicza oraz Małej i Średniej Przedsiębiorczości w Katowicach
9. Katowicka Specjalna Strefa Ekonomiczna S.A.
10. Koordynator Klastra Technologii Energooszczędnych Euro-Centrum
11. Loża Katowicka Business Center Club
12. Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych Województwa Śląskiego
13. Park Naukowo – Technologiczny TECHNOPARK Gliwice Sp. z o.o.
14. Polski Klub Ekologiczny Okręgu Górnośląskiego
15. Porozumienie Związków Zawodowych KADRA
16. Regionalna Izba Gospodarcza w Katowicach
17. Regionalny Ośrodek EFS w Częstochowie
18. Stowarzyszenie POKOLENIE
19. Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom i Młodzieży Dom Aniołów Stróżów
20. Stowarzyszenie Współpracy Regionalnej
21. Śląska Organizacja Turystyczna
22. Śląski Związek Pracodawców Prywatnych
23. Śląski Związek Pracodawców RP
24. Śląskie Forum Organizacji Pozarządowych KAFOS
25. Tauron Polska Energia S.A.
26. Towarzystwo Urbanistów Polskich o/ Katowice
27. Zarząd Regionu Śląsko-Dąbrowskiego NSZZ Solidarność

Grupa robocza ds. transportu

Strona samorządowa

1. Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego
2. Zarząd Dróg Wojewódzkich
3. Koleje Śląskie Sp. z o.o.

Ocena ex-ante

Partnerzy gospodarczy

1. PSDB Sp. z o.o.
2. Regio Group Sp. z o.o.

Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko

Strona rządowa

1. Ministerstwo Środowiska
2. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Katowicach
3. Śląski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny

4. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Kielcach

Partnerzy gospodarczy

1. ekovert Łukasz Szkudlarek
2. Fundeko Korbel, Krok-Baściuk Spółka Jawna

Uczestnicy warsztatów tematycznych

Partnerzy gospodarczy

1. Agencja Rozwoju Lokalnego Sp. z o.o.
2. Beskidzka Izba Rzemiosła i Przedsiębiorczości
3. Bielski Park Technologiczny Lotnictwa, Przedsiębiorczości i Innowacji Sp. z o.o.
4. Business Management Consulting Sp. z o. o.
5. Centrum Przedsiębiorczości Sp. z o.o. w Chorzowie
6. DTŚ S.A.
7. Euro-Centrum S.A.
8. Górnicza Izba Przemysłowo-Handlowa
9. Górnośląska Agencja Promocji Przedsiębiorczości S.A.
10. Górnośląska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A.
11. Górnośląska Spółka Gazownictwa
12. Górnośląskie Przedsiębiorstwo Wodociągów S.A.
13. Górnośląskie Towarzystwo Lotnicze S.A.
14. Hutnicza Izba Przemysłowo-Handlowa w Katowicach
15. Izba Gospodarcza Eksporterów i Importerów
16. Izba Przemysłowo-Handlowa Rybnickiego Okręgu Przemysłowego
17. Izba Rzemieślnicza oraz Małej i Średniej Przedsiębiorczości w Katowicach
18. Związek Rzemiosła Polskiego
19. Katowicka Specjalna Strefa Ekonomiczna S.A.
20. Kompania Węgla S.A.
21. Oddział Agencji Rozwoju Przemysłu S.A. w Katowicach
22. Oddział Chemii Nieorganicznej „IChN” w Gliwicach
23. Park Naukowo-Technologiczny Euro-Centrum Sp. z o.o.
24. Park Naukowo-Technologiczny TECHNOPARK Gliwice Sp. z o.o.
25. Raciborska Izba Gospodarcza
26. Regionalna Izba Gospodarcza w Katowicach
27. Regionalna Izba Przemysłowo-Handlowa w Częstochowie
28. Regionalna Izba Przemysłowo-Handlowa w Gliwicach
29. Rudzki Inkubator Przedsiębiorczości Sp. z o.o.
30. Tauron Polska Energia
31. Zespół Doradców Klastra Energetycznego Sp. z o.o.

Środowisko naukowe

1. Akademia Sztuk Pięknych
2. Fundacja Rozwoju Kardiochirurgii
3. Akademia Wychowania Fizycznego im. Jerzego Kukuczki w Katowicach
4. Centrum Materiałów Polimerowych i Węglowych Polska Akademia Nauk

5. Fundusz Górnośląski S.A.
6. Główny Instytut Górnictwa
7. Instytut Ekologii Terenów Uprzemysłowionych
8. Instytut Technik Innowacyjnych EMAG
9. Instytut Metali Nieżelaznych
10. Oddział Instytutu Ochrony Roślin w Sośnicowicach
11. Oddział Państwowego Instytutu Geologicznego - Państwowy Instytut Badawczy Oddział Górnośląski
12. Politechnika Częstochowska
13. Politechnika Śląska
14. Śląski Uniwersytet Medyczny w Katowicach
15. Śląskie Centrum Chorób Serca w Zabrzu
16. Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach
17. Uniwersytet Śląski
18. Wyższa Szkoła Techniczna w Katowicach

Partnerzy społeczni

1. Bytomskie Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom i Młodzieży Niepełnosprawnej
2. Fundacja na rzecz Efektywnego Wykorzystania Energii
3. Inkubator Społecznej Przedsiębiorczości w Dąbrowie Górniczej
4. Kafos - Śląskie Forum Organizacji Rządowych
5. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach
6. Oddział PK OMEP w Częstochowie
7. Ośrodek Pomocy Społecznej w Rybniku
8. Polskie Stowarzyszenie Ekspertów i Asesorów Funduszy Unii Europejskiej Oddział Śląski
9. Przedstawiciel organizacji ekologicznych w Radzie Nadzorczej Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska Gospodarki Wodnej Województwa Śląskiego
10. Sekcja Młodzieży Niewidomej i Słabowidzącej przy Polskim Związku Niewidomych – Okręg Śląski
11. Stowarzyszenie Fabryka Inicjatyw Lokalnych
12. Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom i Młodzieży Niepełnosprawnej
13. Stowarzyszenie Wspierania Organizacji Pozarządowych "MOST"
14. Śląska Organizacja Turystyczna
15. Zakład Doskonalenia Zawodowego w Katowicach
16. Zarząd Regionu Śląsko-Dąbrowskiego NSZZ Solidarność
17. Chrześcijańskie Stowarzyszenie Dobroczynne

Samorząd województwa

1. Sejmik Województwa Śląskiego
2. Beskidzkie Biuro Geodezji i Terenów Rolnych
3. Centrum Dziedzictwa Przyrody Górnego Śląska
4. Instytucja Kultury „Ars Cameralis Silesiae Superioris"
5. Koleje Śląskie Sp. z o.o.
6. Regionalny Ośrodek Europejskiego Funduszu Społecznego w Katowicach
7. Regionalny Ośrodek Metodyczno-Edukacyjny "Metis"
8. Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej Województwa Śląskiego
9. Śląskie Centrum Przedsiębiorczości
10. Śląskie Centrum Społeczeństwa Informacyjnego
11. Teatr Śląski im. St. Wyspiańskiego w Katowicach
12. Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

13. Wojewódzki Ośrodek Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej w Katowicach
14. Wojewódzki Urząd Pracy w Katowicach
15. Wojewódzki Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych w Katowicach
16. Zespół Parków Krajobrazowych Województwa Śląskiego w Będzinie

Samorząd lokalny

1. Śląski Związek Gmin i Powiatów
2. Związek Gmin Jurajskich
3. Związek Gmin i Powiatów Subregionu Zachodniego
4. Urząd Miasta Bielsko-Biała
5. Urząd Miasta Częstochowa
6. Urząd Miasta Katowice
7. Urząd Miasta Mikołowa
8. Centrum Kształcenia Ustawicznego im. Wojciecha Korfańtego w Bytomiu
9. Euroregion Silesia Związek Gmin Dorzecza Górnej Odry
10. Komunikacyjny Związek Komunalny Górnośląskiego Okręgu Przemysłowego
11. Miejski Zakład Komunikacyjny w Bielsku-Białej
12. Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne w Częstochowie Sp. z o.o.
13. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Będzinie
14. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Łaziskach Górnych
15. Powiatowy Urząd Pracy w Chorzowie
16. Powiatowy Urząd Pracy w Katowicach
17. Powiatowy Urząd Pracy w Sosnowcu
18. Powiatowy Urząd Pracy w Tychach
19. Powiatowy Urząd Pracy w Zabrze
20. Śląski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Częstochowie
21. Zakład Gospodarki Odpadami S.A. Bielsko-Biała

Administracja rządowa

1. Śląski Urząd Wojewódzki w Katowicach
2. Komenda Wojewódzka Policji w Katowicach
3. Oddział GDDKiA w Katowicach
4. Oddział Regionalny 12 Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa
5. Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Katowicach
6. Regionalna Rada Ochrony Przyrody
7. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Katowicach
8. Śląska Wojewódzka Komenda Ochotniczych Hufców Pracy
9. Śląski Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych
10. Śląski Wojewódzki Inspektor Nadzoru Geodezyjnego i Kartograficznego
11. Urząd Statystyczny w Katowicach

Dokumenty

Tytuł dokumentu	Typ dokumentu	Data dokumentu	Lokalny nr referencyjny	Nr referencyjny Komisji	Pliki	Data wysłania	Wysłane przez
Uchwała Komitetu Monitorującego przyjmująca projekt zmian RPO WSL 2014-2020	Informacje uzupełniające	2018-07-19		Ares(2018)3845682	Uchwała KM Załącznik do Uchwały KM	2018-07-19	nmachlur
Rejestr zmian do RPO WSL 2014-2020 SFC	Informacje uzupełniające	2018-07-19		Ares(2018)3845682	Rejestr zmian do RPO WSL 2014-2020	2018-07-19	nmachlur
Metodologia szacowania wskaźników RPO WSL 2014-2020	Informacje uzupełniające	2018-07-19		Ares(2018)3845682	Metodologia szacowania wskaźników RPO WSL 2014-2020	2018-07-19	nmachlur
Fiszka dużego projektu	Informacje uzupełniające	2018-07-19		Ares(2018)3845682	Fiszka dużego projektu Linia kolejowa do Wisły i Cieszyna	2018-07-19	nmachlur
Metodologia ustanowienia ram wykonania	Informacje uzupełniające	2018-07-19		Ares(2018)3845682	Metodologia ustanowienia ram wykonania	2018-07-19	nmachlur
Odstąpienie od przeprowadzania SOOŚ dla projektu zmian RPO WSL 2014-2020	Informacje uzupełniające	2018-07-19		Ares(2018)3845682	Opinia RDOŚ Opinia ŚPWIS	2018-07-19	nmachlur
Tabela 17 i 18a	Informacje uzupełniające	2018-07-19		Ares(2018)3845682	Tabela 17 i 18a Tabela 17 i 18a rejestr zmian	2018-07-19	nmachlur
Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego na lata 2014-2020 - SFC w trybie śledź zmiany	Informacje uzupełniające	2018-07-19		Ares(2018)3845682	RPO WSL 2014-2020 SFC śledź zmiany	2018-07-19	nmachlur
Zmiana techniczna w PI 1b	Informacje uzupełniające	2018-07-19		Ares(2018)3845682	Mail	2018-07-19	nmachlur

Załączniki przedłożone zgodnie z rozporządzeniem wykonawczym Komisji ustanawiającym model programu

Tytuł dokumentu	Typ dokumentu	Wersja programu	Data dokumentu	Lokalny nr referencyjny	Nr referencyjny Komisji	Pliki	Data wysłania	Wysłane przez
Streszczenie Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020	Streszczenie programu	1.4	2014-12-08		Ares(2014)4215590	Streszczenie Programu	2014-12-15	nmachlur
Raport ostateczny z badania ewaluacyjnego ex-ante regionalnego programu operacyjnego na lata 2014-2020	Sprawozdanie z ewaluacji ex-ante	1.4	2014-05-30		Ares(2014)4215590	Raport z badania Załącznik 1. Diagramy poprawionej logiki interwencji Załącznik 2. Raport metodologiczny Załączniki do Raportu metodologicznego	2014-12-15	nmachlur
Samooocena spełnienia warunków ex-ante	Dokumentacja dotycząca oceny konieczności zastosowania i spełnienia warunków wstępnych	1.4	2014-12-15		Ares(2014)4215590	Samooocena spełnienia warunków ex-ante	2014-12-15	nmachlur
Programme Snapshot of data before send 2014PL16M2OP012 2.1	Podgląd danych przed wysłaniem	2.1	2018-07-19		Ares(2018)3845682	Programme Snapshot of data before send 2014PL16M2OP012 2.1 pl	2018-07-19	nmachlur

